

မြန်မာမင်းဘုရင်ချုပ်ပုံစာတမ်း

နှင့်

ဘိုးတော်ဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်သတ်ခေါ်သော

အမိန့်တော်တမ်းကြီး

ဝတမဂ္ဂိုင်း

ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန က ပြန်လည်ထုတ်ဝေသည်

မြန်မာမင်းဆက်ချုပ်စာတမ်း
နှင့်
ဘိုးတော်ဘုရားကြီး၏ ဖုတ်သတ်ခေါ်သော
အမိန့်တော်တမ်းကြီး

ပထမပိုင်း

၂၀၀၇
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ
ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊
ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ အမျိုးသားပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်ဦးစီးဌာန

(တ)

ဥယျာဇဉ်

ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနသည် မြန်မာ့ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များကို ရှာဖွေ၊ ဖော်ထုတ်၊ ထိန်းသိမ်းလျက် တိုးတက်ပြန့်ပွားထွန်းကားအောင် ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပေသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများသည် မိမိတို့၏ အစဉ်အလာကောင်းများကို မြတ်နိုးဂုဏ်ယူလေးစားကြကာ နိုင်ငံနှင့်လူမျိုးကိုချစ်သည့် မျိုးချစ်စိတ်ဓါတ်၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓါတ် ရှင်သန်တိုးပွားခိုင်မာလာစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤဆောင်ရွက်ချက်သည် အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ် များ၊ အမျိုးသားစရိုက်လက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး မျိုးချစ်စိတ်ဓါတ်ရှင်သန် ထက်မြက်ရေးတည်းဟူသော အမျိုးသားရေး ရည်မှန်းချက် တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနရှိ ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ အမျိုးသားပြတိုက်နှင့် စာကြည့် တိုက်ဦးစီးဌာနအနေဖြင့် သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ ရှားပါးသည့် စာအုပ်စာတမ်းများနှင့် ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုစာပေများကို ဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းတင် ရန်ဟူသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်လည်း ပါဝင်ပါသည်။ အဆိုပါလုပ်ငန်းကို တစ်စိတ် တစ်ဒေသ အကောင်အထည်ဖော်သောအားဖြင့် မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းနှင့် ဘိုးတော်ဘုရားကြီး၏ ရာဇသတ်ခေါ်သော အမိန့်တော်တမ်းကြီး (ပထမပိုင်း) ကို ယခု ပြန်လည်ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းနှင့် ဘိုးတော်ဘုရား၏ ရာဇသတ်ခေါ်သော အမိန့် တော်တမ်းကြီး (ပထမပိုင်း) တွင် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများနှင့် အမှုထမ်း အမျိုးမျိုးတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများပါဝင်ပါသည်။ မြန်မာတို့သည် ရှေးအခါကပင် ထီးနန်းအဆောင်အယောင်များ၊ နန်းခလေ့ထုံးတမ်းစဉ်များနှင့် ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ စိုးစံအုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဤစာအုပ်သည် ရွှေပြည်ခေါ် မြန်မာနိုင်ငံကို နယ်မြေအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဌာနအားဖြင့်လည်းကောင်း ဖွဲ့စည်းကာအုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် မှတ်တမ်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ပထမပိုင်းတွင် အဓိကအားဖြင့် မင်း၏ဆရာမှစ၍ မင်းနှင့်တကွ မင်းညီမင်းသား မင်း၏မိဖုရား၊ မှူးမတ်အရာထမ်းအမှုထမ်း၊ ပြည်သူပြည်သားတို့ နာယူဆောင်ရွက် အပ်သော ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း၊ မြို့ရွာအုပ်ချုပ်ပုံနှင့် စပ်သမျှ အရပ်ရပ် သက်ဆိုင်ရာ မဟာဝင်၊ ရာဇဝင် မျက်မြင်လက်တွေ့ခလေ့ထုံးစံများအကြောင်း၊ သာသနာအယူဝါဒနှင့် သက်ဆိုင်သောအချက်အလက်များအကြောင်း၊ ရာဇဌာနီရှိ ယွတ်ရုံးငါးရပ်တို့၏ ခလေ့ထုံးစံများအကြောင်းပါဝင်ပါသည်။

- တမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၃၁၀၀၄၆၀၇၀၇
- မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၃၁၀၀၃၇၀၇၀၇
- ပုံနှိပ်ခြင်း _____
 ပထမအကြိမ် - ၁၉၂၁
 ဒုတိယအကြိမ် - ၁၉၆၃
 တတိယအကြိမ် - ၂၀၀၇၊ အုပ်ရေး-၁၀၀၀
- ထုတ်ဝေသူ _____
 ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန
 ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ အမျိုးသားပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်ဦးစီးဌာန
- ပုံနှိပ်သူ _____
 ဦးတင်အောင်ကျော်
 စွယ်တော်ပုံနှိပ်တိုက်
 အမှတ်-၈၇၊ ၅၆-လမ်း(လမ်းတို)
 ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

2500

၁၁၁၁

BURMESE
CLASSIC
.com

(ခ)

စာတမ်းကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၇၂၉ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်သော အဝမင်းကြီး စွာဇော်က ကစ၍ သီပေါဘုရင်မင်းမြတ်လက်ထက် နန်းပျက်သည့်တိုင်အရပ်ရပ် အမိန့်တော်နေ့စဉ်မှတ်၊ လစဉ်မှတ်၊ နှစ်စဉ်မှတ်၊ အကြောင်းထူးမှတ်မှစ၍ ဖြို့ရွာစစ် တမ်း၊ အမှုထမ်းစစ်တမ်း၊ လွှတ်တော်သွင်းမှာတမ်း၊ အတွင်းတော်ထုတ်မှာတမ်း၊ မင်းနှင့် စပ်သော သုမင်္ဂလ၊ ဒုမင်္ဂလစာတမ်း၊ လွှတ်ရုံးငါးရပ်စာတမ်း စသော လွှတ်တော်အမှတ် အသား၊ ပုရပိုက်များကို ကိုးကားအခြေခံ၍ ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ပုဂံဝန်ထောက်မင်း ဦးတင်က အခန်းကြီး (၃)ခန်း၊ အခန်းငယ်(၈) ခန်းဖြင့် ပြည့်စုံစွာရေးသားဖော်ပြထား ပါသည်။

မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းနှင့် ဘိုးတော်ဘုရား၏ ရာဇသတ်ခေါ်သော အမိန့် တော်တမ်းကြီး (ပထမပိုင်း) ကို ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ ရှေးဟောင်းစာပေနှင့် ယဉ်ကျေး မှုဌာနစိတ်မှ စီစဉ်တည်းဖြတ်၍ ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ပထမအကြိမ်ပြန်လည်ပုံနှိပ်ထုတ် ဝေခဲ့ပါသည်။ ဤစာတမ်းကို ထပ်မံပုံနှိပ် ထုတ်ဝေခြင်းမရှိခဲ့သဖြင့် ဖတ်ရှုလေ့လာရန် ခက်ခဲနေသော သုတေသီများ၊ သမိုင်းပညာရှင်များ၊ ပညာရှင်များ ကျောင်းသားလူငယ် များအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်အလို့ငှာ ရှေးဟောင်းသုတေသန၊ အမျိုးသား ပြတိုက်နှင့် စာကြည့်တိုက်ဦးစီးဌာနမှ ပြန်လည်စီစဉ်ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါ သည်။

မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်းနှင့် ဘိုးတော်ဘုရား၏ ရာဇသတ်ခေါ်သော အမိန့် တော်တမ်းကြီး (ပထမပိုင်း) ကို ပြန်လည်ထုတ်ဝေခြင်းအားဖြင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန ၏ “နိုင်ငံဂုဏ်ပြု၊ ယဉ်ကျေးမှု” ဟူသောဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ မိမိတို့၏လက်နှင့်အစဉ် အလာကို ပိုမိုသိရှိ၍ ဂုဏ်ယူဝင့်ထည်နိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

(ဗိုလ်ချုပ်ခင်အောင်မြင့်)
ဝန်ကြီး
ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန

(ဂ)

ကျမ်းပြုဆရာ တောင်းပန်လွှာ
ဦးကြင်ဟန်၊ ဆရာရိပ်၊ ဆရာလင်းတို့ထံတောင်းပန်စာ

- ၁။ စလယ်အဆုံး၊ ဌာနသုံး၊ နိဂုံးလင်္ကာပါ။
- ၂။ ပိုနုတ်ယုတ်သွင်း၊ သုတ်သင်လျှင်း၊ ပြင်ခြင်းပြုကြပါ။
- ၃။ စေ့ငသေချာ၊ ကြည့်ဘို့ရာ၊ များစွာတောင်းပန်ပါ။
- ၄။ ဘူရိဒတ်နိဂုံး၊ ရှိသည်ထုံး၊ နှလုံးပိုက်ကြပါ။
- ၅။ သိကြည့်တူမှ၊ ယူအဆ၊ မူလထိရောက်ပါ။

ဆရာလင်းက နိဂုံး ၃ ပိုဒ်လုံးအဆုံးတွင် ၃ ချက်ညီချွန်၊ ငါတွေ့ ကိုယ်တွေ့၊ ပြင်၍ အကြံပေးသည့်အတိုင်း၊ ရေးသားပြင်ဆင်ရသည့်အတွက် နှစ်သက်အားရကာ၊ များစွာကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ၎င်းပြင်

သတ်ပုံသတ်ထူး၊ စာလုံးပေါင်း၊ ပါဠိဂါထာများပါ *ဆရာလင်း၊ ဆရာရိပ်တို့ပြင်ပေး သည့်အတွက် ဦးကြင်ဟန်က စကားအသုံးအနှုန်း၊ အဖွဲ့များကို ပြင်ပေးသည့်အတွက်၊ များစွာကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ကြည့်ရှုပြင်ဆင်သူ ပညာရှင် အပေါင်းတို့တွင် ပညာအုပ်မင်း ဦးဖိုးစိန်၊ A.T.M. သည် ကျေးဇူးအထူးတင်ထိုက်အောင်စေ့စပ်ကျနစွာ ပြင်ဆင်သူဖြစ်ပေသည်။

စေ့စပ်ကျနပုံကား။ ။ မျိုးတူမျိုးခြား၊ လူကိုး (၉) စားတို့နားလည်လွယ်စေရန်၊ ဝေဖန်သုံးသပ် ဆုံးဖြတ်ပြင်ဆင်ခြင်းပေတည်း။

ပြင်ဆင်ပုံကောင်းသောကြောင့်၊ မထောင်းမတာဖြစ်လာပေသည်။

မထောင်းမတာ ဟူသည်ကား၊ မစိုးရိမ်ရဆိုလိုသည်၊ ဆုတောင်းခန်းသံဝေဂပိုင်း တွင်။ ။ ရတုပြောင်း၍၊ မထောင်းမတာ၊ ငြိမ်းပြန်ရာသို့၊ ဟူ၍၎င်း၊

တောင်ဖီလာ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ဆရာတော် ဆုံးမတမ်းတွင်၊ ပြည်ဘုရင်က၊ရှင်ရဋ္ဌသာရ သူမြတ် ကျမ်းဂန်ဘယ်သို့ ရှိသနည်း မေးလျှောက်ရာ၊ ပြည်မြို့ဆရာတော်တို့က၊ ကျမ်းဂန်၌ မထောင်းတာပေတကားဟု မိန့်ဆိုကြသည်။ ။ ဟူ၍၎င်း၊

ပေါရာဏ ကထာ လင်္ကာသစ်တွင်။ ။ မထောင်းတာ လူလတ်။ ။ ဟူ၍ပါသေး သည်။ ။ သဘောသွားခြားနားခြင်းမရှိလှ။ ။ စိုးရိမ်စရာ မရှိသောလူနာကို မထောင်း တာပါဟု ယခုထက်ထိ သုံးစွဲဆဲရှိသည်။

ဦးတင်၊ ၂၄-၃-၂၄
ကျမ်းပြုသူ။

* ဆရာလင်းမှာ၊ ပါဠိဆရာကြီးဖြစ်သည့်အတွက် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့ရပြီးပြီ။

(ဃ)

မာတိကာအစီအစဉ်၏အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်

၁။ ဤစာအုပ်တွင် အပိုင်းဆိုသည်ကား၊ မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်း၊ အောက်ပိုင်း၊ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း၊ မြောက်ပိုင်းများနှင့် သီးခြားထားသော နယ်များ၊ သဘောသွားနှင့်အလားတူသည်။

၂။ အခန်းကြီးဆိုသည်ကား၊ * ဒီပိတ် ခရိုင်ခွဲခြားသောသဘောသွားနှင့်အလားတူသည်။

၃။ အခန်းငယ်ဆိုသည်ကား၊ + ဒီပိတ်စီရင်စု ခွဲခြားသော သဘောသွားနှင့်အလားတူသည်။

၄။ ဆိုင်ရာဂဏန်းစဉ် ဆိုသည်မှာ၊ တောင်းရှစ်မြို့နယ်ခွဲခြားသော သဘောသွားနှင့်အလားတူသည်။

ထိုနည်းတူစွာ၊ ယခုစာတမ်းမှာ၊ ခွဲခြားဝေဖန်သည့်အတိုင်း အပိုင်း၊ အခန်းကြီး၊ အခန်းငယ်၊ ဆိုင်ရာဂဏန်းစဉ်၊ ခွဲခြားပြီးလျှင်၊ နီးစပ်သောအချက်၊ ဆယ်နွယ်ပါဝင်သည့် သမ္မူ၊ အကြောင်းများကို အကြောင်းအလိုက်၊ ထိုက်သက်ရာထောက်ရှု၍၊ စုပေါင်းပြသခြင်းဖြစ်သတည်း။

၅။ ၎င်းပြင် အဝန်းဂဏန်းစဉ် ဆိုသည်ကား၊ အပိုင်းမှစ၍၊ အခန်းကြီး၊ အခန်းငယ်နှင့်တကွ၊ ဆိုင်ရာဂဏန်းစဉ်ပါ ရောပေါင်း၍၊ အကြောင်းအရာရှိသမျှ အစုအဝေးဖော်ပြသော ဂဏန်းစဉ်ကိုဆိုလိုသည်။ အချက်တစ်ခုခုကို ကြည့်ရှုရန် ရည်ညွှန်းလျှင် အဝန်းဂဏန်းစဉ်ကို ပြဆိုလိုမှမည်။

၆။ ၎င်းပြင်၊ မာတိကာမှာလည်း ၄ မျိုးခွဲခြားထားသည်။ ၄ မျိုးဟူသည်ကား။ ။

(၁) ထပ်ချုပ်မာတိကာ၊ (၂) အချုပ်မာတိကာ၊ (၃) ချုပ်လတ်မာတိကာ၊ (၄) အကျယ်မာတိကာအားဖြင့် ခွဲခြားထားသတည်း။

(၁) ထပ်ချုပ်မာတိကာ ဟူသည်ကား၊ အပိုင်း ၆ တွင် ပါဝင်သော ခေါင်းစဉ်အချုပ်ကို ပြဆိုသည်ကို ဆိုလိုသည်။

(၂) အချုပ်မာတိကာဆိုသည်ကား၊ အခန်းကြီး ၁၃တွင် ပါဝင်သောခေါင်းစဉ်များပြဆိုသည်ကို ဆိုလိုသည်။

(၃) ချုပ်လတ်မာတိကာဟူသည်ကား၊ အခန်းငယ် ၆၅ တွင် ပါဝင်သော ခေါင်းစဉ်များ ပြဆိုရာကို ဆိုလိုသည်။

(၄) အကျယ်မာတိကာ ဟူသည်ကား၊ ဆိုင်ရာ ဂဏန်းစဉ်အလိုက် အဝန်းဂဏန်းစဉ် ကိုက်အောင်၊ တိုက်ဆိုင်ပြဆိုသည်ကိုဆိုလိုသည်။

အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်ပြီးပြီ။

(င)

ခေါင်းစဉ်တစ်ကြောင်းချုပ်

ခေါင်းစဉ်	အမျိုးအစား	စာမျက်နှာ
၁	ထပ်ချုပ်မာတိကာ၊ အပိုင်း ၆ ပိုင်းခွဲပုံကိုပြဆိုသည်	၆
၂။	အချုပ်မာတိကာ၊ အခန်းကြီး ၁၃ ခန်းခွဲပုံကိုပြဆိုသည်	၇
၃။	ချုပ်လတ်မာတိကာ၊ အခန်းငယ် ၆၅ ခန်းခွဲပုံကိုပြဆိုသည် ...	၈
၄။	အကျယ်မာတိကာ၊ အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၁ ကစ၍ ၆၂၃ ထိရှိပုံကိုပြဆိုသည် ...	၁၁

ထပ်ချုပ်မာတိကာ

အပိုင်း	အမျိုးအစား	အဝန်းဂဏန်းစဉ်	စာမျက်နှာ	အကြောင်းအရာ
ပထမပိုင်း	နိဒါန်းနှင့် စာတမ်းရေးရာတွင် ပါဝင်ညွှန်ပြချက်များအကြောင်း။	၁	...	ချုပ်လတ်မာတိကာကြည့်ဦး
ဒုတိယပိုင်း	မင်းဆရာများ၊ မင်း၏ ဗိဘူရား၊ မှူးမတ်အရာထမ်းအမှုထမ်း၊ ပြည်သား၊ ပြည်သူတို့ နာယူဆောင်ရွက်အပ်သော ကျင့်ဝတ် တရားများအကြောင်း။	၁၀	...	
တတိယပိုင်း	မဟာဝင်၊ ရာဇဝင် အစဉ်အလာ အကြောင်းနှင့် အကောင်းပြုသူ၊ မကောင်းပြုသူများအကြောင်း။	၁၄၅	...	
စတုတ္ထပိုင်း	အမှုလုပ်ရာဌာနနှင့် အမှုဆောင်ရွက်ရာပါသော အရာထမ်း အမှုထမ်းတို့အကြောင်း။	၄၁၁	...	
ပဉ္စမပိုင်း	မြန်မာမင်းတို့လက်ထက် အခါ၊ ၁၀ ဌာနခွဲဝေပုံအကြောင်း။	၄၄၅	...	
ဆဌပိုင်း	ရှေးအခါက မြန်မာမင်း အုပ်စိုးပုံနှင့် ယခုအခါ အုပ်စိုးပုံကွဲပြားခြားနားခြင်း အကြောင်း။	၅၅၄	...	
	အကြမ်းကျမ်းပြီး နိဂုံးလင်္ကာ	၁၅၄၉	...	
	အချောပြီးနိဂုံးသံပေါက် *	၁၅၅၂	...	

* စာမျက်နှာ ၁၂ တွင်ကြည့်ပါ။

(စ)

(၂) အချုပ်မာတိကာ

အခန်းလေးစာအုပ်စဉ်	အမျိုးအစား	အခန်းလေးစာအုပ်စဉ်	စာမျက်နှာ	အကြောင်းအရာ
၁	နိဂါန်းညွှန်ပြချက်များနှင့် စပ်သမျှအကြောင်း	၁		
၂	မင်းဆရာမှစ၍၊ မင်းနှင့်တကွ မင်းညီမင်းသား၊ မင်းမိဖုရားတို့အတွက်၊ သက်သက်ဆိုင်သော ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း။	၁၀		
၃	မင်းနှင့်တကွ လူ့ခပ်သိမ်းတို့နှင့် ဆိုင်သော ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း။	၁၁၆		
၄	အမျိုးအနွယ်နှင့်စပ်သမျှ၊ ဇာတ်သဘာဝအဆင့်အတန်းများအကြောင်း။	၁၇၅		
၅	မဏ္ဍိမဒေသမင်းများနှင့် နယ်မြေအပိုင်အခြားများ အကြောင်း	၂၀၂		
၆	မြန်မာနိုင်ငံမင်းများနှင့် နယ်မြေအပိုင်းအခြားဥတုရာသီညီပုံမညီပုံ၊ အိမ်ခြေလူနေတိုးပုံ ဆုတ်ပုံများအကြောင်း။	၂၁၆		
၇	မြို့ရွာအုပ်ချုပ်ပုံနှင့် စပ်သမျှ အရပ်ရပ် သက်ဆိုင်ရာ မဟာဝင်၊ ရာဇဝင်၊ မျက်မြင်လက်တွေ့လေ့ထုံးစံများအကြောင်း။	၂၄၃		
၈	သာသနာအယူဝါဒနှင့်စပ်သမျှ အရပ်ရပ် အချက်အဆစ်များအကြောင်း။	၃၆၆		
၉	ရာဇဌာနီရဲ့ လွှတ်ရုံးငါးရပ်အစီအစဉ်လေ့ထုံးစံများအကြောင်း	၄၁၁		
၁၀	ရာဇဌာနီရဲ့ လွှတ်ရုံးငါးရပ်မှတစ်ပါး၊ အခြားနည်းခေါ်သော အရာရှိများအစီအစဉ် လေ့ထုံးစံများအကြောင်း	၄၅၁		
၁၁	အဝေးနယ်အရာရှိများ၏ အစီအစဉ်လေ့ထုံးစံများအကြောင်း	၄၇၅		
၁၂	၁၀ ဌာနခွဲဝေပုံအကြောင်း	၄၈၀		
၁၃	ရှေးအခါက အုပ်စိုးပုံနှင့် ယခုအခါ အုပ်စိုးပုံကွဲပြားခြားနားခြင်းအကြောင်း	၅၅၄		
[အချုပ်မာတိကာပြီးပြီ။]				

(ဆ)

(၃) ချုပ်လတ်မာတိကာ

အခန်းလေးစာအုပ်စဉ်	အမျိုးအစား	အခန်းလေးစာအုပ်စဉ်	စာမျက်နှာ	အကြောင်းအရာ
၁	နိဂါန်းနှင့်စပ်သမျှအကြောင်း	၁	၁	
၂	ညွှန်ပြချက်နှင့်စပ်သမျှအကြောင်း	၇	၁၇	
၃	မင်းဆရာပညာရှိတို့နှင့်စပ်သမျှကျင့်ဝတ်တရား	၁၀	၂၀	
၄	မင်းနှင့်စပ်သမျှကျင့်ဝတ်တရား	၁၃	၂၄	
၅	မင်းမိဖုရား၊ မင်းညီမင်းသားတို့နှင့်စပ်သမျှကျင့်ဝတ်တရား	၁၁၀	၁၆၇	
၆	အရာရှိအမှုထမ်းတို့နှင့်စပ်သမျှကျင့်ဝတ်တရား	၁၁၆	၁၇၄	
၇	ပြည်သားပြည်သူတို့နှင့်စပ်သမျှကျင့်ဝတ်တရား	၁၄၀	၂၀၇	
၈	ရှင်ဘုရင်တို့ဘိသိက်အမျိုးမျိုးခံရာ လိုက်နာရပုံအကြောင်း	၁၆၃	၂၃၈	
၉	မင်းနှင့်ဆင်းရဲသားတို့ အပြန်အလှန်ခံဝန်ကတိထားရပုံအကြောင်း	၁၇၁		
၁၀	မင်းမျိုးမင်းနွယ်ကွဲပြားပုံ	၁၇၅		
၁၁	လူအမျိုးဇာတ်သဘာဝအဆင့်အတန်းကွဲပြားပုံ	၁၇၇		
၁၂	သာကီဝင်မင်းတို့ဆင်းသက်ပုံ	၂၀၂		
၁၃	လိစ္ဆာဗီမင်းတို့မြို့ရွာသုံးခါချဲ့ပုံ	၂၁၀		
၁၄	မဏ္ဍိမဒေသတွင် အုပ်စိုးသောမင်းတို့ရာဇဌာနီအစီအစဉ်	၂၁၃		
၁၅	မဏ္ဍိမဒေသတွင် နယ်မြေခွဲဝေပုံ	၂၁၅		
၁၆	မြန်မာနိုင်ငံတွင် အုပ်စိုးသောမင်းတို့ရာဇဌာနီအစီအစဉ်	၂၁၆		
၁၇	မြန်မာနိုင်ငံတွင် နယ်မြေခွဲဝေပုံ	၂၁၇		
၁၈	မြန်မာနိုင်ငံနှင့် သက်ဆိုင်သော ဥတုရာသီအခြေအနေ၊ မြေဩဇာကောင်းပုံ ညံ့ပုံ။	၂၃၄		
၁၉	နယ်မြေတွင်၊ လူနေအိမ်ခြေတိုးပုံဆုတ်ပုံ	၂၄၀		
၂၀	မြန်မာနိုင်ငံမှာ၊ မြို့ရွာအုပ်ချုပ်သူအကြီးအကဲတို့၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ။	၂၄၃		
၂၁	မိန်းမများလည်း မြို့ရွာအုပ်ချုပ်ရာပါပုံ၊ အနောက်ပွဲတက်နေရာ တော်ပုံပါသည်။	၂၅၉		
၂၂	မင်းလျားရွေးပုံ	၂၇၀		
၂၃	အုပ်ချုပ်သောမင်းတို့ကျင့်ဝတ်တရား မချွတ်မယွင်းသည့်အတွက်၊ အသက်ရှည်သမျှ နန်းစံရပုံအကြောင်း	၂၇၀		

(၈)

(၃) ချုပ်လတ်မာတိကာ။ ။ အဆက်

အခန်းငယ်ကန်းစဉ်	အမျိုးအစား	အခန်းကန်းစဉ်	စာမျက်နှာ	အကြောင်းအရာ
၂၄	အုပ်ချုပ်ခြင်း၊ ချွတ်ယွင်းကြပုံ၊ ပျက်စီးကြပုံ ထပ်တူကျသော မင်းသုံးပါးအကြောင်း တလုံးတည်းဖော်ပြချက်	၂၈၁		
၂၅	ထိုမင်းသုံးပါးကို၊ တစ်ပါးတစ်ပါးစီအကျယ်ဖော်ပြချက်	၂၈၉		
၂၆	ထိုမင်းသုံးပါးလက်ထက် ပျက်စီးဘူးသော အမတ်ကြီး သုံးဦးအကြောင်း။	၂၉၇		
၂၇	မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းကျိုးပြည်ကျိုးဖြစ်ထွန်းအောင်ဆောင်ရွက်သောမင်းများအကြောင်း။	၃၀၀		
၂၈	မြန်မာရှင်ဘုရင်တို့ အစဉ်အလာကိုယ်ရေးနိုင်ငံရေးများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ပုံအမျိုးမျိုး၊ အစားစားခြားနားသော မင်းရှစ်ပါးအကြောင်း။	၃၂၀		
၂၉	ဗုဒ္ဓသာသနာအတွက် ဆောင်ရွက်ပုံအမျိုးမျိုး၊ အစားစားခြားနားသော မင်းများအကြောင်း။	၃၆၆		
၃၀	ဟိန္ဒူတို့က ဗြဟ္မဏကို မြန်မာတို့က သမဏကို အရိုအသေ အပြုအမူ တူညီကြသည့်အကြောင်း။	၄၀၆		
၃၁	ဗုဒ္ဓသာသနာကို နာကြည့်အောင်နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးသော မင်းလေးပါးအကြောင်း။	၄၀၇		
၃၂	လွတ်တော်ဌာနနှင့် လွတ်တောဝေပုံပါ အရာရှိများအကြောင်း	၄၁၁		
၃၃	ဗြဟ္မာတို့ဌာနနှင့် ဗြဟ္မာတို့ဝေပုံပါ အရာရှိများအကြောင်း	၄၂၆		
၃၄	ရှေ့ရုံးဌာနနှင့် ရှေ့ရုံးဝေပုံပါ အရာရှိများအကြောင်း	၄၃၃		
၃၅	နောက်ရုံးဌာနနှင့် နောက်ရုံးဝေပုံပါ အရာရှိများအကြောင်း	၄၃၉		
၃၆	တရားရုံးဌာနနှင့် တရားရုံးဝေပုံပါ အရာရှိများအကြောင်း	၄၄၅		
၃၇	ဝင်းရုံးဌာနနှင့် ဝင်းရုံးဝေပုံပါ အရာရှိများအကြောင်း	၄၅၁		
၃၈	ရာဇဌာနီဝန်စုရများအကြောင်း	၄၅၆		
၃၉	မှူးစုများအကြောင်း	၄၆၀		
၄၀	ဝန်စုမှူးစုမှတစ်ပါး၊ အခြားအရာရှိများအကြောင်း	၄၆၇		
၄၁	လွတ်ရုံးဝင်းရပ်၊ ဝင်းရုံး ၄ ရုံးများနှင့် ရုံးအရာရှိ တိုက်အရာရှိ တန်ခိုးအရာရှိ ဝန်စုမှူးမှတစ်ပါး အခြားအရာရှိများအကြောင်း	၄၇၁		
၄၂	အဝေးအရာရှိများအကြောင်း	၄၇၅		

(၉)

(၃) ချုပ်လတ်မာတိကာ။ ။ အဆုံး

အခန်းငယ်ကန်းစဉ်	အမျိုးအစား	အခန်းကန်းစဉ်	စာမျက်နှာ	အကြောင်းအရာ
၄၃	အဆင်တန်ဆာ အဆင့်အတန်းများအကြောင်း	၄၇၇		
၄၄	(၁) ၁၀ ဌာနခွဲဝေပုံတွင် ရာထူးခန့်ဌာနအကြောင်း	၄၈၀		
၄၅	(၂) ဥပဒေမှတ်စာဌာနအကြောင်း	၄၈၉		
၄၆	(၃) သာသနာပညာဌာနအကြောင်း	၄၉၂		
၄၇	(၄) စစ်မက်ဌာနအကြောင်း	၅၀၁		
၄၈	(၅) တရားရာဇဝတ်ဌာနအကြောင်း	၅၀၇		
၄၉	(၆) အကောက်အခွန်ဌာနအကြောင်း	၅၂၅		
၅၀	(၇) လယ်ယာဌာနအကြောင်း	၅၃၆		
၅၁	(၈) အလုပ်ဌာနအကြောင်း	၅၄၄		
၅၂	(၉) စာပေးစာယူဌာနအကြောင်း	၅၅၁		
၅၃	(၁၀) ပုရိသမေဓဌာနအကြောင်း	၅၅၃		
၅၄	မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်မှုနှင့်ယခုအုပ်ချုပ်မှု ၂ ပြင်နှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၅၄		
၅၅	ရာထူးခန့်ဌာနတွင် နှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၅၆		
၅၆	ဥပဒေမှတ်စာဌာနတွင် နှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၅၇		
၅၇	သာသနာပညာဌာနတွင် နှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၅၈		
၅၈	တရားဌာနတွင် နှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၆၅		
၅၉	ရာဇဝတ်ဌာနတွင် နှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၆၆		
၆၀	အကောက်အခွန်ဌာနတွင် နှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၈၇		
၆၁	လယ်ယာဌာနတွင် နှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၈၈		
၆၂	အလုပ်ဌာနတွင် နှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၈၉		
၆၃	နိုင်ငံတွင်းဌာနတွင် နှိုင်းယှဉ်ချက်	၅၉၀		
၆၄	မြန်မာမင်းလက်ထက်မှာ၊ စာပို့တိုက်၊ မီးရထားစသော ဌာနကြီးများထားရန် ကြွင်းကျန်ပုံအကြောင်း။	၅၉၁		
၆၅	အတိုချုပ်နိဂုံးအုပ်နှိုင်းယှဉ်ချက် အကြမ်းကျမ်းပြီးနိဂုံးလင်္ကာ ၃ ပိုဒ် အချောကျမ်းပြီး နိဂုံးသံပေါက်	၅၉၂ ၅၉၃ ၅၉၄		

နောက်ဆုံး
အပိုင်းတွင်
ပြန်ဆင်ရန်
တောင်းပန်
ချက် ကို
ကြည့်၊ ပစ္စမ
စာအုပ် စာ
မျက်နှာ
၁၅၄၉
ကြည့်။ *

(ည)

(၄) အကျယ်မာတိကာ

အပိုင်းလင်္ကာစဉ်	အပိုင်းလင်္ကာစဉ်	အခန်းကြီးလင်္ကာစဉ်	အခန်းငယ်လင်္ကာစဉ်	မာတိကာအကျယ်	စာမျက်နှာ
				ပထမပိုင်း	
၁	၁	၁	၁	အခန်းကြီး ၁။ အခန်းငယ် ၁ မှာပါသော နိဒါန်းနှင့်စာတမ်းရေးရာတွင်ပါဝင်ရန်ညွှန်ပြချက်များအကြောင်း	၁
၂	၁	၁	၁	နိဒါန်းရေးမြဲ ထုံးစံအတိုင်း အနန္တငါးပါးကို ရိုသေစွာပဏာမပြုခြင်းအကြောင်း။	၁
၃	၁	၁	၁	မြန်မာအမျိုးသားတို့ရက်ရှိအောင် ဟန်ဆောင်ကြားဝါသည့် အရာမပါစေရ ယထာဘူတကျနိုင်သမျှ ကျအောင်ဆောင်ရွက်ရေးသားမည့်အကြောင်း။	၂
၄	၁	၁	၁	စာတမ်းရေးရာတွင် ပါဝင်ကိုးကားသော အမှတ်အသားများအကြောင်း။	၃
၅	၁	၁	၁	စာတမ်းရေးရန် အရင်းခံ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဖေးစာပြန်စားများမှ လိုရာကောက်နုတ်ထုတ်ဖော်ပြဆိုချက်။	၃
၆	၁	၁	၁	ယခုစာတမ်းကို ကျွမ်းကျင်နားလည်အောင် ဆောင်ရွက်နားလည်သူတို့မှာ၊ ခံစားရာသော အကျိုးအကြောင်း။	၅
၇	၁	၁	၁	နိဒါန်းပဏာမမှာပါသော လောက ၃ တန် ၃ မှီ ၃ ရပ်အတွက် မှတ်ချက်။	၅
				အခန်းကြီး ၁။ အခန်းငယ် ၂ ညွှန်ပြချက်နှင့်ပြချက်တွင်ပါစေရန် စီမံပုံအကြောင်း	
၈	၁	၁	၂	ယခုစာတမ်းရေးရာတွင် ပါဝင်စေဘို့ရာမမ္ဘာတော်စီမံခန့်ခွဲမှုက ညွှန်ပြပေးပို့ရင်း မူလစာကိုယ်အကြောင်းကို ဖော်ပြချက်။	၆
၉	၁	၁	၂	ညွှန်ပြချက်မှာပါသော အကြောင်းအရာများမှာ မည်သည့်အကြောင်းအရာသည်၊ မည်သည့် ဂဏန်းစဉ်မှာ ပါဝင်လျက်ရှိသည်ကို သိသာရန်မှန်တပ်မှတ်ချက်ခွဲဝေပေါ်ပြပုံအကြောင်း။	၇
၁၀	၁	၁	၂	၎င်းညွှန်ပြချက်တွင် ပါဝင်သောအကြောင်းများမှာ လွန်စွာကျယ်ဝန်းများပြားသော်လည်း၊ ရေးသားမည့် စာတမ်းတွင် ပါဝင်အောင်ဆောင်ရွက်မည့်အကြောင်း။	၁၇

(ဋ)

(၄) အကျယ်မာတိကာ။ ။ အဆက်

အပိုင်းလင်္ကာစဉ်	အပိုင်းလင်္ကာစဉ်	အခန်းကြီးလင်္ကာစဉ်	အခန်းငယ်လင်္ကာစဉ်	မာတိကာအကျယ်	စာမျက်နှာ
				စုတိယပိုင်း	
၁၁	၂	၂	၃	အခန်းကြီး ၂။ အခန်းငယ် ၃ မှာပါသော မင်းဆရာပညာရှိတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၂၀
၁၂	၂	၂	၃	ပုဂ္ဂိုလ်၊ မင်းဆရာ ပညာရှိတို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း ပုဂ္ဂိုလ်မှတစ်ပါး အခြားမင်းဆရာပညာရှိတို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း။	၂၂
၁၃	၂	၂	၃	မင်းတိုင်ပင် အမတ်ကြီးအင်္ဂါရှစ်ပါးအကြောင်း	၂၃
				အခန်းကြီး ၂။ အခန်းငယ် ၄ မှာပါသော ဘုရင်မင်းမြတ်တို့လိုက်နာအပ်သောကျင့်ဝတ်တရား	
				တစ်ပါးစု	
၁၄	၂	၂	၄	မင်းတို့ဓမ္မတာပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့ကို ပေါင်းဖော် ပူဇော်အပ်ခြင်းအကြောင်း။	၂၄
၁၅	၂	၂	၄	မင်းတို့ဓမ္မတာမေတ္တာတရားကိုပွားများအပ်ခြင်းအကြောင်း	၂၆
၁၆	၂	၂	၄	မင်းတို့ဓမ္မတာ ကရုဏာတရားကိုပွားများအပ်ခြင်းအကြောင်း	၂၉
၁၇	၂	၂	၄	မင်းတို့ဓမ္မတာ လိုက်နာအပ်သော အပ္ပမာဒတရားအကြောင်း	၃၀
၁၈	၂	၂	၄	မင်းတို့ဓမ္မတာ လိုက်နာအပ်သောအဟာသတရားအကြောင်း	၃၃
				၂ ပါးစုအကြောင်း	
၁၉	၂	၂	၄	လောကပါလ တရားနှစ်ပါးခေါ်သော ဟိနိုဩတ္တပ္ပတရားနှစ်ပါးကို မင်းတို့သည် အထူးအားဖြင့် ပြည့်စုံထိုက်သောအကြောင်း။	၃၆
၂၀	၂	၂	၄	ဓမ္မတာတရားနှစ်ပါးအကြောင်း	၄၀
				၃ ပါးစုအကြောင်း	
၂၁	၂	၂	၄	အုပ်စိုးခြင်း ၃ ပါးအကြောင်း	၄၂

(၆)

(၄) အကျယ်မာတိကာ။ ။ အဆက်

အပိုင်းဂဏန်းစဉ်	အပိုင်းဂဏန်းစဉ်	အခန်းကြီးဂဏန်းစဉ်	အခန်းငယ်ဂဏန်းစဉ်	မာတိကာအကျယ်	စာမျက်နှာ
၂၀	၂	၂	၄	မုသာဝါဒအကြောင်း	၄၃
၂၁	၂	၂	၄	ကောဓအကြောင်း	၄၅
၂၃	၂	၂	၄	ကောဓနှင့်ဒေါသဖြစ်ပွားပုံခြားနားခြင်း	၄၈
				အကြောင်း။	
၂၄	၂	၂	၄	မဒအကြောင်း	၅၀
၂၅	၂	၂	၄	ဖြောင့်မတ်ခြင်းဟူသော ဥရ အကြောင်း။	၅၁
၂၆	၂	၂	၄	စုံစမ်းဆင်ခြင်ခြင်း ဟူသော နိဿမ္မကာရီ	၅၄
				အကြောင်း။	
၂၇	၂	၂	၄	နွေးသင့်သည်၊ လျှင်သင့်သည်၊ မနွေးမလျှင်	၅၆
				ပြုသင့်သည် ဟူသော ခန္တတရတိ	
				အကြောင်း။	
၂၈	၂	၂	၄	ပြည့်စုံခြင်း ဥပါး ၂မျိုးအရ ပဘာဝသတ္တိ	၅၇
				အကြောင်းကို ဖော်ပြချက်။	
၂၉	၂	၂	၄	စိမ်းကျက်နိုးဝေးမရွေး ပေးကမ်းချီးမြှင့်	၅၈
				ထိုက်သူကို လုံ့လအားထုတ်အဟုတ်မမှန်	
				နိုးမြှင့်ခြင်းဟူသော ဥဿဟသတ္တိအကြောင်း	
၃၀	၂	၂	၄	ပညာဉာဏ်ရည် အကြံအစည် ရှိသူနှင့်	၅၉
				အစဉ်မလပ်ထပ်ကာထပ်ကာတိုင်ပင်ဆွေး	
				နွေးခြင်းဟူသော မန္တသတ္တိအကြောင်း။	
၃၁	၂	၂	၄	အကြံမပြုသင့်သူ ဥဦးအကြောင်း	၆၀
၃၂	၂	၂	၄	ကေားတစ်ခွန်းသာဆိုသင့်သူ ဥဦးအကြောင်း	၆၀
၃၃	၂	၂	၄	မင်းတို့မမေ့အပ်သူ ဥဦးအကြောင်း	၆၁
၃၄	၂	၂	၄	မင်းတို့ချီးပင့်ထိုက်သူ ဥဦးအကြောင်း	၆၁
၃၅	၂	၂	၄	စစ်ထိုးခြင်း ဥမျိုးအကြောင်း	၆၂
				၄ ပါးစုအကြောင်း	
၃၆	၂	၂	၄	တိုင်းပြည်နိုင်ငံကြီးပွားအောင် ပြုလုပ်သော သင်္ဂဟတရား	၆၂
				လေးပါးအကြောင်း။	

(၃)

(၄) အကျယ်မာတိကာ။ ။ အဆက်

အပိုင်းဂဏန်းစဉ်	အပိုင်းဂဏန်းစဉ်	အခန်းကြီးဂဏန်းစဉ်	အခန်းငယ်ဂဏန်းစဉ်	မာတိကာအကျယ်	စာမျက်နှာ
၃၇	၂	၂	၄	သဿမေဓအကြောင်း	၆၄
၃၈	၂	၂	၄	ပုရိသမေဓအကြောင်း	၆၄
၃၉	၂	၂	၄	သမ္မာပါသအကြောင်း	၆၅
၄၀	၂	၂	၄	ဝါစာပေယျအကြောင်း	၆၅
၄၁	၂	၂	၄	သင်္ဂဟတရားလေးပါးရှိလျှင် နိရုဋ္ဌဖြစ်ပုံအကြောင်း	၆၆
၄၂	၂	၂	၄	သင်္ဂဟတရားလေးပါးကို ပုဏ္ဏားတို့က ဖျက်ဆီးပုံအကြောင်း	၆၆
၄၃	၂	၂	၄	သင်္ဂဟတရားလေးပါး ကွယ်သည်အခါ ရောဂါအမျိုးမျိုးတိုးပွား	၆၇
				ပုံအကြောင်း။	
၄၄	၂	၂	၄	သင်္ဂဟတရားလေးပါးရှိသောနိုင်ငံများ တိုးပွားဖြစ်ထွန်းပုံအကြောင်း	၆၈
၄၅	၂	၂	၄	ရန်အောင်ကြောင်းတရားလေးပါးအကြောင်း	၆၉
၄၆	၂	၂	၄	တစ်နည်း၊ ရန်အောင်ကြောင်းတရားလေးပါးအကြောင်း	၇၁
၄၇	၂	၂	၄	တစ်နည်း၊ ရန်အောင်ကြောင်းတရားလေးပါးအကြောင်း	၇၁
၄၈	၂	၂	၄	သစ္စာအကြောင်း	၇၄
၄၉	၂	၂	၄	ဓမ္မအကြောင်း	၇၇
၅၀	၂	၂	၄	နီတိအကြောင်း	၇၈
၅၁	၂	၂	၄	စာဂအကြောင်း	၇၉
၅၂	၂	၂	၄	အသက်ကိုစွန့်၍ အမှုထမ်းသော သုပတ္တကျီးမင်း၏ သုမုခကျီး	
				အမတ်ကိုဆိုရာဖြစ်သောအကြောင်း။	၈၀
၅၃	၂	၂	၄	အဂတိလေးပါးအကြောင်း	၈၂
၅၄	၂	၂	၄	အဂတိလေးပါးလိုက်စားခြင်းအပြစ်	၈၄
၅၅	၂	၂	၄	အဂတိလေးပါးမလိုက်စားခြင်းအကျိုး	၈၅
၅၆	၂	၂	၄	အဂတိလေးပါးလွတ်အောင်ဆောင်ရွက်ပုံဥပဒေသ	၈၆
၅၇	၂	၂	၄	မြို့အစာလေးပါးအကြောင်း	၈၇
၅၈	၂	၂	၄	နိုင်ငံမြို့ရွာသာယာစည်ပင်ရာသောအကြောင်းလေးပါး	၉၀
၅၉	၂	၂	၄	မင်းတို့အလိုရှိအပ်သူလေးမျိုးအကြောင်း	၉၀
၆၀	၂	၂	၄	ပြည်ရှင်မင်းများက တားမြစ်အပ်သူ လေးမျိုးအကြောင်း	၉၂
၆၁	၂	၂	၇	သံလွှတ်ရာသော အကြောင်းလေးပါး	၉၂

(ပ)

(၄) အကျယ်မာတိကာ။ ။ အဆက်

အပိုင်းစဉ်	အပိုင်းစဉ်	အပိုင်းစဉ်	အပိုင်းစဉ်	မာတိကာအကျယ်	စာမျက်နှာ
				၅ ပါးစုအကြောင်း	
၆၂	၂	၂	၄	အားငါးပါးအကြောင်း	၉၂
၆၃	၂	၂	၄	ထိုအားငါးပါးမှ၊ ပညာအားသည် အမြတ်ဆုံးအကြောင်း	၉၅
၆၄	၂	၂	၄	မင်းတို့မေတ္တာအားဖြင့် စကားဆိုခြင်းအင်္ဂါ ၅ပါးအကြောင်း	၉၈
၆၅	၂	၂	၄	မင်းတို့မေတ္တာအားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်များအားတို့ကို ပြုအပ်သော ဝတ္တရားငါးပါးအကြောင်း	၉၉
၆၆	၂	၂	၄	နိုင်ငံကို လုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်ရာသော ဂုဏ်ငါးပါးအကြောင်း	၁၀၀
၆၇	၂	၂	၄	အရှင်ဝတ်ငါးပါးအကြောင်း	၁၀၀
၆၈	၂	၂	၄	ယာနဂုဏ်ငါးပါးအကြောင်း	၁၀၁
၆၉	၂	၂	၄	ပညာငါးပါးအကြောင်း	၁၀၃
၇၀	၂	၂	၄	ပညာဝါအကြောင်း	၁၀၃
၇၁	၂	၂	၄	ဗုဒ္ဓိသမ္မနောဟူသော မချို့တဲ့သော ပညာရှိရမည့်အကြောင်း	၁၀၄
၇၂	၂	၂	၄	ဝိနိဓိကောဝိဒေါဟူသော အခမ်းအနား အစီအရင်များမှာ လိမ္မာသော ပညာရှိရမည့်အကြောင်း။	၁၀၆
၇၃	၂	၂	၄	ကာလညဟူသော အခါဟုတ်သည် မဟုတ်သည်များမှာ၊ လိမ္မာသောပညာရှိရမည့်အကြောင်း။	၁၀၆
၇၄	၂	၂	၄	သမယညဟူသော အခွင့်သင့်သည် မသင့်သည်များမှာ၊ လိမ္မာသောပညာရှိရမည့်အကြောင်း	၁၀၈
				၆ ပါးစုအကြောင်း	
၇၅	၃	၂	၄	မင်းတို့ပြည့်စုံအပ်သော ဂုဏ်ခြောက်ပါးအကြောင်း	၁၀၉
၇၆	၂	၂	၄	နာယကဂုဏ်ခြောက်ပါးအကြောင်း	၁၀၉
၇၇	၂	၂	၄	တပ်အပ်မုချသိရအောင် မစိစစ် မစုံစမ်းပါ၊ မပြုအပ်သော ဝတ်တရားခြောက်ပါးအကြောင်း။	၁၁၀
၇၈	၂	၂	၄	မင်းတို့၏ရာဇဂုဏ်ခြောက်ပါးအကြောင်း	၁၁၅
				၇ ပါးစုအကြောင်း	
၇၉	၂	၂	၄	မင်းတို့၏အပရိဟာနိယ ခုနစ်ပါးအကြောင်း	၁၁၆

(က)

(၄) အကျယ်မာတိကာ။ ။ အဆက်

အပိုင်းစဉ်	အပိုင်းစဉ်	အပိုင်းစဉ်	အပိုင်းစဉ်	မာတိကာအကျယ်	စာမျက်နှာ
၈၀	၂	၂	၄	အညီအညွတ်စည်းဝေးပုံအကြောင်း	၁၁၈
၈၁	၂	၂	၄	အမှုမဖြစ်နိုင်က ဥပဒေထားပုံအကြောင်း	၁၁၉
၈၂	၂	၂	၄	သဘောမှန်စံရ မုချကောင်းလျှင် ဟောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ သစ်သည် ဖြစ်စေ လိုက်နာအပ်ခြင်းအကြောင်း။	၁၁၉
၈၃	၂	၂	၄	ပညာ အသက် ၂ ပါးစုံ ဂုဏ်ကြီးသူတို့ စကားကို နားထောင်ရမည့် အကြောင်း။	၁၂၀
၈၄	၂	၂	၄	နိုင်ငံမြို့ရွာအုပ်ချုပ်ရာတွင် လိမ္မာသော မင်းမှူးမတ်တို့ အညီ အညွတ်အုပ်ချုပ်မှု သမဂ္ဂမည်သော အပရိဟာနိယ တရားတည် ခြင်းအကြောင်း။	၁၂၁
၈၅	၂	၂	၄	စည်းဝေးခြင်း၊ ညီညွတ်ခြင်းရှိ၍ အဝိရောနေတရားကို လိုလား စွာ နေရာကျ ရွက်ဆောင်သော ဥပရာပ နိုင်ငံသားတို့ ကြီးပွား ပုံအကြောင်း။	၁၂၂
၈၆	၂	၂	၄	ပညာရှိသော မင်းတို့ဂုဏ်ခုနစ်ပါးအကြောင်း	၁၂၄
၈၇	၂	၂	၄	ရလွင်ခုနစ်ပါးနှင့်ရာဇပြကတေ့ ခုနစ်ပါးအကြောင်း	၁၂၄
၈၈	၂	၂	၄	ရလွင်ခုနစ်ပါးတွင် ကြားကနေသော မှူးမတ်များသည်၊ ပွဲစား အလား၊ ဂဟေအလားသဘောသွားတူပုံအကြောင်း။	၁၂၆
၈၉	၂	၂	၄	မြို့အင်္ဂါခုနစ်ပါးအကြောင်း	၁၂၇
၉၀	၂	၂	၄	မြို့တန်ဆာ ခုနစ်ပါးအကြောင်း	၁၂၈
၉၁	၂	၂	၄	ဥပါယ် ခုနစ်ပါးအကြောင်း	၁၃၃
				၈ ပါးစုအကြောင်း	
၉၂	၂	၂	၄	မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားရှစ်ပါးအကြောင်း	၁၃၆
၉၃	၂	၂	၄	ရာဇဂုဏ်ရှစ်ပါးအကြောင်း	၁၃၆
၉၄	၂	၂	၄	မင်းတို့အားထုတ်အပ်သော ကျင့်ဝတ်တရားရှစ်ပါးအကြောင်း	၁၃၉
၉၅	၂	၂	၄	လျှို့ဝှက်အပ်သောစကားကို တိုင်ပင်ရာတွင် ရှောင်ကြဉ်အပ် သော အရပ်ရှစ်ပါးအကြောင်း။	၁၄၀
၉၆	၂	၂	၄	အတိုင်အပင်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သူ လူရှစ်မျိုးအကြောင်း	၁၄၁
၉၇	၂	၂	၄	မြို့ရွာအုပ်စိုးမှုဥပမာရှစ်ပါးအကြောင်း	၁၄၁

(တ)

(၄) အကျယ်မာတိကာ။ ။ အဆက်

အခန်းဂဏန်းစဉ်	အပိုင်းဂဏန်းစဉ်	အခန်းကြီးဂဏန်းစဉ်	အခန်းငယ်ဂဏန်းစဉ်	မာတိကာအကျယ်	စာမျက်နှာ
				၉ ပါးစုအကြောင်း	
၉၈	၂	၂	၄	မင်းတို့ကျင့်ရာသော ကျင့်ဝတ်တရားကိုးပါးအကြောင်း	၁၄၂
၉၉	၂	၂	၄	မင်းတို့ရှောင်ကြဉ်အပ်သူ နှုတ်မလုံသူကိုးဦးအကြောင်း	၁၄၂
၁၀၀	၂	၂	၄	နဝရတ်ကိုးပါးခေါ်သောကျင့်ဝတ်တရားကိုးပါးအကြောင်း	၁၄၃
				၁၀ ပါးစုအကြောင်း	
၁၀၁	၂	၂	၄	မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါးအကြောင်း	၁၄၄
၁၀၂	၂	၂	၄	ထိုဆယ်ပါးတွင် ခန္တီအကြောင်း	၁၄၆
၁၀၃	၂	၂	၄	ထိုဆယ်ပါးတွင် အဝိဇ္ဇာဓနအကြောင်း	၁၄၉
၁၀၄	၂	၂	၄	တိုင်းပြည်စည်ပင်ရာသော အခြင်းအရာ ဆယ်ပါးအကြောင်း	၁၅၂
၁၀၅	၂	၂	၄	စစ်မှားရာသော အခြင်းအရာ ဆယ်ပါးအကြောင်း	၁၅၅
				၁၂ ပါးစုအကြောင်း	
၁၀၆	၂	၂	၄	စစ်အောင်ရာသော အကြောင်းဆယ်နှစ်ပါးအကြောင်း	၁၅၇
				၁၃ ပါးစုအကြောင်း	
၁၀၇	၂	၂	၄	စစ်ဖြစ်ရာသော အခြင်းအရာ ဆယ်သုံးပါးအကြောင်း	၁၅၈
				ပကိဏ္ဍကတရားစု	
၁၀၈	၂	၂	၄	မင်းတို့ထုံးတမ်းပြုမူရောနှော၍ ပြအပ်သော မင်းကျင့်တရားများအကြောင်း။	၁၅၉
၁၀၉	၂	၂	၄	စလွယ်အကြောင်း	၁၆၄
				အခန်းကြီး ၂။ အခန်းငယ် ၅ မဟေသီဓမ္မအကြောင်း	
၁၁၀	၂	၂	၅	မိဖုရားတို့ကျင့်အပ်သော ဝတ္ထုရားအကြောင်း	၁၆၅

(တ)

(၄) အကျယ်မာတိကာ။ ။ အဆက်

အခန်းဂဏန်းစဉ်	အပိုင်းဂဏန်းစဉ်	အခန်းကြီးဂဏန်းစဉ်	အခန်းငယ်ဂဏန်းစဉ်	မာတိကာအကျယ်	စာမျက်နှာ
				အိမ်ရှေ့မင်းတို့ ကျင့်ဝတ်တရားအကြောင်း	
၁၁၁	၂	၂	၅	အိမ်ရှေ့မင်းတို့မပြတ်အောင်မေ့ရာသော တရားခြောက်ပါးအကြောင်း	၁၆၇
၁၁၂	၂	၂	၅	အိမ်ရှေ့မင်းတို့ကျင့်ကြံတည်ဆောက်ရာသော တရားရှစ်ပါးအကြောင်း	၁၆၈
၁၁၃	၂	၂	၅	အိမ်ရှေ့မင်းတို့ အင်္ဂါလက္ခဏာအကြောင်း	၁၆၉
				မင်းညီမင်းသားတို့ ကျင့်ဝတ်တရားအကြောင်း	
၁၁၄	၂	၂	၅	တစ်နိုင်ငံသို့သွားရောက် ပညာသင်ကြားခြင်းအကြောင်း	၁၇၀
၁၁၅	၂	၂	၅	မာနကို နှိမ်ချခြင်းအကြောင်း	၁၇၁
				အခန်းကြီး ၃။ အခန်းငယ် ၆။ မှူးမတ်တို့ လိုက်နာအပ်သောကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	
၁၁၆	၂	၃	၆	စစ်သူကြီးတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၇၂
၁၁၇	၂	၃	၆	အတွင်းဝန်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၇၃
၁၁၈	၂	၃	၆	တရားသူကြီးတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၇၅
၁၁၉	၂	၃	၆	မြို့ဝန်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၇၇
၁၂၀	၂	၃	၆	အနောက်ဝန်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၇၈
၁၂၁	၂	၃	၆	ရွှေတိုက်ဝန်၊ ရွှေတိုက်စိုး၊ ဘဏ္ဍာစိုးတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၇၉
၁၂၂	၂	၃	၆	ဘဏ္ဍာစိုး၊ ရွှေတိုက်ဝန်အင်္ဂါခြောက်ပါးအကြောင်း	၁၈၀
၁၂၃	၂	၃	၆	ရွှေခွန်ဝန်၊ ငွေခွန်ဝန်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၈၁
၁၂၄	၂	၃	၆	စားတော်ဝန်၊ စားတော်ကဲ၊ စားတော်ချက်တို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း။	၁၈၁
၁၂၅	၂	၃	၆	ဆင်ဝန်၊ မြင်းဝန်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၈၂
၁၂၆	၂	၃	၆	သူလျှိုတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၈၃
၁၂၇	၂	၃	၆	တမန်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၈၄

(၄) အကျယ်မာတိကာ။ ။ အဆက်

အခန်းဂဏန်းစဉ်	အပိုင်းဂဏန်းစဉ်	အခန်းကြီးဂဏန်းစဉ်	အခန်းငယ်ဂဏန်းစဉ်	မာတိကာအကျယ်	စာမျက်နှာ
၁၂၈	၂	၃	၆	နားခံတော်၊ သံတော်ခံ၊ သံတော်ဆင့်တို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း။	၁၈၅
၁၂၉	၂	၃	၆	အလုပ်ဌာနအရာရှိတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၈၅
၁၃၀	၂	၃	၆	(သံယုဉ်) မြို့သူကြီးတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၈၆
၁၃၁	၂	၃	၆	(ကလန်) သူကြီးတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၈၆
၁၃၂	၂	၃	၆	သမားတော်တို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၈၇
၁၃၃	၂	၃	၆	စာရေးတော်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၈၈
၁၃၄	၂	၃	၆	လူပျိုတော်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၈၉
၁၃၅	၂	၃	၆	တံခါးဗိုလ်၊ တံခါးမှူးတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း	၁၉၀
၁၃၆	၂	၃	၆	အကြီးအမယ်မရွေးချ မင်းခစားဟူသမျှတို့လိုက်နာရသော ရာဇဝသတိတရားပါဌ်အနက်။	၁၉၁
၁၃၇	၂	၃	၆	ရာဇဝသတိတရားရှင်သီလဝံသဆိုလင်္ကာ	၁၉၇
၁၃၈	၂	၃	၆	၎င်း ရှင်မဟာရဋ္ဌာသာရဆိုလင်္ကာ	၁၉၈
၁၃၉	၂	၃	၆	၎င်း တွင်းသင်းတိုက်ဝန်မဟာစည်သူဆိုဝိရုဇ်လင်္ကာ	၁၉၉
အခန်းကြီး ၃။ အခန်းငယ် ၇။ ပြည်သူပြည်သားတို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း					
၁၄၀	၂	၃	၇	မင်းဆွေမင်းမျိုးတို့နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်မပြုရာသော အကြောင်း	၂၀၃
၁၄၁	၂	၃	၇	လောကတွင် မထေမဲ့မြင် မပြုရာသော အကြောင်း	၂၀၄
၁၄၂	၂	၃	၇	လူခပ်သိမ်းတို့နှင့်ဆိုင်သောအမှုပြီးစီးရာသော အကြောင်း	၂၀၅
၁၄၃	၂	၃	၇	လူခပ်သိမ်းတို့နှင့်အပ်သောသက်ဟတရားလေးပါးတွင် ဒါနအကြောင်း	၂၀၆
၁၄၄	၂	၃	၇	၎င်း ဝိယဝါစာအကြောင်း	၂၀၈
၁၄၅	၂	၃	၇	၎င်း အတ္တဝေရိယာအကြောင်း	၂၁၁
၁၄၆	၂	၃	၇	၎င်း သမာနတ္ထတာအကြောင်း	၂၁၂
၁၄၇	၂	၃	၇	လူတို့က ရဟန်းတို့ကိုပြုရာသော ဝတ်ငါးပါးအကြောင်း	၂၁၃
၁၄၈	၂	၃	၇	လင်ဝတ်ငါးပါးအကြောင်း	၂၁၄
၁၄၉	၂	၃	၇	မယားဝတ်ငါးပါးအကြောင်း	၂၁၇
၁၅၀	၂	၃	၇	မိဘဝတ်ငါးပါးအကြောင်း	၂၁၉

(၄) အကျယ်မာတိကာ။ ။ အဆုံး

အခန်းဂဏန်းစဉ်	အပိုင်းဂဏန်းစဉ်	အခန်းကြီးဂဏန်းစဉ်	အခန်းငယ်ဂဏန်းစဉ်	မာတိကာအကျယ်	စာမျက်နှာ
၁၅၁	၂	၃	၇	သားသမီးဝတ်ငါးပါးအကြောင်း	၂၂၀
၁၅၂	၂	၃	၇	တပည့်ဝတ်ငါးပါးအကြောင်း	၂၂၂
၁၅၃	၂	၃	၇	ဆရာဝတ်ငါးပါးအကြောင်း	၂၂၃
၁၅၄	၂	၃	၇	အစေခံဝတ်ငါးပါးအကြောင်း	၂၂၄
၁၅၅	၂	၃	၇	မိတ်ဆွေဝတ်ငါးပါးအပြန်အလှန်အကြောင်း	၂၂၅
၁၅၆	၂	၃	၇	မရောင်းအပ်သောကုန်ငါးပါးအကြောင်း	၂၂၇
၁၅၇	၂	၃	၇	လူခပ်သိမ်းတို့အသက်ရှည်ရာသောအကြောင်း	၂၂၈
၁၅၈	၂	၃	၇	ရဟန်းတို့က လူတို့ကိုပြုရာသော ဝတ္တရားခြောက်ပါးအကြောင်း	၂၂၉
၁၅၉	၂	၃	၇	ပျက်စီးခြင်းခြောက်ပါးအကြောင်း	၂၃၀
၁၆၀	၂	၃	၇	လူခပ်သိမ်းတို့ကျင့်အပ်သော အပရိဟာနိယတရားခုနစ်ပါးအကြောင်း	၂၃၁
၁၆၁	၂	၃	၇	လူခပ်သိမ်းနှင့်ဆိုင်သော အကြီးအမှူးမပြုထိုက်သူခုနစ်မျိုးအကြောင်း	၂၃၂
၁၆၂	၂	၃	၇	သူတော်ဥစ္စာ ခုနစ်ပါးအကြောင်း	၂၃၃
အခန်းကြီး ၃။ အခန်းငယ် ၈။					
၁၆၃	၂	၃	၈	ဘိသိက်ခံရခြင်း၏ အရင်းအမြစ်အကြောင်း	၂၃၅
၁၆၄	၂	၃	၈	ဘိသိက်ခံနည်းရကန်စာကိုယ်	၂၃၇
၁၆၅	၂	၃	၈	ပြည်သူလုပ်ခွန်ဟူသောဝေါဟာရအကြောင်း	၂၃၈
၁၆၆	၂	၃	၈	ဘိသိက်ခံ အခန်းအနားမှာ၊ သံယာရဟန်း၊ နတ်ပုဏ္ဏား ရောနှော ပါဝင်ပုံအကြောင်း။	၂၃၉
၁၆၇	၂	၃	၈	ဘိသိက်သွန်းသူတို့က တရားနှင့်အညီ ပြုရန်ခံဝန်ကတိ တောင်းခြင်းအကြောင်း။	၂၄၀
၁၆၈	၂	၃	၈	သိသိက်ခံသူ မင်းက တရားနှင့်အညီ မင်းပြုရန် ခံဝန်ကတိစကား မြွက်ကြားရပုံအကြောင်း။	၂၄၁
၁၆၉	၂	၃	၈	မုဒုံဘိသိက်မှတစ်ပါးအခြားဘိသိက်ဆယ့်သုံးမျိုးအကြောင်း	၂၄၂
၁၇၀	၂	၃	၈	ပုဂံနော်ရထာမင်းနှင့် မင်းဆွေစိုးမျိုး၊ ကလန်၊ သံပျင်တို့ အပြန်အလှန် သစ္စာပြုပုံအကြောင်း ကျောက်စာ။	၂၄၄

ပထမပိုင်း

အခန်းကြီး ၁၊ အခန်းငယ် ၁

နိဒါန်း

၁။ ။ အနန္တငါးပါးကို ရိုသေစွာ ပဏမပြုခြင်းအကြောင်း

ဗု၊ ဓံ၊ သံ၊ န။ ။ လောကသုံးတန်၊ နည်းသုံးပြန်တွင်၊ တိရစ္ဆာန်နှင့်တကွ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါအပေါင်း တို့အား၊ ကောင်းသောလမ်း၊ မကောင်းသောလမ်း၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန်၊ ညွှန်ပြကာ၊ ချမ်းသာငြိမ်းအေး၊ အမြိုက်ဆေးကို၊ တိုက်ကျွေးတော်မူတတ်သော၊ အထူးအားဖြင့်၊ များစွာသော ဝေါဟာရ ဘာသာတို့ကို ကောင်းစွာနားလည်ပိုင်နိုင်တော်မူသော၊ လောကတွင် အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံး၊ မင်္ဂလာအရှိဆုံး ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း၊ သီလသမာဓိ ပညာကို၊ ကောင်းစွာဖြစ်စေနိုင်သော၊ နက်နဲသော၊ မြင်နိုင်ခဲ့သော၊ မင်္ဂလာရှိသော၊ မြတ်သော တရားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်းမှုတည်းဟူသော မျိုးစေ့၏ စိုက်ပျိုးရာ၊ လယ်ယာမြေကောင်းသဖွယ်ဖြစ်သော၊ မြတ်သောအလှူကိုခံတော်မူထိုက်သော ကျော်စောသော တစ်ထောင့်ငါးရာကိလေသာတို့ကို ကောင်းစွာ ပယ်ခွါ တော်မူပြီးသော၊ မဂ္ဂဖလဌာန်၊ သုမ္မန်ရှစ်ဖော်၊ သံဃာတော်၊ အပေါင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အထူးအားဖြင့် ဂါထာကဗျာ၊ စာစီစာကုံးအရာတွင် သာလွန်လျင်မြန်ခြင်းရှိကြောင်းနှင့်၊ ပဋိဘာဏာဝတ္ထုနံဝီသောဟု၊ ထောမနာပြု၍၊ သုံးလူ့ထွတ်ထားမြတ်စွာဘုရားဟောကြားမိန့်မြွက်၊ ဧတဒဂ်ဘင်တော်မူသော ဝဂီသ-အရှင်နှင့်တကွ၊ သံဃာတော် အပေါင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မြင့်မြတ်များပြားလှစွာသော၊ ဆရာကြီးဆရာလတ်၊ ဆရာငယ်အသွယ်သွယ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ လက်ဦးအာစရိယ၊ အမည်ရသော မိဘနှစ်ပါးကို လည်းကောင်း၊ လုံးပေါင်းရုံ၊ ငါးခုစုံမှန်၊ ဂုဏ်အနက်ကို၊ ကံဒွါရအာရုံ၊ ကြည်ယုံစေတနာ၊ ကာယပဏာမ၊ ဝဇီပဏာမ၊ မနောပဏာမတို့ဖြင့် မြင့်မြတ်ရုံကျိုး၊ ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမြော်မာန်လျော့၊ ကန်တော့ပါသတည်း။

၂။ ။ မြန်မာအမျိုးသားတို့ဂုဏ်ရှိအောင် ဟန်ဆောင်ကြွားဝါသည့်အရာမပါစေရ၊ ယထာဘူတကျနိုင်သမျှကျအောင် ဆောင်ရွက်ရေးသားမည့်အကြောင်း

ရှိခိုးပူဇော်၊ ဖူးမြော်မာန်လျော့၊ ကန်တော့ပြီးသည့်အခါ၊ ပဋိညာ၊ ဥပမာ၊ ဟေတု၊ ဥဒါဟရဏ၊ နိဂမနဟူသော အင်္ဂါငါးပါးနှင့်အညီ၊ ဝန်ခံစကား၊ ယှဉ်ပြိုင်နှိုင်းခိုင်းသောစကား၊ အကြောင်းကို ဆောင်ညွှန်းသောစကား၊ သက်သေသာဓက၊ ထုတ်ပြသော

စကား။ နိဂုံးချုပ်အဆုံးသတ်စကားများပါ ပြည့်စုံစွာ၊ မြန်မာမင်းတုတ်ချုပ်ပုံစာတမ်းကို၊ စွမ်းအားရှိသမျှ၊ ဖော်ပြရေးသား တင်သွင်းအံ့သတည်း။*

သို့ရာတွင် အာသဝေါတရား မကင်းသေးသော ရဟန်းရှင်လူ၊ မည်သူမဆို ကိုယ့် ကိုယ်ကို၊ ကိုယ်ပြည့်စုံပြီဟူ၍၊ မယူသာမမှတ်သာပုံ၊ ဇာဂရဇာတ်မှာလာသောစကား အတိုင်း၊ နိုးကြားသိကျွမ်းပုံ၊ သုံးမျိုးရှိသကဲ့သို့၊ အသိစုံရန် အလွန်ခဲယဉ်းခြင်းကြောင့်၊ စင်းလုံးကွင်းကျွတ်၊ အပြစ်တင်ကင်းလွတ်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်မရှိသည့်ပြင်၊ မျက်စိ တစ်မျိုးတည်းဖြင့် ကြည့်ခွင့်ရသည့်အတွက် မျက်စိအမျိုးမျိုးမြင်သော ပညာရှင်တို့ အပြစ်တင်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုကြရန်၊ တောင်းပန်စကားရေးသားလိုက်ရသတည်း။

စာတမ်းရေးသားပုံမှာလည်း၊ မြန်မာအမျိုးသားတို့ ဂုဏ်ရှိအောင်၊ ဟန်ဆောင် ကြွားဝါသော အကြောင်းအရာမပါစေရ။ ယထာဘူတကျနိုင်သမျှ ကျစေပြီးလျှင်၊ နေ့စဉ်မှတ်ဆရာများ ရေးသားမြဲလေ့ကဲ့သို့၊ တွေ့မြင်သမျှအဝဝကို တစ်မချန်၊ မှန် ကန်စွာရေးသားအံ့သတည်း။ အထွေအဟပ်၊ အတောအရပ်၊ အဖြတ်အထောက် စီကုံးနည်းမှာလည်း ရာဇဌာနီလွှတ်ရုံးသုံးနည်းကို စံမှီးလိုက်နာရေးသားအံ့သတည်း။

၃။ ။ စာတမ်းရေးရာတွင် ပါဝင်ကိုးကားသော အမှတ်အသားများအကြောင်း

စာတမ်းရေးသားရာ၊ ထောက်ထားကိုးကားချက်ပြုမည်အရာများမှာ၊ မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၇၂၉ ခုနှစ် (အေဒီ-၁၃၃၇) တွင်၊ နန်းတက်သော အဝမင်းကြီးစွာစော်ကဲ ကစ၍၊ သီပေါဘုရင်မင်းမြတ် လက်ထက်နန်းပျက်သည်တိုင်၊ အရပ်ရပ်အမိန့်တော် နေ့စဉ်မှတ်၊ လစဉ်မှတ်၊ နှစ်စဉ်မှတ်၊ အကြောင်းထူးမှတ်မှစ၍၊ မြို့ရွာစစ်တမ်း၊ အမှု ထမ်းစစ်တမ်း၊ လွှတ်တော်သွင်းမှာတမ်း၊ အတွင်းတော်ထုတ်မှာတမ်း၊ မင်းနှင့်စပ်သော သုမင်္ဂလ၊ ဒုမင်္ဂလစာတမ်း၊ လွှတ်ရုံးငါးရပ်စာတမ်းစသော၊ လွှတ်တော်အမှတ်အသား၊ ပုရပိုက်များကို အရင်းထားပြီးသည့်အခါ၊ သမန္တပါသာဒိကအဋ္ဌကထာ၊ သီဟနာဒသုတ်၊ အဋ္ဌကထာ၊ သုမင်္ဂလဝိသနီအဋ္ဌကထာ၊ သီလက္ခန္ဓိကော၊ ပါထေယျဝဂ္ဂဋီကာ၊ မဟာ ဝင်ဋီကာ၊ သကလာဘိသေကကျမ်း၊ ရာဇဘိသေကကျမ်း၊ သရောဝရကျမ်း၊ ပုဏ္ဏား တို့က ဘိုးတော်မင်းတရားလက်ထက် ဆက်သသောသက္ကဋ္ဌအဘိသေကကျမ်း၊ ရာမ ညတိုင်းမင်းတို့၏ ဘိသိက်ခံသော မွန်အဘိသေကစာတမ်း၊ ဟရိဘုဉ္ဇတိုင်း၊ မင်းတို့ ဘိသိက်ခံသော ယွန်းအဘိသေကစာတမ်း၊ သုဓမ္မပုရမြို့မင်းတို့ ဘိသိက်ခံသော သထုံ အဘိသေကစာတမ်း၊ မြန်မာတိုင်းပြည်မင်းအဆက်ဆက်တို့ ဘိသိက်ခံသော မြန်မာ အဘိသေကစာတမ်း၊ ဒိသာဇေယစာတမ်း၊ ရာဇမင်္ဂလစာတမ်း၊ လောကဗျူဟာခေါ်

* သည် ပဋိညာဏ်စကားချက်အရ သာဓကမှာ၊ ပျက်စီးပုံ ၃ ရပ်ထွက်သော မင်း ၃ ပါးနှင့် အမတ်ကြီး ၃ ဦးအကြောင်းကြည့်၊ ရည်ရွယ်ချက်မှာလည်းကွယ်ပျောက်ဆုံးရှုံးသော မြန်မာ့ထုံးစံအကောင်း၊ အဆိုးအမျိုးမျိုးကို သိလိုသူတို့ လက်ငုတ်လက်စ ယထာဘူတရတရကြစေရန် ရည်သန်ရုံ၊ ပစ်တည်း။

အင်ရုံစာတမ်း၊ ရာဇဝင်၊ ရာဇသေဝက၊ ရာဇဟိတ၊ ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟ၊ ရာဇာဟိတ ဒီပနီ၊ ရာဇနီတိ၊ မြန်မာရာဇဝင်ကျော်၊ ရာဇဝင်ဋီကာ၊ ရာဇဝင်ညွန့်စသော များစွာ သော မြန်မာရာဇဝင်ဟောင်း၊ ရာဇဝင်လတ်၊ ရာဇဝင်သစ်၊ ရာဇဝင်ကျပ်၊ ရာဇဝင် ချုပ်၊ ပူတကေရာဇဝင်၊ ဇင်းမယ်ရာဇဝင်၊ ရခိုင်ရာဇဝင်၊ တရုတ်ရာဇဝင်၊ ရှမ်းရာဇဝင်၊ ရှေးမင်းတို့လက်ထက်ကစ၍ မန္တလေးတိုင် အရေးတော်ပုံ၊ အမှာတော်ပုံ၊ အမေးတော် ပုံ၊ အစောင်စောင်သောကျောက်စာ မင်စာ၊ ခေါင်းလောင်းစာ၊ ပေါရဏကထာ၊ ကိုယ် တိုင်လုပ်ဆောင် ထမ်းရွက်ခဲ့သော မျက်မြင်လက်တွေ့များကို အခြေပြု၍၊ ယခုခေတ် အလိုက် ထိုက်သက်ရာ လိုက်နာထောက်ရှုလျက်၊ ယခုစာတမ်းမှာ မြန်မာထုံးစံအတိုင်း၊ အပိုင်း ၆၊ အခန်းကြီး ၁၃၊ အခန်းငယ် ၆၆၊ အခန်းဂဏန်းစဉ် ၆၂၃၊ အသီးသီးခွဲခြား ရေးသားတင်သွင်းမည်ဖြစ်သတည်း။

၄။ ။ စာတမ်းရေးရန် အရင်းခံဖြစ်ပေါ်လာသော ပေးစာပြန်စာများမှ လိုရာ ကောက်နုတ်ထုတ်ဖော်ပြဆိုချက်

သည်စာတမ်းကို ရေးသားတင်သွင်းခြင်းအရင်းခံမှာလည်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဘုရင် ခံမင်း၏ အတွင်းဝန်ကြီးထံက၊ မစ္စတာ တော်စိန်ခို၊ C.I.E ထံပေးပို့သော ၁၉၂၀ ပြည့်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့စွဲပါ၊ အထွေထွေဌာနဆိုင်ရာ စာနံပါတ် ၄၀/T., ၁၉၂၀ပြည့်၊ နိုဝင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့စွဲပါ၊ အထွေထွေဌာနဆိုင်ရာ စာနံပါတ် ၁၃၅/ T., အတွင်းဝန်ကြီးက၊ ကျွန်ုပ်ထံတိုက်ရိုက်ပေးပို့သော ၁၉၂၀ ပြည့်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက် နေ့စွဲပါ၊ အထွေထွေဌာနဆိုင်ရာ ၊ စာနံပါတ် ၃၂၀/T., ၁၉၂၁ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄/၂၈ ရက်နေ့စွဲပါ၊ ရာထူးခန့်ဌာဆိုင်ရာစာနံပါတ် ၁၄၂၃၀/P., ၃၀ အရ ရေး သားခြင်းဖြစ်သတည်း။ ။ ထိုစာများအနက်၊ စာတမ်းရေးရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ တို့ကို၊ လိုရာကောက်နုတ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သတည်း။

၅။ ။ ယခုစာတမ်းကို ကျွမ်းကျင်သူတို့မှာ ခံစားရာသော အကျိုးများအကြောင်း

သည်ကဲ့သို့ ၂အမှတ်၊ ၃ အမှတ် အချက်များကဖော်ပြခဲ့သော သဘောသွား အတိုင်းရေးသားသည်ကို အကြောင်းပြု၍၊ ယခုစာတမ်းကို ကျွမ်းကျင်နားလည်အောင်၊ ဆောင်ရွက်သင်ကြား ကြည့်ရှုသူတို့မှာ၊ အောက်ပါအကျိုးများကို ခံစားကြရလိမ့်မည် ဖြစ်သတည်း။

- (၁) လောကသည်ရှေ့အဖို့ မည်သို့ဖြစ်မည်ကို ကြံစည်ဆင်ခြင်နှိုင်းယှဉ် နှိုင်းရှည့်ချင့်ချိန်နိုင်သော၊ အနာဂတ်သဉာဏ်ရင့်သန်ခြင်း၊
- (၂) တဏှာကွအလုပ်၊ နာယက အလုပ်များကို လုပ်နိုင်ရန် အကြားအမြင် ပညာဗဟုသုတဉာဏ်ရင့်သန်ခြင်း၊

(၃) သံသရာဝဋ်မှ လွတ်မြောက်ရာ လွတ်မြောက်ကြောင်းကောင်းသော မနုဿိကာရ ဉာဏ၊ သံဝေဂကမ္မဿကတာ ဉာဏ်ရင့်သန်ခြင်း အကျိုးများကို ခံစားရမည်ဖြစ်သတည်း။

(၁) လောကသည် ရှေ့အဖို့ မည်သို့ ဖြစ်မည်ကို ကြံစည် ဆင်ခြင် နှိုင်းရှည့်ချင့် ချိန်နိုင်သော၊ အနာဂတ်သ ဉာဏ်ရင့်သန်ခြင်းဖြစ်ရန် အကြောင်းကား -

မည်သည့်အကြောင်းခြင်းတစ်ခုမျှ အတိတ်ဖြစ်ပျက်ပုံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ပျက်ပုံကို၊ ခြုံငုံ နှိုင်းရှည် သိမြင်စေနိုင်သည့်အခါ၊ အနာဂတ်အခြင်းအရာကို ကောင်းစွာချင့်ချိန် ဝေဖန်၊ ဆိုနိုင်သိနိုင်သည်မှာ၊ ဓမ္မတာတရားပင် ဖြစ်သတည်း။

ယခုစာတမ်းမှာလည်း၊ ဝေးသော ရှေးရှည်မြင့်စွာ အတိတ်အခါကစ၍၊ စာတမ်း မရေးမီ၊ နီးသော အတိတ်အခါများက၊ လောကဝတ်၊ ရာဇဝတ်၊ ဓမ္မဝတ်၊ ချွတ်ယွင်းစွာ လိုက်နာပုံ၊ မှန်ကန်စွာလိုက်နာပုံ၊ ချွတ်ယွင်း သည့်အတွက် ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးပုံ၊ မှန်ကန်သည့်အတွက် တိုးတက် ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားပုံ၊ မှတစ်ကိုယ်ကြုံ၊ အလုံးစုံကို၊ ခြုံငုံခြယ်မွမ်းသော စာတမ်းဖြစ်သတည်း။

(၂) အဇ္ဈကုဒ္ဒအလုပ်၊ နာယက အလုပ်များကို လုပ်နိုင်ရန် အကြားအမြင် ပညာဗဟုသုတဉာဏ်ရင့်ခြင်းအကြောင်းကား -

ယခုစာတမ်းမှာလည်း၊ အဇ္ဈကုဒ္ဒပြုလုပ်သူ၊ နာယက ပြုလုပ်သူတို့ ကျင့်ဝတ်ကို၊ ချွတ်ယွင်းစွာ လိုက်နာသည့်အတွက်၊ ပျက်စီးပုံ၊ မှန်ကန်စွာလိုက်နာ သည့်အတွက် တိုးတက်ကြီးပွားပုံနှင့်၊ ကျင့်ဝတ်တရားအကျယ်များ ကို ခွဲခြားဖော်ပြပါရှိသောကြောင့်၊ ဆင်ခြင်တုံတရားရှေ့သွား၍၊ အကြားအမြင် ပညာဗဟုသုတဉာဏ်ရင့်သန်မည်ဖြစ်သတည်း။

အဇ္ဈကုဒ္ဒဟူသော ဝေါဟာရမှာ၊ မာဂဓဘာသာဖြစ်သည်။ အကြီးအအုပ်ပြုလုပ်သူ ဟူသမျှကို၊ အဇ္ဈကုဒ္ဒခေါ်ရသည်ဟု၊ မာဂဓဘာသာတို့၏စကားမှာ သေချာ စွာလာသည်။ အဓိအကွမှ-အဇ္ဈကုဒ္ဒဖြစ်သည်။ မျက်စိအမြင်ကျယ်သူ ဆိုလိုသည်။ အဇ္ဈကုဒ္ဒ အရင်းအမြစ်ကို သေချာစွာသိလိုမျိုး၊ ၁၉၀၈ခုနှစ် က ကျွန်ုပ်တို့ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော အဇ္ဈကုဒ္ဒဝါဒကထာစာအုပ်မှာ ကြည့်ပါလေ။ နာယကဟူသော ဝေါဟာရမှာလည်း၊ မာဂဓဘာသာ ဖြစ်သည်။ ရာထူးဌာနန္တရရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ရှေ့ညွှန် လမ်းပြ ဟူသမျှကို၊ နာယကခေါ်သည်။

ရာဇသေဝကကျမ်းမှာ၊ အဇ္ဈကုဒ္ဒ ဟူသောဝေါဟာရသည်၊ နားခံတော်၊ သံတော်ခံ၊ သံတော်ဆင့်တို့နှင့် ဆိုင်တိသကဲ့သို့ ဖော်ပြသေးသည်။ သို့ရာတွင်၊ ကျမ်းဂန်အကျိုးအကား အထောက်အထား မဖော်မပြ။ အဇ္ဈကုဒ္ဒမည် ကုန်သော နားခံတော်၊ သံတော်ခံ၊ သံတော်ဆင့်တို့ ကျင့်ဝတ္တရား ဟူ၍သာ၊ သာမညဖော်ပြသည်။ နားခံတော်၊ သံတော်ခံ၊ သံတော် ဆင့်များမှာလည်း အကြီးအအုပ် ပြုလုပ်သူတို့တွင် ပါဝင်သည်အရာ၊ အဇ္ဈကုဒ္ဒဟု ဖော်ပြပေသည်ဟု ဆင်ခြေဝင်နိုင်သော သဘောလမ်း လည်း ဖြောင့်တန်းလျက်ရှိသေးသည်။

(၃) သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ၊ ကျွတ်လွတ်ရာကျွတ်လွတ်ကြောင်း၊ ကောင်းသောမန သိကာရ၊ သံဝေဂကမ္မဿကတာဉာဏ် ရင့်သန်ခြင်းဖြစ်ရန်အကြောင်းကား -

ကိုယ်တိုင်ပြုအပ်သော၊ သို့မဟုတ် သူတစ်ပါးအားပြုစေအပ်သော၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှု အစုစုကြောင့်၊ ပြုသည့်အားလျော်စွာ၊ အကောင်းပြုသော သူမှာ၊ ကောင်းသော အကျိုးတရားဖြစ်ပွားခံစားရပုံ၊ မကောင်းပြု သောသူမှာ၊ မကောင်းသောအကျိုးတရားဖြစ်ပွားခံစားရပုံ၊ ယခုစာ တမ်းတွင် ရှင်ဘုရင်မှစ၍ မင်းအစိုးရပြုလုပ်ကြဘူးသော ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ဟူသမျှတို့သည်လည်း၊ မည်မျှလောက်ပင် ထင်ရှားကျော်စော ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးသောယောက်ျားမိန်းမဖြစ်ကြသော်လည်း အသီး သီး ပျက်စီးကြပြီးလျှင်၊ ရာဇဝင်မှတ်တမ်းခိုးမွမ်းခြင်း၊ အပြစ်တင်ခြင်း၊ ခံကြရသော နာမ ပညတ်မျှသာ ကြွင်းကျန်ရစ်ပုံ၊ သဝိညာဏက အဝိညာဏက ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားခြင်းဟူသမျှသည် မုချမလွဲ၊ ပျက်စီး မြဲလျှင်၊ အဆုံးရှိပုံ၊ ဥဒါဟရုဏ်ပြုယုဂ်နှင့်တကွ ဖော်ပြပါရှိသော ကြောင့်၊ ဉာဏသံဝေဂရ၍ ကမ္မဿကတာဉာဏ်ရင့်သန်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သော သဘောလမ်း ဖြောင့်တန်းလျက်ရှိသတည်း။

၆။ ■ နိဒါန်း ပဏာမမှာပါသော “လောကသုံးတန်သုံးမျိုးရပ်” အတွက် မှတ်ချက်

လောကသုံးတန်၊ နည်းသုံးပြန် ဆိုသည်ကား၊ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ ဩကာသလောက ဟူသော လောကသုံးတန်၊ ကာမလောက၊ ရူပလောက၊ အရူပ လောကဟူသော လောကသုံးတန်၊ ကိလေသာလောက၊ ဘဝလောက၊ ဣန္ဒြိယလောက ဟူသော လောကသုံးတန်၊ ဟူ၍ ကျမ်းဂန်များစွာ လာသည်အရာ၊ လောကသုံးတန်၊ နည်းသုံးပြန်ဆိုသတည်း။

ညွှန်ပြချက်နှင့် ညွှန်ပြချက်တွင်ပါစေရန် စီမံပုံအကြောင်း

၇။ ၊ ယခုစာတမ်းရေးရာတွင် ပါဝင်စေဘို့ရာ၊ ဆရာ မစ္စတာ တော်စိန်ခိုင်ထံက ညွှန်ပြ ပေးပို့ရင်း မူလစာကိုယ်အကြောင်းကို ဖော်ပြချက်

မြန်မာဘုရင်မင်းမြတ်တို့လက်ထက် အုပ်စိုးပုံ အကြောင်းရေးသားရာ၊ စံနမူ နာပြုရမည်ဖြစ်သော အိန္ဒိယပညာရှိကြီး ဗန်နာဂျီ ရေးသားသည့်ကျမ်းတွင်ပါသော ကဏ္ဍများကို လိုက်နာလျက်၊ အောက်ပါအတိုင်း၊ မစ္စတာတော်စိန်ခိုင်က၊ ပြည်နိုင်ငံနှင့် သင့်လျော်အောင် ပိုင်းခြားထားသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပိုင်းခြားပုံကို လိုက်နာနိုင်သမျှ လိုက် နာရန် ညွှန်ပြချက်။ ။ ညွှန်ပြသောအကြောင်းများမှာ၊ ပိုင်းခြားသော ကဏ္ဍပေါင်း ၂၀ပါသည်။ ကဏ္ဍတစ်ခုတစ်ခုတွင် ပါဝင်သော ညွှန်ပြချက်များမှာလည်း နည်းလျှင် ၄ ချက်၊ များလျှင် ၁၀ချက် အထိရှိသောကြောင့်၊ အတော်ကျယ်ဝန်းများပြားရုံမက၊ ညွှန်ပြချက်အကြောင်းများသည် မည်သည့်ဂဏန်းစဉ်တွင် ပါဝင်မည်ကို ပြဆိုရသေး သောအားဖြင့် စကားတစ်ရပ်ကို ၂ထပ်မထည့်မသွင်းလိုသည့်အတွက် သင်္ချာမျှသာ ဖော်ပြ၍၊ သင်္ချေယျကို အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၈ ၌ ဖော်ပြလျက်ပါရှိသည်ကို ဆက်လက် ကြည့်ပါ။

၈။ ၊ လက်ဝဲဘက်ရှိ၊ မစ္စတာတော်စိန်ခိုင်၏ ညွှန်ပြချက်မှာ ပါရှိသောအကြောင်း အရာများတွင် မည်သည့်ဂဏန်းစဉ်မှာ ပါဝင်လျက်ရှိသည်ကို သိသာရန်၊ မှန်တပ်မှတ် ချက်ခွဲဝေဖော်ပြပုံအကြောင်း

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
-------------------------------	---------------------------

ပိုင်းခြားသည့်ကဏ္ဍတို့အနက်

ပထမကဏ္ဍ

(၁) နိဒါန်း	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၁ ကစ၍ ၆ ထိကြည့်ပါ။
(၂) ပိဋကတ် ကျမ်းဂန်ထွက်၊ ရာဇဝင် သမိုင်း ကျောက်စာထွက်၊ နီတိကျမ်းထွက်၊ ဟို၊ကဗျာ လင်္ကာထွက်၊ အုပ်စိုးပုံများကို ညွှန်ကြားရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၇ ကစ၍ ၁၆၂ ထိကြည့်ပါ။
(၃) ဓမ္မစေတီမင်း၏ ကလျာဏီသီရိကျောက်စာတွင် ဗုဒ္ဓသင်္ဃာတို့ စောင့်ရှောက်ပုံပါသည်။ ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူရှင်၏ကျောက်စာများတွင် အလေးတင်တောင်းအကြောင်း၊ ညောင်ဦးရွှေ စည်းခုံဘုရားတွင်၊ ကွဲဖြူ၊ နွားဖြူ၊ ဆိတ်ဖြူ၊ ဝက်ဖြူတို့နှင့်တကွ၊ သေရည် သေရက်များကို မပူဇော်ရ တားမြစ်ခြင်း၊ ရှမ်းပြည်မြို့ရွာများ တွင် စော်ဘွား၊ မြို့စားတို့ကွယ်လွန်ရာ၊ သား မယား၊ ဆင် မြင်း ကျွဲ နွား ကျေးကျွန်များကို သတ်ဖြတ်ပူဇော် မရှိစေရ တားမြစ်ခြင်းပါရှိ စေရမည်။ ။ ရာဇဝသတိခန်းကို အထူး ညွှန် ကြားရမည်။	အောက်ပါအဝန်းဂဏန်းစဉ်များမှာ သာသနာ စောင့်ရှောက်ပုံများ ခြားနားကြသည်။ ပုဂံနော်ရထာမင်းအတွက် ၃၆၇ ကစ၍ ၃၇၀ထိ။ ပုဂံကျဇာမင်းအတွက် ၃၇၁၊ ဟံသာဝတီဓမ္မ စေတီမင်းအတွက် ၃၇၂ ကစ၍ ၃၇၄ထိ။ ဟံသာဝတီဆင်ဖြူရှင်အတွက် ၃၇၅ ကစ၍ ၃၈၁ ထိ။ ရခိုင်မင်း ရာဇာကြီးအတွက် ၃၈၂ ကစ၍ ၃၈၅ ထိ။ အမရပူရ ပထမမြို့နန်း တည် မင်းအတွက် ၃၈၆ ကစ၍ ၃၉၇အထိ။ မန္တလေး ပထမမြို့နန်းတည်မင်းအတွက် ၃၉၈ ကစ၍ ၄၀၅ ထိ။ ရာဇဝသတိတရားစုကို ၁၃၆ကစ၍ ၁၃၉ ထိ အသီးသီးကြည့်ပါ။

ဒုတိယကဏ္ဍ

(၁) လူမျိုး ဇာတ်သဘာဝအဆင့်အတန်းကွဲပြားပုံ၊ ပုဏ္ဏားလူမျိုး၊ မင်းမျိုး၊ သူဌေး၊ သူကြွယ်မျိုး၊ တောင်သူလယ်လုပ်မျိုးရှိကြသည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၁၇၇ ကစ၍ ၂၀၁ ထိကြည့်ပါ။
(၂) ဗြဟ္မကပုဏ္ဏားတို့ကို ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့က ရိုသေ ကိုင်းရှိုင်းသကဲ့သို့ ဆရာတော် သံဃာတော်တို့ ကို မြန်မာလူမျိုးတို့က ရိုသေကိုင်းရှိုင်းကြ သည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၀၆ ကြည့်ပါ။

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
ခုတိယကဏ္ဍ ။ အဆုံး	
(၃) မင်းမှု မင်းထမ်း ကျွန်ဖြစ်သော လခိုင်းစွဲ၊ ယွန်းပေါင်ပါ အစိုး သေနတ်စွဲ၊ မြင်းစို့ကဲ့သို့သော အစိုးသားအစုသားများလည်းရှိသည်။ ရွှေမျှား၊ ဘိုးမျှား၊ မီးသွေးမျှား၊ တင်းတိမ်ရဲမျှားတို့လည်း ရှိသည်။ ငွေဝယ်ကျွန်း၊ ငွေပေါင်ကျွန်း၊ လက်ရသံပန်းကျွန်း၊ ဘုရားကျွန်း၊ ကျောင်းကျွန်း၊ ပိဋကတ်ကျွန်းတည်းဟူသော ကျွန်းသီးတော်၊ ပန်းမှိုက်သွန်း၊ ဂွန်းစက္ကား၊ စက္ကောလကျွန်း၊ သုသာန်စောင့်စက္ကောလကျွန်း ဟူ၍ ရှိသေးသည်။ ထိုကဲ့သို့ အတန်း အဆင့် ကွဲပြားပုံကို အစုအစဉ် အရင်းအမြစ်နှင့်တကွ ရေးသားဖော်ပြရမည်။	ကျွန်များအတွက်၊ အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၁၉၆ ကစ၍ ၂၀၁ ထိကြည့်ပါ။ အစုအစုံများအတွက်၊ အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၃၈ နှင့် ၅၅၃၊ အပိုဒ် ၃ ကစ၍ ၁၁ ထိကြည့်ပါ။ အမျှားများအတွက် အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၆၀ က ၄၆၆ ထိကြည့်ပါ။

တတိယကဏ္ဍ	
(၁) မြန်မာနိုင်ငံကျယ်ဝန်းပုံ	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၂၅ (က) ကစ၍ ၂၃၀ ထိကြည့်ပါ။
(၂) ဥတု သပ္ပာယ် အကြောင်း၊ မြေဩဇာကောင်းသည် မကောင်းသည်ကို ဖော်ပြရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၃၄ ကစ၍ ၂၄၂ ထိကြည့်ပါ။
(၃) တကောင်း၊ သရေခေတ္တရာ၊ ပုဂံ၊ မြင်စိုင်း၊ ပင်းယ၊ စစ်ကိုင်း၊ အဝ၊ ရွှေဘို၊ အမရပူရ၊ မန္တလေး၊ စသည်မြို့များတွင် ရာဇဌာနီ ထီးနန်း စိုက်ထူပုံ ပါရှိစေရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၂၅(ခ) ကစ၍ ၂၃၃ ထိကြည့်ပါ။
(၄) ထို့ပြင် ရခိုင်၊ ပဲခူး၊ တောင်ငူမြို့များအကြောင်းလည်းပါရှိစေရမည်။ နိုင်ငံကျယ်ဝန်းမှ မင်းတန်းခိုးကြီးသည်။ ဥတုသပ္ပာယ်ဖြစ်လျက် မြေဩဇာကောင်းမှ ဆင်းရဲသားတို့ ဝပြောစည်ပင်ချမ်းသာယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သည်။	ရခိုင်မင်းရာဇကြီးအတွက် အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၈၂ ကစ၍ ၃၈၅ ထိ၊ ပဲခူး အတွက် ၃၇၂ ၊ ၎င်းပြင် ၃၃၀ က ၃၃၄ ထိ၊ တောင်ငူအတွက် ၂၂၃၊ ဥတုသပ္ပာယ်အတွက်နှင့် မြေဩဇာအတွက် ၂၃၄ကစ၍ ၂၄၁ ထိကြည့်ပါ။

စတုတ္ထကဏ္ဍ	
(၁) မင်း အစိုးရတို့ပေါ်ထွန်းလာပုံ၊ ကမ္ဘာဦးအစသမ္မတမင်းကစ၍၊ သဿမေဓ ဆယ်တို့တစ်စုံပေး၍ မင်းတင်မြှောက်ကြောင်း ပါရှိစေရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၃ ကစ၍ ၂၅၈ ထိနှင့် ၁၇၁က ၁၇၆ ထိ ကြည့်ပါ။
(၂) ထိုနောက်၊ နိုင်ငံချဲ့ထွင်၊ နိုင်ငံခြားမင်းတို့ကို နန်းချ၍ မင်းလုပ်ပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၂၅ (ခ) ကစ၍ ၂၃၃ ထိနှင့် ၃၀၂ ကစ၍ ၃၁၉ ထိ ကြည့်ပါ။

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
စတုတ္ထကဏ္ဍ ။ အဆုံး	
(၁) မျိုးမတ်ပရောဟိတ်တို့က တာဝန်ခံ၍ မင်းလုပ်ပုံ	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၁၀၊ ၁၁၊ ၁၂၊ ၁၀၉၊ ၃၄၆၊ ၃၅၂၊ ၄၂၁၊ ၄၂၅ (က) မှတ်တို့ကို ကြည့်ပါ။
(၄) တစ်စတစ်စ မင်းဩဇာကြီးလာ၍ နိုင်ငံပျက်ပုံ၊ အပရိဟာနိက တရားခုနစ်ပါးအနက်၊ မန္တလေး၊ သဒ္ဓိပါတ ဂုဏ ကွယ်ပျောက်ပုံများ ပါရှိစေရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၁ ကစ၍ ၂၄၂ ထိနှင့် ၂၈၁က စ၍ ၂၉၉ ထိကြည့်ပါ။

ပဉ္စမကဏ္ဍ	
(၁) နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ပုံ၊ ကပိလဝတ်မြို့တွင်၊ သကျသာ ကိဝင်မင်းမျိုးအုပ်စိုးပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၀၃ ကစ၍ ၂၀၉ထိကြည့်ပါ။
(၂) လိစ္ဆဝိမင်းသားတို့အုပ်စိုးပုံ	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၁၀ကစ၍ ၂၁၂ ထိကြည့်ပါ။
(၃) နေက တကောင်း၊ ပုဂံမြို့များတွင်၊ ယခု ယိုးဒယားပြည်တွင် အုပ်စိုးသကဲ့သို့ မင်းညီမင်းသားတို့ကို ဌာနန္တရကြီး ဖေးပုံ၊ ဝန်ဆိုသည်မှာ တရပ်ဘာသာတွင် မင်းသားဆိုလိုသည်။ ကျေးရွာဟူသည်မှာ တရုတ်စကားဖြစ်သည်။ နန်းတော်တွင် ဝဲဘက်အမြတ်ထား၍ တရုတ်ထုံးစံနှင့် ညီညွတ်သည်။ ၎င်းပြင် ဇေတဝန်ဆောင်တွင် ရွှေရုပ်တုများကို ပူဇော်ပသခြင်းသည်၊ တရုတ်ထုံးစံနှင့် ညီညွတ်သည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၂၁၊ ဝန်အကြောင်း ၄၁၈၊ မင်းသားများအကြောင်း၊ ၎င်းပြင်ကျေးအကြောင်း ၃၃၈၊ ရုပ်တုပူဇော်ပုံအကြောင်း ၃၆၅၊ လက်ဝဲအမြတ်ထားပုံအကြောင်း ၄၇၉ မှာပါသော အရှေ့ နေရာတော်ပုံများကိုကြည့်ပါ။

ဆဋ္ဌမကဏ္ဍ	
(၁) နယ်မြေခွဲဝေပိုင်းခြားပုံ၊ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ၊ တမ္ပဒီပ၊ ကမ္ဘောဇ စသည်ဟူ၍ ခွဲခြားပုံ၊ မည်သည်မင်းလက်ထက်၊ မည်ကဲ့သို့ ခွဲခြားပုံ၊ သာလွန်မင်းတရားလက်ထက်၊ ရာဇမင်္ဂုဠာကျောက်စာပါ ခွဲခြားပုံ၊ ပုဂံကောင်းစားစဉ်၊ ညောင်ရမ်း ၁၀ ဆက်ကောင်းစားစဉ်၊ ရွှေဘို ၁၁ ဆက်ကောင်းစားစဉ်၊ ခွဲဝေပိုင်းခြားပါရှိစေရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၂၅ ကစ၍ ၂၃၃ ထိနှင့် ၂၄၆ လည်းကြည့်ပါ။

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
သတ္တမကဏ္ဍ	
(၁) မင်းဧကရာဇ်ကို ရွှေချယ်တင်မြှောက်ပုံ ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၇၁ ကစ၍ ၂၈၀ ထိနှင့် ညွှန်ပြချက် စတုတ္ထကဏ္ဍကြည့်ပါ။
(၂) သားကြီး ဩရသ ဖြစ်စေရမည်။ မင်းသားယောက်ျားဖြစ်စေရမည်။	၎င်း
(၃) မင်းသမီးသည် မင်းဧကရာဇ်မဖြစ်နိုင်။ ပဲခူးရာဇဝင်တွင်၊ မင်းမိန်းမ ဖြစ်သော ရှင်စောပု ဖြစ်သည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၇၉ ကစ၍ ၂၈၉ ထိကြည့်ပါ။
(၄) ဘိသိက်ခံပုံ ကျွမ်းသစ္စာကိုဆိုပုံ ပါရှိစေရမည်။ မင်းဧကရာဇ်၏ တန်ခိုးတာဝန်ပါရှိစေရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၁၆၃ ကစ၍ ၁၇၄ ထိကြည့်ပါ။

အဋ္ဌမကဏ္ဍ	
အစည်းအဝေးများအကြောင်း	
(၁) လွှတ်တော်အစည်းအဝေး ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၄၆ နှင့် ၄၁၆ ကြည့်ပါ။
(၂) ဗြိတိန်အစည်းအဝေး ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၂၇ ကြည့်ပါ။
(၃) သီပေါမင်းလက်ထက် တောင်ဥယျာဉ် အစည်းအဝေး။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၉၆ နှင့် ၂၉၆ (က) ကြည့်ပါ။
(၄) ညီလာခံပိုလ်ရွတ်အကြောင်းဖော်ပြချက် ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၆၅၀ အပို (ဂ) ကြည့်ပါ။
(၅) ထိုအစည်းအဝေးများတွင်၊ မည်သည့် အမှုများကိုဆွေးနွေးပိုင်းပြင်းသည်။ မည်ကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်သည်ကို ရေးသားရမည်။ အများသဘောတူရာကို လက်ထောက်လက်ခွဲ၍ ဆုံးဖြတ်သလား။ အကြံအမှန်တို့ အလိုကိုလိုက်၍ နာခံရသလား။ မင်း ဧကရာဇ် အလိုတော်ကို မည်ကဲ့သို့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခွင့်ရသလဲ။ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရာတွင် ပြည်သူဆင်းရဲသားတို့ အလိုပါသေးသလား။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၉၆ မှာပါသော ၁၂၄၅ ခုနှစ်၊ အကြောင်းထူးမှတ်လက်ခံကြည့်ပါ။ ၃၅၂ မှာပါသော ဘိုးတော် အမိန့်တော် ၄၂၅ (က) မှာပါသော သာလွန်မင်းတရား အမိန့်တော်များလည်းကြည့်ပါ။ သို့ရာတွင် ရှေးအခါက လက်ထောက် လက်ခွဲမရှိ။ ထင်ချက်သာ ယေးနိုင်သည်။ စကားချက်ရေး၍ တင်သွင်းရသည်။

နဝမကဏ္ဍ	
(၁) မှူးမတ်တို့အကြောင်းမည်ကဲ့သို့ ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံမှု ဝန်ကြီး၊ အတွင်းဝန်၊ ဝန်ထောက်၊ စာရေးကြီးအရာ ခန့်ထားရသလဲ။ အခြားအရာရှိတို့ ပြည့်စုံသင့်သည့် ဂုဏ်အင်္ဂါများကိုလည်း ရေးရွတ်ပါ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၁၀၊ ၁၁ တို့နှင့် ၁၁၆ ကစ၍ ၁၃၉ ထိကြည့်ပါ။

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
နဝမကဏ္ဍ ၊ အဆုံး	
(၂) အရာထမ်း အမှုထမ်းတို့စာရင်းကို၊ ဌာနခွဲဝေပိုင်းခြား၍ ရေးသားပါ။ ယူရသည့်လစာရန်ပုံလည်း ပါရှိစေရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၅၃ ကြည့်ပါ။
(၃) လွှတ်တော် ဗြိတိန်၊ အခွန်ရုံ ရွှေတိုက်ရှိအရာရှိစာရင်းနှင့် ဆောင်ရွက်သည့် ဝတ္တရားများ ပါရှိစေရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၁၁ ကစ၍ ၄၇၄ ထိကြည့်ပါ။

ဒဿမကဏ္ဍ	
လက်အောက်အရာရှိတို့အကြောင်း	
(၁) ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ပုံ ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၃ ကစ၍ ၂၄၉၊ ၂၄၉ (က) ထိ၊ ၂၇၄ ကစ၍ ၂၇၈ ထိများနှင့် ၅၀၉၊ ၅၁၄ များ ကြည့်ပါ။
(၂) ခုံအမျိုးမျိုးခန့်ပုံ ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၁၀ က ၅၁၃ ထိကြည့်ပါ။
(၃) ဆယ်အခွဲခေါင်း ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၆၊ ၂၄၉ (က) ကြည့်ပါ။
(၄) သမာဓိ ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၆ ကြည့်ပါ။
(၅) ရွာသူကြီး၊ ရွာဆော်၊ ရွာခေါင်း၊ မြို့သူကြီး၊ မြို့အုပ်ခန့်ပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၃၊ ၃၄၈၊ ၄၁၉ များနှင့် ၂၄၉ ကစ၍ ၂၇၄ ထိကြည့်ပါ။
(၆) မြင်းနယ် အမှုထမ်း၊ စားပြေပေးသည့်နယ်များတွင် မြင်းခေါင်းစသည်တို့ကို ခန့်ပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၄၊ ၂၇၈၊ ၄၅၈ ပါ မြင်းဝန်ခန့်မြန်တမ်းနှင့် ၅၃၆ များကိုလည်းကြည့်ပါ။
(၇) တရား၊ ရာဇဝတ်၊ အခွန်၊ သုံးဌာနနှင့် စပ်၍ စီရင်အုပ်ချုပ်ပုံ၊ အထေးဝန် စစ်ကဲနားခန့်ပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၅၇ နှင့် ၃၄၅ ကစ၍ ၃၅၂ ထိ၊ ၅၀၇ ကစ၍ ၅၂၄၊ ၃၃၉၊ ၃၄၄၊ ၅၂၅၊ ၅၃၅၊ ၄၇၅ များကြည့်ပါ။
(၈) ရွှေမြို့တော်ဝန်၊ မြို့စာရေးတို့ခန့်ပုံ ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၇၄၊ ၄၃၃၊ ၄၃၆ များကြည့်ပါ။
(၉) အထောက်တော်၊ ဥပသံတော်ထားပုံ ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၅၃၊ ၃၆၄ ကြည့်ပါ။
(၁၀) မဟာဒါနဝန်၊ ဝတ်ပြေဝန် ထားပုံ၊ ပိဋကတ်ဝန်ထားပုံ၊ သာသနာ ပညာကို စောင့်ရှောက်ပုံ၊ အစိတ်အစိတ်ပါရှိစေရမည် (အချုပ်သဘောမှာ ကျေးလက်ရွာ၊ မြို့၊ ခရိုင် အုပ်ချုပ်ပုံကို အကျယ်သိလိုသည်)။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၅၄၊ ၃၅၅၊ ၄၅၈၊ ၄၉၂ ကစ၍ ၅၀၀ ထိကြည့်ပါ။

မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်း

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
ကောသလမဏ္ဍ	
(၁) ဥပဒေဖြစ်ထွန်းပေါ်လာပုံအကြောင်း ... ဥပဒေဆိုသည်မှာ။ ။ လူတို့၏ ကျင့်စဉ် ကျင့်စဉ်ကို ပြဌာန်းပိုင်းခြားသည်။ ရဟန်းတော် သံဃာ တော်တို့နှင့် ဆိုင်လျှင်၊ ဝိနည်း ဝိဇ္ဇာကတ် အဋ္ဌက ထာ ဋီကာများကို အရင်းပဌာနပြုရမည်။ မင်း နှင့်ဆိုင်လျှင်၊ ရာဇဝါဒ ရာဇနီတိကျမ်းများ ကို အမှီပြုရမည်။ လူနှင့်ဆိုင်လျှင်၊ သုတ္တန်ဝိဇ္ဇာ ကတ်၊ ဝိဟိဝိနယ၊ သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်၊ နိတိ ကျမ်း၊ ဝတ္ထု ပုံပြင်၊ ဓမ္မသတ်၊ အမိန့်တော်၊ တရားရုံး ကောက်ချက်များကို အမှီပြုရမည်။ ဒေသန္တရ ထုံးစံကိုလည်း လိုက်နာရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၈၉ ကစ၍ ၄၉၁ ထိကြည့်ပါ။ ဓမ္မသတ်ကို ရာဇသတ်က၊ ရာဇသတ်ကို ကတိဝိဇ္ဇာ ကဏ္ဍနိဋ္ဌာနသည်။ ၄၈၉ ကြည့်ပါ။ ရဟန်း သံဃာတော်အတွက် ၃၀၁၊ ၃၆၇ ကစ၍ ၄၁၀ ထိ။ မင်းအတွက် ၁၃ ကစ၍ ၁၁၅ ထိ။ မှု မတ်အတွက် ၁၁၆ ကစ၍ ၁၃၉ ထိ။ လူ့ခပ် သိမ်းအတွက် ၁၄၀ က ၁၆၂ ထိ အသီးအသီး ကြည့်ပါ။
(၂) အင်္ဂလိပ် အစိုးရမင်းတို့ လက်ထက်နှင့်၊ မြန်မာ မင်းတို့လက်ထက် ဥပဒေပြုရာ ကွဲပြားခြားနား ပုံကို ရေးသားပေါ်ပြရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၆၆ ကြည့်ပါ။

ဒွါယမဏ္ဍ

(၁) တရား ရာဇဝတ် စစ်ဆေးပုံအကြောင်း ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၀၇ကစ၍ ၅၂၄ ထိကြည့်ပါ။
(၂) ကျေးရွာတွင် ရွာသူကြီး၊ ဗြိသ္မာန်၊ နယ်မတ်တို့ အာဏာရပ် ဆောင်ရွက်ပုံ အထွေထွေအဆင် ရွက်ပုံ။	၄၆၆
(၃) ရွှေမြို့တော်တွင် ဆောင်ရွက်ပုံ၊ လွှတ်တော်တွင် မင်းဧကရာဇ် အိမ်ရှေ့မင်း၊ လွှတ်တော်မင်းသား နှင့်ဝန်ကြီး လေးပါးတို့ဆောင်ရွက်ပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၁၁ ကစ၍ ၄၇၄ ထိကြည့်ပါ။
(၄) အယူခံပုံ "ဇူရီအက်ဆက်ဆော်" ခေါ်သမာဓိ လူကြီးတို့ခန့်ထားပုံ၊ ကျမ်းသစ္စာ ကျိန်ဆိုပုံ၊ ကမ္ဘာလေးရပ် လားပုံ၊ ကောက်ချက်အတိုင်း မည်ကဲ့သို့ ပြစ်ဒဏ်ပေးပုံ၊ တရားမမှုများတွင် မည်ကဲ့သို့ ဒီကရီအတည်ပြုပုံ၊ သက်သေတို့ကို မည်ကဲ့သို့ စစ်ဆေးပုံ၊ မည်သည့် တရားဥပဒေ ဓမ္မသတ်များကို အတည်ပြုပုံ၊ တရားသူကြီးတို့ ၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ၊ သက်သေတို့၏ဂုဏ် အင်္ဂါရေရွတ် ရမည်။ ထောင်အကျဉ်း ထားပုံ အမျိုးမျိုး၊ အချုပ်ထားပုံ အမျိုးမျိုး၊ ငွေဒဏ် ထောင်ဒဏ် သေဒဏ်အမျိုးမျိုးထားပုံ၊ သက်သေတို့ကို နှိပ် စက်ကာလူပြု၍ စစ်ဆေးပုံလည်း ပါရှိစေရမည်။	မြန်မာမင်းလက်ထက်၊ အက်ဆက်ဆော် လူကြီး ဇူရီလူကြီးများ ခန့်ထားလေ့ရှိသည့် အရာ ရှာ၍မတွေ့၊ ၎င်းအချက်မှာတစ်ပါးအခြား အချက်များမှာ၊ အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၄၅ က စ၍ ၄၄၉ ထိနှင့် ၅၀၇ ကစ၍ ၅၂၄ များကို ကြည့်ပါ။

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
ဒွါယမဏ္ဍ	
(၅) လွှတ်စေလုလင်၊ ရုံးစေလုလင်၊ ကြိုးကြိမ်နှင့် ချခေါ် ပုံလည်းပါရှိစေရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၂၀၊ ၄၂၅၊ ၄၃၀၊ ၄၃၇၊ ၄၃၈၊ ၄၄၂ ကစ၍ ၄၄၉ များကိုကြည့်ပါ။

တေရသမဏ္ဍ

(၁) အကောက်အခွန် ခွဲခန်း ကောက်ခံပုံ၊ ကုန်စည် အမျိုးမျိုးပေါ်တွင်၊ အကောက်တော် ခံယူပုံ၊ သဿမေဓအခွန်တော်မြေခွန်တော်၊ အစွတ် ခွန် အခြောက်ခွန်ခံယူပုံ၊ ရှမ်းပြည်မြို့ရွာတို့က အခွန်တော်ဆက်သပုံ ရေနံတွင်း၊ ပတ္တမြားတွင်း ပယင်းတွင်း၊ ကျောက်စိမ်းတွင်း၊ ရွှေတွင်း၊ ငွေ တွင်းစသည့် သတ္တုတွင်းတို့က ရယူသည့် အကောက်တော် အခွန်တော် အကြောင်းမှစ၍ မင်းဘဏ္ဍာတော်အဖြစ်၊ ကောက်ခံရယူသည့် ဝင်ငွေအမျိုးမျိုး။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၂၇ က ၅၄၃ ထိကြည့်ပါ။
(၂) ထိုဝင်ငွေကို နှစ်စဉ် သုံးစွဲပုံ၊ နန်းတော်ကြီးနှင့် အိမ်ရှေ့တော်သုံး၊ လွှတ်နွဲ့ငါးရပ် သုံး၊ ပုရီသ မေတည်းဟူသော ရေတပ် ကြည်းတပ်အရာရှိ အမှုထမ်းတို့သို့ ပေးသည့်လစာ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၅၃ ကြည့်ပါ။
(၃) ခံမြို့ ခံတပ်တည်ပုံ၊ လမ်းပန်း တံတား၊ ဇရပ်၊ သိမ်း၊ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်း၊ စေတီ ပုထိုး၊ ကြေးနန်းကြီး တည်ထား ဆောက်လုပ်သွယ် တန်းပုံ၊ စာချောပို့ရန် ဓါတ်လှေထားပုံမှစ၍ ဘုရင်မင်းမြတ်၏ အကျိုး၊ သာသနာတော်၏ အကျိုး၊ နိုင်ငံ၏အကျိုး သုံးစွဲမြဲမြံသော သုံးစွဲပုံကို ရေရွတ်ရမည်။	ရာဇဌာနီလမ်းများ၊ ရွှေမြို့တော်ဝန်တို့က အဝေး နယ်လမ်းများ အဝေးအရာရှိတို့က၊ ကြည့်ရ သည်။ ၄၃၆ နှင့် ၄၈၀ (က)၊ ၅၄၄ များကို ကြည့်ပါ။ အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၇ နှင့် ၅၄၄ က ၅၅၂ထိကြည့် ပါ။
(၄) နှစ်စဉ်ဝင်ငွေမည်မျှ၊ သုံးငွေမည်မျှ ပါသည့် တတ်ကျက်ရန်ပုံငွေစာရင်း ရေးနိုင်လျှင်ရေးပါ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၅၃ ကြည့်ပါ။

ဓုဒ္ဒသမဏ္ဍ

(၁) နိုင်ငံခြားနှင့် ဆက်ဆံပုံအကြောင်း၊ ပုဂံကောင်း စားစဉ်အခါကစ၍၊ တရုတ်နိုင်ငံ၊ ယွန်းကြီးနိုင်ငံ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ ဥဿာပုဇွန်၊ ညောင်တီ၊ ယိုးဒယား တာသမဏီပုရတို့နှင့် ဆက်ဆံပုံ ထိုနောက် ပေါ	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၈၇၊ ၃၀၂၊ ၃၀၄၊ ၃၁၃၊ ၃၁၇၊ ၃၂၄၊ ၃၃၃၊ ၃၃၄၊ ၃၃၇၊ ၃၅၇၊ ၃၅၈၊ ၄၁၀ များနှင့်၊ သောဋ္ဌသမ ညွှန်ပြချက်အတွက် မြေချက်လည်းကြည့်ပါ။ သိုးဆောင်း
--	--

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါရှိပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
စုဌာနသမဂ္ဂဏ္ဍာ	အဆုံး
တူရိလူမျိုး၊ ကုစပနီယလူမျိုး၊ ဟောလန္ဒာလူမျိုးတို့နှင့် ဆက်ဆံပုံ၊ ထိုနောက် ပြင်သစ်လူမျိုး၊ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး၊ အီတလီလူမျိုး၊ ရုရှာလူမျိုး၊ အီရန်လူမျိုးတို့ နှင့်ဆက်ဆံပုံ။	နိုင်ငံနှင့် ဆက်ဆံပုံမှာ၊ မြန်မာ မျက်စိတစ်ဖက်ကြည့်နှင့် ရေနံငါရန် မတန်သောကြောင့် ချန်ထားခဲ့သည်။

ပဉ္စရသမဂ္ဂဏ္ဍာ	
(၁) စစ်အင်္ဂါစီစဉ်ပုံ အကြောင်း၊ ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်၊ ရထားတပ်၊ ခြေသည်တပ်၊ လှေတပ်ထားပုံ၊ လက်နက်ကိုင်စုဆောင်းပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၀၇ နှင့် ၅၀၁ ကစ၍ ၅၀၆ထိ ကြည့်ပါ။
(၂) လစာရိက္ခာထောက်ပံ့ပုံ ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၅၃ ကြည့်ပါ။
(၃) အအုပ်အကွက်ဖွဲ့စည်းပုံ၊ သေနတ်ဝန်၊ ဗိုလ်မှူးဝန်ကြီးမှစ၍ လက်အောက်ခံဗိုလ်၊ စုရေးစုကိုင်တို့အကြောင်း၊ ထိုလက်နက်ကိုင်တို့ဖွဲ့ကိုင်မြို့၊ ဒိုင်းကာလက်နက်များ အကြောင်း၊ ဝတ်ဆင်သည့် သံချပ်အင်္ကျီ တည်းဟူသော မိန့်ညှိချုပ်ကာအကြောင်း၊ သေနတ်ဗျူဟာ စစ်ဆင်ပုံအကြောင်း	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၀၉၊ ၄၁၈၊ ၄၆၁၊ ၄၄၄ (ခ) ၅၀၅ များကိုကြည့်ပါ။ သံချပ်အင်္ကျီ ၄၇၉၊ ဘွဲ့အစီးအနင်းအဆင်တန်းဆာ ၄၇၉ (က)၊ ၄၇၉(ခ)၊ ၄၇၉ (ဂ)၊ ၄၇၉ (ဃ) များကိုကြည့်ပါ။

သောဌာနသမဂ္ဂဏ္ဍာ	
(၁) တိုင်းတပ်သို့ ချီတက် တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ရန်သူတို့ကို စုခံတိုက်ခိုက်ခြင်းအကြောင်း၊ အာသံမဏိပူဖျာ ခညဝတ်၊ ပဲခူး၊ ပျံးဝယား၊ တရုတ်နိုင်ငံတို့ သို့ချီတက်တိုက်ခိုက်ပုံ၊ မင်းနှင့်တကွ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ကို လက်ရသုံးပန်းအဖြစ် သိမ်းယူပုံ၊ အခွန်အတုတ် ရှိသလောက်ဆောင်တော်တောင်းယူပုံ၊ တရုတ်လူမျိုးတို့က တရုတ်ပြေးခင်း လက်ထက်တစ်ကြိမ်၊ အဝဆင်ဖြူရှင်လက်ထက် တစ်ကြိမ်၊ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ချင်းနင်းဝင်ရောက် ကာလခုခံပုံ၊ ဘကြီးတော်လက်ထက်တစ်ကြိမ်၊ ပုဂံမင်းလက်ထက် တစ်ကြိမ်၊ သီပေါမင်းလက် ထက်တစ်ကြိမ်၊ အင်္ဂလိပ်မင်းတို့နှင့်ပေါင်း သုံးကြိမ်စစ်ဖြစ်ရာခုခံပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၀၂ ကစ၍ ၃၀၄ အထိနှင့် ၃၁၃၊ ၃၂၃၊ ၃၂၄၊ ၃၃၄၊ ၃၇၆ ကစ၍ ၃၇၉ထိနှင့် ၅၆၃၊ ၅၆၄ လည်းကြည့်ပါ။ တရုတ်နိုင်ငံသို့ ချီတက်ပုံရေးရန်ကိုချန်ခဲ့သည်။ ချန်ထားခဲ့သည့် အကြောင်းမှာ မြန်မာနှင့်တရုတ်ဆက်ဆံပုံ စာတမ်းကြီး သီးခြားရေးသားပြီးရှိသည်ဖြစ်၊ ပြည့်စုံစွာ ရေးလျှင်အလွန်ရှည်လျားရန်ရှိသည်။ ရှည်လျားရန်မှာ၊ ပုဂံသို့နှစ်ကြိမ်၊ မြင်းစိုင်းသို့တစ်ကြိမ်၊ အဝသို့ငါးကြိမ်၊ တရုတ်များချီတက်မောသောခတ်မှသည်မှာလည်း ရာဇဝင်ထင်မြီရှိသည်။ အင်္ဂလိပ်မင်းနှင့်မြန်မာမင်းတို့အချင်းဖြစ်ပုံရေးရန်လည်း ချန်ထားခဲ့သည်။ ချန်ထားသည့်အကြောင်းမှာ အမှန်ကွရန်အလွန်ခဲယဉ်းသည့်ပြင် ရာဇဝင်များလည်း ရေးပြီးရှိ တန်သမျှရှိကြပြီးဖြစ်သည်။

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါရှိပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
သတ္တရသမဂ္ဂဏ္ဍာ	
(၁) အလုပ်ဌာနအကြောင်း၊ မြို့တည်ပုံ၊ နန်းတော်လွှတ်နံဆောက်ပုံ၊ လမ်းပေါက်ပုံ ဆည်မြောင်းကန်ချောင်းတူးဖောက်ပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၀၆၊ ၅၃၉၊ ၅၄၄ ကစ၍၊ ၅၅၀ ထိနှင့် ၅၆၃၊ ၅၆၄ မှာကြည့်ပါ။
(၂) လက်မှုပညာနှင့်စပ်လျက်၊ ဘာသာဝါဒနှင့်စပ်သည့် စေတီပုထိုး၊ ဂူ၊ ကျောင်း၊ တန်ဆောင်းဆောက်လုပ်ပုံ၊ ပန်းတမော၊ ကျောက်တမော၊ စဉ့်ကင်းပန်းချီ ဆေးရေးရုပ် အကြောင်းလည်းပါရှိစေရမည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၉၂ ကစ၍၊ ၄၉၆ထိ။ ၅၄၅၊ ၅၄၆၊ အပိုင်းငယ် (၁) ကစ၍ (၃)ထိနှင့် အပိုင်းငယ် (က)နှင့် (ခ)ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

အဋ္ဌာသမဂ္ဂဏ္ဍာ	
(၁) အလုပ်အဆောင် ရောင်းရေး ဝယ်တာအကြောင်း။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၃၉၊ ၄၃၆၊ ၄၈၀ (က) များကိုကြည့်ပါ။
(၂) လယ်ယာကင်းကျွန်းလုပ်ကိုင်ခြင်း ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၃၄ ကစ၍ ၂၃၈ထိ၊ ၅၃၄၊ ၅၃၆ ကစ၍ ၅၄၃ ထိများကိုကြည့်ပါ။
(၃) သစ်တောဌာန၊ သတ္တုတွင်း ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၃၀ နှင့် ၅၃၄ ကြည့်ပါ။
(၄) သံကဲ့သို့ သတ္တု ကျိုခြင်း၊ ပန်းပဲ၊ အလုပ်၊ ကျောက်ဆစ်အလုပ်၊ ရက်ကန်းအလုပ်၊ ဆင်စွယ်ပွတ်အလုပ်၊ ပန်းတိမ်အလုပ်၊ သားရေနယ်အလုပ်၊ ဘိုးထိန်းသည်အလုပ်၊ ဆေးဆိုးအလုပ်၊ တံငါအလုပ်၊ သားသတ်အလုပ်၊ မုဆိုးအလုပ်၊ ထမင်းဟင်းချက်ပြုတ်၍ မွဲအလုပ်၊ ပန်းရောင်းခြင်းအလုပ်၊ ဖျာရက်တောင်းလုပ်ခြင်းအလုပ်၊ ပန်းချီအလုပ်စသည်များ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၉၃ နှင့်ရွှေတိုက်ဝန် ဝန်စုပါအမှုထမ်းစာရင်းကိုလည်း ၄၆၈ တွင်ကြည့်ပါ။
(၅) အကောက်ဝန် ဆောင်ရွက်ရသည့် မှုခင်းကိစ္စများ၊ နိုင်ငံတွင်း အရောင်းအဝယ်၊ နိုင်ငံခြားအရောင်းအဝယ် ခွဲဝေပိုင်းခြားပုံ၊ တရုတ်ပြည်၊ ရှမ်းပြည်၊ ယိုးဒယားပြည်၊ ပင်လယ်ခြားနိုင်ငံများနှင့် ဆက်ဆံပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၈၀ မှာပါသော၊ သန်လျင်ရေဝန်ခန့်ပြန်တမ်းကြည့်ပါ။
(၆) မည်သည့် ကုန်စည်မျိုးကို နိုင်ငံခြားသို့ ထုတ်ဆောင်ခွင့်ရှိသည်။ မည်သည့် ကုန်စည်မျိုးကို နိုင်ငံခြားက မြန်မာနိုင်ငံသို့ ယူဆောင်လာသည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၅၃၀ မှာပါသော အပိုင်းငယ်ကိုကြည့်ပါ။

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
အဋ္ဌာရသမကဏ္ဍ။ ။ အဆုံး	
(၇) နိုင်ငံခြားသားများကို စောင့်ရှောက်ရန် တရုတ်ဝန်၊ ကုလားဝန်ခန့်ပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၅၉၊ မြန်တမ်းရိုးခံဝန်စုရများမှာ တရုတ်ဝန်၊ ကုလားဝန်အကြောင်းနှင့် ၅၀၉ ကြည့်ပါ။
(၈) ရွှေဒဂါး၊ ငွေဒဂါး၊ ကြေးဒဂါး၊ ခဲဒဂါး၊ ရွက်နီ၊ ဘော်သုံးစွဲပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၆၈ (က) မှာပါသော၊ ဒဂါးတိုက်အကြောင်းတွင် ကြည့်ပါ။
(၉) ငွေချေးငှားလျှင်၊ အတိုးအညွှန်ယူပုံ၊ မေ့သတ်ကျမ်းဂန်ထွက်ဆုံးဖြစ်ပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၃၇၊ ၄၈၈၊ ၅၀၇ အပိုဒ်ငယ် ၃ များကြည့်ပါ။

ဧကနဝိသတိမကဏ္ဍ

(၁) သာသနာတော်ကို စောင့်ရှောက်ပုံ၊ သာသနာပိုင်ဆရာတော်၊ သုဓမ္မာဆရာတော်၊ ဂိုဏ်းချုပ်၊ ဂိုဏ်းအုပ်၊ ဂိုဏ်းထောက်ဆရာတော်၊ စာချပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးမျိုး၊ မဟာဒါနဝန်၊ မဟာဒါနီစာရေးတို့ကို ခန့်ပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၆၆ ကစ၍၊ ၃၉၂ ထိနှင့် ၃၉၈ ကြည့်ပါ။ ၎င်းပြင် ၄၅၈ မှာပါသော မဟာဒါနဝန်ခန့်ပြန်တမ်း၊ ၄၉၀ မှာပါသော အပိုဒ်ငယ် ၁၂၊ ၄၉၂၊ ၄၉၉၊ အပိုဒ်ငယ် (ခ) ကျောင်းများထောက်ပံ့မှုများကိုကြည့်ပါ။
(၂) လစာပေးဝေဆန်တော် ထောက်ပံ့ပုံ ...	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၀၂၊ ၄၀၄ များကိုကြည့်ပါ။
(၃) မင်းဧကရာဇ်က သာသနာတော်ကို စောင့်ရှောက်ပုံ၊ ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင်ပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၆၇၊ ၃၉၂၊ ၃၉၈၊ ၄၀၁ များကိုကြည့်ပါ။
(၄) သာသနာနှင့် ပညာ ဖက်စပ်ပုံ၊ မည်သည့်အတတ်ပညာများကို သင်ကြားပြသပုံ။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၄၉၂ကစ၍ ၄၉၈ ထိကြည့်ပါ။

ဝိသတိမကဏ္ဍ

(၁) မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်နည်းကဲ့သို့ ပြည်သူ့ဆင်းရဲသားတို့ပါဝင်၍ မြို့ရေး ရွာမှုကို အုပ်ချုပ်ပုံ၊ ကျေးရွာများတွင် ဦးစွာပထမ၊ သူကြီးကို ရွာသူရွာသားတို့က ရွေးချယ်တင်မြှောက်ကြသည်။ အခွန်ပေးသည်၊ ခိုင်စားပေးသည်၊ သူကြီးစားမြေပေးသည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၃ ကစ၍ ၂၅၈ ထိကြည့်ပါ။
(၂) ထိုနောက် သူကြီးကို မင်းဧကရာဇ်က ခန့်သည်	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၉ ကစ၍ ၂၅၄ ထိကြည့်ပါ။
(၃) သဿမေဓ ကောက်ခံရာ၊ သမာဓိထားသည်	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၆ ကြည့်ပါ။
(၄) အိမ်ခြေစည်းကြပ်ရာ၊ ဆယ်အိမ်ခေါင်း ထားသည်၊ ရွာခေါင်းထားသည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၉ နှင့် ၂၄၉ (က) ကြည့်ပါ။
(၅) သူကြီးက တရားမှု ရာဇဝတ်မှု စစ်ဆေးစီရင်ရသည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၅၅ ကြည့်ပါ။
(၆) စစ်မက်ဖြစ်ပွားလျှင်၊ လက်နက်ကိုင် စစ်သားစုဆောင်း နောက်ထောက်ထားသည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၀၇၊ ၃၁၉ များကြည့်ပါ။ ၅၀၁ ကစ၍၅၀၆ထိနှင့်၅၀၆ (က)လည်းကြည့်ပါ။

လိုက်နာရန်ညွှန်ပြချက်မှာပါရှိပုံ	စာတမ်းဂဏန်းစဉ်မှာပါရှိပုံ
ဝိသတိမကဏ္ဍ။ ။ အဆုံး	
(၇) ကာလရှည်ကြာလျှင် သူကြီးရာထူးသည် ခိုရာရာထူးဖြစ်လာသည်။ ရှေ့အခါကစ၍ ၁၂၄၆ခုနှစ်တိုင်း၊ သူကြီး၊ မြို့သူကြီးခိုရာက ရွာနှင့်အရာကို ရွာသားများ သဘောတူသည့် လွှဲပြောင်းပေးနိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့လွှဲပြောင်းပေါင်နှံခြင်းများပြားလှ၍၊ အစိုးရမသိပဲ၊ မလွှဲရမပြောင်းရဟု၊ ၁၂၄၆ ခုနှစ်မှာ ဥပဒေ ပြဌာန်းရသည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၃၀၉၊ ၃၁၉ များနှင့် ၂၄၈ ကစ၍ ၂၅၄ ထိကြည့်ပါ။
(၈) ၄၅ ခု၊ ၆၄ ခုနှစ်၊ စစ်တမ်းအကြောင်း ထည့်သွင်းပါ။ မြို့ကြီးများတွင် အုပ်ချုပ်ရာ၌ ဆင်းရဲသားတို့ပါဝင်ခြင်းမရှိ သို့သော်လည်း ခိုင်ကြေးအမြောက်အမြားထမ်းသူ၊ ကြေးထမ်းကြီးခေါ်သူတို့ကိုပင် အစိုးရတို့က မြို့ရေးရွာရေးနှင့် စပ်၍ အမြဲတိုင်ပင်ရသည်။	အဝန်းဂဏန်းစဉ် ၂၄၃၊ ၂၄၆၊ ၂၅၄၊ ၂၅၇၊ ၂၆၀၊ ၃၃၈၊ ၄၅၅၊ ၅၂၇ များကိုကြည့်ပါ။
(၆) တော်စိန်မိုး မန္တလေး ၁၉၂၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့။	

၉။ ၊ ၎င်းညွှန်ပြချက်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းများမှာ လွန်စွာကျယ်ဝန်းများပြားသော်လည်း ရေးသားမည့်စာတမ်းတွင် ပါဝင်အောင် ဆောင်ရွက်မည်အကြောင်း

ထိုအချက် ၂၀ တွင်ပါဝင်သော အကြောင်းများမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှေးရှည်မြင့်စွာ အတိတ်အခါများက လိုက်နာဖြစ်ပျက်ခဲ့ပုံ၊ ယခုဝတ္တမာန်၊ ပစ္စုပ္ပန်အခါ လိုက်နာဖြစ်ပျက်ချက်ရှိပုံ အလုံးစုံခုံခြုံပါရှိသောအားဖြင့်၊ များစွာကျယ်ဝန်းထွေပြားသည်။

သည်ကဲ့သို့ ကျယ်ဝန်းများပြား ပြည့်စုံကုံလုံစွာ မြန်မာအခြင်းအရာကို ကောင်းစွာညွှန်ပြနိုင်ခြင်းသည် မင်းအစိုးတို့ အသုံးပြုအပ်သော အမတ်ပညာရှိ သုခမိန်တို့ ပြည့်စုံထိုက်သော အကြားအမြင်များခြင်း၊ သီလသမာဓိရှိခြင်း၊ လုံ့လဝီရိယရှိခြင်း၊ များသောအကြားအမြင်ကို အမှတ်အသားမြဲခြင်း၊ ရဲရင့်ခြင်းစသော ကျင့်ဝတ်တရားများနှင့် ပြည့်စုံရုံမက၊ လောကနှင့်လိုက်လျောအောင်ဆောင်ရွက်နိုင်သော ဂုဏ်ထူး

သတ္တိရှိသည်အရ ဤမျှလောက်ကျယ်ဝန်းများပြားလှသော မြန်မာအခြင်းအရာတို့ကို သေသေချာချာ နေရာတကျ ညွှန်ပြနိုင်ခြင်းဖြစ်ပေသတည်း။

သဟေတုကဝါသကာရဏ်ကတွာ ပုစ္ဆနိပိဝိသဇ္ဇာနိပိ။ ဘာရိယမေဝါတိ။ ။ အစရှိသော ရထဝိနိတသုတ်အဋ္ဌကထာစကားနှင့် အလားတူပေသတည်း။

မြန်မာဘာသာမှတ်စစ်ပါး၊ အခြားသက္ကတ၊ မာဂဓ၊ ဥရောပ၊ ဂန္ဓအလ စသောဗဟုသုတများမှလည်း မြန်မာဘာသာနှင့်မခြား အလားတူပင် ကျွမ်းကျင်သည်ကိုအကြောင်းပြု၍၊ ဥရောပတိုက်မှထုတ်သော အင်္ဂလိပ်ဘာသာ Debreth's Baronetage, Knightage and Companionage in which is included full information respecting the Collateral Branches of Boronets edited by Arthur G. M. Hesilreege, 1913, printed in London, Dean & Son, Ltd. ခေါ်သော စာအုပ်မှာလည်း စာမျက်နှာ ၁၆၀တွင်၊ ထိုပညာရှိသုခမိန်၏ အကြောင်းအရာသေချာစွာ ရေးသားဖော်ပြလျက်ရှိသတည်း။ ဥပမာဆိုသော် ထိုသုခမိန်၏ ဗဟုသုတမှာ သဗ္ဗသာမီရဏစေတသိက်နှင့်တူသည်။ အလုံးစုံသော များစွာသော စိတ်အပေါင်းတွင် ဝင်ရာယှဉ်ရာ ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အရိဋ္ဌဇနကမင်းကြီး၊ မိဖုရားကြီးယူသွားရာပါသော ဥစ္စာတောင်းထဲမှာ ရတနာမျိုးစုံနှင့်တကွ၊ ဆန်ကွဲ ဆန်ညှာထိအောင် ပါဘိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အကြောင်းကြီး၊ အကြောင်းလတ်၊ အကြောင်းငယ် မကျန်၊ လွန်စွာစေ့ငှသောဗဟုသုတ ဟင်းလေးအိုးကြီးသဖွယ်ဖြစ်ပေသတည်း။

ဖြစ်ပုံကိုဆိုသော် -

- (၁) မာဂခေါ် နာဂကို၊ မြန်မာခေါ်ခဲမ၊ ခဲနက်၊ သလွဲမဲ၊ ရသေ့ခေါ် နာ၊ ဂဏန်းခေါ် ၁။ ဗေဒင်နံသင့်ခေါ် ဂဠုန်။
- (၂) မာဂခေါ် သေသကို၊ မြန်မာခေါ် ကျွတ်၊ ဂဏန်းခေါ် ၂။ ဗေဒင်နံသင့်ခေါ် ကျား။
- (၃) မာဂခေါ် လောဟာကို မြန်မာခေါ် သံ၊ ဂဏန်းခေါ် ၃။ ဗေဒင်နံသင့်ခေါ် ခြင်္သေ့။
- (၄) မာဂခေါ် သုဂတ္တကို၊ မြန်မာခေါ်ရွှေ၊ ဂဏန်းခေါ် ၄။ ဗေဒင်နံသင့်ခေါ် ဆင်။
- (၅) မာဂခေါ် ဘင်္ဂကို၊ မြန်မာခေါ် ခဲမဖြူ၊ သလွဲဖြူ၊ ရသေ့ခေါ် ဘင်၊ ဂဏန်းခေါ် ၅။ ဗေဒင်နံသင့်ခေါ် ကြက်။
- (၆) မာဂခေါ် သေတုကို၊ မြန်မာခေါ် သွက်၊ ဂဏန်းခေါ် ၆။ ဗေဒင်နံသင့်ခေါ် ပူး။
- (၇) မာဂခေါ် တမ္ပကို၊ မြန်မာခေါ် ကြေးနီ၊ ရသေ့ခေါ် တမိဒန်၊ ဂဏန်းခေါ် ၇။ ဗေဒင်နံသင့်ခေါ် နဂါး။

(၈) မာဂခေါ် ရဇတကို၊ မြန်မာခေါ် ဘော်၊ ငွေ၊ ရသေ့ခေါ် ရုပ်၊ ဂဏန်းခေါ် ၈။ ဗေဒင်နံသင့်ခေါ် ဟိုင်း။

(၉) မာဂခေါ် သုတကို၊ မြန်မာခေါ် ပြဒါး၊ ဂဏန်းခေါ် ၉၊ ဗေဒင်နံသင့်ခေါ် ကိတ်။

ယင်းသို့ အသီးသီးခေါ်ဘိသကဲ့သို့၊ ဝတ္ထုတစ်မျိုးတည်း၊ အကြောင်းတစ်မျိုးတည်းကို၊ အသီးသီးညွှန်ပြသောအချက် ၂၀တွင်၊ အသွယ်သွယ်အဝဝ၊ ဥဋ္ဌေသ၊ နိဋ္ဌေသ၊ ပဋိနိဋ္ဌေသဖော်ပြလျက်ပါသည်ကို အကြောင်းပြု၍၊ ဗဟုသုတဟင်းလေးတိုးကြီးသဖွယ်ဖြစ်ပေသည်ဟု ဋီကာဖွင့်လိုက်သတည်း။

သည်ကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ အချို့နေရာဝယ် အကျယ်ပြရန်၊ အချို့နေရာဝယ် ကျဉ်းမကျယ်၊ အလယ်အလတ်ပြရန်၊ အချို့နေရာဝယ် အကျဉ်းမျှပြရန် ရည်သန်ညွှန်ပြချက်ရှိသည်ကို သိလာရသည်။

သည်အရာတွင် အကျယ်ကိုအကျဉ်း၊ အကျဉ်းကိုအကျယ်၊ ရွေးချယ်ဝေဖန်ခွဲခြားဖော်ပြရာတွင် အလွန်ခဲယဉ်းသောကြောင့် တိမ်ယောင်နှင့် နက်သောရေကို ထောက်မီကူးခတ်ဖြတ်သန်းရန် ခဲယဉ်းသည့်ပမာ၊ ကောင်းစွာမသိသေးသော သူကို သိအောင်၊ ထိထိမိမိသေသေချာချာ မပါဘဲရေးမိသဖြင့်၊ သင့်ရောက်သောနေယျခေါ်သော ပဒဒေါသ၊ သဒ္ဓါအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း ဆိုပြီးကို အထပ်ထပ်ဆိုမိသဖြင့်၊ သင့်ရောက်သော ဧကတ္ထဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပုနရတ္ထိဟူ၍လည်းကောင်း၊ ခေါ်သော ဝါကျဒေါသ၊ အကျိုးအကြောင်း အစီအစဉ်အတိုင်း မဆိုပါ၊ တောင်ရောက် မြောက်ရောက်၊ ရောက်တတ်ရာရာရေးသားမိသဖြင့်၊ သင့်ရောက်သော အပတ္တမခေါ်သော ဝါကျတ္ထဒေါသများကို ထောက်ထားသဖြင့်၊ အပိုအမိုအဆိုအဖွင့်မသင့်သောအရာမပါရအောင်၊ လွယ်ယောင်နှင့်ခက်ခဲသကဲ့သို့ရှိသည်။

သို့ရာတွင် ညွှန်ပြချက်ဆရာ၏လိုရာလည်း ထိမိသိသာအောင်၊ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ၊ နေရာဌာနလည်း အစီအစဉ်မပျက်၊ ထိုက်သင့်ရာ ပါရှိအောင်၊ ဆောင်ရွက်ရေးသားရန် ဉာဏ်မိသမျှ ဝေဖန်ရွေးချယ်အကျယ်ထည့်သွင်းခြင်း၊ မကျဉ်းမကျယ်အလယ်အလတ်ထည့်သွင်းခြင်း၊ အကျဉ်းမျှထည့်သွင်းခြင်း၊ မထပ်သင့်သောစကားကို ပယ်ရှားနှိမ့်ချခြင်းပြု၍ စေ့စေ့ငုငုအလုံးစုံစုပြီးလျှင်၊ သမုတိနတ်၊ အထွတ်အမြတ်တို့ မပြတ်ဆင်မြန်းအပ်သော၊ မင်းမြောက်တန်ဆောင်းပါးတွင် အဝင်အပါဖြစ်သော မကိုဋ်ရတနာ မင်္ဂလာတန်ဆာကိုပြုလုပ်သော ပန်ထိမ်ဆရာသည်၊ အမျိုးမျိုးသောရတနာတို့ကို အသာလွယ်ကူ၊ ယူကာယူကာ ဂဟေနေရာ၊ ရွှေနေရာ၊ နီလာ၊ ပတ္တမြား၊ မြဲဟော၊ သန္တာ၊ ပုလဲ၊ ကျောက်မျက်ရွှေ၊ မဟာနီလာ၊ ဣန္ဒနီလာ၊ မသာရကလ၊ မုဒုမရာက၊ ဥဿဖယာ၊ မာရတ္တဝန်၊ သုလောက၊ လောဟိတက၊ လောဟိရသ၊ မသာဂဏ္ဍိက စသော စာမျက်ကျောက်ရတနာ အပြာဖြာထည့်သွင်းရန်နေရာ၊ မပ္ပရာဇဝပန်စီဝိ

သွတ်သွင်း လုပ်ဆောင်သည့်အလား၊ ညွှန်ကြားချက် ၂၀တွင် စုံစုံလင်လင်၊ အမည် တင်၍ စီစဉ်သည့်သွင်းလိုက်သော ဗဟုသုတ ဟင်းလေးအိုးကြီးမှာပါသော၊ များစွာ သောအကြောင်းအရာတို့ကို၊ မင်္ဂလာမကိုဉ် ရတနာနှင့်တူသော၊ ဤစာတမ်းဝယ် စီမံခြယ်လှယ်အကြောင်းကြီးငယ်အလိုက်၊ ထိုက်သက်ရာ အစေ့အစေ့ပြသည့် သွင်းရေးသားအံ့သတည်း။

အပိုင်း ၁၊ အခန်းကြီး ၁၊ အခန်းငယ် ၂ ပြီးပြီ။

ပုတီးယပိုင်း

အခန်းကြီး ၂ အခန်းငယ် ၃

၁၀။ ပုဏ္ဏားမင်းဆရာပညာရှိတို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

(ဗေဒင်ကျမ်းများအဖွင့်လည်းပါသည်)

ပုရောဟိတ်မည်ကုန်သော မင်းဆရာပုဏ္ဏားတို့၏ လက္ခဏာ အင်္ဂါကား၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတည်း။ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးဟူသော်ကား -

- (၁) အမှန်အကန်ကိုဆိုလေ့ရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၂) စင်ကြယ်သည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၃) သူတစ်ပါးကို သနားတတ်သည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၄) အတိုင်းအရှည်နှင့်ယှဉ်သော စကားကို ဆိုလေ့ရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၅) ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၆) မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမလေ့ရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၇) ဥပုသ်သီတင်းစောင့်လေ့ရှိသည့်လည်းတစ်ပါး၊
- (၈) အလိုနည်းသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၉) ဖြောင့်မတ်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၁၀) ဂြိုဟ်နတ်တို့ကို ပူဇော်ခြင်း၌ လိမ္မာသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၁၁) သူတော်ကောင်းတရားကို အလိုရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊

ဤသို့လျှင် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးဖြစ်သတည်း။ ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကား၊ ဗြဟ္မာဏဇာတ်၌လာသည်။ ။ ဤအရာ၌ အကျဉ်းမှတ်သားရန် ဂါထာဖြင့်ပြအံ့။

သစ္စာဝစော ဝိသုဒ္ဓေါ၊ ကာရုဏီကော ပမာဏီကော။
သန္တိန္ဒြိယောဒမေန္တော၊ သီလဝါစေဝအပ္ပိန္နော။
ခန္တိစာဇ္ဇဝေါစေဝ၊ ဟုတေဒက္ခောစမ္ပိန္နော။
ယောသောပုရောဟိတော ဥပယျော၊ ဘူပါလာနံသန္တိကေ။

ယော၊ အကြင်ပုဏ္ဏားသည်။ သစ္စာဝစော၊ မှန်သောစကားလည်းရှိ၏။ ဝိသုဒ္ဓေါ၊ စင်လည်းစင်ကြယ်၏။ ကာရုဏီကော၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း သနားတတ်၏။ ပမာဏီကော၊ အတိုင်းအရှည်နှင့်ယှဉ်သော စကားကိုလည်း ဆိုလေ့ရှိ၏။ သန္တိန္ဒြိယော၊ ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေလည်းရှိ၏။ ဒမေန္တော၊ မိမိကိုယ်ကိုလည်းဆုံးမလေ့ရှိ၏။ သီလဝါစော၊ ဥပုသ်သီတင်းသုံးခြင်းအလေ့လည်းရှိ၏။ အပ္ပိန္နော၊ နည်းသောအလိုလည်းရှိ၏။ ခန္တိစာ၊ သည်းခံလေ့လည်းရှိ၏။ အဇ္ဇဝေါစေဝ၊ ဖြောင့်မတ်သော စိတ်နှလုံးလည်းရှိ၏။ ဟုတေ၊ ဂြိုဟ်နတ်ပူဇော်ခြင်း၌လည်း။ ဒက္ခော၊ လိမ္မာ၏။ ဓမ္ပိန္နော၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားကိုလည်း အလိုရှိတတ်၏။ သော၊ ထိုပုဏ္ဏားကို၊ ဘူပါလာနံ၊ ရေမြေသနင်းမင်းတို့၏။ သန္တိကေ၊ အထံ၌၊ ပုရောဟိတော၊ ပုရောဟိတ်ဟူ၍ ဥပယျော၊ သိအပ်၏။ ။ ဟူ၍ ရာဇသေဝကမှလာသည်။

ရာဇနီတိ၌ကား -

- (၁) ဗေဒင်အတတ်ကို တတ်မြောက်သည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၂) မန္တန်စုပ်ခြင်း၊ မီးပူဇော်ခြင်း၌ လေ့လာကျွမ်းကျင်သည်လည်း တစ်ပါး၊
- (၃) အရှင် စိုးမင်းအား ဘုန်းတော်ကြီး၍ သက်တော်ရှည်ကြောင်း ဆုတောင်းဆုယူပြုလေ့ရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊

ဤသုံးပါးသည် ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားတို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာမည်၏ဟူ၍ ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇနီတိကျမ်း၌

ဗေဒါဝေဒင်ံ သတ္တဉ္ဇော၊ ဇပ္ပဟောမပရာယနော။
အာယုဒီယမေတ္တာနိစ္စံ၊ ဒေသရာဇပုရောဟိတော။

အနက်ကား။ ။ ဗေဒါဝေဒင်ံသတ္တဉ္ဇော၊ ဗေဒင်ကျမ်းကြီး ကျမ်းငယ်အစောင်စောင်ကိုလည်း သိမြင်ထသော။ ဇပ္ပဟောမပရာယနော၊ မန္တန်စုပ်ခြင်း၊ မီးပူဇော်ခြင်း၌ လေ့လာကျွမ်းကျင်ထသော။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ အာယုဒီယမေတ္တာ၊ မင်း၏သက်တော်ရှည်ကြောင်း ဆုတောင်းဆုယူမူလေ့ရှိထသော။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ အတ္ထိရှိ၏။ ဒေသရာ၊ ထိုသူသည်။ ရာဇပုရောဟိတော၊ ရေမြေသနင်းမင်းတို့၏ ပုရောဟိတ်မည်၏။

- (၁) ရာဇနီတိတွင်လာသော ပုရောဟိတ်အင်္ဂါသုံးပါးတွင် ဗေဒင်အတတ်ဟူ၍သာ၊ သာမညပါသည်။ ထိုဗေဒင်ကို ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရအကျော် ဆရာတော်က၊ လောကီကျမ်းများနှင့်အညီ၊ စီကုံးစပ်ဆိုသော ကဗျာမှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- (၂) ဒေသကာရံ၊ ကျော်ညီသတင်း၊ ထိုသည်မင်းနှင့်၊ ရောင်းရင်းတူကွ၊ ငယ်သော်ကလျှင်၊ ပီယသဟာ၊ မေတ္တာကျွမ်းဝင်၊ တိုင်ပင်ကြသော်၊ ချစ်မွေလျော်သာ။ ပူရော်ဟိတ၊ ဗြဟ္မဏကား။

(၃) သာမယဇု ကျရဗေဒင်၊ သုံးပုံမြင်၍၊ ငလျင်တော်လည်း၊ စံနည်းတံဘောင်း၊ တိမ်တောင်နီပြောက်၊ စိုရောင်တမ်းခွန်၊ လှည့်တန်နက်သတ်၊ နေကြတ်စဉ်းနာ၊ ဥက္ကာယုံသန်း၊ လဝန်းတာရာ၊ ချင်းနင်းလာသား၊ သုဘာသုတ၊ ဖတ်ထန်မိတ်၊ ရှစ်စိတ်ကာလ၊ ပဉ္စစေ့ကာ၊ နမန္တာနှင့်၊ စုဠာမဏိ၊ ခိုင်းညှိအဌ၊ ဒွါဒသာဟု၊ သွယ်ချနစ်ကွဲ၊ ပြည်တဲပြည်လာ၊ သာမသာက၊ တန်ထွာကိန်းခန်း၊ ခါတ်ဆန်းခါတ်ပျက်၊ နရစက်သူရုပ်၊ ပေါ်ငုပ်နံ့၊ မြေခံတိထိ၊ ယာယီနဂိုရ်၊ နှင်းဖြူရန်ဘေး၊ ဦးဆေးမင်္ဂလာ၊ ရာမရာက၊ စသည်လေ့ကျက်၊ တွက်ချက်ပြုစု၊ ဇာတာမူလည်း၊ မိတ္တူဆည်တိုင်၊ ခိုင်မခိုင်ကို၊ စွဲကိုင်ပညာ၊ ရှုပြီးစွာမှ၊ ဂေါဓာကောဝိန်၊ ဂြိုဟ်သွားချိန်လျက်၊ ဆတ္တိန်ကြင်း၊ နဝင်းကိုးဆစ်၊ တစ်ရာရှစ်တွင်၊ စိစစ်ဖွေဖော်၊ လျော်မလျော်ကို၊ ကြည့်မြော်နှိုင်းချက်၊ နှစ်၊ လ၊ ရက်ဖြင့်၊ ဖြစ်ပျက်ပိုင်းခြား၊ စည်းနယ်သား၏၊ စကားရွေးစဉ်၊ စိလျှင်မှတ်မိ၊ ကုတ္တိပုရိသ၊ ကာလကဏ္ဍီ၊ လက္ခိလက္ခဏာ၊ ဆမာဒေသ၊ သတ္တန်ကာယ်၊ နံကျယ်မန္တန်၊ တတ်ပွန်ဆေးကု၊ ဆင်မူဝိသုကာ၊ နာနာတိရစ္ဆာန်၊ ဗေဠာကြန်ဆစ်မျက်၊ အိပ်မက်ဒိပ်ခုံ၊ စံပုံမှီးမှီး၊ ဆင်စီးဓမ္မသတ်၊ လောကဝတ်လည်း၊ မှူးမတ်မင်းလို၊ အတိုအရှည်၊ ခိပ်ခြည်သိထွေ၊ ပြောခြေလိုက်ဖက်၊ ထက်မြတ်လိမ္မာ၊ ဘာသာသက္ကဋ၊ ရွရွသွင်သွင်၊ ပီပြင်တွတ်တွတ်၊ ရွတ်သားသံညောင်း၊ ကျိုးကြောင်းနိုးနွယ်၊ နားဝယ်ချမ်းချမ်း၊ ချီးမွမ်းထောပနာ၊ ဂါထာစုဏ္ဏိယ၊ ပွဲခြင်းမှလည်း၊ ဒေါသမစွန်း၊ ကျေးဇူးထွန်းသည်။ ။ ကျယ်ဝန်း ခွဲခွဲခြမ်းခြမ်းတည်း။ ။ (ကိုးခန်းပျို့)။

၁၁။ ။ ပုဏ္ဏားမှတစ်ပါး အခြားမင်းဆရာပညာရှိတို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

မန္တိနီမည်ကုန်သော မင်းတိုင်ပင်အမတ်ပညာရှိ သုခမိန်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား -

- (၁) အကြားအမြင်များသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၂) သီတင်းသီလရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၃) ရဲရင့်သည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၄) လုံ့လဝီရိယရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၅) အမှုကိုပြီးအောင်စိရင်နိုင်သည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၆) စွမ်းအားသတ္တိရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၇) လောဘနည်းသည်လည်းတစ်ပါး၊

(၈) ချစ်ခင်စဖွယ် တင့်တယ်လျောက်ပတ်သော အရေအဆင်းရှိသည်လည်းတစ်ပါး။

ဤသို့လျှင် ရှစ်ပါးဖြစ်သတည်း။

ထို့ကြောင့် ဤဂါထာကို ဤအရာ၌ သိအပ်၏။

သုတဝါသီလဝါစေဝ၊ သူရော ဝီရောစသိဒ္ဓကော။

ထာမောဝဏ္ဏောအနိစ္စောတံ၊ မန္တိဌာနေထပေယျဝေ။

ယော၊ အကြင်သူသည်၊ သုတဝါ၊ များသော အကြားအမြင်လည်းရှိ၏။ သီလဝါစေဝ၊ အကျင့်သီလနှင့်လည်းပြည့်စုံ၏။ သူရောစ၊ ရဲရင့်၏။ ဝီရောစ၊ လုံ့လဝီရိယလည်းရှိ၏။ သိဒ္ဓကောစ၊ ထိုထိုအမှုကိုစွဲကိုလည်း ပြီးစေတတ်၏။ ထာမောစ၊ အားအစွမ်းနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝဏ္ဏောစ၊ အဆင်းလည်းလှ၏။ အနိစ္စောစ၊ အလိုရမ္မက်လည်းနည်း၏။ တံ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသောသူကို၊ မန္တိဌာနေ၊ မင်းတိုင်ပင် အရာ၌၊ ဝေ၊ စင်စစ်၊ ထပေယျ၊ ထားရာ၏။

၁၂။ ။ မင်းတိုင်ပင် အမတ်ကြီး အင်္ဂါရှစ်ပါးအကြောင်း

မင်းတိုင်ပင်အမတ်ကြီး အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသည်ကို ရာဇနီတိ ကျမ်း၌ -

သုတဝါ သီလဝါသူရော၊ ဝီရဝါ သိန္နကောဗလိ။

အလုဒ္ဓေါပိယရူပေါစ၊ မန္တိနောအဌင်္ဂမုစ္စတေ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ သုတဝါ၊ အကြားအမြင်များထသော။ သီလဝါ၊ သီလသီတင်းလည်းရှိထသော။ သူရော၊ ရဲရင့်ထသော။ ဝီရဝါ၊ လုံ့လလည်းရှိထသော။ သိန္နကော၊ အမှုကိုပြီးအောင် စိရင်တတ်ထသော။ ဗလိ၊ ခွန်အားလည်းရှိထသော။ အလုဒ္ဓေါ၊ လောဘလည်း နည်းထသော။ ပိယရူပေါ၊ ချစ်ဘွယ်သော အရောင်အဆင်းလည်းရှိထသော။ မန္တိနော၊ မင်းတိုင်ပင်အမတ်ကြီး၏။ အဌင်္ဂ၊ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသည်ကို ဥစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏။ ။ ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ရာဇဝသတီပျို့ တွင်။ ။ မြတ်နိုးတစ်သီး၊ အမတ်ကြီးမှာ၊ ရေးရာထူးခြား၊ အကြားအမြင်၊ ဖြူစင်သီလ၊ လုံ့လတစ်သီး၊ အမှုပြီးအောင်၊ ဆောင်နိုင်မှုထမ်း၊ အစွမ်းရှိလျက်၊ နည်းဘိလောဘ၊ ရူပလက္ခဏာ၊ အင်္ဂါရှစ်ပါး၊ စုံပြားတစ်သီး၊ အမတ်ကြီးဟု၊ မီးအလျှံပြ၊ တေဇရုန်းရှုန်း၊ ဘုန်းလည်းအထူး ပြည်ပြုစသည်။ ။ သိမ္မုအလ္လှာ လွှာသတည်း။ ။ ဟူ၍ စပ်လေသည်။

အခန်းကြီး ၂၊ အခန်းငယ် ၃၊ မင်းဆရာပညာရှိတို့ကျင့်ဝတ်တရားအကြောင်းပြီးပြီ။

စုတိယပိုင်း

အခန်းကြီး ၂ အခန်းငယ် ၄

ဘုရင်မင်းမြတ်တို့လိုက်နာအပ်သော ကျင့်ဝတ်တရား တစ်ပါးစုအကြောင်း

၁၃။ ။ မင်းတို့ဓမ္မတာ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့ကို ပေါင်းဖော်ပူဇော်အပ်ခြင်း များအကြောင်း။

အတ္တာနုမေဝပထမ၊ မစ္ဆေဂုဏုပင်္ဂမံ။

ကရေယျဂုဏသံယုတ္တံ၊ တတောသေသံ ပရိက္ခယေ။ ။ (ရာဇနီတိ) ။

ရာဇာနာမ၊ မင်းမည်သည်ကား။ အတ္တာနုမေဝ၊ မိမိကိုယ်တော်သာလျှင်။ ဂုဏုပင်္ဂမံ၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့် ပြည့်စုံသော ပညာရှိသို့ ဆည်းကပ်ခြင်းကို ပထမ၊ ရှေးဦးစွာ ကုသော အလိုရှိရာ၏။ ဂုဏသံယုတ္တံ၊ မြတ်သော ကျေးဇူးရှိသည်ကိုလည်း၊ ကရေယျ၊ ပြုရာ၏။ တတော၊ ထို့နောင်မှ၊ သေသံ၊ မင်းမှကြွင်းသော၊ မျှမတ်စသော ခြောက်ပါးသောအင်္ဂါကို၊ ပရိက္ခယေ၊ စူးစမ်းရာ၏။

ဂုဏသဗ္ဗညုတုလျောပိ၊ သီဒတေကော အနိဿယော။

အနုတ္တမပိမဏိဂ္ဂံ၊ ဟေမနိဿယသောဘတေ။ ။ (မဟာရဟနီတိ) ။

သဗ္ဗညုတုလျော၊ သဗ္ဗညုဘုရားနှင့်တူသော။ ဂုဏိပိ၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးရှိသောသူ ဖြစ်လျှင်မူလည်း။ အနိဿယော၊ အမှီမရှိမှုကား၊ အကော၊ တစ်ယောက်တည်းဖြစ်၍။ သီဒတိ၊ နှစ်တတ်၏။ မဏိဂ္ဂံ၊ ကျောက်မြတ်ရတနာသည်ကား။ အနုတ္တမပိ၊ အဖို့အတိုင်း မသိ ရှိလျှင်မူလည်း။ ဟေမံ၊ ရွှေကို။ နိဿယ၊ မှီ၍သာလျှင်။ သောဘတေ၊ တင့်တယ် သတည်း။

တေနေဂုတ္တံမုနိနာ၊ ဓမ္မာယေကေစိလောကီယာ။

အထလောကုတ္တရောစေဝ၊ ဓမ္မာနိဗ္ဗာနဂါမိနော။

ကလျာဏ မိတ္တာမာဂမ္မ၊ သဗ္ဗေတေ ဟောန္တိပါဏိနံ။

တသ္မာကလျာဏ မိတ္တေသု၊ ကတ္တဗ္ဗောဟိ သဒါဒရော။ ။ (မဟာရဟနီတိ) ။

တေနေဝ၊ ထို့ကြောင့်သာလျှင်။ မုနိနာ၊ ဘုရားမြတ်စွာသည်။ ဂုတ္တံ၊ မိန့်တော်မူ သတည်း။ ယေကေစိ လောကီယဓမ္မာ၊ ခပ်သိမ်းသော လောကီတရားတို့သည်လည်း ကောင်း။ အထ၊ ထိုမြို့တံ၊ နိဗ္ဗာနဂါမိနော၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်ကုန်သော။ လောကုတ္တရောစေဝဓမ္မာ၊ လောကုတ္တရာ တရားတို့သည်လည်းကောင်း။ သန္တိရှိကုန်၏။ သဗ္ဗေ

ခပ်သိမ်းကုန်သော။ တေ၊ ထိုလောကီ လောကုတ္တရာတို့သည်။ ကလျာဏမိတ္တံ၊ ခင်ပွန်း ကောင်းကို၊ အာဂမ္မ၊ အစွဲမူ၍။ ပါဏိနံ၊ သတ္တဝါတို့အား။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်သတည်း။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ခင်ပွန်းကောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်ရာသောကြောင့်။ ကလျာဏမိတ္တေသု၊ ခင်ပွန်း ကောင်းတို့၌၊ အာဒရော၊ ရိုသေမြတ်နိုးခြင်းကိုသာ။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း၊ ကတ္တဗ္ဗောဟိ၊ ပြုအပ်သာလျှင်သတည်း။

သုဿုသာသုယဝဗုနံ၊ သုတပညာယဗုနံ။

ပညာယအတ္တဇာနာတိ၊ ဉာတောအတ္တာသုခါဝဟော။ ။ (မဟာရဟနီတိ) ။

သုဿုသာ၊ မြတ်သောသူ၏စကားကို နာရခြင်းသည်ကား။ သုတဝဗုနံ၊ အကြား အမြင်ကို ပွားစေတတ်၏။ သုတံ၊ အကြားအမြင်သည်ကား။ ပညာယဝဗုနံ၊ ပညာကို ပွားစေတတ်၏။ ပညာယ၊ ပွားသောပညာဖြင့်။ အတ္တံ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်သည်ကား။ သုခါဝ ဟော၊ ချမ်းသာကို ဆောင်တတ်၏။

လောကဌ်လည်း၊ ချမ်းသာကို အလိုရှိသောသူတို့မှာ၊ ပညာရှိသူမြတ်တို့စကား ကို ကြားနာရာသည်။ ပညာရှိသူမြတ်တို့ စကားကိုကြားနာရမှ၊ အကြားအမြင်ဗဟုသု တပွားသည်။ ဗဟုသုတပွားမှ အကျိုးအကြောင်းကိုသိသည်။ အကျိုးအကြောင်းကိုသိမှ ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်မည်ကိုဆိုလိုသည်။

သုဿုသာ သဝနဉ္စေဝ၊ ဂဟဏံဓါရ ဏံတထာ။

ဉာဘောဝေါဟာ အတ္တဇညာ၊ အတ္တညာ သတ္တမိဂုဏာ။ ။ (ရာဇနီတိ) ။

သုဿုသာ၊ ဆရာသမားပညာရှိတို့၏ အဆုံးအမကို နာခံခြင်းကိုလည်းကောင်း။ သဝနဉ္စေဝ၊ စကားကောင်း တရားကောင်းကို နာလိုခြင်းလည်းကောင်း။ ဂဟဏံ၊ အတတ်ပညာကို ယူခြင်းလည်းကောင်း။ ဓါရဏံ၊ ယူသောအနက်ကိုဆောင်ခြင်းလည်း ကောင်း။ တထာ၊ ထိုမြို့။ ဉာဘောဝေါဟာ၊ ရှေ့နောက်နှစ်ဖက်ကို မြင်ခြင်းလည်းကောင်း။ အတ္တဇညာ၊ ပညာရှိတို့ဆိုသော စကားအနက်ကို သိခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုမေသတ္တာ၊ ဤခုနှစ်ပါးတို့သည်ကား။ မိဂုဏာ၊ ပညာကြီးသော မင်း၏ကျေးဇူးတို့တည်း။

ပုထုပုထု မန္တယိတ္တာ၊ ရာဇာ ဘူပတိဗုဒ္ဓဟိ။

တတော ပစ္ဆာသမာဂန္နာ၊ မန္တကရေသုရက္ခိတံ။ ။ (ရာဇနီတိ) ။

ဘူပတိ၊ မြေကြီးကို အစိုးရတော်မူသော။ ရာဇာ၊ လူများသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် သည်။ ဗုဒ္ဓဟိ၊ ပညာရှိကုန်သော။ အမစ္စေဟိ၊ အမတ်ကောင်းတို့နှင့်။ ပုထုပုထု၊ အသီး အသီးလျှင်၊ မန္တယိတ္တာ၊ တိုင်ပင်ပြီး၍။ တတောပစ္ဆာ၊ ထိုသို့တိုင်ပင်သည်၏။ နောက်မှ သမဂန္နာ၊ အညီအညွတ်ပေါင်းစည်းပြု၍။ သုရက္ခိတံ၊ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ် သော။ မန္တ၊ အတိုင်အပင်ကို၊ ကရေ၊ ပြုရာ၏။

တပုပ္ဖံ ဗောဓေယေ အတ္တံ၊ ကမ်ဆေတွာ သုဗုဒ္ဓဟိ။

သဗုဒ္ဓါနိဗ္ဗိတာ အဿ၊ ဝိသေသံဒဿယေသုပေါ။ ။ (ရာဇနီတိ) ။

ဘုပေ၊ မြေကြီးသနင်းမင်းသည်။ အဗုဒ္ဓံ၊ မသိအပ်သေးသော။ အတ္တံ၊ အကျိုးစီးပွားကို။ သဗုဒ္ဓိဟိ၊ ပညာရှိတို့မှ။ ဇောဓယေ၊ သိအောင် ပြုရာ၏။ ကင်္ခံ၊ ယုံမှားခြင်းကို။ ဆေတွာ၊ ဖြတ်ဦး၍။ သဗုဒ္ဓေ၊ မိမိပညာဖြင့်။ နိဗ္ဗိတာ၊ နှိုင်းရှည်ဦး၍။ အဿမန္တဿ ထိုမိမိအကြံအစည်၏။ ဝိသေသံ၊ အထူးကို ဒဿယေ၊ ပြဆိုရာ၏။

အနိဿိတံ ချာတဂုဏံ၊ သုရံ သာဓုဇနံ တထာ။

ပူဇယေ ဇနညာတတ္ထံ၊ မမဒေသဂတော ဣတိ။ ။ (ရာဇနီတိ) ။

အနိဿိတံ၊ အမှီအတင်းမရှိသော။ ချာတဂုဏံ၊ ထင်ရှားသော ကျေးဇူးရှိသောသူကိုလည်းကောင်း။ သုရံ၊ ရဲရင့်သောသူကိုလည်းကောင်း။ တထာ၊ ထိုမြို့၊ သာဓု ဇနံ၊ သူတော်ကောင်းကိုလည်းကောင်း။ ပရံပိ၊ တိုင်းတစ်ပါးမှ ဖြစ်လျှင်မူလည်း။ မမဒေ သဂတော ဣတိ၊ ငါ၏နိုင်ငံသို့ရောက်လာသည်ဟူ၍။ ဇနညာတတ္ထံ၊ လူသူတကာတို့ကို သိကြားစိမ့်သောငှါ။ ရာဇာဝ၊ မင်းသည်လျှင်။ ပူဇယေ၊ သူ့ထက်အလျှင်ပူဇော်ရာ၏။

ဥပကာရတတညော သူရော၊ ဗုဒ္ဓိသေဝီ အဗျသနော။

ပရိက္ခကာရီ အနိန္ဒော၊ ဒဠကာရီစပဋိညေ။ ။ (ရာဇနီတိ) ။

ဥပကာရတတညော၊ သူ၏ကျေးဇူးတို့ကိုလည်းသိတတ်၏။ သူရော၊ ရဲရင့်၏။ ဗုဒ္ဓိသေဝီ၊ ပညာကြီး အမျိုးကြီး၊ အသက်ကြီးဟူသော အကြီးသုံးပါးကိုလည်း မှီ၏။ အဗျသနော၊ ကြက်တိုက် အန်ခတ်စသော ပျက်စီးအံ့သောအမှုကိုလည်းမပြု။ ပရိက္ခကာရီ၊ စူးစမ်းဆင်ခြင်၍ပြုသော အလေ့ရှိ၏။ အနိန္ဒော၊ သူ့ကိုကဲ့ရဲ့ခြင်း စသည်ကိုလည်း မဆိုတတ်။ ပဋိညေ၊ ဝန်ခံပြီးသော အမူ၌၊ ဒဠ ကာရီစ၊ မြဲမြံစွာပြုတတ်သောအလေ့ရှိ၏။

၁၄။ ။ မင်းတို့မွေတာ မေတ္တာတရားကို ပွားများအပ်ခြင်းအကြောင်း

မေတ္တာမှာလည်း အောက်ပါအတိုင်း မေတ္တာတရားသုံးပါးရှိသည်။

- (၁) ဟိတဖရဏမေတ္တာ-သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို ဘေးရန်ကင်းငြိမ်း ချမ်းသာခြင်းကို တောင့်တခြင်း။
- (၂) ဥပစာရမေတ္တာ- ရန်သူ၊ ချစ်မြတ်နိုးလှသောသူ၊ မချစ်မမုန်းလှစ်လှူထားသောသူ၊ သည်သုံးမျိုးကို အထူးမရှိ။ ကိုယ့်အသက်နှင့် အတူ ချစ်မြတ်ခြင်း။
- (၃) အပ္ပနာမေတ္တာ- ဈာန်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော မေတ္တာဖြစ်ခြင်း။

မေတ္တာဆိုသည်အရာသည် ဟူးဟူးပြောင်ပြောင် တောက်လောင်သော မီးကို သိတာရေချမ်း ငြိမ်းဖျန်းအေးမြသကဲ့သို့၊ သူကပ်ပါး၏ အသက်ကို သတ်လိုသော

သူပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ မေတ္တာကိုဖြစ်စေမူ၊ ကြည်ဖြူစစ်သက်၊ ကိုယ့်အသက်ကဲ့သို့ ငဲ့ကွက်ထောက်ထား၊ သနားချစ်ခင်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့်၊ မေတ္တာတရားသုံးပါးတွင်၊ ဟိတဖရဏ မေတ္တာသည်ပင်လျှင်၊ ပစ္စုပ္ပန်မှာ၊ ရန်သူကင်းစင်၊ ချစ်ခင်သနားကြခြင်းများပါ၊ ဤစာအုပ်တွင်ဖော်ပြလျက်ရှိသော မေတ္တာ အကျိုးဆယ့်တစ်ပါးနှင့်တကွ များလှသော အကျိုးတိုးပွားဖြစ်ထွန်းခြင်း၊ သံသရာ၌လည်း လူမင်းစည်းစိမ်၊ နတ်မင်းစည်းစိမ်၊ အစရှိသော သုဂတိဘဝကို ရနိုင်စေခြင်းစသော အကျယ်ရေးသားခြင်းငှါ မကုန်မခန်းနိုင်ရာသောအကျိုးရှိသည်ဖြစ်၍၊ သူ့ခပ်သိမ်းတို့ပင် မေတ္တာကို အခါမပြတ် ပွားများရာသည်။ အထူးအားဖြင့် ရဟန်းနှင့်မင်းအစိုးရတို့မှာ၊ သာ၍မေတ္တာကိုပွားများအားထုတ်ရာသည်။ အကြောင်းကိုဆိုသော်၊ ရဟန်းတို့မှာ၊ မေတ္တာကိုပွားများမှ၊ ပြည်သားပြည်သူတို့ လှူဒါန်းသောပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ထိုက်သည်။ မေတ္တာကိုပွားသော ရဟန်းကို၊ လှူဒါန်းရသောသူတို့မှာလည်း၊ အထူးအကျိုးကြီးမြတ်သည်။ မင်းအစိုးရတို့မှာလည်း မေတ္တာစိတ်ကိုပွားမှ၊ မိုက်မှားစေတတ်သော ဒေါသစိတ်ကို၊ ပျောက်စေနိုင်သဖြင့်၊ တိုင်းနိုင်ငံကို ကောင်းမွန်မုန်ကန်စွာ အုပ်စိုးနိုင်ရာသည်။ အုပ်စိုးနိုင်မှလည်း၊ တိုင်းနိုင်ငံသူ လူခပ်သိမ်းတို့ ချမ်းငြိမ်းသာယာရာသည်။ ယင်းကဲ့သို့ မျက် မြင်ဖို့ငှ၊ လောက၏အကျိုး၊ တမလွန်အခါသံသရာ၏အကျိုးများကို ထောက်ထား၍၊ ရဟန်းနှင့် မင်းအစိုးရတို့သည်၊ သူ့ခပ်သိမ်းတို့ထက်၊ အထူးသာလွန်မေတ္တာကိုပွားရာသည်။

မေတ္တာအကျိုး ဆယ့်တစ်ပါးအကြောင်းဖော်ပြချက်။

- (၁) ချမ်းသာစွာ အိပ်ရသည်။
- (၂) ချမ်းသာစွာ နိုးရသည်။
- (၃) မကောင်းသောအိပ်မက် ကင်းသည်။
- (၄) လူခပ်သိမ်းတို့ချစ်သည်။
- (၅) ဘီလူးနတ်မိစ္ဆာစသည်တို့ချစ်သည်။
- (၆) နတ်တို့စောင့်ရှောက်သည်။
- (၇) ရန်သူတို့ကိုအောင်သည်။
- (၈) တည်ကြည်သောစိတ်ရှိသည်။
- (၉) မျက်နှာအဆင်းကြည်ညိုဘွယ်ရှိသည်။
- (၁၀) မတွေမဝေသေရသည်။
- (၁၁) သုဂတိဘဝသို့လားရသည်။

သုခံသုပ္ပတိသုခံပဋိဋ္ဌတိ၊ ပါပံသုပိနနပဿတိ၊ မနုဿနံပိယော အမနုဿာနံ ပိယော၊ ဝေဝတာရက္ခန္တိ၊ အစရှိသည်ဖြင့် ပါဠိတော်မှာလာသည်။ သည်ကဲ့သို့မေတ္တာ၏ အကျိုးများသည်အရ အဓိကပြုလုပ်သူတို့မှာ၊ မေတ္တာကိုလိုလားပွားများထိုက်ကြောင်း

ကို ပြလိုခြင်းဖြစ်သတည်း။

မေတ္တာတရားကို ပွားများလေ့ရှိသောသူသည်၊ ပံ့သုကုလိကရဟန်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ရေခပ်သောသူနှင့်လည်းကောင်း တူစေရာသည်။ အဘယ်သို့ ပံ့သုကုလိကရဟန်းနှင့် တူစေရာသနည်းဟူမူကား၊ ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ခရီးလမ်းနှင့်ဈေးပြင်၊ ကမ်းနား၊ သုသာန်အရပ်များ၌ ပယ်ရှားစွန့်ပစ်အပ်သော ပုဆိုးပိုင်းနှင့်တူ၏။ ပံ့သုကုလိကရဟန်းသည် ခရီးလမ်းနှင့် ဈေးပြင်၊ ကမ်းနား၊ သုသာန်အရပ်များ၌ ပယ်ရှားစွန့်ပစ်အပ်သော ပုဆိုးပိုင်း၌ ဆွေးမြည့်သောအရာကို မယူပဲ၊ ထူထဲသော အရာကိုသာ ယူသကဲ့သို့၊ ထိုအတူရန်သူပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မစင်ကြယ်သော ကိုယ်အမူအရာရှိ၍၊ စင်ကြယ်သောနှုတ်အမူအရာရှိခဲ့အံ့၊ မစင်ကြယ်သောကိုယ်အမူအရာကို ပယ်၍၊ စင်ကြယ်သော နှုတ်အမူအရာကိုသာ နှလုံးသွင်း၍ မေတ္တာတရားကိုသာပွားရာသည်။

အဘယ်သို့လျှင် ရေခပ်သောသူနှင့် တူစေရာသနည်း ဟူမူကား၊ ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မစင်ကြယ်သော နှုတ်အမူအရာရှိ၍၊ စင်ကြယ်သောကိုယ်အမူအရာရှိခဲ့အံ့၊ မှော်ရှိသောရေ၌ မှော်ကိုတွန်းပစ်ပယ်ရှား၍၊ ရေကိုသာဆောင်ယူသကဲ့သို့၊ ထိုအတူ ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်၏ မစင်ကြယ်သော နှုတ်အမူအရာကို တွန်းပစ်ပယ်ရှား၍၊ စင်ကြယ်သော ကိုယ်အမူအရာကိုသာ နှလုံးသွင်း၍၊ ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်၌ မေတ္တာတရားကိုပွားများရာသည်။

အနည်းငယ်မျှစင်ကြယ်သော ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ နှစ်ပါးစုံသော ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်၌၊ နွားခြေရာခွက်၌ ရေကိုသုံးသော ရေမွတ်သော ယောက်ျားကဲ့သို့၊ ထိုအနည်းငယ်မျှ စင်ကြယ်သော ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာရှိသော ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်၌၊ မေတ္တာတရားကို ပွားများရာသည်။

ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာနှစ်ပါးစုံ၊ အလျင်းမစင်ကြယ်သော ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်၌ကား၊ ခရီးသွားအနာထဂီလာန ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ နှလုံးသွင်း၍ မေတ္တာတရားကို ပွားများရာသည်။ အဘယ်သို့ ပွားများရာသနည်းဟူမူကား၊ သံသရာဝဋ်သည် ခရီးနှင့်တူ၏။ ရှေ့မှလည်းကောင်း၊ နောက်မှလည်းကောင်း၊ ဝေးသောရွာသည် နိဗ္ဗာန်နှင့်တူ၏။ လျှောက်ပတ်သော ဘောဇဉ်ကို မရခြင်းသည် ဖိုလ်ကိုမရသည်နှင့်တူ၏။ လျှောက်ပတ်သော ဆေးကိုမမှီဝဲရခြင်းသည် သမထဝိပဿနာကို မရသည်နှင့်တူ၏။ လျှောက်ပတ်သော အပြုအစုအလုပ်အကျွေးကို မရခြင်းသည်၊ ဆရာမွန်သမားကောင်းကို မရသည်နှင့်တူ၏။ ပြုစုသိမ်းပကားမည့်သူ လူကြီးကို မရခြင်းသည် ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါသာဝကတို့ကိုမရသည်နှင့်တူ၏။ ။ ဤသို့လျှင် ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာနှစ်ပါး မစင်ကြယ်သော ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ခရီးသွားဂီလာန ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့၊ သနားသဖြင့် မုန်းခြင်းကို မဖြစ်စေပဲ၊ မေတ္တာတရားကိုသာပွားများရာသည်။

၁၅။ ။ မင်းတို့ဓမ္မတာ ကရုဏာတရားကို ပွားများအပ်ခြင်းအကြောင်း

ကရုဏာဆိုသည်မှာ၊ အတိုင်းမသိသော ဒုက္ခိတသတ္တဝါတို့ကို သနားခြင်းလက္ခဏာရှိသော ကရုဏာစေတသိက်ကိုယူရာသည်။ မင်းကျင့်တရား၌လည်း ညှဉ်းဆဲးနှိပ်စက်ခြင်း မပြုပဲရှောင်ကြဉ်လျှင် သနားရာရောက်တော့သည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်၍ မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါးမှာ၊ ကရုဏာနေရာတွင်၊ အဝိဟိသကိုထည့်သွင်းဖော်ပြသည်။ မင်းအစိုးရ ပြုလုပ်သူတို့သည်၊ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါများကို၊ ကျောသားရင်သားမခြားသနားရမည်ဆိုလိုသည်။ ။ သည်ကိုရည်၍ မဟာရဟန်းတို့တွင် -

(၁) ကစ္ဆဝိနဉ္စမဇ္ဈိနံ၊ ကုက္ကုဋိနဉ္စဓဇနံ။

ပုတ္တပေါသော ယထာဟောတိ၊ တထာမစွေသုရာဇာနံ။

ကစ္ဆဝိနဉ္စ၊ လိပ်မတို့၏လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိနဉ္စ၊ ငါးမတို့၏လည်းကောင်း၊ ကုက္ကုဋိနဉ္စ၊ ကြက်မတို့၏လည်းကောင်း၊ ဓဇနဉ္စ၊ နွားမတို့၏လည်းကောင်း၊ ပုတ္တပေါသော၊ သားမွေးခြင်းသည်။ ဟောတိယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ မစွေသု၊ သတ္တဝါတို့၌၊ ရာဇနံ၊ မင်းတို့၏။ ပေါသော၊ မွေးခြင်းသည်။ တထာ ထိုအတူဖြစ်ရာ၏။

အဓိပ္ပါယ်သော်ကား၊ ရင်နှိစို့သည် မစို့သည်မဟူပဲ၊ သားဟုကြင်နာခြင်း၊ သတ္တဝါတို့၌ ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူပင်၊ မင်းတို့သည်လည်း အချစ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရန်သူဟူ၍လည်းကောင်း၊ အထူးမရှိပဲ၊ သူခပ်သိမ်းတို့၌ သနားရာ၏ ဟူလိုသည်။

(၂) ကိစ္စိရဋ္ဌအနုပ္ပိဋ္ဌံ၊ အကုတောစိဥပဒ္ဒဝံ။

အသာဟသေနဓမ္မေန၊ သမေနအနုသာသမိ။ ။ (ဟံသဇာတ်) ။

အနက်ကား။ ။ ကိစ္စ၊ အသို့နည်း၊ ရဋ္ဌ၊ သင်မင်းကြီးအစိုးရသော နိုင်ငံသူအပေါင်းကို၊ အနုပ္ပိဋ္ဌံ၊ ကြံညစ်ယန္တရားဖြင့် ကြံကိုညစ်၍ အရည်ယူသကဲ့သို့၊ အခွန်အဆီဥစ္စာပစ္စည်းကို ညစ်၍မယူပဲ။ အကုတောစိဥပဒ္ဒဝံ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘေးဥပဒ်ကို မဖြစ်စေပဲ။ အသာဟသေန၊ မညှဉ်းပန်း မနှိပ်စက်သော။ ဓမ္မေန၊ တရားနှင့်။ သမေန၊ ညီညွတ် သဖြင့်။ အနုသာသမိ၊ ဆုံးမပါ၏လော။

(၃) အတောရဋ္ဌအနုပ္ပိဋ္ဌံ၊ အကုတောစိဥပဒ္ဒဝံ။

အသာဟသေနဓမ္မေန၊ သမေနအနုသာသမိ။

အနက်ကား။ ။ အတော၊ စင်စစ်၊ ရဋ္ဌ၊ တိုင်းသူပြည်သူအပေါင်းတို့၊ အနု ပိဋ္ဌံ၊ ကြံညစ်ယန္တရားဖြင့် ကြံကိုညစ်၍ အရည်ယူဘိသကဲ့သို့၊ အခွန်အဆီဥစ္စာပစ္စည်းကို ညစ်၍မယူပဲ။ အကုတောစိ ဥပဒ္ဒဝံ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ဘေးဥပဒ်ကို မဖြစ်စေပဲ။ အသာဟသေန၊ မညှဉ်းပန်း မနှိပ် စက်သော ။ ဓမ္မေန၊ တရားနှင့်။ သမေန ညီညွတ်သဖြင့် ၊ အဟံ၊ ငါသည် ၊ အနုသာသမိ၊ ဆုံးမပါ၏။ ။ ထိုပါဠိများသည် အသိတိနိပါတ် မဟာဟံသဇာတ်မှာလာသည်။

၁၆။ ။ မင်းတို့ဓမ္မတာ လိုက်နာအပ်သော အပ္ပမာဒတရားအကြောင်း

မင်းတို့မည်သည် မမေ့မလျော့ခြင်း ဟူသော အပ္ပမာဒ တရားကို လည်းပွားစေ ကုန်ရာသည်။ ။ ထို့ကြောင့် ဇနသန္ဓေဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌ -

မဟာရာဇ ရညာနာမ ဒသရာဇ ကိစ္စေသု၊ အပ္ပမာဒေန ဘဝိတဗ္ဗံ ဟူ၍ မိန့်အပ် ခေါ်။

အနက်ကား။ ။ မဟာရာဇ မင်းမြတ်။ ရညာနာမ မင်းမည်သည်ကား။ ဒသ ရာဇကိစ္စေသု၊ ဆယ်ပါးကုန်သော မင်းကိစ္စတို့၌။ အပ္ပမာဒေန၊ မမေ့မလျော့သည်။ ဘဝိတဗ္ဗံ ဖြစ်တို့ရာ၏။ ။ ထိုအပ္ပမာဒတရားကား၊ အခြေမရှိသောသတ္တဝါ၊ အခြေ နှစ်ချောင်းရှိသောသတ္တဝါ၊ အခြေလေးချောင်း ရှိသောသတ္တဝါ၊ များသောအခြေရှိသော သတ္တဝါ၊ ရုပ်ရှိသောသတ္တဝါ၊ ရုပ်မရှိသောသတ္တဝါ၊ သညာရှိသောသတ္တဝါ၊ သညာမရှိ သောသတ္တဝါ၊ သညာရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ သညာမရှိသည်လည်းမဟုတ်သောသတ္တဝါ အပေါင်းတို့ထက်၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် မြတ်တော်မူသကဲ့သို့ ထို့အတူ အပ္ပမာဒ တရားသည် ခပ်သိမ်းကုန်သောကုသိုလ်တရားတို့၏ အကြောင်းရင်း မူလဘူတဖြစ်၏။ ခပ်သိမ်းကုန်သော ကုသိုလ်တရားတို့၏၊ စုဝေးရာလည်းဖြစ်၏။ ခပ်သိမ်းကုန်သော ကုသိုလ်တရားတို့ထက် မြတ်၏။ ထို့ကြောင့် မဟာဝဂ္ဂသယုဂ်ပါဠိစသည်တို့၌ -

ယာဝတာ ဘိက္ခဝေသတ္တာ၊ အပဒါဝါစတုပဒါ ဝါဗဟုပ္ပဒါဝါ၊ ရူပိနောဝါ၊ အရူပိနောဝါ၊ သညိနောဝါ၊ အသညိနောဝါ၊ နေဝသညိနာသညိနောဝါ၊ တထာဂတောတေသံ အဂ္ဂ မက္ခာယတိ၊ အရဟံ သမ္မာသ ဒွေ၊ ဧဝမေဝခေါ ဘိက္ခဝေ ယေကေစိ ကုသလာဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေကေ အပ္ပမာဒမူလကာ၊ အပ္ပမာ ဒသမော သရဏာ၊ အပ္ပမာဒေါ တေသံ ဓမ္မာနံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။
ဟူ၍ မိန့်အပ်၏။

အနက်ကား။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ယာဝတာ၊ အကြင်မျှလောက်ကုန်သော။ အပဒါဝါ၊ အခြေမရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဒွိပဒါဝါ၊ အခြေနှစ်ချောင်းရှိသည် လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ စတုပ္ပဒါဝါ၊ အခြေလေးချောင်း ရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဗဟုပ္ပဒါဝါ၊ အခြေများသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပိနောဝါ၊ ရုပ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ အရူပိနောဝါ၊ ရုပ်မရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ သညိနောဝါ၊ သညာ ရှိသည် လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အသညိနောဝါ၊ သညာမရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ နေဝ သညိ နာသညိနောဝါ၊ သညာရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ သညာမရှိသည်လည်း မဟုတ် ကုန်သော။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည် သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုသတ္တဝါတို့တွင် ထိုသတ္တဝါတို့ထက်၊ အရဟံ၊ ပစ္စည်းလေးပါးကို ခံတော်မူထိုက်သော သမ္မာသဗ္ဗဒွေ၊ သစ္စာလေးပါးတရားကို သိမြင်တော်မူသော၊ တထာဂတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။

အဂ္ဂံအဂ္ဂေါ၊ ကဲလွန်၏ ဟူ၍။ အက္ခာယတိယထာ၊ ဆိုအပ်သကဲ့သို့။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဧဝမေဝခေါ၊ ဤအတူလျှင်။ ယေကေစိ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ကုသလာ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန် သော၊ တေဓမ္မာ၊ ထိုတရားတို့သည်။ အပ္ပမာဒမူလကာ၊ အပ္ပမာဒ တရား လျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်၏။ အပ္ပမာဒ သမောသရဏာ၊ အပ္ပမာဒတရားလျှင် စုဝေး ရာရှိကုန်၏။ အပ္ပမာဒေါ၊ အပ္ပမာဒတရားကို၊ တေသံဓမ္မာနံ၊ ထိုကုသိုလ်တရားတို့တွင် ထိုကုသိုလ်တရားတို့ထက်၊ အဂ္ဂံ အဂ္ဂေါ၊ ကဲလွန်၏ဟူ၍၊ အက္ခာယတိ၊ ဆိုအပ်၏။

တစ်နည်းလည်း။ ။ အလုံးစုံကုန်သော ကုန်ကြည်း၌ဖြစ်ကုန်သော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ ခြေရာတို့သည်၊ ဆင်ခြေရာတစ်ခုတည်းဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအုပ်နိုင်ဘိသကဲ့သို့ ဆင်ခြေရာသည် ကြီးကျယ်သော အားဖြင့်၊ ခြေရာအပေါင်းတို့ထက် မြတ်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ခပ်သိမ်းကုန်သော ကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ အပ္ပမာဒတရားလျှင်၊ အကြောင်း ရင်း ရှိကုန်၏။ အပ္ပမာဒ တရားသာလျှင်၊ စုဝေးရာရှိကုန်၏။ အပ္ပမာဒတရားသည်၊ ထိုကုသိုလ်တရားတို့ထက်မြတ်၏။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း၊ အလုံးစုံကုန်သော အမြစ်နံ့သာမျိုးတွင်၊ ကာဠာနံ့သာရိမည်သော၊ အကျော်နက်သည် မြတ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အနှစ်နံ့သာမျိုးတွင် လောဟိတစန္ဒန မည်သော စန္ဒကူးနီသည်၊ မြတ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အပွင့်နံ့သာမျိုးတွင်၊ ဝသိတ မည်သော မုလေးပန်းသည် မြတ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နက္ခတ်တာရာကြယ်အပေါင်း တို့၏ အရောင်ထက်၊ လရောင်သည် မြတ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တန်းဆောင်မုန်း လအခါ တိမ်တိုက်ဖြူနင်းမှ ကင်းလွတ်အဖြင့်၊ နေမင်းသည် တောက်ပသကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ အလုံးစုံကုန်သော၊ အဝတ်အထည်မျိုးအပေါင်းတို့တွင် ကာသိတိုင်းဖြစ် အဝတ်အထည်မျိုးသည် မြတ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော ကုသိုလ်တရား တို့ထက်၊ အပ္ပမာဒတရားသည်မြတ်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် များစွာဟောတော်မူသည်။

သဘောအားဖြင့် အပ္ပမာဒတရားဟူသည်ကား၊ သတိ စေတသိက်တည်း၊ သတိ စေတသိက်၏ လက္ခဏာကား၊ ဘုရားအစရှိသော ကောင်းသော အာရုံ၌အောက်မေ့ ခြင်း လက္ခဏာသာရှိ၏။ သားသမီးကိုရခြင်း၊ ဥစ္စာကိုရခြင်း၊ အခြွေအရံကိုရခြင်း စသည်၌ အောက်မေ့ခြင်းသည် သတိနှင့် အလားတူသော နာမက္ခန္ဓာလေး ပါး၏ အမည်တည်းဟူ၍ မူလပဏ္ဏာသ သလ္လေခသုတ် အဋ္ဌကထာလာရကား၊ မိမိ ကိုယ် အသက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း စသည်တို့၌ မမေ့မလျော့ခြင်းသည်လည်း အပ္ပမာဒ တရားပင် ခေါ်ဝေါ်သင့်၏။ ထိုအပ္ပမာဒတရားနှင့် ပြည့်စုံသောမင်းအား၊ ပဉ္စပုဂ္ဂိုလ် သံသရာနှစ်ဖြာသော အကျိုးစီးပွားများရာသည်သာဖြစ်သည်။ အပ္ပမာဒတရားနှင့် ပြည့်စုံလျှင်၊ မည်သည့်ကုသိုလ်ကို မပြုမကျင့်ဟု ဆိုရန်မရှိပြီ။ နတ်သူရဲ၊ နတ်စစ်သည် အပေါင်းခြံရံအပ်သော သိကြားနတ်မင်းကဲ့သို့၊ ရန်သူတို့ နှောင့်ယှက်ခြင်းငှါ မရွံ့မနီရဲ

ရာ၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ခေါက်တိတိသောဗိုလ်ခြေအပေါင်းနှင့် မြေကြီးငလျင် ပဲ့တင်ထပ်မျှ ဂန်းရဲလုပ်ကြသော ပဉ္စာလရာဇ်စစ်သည်အပေါင်းက၊ အုတ်ကျောက်စရစ်ဖြင့် ပစ်ခတ် မောင်းနှင်အပ်သောအိမ်၊ စာသူငယ်အပေါင်းတို့ကဲ့သို့၊ ကစဉ်ကလျားကွဲပြီပျက်စီး လျက်၊ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် လုပ်ကြံ၍ မတတ်နိုင်လေသည်ကား၊ ဘုရားလောင်း မဟောသမာသုခမိန့်၏ အပ္ပမာဒတရားလျှင် အကြောင်းရှိသည်ဟု မှတ်ရာသည်။ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်၊ ပဿေနဒီကောသလ မင်းကြီးအား -

သေယျထာပိ မဟာရာဇ ယာနိကာနိစိ ကဇင်္ဂလာနံ ပါဏာနံ၊ ပဒဇာတာနိ သဗ္ဗာနိ ဟတ္ထိပဒေ သမောဓါနံ ဂစ္ဆန္တိဟတ္ထိပဒံ တေသံ အက္ခမက္ခာယတိ ယဒိဒံ မဟန္တတ္ထေန ဧဝမေဝခေါ မဟာရာဇ အပ္ပမာဒေါ ဧကောဓမ္မော ဥဘောအတ္ထေ သမဝိဂ္ဂယု တိဌတိ ဒိဌဓမ္မိကဉ္စေဝ သမ္မရာယိကဉ္စာတိ။

ဟူ၍ ဟောကြားညွှန်ပြဆုံးမတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ မဟာရာဇ၊ ပဿေနဒီကောသလမင်းမြတ်။ သေယျထာပိ၊ ဥပမာမည်သည်ကား။ ကဇင်္ဂလာနံ၊ ကုန်းကြီး၌ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ယာနိကာနိစိ၊ အမှတ်မရှိကုန်သော။ ပဒဇာတာနိ၊ ခြေရာအပေါင်းတို့သည်။ သန္တိ ရှိကုန်၏။ သဗ္ဗာနိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တာနိ၊ ထိုခြေရာအပေါင်းတို့သည်။ ဟတ္ထိပဒေ၊ ဆင်ခြေရာ၌။ သမောဓါနံ၊ အတွင်းဝင်ခြင်းတို့။ ဂစ္ဆန္တိသေယျထာရောက်ကုန်သကဲ့ သို့။ ယဒိဒံ ယံ ကုဒံ ဟတ္ထိပဒံ၊ အကြင်ဆင်ခြေရာသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တဒိဒံတံ ကုဒံဟတ္ထိပဒံ၊ ထိုဆင်ခြေရာကို၊ မဟန္တတ္ထေန၊ ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ တေသံ၊ ထိုခြေရာအပေါင်းတို့ထက်။ အဂ္ဂံ၊ မြတ်၏ဟူ၍။ အက္ခာယတိ သေယျထာ၊ ဆိုအပ် သကဲ့သို့။ မဟာရာဇ၊ ပဿေနဒီကောသလမင်းမြတ်။ ဧဝမေဝခေါ၊ ဤအတူသာလျှင်။ အပ္ပမာဒေါ အပ္ပမာဒဟူသော။ ဧကော၊ တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မော၊ တရားတို့သည်။ ဒိဌဓမ္မိ ကဉ္စေဝ၊ မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မရာယိကဉ္စ၊ တမလွန် ဖြစ်သော အကျိုးကို လည်းကောင်း။ ကုတိ၊ ဤသို့။ ဥဘောအတ္ထေ၊ အကျိုးနှစ်ပါး တို့ကို။ သမဝိဂ္ဂယု၊ အညီအညွတ်ယူဆောင်၍၊ တိဌတိ၊ တည်၏။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း -

အပ္ပမာဒံ ပသံသန္တိ ပုညကြိယာသု ပဏ္ဍိတာ အပ္ပမတ္တော ဥဘောအတ္ထေ၊ အဓိဂဏှာတိ၊ ပဏ္ဍိတော။

ဟူ၍ ဟောကြားညွှန်ပြဆုံးမတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ပုညကြိယာသု၊ ပုညကြိယာတို့၌။ အပ္ပမာဒံ၊ မမေ့မလျော့ခြင်းကို၊ ပဏ္ဍိတာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ပသံသန္တိ၊ ချီးမွမ်းကုန်၏။ အပ္ပမတ္တော မမေ့မလျော့သော၊ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသည်၊ ဥဘောအတ္ထေ၊ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန်အကျိုးနှစ်ပါးတို့ကို အဓိ ဂဏှာတိ၊ ယူနိုင်၏။

ဗိဗ္ဗိသာရမင်းကြီးလည်း၊ အရှင်ပိလိန္ဒဝတ္ထမထေရ်အား၊ အရံစောင့်လျှူပါမည်ဟု ဝန်ခံပြီးမှ၊ မေ့လျော့၍၊ နေ့ရက် ငါးရာတိုင်တိုင် လွန်မှ သတိရသဖြင့်၊ ဤမျှလောက် မေ့လျော့၍၊ နေမိသည်ကား၊ မသင့်ပေဟု နှလုံးပိုက်၍၊ လွန်သောနေ့ရက်ကို ရေတွက် ၍၊ ပမာဒ တရားကို နှိပ်စက်ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ၊ အရံစောင့် ငါးရာလျှူချေသည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်း ဒုဌဂါမဇီမင်းကြီးလည်း၊ ဘုရားသခင်အား အဦးတော်၍၊ စားဘွယ် သောက်ဖွယ်ကို သုံးဆောင်တော်မူ၍ ဖြစ်လျက် မေ့လျော့၍ အဦးမတင်ပဲ၊ ငြိတ်သီးကို စားတော်ခေါ်မိသောကြောင့်၊ ပမာဒတရားကို နှိပ်စက် ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ၊ ထိုအရပ် ၌ စေတီတည်ချေသည်။ ထိုစေတီကို မရိစ္ဆစေတီဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်၏။ ဤသို့လျှင် ရှေးရှေးသောမင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့သည် ပမာဒတရားကို နှိပ်စက်ပယ်ဖျောက်ကြ ကုန်၏။

၁၇။ ။ မင်းတို့ဓမ္မတာ လိုက်နာအပ်သော အ ဟာသတရားအကြောင်း

ရွှင်ပျက်စယ်ခြင်းဆိုသည့် အရာသည်၊ ဩဇာရှိသူ၊ ဂုဏ်ရှိသူတို့ မပြုမလုပ်အပ်။ ရှောင်ကြဉ်အပ်သော အရာစင်စစ်ဖြစ်သည်။ လူသာမန်တို့ ရွှင်ပျက်စယ်ငြားသော် လည်း၊ တစ်ဖက်သားမှာ၊ များစွာနစ်နာသည်မဟုတ်၊ စိုးပိုင်ခွင့်ရရှိသူတို့က အောက်လူ ကို ပျော်လိုရွှင်လိုသဖြင့် ပြုလင့်ကစား၊ တစ်ဖက်သားခံရသူများမှာ၊ စိတ်မချမ်းသာ၊ ရှက်ကြောက်ထိတ်လန့်စွာ ခံရခြင်းနှင့်တကွ၊ သေရခြင်းထိအောင်၊ ဆောင်စွမ်းနိုင်လေ သည်သာ မကသေး၊ ရွှင်ပျက်စယ်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ကိုယ်တိုင်မှာလည်း၊ အကြံ အစည် ပြုတွယ်ကိစ္စ မေ့လျော့လစ်လပ်ချွတ်ယွင်းမှောက်မှားတတ်ခြင်း၊ တည်ကြည် သော သမာဓိကင်း၍၊ ပေါ့သွပ်လေလွင့်သော သဘောရှိတတ်ခြင်း၊ သူခပ်သိမ်းတို့ အရိုအသေ အလေးအနာမဲ့သော သိက္ခာဂုဏ်အသရေ ယုတ်လျော့တတ်ခြင်း စသည် ဖြင့်၊ ရွှင်ပျော်ပျော်ပါးခြင်းသည်၊ အကျိုးများစွာပျောက်၍ အပြစ်များစွာရောက်ရာသည်။ သည်အကြောင်းအရာများကို၊ ပါဠိအဋ္ဌကထာများတွင် လာသည်မှာ -

နိဒ္ဒါသိလီ-သဘာသိလီ၊ အနုဋ္ဌတာစယောနရော။

အလသော ကောပေညာဏော၊ တံ ပရာဘဝတော မုခံ။

ဟူ၍ ပရာဘဝသုတ်၌ ဟောတော်မူသည်။

နိဒ္ဒါသိလီ၊ ငိုက်မျဉ်းလေ့ရှိခြင်း။ သဘာသိလီ၊ ပွဲလမ်းသဘင် ပျော်ရွှင်လေ့ရှိ ခြင်း။ အနုဋ္ဌတာ၊ အထအကြွ မပေါ့ပါးခြင်း။ ယောနရောစ၊ အကြင်သူသည်လည်း။ အလသော၊ ပျင်းရိ၏။ တံ၊ ထိုငါးပါးသော အကြောင်းသည်။ ပရာဘဝတောပျက်စီး ခြင်း၏။ မုခံ၊ အကြောင်းတည်း။

ရညောနာမ ကေဠိသီလေန၊ နတဝိတဗ္ဗာ။ ။ ရညောနာမ၊ မင်းအစိုးရမည် သည်ကား။ ကေဠိသီလေန၊ ရွှင်ပျက်စိတ်ရယ်ရွှင်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ နတဝိတဗ္ဗာ၊ မဖြစ်ရာ။ တေသကုဏဇာတ်အဋ္ဌကထာ။

မဟာနေ သဌေးသား၏ ဝတ္ထု၊ သီဟိုဠ်မင်းဝတ္ထု၊ တရုတ်ပြေးမင်း မိဖုရား၊ စောလုံ ဝတ္ထု၊ တိုင်တားမင်းကြီးစသော အောက်ပါ အကြောင်းအရာများကို ထောက်ထားပြီး လျှင် ရှောင်ကြဉ်ရာသည်။

ငယ်စဉ်ကာလ၊ ကခြင်း၊ သိခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်း အတတ်ကိုသာသင်လျက် မိဘ တို့သေလွန်သောအခါ၊ ဥစ္စာပြုန်းတီး ပျက်စီးသဖြင့်၊ ခွက်လက်စွဲလျက်၊ တောင်းစား ရသော ဓမ္မပဒကျမ်းလာ မဟာနေသဌေးသားဝတ္ထု။

အပျော်အရွှင် ခင်မင်သည့်အတွက်၊ ပျက်စီးရဘူးသော၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းဟာသ လောလတိဿမင်းဝတ္ထု။

ရယ်ရွှင်လိုသောအားဖြင့်၊ မိဖုရားစောလုံကို ရေနှင့်ပက်ဖျန်း၍ ကစားသော ကြောင့်၊ မိဖုရားက အမျက်ထွက်ပြီးလျှင် အသက်အန္တရာယ်ကို ဖြစ်ပွားအောင်၊ ကြံ ဆောင်ခြင်းကို ခံရဘူးသော၊ နရသီဟပတေ့မင်း ရာဇဝင်။

မျက်မြင်လက်တွေ့များတွင်လည်း၊ တိုင်တားမင်းကြီးသည်၊ မပျက်စီးခင်၊ ရယ် ရွှင်လိုသောအားဖြင့်၊ လူများကို သိုးနှင့်တိုက်လေ့ရှိသောအကြောင်း။

ငင်းပြင်၊ ပုဂံနယ်တွင်၊ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်မင်း တစ်ဦးသည်၊ ရယ်ရွှင်လိုသောအားဖြင့်၊ လူများကို၊ မြွေရုပ်နှင့်ပစ်၍ ကစားလေ့ပြုရာ၊ လွန်စွာ ကြောက်တတ်သော မိန်းမတစ်ယောက်ကို ပစ်မိ၍ သတိမေ့လျော့ ထိတ်လန့်သွား၍ ကစားသူ ဝန်ထောက်မင်းမှာ၊ များစွာဒုက္ခရောက်ရဖူးသော အကြောင်းများကို ထောက်ရှု၍၊ ပြုလုပ်သူကရယ်ရအောင်ပြုစေကာမူ၊ ခံရသူမှာ လွန်စွာဝန်လေးခြင်း ဖြစ်တတ်ဘူးပုံများကို နှလုံးထားရာတည်း။

ရယ်ရွှင်မှုကို ပြုရာ၌ အပြစ်များသော ဝတ္ထုသက်သေကား။ ။ တရံရောအခါ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်၊ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော် မူသည်ရှိသော်၊ မြတ်စွာဘုရားသခင်ကို ဖူးမြင်အံ့သောငှါ၊ အဝေးမှရောက်လာကြကုန် သော ရဟန်းသုံးကျိပ်တို့သည်၊ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ အဝင်တွင်၊ အရှင်လက္ခဏာ ဘဒ္ဒိယမထေရ်ကို တံခါးမုခ်ဝ၌ တွေ့ဆုံမိကြသဖြင့် သာမဏေငယ်ဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ သင်္ကန်းစွန်း၌ကိုင်ငင်ဆွဲလှုပ်လျက်၊ ဦးခေါင်းနာရွက်စသည်တို့ကို သုံးသပ်၍ ကျီ စယ်ကြပြီးလျှင်၊ ဘုရားသခင် ရှေ့တော်ဝင်၍ ပူဇော်ကြ၏။ ထိုအခါအလွှာပ သလ္လာပ ပြောဆိုလျှောက်ထားပြီးလျှင်၊ အရှင်ဘုရား တရားတော်အရာ၌ အလွန်လိမ္မာ ဆန်း ကြယ်၏ဟူ၍ ကျော်စောသော၊ အရှင်လက္ခဏာဘဒ္ဒိယမထေရ်ဟူသည် **တတိယနည်း**ဟု

လျှောက်ထားကြလေလျှင်၊ သင်တို့သည်လက္ခဏာဘဒ္ဒိယမထေရ်ကို မြင်လိုကြ သလော ဟု မေးတော်မူလျှင် ဪဘုန်းတော်ကြီးသော အရှင်ဘုရား မြင်လိုပါကုန်၏ဟု လျှောက်ထားကြလျှင်၊ တံခါးမုခ်ဝအဝင်တွင်၊ သင်တို့သင်္ကန်းစွန်း၌ ကိုင်ငင်ဆွဲလှုပ် လျက်၊ ဦးခေါင်းနာရွက် စသည်တို့ကို သုံးသပ်ကျီစယ်ခဲ့ကြသည်ကား လက္ခဏာဘဒ္ဒိ ယပင်ထည်းဟု မိန့်တော်မူသော်၊ ဤကဲ့သို့သောမဟာသာဝက၊ ပစ္ဆိမဘဝိကပုဂ္ဂိုလ် အစစ်ဖြစ်ပါလျက်၊ ယွင်းပျက်ဖောက်ပြန် သဏ္ဌာန်မလှ၊ ရူပမဖွယ်သေးငယ်ပုကွရသော အကြောင်း၊ မကောင်းမှုကား၊ အဘယ်သို့ဖြစ်မည်နည်းဟု ရဟန်းတို့ လျှောက်ထား ကြသဖြင့်၊ အတိတ်ကိုဆောင်တော်မူ၏။ ။ ငါ့ချစ်သားရဟန်းများတို့၊ ရှေးလွန် လေပြီးသောအခါ၊ ဗာရာဏသီပြည်မြတ်ဝယ်၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်းမူသည်ရှိသော်၊ ငါ ဘုရားလောင်းတော်သည်၊ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊ သိကြားနတ်မင်းဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကား ဇရာဇိဏ္ဏဖြစ်၍ ကြီးရင့်အိုမင်းကုန်သော၊ ဆင်မြင်းကျွဲနွား စသည် တို့ကိုမြင်လျှင်၊ ရယ်ရွှင်သောအမှု ပြတ်ရယ်ပြုလျက် ခြောက်လှန့်မောင်းနှင်စေ၏။ ဟောင်းနွမ်းသော လည်းရထားတို့ကို မြင်လျှင် ချိုးဖျက်စေ၏။ မိန်းမအိုများကိုမြင်လျှင် လည်း ခေါ်စေ၍၊ ရင်၌ပုတ်ခတ်၍ လည်းစေပြီးမှ၊ ထ၍ကြောက်လန့်တကြားပြေး သွားစေ၏။ ယောက်ျားအိုတို့ကိုမြင်လျှင်လည်း၊ တံခါးကျည်းကဲ့သို့ လှိမ့်၍လှိမ့်၍ကစား စေ၏။ မမြင်ပဲလျက်၊ ဤမည်သော အိမ်၌သူအိုရှိသည်ဟု ကြားလျှင်လည်း ခေါ်စေ၍ ပင်ပန်းအောင်ပြု၍ ကစား၏။ ထိုအခါလူတို့သည် ရှက်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ သက်ကြီး ရွယ်ရင့်သော မိဘတို့အား တိုင်းတစ်ပါးသို့ပို့ကြကုန်၏။ မာတာပီတုဥပဋ္ဌာနမင်္ဂလာ တရားသည် ကွယ်ပျောက်သကဲ့သို့ဖြစ်၏။ မင်းကိုအမှီပြု၍၊ မင်းခယောက်ျားတို့လည်း မင်းကဲ့သို့ ပြက်ရယ်မှုကို ပြုလေ့ရှိကြကုန်၏။ တမလွန်သို့ပြောင်းသွားကြကုန်သော သူတို့သည် အပွယ်လေးပါးသို့သာ လားကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ မင်းသည်၊ ယခုအခါ လက္ခဏာဘဒ္ဒိယဖြစ်လာ၏။ ထိုသို့သူတစ်ပါးတို့ကို ပြက်ရယ်ပြုသောကြောင့်၊ ယခု မိမိအားလည်း သူတစ်ပါးတို့ ပြက်ရယ်ပြုကုန်သည်ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားသခင်လည်း၊ ဤသို့အတိတ်ကို ဆောင်တော်မူ၍ ဘုရားဖြစ်ပြီးမှ ဟံသာ ကောဇ္ဇာ မယူရာစ၊ ဟတ္ထိယော ပသဒါ မိဂါ။
သဗ္ဗေ သီဟဿ ဘာယန္တိ၊ နတ္ထိကာယသ္မိ တုလျတာ။
ဧဝမေဝ မနဿေသု၊ ဒဟရော စေပိ ပညဝါ။
သော ဟိတတ္ထ မဟာဟောတိ၊ နေဝဗါလော သရီရဝါ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။
အနက်ကား။ ။ ဟံသာစ၊ ဟင်္သာငှက်တို့သည်လည်းကောင်း။ ကောဇ္ဇာစ၊ ကြိုးကြာငှက်တို့သည်လည်းကောင်း။ မယူရာစ၊ ဥဒေါင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ဟတ္ထိ ယောစ၊ ဆင်တို့သည်လည်းကောင်း။ ပသဒါမိဂါစ၊ ချေဟုဆိုအပ်သောသားတို့သည်

လည်းကောင်း။ ပသဒါဇ၊ ချေတို့သည်လည်းကောင်း။ မိဂါဇ၊ ကြွင်းကုန်သောသားတို့သည်လည်းကောင်း။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သားငှက်တို့သည်။ သီဟဿခြင်္သေ့မှ၊ ဘာယန္တိ၊ ကြောက်လန့်ကုန်၏။ ကာယသို့၊ ကိုယ်၌၊ တုလျတ၊ တူမျှသည်၏အဖြစ် ကား၊ နတ္ထိမရှိ။ ။ ဧဝမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်၊ မနုဿေသု၊ လူတို့၌၊ ဒဟရောစေပိ၊ ကိုယ်ပင် ငယ်လင့်ကစား၊ ပညဝါ၊ ပညာရှိတတ်၏။ ဟိသစ္စ၊ မှန်၏။ သော၊ ထိုပညာရှိသူငယ်သည်၊ တတ္ထ၊ ထိုလူအပေါင်းတို့တွင် မဟာ၊ ကြီးမြတ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝါလော၊ လူမိုက်သည်၊ သရီရဝ၊ ကိုယ်ပင်ကြီးသော်လည်း၊ မဟာ၊ ကြီးမြတ်သည်မည်သည်၊ နေဝဟောတိ၊ မဖြစ်သည်သာတည်း။

၁၈။ ။ လောကပါလတရား နှစ်ပါးခေါ်သော ဟိရိသြတ္တပုတရားနှစ်ပါးကို မင်းတို့သည် အထူးအားဖြင့် ပြည့်စုံထိုက်သောကြောင်း

ဒုက၌၊ ဆိုဘွယ်ကား။ ။ ဟိရိသြတ္တပုတရားနှစ်ပါးကို အလုံးစုံကုန်သော ရဟန်းရှင်လူအပေါင်းတို့ထက် အထူးအားဖြင့် ရေမြေသနင်းမင်းတို့သည် ပြည့်စုံအောင်ပြုကုန်ရာသည်။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ဟိရိတရားဟူသည်ကား၊ ပါဏာတိပါတ အစရှိသော မကောင်းမှု အကုသိုလ်ဒုစရိုက်မှ ရှုက်ခြင်းသဘောလက္ခဏာရှိ၏။ သမုဋ္ဌာန်အားဖြင့် အဇ္ဈတ္တ သမုဋ္ဌာန်ရှိ၏။ အဓိပတိကိစ္စအားဖြင့်၊ အတ္တာဓိပတေယျမည်၏။ ဌာန်အားဖြင့် ရှုက်ခြင်းသဘော တည်ရာဖြစ်၏။ ။ သြတ္တပုသည် ပါဏာတိပါတအစရှိသော မကောင်းမှု အကုသိုလ် ဒုစရိုက်မှ လန့်ခြင်းသဘော လက္ခဏာရှိ၏။ သမုဋ္ဌာန်အားဖြင့် ဗဟိဒ္ဓသမုဋ္ဌာန်ရှိ၏။ အဓိပတိကိစ္စအားဖြင့် လောကာဓိပတေယျမည်၏။ ဌာန်အားဖြင့် ကြောက်လန့်ခြင်းသဘော၏ တည်ရာဖြစ်၏။ ထိုဟိရိကို လေးပါးကုန်သော အကြောင်းတို့ဖြင့် ပြည့်စုံအောင် ပြုကုန်ရာသည်။ လေးပါးကုန်သော အကြောင်းတို့ဟူသည်ကား၊ ဇာတ်ကိုဆင်ခြင်၍ လည်းကောင်း၊ အရွယ်ကိုဆင်ခြင်၍လည်းကောင်း၊ ရဲရင့်ခြင်းကို ဆင်ခြင်၍လည်းကောင်း၊ အကြားအမြင်များသည်ကို ဆင်ခြင်၍လည်းကောင်း၊ ပြည့်စုံအောင် ပြုလုပ်ကုန်ရာသည်။ အဘယ်သို့လျှင် ဇာတ်နှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် ဆင်ခြင်ရာသနည်းဟူမူကား၊ ဤသို့မကောင်းမှုကို ပြုကျင့်ခြင်းမည်သည်ကား၊ ဇာတ်နှင့်ပြည့်စုံကုန်သော သူတို့၏အမူအရာမဟုတ်။ ယုတ်နိမ့်သော ဇာတ်ရှိကုန်သော မုဆိုး၊ တံငါ၊ စက္ကာဠလူမျိုးတို့၏ အမူအရာသာတည်း။ ဤသို့ငါ့ကိုသို့ဇာတ်နှင့် ပြည့်စုံသောသူအား၊ ဤကဲ့သို့သော မကောင်းမှုကို ပြုကျင့်ခြင်းငှါ မထိုက်ပေဟု မိမိဇာတ်ကိုဆင်ခြင်၍၊ ပါဏာတိပါတစသည်ကို မပြုမကျင့်သဖြင့်၊ ဟိရိကိုဖြစ်စေ၏။ အဘယ်သို့လျှင် အရွယ်ကြီးသောသူသည်၊ ဆင်ခြင်ရာသနည်းဟူမူကား၊ ဤသို့မကောင်းမှုကို ပြုကျင့်ခြင်းမည်သည်ကား၊ အရွယ်ကြီးကုန်သော သူတို့၏ အမူအရာမဟုတ်။ လူလင်ပျိုငယ်ရွယ်ကုန်သော သူတို့၏ အမူအရာသာတည်း။ ဤသို့ငါ့ကိုသို့

အရွယ် ကြီးရင့်သောသူအား၊ ဤကဲ့သို့ မကောင်းမှုကို ပြုခြင်းငှါ မထိုက်ပေဟု၊ မိမိ၏အရွယ် ကြီးရင့်သည်ကို ဆင်ခြင်၍၊ ပါဏာတိပါတစသည်ကို မပြုမကျင့်သဖြင့် ဟိရိကို ဖြစ်စေ၏။ အဘယ်သို့လျှင် ရဲရင့်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် ဆင်ခြင်ရာသနည်းဟူမူကား၊ ဤသို့မကောင်းမှုကို ပြုခြင်းမည်သည်ကား၊ ငါကဲ့သို့ ရဲရင့်ကုန်သောသူတို့၏ အမူအရာမဟုတ်၊ ဒုဗ္ဗလအသုရ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမူအရာသာတည်း။ ငါကဲ့သို့ ရဲရင့်သောသူအား၊ ဤကဲ့သို့ မကောင်းမှုကို ပြုခြင်းငှါ မထိုက်ဟု မိမိ၏ရဲရင့်ခြင်းကို ဆင်ခြင်၍၊ ပါဏာတိပါတ စသည်ကို မပြုမကျင့်သဖြင့် ဟိရိကိုဖြစ်စေ၏။ ။ အဘယ်သို့လျှင် အကြားအမြင်များသောသူသည် ဆင်ခြင်ရာသနည်းဟူမူကား၊ ဤသို့မကောင်းမှုကိုပြုခြင်းမည်သည်ကား၊ ငါကဲ့သို့ အကြားအမြင်များကုန်သော ဗဟုသုတ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမူအရာမဟုတ်။ အန္ဓဗလပုထုဇာန်တို့၏ အမူအရာသာတည်း။ ငါကဲ့သို့ အကြားအမြင်များသောသူအား၊ ဤကဲ့သို့ မကောင်းမှုကို ပြုခြင်းငှါ မထိုက်ပေဟု၊ မိမိ၏အကြား အမြင်များခြင်းကို ဆင်ခြင်၍၊ ပါဏာတိပါတစသည်ကို မပြုမကျင့်သဖြင့်၊ ဟိရိကို ဖြစ်စေ၏။ ဤသို့လျှင် ဟိရိသည် အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာန်မည်၏။

အဘယ်သို့လျှင် သြတ္တပုသည် ဗဟိဒ္ဓသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်သနည်းဟူမူကား၊ သင်သည် ပါဏာတိပါတစသည်ကို အကယ်၍ ပြုကျင့်အံ့၊ လေးပါးကုန်သော ပရိသတ်တို့၌ ကဲ့ရဲ့အပ်သည်ဖြစ်လတ္တံ့ဟူ၍ ဆင်ခြင်သဖြင့် သြတ္တပုကိုဖြစ်စေ၏။ ဤသို့လျှင် သြတ္တပုသည် ဗဟိဒ္ဓသမုဋ္ဌာန်မည်၏။

အဘယ်သို့လျှင် ဟိရိသည် အတ္တာဓိပတေယျ ဖြစ်သနည်းဟူမူကား၊ ဤလောက၌၊ အချို့သောသူသည်၊ မိမိကိုယ်ကို အကြီးအမှူးပြု၍၊ ငါကဲ့သို့သော သူအား မကောင်းမှုကို ပြုခြင်းငှါ မလျော်ဟုဆင်ခြင်၍ ရှောင်ကြဉ်၏။ ဤသို့လျှင် ဟိရိသည် အတ္တာဓိပတေယျမည်၏။

အဘယ်သို့လျှင် သြတ္တပုသည် လောကာဓိပတေယျဖြစ်သနည်းဟူမူကား၊ ဤလောက၌ လောကကို အကြီးအမှူးပြု၍ မကောင်းမှုကို မပြုမကျင့်။ ဤလောက၌၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ် ပရဝိတ္တ ဝိဇာနန အဘိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သောဣဒ္ဓိမန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဝေးမှလည်း မြင်နိုင်စွမ်းကုန်၏။ အနီး၌လည်း ထင်ကုန်၏။ မိမိစိတ်ဖြင့် သူတစ်ပါးတို့ စိတ်ကိုပိုင်းခြား၍ သိစွမ်းနိုင်ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အကယ်၍ ငါမကောင်းမှုကို ပြုကျင့်သော်၊ မြင်ကုန်သိကုန်လတ္တံ့ဟု မကောင်းမှုမှ ရှောင်ကြဉ်၏။ ဤသို့လျှင် သြတ္တပုသည် လောကာဓိပတေယျဖြစ်၏။

အဘယ်သို့လျှင် ဟိရိသည် ရှုက်ခြင်းသဘော၏ တည်ရာဖြစ်သနည်းဟူမူကား၊ ဤလောက၌ အချို့သောသူသည်၊ အစာဟောင်း၊ ရေဟောင်းကို စွန့်ပစ်သည့်စီရင်သော်၊ ရှက်အပ်ရှက်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မြင်လျှင် ရှက်သော အခြင်းအရာသည်ဖြစ်ရာသကဲ့သို့ မိမိပြုဆဲအမှုကို ပြတ်လတ်၍ နေသည်ဖြစ်ရာသကဲ့သို့၊ ထိုအတူ အဇ္ဈတ္တဖြစ်သော

လူသိသောသို့သက်၍ မကောင်းမှုကိုမပြု။ ဤသို့လျှင်၊ ဟိရိသည် ရှက်ခြင်းသဘော၏ တည်ရာဖြစ်၏။

ထိုဟိရိဩတ္တပ္ပပုဒ်တို့တွင်၊ ဟိရိသည်ကား၊ ချမ်းအေးလှစွာသော မစင်ဘင်ပုပ် လိမ်းကျအပ်သော သံတွေခဲကို ကိုင်ခြင်းငှါ စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာသည်နှင့်တူ၏။

ဩတ္တပ္ပသည်ကား၊ ချစ်ချစ်ပူသော ခဲရည်သော သံတွေခဲကို ကိုင်ခြင်းငှါကြောက် လန့်သည်နှင့်တူ၏။

ပုဂ္ဂိုလ်၌ တရားကို တင်သောအားဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန ဓမ္မဒေသနာနည်းအားဖြင့်၊ ဟိရိဩတ္တပ္ပတရားနှစ်ပါးလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်သော ကုသိုလ်တရားတို့ကို နတ် ပြည်၌ဖြစ်အံ့သော အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ ဒေဝဓမ္မတရားဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ထိုဒေဝဓမ္မတရားကို သိသော ဒေဝဓမ္မနှင့် ပြည့်စုံသောသူကို၊ ဘီလူးရကျွက်တို့မှသော် လည်း စားခြင်းငှါ မထိုက်ဟုမှတ်ရာ၏။ လောက ပါလတရား ၂ပါးလည်းခေါ်၏။

လောကပါလတရားနှစ်ပါး အကြောင်းကို ဘူရိဒတ်ဇာတ်ပေါင်းတွင် -

မစင်အနက်၊ လိမ်းကျလျက်တည်း၊ ငြိမ်သက်ချမ်းလေ၊ သံတတွေနှင့်၊ ပူထွေ ပြင်းလှ၊ မီးရှိုက်ဝ၍၊ ကိုင်ကလောင်မြ၊ သံတွေခဲမှ၊ ခွာရှဲကြဉ်တူ၊ ရှက်ကြောက် ဟူသား၊ လူတို့အကွပ်၊ ဟိရောတ္တပ်ကို၊ မလပ်မလွတ်၊ စောင့်ရှောက်တတ်သား၊ သူမြတ်ကြံမိ၊ အရာသိကာ၊ ဇာတိဝရ၊ သူရအစစ်၊ ဗဟုသစ်ဟူ။ ။ စင်စစ်လေး ထွေပြားသတည်း။

လေးထွေပြားရှောင်း၊ ထိုအပေါင်းတွင်၊ မျိုးကောင်ပင်စည်၊ သူတို့သည်ကား၊ မည်ရည်ထင်ရှား၊ အနွယ်အားဖြင့်၊ ဘိုးဘွားဇာတိ၊ မြတ်မှန်းသိ၍၊ ဟိရိဩတ္တပ်၊ ဤ သို့ကွပ်၏။ မအပ်မရာ၊ ကျင့်မိစ္ဆာကို၊ တံငါ မဆိုး၊ သူယုတ်မျိုးကို၊ ရွံစိုး ထိတ်လန့်၊ ရှက်ကြောက်စွန့်၍၊ လိုလွန်ပြုထွေ၊ ညစ်ညမ်းလေအံ့၊ တွက်ရေလူတွင်၊ တစ်နှစ်ဝင်သား၊ ငါစင်သသူ၊ မျိုးမြတ်ဟူလျက်၊ လူဖြစ်ဆန်းနွယ်၊ အပါယ် လေးပါး၊ လားအံ့သော့ငှါ၊ မကျင့်ရာခဲ၊ ငါတည်းအမှား၊ ကျင့်မိငြားမူ၊ အပြိန်း လူတို့ မည်သူမည်ဝါ၊ မျိုးမြတ်ပါလျက် ယုတ်မာကျင့်ရေး၊ အသက်မွေးရှင်၊ ငဆွေးငပွေ၊ ဝေးစေတို့မှာ၊ မကောင်းစွာလည်း၊ တကာကဲ့ရဲ့၊ ဆိုဘွယ်မဲ့ဟု၊ ငါ့ကိုတု၍ ငါးခုသီလ၊ ဒါနမဂ္ဂ၊ မိုက်သည်များပိမ့်၊ ငါကား သူထက်၊ ကြောက် ရှက်အလွန်၊ စောင့်ပေတန်ဟု၊ မကောင်းမှုကို။ ။ ပြုအံ့ရွံ့ခံညား သတည်း။

ဝယောဝုဗ၊ ကာလတန်ပြီး၊ အသက်ကြီးတို့၊ ဟူးရီးဟူးရား၊ သူငယ်များ များတို့၊ ငါးပါးသီတင်း၊ စောင့်သုံးကင်း၍၊ မှားယွင်းသဖြင့်၊ လိုလွန်ကျင့်အံ့၊ ထိုနှင့်နှိုင်းတု၊ ပြုပါချေသော်၊ ငါမလျော်ခဲ၊ သူတော်သူလျား၊ မကြားလင့်ချီ၊ မြင်လေမိလည်း၊ မျက်စိ မချမ်း၊ အသွမ်းတစ်ဆူ၊ ငါ့ကိုယူလိမ့်၊ ငယ်မူမပျောက်၊ ဤရှိလောက်လျှင်၊ ဆင်ပေါက် ကောက်လှိုင်း၊ ခိုးသောနှိုင်းသို့၊ ရိုင်းရိုင်းရှက်ဖွယ်၊

မတင့်တယ်ကဲ့၊ အရွယ်ကိုမျှ၊ မဆုံးဆဲ၊ ငါရဲရှေ့ရှ၊ ခေါင်းဖြူမို့မို့၊ သေတို့ လည်းနီး၊ သက်ကြီးမုဆိုး၊ သူငယ်မျိုးသို့၊ ရိုးရိုးသံဝေ၊ မရလေတည်း၊ မချေ နှုတ်မျှော်၊ နှလုံးပေါ်နှင့်၊ ဓမ္မလျော်စလှည့်၊ လွင့်ပါး၏ဟု၊ ကဲ့ရဲ့မူလည်း၊ ယခု ငါအား၊ ဆိုဘွယ်များခဲ၊ ကစားမြူးလို၊ လုလင်ပျိုတို့၊ ငါ့ကိုနည်းတူ၊ စံကိုမူ၍၊ ဤသူယောက်ျား၊ ရွယ်သက်အားဖြင့်၊ တရားစောင့်ခါ၊ တန်ပြီးစွာလျက်၊ လေးဖြာ ပါယ်တွင်း၊ ဆင်းအံ့အရေး၊ ကျင့်တုံသေးရှင်၊ ငယ်သွေးငယ်ရည်၊ ငါတို့သည်ကား၊ ကောင်းမည်ဘို့ခါ၊ ကောင်းတို့ပါအံ့၊ ကောင်းစွာမကျင့်၊ ပြစ်မသင့်ဟု၊ ငါနှင့် ခိုင်းနှိုင်း၊ ကုသိုလ်ရိုင်းလိမ့်၊ နေ့တိုင်းစင်းလျှင်၊ လှူသီတင်းဖြင့်၊ ပြောစစ်စစ် ချမ်းသာ၊ ရောက်ပြီးငါဟု၊ စာနာတုံလစ်၊ အကျင့်ညစ်ကို။ ။ စွန့်ပယ်ပစ်ရှောင် ရှားသတည်း။

ရဲစွမ်းသသူ၊ လူတို့သည်လည်း၊ မတည်မတုံ၊ သဘောညံ့၍၊ မဝံ့မစား၊ လူဖြစ် သားတည်း၊ ခံညားရွံ့ကြောက်၊ နှလုံးပေါက်၍၊ စွန့်မြောက်သီလ၊ လက်ခြေချအံ့၊ သူရ သတ္တိ၊ ရဲတိကြံ့ခိုင်၊ ငါသံတိုင်ကို စွဲကိုင်လက်နက်၊ စိတ်သန်လျက်ဖြင့်၊ ကြောက်မက် လန့်ကြိမ်း၊ သိကြားခြိမ်းလည်း၊ မတိမ်းမပြို၊ ကံကုသိုလ်မှ၊ အလို မသွေ၊ ပြောင့်တန်းစေအံ့၊ ကြောက်ချေသော်အား၊ အယူမှားသော်၊ ယောက်ျား ဤသူ၊ ရဲစွာဟူလျက်၊ ကြောက် မူကြောက်ထား၊ မတည်ကြားလျှင်၊ တရားမခံ၊ အရှက်မဲ့ဟု၊ ကဲ့ရဲ့စကား၊ ပြစ်တင်များခဲ၊ မုသားမစွဲ၊ ဆိုတိုင်းမြဲသည်၊ သူရဲ ထွေငေါ်၊ နှုတ်နက်သော်ကား၊ မချော်ယုံယွက်၊ တစ်ခွန်းမြွက်က၊ ဆိုချက် ဒဏ် နာ၊ မှန်ကန်စွာ၏။ ငါတည်စောင်းပင်း၊ နှလုံးယွင်းမူ၊ ခဲခြင်းစွမ်းခြင်း၊ ကင်းသ သူအား၊ မဟူစကောင်း၊ နှုတ်လျှာပြောင်းလိမ့်၊ မိုက်ကြောင်းကျင့်သွပ်၊ ငါမအပ် ဟု။ ။ ကိုယ်ကွပ်တတ်နိုင်အားသတည်း။ ။ ဟူ၍၊ စပ်လေသည်။

ဗဟုသုတ၊ သာရဗုဒ္ဓိ၊ ပညာရှိလည်း၊ မသိတရား၊ လူမိုက်များတည်း၊ ကမ်းပါး ချောက်ကြီး၊ ညဉ့်ခရီးသို့၊ နင်းကျီးနင်းကွဲ၊ အကြံမှားယွင်း၊ သတိကင်းလျက်၊ သီတင်း မတည်၊ ကိုယ်ယွင်းကျည်ရှင်၊ ငါသည်သူမွန်၊ ညာဏဝန်လျက်၊ အလွန် ညစ်ညမ်း၊ အကျင့်သွမ်းကို၊ ဝမ်းမျှမြွေထပ်၊ ရှိအပ်သလော၊ အာသဝေါကို၊ မနော စိတ်ကြေး၊ ဉာဏ်ရေဆေးအံ့၊ သေဘေးမြင်လျက်၊ အကြင်ယောက်ျား၊ ဆိပ်သီး စားသို့၊ လေးပါးအပါယ်၊ လားလေဘွယ်ကို၊ အကယ်သိ လှ၊ ငါမိရလည်း၊ ကာယ ဆင်မိန်း၊ ကိုယ်မထိန်း မူ၊ အပြိန်းအဖျင်း၊ အလင်းကျယ်မြင်၊ ဤသူ စင်လျက်၊ ဆင်ခြင်မဲ့၊ ငရဲခေါင်းလျှို၊ ကျင့်တုံမြို့ရှင်၊ ငါတို့သူငါ၊ အမိုက်မှာကား၊ များစွာ ညစ်ကြေး၊ ကျင့်တန်သေးဟု၊ ဖေါ်သွေးကျွမ်းဝင်၊ ရည်တူသွင်၍၊ အကြင်ဘုရား၊ ရှက်ဖွယ်များခဲ၊ သိကြားအထူး၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်၊ တွင်းတူးတွင်းနေ၊ ကျင့်ကောင်း ပေဟု၊ မသေမသက်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို။ ။ တိမ်းညွတ်ချည်ခနောင်ထားသတည်း။

ဟူ၍ စပ်လေသည်။

၀၉၉ ။ မေတ္တာတရားနှစ်ပါးအကြောင်း

(၁) လောကကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်နည်းတရား။

(၂) လောကုတ္တရာကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်နည်းတရား။

ထိုတရားနှစ်ပါးသည်၊ ရှည်မြင့်စွာသော ရှေးအခါကအစပြု၍၊ ယခုတိုင်တည်ရှိသောတရားနှစ်ပါးဖြစ်သည်။

ထိုတရားနှစ်ပါး၏ ခြားနားပုံမှာ၊ အနာကို ပျောက်စေတတ်သော ဆေးများ သဘောသွားနှင့် အလားတူသည်။ ရင်ပတ်နာဆေးသည်၊ ရင်ပတ်နာကို ပျောက်စေနိုင်၏။ အဖျားကိုမပျောက်စေနိုင်။ အဖျားဆေးသည် အဖျားကိုပျောက်စေနိုင်၏။ ရင်ပတ်နာကို မပျောက်စေနိုင်။ ဤကဲ့သို့သော တရားသည်လည်း၊ လောကကြောင်းတရားကိုကျင့်လျှင် ပစ္စုပ္ပန်တမလွန် လောကနှစ်ပါး၌ကောင်းသည်။ လောကုတ္တရာ၌မကောင်း၊ လောကုတ္တရာ ကောင်းကြောင်းတရားကို ကျင့်လျှင်၊ လောက၌မကောင်း။ လောကုတ္တရာတို့ဖြစ်၍ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရသည်။ လောကကောင်းအောင် ကျင့်ရသော အကျင့်သည်၊ မုချဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။ လောကုတ္တရာ၌ ကောင်းလိုလျှင်၊ ဆိပ်ငြိမ်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ တောသို့ လည်းကောင်း၊ သစ်တစ်ပင်အောက်သို့လည်းကောင်း၊ ကပ်၍ တစ်ယောက်တည်းကျင့်ရသည်။ နှစ်ယောက်အတူမကျင့်နိုင်။ ထို့ကြောင့် -
ဧကယနော ဘိက္ခဝေ အယံမဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

ဧကောစရေဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ။

ဟူ၍လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်။

၎င်းပြင် မင်းတို့၏ အဘိသိက်ခံခြင်းမှာ၊ လောက၏ ကြီးပွားကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ ပထမအဘိသိက်မည်ကြောင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့ ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းမှာ၊ လောကမှထွက်မြောက်ရာ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ ဒုတိယအဘိသိက်မည်ကြောင်း၊ မင်းတို့၏အဘိသိက်မှာ၊ အနားရေးတစ်ရာ၊ အချိန်ငါးဝိသာရိသော ရွှေဖြင့်ပြီးသော လင်ပန်းစသော၊ နိုင်ငံမြို့ရွာဥစ္စာခမ်းနား၊ မိဖုရားစသော တဏှာဟူသော အဖော်ရှိကြောင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့ ရှင်ရဟန်းပြုသော အဘိသိက်မှာ၊ ရွှေလင်ပန်းနှင့်တကွ၊ တိုင်းနိုင်ငံစသည်ကိုစွန့်ပစ်၍၊ မြေသပိတ်ကို ကိုင်စွဲပြီးသော်၊ အဖော်မဲ့သဖြင့်၊ မြင့်မြတ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူသော ထေရဂါထာနှင့်အဋ္ဌကထာများမှာ၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

တိဿထေရဂါထာ၌ -

ဟိတ္တာသတပလံ ကံသံ၊ သောဝဏ္ဏံသတရာဇိကံ၊

အဂ္ဂဟိ မတ္တိကာပတ္တံ၊ ဣဒံဒုတိယာဘိ သေစနံ။

ဟူ၍လာသည်ကိုထောက်၍သိရာ၏။

အနက်ကား။ ။ သောဝဏ္ဏံ၊ ရွှေဖြင့်ပြီးသော။ သတရာဇိကံ၊ အနားရေးတစ်ရာရှိသော။ သတပလံ၊ ချိန်ပိုတစ်ရာရှိသော။ ကံသံ၊ စားတော်ခွက်လင်ပန်းကို။ ဟိတ္တာ၊ စွန့်ပစ်၍၊ မတ္တိကာပတ္တံ၊ မြေသပိတ်ကို။ အဂ္ဂဟိ၊ ကိုင်စွဲပြီး။ ဣဒံ၊ ဤသည်ကား။ ဒုတိယာဘိသေစနံ၊ နှစ်ကြိမ်မြောက် အဘိသိက်သွန်းခြင်းတည်း။

၎င်းအဋ္ဌကထာ၌

ဘာဇန ကိတ္တနာ ဒေသေန ရုဇ္ဈ ရိစ္ဆာဂံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇဝဂ္ဂမနဉ္စ သနာမောဒန္တောဝဒတိ။ တေနာဟံ ဣဒံ ဒုတိယာဘိသေစနန္တပထမံ ရဇာဘိသေစနံ ဥပါဒါယ ဣဒံပဗ္ဗဇ္ဈ ဂမနံ မမ ဒုတိယာဘိသေစနံ။ တညိရာဂါဒိဟိသံကိလိဋ္ဌသာသကီ၊ ပရိသက်ကမ္ပံ အနတ္တသံဟိတံ။ ဒုတိယ ပဋိပဋ္ဌံ၊ နိဟိနံ၊ ဣဒံပန တံဝိပရိယာယတော ဥတ္တမံ ပဏီတန္တအဓိပ္ပါယော။

ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ ဘာဇနကိတ္တနာပဒေသေန၊ စားတော်ခွက်ကို ကြားခြင်းအမြွက်ဖြင့်၊ ရုဇ္ဈရိစ္ဆာဂံ၊ တိုင်းကားပြည်ရွာကို စွန့်ပစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဈပဂမနဉ္စ၊ ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အနာမောဒန္တော၊ ထောမနာလိုသည်ဖြစ်၍၊ ဝဒတိ၊ ဆို၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်၊ ကုဒံဒုတိယာဘိသေစနန္တိ၊ ကုဒံဒုတိယာဘိသေစနဟူ၍၊ အာဟ၊ မိန့်၏။ ပထမံ၊ ရှေးဦးလက်မွန်၊ ရဇာဘိသေစနံ၊ မင်း၏အဖြစ်၌ အဘိသိက်သွန်းခြင်းကို၊ ဥပါဒါယ ထောက်၍၊ ဣဒံပဗ္ဗဇ္ဈပဂမနံ၊ ဤရှင်ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ၊ ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းသည်၊ မမ၊ ငါ့အား၊ ဒုတိယာဘိသေစနံ၊ နှစ်ကြိမ်မြောက် အဘိသိက်သွန်းခြင်းမည်၏။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ တံ၊ ထိုရှေးဦးလက်မွန် သွန်းလောင်းခံယူအပ်သော မုဒ္ဒါဘိသိက်သည်၊ ရာဂါဒိဟိ၊ ရာဂ စသည်တို့ဖြင့်၊ ကံကိလိဋ္ဌသာသကံ၊ ညစ်ညူးကြောင်းဘေးရန်ရှိ၏။ ပရိသက်ကမ္ပံ၊ ဘေးရန်နှင့် ပြွမ်းသော အမှုရှိ၏။ အနတ္တသံဟိတံ၊ အကျိုးစီးပွားမဲ့နှင့်စပ်၏။ ဒုတိယပဋိပဋ္ဌံ၊ မိဖုရားကြီးဟူသော အဖော်နှင့်စပ်၏။ တစ်နည်းကား၊ ဒုတိယပဋိပဋ္ဌံ၊ တဏှာတည်းဟူသော အဖော်နှင့်စပ်၏။ နိဟိနံ၊ ယုတ်နိမ့်၏။ ဣဒံပန၊ ဤရဟန်းရှင်ပြုခြင်းဟူသော ဒုတိယ အဘိသိက်သည်ကား၊ တံဝိပရိယတော၊ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော ရာဂစသော ညစ်ညူးကြောင်းဘေးရန်စသည်မှ ပြန်သောအားဖြင့်၊ ဥတ္တမံ၊ မြတ်၏။ ပဏီတံ၊ မွန်မြတ်၏။ ဣတိ၊ အယံအဓိပ္ပါယော၊ ဤကားအလိုတည်း။

ဇနကဇာတ်အဋ္ဌကထာ မှာလည်း ထိုနည်းပင်လာသည့်အရာ ဇနကဇာတ်မှာ အောက်ပါအတိုင်းစပ်ဆိုသည်။

တွယ်တာမသည်း၊ တပ်ခြင်းနည်းလျက်၊ ဖိုးလည်းတစ်ရာ၊ သိင်္ဂီရည်လေး၊
ရေးလည်း ထို့နယ်၊ စင်ကြယ်ဓမ္မစစ်၊ မီးဝယ်ပစ်လည်း၊ အသစ်စက်စက်၊
ခွက်လင်ပန်း၌၊ တပ်စွန်းမငြိတ်၊ မြေသပိတ်ကို၊ ဘိသိက်သွန်းမြှောက်၊ နှစ်ကြိမ်
မြှောက်ဖြင့်၊ ယူကောက်ပိုက်လွယ်၊ မြောက်သို့ရွယ်၍။ ။ ဘုန်းကြွယ်ကိုယ်တော်
ကြွလတ် တည်း။

လောကုတ္တရာကြောင်း ကိုယ်ကောင်းကျင့်ကြံလိုလျှင်၊ တိုင်းနိုင်ငံကို စွန့်ရသည်။
လောကကြောင်း ကောင်းအောင် ကျင့်ကြံလိုလျှင်၊ တိုင်းနိုင်ငံကိုချစ်ရသည်။ ဤကား
အပြန်အလှန် ကွာခြားသော ဓမ္မတာတရား ၂ ပါးတည်း။

၂၀။ ။ အုပ်စိုးခြင်းသုံးပါးအကြောင်း

- (က) အနူးအညံ့သာကျင့်လေ့ရှိသော မုဒုစာရအကြောင်း။
- (ခ) ထက်မြတ်ကြမ်းကြုတ်စွာ ကျင့်လေ့ရှိသောတိက္ခစာရအကြောင်း။
- (ဂ) နူးညံ့ထက်မြတ်ဖက်စပ်၍ ကျင့်လေ့ရှိသော အနုမဇ္ဈစာရအကြောင်း။

တိုင်းရေးပြည်မှု၊ မြို့ရေးရွာမှု၊ ကြည့်ရှုသိမ်းချုပ်၊ ထိန်းအုပ်ပြုလုပ် စီရင်ဆောင်
ရွက်ရသည့်အရာများမှာ၊ အမှုအားလျော်စွာ၊ နှလုံးရည်နှင့်သာ အသာအယာဆောင်
ရွက်သင့်သည့်အရာ၊ လက်ရုံးရည်နှင့်သာ အမှုမပါ၊ ပါအောင် ဆောင်ရွက်သင့်သည်
အရာ၊ ချောမွော့မြင့်မြောက်၊ ခြိမ်းခြောက်အစ်အောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ခြောက်တစ်လှည့်
ချောတစ်ခါ အသာအယာ၊ အကြမ်းအတမ်း၊ ပျမ်းညီစပ်ဖက်၊ လက်ရုံးနှလုံးနှစ်ပါးစုံ
အောင်၊ ဆောင်ရွက်သင့်သည့် အရာများကို အခါခါ အရာရာများကို လိုက်နာဆောင်
ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။

ကျမ်းဂန်လာရှိသည်မှာလည်း။

နေကန္တမုဒုနာနသက္ကာ၊ ဧကန္တတိက္ခဏေနာဝါ။

အတ္တမဟတ္ထေဌပေတုံ၊ တသ္မာ ဥဘယမာစရေ။ ။ (မဟာရဟနီတိ)။

ဧကန္တမုဒုနာဝါ၊ စင်စစ်အနူးအညံ့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဧကန္တတိက္ခဏေနာ
ဝါ၊ စင်စစ်ထက်မြတ်ကြမ်းကြုတ်စွာဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ အတ္တံ၊ မိမိကိုယ်ကို၊ မဟ
တ္ထေ၊ ကြီးမြတ်သောအဖြစ်၌တည်စေခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ၊ မတတ်နိုင်။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်
ဥဘယံ၊ နှစ်ပါးစုံကို၊ အာစရေ၊ ကျင့်ရာ၏။

လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မှာ၊ သတ္တဝါတို့မည်သည်၊ စင်စစ်အနူးအညံ့ဖြင့်သော်လည်း
ကောင်း၊ စင်စစ်အထက်အမြတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကြီးမြတ်သောအဖြစ်၌ တည်
စေခြင်းငှါ၊ မတတ်နိုင်ရာသော၊ ဓမ္မတာသဘောလမ်းရှိသည်အချက်ကြောင့်၊ တိုးတက်
ကြီးပွားလိုသော သူတို့သည် ခပ်သိမ်းသောအမှုတို့၌၊ နူးညံ့ထက်မြတ်ဖက်စပ်၍

အလတ်ဖြစ်သော၊ အနုမဇ္ဈစာရနည်းအားဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်ဆိုလိုသည်။

ပရိဘူတော မုဒုဟောတိ၊ အ တိတိက္ခောစဝေရဝါ။

ဧတဉ္စဥဘယံ ဥတ္တာ၊ အနုမဇ္ဈသမာစရေ။

အချို့မူ၌၊ ပရိဘူတောနေရာတွင်၊ ပရိဘာဌောဟူရှိသည်။ ပရိဘာဌောရှိခဲ့မှ သူမ
ထေမဲ့မြင်ပြုအပ်သည်ဟု၊ အနက်ပေးရုံသာရှိသည်။ လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်လွဲသည်မဟုတ်။

မုဒု၊ နူးညံ့လွန်းသောမင်းသည်၊ ပရိဘူတော၊ သူနှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊
ဖြစ်၏။ အတိတိက္ခော၊ အလွန်ထက်လွန်းသောမင်းသည်၊ ဝေရဝါ၊ ရန်ရှိသည်၊
ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာထို့ကြောင့်၊ ဧတဉ္စဥဘယံ၊ ဤနှစ်ပါးသောအကြောင်းကိုလျှင်၊
ဥတ္တာ၊ သိ၍၊ အနုမဇ္ဈ၊ အလတ်ကို၊ သမာစရေ၊ ကျင့်ရာ၏။

လိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မှာ၊ နူးညံ့လွန်းသောမင်းသည်၊ သူတစ်ပါးတို့နှိပ်စက်ခြင်းကို
ခံရတတ်သည်။ ထက်မြက်လွန်းသောမင်းသည် ရန်များတတ်သည်။ သည်ကဲ့သို့
အကြောင်းရှိသည်ကို သိမြင်ထောက်ရှု၍၊ နူးညံ့ထက်မြတ်ဖက်စပ်လျက် အလတ်
ကျင့်လေ့ရှိမှု၊ သူလည်းမနှိပ်စက် ရန်လည်းမရှိဆိုလိုသည်။

အနူးအညံ့သာကျင့်လေ့ရှိသော မင်းအစိုးရတို့ ပျက်စီးဘူးသော ရှေးထုံးစံ ပုံပြင်
နည်းနာများမှာ၊ အသာတရူ ပဇာတ်လာ၊ ဗာရာဏသီမင်း၊ သေယျဇာတ်လာ၊ ဗာရာ
ဏသီမင်းတို့နှင့်၊ သီဟိုဠ်ပြည် သီရိသိင်္ဃဗောဓိမင်း၊ ပုဂံပြည်နရသိင်္ဃမင်း၊ ပုဂံကျော်စွာမင်း
တို့ထုံးကို နှလုံးထားရာသည်။

ထက်မြတ်လွန်းသောမင်းတို့ ပျက်စီးဘူးသော ရှေးထုံးစံ ပုံပြင်နည်းနာများမှာ၊
သစ္စကီရဇာတ်လာ၊ ဗာရာဏသီမင်း၊ မဏိစောရဇာတ်လာ၊ ဗာရာဏသီမင်းတို့နှင့် ပုဂံ
ကုလားကျမင်း၊ နရသီဟပတေ့မင်း၊ အဝမင်းရဲကျော်စွာတို့ထုံးကို နှလုံးထားရာသည်။

နေသို့လည်းမရောက်၊ လသို့လည်းမကျ၊ မပူလွန်း၊ မအေးလွန်း၊ အလယ်အလတ်၊
ရှေးအလောင်းတော်နေမိမင်း၊ မဟာဇနကမင်းတို့ ထုံးကိုနှလုံးထားရာသည်။

၂၁။ ။ ချုပ်တည်းခြင်း သုံးပါးအကြောင်းတွင် မုသာဝါဒအကြောင်း

မင်းအစိုးရ ပြုလုပ်သူတို့သည်၊ မုသာဝါဒကို သူခပ်သိမ်းတို့ထက် ရှောင်ကြဉ်
ရာသည်။ မုသာဝါဒကံသည်၊ အလွန်ဝန်လေးရကား၊ မုသားဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်
ကိုဖျက်ခြင်း၊ တရားကိုသတ်ခြင်း၊ ကိုယ်ကိုသတ်ခြင်းများကို ဖြစ်စေတတ်သည်သာမက
သံသဘောဒကကံ ဖြစ်စေတတ်ခြင်း၊ တစ်ရပ်နှင့်တစ်ရပ်၊ တစ်အိမ်နှင့်တစ်အိမ်၊ တစ်ယောက်
နှင့်တစ်ယောက်၊ ဖောက်ပြန်ကွဲပြား၊ မြေမျိုစေတတ်ခြင်းများကြောင့်၊ မုသာဝါဒကံထိုက်
သော အမှုကိုပြုနိုင်လျှင်၊ မပြုနိုင်သော မကောင်းမှုမည်သည် မရှိပြီဖြစ်သောကြောင့်
အပါယ်တဝါကို ဖွင့်ထားလျက်၊ ကူးသွားအပ်သောတမလွန်လောကရှိသည်သာဖြစ်
ရာသည်။ သည်ကဲ့သို့ မဗ္ဗုပ္ပန်တမလွန် နှစ်တန်နှစ်ဖြာရှုံးပါးစေသည်မည်သောကြောင့်

မင်းကစိုးရပြုလုပ်သော၊ အကြီးအချုပ်ကစ၍၊ မြို့အုပ်၊ မြို့သူကြီး၊ ရွာသူကြီး၊ ရွာခေါင်း စသောသူတို့၊ မုသားစကားပြောကြားလျှင် တရားမဲ့ရာရောက်သည်။ ၎င်းတို့တရားမဲ့ လျှင်လည်း ၎င်းတို့ကို အမှီပြုသူ လူအပေါင်းတို့လည်း တရားမဲ့ကြသည်ဖြစ်၍၊ မြို့ရွာ နေသူရှင်လူအပေါင်းတို့မှာ၊ တစ်နေ့တခြား ပျက်ပြားဆုတ်ယုတ်ရန်၊ အမှန်စင်စစ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ မင်းအစိုးရပြုလုပ်သူတို့မှာ မုသာဝါဒကံဖြစ်စေရန် ကြံစည်ခြင်း၊ အား ပေးခြင်း၊ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ပြောဆိုခြင်းများကို ကင်းရှင်းဝေးကွာစွာ ရှောင်ကြဉ်ကုန်ရာသည်။

သည်အကြောင်းများကို ထောက်ထား၍၊ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူသည် မှာ -

မဟာရာဇမုသာဝါဒေါနာမဘာရိယော၊ ဂုဏပရိဒံသကော၊ စတူသုအပါ ယေသု နိပ္ပတ္တာပေသိ၊ ရာဇာနာမ မုသာဝါဒကရောန္တော ဓမ္မဟနေတွာ၊ သယမေဝ ဟညတိ။

မဟာရာဇ မြတ်သောမင်းကြီး၊ မုသာဝါဒေါနာမ၊ မုသာဝါဒမည်သည်ကား၊ ဘာရိယော၊ ဝန်လေးလှစွာ၏။ ဂုဏပရိဒံသကော၊ မုသားဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။ စတူသု၊ လေးပါး ကုန်သော၊ အပါယေသု၊ အပါယ်တို့၌၊ နိပ္ပတ္တာ ပေသိ၊ ဖြစ်စေတတ်၏။ ရာဇာနာမ၊ မင်းမည်သည်ကား၊ မုသာဝါဒ၊ မဟုတ်မမှန်သည် ကို၊ ကရောန္တော၊ ပြုသည်ရှိသော်၊ ဓမ္မ၊ တရားကို၊ ဟညတိ၊ သတ်သည်မည်၏။ ဓမ္မ၊ တရားကို၊ ဟနေတွာ၊ သတ်၍၊ သယမေဝ၊ မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင် ဟညတိ၊ သတ်၏။ အဋ္ဌနိပါတ်စေတီယဇာတ်။

ဧကံဓမ္မံ အတိတဿ၊ မုသာဝါဒိဿ ဇန္တုနော။

ဝိတိဏ္ဏပရလောကဿ၊ နတ္ထိပါပံအကရိယံ။

ဧကံဓမ္မံ၊ မုသာဝါဒဟုဆိုအပ်သောတစ်ခုသောတရားကို၊ အတိတဿ၊ လွန်သော။ မုသာဝါဒိဿ၊ မဟုတ်မမှန်သောစကားကိုပြောဆိုလေ့ရှိသော။ ဝိတိဏ္ဏပရလောက ဿ၊ ကူးသွားအပ်သော တမလွန်လောကရှိသော။ ဇန္တုနော၊ သတ္တဝါအား၊ အကရိယံ၊ မပြုအပ်သော မကောင်းမှုမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ။ ဣတိဝုတ္တက ပါဠိတော်၊ ဓမ္မပဒပါဠိတော်။

သဗ္ဗညုဘုရားရှင်ကို လင်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် မမှန်သောစကား မုသားစွပ်စွဲသော စိဉ္စမာဏဝိကာကို မြေမျိုလေပြီဟူ၍ ပြောဆိုကြကုန်သော ရဟန်းတို့အား ဟောတော် မူသော ဝေဿနာတော်ဖြစ်သည်။

မုသာဝါဒိနောပန အကာတဗ္ဗံပါပံနာမနတ္ထိ။ ။ မုသာဝါဒိနောပန၊ ချွတ်ယွင်း သောစကားကိုပြောလေ့ရှိသော သူကား၊ အကာတဗ္ဗံ၊ မပြုအပ်သော၊ ပါပံနာမ၊ မကောင်းမှုမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ မရှိပြီ။ ။ (သရဘင်္ဂဇာတ်အဋ္ဌကထာ)။

မုသားဆို၍ ကတ္တရပ်ပန်းကို ပန်သောကြောင့်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရသော၊ ပုဏ္ဏား ဝတ္ထု၊ မုသားဆို၍ ပျက်စီးခြင်းမလှ ပျက်စီးရသော စေတီယမင်းဝတ္ထု၊ ရွှေခွက်ကို ကြေးခွက်ဟု မုသားဆိုသောကြောင့်၊ ဆုံးရှုံးပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်သော ရွံကုန်သည် ဝတ္ထုများကို နှလုံးထားရာသည်။

လောက၌၊ အမှုကိုလုပ်ဆောင်သူ နှစ်ဦးတို့တွင်၊ တစ်ဦးကမည်သည့် အမှုကို ပြုလုပ်ပါမည် အသေအချာပြောဆိုပြီးနောက်၊ ယုံကြည်စိတ်ချ၍နေရာ၊ ဆိုတိုင်းမပြု ပြုလုပ်သောကြောင့်၊ အလုံးစုံအကြံအစည် အလုပ်အဆောင်ချက်ခြင်းပျက်စီးသည်။ အမှုကြီးကြီးကို အလွဲပြောလျှင်၊ အပြစ်ကြီးကြီးရောက်သည်။ ဤရောက်သောအပြစ် သည်လည်း၊ မမှန်ပြောသည်ကို ခံရသူသာမဟုတ်၊ ပြောသူကိုလည်း ဧကန်ပြန်၍ရောက် ပြည်။ ရန်သူရှိသည့်အခါတာဝေ၍ စောင့်ကြစတမ်း အသေအချာပြောဆို၍ စောင့် ရှောက်ကြရာ၊ ပြောတိုင်းမစောင့်ရှောက်သည်ဘတ်က၊ ရန်သူဝင်လျှင် အလုံးစုံဧကန် ပျက်မည်။ တစ်စုံတစ်ရာပေးမည်ဆို၍ ထင်စားသောကြောင့်၊ အခြားအကျိုးရမည်ကို မလုပ်၊ ဆိုသည်အတိုင်းလည်း မပေးလျှင်၊ ထိုမျှော်လင့်သည့် များစွာအကျိုးယုတ်သည် သာမက၊ အလှည့်စားခံရသူကလည်း ရန်ငြိုးထား၍၊ လှည့်စားသူ၏ အကျိုးယုတ် အောင်ပြန်၍ ပြုမည်ဧကန်ဖြစ်သည်။ လောက၌ မှုခင်းကိစ္စလုပ်ဆောင်ရန်ရှိသမျှကို၊ ပထမအစဦးထား၍ စကားဖြင့် ပြောဆို၍ ချည်းလုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်၍ စကား အမှန် မပြောမဆိုလျှင် အမှုကိုအမှန်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်မရှိ၊ ဧကန်လောက ပျက်တော့ သည်။

၂၂။ ။ ကောအေကြောင်း

မင်းအစိုးရပြုလုပ်သူတို့သည်၊ အမျက်ထွက်ခြင်း၌၊ သူခပ်သိမ်းတို့ထက် အထူး သဖြင့် ရှောင်ကြဉ်သင့်သည်မှာ၊ အမျက်ဒေါသဆိုသည် အရာသည်၊ အမျက်ထွက်ဆဲ အခါ၊ ဟုတ်ရာမှန်ရာ သဘောတရားကို ခြားနားရှေးရှု၊ မသိမမြင်မှု၍၊ လူကိုနှိပ်စက် ညှဉ်းဆဲ၊ မိုက်မဲတွေဝေ၊ မလှရုပ်ရေ၊ သေခြင်းဆိုး သေစေတတ်သော၊ စင်စစ်မကောင်း သော တရားဖြစ်သည်သာမက၊ သာမညလူတို့ အမျက်ထွက်ငြားသော်လည်း၊ အခွင့် အာဏာမရှိသောကြောင့်၊ နစ်နာပျက်စီးခြင်း၊ အပြီးဆုံးသို့ ရောက်စေနိုင်သည်မဟုတ်။ မင်းအစိုးရပြုလုပ်သူတို့ အမျက်ထွက်ခဲ့မှု၊ စိုးပိုင်ခွင့်ရသော ဌာနန္တရနေရာ၊ အာဏာ ဝတ္တရား နည်းများအလိုက် မကြိုက်မနှစ်သက်သည့်အရာကို ရှာဖွေလည်ဆယ်၊ ဥပါယ်တမျှ၊ ကြံစည်ဖျက်ဆီး၊ ပျက်စီးစေနိုင်ရကား၊ ကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါး ကိုလည်းကောင်း၊ နှိပ်စက်စေသည်၊ မိုက်စေသည် မည်သောကြောင့်၊ မင်းအစိုးရပြု လုပ်သူတို့မှာ၊ သူခပ်သိမ်းတို့ထက် သာလွန်၍ အမျက်ဒေါသကို အထူးချုပ်တည်း၊ စောင့်စည်းရှောင်ကြဉ်ရာသည်။

အကယ်၍ ပုထုဇဉ်တို့သဘောအလျောက်၊ မသိမ်းဆည်းနိုင်လောက်သော အချက်ကြောင့် အမျက်ထွက်ငြားသော်လည်း၊ အမျက်ထွက်ဆဲအခါ၊ တစ်စုံတစ်ရာပြော ဆိုပြုလုပ်ရန်ရှိသည်ကို မပြောမဆိုမပြုမလုပ်၊ ချုပ်တည်းမြို့သိပ်၊ ဆိတ်ဆိတ်နေလျက် အမျက်ပြေလည်၊ တည်ကြည်ငြိမ်ဝပ်သည့်အခါမှာ၊ သာယာသဖြင့်မေးသင့်စစ်သင့်၊ နှိုင်းချင့်စဉ်းစား၊ အမှုအားလျော်စွာ၊ လိုက်နာမြော်ထောက်၊ ရှေ့နောက်ဆင်ခြင်၊ စီရင် ပြုလုပ်ရာသည်။ သည်အကြောင်းအရာများကို၊ ပါဠိအဋ္ဌကထာများတွင်လာသည်မှာ-

ကောဓောဓမ္မံနဇာနာတိ၊ ကောဓော ဓမ္မံနပဿတိ။

အန္တတမံ တဒါဟောတိ၊ ယံကောဓော သဟတေနရံ။ ။ (ဓမ္မပဒပါဠိတော်)။

ကောဓော၊ အမျက်သည်။ ဓမ္မံ၊ ဟုတ်သော သဘောကို။ နဇာနာတိ၊ မသိ။ ကောဓော၊ အမျက်သည်။ ဓမ္မံ၊ ဟုတ်သောသဘောကို။ နပဿတိ၊ မမြင်။ ယံ၊ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌၊ ကောဓော၊ အမျက်သည်။ နရံ၊ လူကို။ သဟတေ၊ နှိပ်စက်အပ်၏။ တဒါ၊ ထိုအခါ၌၊ အန္တတမံ၊ အလွန်မိုက်မဲခြင်းသည်။ ဟောတိဖြစ်၏။

နဟိသာဓုကောဓော။ ။ ကောဓော၊ အမျက်ထွက်ခြင်းသည်။ နဟိသာဓု၊ မကောင်းသည်သာတမံ။

နဟိသာဓု ကောဓောတိ ကောဓောနာမ ဥပ္ပဇ္ဈမာနော သုဘာသိတ ဒုဗ္ဗသိတံ အတ္တာနတ္တံ ဟိတာဟိတံ ဇာနိတုံနဒေတီတိ နသာဓု။ ။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ)။

နဟိသာဓုကောဓောတိ၊ နဟိသာဓုကောဓော ဟူသည်ကား၊ ကောဓောနာမ၊ အမျက်မည်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဈမာနော၊ ဖြစ်သည်ရှိသော်။ သုဘာသိတ ဒုဘာသိတံ၊ ကောင်း မကောင်းစသဖြင့်၊ ဆိုသင့်မဆိုသင့်သောစကားကို၊ အတ္တနတ္တံ၊ အကြောင်းဟုတ် မဟုတ်ကို ဟိတာဟိတံ၊ အကျိုးစီးပွားရှိမရှိကို၊ ဇာနိတုံ၊ သိစိမ့်သောငှါ၊ နဒေတိ၊ မပေးတတ်။ ကုတိတသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်၊ နသာဓု၊ မကောင်းသည်သာတည်း။ ။ တေသကုဏဇာတိ အဋ္ဌကထာ။ ။

တာတ အတိကောဓောဟိရာဇာ ဥပ္ပန္နယသံ ရက္ခိတုံနသက္ကောတိ။ ။ တေသ ကုဏဇာတိပါဠိတော်။

တာတ၊ ခမည်းတော်မင်းမြတ်။ ဟိသစ္စံ မှန်၏။ အတိကောဓော၊ အမျက်ကြီး သော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဘုန်းအလျောက်ဖြစ်သော။ ယသံ၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာ မြို့ရွာဌာနကို။ ရက္ခိတုံ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ။ နသက္ကောတိ၊ မတတ်နိုင်။

ဒိဋ္ဌေယေဝ ဓမ္မေ ကောဓနော ပုဂ္ဂလော၊ မဏ္ဍိတ ပဿာမိ တောပိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဝ ဟောတိ၊ ပုဏ္ဏာစန္ဒ သသိရိကမ္ဘိဿ မုခံဇာလာဘိဟတံ ပဒုမံဝိယ မလဂ္ဂဟိ တံ ကဉ္စနာ ဒါသမဏ္ဍလံ ဝိယ ဝိရူပံ ဟောတိ ဒုဗ္ဗသိကံ၊ ကောမံနိဿာသတ္တာ သတ္တံ အာဒါယ အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဟနန္တိ ဝိသံ ခါဒန္တိ ရဇ္ဈယာ ဥပ္ပန္နိပပါ

တာ ပတန္တိ။ ဧဝံ ကောဓဝေသေန ကာလံကတ္တာ နိရိယာဒီသု ဥပ ပဇ္ဇန္တိ။ ။ (ဧကပဏ္ဏာ ဇာတ်အဋ္ဌ ကထာ)။

ဒိဋ္ဌေယေဝဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်သောကိုယ်၏ အဖြစ်၌သာလျှင်၊ ကောဓနော၊ စိတ် တို့သော၊ (ပုဂ္ဂလော) ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပဏ္ဍိတပဿာမိတောပိ၊ ဝတ်စားတန်ဆာဆင်ယင် ပါသော်လည်း၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏောဝ၊ အရပ်ဆိုးသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဿ၊ ထို စိတ်တို့သောသူ၏၊ မုခံ၊ မျက်နှာသည်၊ ပုဏ္ဏာစန္ဒသသိရိကမ္ဘိ၊ လပြည့်ဝန်း၏အနေအသ ရေပင်ရှိလင့်ကစား၊ ဇာလာဘိဟတံ၊ မီးလျှံဖြင့်ထိခိုက်သော၊ ပဒုမံဝိယ၊ ပဒုမ္မာကြာကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ မလဂ္ဂဟိတံ၊ အညစ်အကြေးဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သောကဉ္စနာဒါသမဏ္ဍ လံဝိယ၊ ရွှေကြေးမုံဝန်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝိရူပံ၊ မေါက်ပြန်ချွတ်ယွင်းအဆင်းပျက် သည်။ ဟောတိဖြစ်၏။ ဒုဗ္ဗသိကံ၊ အကြည့်ခက်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ကောမံ၊ အမျက်ကို၊ နိဿယ၊ မှီကုန်၍။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည် သတ္တံ၊ လက်နက်ကို။ အာဒါယ၊ ယူကုန်၍။ အတ္တနာဝ၊ ကိုယ်တိုင်သာလျှင်။ အတ္တနံကိုယ်ကို၊ ဟနန္တိ၊ သတ်တတ်ကုန် ၏။ ဝိသံ၊ အဆိပ်ကို၊ ခါဒန္တိ၊ စားကုန်၏။ ရဇ္ဈယာဥပ္ပန္နန္တိ၊ ကြိုးဆွဲချကုန်၏။ ပပါတာ၊ ချောက်ကမ်းပြတ်မှ၊ ပတန္တိ၊ ခုန်ဆင်းကြကုန်၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ကောဓဝေသေန၊ အမျက် ဒေါသ၏အစွမ်းအားဖြင့် ကာလံကတ္တာသေကုန်၍။ နိရိယာဒီသု၊ ငရဲစသည်တို့၌ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

တာတ အညေသံဟိ ကောဓော ခိပ္ပမတ္တကံ နပါပုနာတိ၊ ရာဇနံ ပနပါပုနာတိ၊ ရာဇဇနော နာမ ဝါစာဝုခါ၊ ကုဇ္ဈိတွာ ဩလောကိတမတ္တေနာပိပရံ ဝိနာသေန္တိ၊ တသ္မာ ရညော အညေဟိ မနုဿေဟိ အတိရေကတရံ နိကောဓေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

တာတ၊ ခမည်းတော်မင်းမြတ်၊ အညေသံ၊ မင်းမှတစ်ပါးကုန်သောသူတို့၏။ ကော ဓော၊ အမျက်သည်။ ခိပ္ပံ၊ လျင်စွာ။ မတ္တကံ၊ ပြီးစီးခြင်းသို့။ နပါပုနာတိမရောက်သည့် နိုင်။ ရာဇနံပန၊ မင်းတို့အားကား။ ပါပုနာတိ ရောက်လွယ်၏။ ရာဇဇနောနာမ မင်းတို့ သည်ကား၊ ဝါစာဝုခါ၊ စကားလျှင် လက်နက်မည်ကုန်၏။ ကုဇ္ဈိတွာ၊ အမျက်ထွက်၍ ဩလောကိတ မတ္တေနာပိ၊ ကြည့်ကာမျှဖြင့်လည်း၊ ပရံ၊ သူတစ်ပါးကို၊ ဝိနာသေန္တိ၊ ပျက်စီးစေနိုင်၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်၊ ရညာ၊ မင်းသည်၊ (အညေဟိ တစ်ပါး ကုန်သော မနုဿေဟိ လူတို့ထက် အတိရေကတရံ လွန်စွာနိကောဓေန အမျက် နည်းသည် ဘဝိတဗ္ဗံဖြစ်ရာ၏) ။ ။ (တေသကုဏဇာတ်ပါဠိတော်)။

ဘူသံဝိ ကုဒ္ဒေါအသမဝက္ခိယာနော၊ နတာဝဒဏ္ဍံ ဘဏာဟေယျ၊ ကုဿရော အဋ္ဌာနာသော အပ္ပဋိရူပမတ္တေနော ပရဿဒုက္ခနိဘူသံဥဒိရသေ။ ကုဿရော၊ တစိုးရသည်၊ ဘူသံ၊ ပြင်းစွာ၊ ဝါ၊ ကတိုက်ကရိုက်၊ ကုဒ္ဒေါ၊ အမျက်

ထွက်သော်လည်း အသမဝင်္ကိယာနော၊ မစုံစမ်း မဆင်ခြင်မူ၍၊ တာဝ၊ ရှေးဦးစွာဒဏ္ဍံ ဒဏ်ကို နာဘာဏာဟေယျ၊ မထားရာစေ။ အကယ်၍၊ ဘာဏာဟေယျ၊ ထားငြားအံ့ (အဋ္ဌာနသောအကြောင်းမဟုတ်သည်ဖြစ်၍ အတ္တနော မိမိအား၊ အပ္ပတိရူပံ မလျောက်ပတ် မသင့်မတင့်၊ ဘူသံ၊ ကတိုက်ကရိုက်၊ ပရဿ၊ သူတစ်ပါး၏၊ ဒုက္ခာနိ၊ ဆင်းရဲတို့ကို ဥဒီရယေ၊ ဆိုမိလေရာ၏။

အမျက်ကိုမသိမ်းဆည်း၍ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြဒုက္ခ ဆင်းရဲတွေ့ကြုံရဘူးသော မဟာပဒုမဇာတ်လာ ဗာရာဏသီမင်းဝတ္ထု၊ သီရိမာဇာဝတ္ထု စသည်များနှင့် ကုလားကျမင်းရာဇဝင်၊ တရုတ်ပြေးမင်းရာဇဝင် စသောဝတ္ထု၊ ရာဇဝင်၊ ပုံပြင်ရှေးထုံးများကို ထောက်ထားရာသည်။

၂၃။ ။ ကောဓနှင့် ဒေါသဖြစ်ပွားခြင်း ခြားနားပုံအကြောင်း

ပါဠိဘာသာ၊ ကောကို၊ အမျက်၊ ဒေါသကိုအပြစ်ဟု၊ ရှေးဆရာကျော် ဆရာမြတ်တို့ မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုကြသည်။

ကောဓမှာ၊ မီးပွတ်ခုံသစ်သားအတွင်းရှိသော တေဇောအပူခါတ်နှင့်တူသည်၊ ဒေါသမှာ၊ ပွတ်ခုံကိုပွတ်လိုက်သည့်အခါ၊ ထွက်လာသော မီးနှင့်တူသည် ဆိုလိုသည်။

ကဋ္ဌသ္မိံ မတ္တမာနသ္မိံ၊ ပါဝကော နာမ ဇာယတိ၊ တမေဝ ကဋ္ဌံ ဒဟတိ ယသ္မာ၊ သော ဇာယတေ ဂိနိ။ ။ (ဒသနိပါတ်စူဠဗောဓိဇာတ်) ။

ကဋ္ဌသ္မိံ၊ မီးပွတ်ခုံကို။ မတ္တမာနသ္မိံ၊ မီးပွတ်သည်ရှိသော်။ ပါဝကော၊ မီးသည်၊ ဇာယတိ၊ ဖြစ်၏။ သောဂိနိ၊ ထိုမီးသည်။ ယသ္မာ၊ အကြင်ပွတ်ခုံမှ၊ ဇာယတေ၊ ဖြစ်၏။ တမေဝကဋ္ဌံ၊ ထိုမီးဖြစ်ရာပွတ်ခုံကိုပင်လျှင်။ ဒဟတိ၊ လောင်၏။

ဒုဋ္ဌဿ ဖရသဝါစာ ပရာမာသော။ အနန္တရာ တတောပါဏံ တတောဒဏ္ဍော သတ္တဿ ပရမာ သတိ ဒေါသော ကောဓေမုဋ္ဌာနော တသ္မာဒေါသံ နရောစတိ။ ။ (ဒသနိပါတ်ကဏ္ဍဇာတ်) ။

ယောဒေါသော၊ အကြင်ဒေါသဟူသော အပြစ်သည်။ ကောဓေမုဋ္ဌာနော ကောဓဟူသော အမျက်ကြောင့်ဖြစ်၏။ တေနဒေါသေန၊ ထိုသို့အပြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ပြစ်မှားခြင်းလက္ခဏာရှိသော ဒေါသဖြင့်။ ဒုဋ္ဌဿ၊ အမျက်ထွက်ပြီးသော နောက်အဖို့၌ အပြစ်ဖြစ်စေသဖြင့် ပြစ်မှားသော သူအား။ ဖရသဝါစာ၊ ကြမ်းကြုတ်ရှန့်ရင်းသော စကားကိုဆိုတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အနန္တရာ၊ ကြမ်းကြုတ်သော စကားကို ဆိုပြီးသည်၏၊ အခြားမဲ့၌၊ ပရာမာသော၊ ဆွေငင်ထိပါးခြင်းဖြစ်သောအပြစ်ကိုဖြစ်စေတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အနန္တရာ၊ ထိပါးသည်၏၊ အခြားမဲ့၌၊ ပါဏံ၊ လက်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်းဖြစ်သော အပြစ်ကိုဖြစ်စေတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တတော၊

ထိုလက်ရောက်မှု ပြုပြီးသည်မှ၊ ဒဏ္ဍော၊ ဒုတ်လှံ တံဖြင့် ရိုက်နှက်ခြင်းဖြစ်သော အပြစ်ကိုဖြစ်စေတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တတော၊ ထိုရိုက်နှက်မှုပြုပြီး သည်မှ၊ သတ္တသံပရာမာသော၊ ခါးလက်နှက်ဖြင့် ထိုးခုတ်ခြင်းဖြစ်သော အပြစ်ကိုဖြစ်စေတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မာ၊ ထိုသို့များသော အပြစ်ရှိသောကြောင့် ဒေါသ၊ ပြစ်မှားခြင်း၊ ဒေါသကို၊ နရောစယေ၊ ငါမနှစ်သက်။

ဆိုခဲ့သော ဇာတ်ပါဠိများရှိသည်အတိုင်း ကောဓ၊ ဖြစ်ပြီးမှဒေါသဖြစ်သည့် အချက်သည် လက်တွေ့မျက်မြင်အားဖြင့်လည်း၊ အသင့်ယုတ္တိရှိသည်။

ကောဓကို သိမ်းဆည်းနိုင်ကာ၊ ဒေါသမဖြစ်ရသောကြောင့်၊ ကောဓနှင့်ဒေါသသည်၊ ခြားနားလျက်ရှိသည်ကို သိသာသည်။ စူဠဗောဓိရသေ့သည်၊ ကောဓဖြစ်လျက်နှင့် ပြင်မထွက်အောင် သိမ်းဆည်း၍၊ ဒေါသမီးငြိမ်းသည်။ ဒေါသ၏အပြစ်ကို မဖြစ်ခင်က၊ ပြက်ပြက်ထင်ထင် ဆင်ခြင်သိမြင်နိုင်မှ၊ ကောဓဖြစ်သော်လည်း၊ ဒေါသမဖြစ်ရအောင် ရှောင်ကြဉ်သိမ်းဆည်းနိုင်သည်။

ဥပ္ပဇ္ဇေယျ နမုစ္ဆေယျ၊ နမေမုစ္ဆေယျ၊ ဇီဝိတော၊ ရဇံဝ ဝိပုလာ ဝုဋ္ဌဒိပ္ပမေဝ နိဝါရယေ၊ ယမ္ပိဇာတေ နပဿတိ၊ အဇာတေ သာဓု ပဿတိသော၊ မေဥပ္ပဇ္ဇိနော မုဉ္ဇိ၊ ကောဓော ဒုဓမ္မေ ဂေါစရော။ ။ (ဒသနိပါတ် စူဠဗောဓိဇာတ်)။

မေ၊ ငါ့အား၊ ကောဓော၊ အမျက်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဖြစ်ငြားအံ့၊ နမုစ္ဆေယျ၊ ဖြစ်သော အမျက်သည် ကိုယ်မှမထွက်ရာ၊ ဇီဝိတော အသက်ရှည်သရွေ့ ကာလပတ်လုံး မေ၊ ငါ့အား၊ နမုစ္ဆေယျ၊ ကိုယ်မှမထွက်ရာ၊ ဝိပုလာဝုဋ္ဌိ၊ ကြီးစွာသော မိုးပေါက်ရှိသော မိုးကြိုးသည်၊ ရဇံ၊ မြူကို၊ နိဝါရယံဣဝ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တံ၊ ထိုအမျက်ကို၊ ဒိပ္ပမေဝ၊ လျင်စွာသာလျှင်၊ နိဝါရယေ၊ မြစ်အံ့။

ယမ္ပိကောဓေ၊ အကြင်အမျက်သည်၊ ဇာတေ၊ ဖြစ်လတ်သော်၊ နပဿတိ၊ ကိုယ်အကျိုးကိုပင်လည်းမမြင်၊ ယမ္ပိ၊ အကြင်အမျက်သည်၊ အဇာတေ၊ မဖြစ်သည်ရှိသော် သာဓု၊ ကောင်းစွာ။ ပဿတိ၊ ကိုယ်အကျိုး သူတစ်ပါးအကျိုး နှစ်ပါးကိုပင် မြင်၏။ ဒုဓမ္မေဂေါစရော၊ ပညာမဲ့သူတို့၏ ကျက်စားရာအာရုံဖြစ်သော၊ သောကောဓော၊ ထိုအမျက်သည်၊ မေ၊ ငါ့အား၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ဖြစ်၏။ နောမုဉ္ဇိ၊ ငါ့ကိုယ်မှပြင်သို့မထွက်။

သည်ကိုရည်၍။ ။ ပညာရှိအမျက်၊ ပြင်မထွက်အောင်၊ ပယ်ဖျက်နိုင်စွာ။ ဟူ၍ ကဗျာဆရာတို့ကို စပ်ဆိုသော စကားသည်၊ ထင်ရှားနံ့ပြားစွာလိုက်နာလျက်ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် အချို့ဆရာတို့က ပညာရှိအမျက် ပြင်မထွက်ဆိုသော စကားသည်၊ လူပလီ၏အမူအရာဟူ၍ ယူဆပြောဆိုကြသေးသည်။ သည်ကဲ့သို့ ပြောဆိုကြသော ဝါဒသည်၊ စူဠဗောဓိဇာတ်ကို လွန်လှမက၊ အဓမ္မဝါဒီတွင် ပါဝင်ရာရောက်သည်။

၂၄။ ။ မဒအကြောင်းကို ဖော်ပြချက်

မဒဆိုသည်မှာ၊ စည်းစိမ်ယစ်ခြင်းကိုဆိုလိုသည်။ စည်းစိမ်ယစ်သည် ဆိုသည်မှာလည်း၊ ငါသာတတ်သည်။ ငါသာမြတ်သည်။ ငါသာပြည့်စုံသည်။ ငါသာဘုန်းကြီးသည်။ အသီးသီးထိုက်ရာထိုက်ရာ လိုက်နာထင်မှတ်တတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အသီးသီးထိုက်ရာထိုက်ရာ ဆိုသည်မှာလည်း၊ အာသဝေါတရား မကင်းသေးသော လောကနှင့်ဆက်ဆံသမျှ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ အလတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ အမြတ်ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ခွဲခြားဝေဖန်ရာတွင် ၊ သာမန်ကအလတ်၊ အလတ်ကအမြတ်၊ အမြတ်ကငါပြင်မရှိ၊ ထင်မိထင်တတ်သဖြင့် ၊ ကိုယ်နှင့်မတန် ပိုလွန်ထင်မှတ်သမျှ ၊ မဒသာလျှင်၊ စင်စစ်ဖြစ်တော့သည် ။ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားသော်မူအပ်သော ၊ တရားတော်အစဉ်မှာလည်း ၊ မာန၊ အတိမာနဖြစ်ပြီးမှ ၊ မဒဖြစ်ကြောင်းကို ပြတော်မူသည်။

အဘိဇ္ဈာ ဝိသမလောဘော စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော၊ ဗျာပါဒေါ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော၊ ကောခေါစိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော၊ ဥပနောဟောစိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော၊ မက္ခော စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော၊ ပဋ္ဌာသော စိတ္တဿဥပက္ကိလေသော၊ ဣဿာစိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော၊ မစ္ဆရိယံစိတ္တဿဥပက္ကိလေသော၊ မာယာစိတ္တဿဥပက္ကိလေသော၊ သာဌေယျံစိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော၊ ထမ္ဘောစိတ္တဿဥပက္ကိလေသော၊ သာရမ္ဘောစိတ္တဿဥပက္ကိလေသော၊ မာနောစိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော၊ အတိမာနောစိတ္တဿဥပက္ကိလေသော၊ မဒေါစိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော၊ ပမာဒေါစိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော။

မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပရိယာယ ဝဂ်သတ္တဘာရဒ္ဒါဇ သုတ်ပါဠိတော်။
သည်ကိုရည်၍ ၊ ဓမ္မောဇ မော်ကွန်းတွင် ၊ အောက်ပါအတိုင်း စပ်ဆိုဖော်ပြတော်မူသည်။

ဇာတိစဉ်လား၊ သံသရာဝယ်၊ ရံခါမလစ်၊ စိတ်၌ဖြစ်သား ၊ မည်းညစ်စွာမူ၊
“ ဥပက္ကိလေ၊ ဆယ့်ခြောက်ထွေကို ၊ ပယ်ခြွေရှင်းလှ ၊ ကင်းစေမှသာ ၊ ဝေါဒါနဟူ၊
စိတ်ဖြူစင်လျက်၊ ရှစ်ဆူမဂ်ဖိုလ်၊ ထီးကိုပိုင်မည်၊ သို့ဖြစ်သည်ကြောင့် ယင်းကြည်
မနောဖြစ်တတ်သောဟူ၊ ရှင်စောမြတ်စွာဟောသည်မှာကား ။ ။ ဘိဇ္ဈာဝိသ
မလောဘော၊ စိတ္တဿဥပက္ကိလေသော၊ ဟူသောပါဠိ ယင်းပါဠိနှင့် တရှိထပ်
“ တူမူ၍မှန်မော၊ မှတ်စိမ့်သောဟူ၊ ဗျာပါဒေါ ကောခေါဥပနောဟောမက္ခော ပဋ္ဌာ
သော၊ ဣဿမစ္ဆရိယံ၊ မာယာသာဌေယျံထမ္ဘော၊ သာရမ္ဘော၊ မာနော၊
အတိမာနော၊ မဒေါ ပမာဒေါ၊ တင့်မောဆန်းကြယ်၊ ပုဒ်တိုင်းဝယ်ပင်၊ လှယ်
ကာလှယ်ကာ၊ လွယ်ကာရွက်ဖတ်၊ ထည့်ရန်ပါဌ်ကား။ ။ စိတ္တဿဥပက္ကိလေ
သော ဟူသောပါဠိပင်၊ ပုဒ်တိုင်းဆင်လျက်၊ သုံးခွင်ဘုံတိုက်တုန်ရိုက်စက္ကဝါ။

သွက်သွက်ခါအောင်၊ အင်္ဂါရှစ်ဖော်၊ သံတော်ကျူးသီ၊ တညီတည်းပက်၊
မြွက်သည့်စေ့မြေ၊ မှန်မရွေ့တည်း။
ဟူ၍ လည်းကောင်း။

ဇာတိအာဒေါ၊ ပက်လွှဲကျော်သား၊ အမော်ငါသာ၊ မှန်စွာသတတ်၊ မြတ်လှ
တုံဘိ၊ ဥန္နုတိဟု၊ ပါဠိအရ၊ မာန်တက်ကြွမှု၊ မာနပညပ်၊ အတ္တဏှာဘာ၊ လွန်စွာ
လွန်စွာ၊ ဝုန်ဝါတက်ကြွ၊ တိမာနတည့်၊ မြတ်လှတန်ခိုး၊ အမျိုးစင်ကြယ်၊ အနွယ်
ကောင်းစွာ၊ အနာလွတ်ကင်း၊ အဆင်းထူးမြတ်၊ အတတ်များလှ၊ ဤသို့စသည်၊
ငါ့အနှုန်းတူ၊ အဘယ်တူလျှင်၊ ထွက်ပြုတယ်နဲ့၊ ပေါ်လာအံ့ဟု၊ မဇ္ဈိမကြောက်၊
လွှားမောက်တက်ကြွ၊ ဖြစ်လတ်ကမူ၊ မဒမှန်စွာ၊ ငါကားမာနိုက်၊ တွယ်တာမရှိ၊
သတိလွတ်စဉ်၊ စိတ်မုန်ဆင်ကို၊ ဆင်ခြင်မချင့်၊ ချွန်းချက်ဖွင့်၍၊ အခွင့်လိုလွန်၊
မြူးလွန်လျင်ပြင်း၊ စိုင်းနှင့်လျှင်းမူ၊ ချွန်းစင်းသောဆင်၊ သွင်ပြင်တူလှ၊ ပမာဒဟု၊
ဥပက္ကိလေ၊ ရန်အခြေကား၊ လေးထွေပယ်ခွင်၊ သက်ဝင်ရလို၊ ဆုမဆိုလည်း၊
မူကိုလက်ရှိ၊ ဖြစ်မိရကား၊ လျင်လျားဆောင်ကြဉ်း၊ မြည့်မြည့်မျှဉ်းသည်။ ။
အကျဉ်းယူလိမ့် ရူးရူးတည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အသီးအသီးစပ်ဆိုပြမှာတော်မူသည်။

မဒါပမာဒေါဇာယတေ၊ ပမာဒါဇာယတေဓယော။
ယောပဒေါသာဇာယန္တိ၊ မဒံကီန ဇဟေဗုဓော။ ။ (မဟာရဟနီတိ) ။

မဒါ၊ စည်းစိမ်ယစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပမာဒေါ၊ မေ့လျော့ခြင်းသည်၊ ဇာယတေ၊ ဇာ။ ။
ပမာဒါ၊ မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်၊ ဓယော၊ စီးပွားယုတ်ခြင်းသည်၊ ဇာယတေ၊ ဇာ။ ။ ဓယာ၊
စီးပွားယုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ပဒေါသာ၊ များစွာသောအပြစ်ဟူသမျှတို့သည်၊ ဇာယန္တိ၊
ဖြစ်ကုန်၏။ ဗုဓော၊ ပညာရှိသည်၊ မဒံ၊ စည်းစိမ်ယစ်ခြင်းကို၊ ကီနဇဟေ၊ အဘယ့်
ကြောင့် မစွန့်နိုင်အံ့နည်း။

မဒန္တဒမာနံ၊ သတ္တံ၊ ခလ္လာနံ ကုရုတေမဒံ။
စက္ခုသင်္ခါရဏံ၊ တေဇဉ္ဇလုကာနံပိဝန္တကံ။ ။ (မဟာရဟနီတိ) ။

သတ္တံ၊ ကျမ်းဂန်သည်ကား၊ မဒန္တဒမာနံ၊ ယစ်ခြင်းကို ဆုံးမတတ်သည်၊ မိုက်ခြင်း
ကို ဆုံးမတတ်သည်ဖြစ်လျှင်မူလည်း၊ ခလ္လာနံ၊ သူမိုက်တို့အားသော်ကား၊ မဒံ၊ မာန်
စောင်ယစ်ခြင်းကို၊ ကုရုတေ၊ ပြုတတ်သည်မည်၏။ တေဇံ၊ နေဓိမာန်သည်ကား၊
စက္ခုသင်္ခါရဏံ၊ သူတကာတို့မျက်စိကိုပြုတတ်သည်ဖြစ်လျှင်မူလည်း၊ ဥလုကံဥနိဝိ၊
ခင်ပုပ်ငှက်တို့ကား၊ အန္တကံဏှဝ၊ ကန်းသည်၏အဖြစ်ကို ပြုဘိသကဲ့သို့တည်း။
သည်ကိုရည်၍၊ ပညာရှိတို့သည်၊ ငါသာသိတတ်၊ ငါသာမြတ်၊ အမှတ်ဘယ်ခါ

မထားသင့်ဟု စပ်ဆိုလေသည်။

အာသဝေါ မကင်းသောသူ မည်သူမဆို၊ ကိုယ်ကိုပြည့်စုံပြီဟူ၍၊ ထင်ယူအောက် မေ့ပြီးခါ၊ ထင်ရာပြုလုပ်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက်၊ ပျက်စီးဘူးသော ဝတ္ထုရာဇဝင်များကို လည်း၊ မှတ်သားကြစေခြင်းငှါ၊ ဆိုင်ရာထုတ်နုတ်ဖော်ပြလိုက်သည်။

ဟံသာဝတီ ဆင်ဖြူများရှင် မင်းတရားကြီး၏ သားတော် ငါးဆူ ဒါယကာ မင်းတရားသည်၊ အိမ်ရှေ့မင်းလက်ထက်ကစ၍၊ ပြိုင်ဘက်ဟူသမျှ ရန်သူတို့ကို၊ လွယ် ကူစွာအောင်မြင်ခြင်း၊ ပိဋကတ်ဗေဒင်တို့ကို သင်ကြားလေ့ကျက်ခြင်း၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပု၊ ပန်းပွတ်စသော လက်မှုပညာ အတတ်တို့၌၊ သူမတူတန် ကဲလွန်တတ်မြောက်ခြင်း၊ အဆင်းအင်္ဂါ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ တိုင်းနိုင်ငံကျယ်ဝန်းခြင်း၊ ဆင်မြင်းဗိုလ်ပါ ရတနာ ရွှေငွေဆန်ရေစပါး ပေါများခြင်း၊ ရာဇမာယာ၌ များစွာကျွမ်းကျင်ခြင်း စသော လောက၌ပြည့်စုံထိုက်သမျှ အရာများစွာပြည့်စုံတော်မူသည်။

သည်ကဲ့သို့ ပြည့်စုံခြင်းအားကြီးလှ၍၊ မဒဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ပညာရှိတို့၏ စကားကို နားမထောင်၊ ပြည်ထောင်ချင်းမင်းတို့ကို မထေမဲ့ခြင်ပြုကာ၊ ငါသို့သောပြည့်စုံသူကို မည်သူ ချောက်ချားနိုင်လတ္တံ့၊ အံ့လောဟူ၍၊ အယူဖေါက်ပြန်ရှာသောကြောင့်၊ ပညာရှိ တို့က ရဟန်းသင်္ဃာများကို၊ မထိမပါးသင့်ကြောင်း တောင်းပန်လျှောက်ထားသည်ကို မနာမယူ။ လူဝတ်လဲစေ၍၊ တစ်ရပ်တစ်ရွာသို့ ပို့စေသည်အချက်၊ ဟံသာဝတီမှာရှိ သော တလိုင်းတို့ကို တစ်မြို့တစ်ရွာသို့ပို့၍တစ်မြို့တစ်ရွာမှာရှိသောရှုံးမြန်မာတို့ကို ဟံသာဝတီ သို့ သွင်းတော်မူသည့် အချက်၊ ဗေဒင်တတ်တို့သည် မနစ်မျိုး၍၊ တစ်မြို့ တစ်ရွာသို့ထွက်သွား အခြားသူများကို အားပေးမြှောက်ပင့်သည့် အချက်များကြောင့်၊ ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူအပေါင်းတို့၊ ကိုယ့်မြို့ကိုယ်ရွာနှင့်ကွဲကွာ၊ အလုပ်အကိုင်ပျက်ပြား၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး၊ ပြည်ထဲချောက်ချား၊ သားတော်အရင်းက စတင်ဖေါက်ပြန်၊ ထီးရံ နန်းရံရှိသမျှ၊ အဝင်းမယ်၊ ထားဝယ်၊ ယိုးဒယားစသော ပြည်ကြီးများသည်၊ ခြားနား ပုန်ကန်၍၊ နိုင်ငံကြီးသည် ပျက်စီးပြီးလျှင် မင်းလည်းသေခြင်းမလှသေဆုံးရဘူးသည်။ အကျယ်သိလိုမှု၊ ငါးဆူဒါယကာ မင်းတရား၏အမှားတော်ပုံနှင့် မဟာရာဇဝင်များကို ကြည့်လေ။

၂၅။ ပြည့်စုံအပ်သော မင်းကျင့်တရားသုံးပါးစုတွင် ဥရအကြောင်း

မင်းအစိုးရပြုလုပ်သောသူတို့သည်၊ သူခပ်သိမ်းတို့ထက် အထူးသဖြင့် သာလွန် ၍၊ ခပ်သိမ်းသော အမှုတို့ကို ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်အောင်သင့်သည် အရာကို၊ ပါဠိ အဋ္ဌကထာများတွင် ပါလာသည်မှာ -

ဂဝဠေ တရမာနာနံ ဥရံ ဂစ္ဆတိ ပုဂံဝေါ၊ သဗ္ဗတာ ဥရံဂစ္ဆန္တိ နေတ္ထေဥရံ ဂတေ သတိ။ ။ ဧဝမေဝ မနုဿေသု၊ ယောဟောတိ သေဌသမ္ပတော၊ သော

ဟိ စေ ဓမ္မံ စရတိ၊ ပဂေဝ ဣတရာ ပဇာ၊ သဗ္ဗရဋ္ဌံ သုခံသေတိ၊ ရာဇာ ဟောတိ ဓမ္မိကော။

တရမာနာနံ၊ မြစ်ကိုကူးကုန်သော၊ ဂံ၊ နွားတို့တွင်၊ ပုဂံဝေါ၊ ရှေ့ဆောင်နွား လားသည်၊ ဥရံ၊ ဖြောင့်စွာ၊ စေဂစ္ဆတိ၊ အကယ်၍ သွားသည်ဖြစ်အံ့၊ နေတ္ထေ၊ ရှေ့ ဆောင်နွားလားသည်၊ ဥရံဂတေ၊ ဖြောင့်မတ်စွာသွားသည်၊ သတိ၊ ရှိသော်၊ သဗ္ဗာ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ ကာ၊ ထိုနောက်ပါ နွားလားတို့သည်၊ ဥရံ၊ ဖြောင့်မတ်စွာ၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ သွားကုန်၏။ ဧဝမေဝ၊ ဤအတူလည်းကောင်း၊ မနုဿေသု၊ လူတို့တွင်၊ ယောရာဇာ၊ အကြင်မင်းသည်၊ သေဌသမ္ပတော၊ အမြတ်ဟု သမုတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သောရာဇာ၊ ထိုမင်းသည်၊ ဓမ္မံ၊ တရားကို၊ စေစရတိ၊ အကယ်၍ ကျင့်သည်ဖြစ်အံ့။ ဣတရာပဇာ၊ မင်းမှတစ်ပါးသောလူသည်။ ပဂေဝ၊ အဘယ်ဆိုအွယ်ရာရှိအံ့နည်း။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ ဓမ္မိကော၊ တရားသဖြင့်ကျင့်သည်၊ စေဟောတိ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ သဗ္ဗရဋ္ဌံ၊ တိုင်းအလုံးသည်။ သုခံသေတိ၊ ချမ်းသာစွာ အိပ်နေရ၏။

ဂဝဠေ တရမာနာနံ၊ ဇိမုံ၊ ဂစ္ဆန္တိ ပုဂံဝေါ၊ သဗ္ဗတာ ဇိမုံဂစ္ဆန္တိ၊ နေတ္ထေဇိမု ဂတေ သတိ။ ။ ဧဝမေဝမနုဿေသု၊ ယောဟောတိသေဌသမ္ပတော၊ သော စေ အဓမ္မံ စရတိ၊ ပဂေဝ ဣတရာ ပဇာ။ သဗ္ဗရဋ္ဌံ ဒုက္ခံသေတိ ရာဇ စေ ဟောတိ အဓမ္မိကော။

အနက်လွယ်ပြီ။
ပါပံဝါပိအိ ပုညဝါ၊ ပဌာနောယံ ကရောတိသော။
လောကောပေဝံ ကရောတေဝံ၊ တံဝိဇာနေယျပဏ္ဍိတော။

(မဟာရဟနီတိ)။

ဟိ၊ အကယ်ဟုတ်တည်း၊ ပဌာနော၊ အကြီးဖြစ်သော သူသည်၊ ပါပံဝါပိ၊ မကောင်းမှုကိုလည်းကောင်း၊ ပုညဝါပိ၊ ကောင်းမှုကို လည်းကောင်း၊ ယံ၊ အကြင်အမှု ကို၊ ကရောတိ၊ ပြု၏၊ တံ၊ ထိုအမှုကို သောလောကောပိ၊ ထိုသို့သောလူတကာတို့ သည်လည်း၊ ဧဝံ၊ ထိုအကြီးအမှူးပြုသောအတူလျှင်၊ ကရောတိ၊ ပြုပါမြဲတည်း၊ ဧဝံ၊ ဤသို့သော အကြောင်းကို။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသည်။ ဝိဇာနေယျ၊ သိလေရာ၏။

ပါမောက္ခသုဇနေသန္တေ၊ သဗ္ဗေပိသုဇနာဇနာ။
ဇာတေကသ္မိံ သာရဂန္တေ၊ သဗ္ဗေဂန္တမယာဒုမာ။

(မဟာရဟနီတိ)။

ပါမောက္ခ၊ အကြီးဖြစ်သောသူသည်၊ သုဇနေသန္တေ၊ သူတော်ကောင်းတည်းဖြစ် သည်ရှိသော်၊ သဗ္ဗေပိဇနာ၊ ခပ်သိမ်းသော သူတို့သည်လည်း၊ သုဇနာ၊ သူတော်ကောင်း ဖြစ်ပါကုန်၏။ ဧကသ္မိံ သာရဂန္တေ၊ တစ်ပင်သော သာရဂန္တစုကူးပင်သည်၊ ဇာတေ၊

ရောက်သည်ရှိသော်၊ သဗ္ဗေပိဒုမာ၊ ခပ်သိမ်းသော သစ်ပင်တို့သည်၊ ဂန္ဓမယာ၊ နံ့သာပင်ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ဗလဿ ဇီဝိသံ ပါပ။ မိတရဿိ တရံ ဘဝေ။

ဇနကာယဿ ရာဇာဝ။ ရာဇဓမ္မောဝ ရာဇူနံ။

(မဟာရဟနီတိ)။

ဗလဿ၊ သူမိုက်၏။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှည်ခြင်းသည်ကား၊ ပါပ၊ မကောင်းမှုသည်၊ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ ဣတရဿ၊ ပညာရှိ၏။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှည်ခြင်းသည်ကား၊ ဣတရံ၊ ကောင်းမှုသည်သည်၊ ဘဝေ၊ ၏။ ဇနကာယဿ၊ လူများအပေါင်း၏။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှည်ခြင်းသည်ကား။ ရာဇဝ၊ မင်းလျှင်တည်း။ ရာဇူနံ၊ မင်းတို့၏။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှည်ခြင်းကား။ ရာဇဓမ္မောဝ၊ မင်းတို့အကျင့်တရားလျှင်တည်း။

၂၆။ ။ နိသမ္မကာရီအကြောင်း

မင်းအစိုးရပြုလုပ်သောသူတို့သည်၊ ခပ်သိမ်းသော အမှုတို့၌၊ အဟုတ်အမှန် သိရအောင်၊ စုံစမ်းဆင်ခြင်ပြီးမှ စီရင်ဆောင်ရွက် ပြုလုပ်ဆုံးဖြတ်ရာသည်ဟူသော ကျမ်းဂန်အထောက်အထားမှာ -

နိသမ္မရာဇာကရိယာ။ အနိသမ္မဒိသမ္ပတိ။

နိသမ္မကာရိနောရာဇာ။ ယသောကိတ္တိဉ္စဝမုတိ။

(ကဏ္ဍဒိပါယနဇာတိ)။

ဒိသမ္ပတိ၊ အရပ်မျက်နှာတို့၏ အရှင်ဖြစ်သော၊ ရာဇာ၊ မင်းသည်၊ နိသမ္မ၊ စုံစမ်းဆင်ခြင်၍၊ ကရိယာ၊ ပြုရာ၏။ အနိသမ္မ၊ မစုံစမ်းမဆင်ခြင်မူ၍၊ နကရိယာ၊ မပြုရာ။ နိသမ္မကာရိနော၊ စုံစမ်းဆင်ခြင်မူ၍ ပြုလေ့ရှိသော၊ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ ယသောဝ၊ အခြံအရံသည်လည်းကောင်း၊ ကိတ္တိဉ္စ၊ အကျော်အစောသည်လည်းကောင်း၊ ဝမုတိ၊ ပြန်ပွား၏။

၎င်းဂါထာဝယ်၊ အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းမှာ၊ မင်းအစိုးရတို့သည်၊ မစုံစမ်း မဆင်ခြင် မူ၍ မပြုမလုပ်ရာ။ စုံစမ်းဆင်ခြင်၍သာ ပြုလုပ်ရာသည်။ စုံစမ်းဆင်ခြင်၍သာပြုလုပ်လေ့ရှိသော၊ မင်းအစိုးရတို့သာလျှင် အခြံအရံ အကျော်အစော အကျိုးစီးပွားများမြတ်သည်ဟူလို။

နိဒိဋ္ဌာပရတောဒေါသံ။ အနုထူလာနိသဗ္ဗသော။

ဣဿရောပဟေယျဒဏ္ဍံ။ သာမံအပဋိဝေက္ခိယ။

ယောစတောနိဋ္ဌာနာနိ။ အနုထူလာနိ သဗ္ဗသော။

သုဒိဋ္ဌမနုဿာသေယျ။ သဝေဂေါဟာရိတုမရဟတိ။

ပရတော၊ သူတစ်ပါး၏။ ဒေါသံ၊ အပြစ်ကို၊ အဒိဋ္ဌာ၊ အတပ်အကြပ် မသိမမြင်ပဲ၊ သဗ္ဗသော၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ အနုထူလာနိ၊ ငယ်သောအပြစ် ကြီးသောအပြစ်တို့ကို၊ သာမံ၊ ကိုယ်တိုင်၊ အပဋိဝေက္ခိယ၊ မစုံစမ်းမဆင်ခြင်မူ၍၊ ဣဿရော၊ အစိုးရမင်းသည်၊ ဒဏ္ဍံ၊ ဒဏ်ကို၊ နပဟေယျ၊ မထားရာ။ ။ ယောစ၊ အကြင်မင်းအစိုးရတို့သည် တမူကား၊ စတောနိဋ္ဌာနာနိ၊ ထိုသို့ ဒဏ်ပေးထိုက်သောအရာ၊ မပေးထိုက်သောအရာကို လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသော၊ အလုံးစုံကုန်သော၊ အနုထူလာနိ၊ ငယ်သောအပြစ် ကြီးသောအပြစ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သုဒိဋ္ဌံ၊ အသေအချာ၊ မျက်မြင်မချ သိရသည်ဖြစ်၍၊ အနုဿသေယျ၊ ဆုံးမငြားအံ့။ သောရာဇာ၊ ထိုမင်းဟု ဆိုအပ်သော အစိုးရသည်၊ ဝေ၊ စင်စစ်၊ ဂေါဟာရိတု၊ တိုင်းနိုင်ငံကို စိုးစံအုပ်ချုပ်ခြင်းငှါ၊ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။

၎င်းဂါထာဝယ်၊ အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းမှာ၊ သူတစ်ပါးတို့အပြစ်ကို ကြီးသည်ငယ်သည် ကိုယ်တိုင်သိအောင် မစုံစမ်း မဆင်ခြင်မူ၍၊ မည်သည့် အမှုတွင်မဆို၊ ရှုံးနိုင်စိရင်ခြင်း၊ ဒဏ်ပေးခြင်းများကို အလျှင်းမပြုရာ။ ကိုယ်တိုင် အဟုတ်အမှန် သိအောင်ပြုပြီးမှ၊ စီရင်ခြင်း၊ ဒဏ်ပေးခြင်းများကို ပြုလုပ်ရာသည်။ ထိုသို့သော မင်းအစိုးရတို့သည် သာလျှင်၊ တိုင်းနိုင်ငံကို စိုးစံ အုပ်ချုပ်ခြင်းငှါ ထိုက်သည်ဟူလိုသည်။

အနိသမ္မကတံကမ္မံ၊ အနုဝတ္ထာယစိန္တိတံ။

ဘေသဇ္ဇသေဝ ဝေ ဘင်္ဂေါ ဝိပါကော ဟောတိ ပါပကော။

အနုဝတ္ထာယ၊ အကျိုးအကြောင်းကို မချင့်မချိန်မူ၍၊ စိန္တိတံ၊ ကြံအပ်သော၊ အနိသမ္မ၊ မစုံစမ်းမဆင်ခြင်မူ၍၊ ကတံ၊ ပြုအပ်သော၊ ကမ္မံ၊ အမှုသည်၊ ဘေသဇ္ဇသေဝ၊ အစုအပေါင်းမှားသော ဆေး၏။ ဝေဘင်္ဂေါဣဝ၊ ပျက်စီးခြင်းကဲ့သို့၊ ပါပကော၊ မကောင်းသော၊ ဝိပါကော၊ အကျိုးသည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၎င်းဂါထာဝယ်၊ အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းမှာ၊ အဟုတ်အမှန် သိရအောင် မစုံစမ်းမဆင်ခြင်မူ၍၊ ကြံစည်ပြုလုပ်သမျှသော အမှုဟူသမျှပင်၊ အဖော်မှားသော ဆေးသည်၊ သူနာ၏ ပျက်စီးခြင်းကို ဖြစ်စေသကဲ့သို့၊ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သည် ဟူလိုသည်။

နိသမ္မကတံကမ္မံ၊ သမ္မာဝတ္ထာယစိန္တိတံ။

ဘေသဇ္ဇသေဝသမ္ပတ္တိ။ ဝိပါကော ဟောတိ ဘဒ္ဒကော။

သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ၊ ဝတ္ထာယ၊ ပညာဖြင့်နှိုင်းချိန်၍၊ စိန္တိတံ၊ ကြံအပ်သော၊ နိသမ္မ၊ ကောင်းစွာ စုံစမ်းဆင်ခြင်၍၊ ကတံ၊ ပြုအပ်သော၊ ကမ္မံ၊ အမှုသည်၊ ဘေသဇ္ဇသေဝ၊ ကောင်းမွန်မှန်ကန်စွာ ဖော်အပ်သော ဆေး၏၊ သမ္ပတ္တိဣဝ၊ ပြည့်စုံခြင်းကဲ့သို့၊ ဘဒ္ဒကော၊ ကောင်းသော ဝိပါကော၊ အကျိုးသည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၎င်းဂါထာဝယ်၊ အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းမှာ၊ ပညာဗဟုသုတဖြင့် အဟုတ်အမှန်သိရအောင် စုံစမ်းဆင်ခြင်ပြီးမှ ကြံစည်ပြုလုပ်သော အမှုဟူသမျှပင်၊ အစုအပေါင်းကောင်း

စွာ ဖော်နှောအပ်သော ဆေးသည်။ သူနာ၏ချမ်းသာခြင်းကို ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ချမ်းသာခြင်းကို ရောက်စေတတ်သည် ဟူလိုသည်။

မာစ ဝေဂေန ကိစ္စာနိ။ ကာရေသိ ကာရပေသိဝါ။
ဝေဂဿ ဟိ စ ကတကမ္ပံ။ မန္တောပစ္ဆာနုတပ္ပတိ။

ဝေဂေန၊ အဆောတလျှင်၊ ဝါ၊ မစုံစမ်းမဆင်ခြင်ပဲ၊ ကိစ္စာနိ၊ ကိစ္စတို့ကို၊ မာစကာရေသိ၊ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ပြုတော်မမူလင့်။ မာစကာရာပေသိဝါ၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း ပြုတော်မမူစေလင့်။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ တေဿ၊ မစုံစမ်း မဆင်ခြင် အရမ်းမဲ့၊ ကတ၊ ပြုအပ်သော၊ ကမ္ပံ၊ အမှုသည်။ နဿာ၊ မကောင်း၊ မန္တော၊ အဆောတလျှင် မဆင်ခြင် ပြုတတ်သောသူသည်၊ ပစ္ဆာ၊ နောက်၌၊ အနုတပ္ပတိ၊ နောင်တပူပန်တတ်၏။

(တေသကုဏဇာတ်လာ။)

၎င်းဂါထာဝယ်၊ အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းမှာ၊ မင်းအစိုးရတို့သည်၊ ခပ်သိမ်းသော အမှုတို့၌၊ မစုံစမ်းမဆင်ခြင်မူ၍၊ ကိုယ်တိုင်ပင်သော်လည်းကောင်း၊ တစ်ပါးသူသော်လည်းကောင်း၊ အဆောတလျှင် မပြုစေအပ်။ ပြုမိလျှင် မကောင်းသောပြုခြင်းဖြစ်သဖြင့်။ နောင်တစ်ဖန် ပူပန်တတ်ရသည်ဟူလိုသည်။

အလသော ကာမဘောဂီ နဿာ၊ အသညတော ပဗ္ဗဇ္ဇိတော နဿာ။
ရာဇာ နဿာ၊ အနိသမ္မကာရီ။ ယောပဏ္ဍိတော ကောဓနော သောနဿာ။
(ရထလဋ္ဌိဇာတ်)။

ကာမဘောဂီ၊ ကာမဂုဏ်ကို ခံစားသော၊ ဂိဟီ၊ လူဖြစ်လျက်၊ အလသော၊ ပျင်းရိမူ၊ နဿာ၊ မကောင်း။ ပဗ္ဗဇ္ဇိတော၊ ရဟန်းဖြစ်လျက်၊ အသညတော၊ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး မစောင့်စည်းမူ၊ နဿာ၊ မကောင်း။ ရာဇာ၊ ရေမြေသနင်း၊ မင်းအစိုးရဖြစ်လျက်၊ အနိသမ္မကာရီ၊ မစုံစမ်း မဆင်ခြင်မူ၍ ပြုမူ၊ နဿာ၊ မ မကောင်း၊ ယော၊ အကြင်သူသည်၊ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိဖြစ်လျက်၊ ကောဓနော၊ အမျက်ထွက်လွန်ကြူး၏။ သော၊ ထိုပညာရှိသည်၊ နဿာ၊ မကောင်း။

၎င်းဂါထာဝယ်၊ အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းမှာ၊ မင်းအစိုးရဖြစ်လျက် စုံစမ်းဆင်ခြင်၍ မပြုမူ၊ ကောင်းကျိုးပျောက်၍၊ မကောင်းကျိုးရောက်သည်ဟူလိုသည်။

၂၇။ ။ နှေးသင့်သည်၊ လျင်သင့်သည်၊ မနှေးမလျင် ပြုသင့်သည် ဟူသော ဒန္တတရတိအကြောင်း။

မည်သည့်အမှုမဆို၊ ဖြစ်ပျက်ရင်းမြစ်ကို အဟုတ်အမှန် သိပြီးသည့်နောက်၊ အနှေးပြုသင့်သည်၊ အလျင်ပြုသင့်သည်၊ မနှေးမလျင်ပြုသင့်သည်၊ ဆင်ခြင်ပြုလုပ်ရသည် ဟူသော ကျမ်းဂန်အထောက်အထား။

ယော ဒန္တကာလေတရိ။ တရတိရေစဒန္တတိ။
သုက္ခပဏ္ဍာဝံအတ္တမ။ အတ္တိဘိဇ္ဇတိအတ္တနော။
ယော ဒန္တကာလေဒန္တတိ။ တရတိရေစ တရတိ။
ရတ္တိသသိဝိရာဇ။ တဿတ္တောပရိပူရတိ။

ယော၊ အကြင်သူသည်၊ ဒန္တကာလေ၊ အနှေးပြုအပ်သော အခါ၌၊ တရတိ၊ အလျင်ပြုတတ်၏။ တရတိရေစ၊ အလျင်ပြုအပ်သော အခါ၌လည်း၊ ဒန္တတိအနှေးပြုတတ်၏။ သော၊ ထိုသူသည်၊ သုက္ခပဏ္ဍာဝံ၊ သစ်ရွက်ခြောက်ကို၊ အတ္တမ၊ ခြေဖြင့် နင်း၍၊ ဘိဇ္ဇတိ၊ ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့၊ အတ္တနော၊ မိမိ၏၊ အတ္တိ၊ အကျိုးစီးပွားကို၊ ဘိဇ္ဇတိ၊ ဖျက်ဆီးတတ်၏။

ယော၊ အကြင်သူသည်၊ ဒန္တကာလေ၊ နှေးကောင်းသောအခါ၌၊ ဒန္တတိ၊ နှေး၏။ တရ တိရေစ၊ လျင်အပ်သည်၌လည်း၊ တရတိ၊ လျင်၏။ တဿ၊ ထိုသူ၏၊ အတ္တော၊ အကျိုးစီးပွားသည်၊ ရတ္တိ၊ ညဉ့်၌၊ ဝိရာဇံ၊ တင့်တယ်သော၊ သသိဝိ၊ လကဲ့သို့၊ ပရိပူရတိ၊ ပြည့်၏။

၎င်းဂါထာဝယ်၊ အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းမှာ၊ နှေးသင့်သည်အမှု၌၊ အလျင်၊ လျင်သင့်သည်အမှု၌ အနှေး၊ ဤသို့ပြုသော်၊ အကျိုးစီးပွား ပျက်စီးဆုတ်ယုတ်ခြင်းသို့ ရောက်ရာသည်။ နှေးသင့်သည်အမှု၌ အနှေး၊ လျင်သင့်သည်အမှု၌အလျင်၊ မနှေးလွန်း၊ မလျင်လွန်း ပြုသင့်သည်အမှု၌ မနှေးမလျင်၊ ဤသို့ သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ ပြုသည် ရှိသော်၊ အကျိုးစီးပွား ဖြစ်ထွန်းတိုးတက်ရာသည်ဟူလိုသည်။

၂၈။ ။ တစ်နည်း ပြည့်စုံခြင်းသုံးပါး နှစ်မျိုးအရ ပဘာဝသတ္တိအကြောင်းကို ဖော်ပြချက်

(က) ပဘာဝသတ္တိ။ ။ ဒဏ်ထိုက်သော သူအား၊ အပြစ်နှင့် လျော်စွာထောက်ရှု၍၊ စိမ်းကျက် နီးဝေး မရွေး၊ ဒဏ်ပေးသောအားဖြင့် ဆုံးမခြင်း။

(ခ) ဥဿာဟသတ္တိ။ ။ ချီးမြှင့်ထိုက်သော သူတို့အား၊ ချီးမြှင့်သင့်သည်အလျောက် စိမ်းကျက် နီးဝေး မရွေး၊ လုံ့လအားထုတ် ပေးကမ်း ချီးမြှင့်ခြင်း။

(ဂ) မန္တသတ္တိ။ ။ အကြံအစည် အရည်အသွား၊ အမြော်အမြင် ရှိသောသူတို့နှင့် မပြတ်မလတ် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းဟူ၍ သတ္တိသုံးပါးရှိသည်အရ၊ ပဘာဝသတ္တိတရားနှင့်အညီ၊ စီရင်ဆုံးဖြတ် ကွပ်ညှပ်ပြုလုပ်မူ၊ သူခပ်သိမ်းတို့ လေးနာကြောက်ရွံ့၊ ဆိုးသွမ်းရိုင်းပြသူ မမြူမထွက်၊ တိုင်းပြည်မြို့ရွာ၊ သာယာငြိမ်ဝပ်၊ ဝပြောစည်ပင်ရာသည်။

ယခုအခါ မင်းအစိုးရ ပြုလုပ်သူတို့သည်လည်း၊ ဤသူသည် မင်း၏ ညီသား ဆွေမျိုးဖြစ်သည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာ ချမ်းသာကုလုံ၊ ဂုဏ်အသရေရှိသူဖြစ်သည်။ ဘာသာမျိုးတူ ရပ်သူရပ်သားဖြစ်သည်။ ချစ်ခင်စုံမက် နှစ်သက်အပ်သောသူ ဖြစ်သည်ဟူ၍

စိမ်းကျက် နီးဝေး မရွေးမကွက်၊ ထိုက်သက်သည်အားလျော်စွာ၊ ဒဏ်ပေးသောအားဖြင့်၊ ဆုံးမစီရင်ခြင်း ဟူသော ပဘာဝသတ္တိ တရားနှင့်ညီညွတ်ပြည့်စုံစေရာသည်။

ပဘာဝသတ္တိ တရားနှင့်အညီ၊ စီရင်ပြုလုပ်ဖူးသော ရှေးထုံးစံ ပုံပြင်နည်းနာများမှာ၊ သီဟိုဠ်ပြည် ဧဌာရ ကျေးမင်းသည်၊ နွားနှင့်သားကို၊ အလားတူ သဘောထား၍ ပိုင်းခြားစီရင်ဘူးသောထုံးစံ။

စူဠပလောဘနဇာတ်၊ အနိတ္ထိဂန္ဓဇာတ်များ၌လည်း၊ သားတော်ကို ပြည်မှနှင့် ထုတ်သောထုံးစံ။

ရခိုင်ပြည် မင်းထီးလက်ထက်၊ နွားခိုး နှစ်ယောက်၏ အရှင်ခံသူ ဦးစိုးတော် အနန္တဘယကို၊ သူသတ်တို့အပ်၍၊ ကွပ်မျက်ဖူးသော ထုံးစံများကို နှလုံးထားရသည်။

၂၉။ ။ ဥဿာဟသတ္တိအကြောင်း

ဥဿာဟသတ္တိတရားနှင့်အညီ၊ ချီးမြှောက် ပေးကမ်း ထမ်းရွက် ဖူးသောပုံပြင်နည်းနာ၊ ယခုအခါ မျက်မြင်လက်တွေ့အကြောင်းအရာများကို ကောင်းစွာမြော်မြင်၊ ဆင်ခြင်ထောက်ထားသဖြင့်၊ ဂုဏ်ပညာ ရည်သွားသတ္တိရှိသောသူတို့ကို၊ ဤသူသည်၊ ငါ မင်းအစိုးရ မဖြစ်မီ၊ ငါမပိုင်မဆိုင်မီ၊ ငါ့ကို မည်ကဲ့သို့ မထေမဲ့မြင်ပြုဘူးလေသည်ဟူ၍ မအောက်မေ့အပ်။ သဘောအမှတ် မထားအပ်။ အစိုးရဖြစ်လိမ့်မည်။ ပိုင်ဆိုင်လိမ့်မည်။ စင်စစ်အားဖြင့်၊ အမှန်သိသည် ဖြစ်ခဲ့လျှင်၊ ကြောက်ရွံ့ရုံသေ၊ လေးနာခံညားခြင်းနှင့်တကွ ကျေးဇူးရှိအောင်ကိုသာ ဆောင်ရွက်ပြုလုပ်ရာသည်။

တစ်ကြောင်းလည်း၊ မင်းအစိုးရဖြစ်လိမ့်မည်၊ ပိုင်ဆိုင်လိမ့်မည်၊ ရိပ်ယောင်တွေ့ထင်သိမြင်စေကာမူ၊ တိုင်းနိုင်ငံရေး၊ အရှင်ရေးဖြစ်၍၊ အထက်အစိုးရမင်းတို့ အာဏာကို မလွဲမဖယ်သာသောကြောင့်၊ တစ်စုံတရာ စွန်းငြိထိခိုက်သည်အမှုကို ပြုလုပ်ငြားသော်လည်း၊ အစိုးရ အာဏာကြောင့်သာ ပြုလုပ်လေသည်ဟု ထောက်မြော်သုံးစွဲနှလုံး သွင်းပိုက်ရာသည်။ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဤသူသည်၊ ငါ့ကိုမထေမဲ့မြင်ပြုဘူးလေ သည်၊ ငါ့ကိုတရား ဆိုဘူးသည်၊ ငါ၏ရန်သူ ဖြစ်ဘူးသည်။ ငါနှင့် ဘာသာမတူ အယူကွဲပြားသူဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်ငံသား မျိုးခြားသူစိမ်းဖြစ်သည်ဟူ၍ သဘောအမှတ် မထားရာ။ ရည်သွားသတ္တိ၊ ဂုဏ်ပညာရှိသည်အလျောက်၊ ချီးမြှောက်ပေးကမ်း၊ ထမ်းရွက်စေခြင်း တည်းဟူသော ဥဿာဟသတ္တိတရားနှင့်ညီညွတ်ပြည့်စုံစေမှသာလျှင်၊ တိုင်းနိုင်ငံ ကျယ်ဝန်းဖြစ်ထွန်း တိုးပွားကြီးမားသော အကျိုးကျေးဇူးခံစားရရာသည်။

တစသာရဇာတ်လာ၊ ဗာရာဏသီ မင်းသည်၊ ဘုရားလောင်း သူငယ်အား၊ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှတွေ့ဘူးသော တောကျေးလက်အသည်သာ။ ငယ်ရွယ်သူဖြစ်လျက် ပညာ အမြော်အမြင်နှင့်ပြည့်စုံသည်ကို ထောက်ထားသဖြင့်၊ တိုင်းရေးပြည်မှုကို ကြည့်ရှုဆောင်ရွက်စေ၍၊ တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့်၊ တိုးမြှင့်ပြီးလျှင်၊ စစ်သူကြီးတိုင်အောင်

ခန့် ထားဘူးသော ထုံးစံ။

မဟာဥမဏ် ဇာတ်လာ၊ မဟောသဓာသည်၊ စူဠနိဗ္ဗာဒတ် မင်းကြီး၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို များစွာ ပြုဘူးသော်လည်း၊ တစ်စုံတစ်ရာ ရန်ငြိုးမထား။ ပညာရည်သွားကိုလိုက်၍၊ ဝိဒေဟရာဇ် မင်းကြီး၏ကျေးဇူးကို ဆောင်ရွက်သကဲ့သို့၊ ငါလက်ထက် ငါအမတ်ဖြစ်လျှင်လည်း၊ ငါ၏ကျေးဇူးကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အမှန်ဖြစ်သည်ဟု သဘောထား၍ တိုင်းရေးပြည်မှုကို လွှဲအပ်စေသူသောထုံးစံ။

သုတနဇာတ်၊ အဂ္ဂဇာတ်၊ အဝကဇာတ်များ၌၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးထံ အစဉ်မြစွဲခရမ်းဘူးသောသူ မဟုတ်သော၊ တရံတွေ့ တောကျေးလက်သား ဘုရားလောင်းလုလင်ကို၊ ပညာဉာဏ်အရည်အစွမ်းကို နှစ်သက်သဖြင့်၊ အမတ်ကြီးအရာ၊ ပုရောဟိတ်အရာ၊ မြို့ကွပ်အရာများကို၊ ဇာတ်တိုင်း ဇာတ်တိုင်း အသီးသီး ချီးမြှင့်ခန့်ထားဘူးသောထုံးစံ။

ယခုလောကမျက်မြင်၊ အရှင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရမင်းတို့သည်လည်း၊ ဥဿာဟသတ္တိတရားနှင့်အညီ စီရင်ဝေဖန် ရည်သန်အုပ်စိုးတော်မူကြသည်အတိုင်း၊ စွမ်းရည်သတ္တိနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်လျှင်၊ စိမ်းကျက်နီးဝေးမဟူ၊ မျိုးတူမျိုးခြား ထောက်ထားရွေးချယ်ခြင်းမရှိ၊ ထိုက်သင့်သည်အားလျော်စွာ၊ ရည်သွားအလျောက်ချီးမြှောက်ပေးကမ်း ထမ်းရွက်စေခြင်းများကို ကိုယ်တွေ့ထင်ထင်၊ မျက်မြင်ဒိဌ၊ တွေ့ကြုံရလျက်ရှိသော ထုံးစံများကို နှလုံးထားရာသည်။

၃၀။ ။ မန္တသတ္တိနှင့်ပြည့်စုံသင့်သည်အကြောင်းဖော်ပြချက်

မည်သူမဆို၊ အမှုခပ်သိမ်း၊ အရာဌာန မျိုးတို့၌၊ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်၊ သိမြင်ချောက်ချားစေကာမူ၊ မည်သည့်အရာတွင်မဆို၊ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်သောအမှုတို့၌၊ စင်းလုံးကွင်းကျွတ်၊ ချို့တဲ့ခြင်း ကင်းလွတ်အောင်၊ စွမ်းဆောင်ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်တစ်ကြောင်း၊ ယခုလောက၌၊ သဘာဝဓမ္မတာ၊ သတ္တဝါတို့ခြင်းရာ၊ ယေဘုယျနှိုင်းစာလျှင်၊ ပညာဉာဏ်မူ၊ ကိုယ်အောက်ယုတ်လူနုကို၊ ကြည့်ရှုကာစာချင့်၊ တော်တန်ရုံသင့်တန်က၊ ငါဖြင့်လျှင်ပါရဂူ၊ တတ်မြောက်သည်တစ်မူဟု၊ မည်သူ့ကိုမျှ မတိုင်ပင်၊ စိတ်ထင်ရာ ပြုလုပ်တတ်သော အလေ့ရှိ၍၊ တရွေ့ရွေ့ တတိတိ အသိအလိမ္မာ၊ ပညာဉာဏ်မ၊ နက်ဟန်နှင့်တိမ်ပ၍၊ ဖြစ်ထွန်းကြသည် အရာနည်းပါးသဖြင့်၊ ကြီးပွားခြင်း ဆုတ်ယုတ်တတ်သည် အကြောင်းများကြောင့်၊ ကိုယ်ကိုလိမ္မာသည် မထင်ပဲ၊ ကျွမ်းကျင်ပွန်းတီး၊ တတ်သီးမြော်မြင်၊ တိုင်ပင်သင့်သော သူတို့နှင့် တိုင်ပင်ပြုလုပ်သော အမှုမှသာလျှင်၊ ချို့တဲ့ခြင်း ကင်းလွတ်ဖြောင့်မန်၊ ရည်သန်ရင်းအကျိုး၊ ပြည့်ဖြိုးပွားလူး၊ ကျေးဇူးဖြစ်ထွန်းရာသည်ဖြစ်၍၊ မင်းအစိုးရပြုလုပ်သော သူတို့နှင့်တကွ၊ ခပ်သိမ်းသော သူတို့သည် မန္တသတ္တိတရားကို ကိုးစားစားထုတ် ပြည့်စုံစေရာသည်။

ဂဏ္ဍိဌာနေဇယပဒေ၊ နာတိမညေယျဂဏ္ဍိတံ။
ကိမက္ခောဝေဠုပဗ္ဗာယော၊ တိမဟာဒိပဘာဏုဒေါ။

(မဟာရဟနီတိ)။

ပဏ္ဍိတံ၊ ပညာရှိကို၊ ဂဏ္ဍိဌာနေ၊ ခက်ခဲသောအရာ၌၊ ဧကပဒေ၊ တစ်ပုဒ်တည်း၊
ဌာ၊ နာတိမညေယျ၊ မထေမဲ့မြင်မပြုအပ်။ အက္ခော၊ နေဗိမာန်သည်ကား၊ တိမဟာ
ဒိပဘာဏုဒေါ၊ တခါခြင်း ကျွန်းကြီးသုံးကျွန်းကို ထွန်းလင်းနိုင်သည်ဖြစ်လျှင်မူလည်း၊
ကိဝေဠုပဗ္ဗာယော၊ အဘယ်မှာ ဝါးဆစ်တွင်းကို ထွန်းလင်းနိုင်အံ့နည်း။

၃၁။ ။ အကြီးမပြုသင့်သူသုံးဦးအကြောင်း

အကြီးအကဲမပြုစေအပ်သောသူ သုံးယောက်ရှိသည်။

- (၁) မတည်မကြည် လျှပ်ပေါ်လော်လည်သူတစ်ယောက်၊
- (၂) ယစ်ဝသောက်စားလေ့ရှိသူတစ်ယောက်၊
- (၃) အပေါင်းအဖော် ပြည်သူ လူအပေါင်းတို့နှင့် မသင့်မတင့်သောသူ
တစ်ယောက်။

ဤသုံးယောက်ကို အကြီးအကဲ မခန့်ထားရာ။ ။ သည်စကားကို သေနင်္ဂဗျူ
ဟာကျမ်းတို့၌ ဆိုသည်။ ။

(ရာဇာဘိဟိတဒီပနီကြည့်)။

၃၂။ ။ စကားတစ်ခွန်းသာ ဆိုသင့်သူသုံးဦးအကြောင်း

တစ်ခွန်းတည်းသောစကားကို ဆိုအပ်သောသူသုံးယောက်ရှိသည်ကိုလောက
နိတိကျမ်း၌ -

- သကိဝဒန္တိရာဇာနော။ သကိသမဏ ဗြာဟ္မဏာ။
- သကိ သပ္ပရိသာလောကေ။ ဧသဓမ္မောသနန္တနော။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ လောကေ၊ လောက၌၊ ရာဇာနော၊ မင်းတို့သည်၊ သကိ၊
တစ်ကြိမ်၊ ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သကိ၊ တစ်ကြိမ်၊
ဝဒန္တိ၊ ဆိုကုန်၏။ သပ္ပရိသာ၊ သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ သကိ၊ တစ်ကြိမ်၊ ဝဒန္တိ၊
ဆိုကုန်၏။ ဧသဓမ္မော၊ ဤတရားသည်၊ သနန္တနော၊ ရှေး၌ဖြစ်၏။

၃၃။ ။ မင်းတို့မမေ့အပ်သူသုံးဦးအကြောင်း

ပြည်ရှင်မင်းတို့ မမေ့အပ်၊ မပစ်ပယ်အပ်သောသူ သုံးယောက်ရှိသည်။

- (၁) အသက်အန္တရာယ်ကို ကယ်ဘူးပေသောသူတစ်ယောက်၊
- (၂) ဆင်းရဲသောအခါ မစဘူးပေသောသူတစ်ယောက်
- (၃) မင်းအဖြစ်ကို ရအောင်ပြုလုပ်ပေးသောသူတစ်ယောက်၊

ဤသုံးယောက်တို့ကို မမေ့အပ်၊ မပစ်ပယ်အပ်။

မင်းရေးမင်းရာ၊ ပြည်ရေးရွာမှု၊ စီရင်ခင်းစီရင်ဘွယ်တို့၌၊ တတ်ကျွမ်းလိမ္မာ
သသူဖြစ်အံ့၊ အရာဌာနအထူးကိုပေး၍၊ စီရင်ခန့်ထားရာ၏။ မတတ်စွမ်းနိုင်သူဖြစ်
အံ့၊ အရာအထူးကိုမပေးမူ၍၊ ဥစ္စာပစ္စည်းအသုံးအဆောင် လုံလောက်ကုံထံစွာပေး၍၊
ကောင်းမွန်ချမ်းသာစွာ နေစေအပ်၏။ သည်စကားကိုကား၊ သေနင်္ဂဗျူဟာစသော
လောကီကျမ်းတို့၌ဆိုသည်။

၃၄။ ။ ချီးမြှင့်အပ်သူသုံးယောက်အကြောင်း

ပြည်ရှင်မင်းတို့ ချီးမြှောက်ပြုစုအပ်သောသူ သုံးယောက်ရှိသည်ကို၊ ရာဇနိတိ
ကျမ်း၌ -

- အနိဿိတချာတဂုဏံ၊ သူရံ သာဓုဇနတထာ။
- ပူဇယေဇနညာတတ္ထံ၊ မမပဒေသဂတောက္ကတိ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ အနိဿိတံ၊ အမှီအတင်းမရှိသော၊ ချာတဂုဏံ၊ ထင်ရှားသော
အတတ်ပညာဂုဏ်ကျေးဇူးရှိသောသူကိုလည်းကောင်း၊ သူရံ၊ ရဲရင့်သောသူကိုလည်း
ကောင်း၊ တထာ၊ ထိုမှတပါး၊ သာဓုဇနံ၊ သူတော်ကောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပရေပိ၊
တိုင်းတပါးသားဖြစ်လျှင်မူလည်း၊ မမပဒေသဂတောက္ကတိ၊ ငါ၏တိုင်းနိုင်ငံအရပ်သို့
ရောက်လာသည်ဟူ၍၊ ဇနညာတတ္ထံ၊ လူအပေါင်းကို ထင်ရှားသိစေခြင်းငှါ၊ ပူဇယေ၊
ပူဇော်ချီးမြှောက်ရာ၏။

- (၁) ထင်ရှားသော အတတ်ပညာ ဂုဏ်ကျေးဇူးရှိသောသူတစ်ယောက်၊
- (၂) ရန်သူကိုနှိမ်နင်းခြင်း၌ ရဲရင့်သောသူတစ်ယောက်
- (၃) သီလသမာဓိ စသော သူတော်ကောင်းတရားနှင့် ပြည့်စုံသောသူ
တစ်ယောက်၊

ဤသုံးယောက်တို့ကို၊ တိုင်းစာစစ်ပါးမှ ရောက်လာသောသူပင်ဖြစ်သော်လည်း၊
ခပ်သိမ်းသောသူတို့သိစေခြင်းငှါ၊ ချီးမြှောက်ပြုစုရာ၏။ မိမိတိုင်းနိုင်ငံသားဖြစ်မှုကား၊
ဆိုဘွယ်မရှိ၊ ချီးမြှောက်ပြုစုအပ်သည်သာဟုဆိုလိုသည်။

၃၅။ စစ်ထိုးခြင်းသုံးမျိုးအကြောင်း

အပဟာရလက္ခဏာဝိဂ္ဂဟော၊ သောပိတိဝိဓော။
ပကာသယုဒ္ဓံ၊ ကူထယုဒ္ဓံ၊ တုဏှိယုဒ္ဓမိတိ။

(အဘိဓာန်ဋီကာ)။

အပဟာရလက္ခဏာ၊ စစ်ထိုးခြင်းသဘောသည်၊ ဝိဂ္ဂဟော၊ ဝိဂ္ဂဟမည်၏။
သောပိ၊ ထိုဝိဂ္ဂဟသည်လည်း၊ ပကာသယုဒ္ဓံ၊ အထင်အလင်းစစ်မျက်နှာဆိုင်၍ တိုက်
ခိုက်ခြင်း၊ ပကာသယုဒ္ဓဝင်း၊ ကူဋယုဒ္ဓံ၊ တပ်ကိုမြှုပ်ထားလျှိုးဝှက်ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ
ပြု၍ တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ကူဋယုဒ္ဓဝင်း၊ တုဏှိယုဒ္ဓံ၊ စကားမပြောပဲ တပ်ကိုချီတက်စေ၍၊
ညဉ့်အခါ စီးနင်းတိုက်ခိုက်ခြင်း၊ တုဏှိယုဒ္ဓဝင်း၊ ကူထ၊ ဤသို့၊ တိဝိဓော၊ သုံးပါးအပြား
ရှိ၏။

ဟံသာဝတီဆင်ဖြူများရှင်နှင့် အလောင်းမင်းတရားတို့သည် ဤသုံးမျိုးစလုံးကို
အသုံးပြုချက် အကွက်ကျသောကြောင့် အရေးလှသည့် အရာများသည်။

ဒုတိယပိုင်း

အခန်းကြီး ၂၊ အခန်းငယ် ၄

မင်းကျင့်တရားလေးပါးစုအကြောင်း

၃၆။ သင်္ဂဟတရားလေးပါးအကြောင်း

ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးမဖြစ်မီ ရှေးအခါ၌

- (၁) သဿမေဓ၊ (၃) သမ္မာပါသ၊
- (၂) ပုရိသမေဓ၊ (၅) ဝါစာပေယျ၊

ဟူ၍ သင်္ဂဟတရားလေးပါးရှိကုန်၏။

သင်္ဂဟတရားလေးပါးဟူသည်ကား၊ အကြီးအအုပ် အစိုးရပြုလုပ်သော သူတို့
သည်လည်းကောင်း၊ ပြည်ရှင်မင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့အုပ်စိုးသော နိုင်ငံ
ကို စည်ပင်သာယာအောင် စောင့်ကြည့်ရှုမျိုးမြှောက် သူကောင်းပြုနည်းပင်တည်း။

တစ်ဦးတစ်ယောက်သောသူကို၊ သူကောင်းပြုလိုလျှင်၊ အရာအထူးပေးခြင်း၊
ဆုလာပ်ပေးခြင်းကိုပြုရသည်။ နိုင်ငံတစ်ခုလုံးကို ချီးမြှောက်သူကောင်းပြုလိုလျှင်၊ ဤ
သင်္ဂဟတရားလေးပါးဖြင့် ချီးမြှောက်သူကောင်းပြုရာသည်။ ဤသင်္ဂဟတရားလေးပါး
တို့တွင် -

(၁) သဿမေဓဟူသည်ကား၊ တိုင်းပြည်နိုင်ငံ၌ ပေါ်ပေါက်ကျရောက်ဖြစ်

ထွန်းသမျှသော စီးပွားချမ်းသာတို့မှာ၊ မျှမတ်ပြည်သူတို့နှင့် ညှိနှိုင်း၍၊ မည်ရွှေ့မည်မျှ
လုပ်ခွန်ကောက်ခံမည် ထားသည့်ဥပဒေအတိုင်း အပိုအမိုမရှိ မနာကျည်းရအောင်၊
အခွန်အတုတ်ခံယူခြင်းတည်း။

ဤသဿမေဓအခွန်ခံရာ၌ -

မယံပနတေသာလိနံဘာဂံအနုပဒဿာမာတိ။

(သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် အဂ္ဂညသုတ်)

သာလိနံဘာဂံ အနုပဒဿာမာတိ၊ မယံဧကေကဿဓေတ္တတောအပ္ပ နပ္ပနံ
အာဟ ရိတ္တာ တုယံသာလိဘာဂံဒဿမ။

(၎င်းအဋ္ဌကထာ)။

ဤပါဠိအဋ္ဌကထာကိုထောက်လျှင်၊ ဆယ်ဘို့တစ်ဖို့သာမဟုတ်၊ နိုင်ငံအင်အား
အလျောက်ညှိနှိုင်းသဘောတူရာ ကောက်ခံသင့်သည်။ သံယုတ်အဋ္ဌကထာ၊ ကူထိဝုတ်
အဋ္ဌကထာ၊ ယဇ်ကြီးငါးပါးအဖွင့်တွင်၊ ဆယ်ဘို့တစ်ဖို့ သဿမေဓဧကေက ကောက်သည်
ဆို၏။ သို့သော်လည်း၊ ပါဠိတော်တွင် မည်ရွှေ့မည်မျှ အဖို့အစုမပါသောကြောင့်၊
နိုင်ငံအင်အားအလျောက် သင့်လျော်အောင် ကောက်ခံသည်သာ၊ သင့်တင့်ကောင်း
မွန်သည်ဟူ၍ မှတ်ရမည်။ သဒ္ဓါအနက်အားဖြင့်၊ သဿ သဒ္ဓါ၊ ကောက်ပင်ကို ဟော
သော်လည်း၊ အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်၊ ကောက်သင့်သမျှသောအခွန်ကို ယူသင့်သည်။ အခွန်
ခံတတ်သောဥဇာဏ်ဆိုလိုသည်။

(၂) မင်းမျှမတ် ရဲမက်လက်နက်ကိုင် စသောနိုင်ငံကို စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်း
သောသူတို့ကို၊ ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်၊ ဤကောက်ခံ၍ ရသောအခွန်ကို၊ စားသုံးလောက်
အောင် ပေးကမ်းခြင်းသည်၊ ပုရိသမေဓမည်၏။ နိုင်ငံကို စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းသော
သူတို့ကို၊ ကြီးစဉ်ငယ်လိုက် နေရာကျအောင်၊ ချီးမြှောက်ပေးကမ်းတတ်သောဥဇာဏ်
ဆိုလိုသည်။

(၃) ကုန်သည်လယ်လုပ်တို့ကို၊ ကူးသန်းလုပ်ဆောင် အားရှိအောင်၊ အပိတ်
အပင်မရှိဖွင့်၍ ခွင့်ပေးခြင်း၊ စောင်မသင့်သမျှ စောင်မကြည့်ရှုခြင်း၊ ထိုထက်အလွန်
လည်း၊ ကူးသန်းလုပ်ဆောင်ရန် အရင်းအနှီးမရှိသောဆင်းရဲပင်ပန်းသော ကုန်သည်
လယ်လုပ်တို့ကို၊ ကူးသန်းလုပ်ဆောင်ရန် အတိုးအပွားမရှိ၊ အရင်းအနှီးပေးကမ်းမစ
ခြင်းသည် သမ္မာပါသမည်၏။

ကုန်သည်လယ်ယာ လုပ်ဆောင်သူတို့၏ စိတ်နှလုံးသည်၊ အခြားနိုင်ငံက မင်းမျှ
မတ်တို့ကို၊ အားကိုးချစ်ခင် စုံမက်ခြင်းမရှိ၊ ကိုယ့်နိုင်ငံက မင်းမျှမတ်တို့ကိုသာ၊ ချစ်ခင်
စုံမက် အားကိုးအောင်၊ ကုန်သည် တောင်သူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို၊ ကျော့တွင်းနှင့်
ချည်သကဲ့သို့ ပြုလုပ်တတ်သော ဥဇာဏ်ဆိုလိုသည်။

(၄) ပြုခြင်းရှေးရှိသော ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်းသည် ဝါစာပေယျာမည်၏။

၃၇။ ။ သဿမေမေအကြောင်း

လောက၌ ဥစ္စာစည်းစိမ်နှင့် ပြည့်စုံချမ်းသာအောင်၊ နိုင်ငံကို အနီးအစပ်ဖြစ်သော နိုင်ငံချင်းကသော်လည်း၊ နှိပ်စက်ဖျက်ဆီး၍ ယူကုန်ရာသည်။ မိမိတို့နိုင်ငံအတွင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ လူဆိုးသူဆိုး ဓားပြတိုက်ခိုက် ဖျက်ဆီးခိုးယူကုန်ရာသည်။ အဝှန်း ဂဏန်းစဉ် ၅၂၅ လည်းကြည့်။

ဤကဲ့သို့ နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးရှိလျှင်၊ ကုန်သည်တို့လည်း ကောင်းစွာကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းကို မပြုနိုင်ရာ၊ လယ်ယာလုပ်ဆောင်သည့် တောင်သူတို့လည်း၊ လယ်ယာကိုကောင်းစွာ မလုပ်ဆောင်နိုင်ရာ။

ဤသို့ အကူး၊ အသန်း၊ အရောင်းအဝယ်၊ အလုပ်အဆောင်မပျက်မစီး၊ ကောင်းမွန်စွာ ကူးသန်းရောင်းဝယ် လုပ်ဆောင်ရအောင်၊ အကြီးအအုပ်နှင့်တစ်ကွ အစောင့်အရှောက် အထိန်းအသိမ်း ထားသင့်သည်။ အကြီးအအုပ်နှင့်တကွ၊ အစောင့်အရှောက် အထိန်းအသိမ်းထားပြီးမှ၊ ကောင်းမွန်စွာ ကူးသန်းရောင်းဝယ် လုပ်ဆောင်ရအောင် နိုင်ငံကထားသည့် မင်းမှူးမတ်ရဲမက် လက်နက်ကိုင်တို့မှာ၊ နိုင်ငံကို စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းရသောကြောင့် လယ်ယာ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ကုန်စည်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ခြင်းများကို မပြုမလုပ်နိုင်။ ပြုလုပ်ရန် အခွင့်အခါမရှိပြီဖြစ်၍၊ ထိုစောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းသည့် မင်းမှူးမတ် ရဲမက်လက်နက်ကိုင်တို့ကို၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည့်အတွက် စားသုံး လောက်အောင်၊ နိုင်ငံကိုစောင့်ရှောက်ရန် လက်နက်ကိရိယာ၊ မြို့ပြလုပ်ကိုင် လောက်အောင်၊ စစ်ရေးကိစ္စရှိလျှင်၊ ကောက်ကာငင်ကာရဘို့ သိမ်းထားရအောင်၊ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်းကို ခံကုန်သောကုန်သည် လယ်လုပ်တို့က၊ စပါးဆန်ရေကြေးငွေ ပေးကမ်း သင့်သည့်အတိုင်း၊ တောင်းခံယူငင်ခြင်းသည်၊ သဿမေမေမည်၏။

၃၈။ ။ ပုရိသမေမေအကြောင်း

ဤသို့ကုန်စည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရအောင်၊ လယ်ယာလုပ်ဆောင်ရအောင် စောင့်ထိန်းစေမည်ဟု၊ စောင့်ထိန်းရန်ဘို့ ပေးသည့် အခွန်အတုတ်ကိုယူ၍ စားသောက်သော မင်းမှူးမတ်ရဲမက် လက်နက်ကိုင်တို့သည်၊ ကုန်သည် လယ်လုပ်တို့ဘေးရန်မရှိ ကောင်းမွန်စွာ ကူးသန်းရောင်းဝယ် လုပ်ဆောင်နိုင်အောင်၊ ဧကန်စောင့်ရှောက်သင့်သည်။

မစောင့်မရှောက် အလိုရှိရာလှူဒါန်း ပေးကမ်းသုံးစားလျှင်၊ ခိုးခြင်းနှစ်ဆယ့်ငါးပါးတွင်။ ။ (၁) လိမ်လည် ဖြားယောင်း၍ယူသောပစ္စည်းသည်၊ ကုဿဝဟာရ

(၂) နှိပ်စက်ကလူပြု၍ ယူသောပစ္စည်းသည်၊ ပဿယာဝဟာရတို့မှ လွတ်နိုင်ရန် အကြောင်းမရှိ။

ဤသို့စောင့်ရှောက်ရသည့် အခွန်အတုတ်ကို စောင့်ရှောက်မည် လူတို့ကိုဝေငှပေးကမ်းခြင်းသည်ပင်၊ ပုရိသမေမေမည်၏။

မင်းမှူးမတ်တို့ အလျောက်လှူဒါန်း ပေးကမ်းလိုလျှင်၊ ဘိုးဘွားမိဘတို့က ပါသော အမွေဥစ္စာပစ္စည်း၊ စောင့်ရှောက်ရန်ဘို့ ပေးသည့် ဥစ္စာကြေးငွေတို့ကို တိုင်းထွာစားသုံးရာ၊ ကြွင်းကျန်သည့် ဥစ္စာပစ္စည်းတို့ကိုသာ လှူဒါန်းပေးကမ်းစွန့်ကြသင့်သည်။ မျက်မြင် လက်တွေ့အားဖြင့်၊ မန္တလေးမင်း ၂ ဆက်တွင်၊ ရှင်ဘုရင် စိတ်ထင်ရာ၊ လှူဒါန်းပေးကမ်းမှုကြောင့်၊ ပုရိသမေမေတရားပျက်သည်။

၃၉။ ။ သမ္ပပါသအကြောင်း

နိုင်ငံကို တိုးတက်ကြီးပွားစေလိုသော်၊ အခြားနိုင်ငံကို၊ လွှမ်းမိုးအုပ်စိုးလိုသော်၊ ရဲမက်လက်နက်အင်အား ကြီးမူသာဖြစ်နိုင်ရာသည်။ ရဲမက် လက်နက်အင်အားကြီးအောင်ကိုလည်း အခွန်အတုတ်များစွာရမှ၊ ရဲမက် လက်နက်အင်အားကြီးအောင်လုပ်နိုင်သည်။ အခွန်အတုတ် တိုးပွားအားကြီးအောင်ကိုလည်း၊ ကုန်သည်တောင်သူတို့ကို၊ အကူးအသန်း အလုပ်အဆောင်အားကြီးအောင် မစကြည့်ရှု၍၊ ထိုသူတို့ အလုပ်အဆောင် အကူးအသန်းအားကြီးရာတွင်၊ အခွန်အတုတ် ကောက်ခံရမှ များစွာရသည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ နိုင်ငံအုပ်စိုး စောင့်ရှောက်ကုန်သော မင်းမှူးမတ်တို့သည်၊ ထိုကုန်သည်လယ်လုပ်တို့ကို မပြတ်ကြည့်ရှု၍ အားပေးရသည်။ ဤကဲ့သို့ အားပေးခြင်းသည်ပင် တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို တိုးတက်ကြီးပွားအောင်လုပ်ခြင်းမည်သည်။

ဤသို့ ကုန်သည်လယ်လုပ်တို့ အင်အားရှိအောင် စောင့်မကြည့်ရှုခြင်းသည်ပင် သမ္ပပါသတရားဖြစ်သည်။

၄၀။ ။ ဝါစာပေယျအကြောင်း

လောက၌ လူတို့မည်သည်၊ ချိုသာနာပျော် ချစ်ခင်ဖွယ်သော စကားကို ပြောဆိုမှသာ ကြိုက်နှစ်သက်သည်။ လူကိုမဆိုထားနှင့်ဦး၊ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော နန္ဒိဝိသာလနွားကို၊ ကြမ်းတမ်းစွာ ငေါက်ငမ်း မောင်းနှင်သောကြောင့် ဝန်ကိုမရုန်း၍ အသပြာတစ်ထောင်ဆုံးသည်၊ သာယာနာပျော်ချို သာစွာဆို၍ မောင်းနှင်ပြန်မှ၊ အသပြာတစ်ထောင်ကို ပြန်၍ရသည်။ ဤချစ်ဖွယ်သော စကားကိုဆိုခြင်းသည်၊ ပစ္စုပ္ပန်လောကတွင်သာ အကျိုးပေးသည်မဟုတ်၊ အကုသိုလ်ဂုဏ်ရှိက်ဖြစ်သော ဖရုသဝါစာကိုကြည့်ရှောင်ခြင်းကြောင့် ကုသိုလ်ဖြစ်၍၊ နောင်တမလွန်၌လည်း၊ နတ်ရွာသုဂတိကို ရရန် အကြောင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤသို့မျှသာစွာပြောဆိုခြင်းကိုပင်၊ ဝါစာပေယျဟုဆိုသည်။

၄၁။ သင်္ဂဟတရားလေးပါးရှိပါလျှင် နိရုဋ္ဌဌဖြစ်ပုံအကြောင်း

ကပ်ဦးအစမဟာသမ္မတမင်းကို မင်းမြှောက်စဉ်ကပင်၊ ကျွန်တော်တို့ပြည်သူတို့ မှာ အချင်းချင်းခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခဲ့လျှင်၊ စီရင်ဆုံးဖြတ်မည့်သူမရှိဖြစ်သည်။ သင်သည် လယ်ယာလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း အမှုကိုမပြုပါနှင့်တော့။ ကျွန်တော်တို့ လုပ်ဆောင်ကူးသန်းရောင်းဝယ်၍ ရသည့် စီးပွားမှ၊ ကျွန်တော်တို့ကဲ့သို့ စားသုံးလောက်အောင် ပေးပါမည်ဆို၍ သဘောတူ၊ တိုင်းပြည်ကို စောင့်ရှောက်နိုင် မည့် ဉာဏ်ပညာလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားလောင်းကို မင်းမြှောက်သည်၊ လူများအပေါင်းမင်းဟူ၍ သမုတ်ထားသောကြောင့် ထိုမင်းကို မဟာသမ္မတမင်းဟုခေါ် သည်။ အဝုန်းဂဏန်းစဉ် ၁၇၁၊ ၂၄၃၊ ၂၄၇ တို့ကိုလည်းကြည့်။

ထိုကမ္ဘာဦးသူ လူတို့ပြုသော အမှုအရာအတိုင်း၊ နောက်ကိုလည်းအစဉ်မပြတ် အခွန်အတုတ် ပေးကမ်းမြဲအတိုင်းပေးကမ်း၍၊ စောင့်ရှောက်မြဲအတိုင်း စောင့်ရှောက် သဖြင့်၊ ဤသဿမေဓ စသော သင်္ဂဟတရားတို့သည် မပျောက် မပျက်၊ အဆက်ဆက် လာသည့်အတိုင်း၊ ဗာရာဏသီ၊ သာဝတ္ထိ၊ ရာဇဂြိုဟ် အစရှိသော တိုင်းပြည်များမှာ ကျင့်ဆောင်ကြ၍၊ သူဌေးသူကြွယ်တို့မှာ၊ ကုဋေရှစ်ဆယ်၊ ကုဋေတစ်ရာခြောက်ဆယ် တိုင်အောင်ပင် ကြွယ်ဝကြသည်။ မင်းမျိုးမတ်တို့၌၊ ရဲမက်လက်နက်ကိုင်တို့သည် လည်း၊ တစ်ဆယ့်နှစ်ခေါ် ဘိနီ၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ခေါ်ဘိနီ တိုင်အောင် အင်အားကြီးသည်။ အဝုန်းဂဏန်းစဉ် ၅၀၂ လည်းကြည့်။

ဤကဲ့သို့ တိုင်းနေပြည်သူတို့ စည်းစိမ်ချမ်းသာ တိုးပွား၍၊ ခိုးဝှက်လုယက်တိုက် ခိုက်မည့်သူမရှိ၊ အိမ်ဝင်းမြို့ပြ တံခါးပေါက်တို့၌၊ တံခါးရွက်၊ မင်းတပ်၊ ကလန့်မတပ်ပဲ၊ ဟင်းလင်းဖွင့်၍ ထားပြီးလျှင်၊ ပျော်ပါး၍သာနေကြသည်။

ဤကဲ့သို့ သင်္ဂဟတရားလေးပါးကိုသာလျှင် ကျင့်ကြံ၍၊ တံခါးရွက်၊ မင်းတပ်၊ ကလန့်မရှိသည်ကို၊ နိရုဋ္ဌဌခေါ်သည်။

မည်သည့်နိုင်ငံ အရပ်ဒေသမဆို၊ သင်္ဂဟတရားလေးပါးကို၊ နေရာကျအောင် ကျင့်ဆောင်လျှင်၊ တံခါးရွက်၊ မင်းတပ်၊ ကလန့်မတပ်ရသော နိရုဋ္ဌဌအကျိုးသည်၊ ပစ္စုပ္ပန်မျက်မှောက်၌ ဧကန်ရမြဲဖြစ်သည်။ နိရုဋ္ဌဌမဖြစ်သေးလျှင်၊ သင်္ဂဟတရား လေးပါးနေရာ မကျသေးဘူးဟု မှတ်ရမည်။

၄၂။ သင်္ဂဟတရားလေးပါးကို ပုဏ္ဏားတို့က ဖျက်ဆီးပုံအကြောင်း

ဤကဲ့သို့ မဟာသမ္မတမင်းမှ၊ ဥက္ကာကရာဇ်မင်း တိုင်အောင်၊ ဆင်းသက်၍လာ သော သင်္ဂဟတရားလေးပါးဖြင့်၊ လူတို့စည်းစိမ်ချမ်းသာ၊ ကြီးကျယ်၍၊ ထိုလူတို့၌ရှိ သော ဥစ္စာပစ္စည်းတို့ကို အလှူခံလိုသော ယုတ်မာသော ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ ဥက္ကာကရာဇ် မင်းကြီးထံဝင်၍၊ ကျွန်တော်ပုဏ္ဏားပညာရှိတို့ အမျိုးစဉ်ဆက်မှလာသော၊ လူတိုင်းကို

မပြုရသော၊ လျှို့ဝှက်၍ထားသော၊ အလွန်ကောင်းသောဗေဒင်နည်းသည်ရှိ၏။

ဤနည်းအတိုင်းပြုလျှင်၊ ဧကန်သေသည့်အခြားမဲ့၌၊ နတ်ပြည်သို့ရောက်သည် ဟု အကျိုးလိုယောင် ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးကို လူရှင်းရာ၌ တိုးတိုးဝင်ရောက် တင် လျှောက်သည်တွင်၊ ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးယုံကြည်၍၊ ဤပုဏ္ဏားတို့ဆိုသည်အတိုင်းပြု သဖြင့်၊ အစဉ်အဆက်လာသော သင်္ဂဟတရားလေးပါးပျောက်၍၊ ယင်ကြီးငါးပါးရောက် တော့သည်။ သင်္ဂဟတရားလေးပါးကို ပျက်အောင်ဖျက်ပုံကား -

- (၁) သဿမေဓဆိုသည်ကား၊ သဿမေဓမဟုတ် ပါဠိပျက်ဖြစ်သည်။ အဿမေဓဆိုမှ မှန်သည်။ အဿ မြင်းဟော၊ မေဓကား သတ်ခြင်း ဟော၊ အဆင်းငါးပါးရှိသော မြင်းကိုသတ်၍ ယင်ပူဇော်ရမည်၊ ပုဏ္ဏား တို့ကိုလည်း များစွာလျှော့ဒါနရမည်။
- (၂) ပုရိသမေဓဆိုသည်လည်း၊ ယောက်ျားကိုသတ်၍ ယင်ပူဇော်ရမည်၊ ပုဏ္ဏားတို့ကိုလည်း များစွာလျှော့ဒါနရမည်။
- (၃) သမ္မာပါသဆိုသည်ကား၊ ပုဏ္ဏားတို့ကို လျှော့ဒါနရန်၊ ယင်ပူဇော်ရန် ဥစ္စာပစ္စည်းတို့ကို လှည်းရထားဖြင့်များစွာ တင်ယူ၍၊ သူရဿတီ မြစ်ရေကြီးထဲသို့ဝင်၍၊ ငုပ်ရာအရပ်သို့သွား၍ ရောက်လျှင်၊ ဝန်စု ကိုတိုက်ဆောင်ခဲ့သောလှည်း၊ ရထား၊ ထမ်းပိုးကျည်း၊ ကလန့်များ ချွတ်ပြီးလျှင်၊ သူရဿတီမြစ်ညာကို ဆန်၍ ပစ်ရမည်။ ထိုထမ်းပိုးကျည်း ကလန့်ကျရာ အရပ်၌၊ ယင်တိုင်ကိုစိုက်၍ ယင်ပူဇော်ရမည်။

သမ္မာ-သဒ္ဓါ၊ ထမ်းပိုးကျည်းကလန့်ကိုဟောသည်၊ ပါသ သဒ္ဓါ၊ ပ ရှေးရှိသော၊ အဿ ဓါတ်ဖြင့်ဖြစ်၍၊ လွှတ်ခြင်းကိုဟောသည်ဆိုလိုသည်။

- (၄) ဝါစာပေယျဆိုသည်ကား၊ စ-လုံးနှင့်မဟုတ်၊ ဇ-ကဲ့နှင့်၊ ဝါဇပေယျ ဆိုရမည်။ ဝါဇ သဒ္ဓါ၊ ထောပတ်ဟော၊ ပေယျ သဒ္ဓါ၊ သောက်ခြင်း ဟော၊ ကောင်းလှစွာသော ထောပတ်ကို ပုဏ္ဏားတို့အားတိုက်၍ ယင်ပူဇော်ရမည်။
- (၅) နိရုဋ္ဌဆိုသည်ကား၊ တံခါးကျည်မင်းတပ်မရှိဆိုလိုသည်။

ဤယင်ပူဇော်လိုသောသူသည်၊ မိမိအိမ်၌ရှိသောဥစ္စာပစ္စည်းတို့ကို အပိတ် အပင်မရှိ၊ တံခါးဟင်းလင်းဖွင့်၍၊ ပုဏ္ဏားတို့အလိုရှိရာယူစေရမည်။

၄၃။ သင်္ဂဟတရားလေးပါးကွယ်သည့်အခါ ရောဂါအမျိုးတိုးပွားပုံအကြောင်း

ဤကဲ့သို့ ပုဂံပါဠိအက္ခရာ အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ ဖျက်ဆီးပြီးလျှင်၊ တင်လျှောက် သောစကားကိုနာယူ၍၊ ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးသည်၊ ဤယင်ကြီးငါးပါးကို ပူဇော်သည့် ကစ၍၊ သင်္ဂဟတရားလေးပါးပျောက်ပြီးလျှင်၊ ယင်ငါးပါးလောက၌ ထင်ရှားဖြစ်သည်။

ဥက္ကာကရာဇ် မင်းကြီးမဖြစ်မီ ရှေးအထက်က လောကမှာ အနာရောဂါသုံးခုသာ ရှိသည်။ ဤယဇ်ကိုပူဇော်သည်မှစ၍ ကိုးဆယ့်ရှစ်ပါးသော အနာရောဂါတို့သည် လောက၌ ဖြစ်ပွားကုန်၏။

ထိုအကြောင်းကို ပြတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သုတ္တန်ပါတ် ဗြဟ္မာ ဇာတိသုတ်၌ -

ပုရေတယော ရောဂါအာသုံ၊ ကုစ္ဆာအနုသနံဇရာ။

ပဿနုဗ္ဗသမ္ဘာရဗာ၊ ပတ္တာဠနုပုတိ အာဂမ္မံ။

ပုရေ ယဇ်ကြီးငါးပါး မပူဇော်မီ ရှေးကာလ၌၊ ကုစ္ဆာ၊ လိုချင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အနာသနံ၊ ငတ်မွတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဇရာ၊ အိုခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့၊ တယောရောဂါ၊ အနာသုံးပါးတို့သည်။ အာသုံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ပဿနံ၊ အခြေလေးချောင်း ရှိသော၊ နွားအစရှိသောသတ္တဝါတို့ကို၊ သမ္ဘာရဗ္ဗာ၊ သတ်၍ယဇ်ကြီးငါးပါးပူဇော်သည် မှ။ ပတ္တာ၊ နောက်အခါ၌။ အဋ္ဌနုပုတိ၊ ကိုးဆယ့်ရှစ်ပါးသော အနာရောဂါတို့သည်။ အာဂမ္မံ၊ လာရောက်ကုန်ပြီ။

တေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌၊ ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါးဆိုသည်၊ ဤပါဠိ တော်၌၊ ကိုးဆယ့်ရှစ်ပါးဆိုသည်၊ သို့သော်လည်း၊ ပါဠိတော် စကားသာပမာဏ ဖြစ်သည်။

အနောက်တိုင်းပြည် မဇ္ဈိမဒေသအရပ်မှစ၍၊ အိန္ဒိယဟုခေါ်သော၊ ရာဇဂြိုဟ် သာဝတ္ထိ စသော ပြည်ကြီးတို့၌၊ ဘုရားပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာ၊ စကြာမင်း၊ ကုဋေ တစ်ရာခြောက်ဆယ် ကြွယ်ဝသော သူဌေးကြီးတို့၏ ဖြစ်ရာဖြစ်၍၊ အလွန်ပြည့်စုံ ကြွယ်ဝနိုင်ခဲ့သော တိုင်းပြည်နိုင်ငံဖြစ်လျက်လည်း၊ ဤသို့ ပုဏ္ဏားတို့သည်၊ သင်္ဂဟ တရားလေးပါး၏ အမြစ်ကိုဖြတ်၍၊ ယဇ်ကြီးငါးပါးကို ပေါ်စေသောကြောင့်၊ တရွေ့ တရွေ့ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးပြီးလျှင်၊ ထိုသင်္ဂဟတရားလေးပါးတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓ သာသနာ မတည်ထွန်းသေးသော သိုးဆောင်းနိုင်ငံသို့ရောက်၍၊ သိုးဆောင်းလူမျိုးတို့သည်၊ ဤ သင်္ဂဟတရားလေးပါးအတိုင်း ပြုကျင့်ဆောင်ရွက်ကြသောကြောင့်၊ ရာဇဂြိုဟ်၊ သာဝတ္ထိ စသော တိုင်းကြီးပြည်ကြီးများကို လွှမ်းမိုးအုပ်စိုးပြီးလျှင်၊ ယခုအခါ၊ ဤတိုင်းကြီးပြည် ကြီးတို့၌၊ နေသောသူတို့၏ မင်းမျိုးမတ်ကွယ်ပျောက်၍၊ သိုးဆောင်းလူမျိုးတို့ရောက်သ ဖြင့်၊ ၎င်းတို့၏လက်အောက်ခံ ဖြစ်ကြရလေသည်။ အနည်းငယ် ကျန်သောနိုင်ငံများ လည်း၊ သိုးဆောင်းလူမျိုးတို့ကို ကြောက်လန့်လျက်ပင် နေထိုင်ကြရလေသည်။

၄၄။ ။ သင်္ဂဟတရားလေးပါးရှိသောနိုင်ငံများ တိုးပွားဖြစ်ထွန်းပုံအကြောင်း

ယခုအခါ၊ သိုးဆောင်းလူမျိုးတို့သည်၊ ဤသင်္ဂဟတရားလေးပါးကို အလေးဂရုပြု ၍ ကျင့်ဆောင်လိုသည်ဖြစ်သောကြောင့်၊ အခွန်ခံယူခြင်း၊ သဿမေဓ၊ ရပြီးသော

အခွန်ကို၊ ပုရိသမေဓ ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း၌၊ အယုတ်အလွန် မရှိရအောင်၊ ပြည်ရှင်မင်း၏ အလိုအလျောက် မပြုလုပ်ပဲ၊ ပြည်သူသဘောတူ တင်မြှောက်သည့် မျှမတ်အစုအသင်းနှင့် မျှမျိုးမတ်မျိုး အစုအသင်းတို့သည်၊ ပြည်သူတို့ မနာမကြည်ရ အောင်၊ ညှိနှိုင်းတိုင်းထွာ၍၊ သဿမေဓကောက်ခံပြီးလျှင်၊ ရသည့်ငွေအနက်၊ ပြည်ရှင်မင်းကိုနှစ်တစ်ပတ်လည်သုံးလောက်အောင် ဆက်သပြီး၍ ကျန်ငွေများကို အခြားတစ်ပါး အသုံးအဆောင်မရှိ၊ မျှမတ်တို့သဘောတူထားသည့်ငွေတိုက်သို့ သွင်းရ သည်။ ထိုငွေတိုက်ကိုလည်းမျှမတ်တို့ စောင့်ထိန်းသည်။ ထိုငွေတိုက်တွင်၊ နိုင်ငံက ကောက်ခံရငွေကိုသာမကသေး၊ မင်း၊ မျှမတ်၊ သူဌေး၊ သူကြွယ်၊ ကုန်သည်ကြီးတို့၌ သုံးဆောင်သည့်ပြင်၊ ပိုမိုသမျှ ရွှေ ငွေ စိန် ကျောက်များကိုလည်း ထိုငွေတိုက်မှာပင် သွင်းထားကြသည်။ ထိုငွေတိုက်မှာ သွင်းထားသောငွေကို၊ စာရင်းအသေအချာ မှတ် သားထုတ်ယူ၍၊ နိုင်ငံကိုစောင့်ရှောက်ရန် နိုင်ငံကျိုးဖြစ်ထွန်းရန်တို့ကို၊ မျှမတ်နှစ်စု နှစ်သင်း ညှိနှိုင်းပေးကမ်း သုံးဆောင်ပြီးလျှင်၊ အတော်အသင့်ငွေတိုက်မှာ အကျန်နှင့် မင်းမျှမတ်ပြည်သူတို့ ပေါင်းစုသွင်းထားသည့်ငွေများက၊ သမ္မာပါသတရား တိုးပွား အောင်၊ ကုန်သည်လယ်လုပ်တို့အား၊ အစောင့်အထိန်းအခါ မျှလောက်ရုံ အတိုးအပွား ထား၍ ချေးငှားမစသည်။ ကုန်သည်တို့ အားရှိအောင်ကိုလည်း၊ ကုန်သည် အချင်းချင်း ပေါင်းစုစည်းရုံး၍၊ ကူးသန်းစေသည်၊ သမဝါယမဖွဲ့၍ ပေးသည်။

ကိုယ်နိုင်ငံတွင်သာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်သည်ထက်၊ အခြားနိုင်ငံနှင့်စပ်၍ ကူး သန်းရောင်းဝယ်ခြင်းသည်၊ သာ၍အကျိုးကြီးမားသောကြောင့်၊ အခြားနိုင်ငံ၌ ကုန် သည်တို့ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း၌ အပိတ်အပင် အဆီးအတား မရှိရအောင် မိတ်ဖွဲ့ ၍ပေးပြီးလျှင်၊ ကူးသန်းသွားလာစေသည်။ တရားသဖြင့် ကူးသန်းသွားလာရအောင် ပြောဆို၍ မရသည့်နိုင်ငံကိုလည်း တိုက်ဖျက်သည်။ တစ်နိုင်ငံချင်းဖြစ်၍ အားမတူလျှင် သိုးဆောင်းနိုင်ငံနှစ်ခု သုံးခုစသည်ဖြင့် ပေါင်းသင်းမိတ်ဖွဲ့၍တိုက်ခိုက်ကြသည်။ သိုး ဆောင်းလူမျိုးတို့တွင်၊ စစ်မက်ဖြစ်သည်ဟူသမျှသည်၊ များသောအားဖြင့်၊ ကုန်သည် တို့ကို အားပေးခြင်း၊ သမ္မာပါသတရားတိုးပွားအောင်ပြုလုပ်ရာ၌၊ အပိတ်အပင် အဆီးအတားရှိသောကြောင့် စစ်ဖြစ်ရသည်သာများသည်။ စစ်တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ စစ်ပြေ ငြိမ်းခြင်းမှာလည်း၊ ကုန်သည်လယ်လုပ်တို့ ညီညွတ်မှသာဖြစ်နိုင်သည်။ စစ်တိုက်ရန် စရိတ်ငွေကို၊ ကုန်သည်လယ်လုပ်တို့က စု၍ပေးသည်။

ဤသို့ သင်္ဂဟတရားလေးပါးကို အထူးအလေးဂရုပြု၍ တိုးပွားအောင်ကျင့်ဆောင် ကြသောကြောင့်၊ ယခုအခါ များစွာသော တိုင်းပြည်နိုင်ငံတို့တွင် သိုးဆောင်းနိုင်ငံတို့ သည်၊ လွန်စွာစည်ပင်တိုးတက်ကြသဖြင့်၊ ရှေးအခါ မဇ္ဈိမဒေသအရပ်များကသို့၊ ရွှေ ငွေ ရဲမက်လက်နက် အင်အားကြီးမား၍ ရှိသည့်အချက်မျက်မြင်လက်တွေ့ဖြစ်တော့ သည်။

၄၅။ ။ ရန်အောင်ကြောင်း တရားလေးပါးအကြောင်းဖော်ပြချက်

- (၁) သစ္စာ ။ ဝစီသစ္စာဟူသော နှုတ်ထွက်မှန်ကန်ခြင်း။
- (၂) ဓမ္မ ။ ဝိစာရဏဟူသော အဆင်အခြင်ပညာရှိခြင်း။
- (၃) ဇီတိ ။ အတ္တောန္တိန္ဒရီရိယဟူသော မပြတ်လုံလံရှိခြင်း။
- (၄) စာဂ ။ အတ္တပရိစ္ဆာဂဟူသော အသက်ကိုစွန့်ခြင်း။

ဆိုခဲ့သည့် သစ္စာ၊ ဓမ္မ၊ ဇီတိ၊ စာဂ၊ ဟူသောအကြောင်းတရားလေးပါးသည်။ ပစ္စုပ္ပန်အခါ၌လည်း၊ တစ်ဖက်သောရန်သူကို အောင်မြင်နိုင်သည်။ နောင်သံသရာ အနာဂတ်အခါ၌လည်း၊ အပယ်လေးပါးရန်ကို တွန်းလှန်အောင်မြင်၊ လူခွင့်နတ်ရပ် ဟုဆိုအပ်သော သုဂတိဘဝကို ရရာသည်။

ယင်းသို့ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာများစွာ အကျိုးရှိသောကြောင့်၊ မင်းအစိုးရတို့နှင့်တကွ၊ လူ့ခပ်သိမ်းအပေါင်းတို့သည်၊ ရန်အောင်ကြောင်း တရားလေးပါးကို ကြိုးစားအားထုတ် ပြည့်စုံစေရာသည်။

ကျမ်းဂန်အထောက်အထားများမှာ -

သစ္စံဓမ္မောဇီတိစာဂေါရိဋ္ဌသောအတိဝတ္ထတိ

ဧကနိပါတ်ဝါနရိန္ဒဇာတ်လာ၊ ယဿ၊ အကြင်သူအား။ သစ္စံ၊ အမှန်အကန်။ အတော်အဖြောင့် သုံးစွဲပြောဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဓမ္မော၊ အမြော်အမြင်အဆင် အခြင်ပညာသည်လည်းကောင်း။ ဇီတိ၊ မပြတ်သောထကြွလုံလံရှိခြင်းသည်လည်း ကောင်း။ စာဂေါ၊ စွန့်စားခွင့်သင့်သောအခါ၊ ရွှေငွေရတနာမှစ၍၊ မည်သည့်အရာမဆို ကိုယ်အသက်ကိုလည်း၊ မဆုတ်မနစ် စွန့်စားခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ထိုတရားလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည်။ ရိဋ္ဌ၊ ရန်သူအပေါင်းကို။ အတိဝတ္ထတိ၊ လွန်နိုင်၏။

သစ္စာဓမ္မ၊ ဝီရိယနှင့်၊ စာဂဟူသည် ရန်သူအောင်မှု၊ ကြောင်းလေးခုဖြင့်၊ သတ္တမဒ္ဓန၊ ကိစ္စပြီးကုန်။

(သံဝရပျို့)

၎င်းစကားရပ်တွင်၊ ပါဠိတော်မှာ၊ ဇီတိဆိုသည်နှင့်၊ သံဝရပျို့တွင်၊ ဝီရိယဆိုခြင်း သည်၊ ဇီတိသဒ္ဓါ၊ ဝီရိယသဒ္ဓါ၊ လုံ့လကိုချည်းပင် ဟောသည်ဖြစ်၍၊ ကွဲပြားခြင်းမရှိ၊ အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ သတ္တမဒ္ဓနဟု စပ်ဆိုသည်မှာလည်း၊ သတ္တဟူသည်ကား၊ ရန်သူ၊ မဒ္ဓန ဟူသည်ကား၊ နှိပ်နင်းသည်ဆိုလိုသည်။ လောကတွင် ရာဇဝင်အရေးပုံများမှာ စွန့်စားရဲပုံသည့် ဘက်ကအနိုင်ရ၍၊ ကြောက်သည့်ဘက်က ရှုံးကြသည့် အရာများ စွာရှိသည်။

သို့ရာတွင် ပညာမဖက်အကွက်မကျ၊ ကာလဒေသ မထောက်မထား၊ အစွန့် အစားမှားယွင်းချေလျှင်၊ သေတတ် ပျက်စီးတတ်သည်။

၄၆။ ။ တစ်နည်း၊ ရန်အောင်ကြောင်းလေးပါးဖော်ပြချက်

- (၁) သစ္စာ ။ မှန်ကန်စွာပြောဆိုခြင်း။
- (၂) ဓမ္မ ။ အတတ်ပညာရှိခြင်း။
- (၃) ဇီတိ ။ လုံ့လဝီရိယမပြတ်ရှိခြင်း။
- (၄) စာဂ ။ ဥစ္စာကိုပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းနှင့် အသက်ကိုစွန့်ခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အာဠဝိပြည်၊ အာဠာဝကဘီလူး၏ ဗိမာန်၌၊ သီတင်း သုံးနေတော်မူစဉ်၊ ဤပစ္စုပ္ပန်လောက၊ နောင် တမလွန်လောက ဟူသော လောက နှစ်ပါး၌၊ ကောင်းရာကောင်းကြောင်း စီးပွားချမ်းသာ တိုးတက်ရန် အကြောင်းကို အာဠာဝက ဘီလူးက မေးလျှောက်ရာ၊ ပြေတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည် -

ယဿေတေစတုရောဓမ္မာ၊ သဒ္ဓဿယရမေသိနော။

သစ္စဓမ္မောဇီတိ စာဂေါ၊ ဟဝေပစ္စနသောစတိ။

ဟူသောဂါထာကို ဟောတော်မူသည်။

သဒ္ဓဿ၊ သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံသော။ ယရမေသိနော၊ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်ကို ရှာမှီးသော။ ယဿ၊ အကြင် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအား။ သစ္စံ၊ အမှန်အကန် ပြောဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဓမ္မော၊ အတတ်ပညာ လည်းကောင်း။ ဇီတိ၊ မပြတ် ထုတ်သော လုံ့လဝီရိယလည်းကောင်း။ စာဂေါ၊ ဥစ္စာကို ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း၊ စစ်ရေး စစ်ရာ၌ အသက်ကိုသော်လည်း စွန့်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဧတေစတု ရောဓမ္မာ၊ ဤတရား လေးပါးတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ ဟဝေ၊ စင်စစ်။ ပစ္စ၊ ဤလောက မှ တမလွန်လောကသို့ ရောက်၍လည်း။ နသောစတိ၊ မစိုးရိမ်ရ။

၄၇။ ။ တစ်နည်း၊ ရန်အောင်ကြောင်းတရားလေးပါးအကြောင်း

ရန်မာန်ကို အောင်ကြောင်းတရားလေးပါး အပြားရှိ၍၊ လေးပါးဟူသော်ကား

- (၁) သစ္စံ၊ (၂) ဓမ္မ၊ (၃) ဇီတိ၊ (၄) စာဂ

ဟူ၍လေးပါးတည်း။ ထိုလေးပါးတို့တွင်၊

သစ္စာဟူသော်ကား၊ ဝစီသစ္စာတည်း။ လာမည်၊ ပြုမည်ဆိုတိုင်းလာသည် ပြုသည်ဟုလိုသည်။

ဓမ္မဟူသည်ကား၊ စုံစမ်းဆင်ခြင်တတ်သော ပညာတည်း။ ဤသို့ပြုလျှင်၊ ဤသို့ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု စုံစမ်းဆင်ခြင်တတ်သော ပညာဟုလိုသည်။

မိတိ ဟူသည်ကား၊ အခါမပြတ် ဖြစ်သော ဝီရိယတည်း၊ လူပျင်းလုံးလတခဏ ဆိုဘိသကဲ့သို့ တခဏသာ မဖြစ်မူ၍၊ အခါမပြတ်ဖြစ်သော ဝီရိယဟူလိုသည်။

စာဂ ဟူသည်ကား၊ မိမိကိုယ် အသက်ကို စွန့်ခြင်းတည်း၊ မိမိအသက်ကိုပွဲကွက် ခြင်းမရှိ စွန့်စားသည် ဟူလိုသည်။ ။ ကိုယ်အသက်ကို စွန့်စားသောစာဂသည်၊ ဘေးရန်တွေ့သောအခါ၊ သေလုနီးအခါတို့မှာ လွန်စွာသက်ဆိုင်သည်၊ ဘေးရန်တွေ့ သည့်အခါ၊ မစွန့်စားပုံ၊ ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်၍ နေခဲ့လျှင်၊ အကျိုးအကြောင်းကို မသိ နိုင်သည့်အတွက် ပျက်စီးတတ်သည်။ သေလုနီးအခါ၊ ကြောက်လန့်တုန်လှုပ်သော အားဖြင့်၊ တရားကို နှလုံးမသွင်းနိုင်ပဲ၊ သေလျှင် အပါယ်လားတတ်သည်။ ။ သည်ကို ရည်၍၊ “ရဲသော်မသေ၊ သေသော်ငရဲမလား” ဟု ဥဒါန်းကျူးသည်။

ဤလေးပါးသော တရားနှင့်ပြည့်စုံလျှင်၊ ရန်သူတို့ကို နှိပ်နင်းနိုင်၏။ သည်ကို ရည်၍၊ သံဝရရှိ၍။ ။ သစ္စာဓမ္မ၊ ဝီရိယနှင့်၊ စာဂဟူသည်၊ ရန်သူအောင်မှု၊ ကြောင်းလေးခုဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ။ သစ္စာဓမ္မော၊ မိတိကျော်သား၊ စာဂေါပါလ၊ ငါကိုမ၍၊ အာဘောဇ်သည်၊ ငါတို့ပြည်ကား၊ လေးမည်နွယ်ရိုး၊ ခြင်္သေ့မျိုးတွင်၊ တန်ခိုး ကြီးစွာ၊ ကေသရာ၏၊ နိဝါသန၊ ရွှေဂူဝသို့၊ ကြားကစဉ်သို့၊ ကြောက်ဖွယ်ရှိလျက်၊ ဒိဋ္ဌိအယူ၊ အဘယ်သူလျှင်၊ ထီးဖြူဆောင်းခြင်း၊ ငါသည်မင်းကို။ ။ ရန်တင်းမေးလေ ကောင်းအံ့နည်း၊ ဟူ၍လည်းကောင်း စပ်ဆိုလေသည်။ ။ ဝီရိယနှင့် မိတိကား၊ အနက်အထူးမရှိပြီ။

ပုံစံဝတ္ထကား။ ။ လွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်းပြုသည်ရှိသော်၊ ဘုရားလောင်းတော်သည် မျောက်၏အမျိုး၌ဖြစ်၍ ကြီးရင့်လတ် သော် မြင်းသားငယ် ပမာဏရှိသည်ဖြစ်၍၊ အားအစွမ်းနှင့်ပြည့်စုံလျက်၊ တစ်ခုသော မြစ်ကမ်း၌နေ၏။ မြစ်ကမ်းအလယ်၌၊ တစ်ခုသောကျွန်းငယ်ရှိ၏။ ထိုကျွန်းငယ် ကား၊ သရက်၊ ပိနဲ့၊ နရဲ၊ မာလကာ၊ ရှောက်၊ သံပရာ စသော သစ်ပင်သစ်သီးတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။ မြစ်၏ ဤမှာဘက်ကမ်းနှင့် ကျွန်းငယ်အကြား၌၊ တစ်ခုသော ကျောက် ဆောင် ကျောက်ဖျာသည်ရှိ၏။ ထိုမျောက်မင်းသည်၊ ဤမှာဘက်ကမ်းမှ ခုန်လွှားသည် ရှိသော်၊ ထိုကျောက်ဆောင် ကျောက်ဖျာအပြင်၌ကျ၏။ ထိုကျောက်ဆောင် ကျောက်ဖျာ အပြင်မှ ခုန်လွှားပြန်သည်ရှိသော်၊ ထိုကျွန်းငယ်၌ကျ၏။ ဤသို့နှင့်နှင့် ကူးသန်း၍ နေနေအခါ ထိုကျွန်းငယ်သို့ သွား၍ကျက်စားပြီးလျှင်၊ ညဉ့်ညဉ့်အခါ၌၊ ဤမှာဘက်သို့ပြန်၍ ပြန်၍အိပ်၏။ ထိုအခါ တစ်ခုသော မိကျောင်းသည်၊ မိမိမယား ဖြစ်သော မိကျောင်းမနှင့်တကွထိုင်မြစ်၌နေ၏။ မိကျောင်းမသည် ဤမှထိုမှ သွား လာကျက်စားသော ဘုရားအလောင်းမျောက်မင်းကို မြင်လေလျှင်၊ မျောက်မင်း၏နှလုံး သားကို စားသောက်လိုသော ချင်ခြင်းအာသာဖြစ်၍၊ မိကျောင်းဖိုအား ဖမ်းဆီးဆောင် ယူ၍ ပေးပါဟု တိုက်တွန်းသဖြင့် အဘယ်မိချောင်းမ မကြောင့်ကြလင့်၊ ရလိမ့်မည်

ဆို၍ နှစ်သိမ့်စေပြီးလျှင်၊ ညချမ်းအခါ ကျွန်းငယ်မှ ပြန်၍လာသည်ရှိသော်၊ ငါမင်း အံ့ဟူ၍ ကြံ၍ကျောက်ဖျာအပြင်၌ အိပ်၍နေလေ၏။

ဘုရားလောင်းလည်း နေ့အခါ ကျက်စား၍ ညအခါ ထိုကျွန်းငယ်၌တည်လျက်၊ ထိုကျောက်ဖျာကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်သော်၊ ဤကျောက်ဖျာသည်၊ ရှေးအခါနှင့်မတူ မြင့် သကဲ့သို့ထင်၏။ အကြောင်းအသို့ဖြစ်မည်နည်းဟုကြံ၍၊ ဘုရားလောင်း မျောက်မင်း အား၊ ရေ၏ပမာဏကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်းစွာမှတ်၍ထားအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ဤကဲ့သို့သော အကြံသည်ဖြစ်၏။ ယနေ့မြစ်ရေလည်းမတက်မသက်။ ထိုသို့လျက်၊ ဤကျောက်ဆောင် ကျောက်ဖျာသည် ကြီးသကဲ့သို့ထင်၏။ မြင့်သကဲ့သို့ထင်၏။ တစ်စုံ တစ်ခု မိကျောင်း ငါး လိပ်တို့သည်၊ တိတ်တဆိတ်ချောင်းမြောင်း၍ နေကုန်သလော။ ယခုအခါ ငါစုံစမ်းအံ့ဟု ထိုအရပ်၌ပင်လျှင်ရပ်လျက် ကျောက်ဆောင်ကျောက်ဖျာ နှင့် စကားပြောဆိုလိုသကဲ့သို့ပြု၍၊ အံ့အချင်း ကျောက်ဆောင် ကျောက်ဖျာဟု ခေါ်လျှင်၊ စကားတုံ့မရသဖြင့် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ခေါ်ပါသော်လည်း၊ ၎င်းအတူ စကား တုံ့မရသဖြင့် အဘယ်ကြောင့် ကျောက်ဆောင် ကျောက်ဖျာသည်၊ ယနေ့ စကားတုံ့ မပြန်သနည်းဟုဆိုလျှင်၊ မိကျောင်းကြား၍မချွတ်၊ ဤကျောက်ဆောင် ကျောက်ဖျာ သည်၊ ရှေးအခါတစ်ပါး စကားပြောနေကျ မြစ်ဟန်ရှိ၏ဟု မျောက်မင်းအား စကား တုံ့ပြန်လိုသည်ဖြစ်၍ အိုမျောက်မင်းဟုဆို၏။ ထိုအခါ မျောက်မင်းက သင်ကား အသူနည်းဟု မေးမြန်းရာ၊ ငါမိကျောင်းတည်းဟုဆိုလျှင်၊ အဘယ်ကြောင့် ဤအရပ်၌ နေသနည်းဟု မေးမြန်းသဖြင့်၊ သင်၏နှလုံးသားကို အလိုရှိသောကြောင့် နေသည်ဟု ဆိုလျှင်၊ ဘုရားလောင်း မျောက်မင်းသည် ဤသို့ကြံ၏။ အကြင် ငါအား တစ်ပါးသော သွားရာခရီးမရှိ၊ ယနေ့ ဤမိချောင်းကို လှည့်ပတ်၍ သွားရသော် သင့်၏ဟု ကြံပြီး လျှင်၊ ထိုအခါ အဆွေမိကျောင်း၊ ငါ၏ကိုယ်ကို သင့်အားစွန့်အံ့၊ သင်၏ခံတွင်း ကိုဖွင့်၍ ခံတွင်းဖြင့် သင်၏အထံသို့ လာသောငါကို ဖမ်းယူလောဟု ဆို၏။

မိကျောင်းတို့မည်သည်၊ အထက်မေး လှုပ်ရှားသော သတ္တဝါဖြစ်ကုန်၍ ခံတွင်း ဟလျှင် မျက်စိမှတ်မြဲ သဘောရှိရကား၊ မျက်စိကိုမှိတ်၍၊ ခံတွင်းက ဟလျက်နေလေ ၏။ ဘုရားလောင်းလည်း ကျွန်းထက်မှ ခုန်လွှား၍၊ မိကျောင်း၏ ဦးထိပ်၌နင်း၍ ထိုမိကျောင်း၏ ဦးထိပ်မှ ခုန်လွှားပြန်၍၊ လျှပ်စစ်နွယ်ကဲ့သို့ထွန်းပလျက်၊ ထိုမှာဘက် ကမ်း၌ရပ်လျက် တည်လေ၏။ ထိုအခါ မိကျောင်းလည်း၊ ထိုအံ့အွယ်သရဲကိုမြင်၍ မျောက်မင်း၏ ကိုယ်အတွင်း၌၊ သစ္စာ၊ ဓမ္မ၊ ဝီရိယ၊ စာဂ ဟူသော ရန်သူအောင် ကြောင်းတရားလေးပါးရှိသဖြင့်၊ ငါတည်းဟူသော ရန်သူကို၊ လွန်မြောက်နိုင်ရန်တကား ဟု ချီးမွမ်းထောပနာလိုသည်ဖြစ်၍ -

ယသောတေတေတရောဓမ္မာ၊ ဝါနရိန္ဒယထာတဝ။
သစ္စဓမ္မောဓိတိစာဂေါ၊ ရိဋ္ဌသောအတိဝတ္တတိ။
ဟူသောဂါထာကို ရွတ်၏။

အနက်ကား။ ။ ဝါနရိန္ဒ၊ မျောက်မင်း။ တဝ၊ သင်မျောက်မင်းအား။ သစ္စ၊ မှန်သောစကားကို ဆိုခြင်းလည်းကောင်း။ ဓမ္မော၊ စုံစမ်းဆင်ခြင် မြော်မြင်တတ်သောပညာလည်းကောင်း။ ဓိတိ၊ မပြတ်ဖြစ်သော ဝီရိယလည်းကောင်း။ စာဂေါ၊ စွန့်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ စတုရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဧတေဓမ္မာ၊ ထိုရန်အောင်ကြောင်း ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့သည်။ သန္တိယထာ၊ ရှိကုန်သကဲ့သို့။ ယသ၊ အကြင်သူအား။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အရိဋ္ဌ၊ ရန်သူကို။ အတိဝတ္တတိ၊ လွန်မြောက်နိုင်၏။

ဤဝတ္ထု၌ မျောက်မင်းအား မိကျောင်းအထံသို့ လာမည်ဆိုပြီးလျှင်၊ ဆိုတိုင်း မချွတ်ယွင်းစေမူ၍ လာသောကြောင့်၊ စင်စစ် သစ္စာနှင့်ပြည့်စုံ၏။

ဤသို့ပြုလျှင်၊ မိကျောင်းဘေးမှ လွတ်ကင်းလတ္တံ့ဟု ဆင်ခြင်တတ်သောကြောင့် စင်စစ် ဓမ္မနှင့် ပြည့်စုံ၏။

မိကျောင်းဘေးမှ လွတ်မြောက်စိမ့်သောငှါ၊ မပြတ်လုံလပ်ခြင်းကြောင့် ဓိတိနှင့်လည်းပြည့်စုံ၏။

မိကျောင်းဖမ်းမိ၍ သေလိုလျှင် သေစေဟု မိမိကိုယ်ကို စွန့်ခြင်းကြောင့် စာဂနှင့်လည်းပြည့်စုံ၏။

ဤသို့အားဖြင့် ဤတရားလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံလျှင်၊ ရန်သူကို အောင်မြင်နိုင်၏ဟု သိရာ၏။ ။ ဤကား ရန်အောင်ကြောင်းတရားလေးပါးတည်း။

တနည်း ရန်အောင်ကြောင်းတရား လေးပါးအပြားရှိ၏။ ။ လေးပါးဟု သော်ကား။ ။ ဘေဒ၊ ဒဏ္ဍ၊ သမ၊ ဒါန ဟူ၍ ရန်အောင်ကြောင်းလေးပါးတည်း။

ထိုလေးပါးတို့တွင် ရန်သူ တစ်ဖက်စစ်သည်ကို ဖောက်ခွဲနိုင်ခြင်းသည်၊ ဘေဒမည်၏။ အနိုင်အထက်ဒဏ်ပေးခြင်းသည်၊ ဒဏ္ဍမည်၏။

ညီညွတ်စွာပြုပြင်ခြင်းသည်၊ သမ မည်၏။ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းသည်၊ ဒါနမည်၏။ ဤကား ရန်အောင်ကြောင်း တနည်း ဥပါယ်လေးပါးတည်း။

၄၈။ ။ သစ္စာအကြောင်း

လောက၌ အမှန်အကန်ပြောဆိုခြင်းသည်၊ ချက်ချင်းမျက်မှောက်ဒိဌဓမ္မအကျိုးကိုပေးတတ်သည်။

(၁) ဘုရားလောင်း ငုံးမင်းဖြစ်စဉ်၊ မှန်သော သစ္စာကိုဆိုသောကြောင့်၊ ငုံးမင်း နေသာတောအုပ်ကို တောမီးကွင်းသည်။

(၂) သုဝဏ္ဏသျှံသတိုးသားမြှားမှန်၍ မြှားဆိပ်တက်၍ သေဝပါးနီး ရှိသည်ကို၊ မိဘနှစ်ပါးနှင့် ဗဟုသုတရှိနတ်သမီးတို့ သစ္စာပြု၍ အသက်မှ ချမ်းသာရသည်။

(၃) မြောသောကမင်းကြီးလက်ထက်၊ ပြည့်တန်ဆာမ၊ မှန်သောစကားကို သစ္စာဆို၍၊ ဂင်္ဂါရေအညာသို့ ဆန်တက်သည်။

(၄) ရှေးအခါ၊ တရုတ်နိုင်ငံ၌ တရုတ်မင်းတို့သည် မှန်သောသစ္စာကို ဆို၍ အရှေ့သမုဒ္ဒရာ ရေမျက်နှာပေါ်ကိုရထားနှင့်သွားနိုင်သည်။

(၅) သောတ္တိသေန အိမ်ရှေ့မင်းနုနာစွဲသည်ကို၊ သမ္ဘူလမင်းသမီး မှန်သောသစ္စာစကားကိုဆို၍ ရေသွန်းလောင်းလျှင်၊ နုနာပျောက်သည်။

(၆) ငါးရဲ့ မင်းမှန်သောသစ္စာစကားကိုဆို၍ မိုးကိုရွာစေသည်။ လောက၌ ကံအရာကိုချန်ထား၍၊ သစ္စာဖြင့်မပြီးနိုင်သော အမှုမည်သည်မရှိ။ ထို့ကြောင့်

သစ္စေနဝါဒေ နူဒကံပိ ဓါဝတိ၊ ဝိသံပိ သစ္စေန ဟနန္တိ ပဏ္ဍိတာ၊ သစ္စေန ဒေဝေါ ထနယံပဝဿတိ၊ သစ္စေဌိတာ နိဗ္ဗုတိ ပတ္တယန္တိ ယေ ကေစိ မေ အတ္ထိရသာ ပထဗျာ သစ္စံ တေသံ သာဓုတရံ ရသာနံ သစ္စေဌိတာ သမဏ္ဌာ ဗြဟ္မဏာစရသရန္တိဇာတိ မရဏဿတရန္တိ။ ။

ဟူ၍ ရှင်နု၊ ဂသိန် ဟောတော်မူသည်။

သစ္စေနဝါဒေန၊ မှန်သော သစ္စာစကားဖြင့်။ ဥဒကံပိ၊ ရေမျက်နှာပြင်ပေါ်ကိုလည်း။ ဓါဝတိ၊ ပြေးသွားနိုင်၏။ ပဏ္ဍိတာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ သစ္စေန၊ မှန်သောစကားဖြင့်။ ဝိသံပိ၊ အဆိပ်ကိုသော်လည်း။ ဟနန္တိ၊ ဖျောက်နိုင်ကုန်၏။ သစ္စေန၊ မှန်သောစကားဖြင့်၊ ဒေဝေါ၊ မိုးသည်။ ထနယံ၊ ထစ်ကြိုးလျက်။ ပဝဿတိ၊ ရွာ၏။ သစ္စေန၊ မှန်သောစကား၌။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်သောပညာရှိတို့သည်။ နိဗ္ဗုတိ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ပတ္တယန္တိ၊ တောင့်တနိုင်ကုန်၏။ ပထဗျာ၊ မြေအပြင်၌။ ယေကေစိ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ ကုမေရသာ၊ ဤအရသာတို့သည်။ အတ္ထိသန္တိရှိကုန်၏။ တေသံရသာနံ၊ ထိုအရသာအပေါင်းထို့ထက်။ သစ္စံ၊ မှန်ကန်စွာ ပြောဆိုသောစကားသည်။ သာဓုတရံ၊ အလွန်တရာချိုမြိန်သောအရသာမည်၏။ သစ္စေ၊ မှန်သောစကား၌။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်သော။ သမဏာစ၊ ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ဗြဟ္မဏာစ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဇာတိမရဏဿ၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသေခြင်း၏။ ပါရံ၊ ကမ်းတစ်ဖက်ဟူသောနိဗ္ဗာန်သို့၊ တရန္တိ၊ ကူးမြောက်နိုင်ကုန်၏။

အမှန်အကန် ပြောဆိုခြင်းသစ္စာသည်။ လောက၌သာ အကျိုးပေးသည် မဟုတ်သေး။ ပါရမီ ဆယ်ပါးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် သော အကျိုးကိုလည်းပေးနိုင်၏ဟူလို။

အမှန်အကန်ပြောဆိုခြင်းသည်၊ အရသာတကာတို့ထက်၊ အဘယ့်ကြောင့်၊ မြတ် သနည်းဟူမူ၊ လောက၌၊ ထောပတ်၊ ဆီဥ၊ သားမျိုး၊ ငါးမျိုးဟူသော မွန်မြတ်သော အရသာကိုစားလျှင်၊ အသွေးအသား အားခွန်ဗလကို တိုးပွားစေသကဲ့သို့ မှန်သော သစ္စာစကားကိုဆိုသောသူ၏များစွာသောအကျိုးစီးပွားတိုးပွားသောကြောင့်၊ မှန်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်းသစ္စာသည်၊ မွန်မြတ်သောအရာမည်၏။

မှန်သောသစ္စာစကားကို ဆိုခြင်းသည်၊ သစ္စာပါရမီဖြစ်၏၊ ဤသစ္စာပါရမီကို ဖြည့်လိုသော သူသည်၊ သောကြာဂြိုဟ်နှင့်အလားတူကျင့်အပ်၏။

ထို့ကြောင့်

ယထာပိ ဩသမိ နာမ တုလာ ဘူတော သဒေဝကေ သမယေ ဥတုဝဿေဝါ
န ဝေါက္ကမတိ ဝီထိတော။ တထေဝ တံ ပိသစ္စေသု၊ မာ ဝေါက္ကမာဟိ ဝီထိ
တော၊ သစ္စာ ပါရမီတံ ဂန္တာ၊ သမ္မောဓိံ ပါပုဏိဿတိ

ဟူ၍ ဘုရားလောင်းသုမေခါရှင်ရသေ့အား ဟောကြားတော်မူသည်။

ဩသမိနာမ၊ သောကြာမည်သော၊ ဂြိုဟ်သည်။ သမယေဝါ၊ ဆောင်းဇွေဥတုတို့ ၌လည်းကောင်း၊ ဥတုဝဿေဝါ၊ မိုးဥတုတို့၌လည်းကောင်း၊ ဝီထိတော၊ သွားမြိ လမ်းမှ။ နဝေါက္ကမတိ၊ မဖယ်မရှား။ သဒေဝကေ၊ နတ်နှင့်တကွသော လောက၌။ တုလာဘူတောယထာ၊ လမ်းမှန်သွားသောကြောင့် ချိန်ခွင်သဖွယ် ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထေဝ ထို့အတူလျှင်။ တံပိ၊ သင်သုမေခါရှင်ရသေ့သည်လည်း။ သစ္စေသု၊ မှန်သောစကား တို့၌။ ဝီထိတော ဆိုပြီးသောလမ်းမှ၊ မာဝေါက္ကမာဟိ၊ မဖယ်လွှဲလေနှင့်။ သစ္စာ ပါရမီတံ၊ သစ္စာပါရမီနှင့် ပြည့်စုံသော သူ၏အဖြစ်သို့။ ဂန္တာ၊ ရောက်၍။ သမ္မောဓ၊ အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်သို့။ ပါပုဏိဿတိ၊ ရောက်လတ္တံ့။

သစ္စာနှင့်တူသော ကိုးကွယ်ရာ၊ တည်ရာ၊ လည်းလျောင်းရာ မရှိဟူရာ၌သက် သောကား။

ကဏ္ဍဒီပါယနဇာတ်၌၊ သားငယ်ကို မြွေခဲသောကြောင့်၊ သေငယ်ဇောနှင့် မိန်းမော၍နေရာ၊ ဆရာဖြစ်သောရသေ့က၊ ငါကားရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ ခုနစ်ရက်မျှ သာပျော်မွေ့သည်။ ထိုမှနောက်၌ကား၊ အိမ်ရာထောင်သော လူ့ဘောင်သို့ ဝင်ဦး မည်ကြံလျက်၊ တရံတဆစ်မျှ ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်၌မပျော်မွေ့။ ထိုသို့မပျော်မွေ့သော် လည်း၊ သူတစ်ပါးတို့ ကဲ့ရဲ့မည်မှ ရှက်စနိုး၍၊ တစ်စုံတစ်ယောက်တို့မျှ ငါမပြောမဆို၊ ထိုစကားမှန်၏၊ မှန်သောစကားကို ဆိုခြင်းကြောင့် ဤသူငယ်၌ မြွေဆိပ်သည် လျော့ကျစေသတည်းဟု၊ ဆရာကဏ္ဍဒီပါယန ရသေ့သစ္စာမူလျှင်၊ သူငယ် သားမြတ်မှ

အထက်၌တည်သော မြွေဆိပ်သည်လျော့ကျ၍ မြေသို့သက်လေ၏။ သူငယ်လည်း မျက်စိကိုဖွင့်၍ မိဘတို့ကိုကြည့်လျက်၊ အမိ အဖဟူ၍၊ တရမ်းခေါ်ယောင်ပြီးလျှင်၊ ပြန်စောင်း၍ တဖန်အိပ်ပြန်၏။ ထိုအခါကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့က၊ အဖသူဌေးအား ယခုအခါ ငါ၏အစွမ်းကိုပြပြီး သင်လည်းတဖန်သစ္စာမူဦးလော့ဟုဆိုသဖြင့်၊ ထိုသူဌေး ကလည်း ငါလူပြုသည်မှ ယခုထက်တိုင် နှမြောစဉ်းလဲသော သူဌေးဟူ၍၊ လူတို့ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချမည်ကို ကြောက်၍သာ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲသည်။ သဒ္ဓါယုံကြည်၍ပေးသော မည် သည်မရှိစဖူး။ ထိုအကြောင်းကိုလည်း မည်သူတစ်ယောက်အားမျှ ငါမပြောမဆို၊ ထိုစကားသည် မှန်၏။ မှန်သောစကားကိုဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဤသူငယ်၌ မြွေဆိပ် သည်လျော့ကျစေသတည်းဟု သစ္စာမူလျှင်၊ ခါးမှအထက်၌တည်သော မြွေဆိပ်သည် လျော့ကျ၍မြေသို့သက်လေ၏။ သူငယ်လည်းလျောင်းရာမှထ၍ထိုင်လျက် နေ၏။ ထ၍သော်ကားမသွားနိုင်၊ ထိုအခါ သူဌေးကလည်း၊ သူဌေးမအား၊ ရှင်မ ယခုငါ၏ အစွမ်းကိုပြပြီး၊ ညည်းလည်းတဖန် သစ္စာမူဦးလော့ဟု ဆိုသဖြင့်၊ ထိုသူဌေးမလည်း ဤငါ၏သားကို ကိုက်သောမြွေနှင့်ငယ်လင်ဖြစ်သောဤသူဌေးကို အထူးအပြား မရှိမုန်း ၏။ ထိုသို့ပင် မုန်းသော်လည်း၊ ငါတို့အမျိုးမှာလင် တစ်ယောက်ကိုစွန့်၍၊ လင်တစ် ယောက်ရှာရိုးမရှိတကား၊ အမျိုးစရိုက်ပျက်မည်စိုး၍၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကို၊ ငါမပြောမဆို၊ ထိုစကားမှန်၏။ မှန်သောစကားကိုဆို ခြင်းကြောင့် ဤသူငယ်၌ မြွေဆိပ် သည်လျော့ကျစေသတည်းဟု သစ္စာမူလျှင်၊ အလုံး စုံကိုယ်၌ တည်သမျှ မြွေဆိပ်သည်၊ လျော့ကျ၍၊ မြေသို့သက်လေ၏။ ဤသို့လျှင် မှန်သောစကားကိုဆိုခြင်းကြောင့် အဆိပ်ထန်သော မြွေကိုကဲခဲသဖြင့် သေလုရူးရူး မူးမှိုင်းတွေဝေသေငယ်သေသော သူငယ်စင်လျက်အသက်ရှင်လေသည်။

၄၉။ ။ ဓမ္မအကြောင်း

ဓမ္မဟူသော ဉာဏ်ပညာ၏၊ လောကီ လောကုတ္တရာများစွာ အကျိုးရှိကြောင်း ကိုလည်းများစွာဆိုလတ္တံ့။

ယခုအခါ၊ အနောက်တိုင်းပြည်နိုင်ငံ၊ အရှေ့ဇျပနနိုင်ငံ၊ တရုတ်နိုင်ငံများက နောက်အသစ် ဖြစ်ပွားသည့် မီးသင်္ဘော၊ မီးရထား၊ ရက်ကန်းစက်မှစ၍၊ စက်အမျိုးမျိုး၊ ဖန်၊ မှန်၊ ပန်းကန်၊ ပိုးထည်၊ ချည်ထည် အမျိုးမျိုးတို့သည်၊ ဉာဏ်ပညာမှထွက်သည် ချည်းဖြစ်သည်။ လောကုတ္တရာ၌လည်း၊ မဂ်ဖိုလ်ဟူသည် ဉာဏ်ပညာပင်ဖြစ်သည်။ အလုံးစုံကိုသိသော မြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဟူသည်လည်း၊ ဉာဏ်ပညာပင် ဖြစ်သည်။

သေနတ်၊ အမြောက်၊ ဗုံး၊ လက်နက် ကိရိယာ အမျိုးမျိုးတို့ သည်လည်းဉာဏ် ပညာမှထွက်သည်ချည်းဖြစ်သည်။

စကားပြောကြေးနန်း၊ အရိပ်ပြပုံကို ယူနိုင်သော အတတ်အစရှိသည်တို့သည် လည်း၊ ဉာဏ်ပညာမှဖြစ်သည်ချည်းဟူ၍မှတ်ရမည်။

သည်သာမကသေး၊ ဘုရားတိုင်အောင် ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ပညာဓိက ဘုရားလောင်းရှိသည်။

၅၀။ ၊ ဇိတိအကြောင်း

ဇိတိဟူသော မပြတ်ထုတ်အပ်သော လုံ့လဝီရိယသည်လည်း၊ လောကီလောကုတ္တရာများစွာအကျိုးကိုပေးသည်။

နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်များမှာသာ၊ ကံအကျိုးသက်သက်ကို ခံစားရသည်။ လူ့ပြည်မှာ ကံအကျိုးသက်သက်မဖြစ်နိုင်။

ဤဘဝ ကေနံဘုရားဖြစ်မည့် ဘုရားအလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်းသားသော်လည်း၊ လုံ့လ ထုတ်၍ ဒုက္ခရစရိယာကျင့်ခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖျန်းခြင်းများကို ပြုမှ ဘုရားဖြစ်နိုင်သည်။

လောက၌လည်း လူတို့သည်၊ အမိမွေးသည့်အတိုင်းဖြစ်၍၊ ဝီရိယဖြင့်၊ မသုတ် မသင် မရှင်းမလင်းထားလျှင်၊ ခြေသည်းလက်သည်း၊ ဆံအမွှေးတို့သည်ရှည်၍ လူနှင့် မတူ၊ မျောက်ကဲ့သို့ဖြစ်လိမ့်မည်။

လောက၌ လူတို့ စားသောက်ရန်ကိုလည်း၊ လုံ့လဝီရိယထုတ်၍ မလုပ်မဆောင် လျှင်၊ လယ်ယာမဖြစ်မထွန်း၊ စားသောက်ရန် ဆန်စပါးမရှိ ဖြစ်လိမ့်မည်။

ဝတ်ဆင်ရန်ကိုလည်း လုံ့လထုတ်၍ မရက်မလုပ်လျှင်၊ အဝတ်ပုဆိုးဆင်ရန်မရှိ၊ အချည်းနှီးဖြစ်လိမ့်မည်။

နေထိုင်ရန် မြို့ရွာ အိမ်ကျောင်းကိုမှသော်လည်း၊ မဆောက်မလုပ်လျှင်၊ လွင် ထီးထီးမှာ နေရလိမ့်မည်။

တောင်ကျွန်းအရပ်မှာ၊ များသောအားဖြင့် နေထိုင်ဝတ်ဆင်ရန်၊ ရွေးကုသိုလ် ကံကြောင့်၊ အလိုလို ဘုံဗိမာန် ပဒေသာပင်ပေါက်သော မည်သည်မရှိ။ နောက်က ဆိုခဲ့ပြီးသော စက်အမျိုးမျိုး၊ လက်နက်အမျိုးမျိုး၊ အထည်အမျိုးမျိုးတို့ကို လုပ်ကောင်း မွန်အောင် ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍၊ ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်သော်လည်း၊ ဝီရိယထုတ်၍ မလုပ် မဆောင်လျှင်၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုမျှမဖြစ်နိုင်။

လောက၌ လူတို့ သုံးဆောင်သမျှသော ဝတ္ထုကို စဉ်းစားကြည့်ရှု၍ ဆင်ခြင် လျှင်၊ အလိုလိုဖြစ်သော မည်သည်မရှိ၊ လုံ့လဝီရိယထုတ်၍ လုပ်ဆောင်သောကြောင့် သာဖြစ်သည်ချည်းမှတ်ရမည်။

ရွှေ၊ ငွေ၊ စိန်၊ ကျောက်တို့သည်လည်း၊ မြေကြီးထဲမှ အလိုလိုပေါ်၍၊ လူ့ပြည် သို့ လာရောက်သည်မဟုတ်၊ မြေကြီးကို တူးဆွ၍၊ လူတို့၏ လုံ့လဝီရိယဖြင့် လူ့ပြည် သို့လာရောက်သည်။

လောကတစ်ခုလုံး၌၊ လုံ့လဝီရိယ အကျိုးကိုသာ ခံစား၍ နေကြရသည်ကို စေ့စေ့ဆင်ခြင်လေ၊ သိမြင်လေဖြစ်လိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့်

ယောစ ဝဿသတ် ဇီဝေ၊ ကုသိတော ဟိန ဝီရိယော၊ ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ အာရဒ္ဓေါ၊ ဝီရိယော ဒဋ္ဌံ။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

ဟိနဝီရိယော၊ ယုတ်သော လုံ့လဝီရိယ ရှိသော၊ ကုသိတော၊ ပျင်းရိသော။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဝဿသတ်၊ အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံး။ ဇီဝေ၊ အသက်ရှည်၏။ တဿ၊ ထိုလူပျင်း အသက်တစ်ရာ ရှည်သည်ထက်။ ဒဋ္ဌံ၊ မြဲမြံစွာ၊ အာရဒ္ဓေါ၊ အားထုတ် အပ်သော။ ဝီရိယော၊ လုံ့လဝီရိယရှိသောသူသည်။ ဧကာဟံ၊ တစ်ရက်မျှ။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှည်ခြင်းသည်။ သေယျော၊ မြတ်၏။

ဆိုခဲ့ပြီးသော အကျိုးများသာ မကသေး၊ ဘုရားတိုင်အောင် ဖြစ်စေနိုင်သော ကြောင့် ဝီရိယာဓိက ဘုရားလောင်းရှိသည်။

၅၁။ ၊ စာဂအကြောင်း

ဥစ္စာပစ္စည်းကို စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း၊ စာဂမည်သည်၊ ခပ်သိမ်းသော သူတို့နှင့် ဆက်ဆံသော သင်္ဂဟတရား လေးပါး၌ ပါဝင်၏။ မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါး၌ လည်းပါဝင်၏။ ဒါနပါရမီလည်း ဖြစ်၏။

လောက၌ အလုပ်အဆောင် မှုခင်းပြုဘွယ် ကိစ္စရှိသမျှကို အစိုးရပင် ဖြစ်စေ ကာမူ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းပေး၍ မခိုင်းလျှင်၊ မည်သည့်အမှုကိုမျှ နေရာကျလုပ်ဆောင်မည့်သူ မရှိ၊ အကယ်၍ အစိုးရဂုဏ်နှင့် နှိပ်စက်၍ ခိုင်းလျှင်၊ လှန်ပြန်နိုင်လျှင်၊ လှန်ပြန်လိမ့် မည်၊ မလှန်ပြန်နိုင်လျှင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်လိမ့်မည်၊ အမှုကိုကောင်းအောင် မလုပ်နိုင်။

ထို့ကြောင့်

အဒန္တ ဒမနံ ဒါနံ၊ ဒါနံသဗ္ဗတ္ထသာကေ၊ ဒါနေနပိယဝါစာယ၊ ဥန္တမန္တိန မန္တိစ၊ ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

ဒါနံ၊ ပေးကမ်း စွန့်ကြဲခြင်းသည်။ အဒန္တ ဒမနံ၊ မယဉ်ကျေးသောသူကို ယဉ်ကျေး စေနိုင်၏။ ။ လူကိုမဆိုထားနှင့်ဦး၊ တောတိရစ္ဆာန်ကိုသော်လည်း အစားအသောက် ကျွေးမွေးလျှင်၊ ယဉ်ကျေးသည်ကို မျက်မြင်ပင်ဖြစ်သည်။ ။ ဒါနံ၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲ ခြင်းသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ၊ ပစ္စုပ္ပန်တမလွန်လောကနှစ်ပါး၌။ ။ သာဓကံ၊ အလိုရှိအပ် သော အကျိုးကိုပြီးစေတတ်၏။ ဒါနေန၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပိယဝါစာယ၊ ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆိုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတ္တံ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ဥန္တမန္တိ၊ ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။ မန္တိစ၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲသောသူ၊

ချစ်ဖွယ်ပြောဆိုသော သူသို့ ညွတ်လည်းညွတ်ကြကုန်၏။

ဆိုခဲ့ပြီးသော အကျိုးများသာ မကသေး၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းမည်သည်၊ သဒ္ဓါတရားရှိမှု ဖြစ်နိုင်သည်။ သဒ္ဓါတရားမည်သည်လည်း၊ ဘုရားတိုင်အောင် ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့်၊ သဒ္ဓါဇီက ဘုရားလောင်းရှိသည်။ ကိုယ့်အသက်ကိုစွန့်ခြင်း၊ စာဂဟူသည်လည်း ဘေးရန်တွေ့သောအခါ။ သေလုနီးသောအခါတို့၌၊ ကိုယ့်အသက်ကို မစွန့်၊ ထိတ်လန့်ခြင်းဖြစ်လျှင် အမှုကိုကောင်းစွာ မလုပ်ဆောင်နိုင်၊ အကျိုးအကြောင်းကို မသိနိုင်ဖြစ်၍၊ ဘေးရန်တွေ့သည့်ကာလ၊ အသက်ကို မစွန့်ဝံ့လျှင်၊ ရှုံးပါးပျက်စီးခြင်းဖြစ်လိမ့်မည်။

ဝိဒေဟရာဇ်ပြည်ကို၊ စူဠဏိဗြဟ္မဒတ်မင်း စစ်သည်တော်များ ဝန်းဝိုင်းထားသော အခါ၊ မဟောသဓာ သုခမိနိသည်၊ မိမိ၏အသက်ကိုစွန့်၍၊ စူဠဏိ ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏ တပ်တွင်းသို့ ဝင်ပြီးလျှင်၊ နန်းစဉ်ပတ္တမြားကို ကေးဝဋ်ပုဏ္ဏားအားပြ၍ ဦးစွန်းကိုဆွဲပြီးလျှင် မြေ၌ပွတ်သောကြောင့် ဆယ့်ရှစ်ခေါဘိနီတပ်ပျက်သည်။

၅၂။ ၊ အသက်ကိုစွန့်၍ အမှုထမ်းသော သုပတ္တကျီးမင်း၏ သုမုခ ကျီးအမတ်ကြီးကို ဆိုရာဖြစ်သောအကြောင်း

လွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်းမူလတ်သော်၊ တစ်ခုသော အရပ်၌နေသော သုပတ္တမည်သော ကျီးမင်း၏ သုမုခသမီးများကြီးသည်။ ဗြဟ္မဒတ်မင်း၏ စားတော် ထမင်းဟင်းမျိုး ငါးသားကို စားလိုသောအာသာရမ္မက် နှိပ်စက်ပြင်းပြစွာ စွဲကပ်သဖြင့်၊ မရပ်မတည်နိုင်ရှိ၍၊ ကျီးမင်းအားတောင်းပန် ပူဆာသောကြောင့်၊ မျက်နှာညှိုးခွေ၍ နေသောအခိုက်၌၊ သုမုခကျီးသေနာပတိ အမတ်ကြီးသည်၊ ညီလာခံဗိုလ်ထုသို့ အယူခံဝင်ရာ၊ ညှိုးနွမ်းသော မျက်နှာဖြင့်၊ မသာယာသောကျီးမင်းအား၊ အခြင်းအရာကို မေးမြန်းရာ၊ အကြောင်းအလုံးစုံကို အကုန်အစင် ပြန်ကြား၍ သိရလျှင်၊ အရှင်နှစ်ပါးတို့ထံ အသက်ကိုနှံလျက် အသေခံ၍ အမှုတော်ကို ထမ်းပါမည် စိုးရိမ်တော်မမူပါလင့်၊ ဘုရားကျွန်တော်နှင့်အတူ သန်မြန်ကုန်သော ကျီးသူရဲလုလင် လေးခုတို့ကို ထည့်အပ်တော်မူလိုက်ပါဟု တောင်း၍၊ ၎င်းကျီးသူရဲလုလင် လေးခုတို့နှင့်တကွ ကောင်းကင်မိုးယံသို့ ပျံသွားပြီးလျှင်၊ နန်းတော်၏အထက်၌နား၍၊ စားတော်ကံသည် ပွဲတော်ဆက်မည်လာလျှင်၊ ကျီးသူရဲ လုလင်လေးခုတို့ နား၊ အချင်းတို့ ယခုငါအား စားတော်ကံ၏ သျှောင်ဖျားမှားမှားလျက်၊ အတောင်နှစ်ဖက်ဖြင့် မျက်နှာကိုအုပ်၍ ပုတ်ခတ်မည်၊ စားတော်ကံလက်မှ လွတ်၍ကျသော စားတော်ပွဲကို စွန့်ရသုတ်သော နှုတ်ငှက်ငယ်ကဲ့သို့ သင်တို့က ယူဆောင်၍ ဆက်သကြလေဟု ဆိုပြီးလျှင်၊ မှာဆိုတိုင်း ပြုလတ်၍ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး မြင်လေသော် ဟယ်အချင်းစားတော်ကဲ၊ ပွဲတော်မှာ ကျ၍ရှိလျှင် နေစေဦး၊ စော်ကားရိုင်းပြသောကျီးငှက်

ကို လက်မလွှတ်လေနှင့် ဖမ်းယူခဲ့ဟု မင်းကြီးကဆို၍၊ ထိုသုမုခ ကျီးသေနာပတိ အမတ်ကြီးကို ဖမ်းဆီးလတ်၍၊ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး ရှေ့တော်သို့ ဆောင်ယူလေလျှင် လူသူဖမ်းမိသော ကျီးငှက်တို့၏ သဘောသည်၊ ပတောပရိုက် မောဟိုက်လိုက်ဖို့၍ နေရမည် ဖြစ်ပါလျက်၊ ကေသရာဇာခြင်သော်မင်းကဲ့သို့ ရဲတင်းတစားလျက် နေသည်ကို မြင်လျှင်၊ ဟယ်အချင်းကျီးမိုက်၊ အဘယ့်ကြောင့် ငါကဲ့သို့သောမင်း၏စားတော်ကို ကရော်ကမယ် မဖွယ်မရာလုယက်မိသနည်းဟု မေးတော်မူလေလျှင်၊ အရှင်မင်းကြီး ဘုရား၊ ကျွန်တော်အားအပြစ်နှင့်လျော်စွာ ရာဇဝတ်တော်ပေးလိုလျှင် ပေးတော်မူပါလော့၊ ဤကဲ့သို့ အရှင်မင်းကြီး စားတော်ချက်ကို လုယက်မိချေလျှင်၊ သေကြေပျက်ပြုန်း ဆုံးရှုံးလိမ့်မည်ဟု မသိမတွေးမိ၍၊ မျက်စိကန်း တစ္ဆေမကြောက် ဆိုဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်လိုရာ ဖြစ်ပါစေဟု နှလုံးပိုက်၍ မိုက်မှား ကျူးလွန်မိသည်မဟုတ်ပါ။ စင်စစ်သော်တမူကား၊ ဘုရား ကျွန်တော်တို့၏သခင် အရှင်မင်းကြီး၏ တောင်ညာနန်းနေ မဟေသီ မိဖုရားခေါင်ကြီးက၊ အရှင်မင်းကြီး၏ ပွဲတော်ထမင်းမျိုး သားငါးကိုစားသောက်လိုသော ဆန္ဒကြောင့်၊ ကျီးငှက် စစ်သူကြီး ဖြစ်သည်နှင့်အညီ အရှင်နှစ်ပါးထံ အသက်ကိုနှံပြီးလျှင်၊ အသေခံပြု၍ လုယက်ရပါသည်။ အလိုတော်ရှိရာ စီရင်တော်မူပါက လျှောက်ထားလေလျှင်၊ မင်းကြီးလည်း ကျောက်စရစ် ကျောက်ပြုတ်ကဥဿဖယား ရောင်ထသကဲ့သို့၊ ကျီးငှက်တိရစ္ဆာန်က ဓမ္မကံကြောင်းဖြောင့်သား၍ တရားရောင်ထသဖြင့်၊ အံ့ဩဘွယ်ဖြစ်သော အခြင်းအရာကို သိမြင်ကြားနာရလေလျှင်၊ အလွန်နှစ်သက်ခြင်းရှိသဖြင့်၊ အိုအချင်း မင်းခယောကျ်ား များတော်၊ မတ်တော် အပေါင်းတို့၊ ဤကျီးငှက်အား ချင်းကျီးတို့၏သခင် ကျီးမင်းသည်၊ မြို့စားရွာစားပေး၍ ထားသည်မဟုတ်၊ စင်စစ်သောကား သေနာပတိအရာ ဌာနန္တရဖြင့်ခေါ်ဝေါ်ချီးမြှောက် ရုံမျှသာ ဖြစ်လျက်၊ အသက်ကိုစွန့်၍ အရှင်မင်း၏အမှုကို ထမ်းရွက်ချေသည်။ မြို့ စားရွာစားပေး၍ ထားသောသူများမှာသော်ကား ဆိုဘွယ်မရှိ၊ သက်စွန့်ကြီးပမ်း ထမ်းရွက်သင့်ပေသည်ဟု ကျီးစစ်သူကြီး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို အထူးထူးကုန်သော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထောမနာ၍ ဘေးမဲ့လွတ်လိုက်လေ၏။

ထိုမှတစ်ပါး၊ ဒေဝဒတ် အလောင်းမုဆိုး၏ ကျော့ကွင်း၌မိသော ဟင်္သာငှက်မင်း၏ အပါးတွင်တံစား၍ နေသော သုမုခဟင်္သာ စစ်သူကြီးတို့ကိုလည်း ပုံစံမူလေဦး ဆိုင်ရာဆိုင်ရာက ဇာတ်နိပါတ် ရာဇဝင်ပုံစံများကို ထုတ်၍ပြဆိုချေသော်၊ စကားများ၍ နားရွတ်မည်ကြောင့်၊ ဆိုင်လျော်တိုင်း မထုတ်မပြုပြီ။

အရှင်အစိုးရမင်း၏ အမှုကိုကားဝတ်ကျေ ဝတ်ကုန်မျှသာ ဆောင်ရွက်၍၊ အရှင်အစိုးရမင်းအထံမှ လာဘ်စသည်ကိုသာ တောင်းစား၍နေလေ့ရှိသော မင်းခယောကျ်ားလည်း၊ လာဘာပေကွမည်၏။

ထိုစကားမှန်၏၊ မင်းခယောကျ်ားတို့သည်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာဟူသောလာဘ်၊ သူတစ်ပါး

တို့နှစ်ဖက်ခြင်းစသောဘေး၊ အထင်အပေါ်၊ အကျော်အစောဟူသော သိလောက၊ ဤသုံးပါးကုန်သော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ အရှင်အစိုးရမင်းတို့ထံ မှီခိုခစားကုန်၏။ ထိုသို့မင်းခယောက်ျားတို့၏ အရှင်အစိုးရမင်းအထံမှ လာဘ်ကိုမြှော်တင်းငဲ့ကွက်၍ မပြီးမဆုံးနိုင်ကြောင်းကိုလည်း၊ မနောရထပူရဇာတိမည်သော အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်အဌကထာ ဒုကနိပါတ်အဖွင့်၌ -

လာဘာသာယ ဗုဗ္ဗဇာတာဘဝေန သတ္တာဒသပိဝဿနိ ဝသတိပိ သဠိပိ ဝဿနိ အဇ္ဈလဘိဿာမ၊ သွေလဘိဿာမာတိရာဇနံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။

ဟူ၍ဆိုသည်

အနက်ကား။ ။ လာဘာသာယ၊ လာဘ်ကိုတောင့်တသော အာသာကို။ ဗုဗ္ဗဇာတာဘဝေန၊ စွန့်ပစ်နိုင်ခဲ့သည်အဖြစ်ဖြင့်။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ဒသပိဝဿနိ၊ ဆယ်နှစ်တို့ ပတ်လုံးလည်းကောင်း။ သိဠိပိဝဿနိ၊ အနှစ်ခြောက်ဆယ်တို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း။ အဇ္ဈ၊ ယနေ့။ လဘိဿာမ၊ ရပေကုန်တော့အံ့။ သွေ၊ နက်ဖြန်။ လဘိဿာမ၊ ရပေကုန်တော့အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့နှလုံး၌ပိုက်ကုန်၍။ ရာဇာနံ၊ အရှင်စိုးမင်းကို။ ဥပဋ္ဌဟန္တိ၊ မှီခိုခစားကုန်၏။

ဤသို့လျှင် လာဘ်စသည်ကိုသာတောင့်တ၍၊ အမှုတော်မထမ်း မရွက်မနေသင့်ချေဟု မင်းခယောက်ျားတို့ နှလုံးထားကုန်ရာသည်။

(ရာဇသေဝက)။

၅၃။ ။ အဂတိလေးပါးအကြောင်း

(၁) ဆန္ဒာဂတိ ။ ။ မလိုက်မလားအပ်သည်ကို၊ ချစ်ကျွမ်းဝင်သဖြင့် လိုက်လားခြင်း။

(၂) ဘယာဂတိ ။ ။ မလိုက်မလားအပ်သည်ကို၊ ဘေးကိုကြောက်သောအားဖြင့်လိုက်လားခြင်း။

(၃) ဒေါသာဂတိ ။ ။ မလိုက်မလားအပ်သည်ကို၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့သောအားဖြင့်လိုက်လားခြင်း။

(၄) မောဟဂတိ ။ ။ မလိုက်မလားအပ်သည်ကို၊ တွေဝေသောအားဖြင့်လိုက်လားခြင်း။

ဆန္ဒာဂတိ၊ ဥဒါဟရဏ်မှာ၊ ရာထူးမြို့ရွာ ပေးအပ်ရာတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍာဥစ္စာပေးဝေရာတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်နှင့် ချစ်ကျွမ်းဝင်သောသူ၊ တံစိုးလက်ဆောင် ပေးသောသူတို့အား ယုတ်ညံ့သော မြို့ကျေးရွာ၊ ဘဏ္ဍာဥစ္စာကျရောက်ရယူမည်ဖြစ်လျှင်၊ ကောင်းမြတ်သင့်တင့်ရာ ကျရောက်ရယူစေရန် လဲလှယ်ပေးကမ်းခြင်း။

တရားဆုံးဖြတ်ရာ၌လည်း၊ ကိုယ်နှင့်ချစ်ကျွမ်းဝင်သသူ အဆွေခင်ပွန်းဟူ၍လည်းကောင်း၊ တန်စိုးလက်ဆောင် ပေးသသူဟူ၍လည်းကောင်း၊ ညာတာထောက်ထားသောအား၊ တရားယိမ်းယိုင်း၊ ရွံ့နိုင်ဝေဖန်၊ မမှန်မကန်ဆုံးဖြတ်ခြင်းများတည်း။

ဘယာဂတိ၊ ဥဒါဟရဏ်မှာ၊ ရာထူးမြို့ရွာ ပေးအပ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဘဏ္ဍာဥစ္စာ ဝေဖန်ရာတွင်သော်လည်းကောင်း၊ အထက်အစိုးရနှင့် အကျွမ်းတဝင် ချစ်ခင်သောသူ၊ ကိုယ်အကျိုးမဲ့ အမှုကို ပြုစွမ်းနိုင်သော သူတို့အား၊ ထောက်ထားရွံ့ကြောက်သဖြင့်၊ ထိုက်လျှောက်သင့်တင့်ရာထက် သာလွန်ကောင်းမြတ်ရာ၊ မြို့ရွာဥစ္စာများကို ကျရောက်ရယူစေခြင်း။

တရားဆုံးဖြတ်ရာတွင်လည်း၊ အထက်နည်းမျှော်ထောက် ကြောက်ရွံ့သောအားဖြင့် တရားမမှန်ဖောက်ပြန်ငဲ့ကွက်၊ တဖက်သတ်စီရင်ဆုံးဖြတ်ခြင်းများတည်း။

ဒေါသာဂတိ၊ ဥဒါဟရဏ်မှာ၊ တစ်ခုခုသောအမှုတွင် အပြုအမူမသင့်သည့် အချက်ကြောင့် အမျက်ထွက်ဘူးသူဟူ၍လည်းကောင်း၊ မျက်ကြွက်ကိုးတန်တွင် ပါဝင်သော ရန်သူဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရာထူးမြို့ရွာ ဥစ္စာဘဏ္ဍာပေးအပ်ရယူစရာများတွင်၊ ကောင်းမြတ်သင့်တင့်ရာ အချက်မှ ထုတ်နုတ်၍၊ ယုတ်ညံ့ဖျင်းသိမ်ရာ ကျရောက်ရယူစေရန် လှည့်လှယ်ချထားပေးကမ်းခြင်း။

တရားဆုံးဖြတ်ရာတွင်လည်း၊ အထက်နည်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ တရားဆုံးဖြတ်ဆဲတွင် လျှောက်လဲတုံ့ပြန် နှုတ်လှန်တိုးသောအချက်ကြောင့်အမျက်ထွက်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မသတ်ဥပဒေပဝေဏီ ထုံးစံအတိုင်း မမှန်၊ ဖောက်ပြန်ချွတ်ယွင်းပင်း ငဲ့လိုက်စား၊ တရားမကျ စီရင်ခြင်းများဖြစ်သည်။

မောဟဂတိ၊ ဥဒါဟရဏ်မှာ၊ ရာထူးမြို့ရွာ ပေးအပ်ရာတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ရာထူးရည်သွားအလိုက် ထိုက်သမျှကျရောက် ရယူသင့်သော သူတို့အား သတိမထား၊ တွေဝေမေ့လျော့သောအားဖြင့် မှောက်မှားမကင်း၊ ယွင်းယွင်းချွတ်ချွတ် ပေးအပ်ဝေဖန်မိခြင်း။

တရားဆုံးဖြတ်ရာတွင်လည်း၊ ရှေးနည်းထုံးတမ်း လမ်းမှန်မတတ် ဓမ္မသတ်မကျ၊ ဥပဒေပုဒ်မ၊ ကျကျနနမရှိ၊ သတိမသေခွေ၊ တွေဝေသောအားဖြင့်၊ တရားယွင်းဖောက်၊ ကောက်ချက်ဒီဂရီ၊ စီရင်ထုံးမှတ်၊ ဖြတ်တမ်းဖြတ်စာ၊ ချမိခြင်းများတည်း။

ရညာနာမ မဟာရာဇ စတ္တာရိ အဂတိ ဂမနာ နိဝဇ္ဇေတွာ၊ အပ္ပမတ္တေန ဝ ခန္တိ မေတ္တာ နဒယ သမ္ပန္နေန ဟုတွာ ရန္တ ကာရေတဉ္စ။

မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ ရညာနာမ၊ မင်းမည်သည်ကား။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးလွန်သော၊ အဂတိဂမနာနိ၊ ဆန္ဒာဘယ ဒေါသ မောဟ ဟူသော အဂတိသို့လားခြင်းတို့ကို။ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ကြည်ရှောင်၍။ အပ္ပမတ္တေနဝ၊ မမေ့မလျော့သဖြင့်သာလျှင်။ ခန္တိမေတ္တာ

နဝယသမ္ပန္နန၊ ခန္တိမေတ္တာ ကရုဏာနှင့်ပြည့်စုံသည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ ဓမ္မေန၊ တရားသဖြင့်။ ရန္တ၊ မင်းအဖြစ်ကို။ ကာရေတဌံ၊ တိုင်းနိုင်ငံသူ လူအပေါင်းတို့အားပြုစေအပ်၏။ တသ္မာဟိ ဆန္ဒာဂမနံ၊ နပသံသန္တိ ပဏှိတာ၊ အဒုဋ္ဌစိတ္တော ဘာသေယျ၊ ဂီရံ ပစ္စုပ သံဟိတံ။

တသ္မာဟိတတောယေဝ၊ ထို့ကြောင့်သာလျှင်။ ဆန္ဒာဂမနံ ဆန္ဒာဂတိစသည်သို့ လားခြင်းကို။ ပဏှိတာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ နပသံသန္တိ၊ မချိုးမွမ်းကုန်။ အဒုဋ္ဌစိတ္တော၊ ကိလေသာ တို့ဖြင့် မဖျက်စီးအပ်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ပစ္စုပသံဟိတံ၊ သဘောနှင့် စပ်သော၊ ဝါ၊ အကျိုးအကြောင်းနှင့်စပ်သော။ ဂီရံ၊ စကားကို။ ဘာသေယျ၊ ဆိုရာ၏။ (မြတ်စွာဘုရား ကောသလမင်းအား ဟောကြားတော်မူသော ပါဠိတော်)။

၎င်းပါဠိတော်တွင်၊ ဆန္ဒာဂမနဟူ၍ ဟောတော်မူသည်မှာ၊ အရာနှင့်လျော်စွာ၊ ဥပလက္ခဏာနည်းအားဖြင့်သာ၊ ဆန္ဒာဂတိကို ဟောတော်မူသည်၊ အဂတိလေးပါးလုံးကိုပင် ယူအပ်သည်။

အဋ္ဌာကထာ၌ -

တသ္မာဟိ ဆန္ဒဂမနန္တိ ဆန္ဒာဒိအဂတိဂမနံ ကတွာ ကုရုရာဇာ၊ သဟရဋ္ဌေန ရုတ္တိန္ဒော တသ္မာ ဆန္ဒာဂမနံ ပသံသန္တိ။

ဟူ၍ဖွင့်သည်။

တသ္မာဟိဆန္ဒာဂမနန္တိ၊ တသ္မာဟိဆန္ဒာဂမနံ ဟူသည်ကား။ ဆန္ဒာဒိအဂတိဂ မနံ၊ ဆန္ဒစသော အဂတိသို့လားခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ ကုရုရာဇာ၊ ကုရုမင်းသည်။ ရဋ္ဌေန၊ တိုင်းနိုင်ငံနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ရုတ္တိန္ဒော၊ ပျက်စီး၏။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဆန္ဒာဂမနံ၊ ဆန္ဒဂတိသို့လားခြင်းကို။ ပဏှိတာ၊ ပညာရှိတို့သည်။ နပသံသန္တိ၊ မချိုးမွမ်းကုန်။

၅၄။ ။ အဂတိလေးပါးလိုက်စားခြင်းအပြစ်

အစိုးရအကြီးအအုပ် ပြုလုပ်သူတို့ မလိုက်ကောင်းသော အဂတိလေးပါးသို့ လိုက်စားသောသူသည် ကောင်းအောင်ပင် ပြုရမည်ဆိုသော်လည်း မပြုနိုင်၊ လဆုတ်ပကွ၌၊ လကဲ့သို့ စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့သည် ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးတတ်သည်ကို သိရှိလ သုတ်၌ -

ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆန္တော ပါပကမ္မံ ကရေတိ၊ ဒေါသာဂတိံ ဂစ္ဆန္တော ပါပကမ္မံ ကရေတိ၊ မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆန္တော ပါပကမ္မံ ကရေတိ၊ ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆန္တော ပါပကမ္မံကရေတိ။

ဟူ၍၎င်း။

ဆန္ဒာဒေါသာ ဘယာ မောဟာ၊ ယောဓမ္မံ အတိဝတ္တတိ၊ နိဟိယျတိ ယသော တဿ၊ ကာလပကွေဝ စန္ဒိမာ။

ဟူ၍၎င်းဟောတော်မူသည်။

ဆန္ဒာဂတိံ၊ ချစ်ခင်စုံမက်သောကြောင့် မလိုက်သင့်သော အဂတိသို့။ ဂစ္ဆန္တော၊ လိုက်သောသူသည်။ ပါပကမ္မံ၊ မကောင်းမှုကို။ ကရေတိ၊ ပြုသည်မည်၏။ ဒေါသာဂတိံ၊ အမျက်ဒေါသကြောင့် မလိုက်သင့်သည်သို့။ ဂစ္ဆန္တော၊ လိုက်သောသူသည်။ ပါပကမ္မံ၊ မကောင်းမှုကို။ ကရေတိ၊ ပြုသည်မည်၏။ မောဟာဂတိံ၊ မသိသောကြောင့်၊ မလိုက်သင့်သည်သို့။ ဂစ္ဆန္တော၊ လိုက်သောသူသည်။ ပါပကမ္မံ၊ မကောင်းမှုကို။ ကရေတိ၊ ပြုသည်မည်၏။ ဘယာဂတိံ၊ ကြောက်သောကြောင့် မလိုက်သင့်သည်သို့။ ဂစ္ဆန္တော၊ လိုက်သောသူသည်။ ပါပကမ္မံ၊ မကောင်းမှုကို။ ကရေတိ၊ ပြုသည်မည်၏။

ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဆန္ဒာ၊ ချစ်ခင်စုံမက်သောကြောင့် ဒေါသာ မှတ်၍ ဖွဲ့ထားအပ်သောရန်ငြိုး၊ ယခုလောလောဆယ်ထွက်သော အမျက်ဒေါသကြောင့် ဘယာ အရှင်သခင်ဘုန်းကြီးသောသူ စသည်တို့မှ ဖြစ်မည်ဘေးကြောင့်။ မောဟာ၊ အမှုမျိုးကို မကျွမ်းကျင်မသိသောကြောင့်။ ဓမ္မံ၊ လူတို့ကျင့်ဝတ်စသော တရားလမ်းကြောင်းကို။ အတိဝတ္တတိ၊ လွန်ကျူး၍ ကျင့်၏။ တဿ၊ ထိုအဂတိသို့လိုက်၍ တရားလမ်းကြောင်းကို လွန်ကျူးသောသူ၏။ ယသော၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ၊ အခြံအရံအပေါင်းသည်။ ကာလပကွေ၊ လဆုတ်ပကွ၌။ စန္ဒိမာ၊ လကဲ့သို့။ နိဟိယျတိ၊ တစ်နေ့တစ်ခြား လျော့ပါး ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးတတ်၏။

၅၅။ ။ အဂတိလေးပါးမလိုက်စားခြင်းအကျိုး

ဤအဂတိလေးပါးသို့ မလိုက်စားသောသူသည်၊ လဆန်းပကွ၌ လကဲ့သို့၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာရတနာတို့သည်၊ တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ တိုးတက်ပြန့်ပွားခြင်းရှိကြောင်းကို၊ ဤသိင်္ဂီလ သုတ်၌ -

ဆန္ဒာ ဒေါသာ ဘယာ မောယာ၊ ယောဓမ္မံ နာတိဝတ္တတိ၊ အာပူရတိ ယသော တဿ၊ ဇုဏှပကွေဝ စန္ဒိမာတိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဆန္ဒာ၊ ချစ်ခင်စုံမက်သောကြောင့်။ ဒေါသာ၊ မှတ်၍ ဖွဲ့ထားအပ်သောရန်ငြိုး၊ ယခုလောလောဆယ်ထွက်သောအမျက်ဒေါသကြောင့်။ ဘယာ၊ အရှင်သခင် ဘုန်းတန်းခိုးကြီးသော သူတို့မှ ဖြစ်မည်ဘေးကြောင့်။ မောဟာ၊ အမှုမျိုးကို မကျွမ်းမကျင် မသိသောကြောင့်။ ဓမ္မံ၊ လူတို့ ကျင့်ဝတ်စသော တရားလမ်းကြောင်းကို။ နာတိဝတ္တတိ၊ လွန်ကျူး၍မကျင့်။ တဿ၊ ထိုအဂတိသို့ မလိုက်မူ၍၊ တရားလမ်းကြောင်းကို မလွန်ကျူးသောသူ၏။ ယသော၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အခြံအရံ အကျော်အစောအပေါင်းသည်။ ဇုဏှပကွေ၊ လဆန်းပကွ၌။ စန္ဒိမာ၊ လကဲ့သို့။ အာပူရတိ၊ တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးပွားပြည့်လျှံ၏။

၅၆။ ၊ အဂတိလေးပါးလွတ်အောင် ဆောင်ရွက်ပုံဥပဒေသ

မင်းအစိုးရတို့သည်။ အဂတိလေးပါးသို့ မလိုက်မလားရာ ဟူသော ဥပဒေသ မှာ၊ ရာဇဝင်ဟာ၊ အပရိဟာနိယ သင်္ဂဟစသော တရားတို့ကို မတည်၊ ပဝေဏီအစဉ်ကို လွန်၍ ကျင့်သောမင်း၊ ဝိနည်းသိက္ခာကိုမတည်၊ သွေဖည်လွန်ဆန်သောရဟန်း၊ လင်ကို လွန်သဖြင့် ပြုကျင့်လေ့ရှိသော မိန်းမ၊ ဓမ္မသတ်ဥပဒေကို ကျူးလွန်ဖိဆန်၍ မမှန်မကန် စီရင်လေ့ရှိသော ဝိနိစ္ဆယအမတ်ပြုသူ၊ ၎င်းလူလေးဦးတို့သည် ယခု မျက်မှောက် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝတွင်၊ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ ပြည်သူအပေါင်းတို့၏ အကျိုးတရားကို ပျက်ပြား ဆုတ်ယုတ် မဟုတ်မမှန်သော အဓမ္မပြုမိမိခြင်းထဲအောင်၊ လောကကို ဖျက်ဆီးရာရောက် ခြင်း၊ နောင်တမလွန်သံသရာ၌လည်း၊ ကြီးစွာသော အပယ်ဆင်းရဲသို့ ကျစေတတ် ခြင်းစသည်ဖြင့်၊ ကိုယ်နှင့်တကွ၊ သူခပ်သိမ်းတို့အား မှောက်မှား နှစ်မွန်းစေသည်မည် သောကြောင့်၊ ပြည်အလုံးကို အစိုးရသော ပထဗျာ ရာဇာမည်သောမင်း၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေ သကို အစိုးရသော ပဒေသရာဇာမည်သောမင်း၊ တစ်ဝန်းတစ်လျားကို အစိုးရသော မဏ္ဍလိကာမည်သောမင်း၊ မြို့စားရွာစားဟူသော အန္တရဘောဂီကာမည်သောမင်း၊ တရား ရာဇဝတ်ကို ဆုံးဖြတ်စီရင်၍၊ ဓမ္မဝိနိစ္ဆယ တရားသူကြီးဟူသော အက္ခဒဿာမည် သော မင်းမှူးမတ်အဖြစ် စိစစ်စီရင်ရသော မဟာမတ္တာမည်သော မင်းဟူ၍၊ ရာဇာ နာမံခံထိုက်ကုန်သော မင်းအစိုးရအပေါင်းတို့သည်၊ ကိုယ်နှင့်ချစ်ကျွမ်းဝင်သူ၊ တံစိုး လက်ဆောင်ပေးသသူဟူ၍ ညာတာထောက်ထား လိုက်စားတတ်သော ဆန္ဒာဂတိ။ ငါ့ကိုအကျိုးမဲ့ ပြုစွမ်းနိုင်သူဟူ၍ ငဲ့ကွက်မျှောက်ထောက်၊ ကြောက်ရွံ့လိုက်စားခြင်း၊ တည်းဟူသော ဘယာဂတိ၊ မျက်ကြုတ်ကိုးတန်ငြိုးထားရန်တွင်၊ ပါဝင်သူအား၊ မုန်းမာန်ထား၍၊ တရားမဖက်၊ နှိပ်စက်ခြင်းတည်းဟူသော ဒေါသာဂတိ၊ သတိမထား၊ မှောက်မှားတွေဝေ၊ မေ့လျော့နေသောအားဖြင့်၊ တရားချွတ်ယွင်းခြင်းတည်းဟူသော မောဟာဂတိများသို့၊ လိုက်လားမှားယွင်း၊ စွန်းငြိခြင်း မရှိစေရ သတိတရား ရှေ့သွားရိုး ရင်း၊ နှလုံးသွင်းလျက်၊ ကင်းရှင်းဝေးကွာစွာ ရှောင်ကြဉ်ရာသည်။

သို့ရာတွင် ယခုခေတ်အခါတွင်၊ အာသဝေါမကင်းသူ မရှိသောကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ပုထုဇဉ်ဖြစ်၍ ချစ်သူ၊ မုန်းသူ၊ ကြောက်ရသူရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း မဆုံးမဖြတ်ပဲ၊ အစည်းအရုံးနှင့် သုံးဦးဖြစ်စေ၊ သုံးဦးထက် များ၍ဖြစ်စေ၊ ဆုံးဖြတ်မှသာလျှင်၊ အဂတိလေးပါး မလားမပါ မှန်ရာဆောင်ရွက်နိုင် ရာသည်။

အစည်းအရုံးနှင့် ဆုံးဖြတ်လျှင်၊ တစ်ယောက် မသိသည်ကို တစ်ယောက်သိလိမ့် မည်၊ တစ်ယောက်က မုန်းသော်လည်း၊ အားလုံးက မမုန်းနိုင်၊ ကြောက်ဖွယ်ရှိသော် လည်း၊ လူများသည် အလျောက်ကြောက်ရန်မလို၊ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ ညီညွတ်စည်းလုံး ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟူသော ဥပဒေသကိုပြလိုက်သည်။

၅၇။ ၊ မြို့အစာလေးပါးအကြောင်း

မြို့၏ အစာလေးပါးရှိသည်ကို၊ သတ္တန်ပါတ် အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်၌

ဣဓာတိကွဝေ ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုတိဏကဌောဒကံ သန္တိစိတံ
ဟောတိ၊ အဘိန္တရာနံ ရတိယာ၊ အပရိတဿာယ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ဗာဟိရာနံ
ပဋိယာတာယ၊ ပုနစပရံ ဘိက္ခဝေ၊ ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုသာလိယဂဏံ
သန္တိစိတံ ဟောတိ၊ အဘိန္တရာနံ ရတိယာ၊ အပရိတဿာယ၊ ဖာသုဝိဟာရာ
ယ၊ ဗာဟိရာနံ ပဋိယာတာယ၊ ပုနစပရံ ဘိက္ခဝေ၊ ရညောပစ္စန္တိမေ နဂရေ
ဗဟုတိလမုဂ္ဂမာသာ ပရက္ကံ သန္တိစိတံ ဟောတိ၊ အဘိန္တရာနံ၊ ရတိယာ၊
အပရိ တဿာယ၊ ဖာသုဝိဟာရာယ ဗာဟိရာနံ ပဋိယာတာယ။

ပုနစပရံ ဘိက္ခဝေ၊ ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဗဟုဘေသန္တံ သန္တိစိတံ
ဟောတိ၊ သေယျထိဝံ၊ သပ္ပိနဝနိတံ တေလံ မဓုမါဏိတံ လောဏံ၊ အဘိန္တ
ရာနံ၊ ရတိယာ၊ အပရိ တဿာယ၊ ဖာသုဝိဟာရာယ ဗာဟိရာနံ ပဋိယာတာယ။

ဣမေသံခေါဘိက္ခဝေ၊ စတုန္တံ အာဟာရာနံ နိကာမလာဘိ၊ အကိစ္စလာဘိ
အကသိရလာဘိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ဘက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့သည်။ ဣဓ၊ ဤလောက၌။ အဘိန္တရာနံ၊
မြို့တွင်း၌နေကုန်သော သူတို့၏။ ရတိယာ၊ မွေ့လျော်ခြင်းငှါ။ အပရိတဿာယ၊
မပင်ပန်းခြင်းငှါ။ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ချမ်းသာစွာနေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ၊ မြို့ပြင်၌နေ
သော ရန်သူတို့ကို။ ပဋိယာတာယ၊ တားမြစ်ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ။ ရညော၊ မင်း၏။
ပစ္စန္တိမေ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ သန္တိစိတံ၊ ရုံးစုထားအပ်သော။ ဗဟုတိဏ
ကဌောဒကံ၊ များစွာသော မြက် ထင်း ရေ ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုနစပရံ၊ တစ်ဖန်တစ်ပါးလည်း။ အဘိန္တရာနံ၊ မြို့တွင်း၌
နေကုန်သောသူတို့၏။ ရတိယာ၊ မွေ့လျော်ခြင်းငှါ။ အပရိတဿာယ၊ မပင်ပန်းခြင်း
ငှါ။ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ချမ်းသာစွာနေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ၊ မြို့ပြင်၌နေကုန်သော
ရန်သူတို့ကို။ ပဋိယာတာယ၊ တားမြစ်ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမေ၊
အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ သန္တိစိတံ၊ ရုံးစုထားအပ်သော။ ဗဟုသာလိယဂဏံ၊
များစွာသော စပါးမုယောရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုနစပရံ၊ တစ်ဖန်တစ်ပါးလည်း။ အဘိန္တရာနံ၊ မြို့တွင်း၌
နေကုန်သောသူတို့၏။ ရတိယာ၊ မွေ့လျော်ခြင်းငှါ။ အပရိတဿာယ၊ မပင်ပန်းခြင်း
ငှါ။ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ချမ်းသာစွာနေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ၊ မြို့ပြင်၌နေကုန်သော

ရန်သူတို့ကို။ ပဋိယာတယာ၊ တားမြစ်ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမေ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ သန္တိစိတ်၊ ရုံးစုထားအပ်သော။ ဗဟုတိလမဂ္ဂမာ၊ သာပရဏ္ဏံ၊ များစွာသော၊ နှမ်း၊ ပဲနောက်၊ ပဲကြီး ဟုဆိုအပ်သော ပဲမျိုးရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုနစပရံ၊ တစ်ဖန်တစ်ပါးလည်း။ အဘိန္တရာနံ၊ မြို့တွင်း၌ နေကုန်သောသူတို့၏။ ရတိယာ၊ မွေ့လျောခြင်းငှါ။ အပရိတဿယ၊ မပင်ပန်းခြင်းငှါ။ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ချမ်းသာစွာနေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ၊ မြို့ပြင်၌ နေကုန်သော ရန်သူတို့ကို။ ပဋိယာတယာ၊ တားမြစ်ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမေ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ သန္တိစိတ်၊ ရုံးစုထားအပ်သော။ ဘေသဇ္ဇ၊ ဆေးရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣဒံ၊ ဤဆေးဟူသည်။ သေယျထာကတမံ၊ အဘယ်သည်နည်းဟူမူကား။ သပ္ပိ၊ ထောပတ်လည်းကောင်း။ နဝနိတံ၊ ဆီဦးလည်းကောင်း။ ဖာကိတံ၊ တင်လဲလည်း ကောင်း။ လောဏံ၊ ဆားလည်းကောင်း။ ဣဒံဣမေ၊ ဤသည်တို့တည်း။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ စတုန္တံ၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣမေသံခေါအာဟာရာနံ၊ ဤမြို့အစာတို့ကို။ နိကာမလာဘိ၊ အလိုရှိတိုင်းရ၏။ ကိစ္စလာဘိ၊ မပြုငြင်သဖြင့် ရ၏။ အကသိရလာဘိ၊ မဆင်းရဲသဖြင့်ရ၏။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဗဟုသုတ လင်္ကာတွင် -

မြို့တို့အစာ၊ လေးပါးမှာကား၊ များစွာစပါး၊ ထင်းရေအားနှင့်၊ မြင်းနွား
ဆင်စာ၊ ဆေးနှင့်သာလျှင်၊ စုံပါမယွင်း၊ ထိုမြို့တွင်းမှ၊ ရန်တင်းမဝံ၊ လွန်
ကြောက်ရွံ့သည်၊ မဆွံ့မရှားမြို့ကြီးအား၊

ဟုစပ်လေသည်။

ရွှေဟင်္သာမင်းပျို့တွင်လည်း -

မြို့၏လက္ခဏာ၊ အစာလေးပါး၊ သစ်သားထင်းမြတ်၊ ဟင်းရွက်ဟင်းသီး၊
ပဲကြီးပဲလွမ်း၊ နှမ်းလည်းတစ်ခြား၊ စပါးရေဆန်၊ ချိုမွန်ရသော၊ သကာရည်ရွှေ
ပျားတင်လဲနှင့်၊ ဆီခဲထောပတ်၊ မြတ်သည်ဩဇာ၊ ပြည့်စုံစွာ၏။

ဟူ၍ ရှင်တေဇောသာရစပ်လေသည်။

ဤသို့ ဆိုအပ်ပြီးသော မြို့၏ပရိက္ခရာဟု ဆိုအပ်သော တန်ဆာခုနစ်ပါး၊ အစာ
လေးပါး၊ ပြည့်စုံဟန်များကို၊ သုဝဏ္ဏသာမပျို့ သဌေးသားခန်းတွင် -

ခပ်သိမ်းကိရိယာ၊ မြို့ဖွယ်ရာလည်း၊ လိမ်မာပြုပြင်၊ ကျုံးမြောင်းထွင်၍၊
မြင်းဆင်ဖြင့်ပြီ၊ သူရဲမဆုံး၊ ကြားသော်အံ့မှ၊ စေးရွံ့ခပ်ထူ၊ ရန်သူမရှောင်၊
မာန်အောင်ခင်းကျင်း၊ အိုင်အင်းကန်ချောင်း၊ တန်ဆယ်မောင်းလျက်၊ ရဲ
လောင်းအမြှောင်၊ ကျည်းချောင်တံခါး၊ ဝန်းလျာပတ်ကုံး၊ ကျုံးကားသုံးတန်၊
ရင်တားသန်၏၊ နက်ဖြန်သန်ဘက်၊ ရန်သူထွက်၍၊ စစ်မက်မြူစယ်၊ ပြုချင်

ဘွယ်သို့ ရေးကျယ်တတ်ပွန်း၊ သစ်တမ်းခွန်လည်း၊ ရန်၏အတား၊ တိုင်ထောက်
လွှားလျက်၊ လေးမြားမီးပေါက်၊ တန်းရှောက်လက်တင်၊ စီရင်သင်လုပ်၊ ဆင်
ကုပ်လေးလွှဲ၊ တုံးမောင်းဆွဲလျက်၊ သူရဲစစ်ထိုး၊ ပြအိုးပြဆောင်၊ အယောင်
ယောင်တည်း၊ ချည်နှောင်ပေါပြည်၊ လုံစည်းအံ့မောင်း၊ ကာတောင်းလွှား
ကာ၊ တန်ဆာမိန်ညို၊ မောက်တိုမောက်ယူ၊ ပျဉ်ထူချပ်သေး၊ ပါလည်ကွေး
လည်း၊ စွေးစွေးမရှား၊ မြို့နားအထိပ်၊ အိပ်တုံသူရဲ၊ လက်ဝဲလက်ယာ၊ ခရာ
တံငါ၊ မုရိုးစည်ကောင်း၊ ကြွေးကြော်ငြောင်းမျှ၊ တန်ဆောင်းပြာသာဒ်၊ အထွတ်
ညီးညီး၊ တသီးကွေ့ယွန်း၊ ပြအိုးသန်းလျက်၊ ချွန်းလည်းသံရှင်၊ ကြိုးဝင်ကြိုး
ချ၊ ကိစ္စသေသတ်၊ ရဟတ်ထားသို၊ ကျည်းလျှိုတုံးကြီး၊ စက်မီးဟူးဟူး၊
သံထူးချွန်းချွန်း၊ တန်းလည်းစီရင်၊ ငင်စရာကား၊ တံစဉ်းသွားသို့၊ အဖျား
ကောက်ကောက်၊ အဆောက်ညွတ်ညွတ်၊ ရဲခတ်ဆောက်ပုတ်၊ အုတ်နှင့်
ကျောက်ခဲ၊ လဲတရော်က၊ ဖျော်ဖျော်ပစ်ချ၊ ပြင်ကရန်သူ၊ ထိပါးပြုသော်၊
ရင်တူမထွက်၊ ကိုယ်ဝှက်ပုန်းအောင်း၊ ချောင်း၍လွှတ်သား၊ ရှုဖြတ်သင်တုန်း၊
မြားနပုန်းလည်း၊ ရှုန်းရှုန်းလှည့်လျက်၊ ပျံသည့်ငှက်သို့၊ ရန်ဘက်မနိုင်၊
ခြင်သို့ဆိုင်နှင့် တုရိုင်ကျည်းစွပ်၊ သံတိကွပ်၍၊ ရာထပ်ဥတ်၊ အလွန်ခဲ၏။
အမြဲလခန့်၊ အညွန့်ငင်ထုတ်၊ တပြင်ရှုတ်တည်း၊ သမုဒ္ဒရာ၊ လဟာတံပိုး၊
ထိုးသားအယောင် ကွေ့ချောင်ကွေ့လည်၊ တည်လသောလျောက်၊ မလွယ်
ပေါက်နှင့်၊ အံ့လောက် ကြီးကျယ်၊ အဘယ်သို့သည့်၊ လက်နက်ပြည့်မျှ၊
ပူရည်ထပ်ချို၊ ရဲမာန်ရှိလျက် မသိလက်စဉ်း၊ သူတည်းချဉ်းမှု၊ မျဉ်းလျှင်ခတ်
သို့၊ ချွတ်လည်းမအား၊ ယန္တရားနှင့်၊ ရထားအရှင်၊ ရုပ်ကြိုးငင်လျက်၊ ပြင်သို့
ချလိုက်၊ ကောက်ကြီးစိုက်၏။ ပိုက်၍ထားသို၊ ရဲဗိုလ်အားသံ၊ ပတ်ပတ်ရံ
လည်း၊ မြို့ခံပုန်းတီး၊ အလုပ်ကြီး ကား၊ အပြီးနက်နဲ၊ သူထက်ကဲ၏၊ ဝဲဝဲဆိုင်း
ဆိုင်း၊ သံပိုင်းကြံရှည်၊ ထုတ် ချင်းကြည့်သော်၊ မွန်းတည့်သွားလောက်၊
အစောက်မြင့်သွယ်၊ လုံးနှစ်ဆယ် နှင့်၊ အကယ်ညီအောင်၊ အထူဆောင်
လည်း၊ ဆယ်တောင်အနံ၊ ကျောက်တံခဲ၍၊ သံနှင့်အတူ၊ ခိုင်ကျည်ထူသည်၊
ရန်သူထိတ်လန့်ကြောက်ငြင်တည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

ထိုပြီးတုံမှ၊ စောင်ဖြူချသို့၊ လွလွဖြူစေ၊ အင်္ဂတေထက်၊ ရှိသေစဖွယ်၊
ဆေးဝါးခြယ်၍၊ တင့်တယ်နဂိုရ်၊ အံ့ချီးဆိုတည်း၊ မြင်းမိုရ်ထိပ်ပြင်၊ သိကြား
ရင်သို့၊ မြင်ထင်ထက်ဝန်း၊ အဆန်းဆန်းတည့်၊ သိန်းသန်းဗိုလ်ခြေ၊ ရေနှင့်
ကြည်းလုံး၊ ရန်သူဖုံးလည်း၊ တတ်ဆုံးသိမ်မွေ့၊ ပညာကွေ့သား၊ ခြင်္သေ့
ကိုယ်စပ်၊ လူလပ် ယောက်ျား၊ ကြားထားအသေ၊ သတ်ရချေသို့၊ ဖြစ်ထွေပုံ

တူ၊ ကြံနည်းယူသား၊ ဦးဖြူစွယ်ရှည်၊ အမတ်ရည်နှင့်၊ ထိုပြည်သဏ္ဌာန်၊
တည်တံ့ဟန်လည်း၊ ကာမ နန္ဒကီ၊ ကျမ်းနှင့်ညီ၏၊ စုံစီမချို့၊ မြို့၏အင်္ဂါ၊
ခုနစ်ဖြာနှင့်၊ အစာလေးပါး၊ သိုထားမြတ်၊ ပြည်ကြီးသခင်၊ စောနတ်ရှင်
လည်း၊ ကျမ်းဝင်ငယ်ဘက်၊ နန်းထက်သမီး၊ မျိုးစံသီးနှင့်၊ မငြီးမွေ့လျော်၊
နန်းလုံးပျော်မှ၊ ရွှေလျော်မျက်ခတ်၊ အထွတ်ဇော်တ၊ ထွန်းပလက်လက်၊
ညောင်ရွက်လူလူ၊ ထီးနှစ်ဆူနှင့်၊ ပြည်သူများကြောင့်၊ တရားစောင့်၍၊
ဖြောင့်ဖြောင့်ရှိမှ၊ လူလည်းညီညွတ်၊ နတ်လည်းညီစွာ၊ အာဏာထန်ပြင်း၊
မင်း၏ဘုန်းတန်း၊ လူရဟန်းလည်း၊ တသွန်းတည်းပင်၊ စည်းကြီးဝင်သို့၊
ပဲ့ပြင်ဆရာ၊ လိုတော်ပါ၏၊ ဆက်လာတုတ်ခွန်၊ ရက်မချန်တည်း၊ အားအန်
အများ၊ ပင်လယ်နားမှ၊ ရပ်ခြားတစ်ကျွန်း၊ ဝေးစွာလွန်းလည်း၊ ခင်ပွန်းမိတ်ဖွဲ့၊
ပြည်တဲ့အရေး၊ နီးဝေးဆွဲပိတ်၊ ရန်တင်းတိတ်၍၊ မဆိတ်မည်၊ ဆယ်ပါး
သံကား၊ ကျကျကြွေးဟစ်၊ ခုနစ်ကုဋေ၊ အိမ်ခြေအပေါင်း၊ ရှစ်သောင်း ရွာ
လက်၊ မပျက်ပြည့်လျှမ်း၊ စည်းစိမ်ဝမ်း၌၊ ပေးကမ်းတောင်းတင်း၊ စံနှုန်း
စင်းလည်း၊ သုံးခြင်းမှန်စွာ၊ ပိဿာကြေးဖိုး၊ တရားဖြိုး၍၊ မညှိုးပြည်သူ၊
ဝပြောထူ၏၊ ဇမ္ဗူမြေအချက်တွင်လည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း စပ်လေသည်။

၅၈။ ၊ တိုင်းနိုင်ငံမြို့ရွာစည်ပင်ရာလေးပါးအကြောင်း

မြို့ရွာတိုင်းနိုင်ငံစည်ပင်ကြောင်း လေးပါးရှိသည်ကို ရာဇနီတိ၌ -

ကဿကော ဝါဏီဇာ မစ္စော၊ သမဇော သုတသီလဝါ၊ တေသု ဝိပုလ
ဇာတေသု၊ ရဋ္ဌံ ပိ ဝိပုလံသိယာ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ကဿကော၊ လယ်လုပ်သောသူလည်းကောင်း၊ ဝါဏီဇော၊
ကုန်သွယ်သောသူလည်းကောင်း၊ အမစ္စော၊ အမတ်ပညာရှိလည်းကောင်း၊ သုတသီ
လဝါ၊ အကြားအမြင်သီလနှင့်ပြည့်စုံသော၊ သမဇော၊ ရဟန်းလည်းကောင်း၊ တေသု၊
ထိုသူလေးယောက်တို့သည်။ ဝိပုလဇာတေသု၊ ပြန့်ပြောခြင်းဖြစ်ကုန်သည်ရှိသော်။
ရဋ္ဌံပိ၊ တိုင်းနိုင်ငံသည်လည်း။ ဝိပုလံ၊ ပြန့်ပြောစည်ပင်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။

၅၉။ ၊ မင်းတို့အလိုရှိအပ်သူလေးမျိုးအကြောင်း

အရာအထူးသို့လိုက်၍၊ အလိုရှိအပ်သောတောင့်တ အပ်သသူ လေးမျိုးရှိသည်
ကို၊ ဆက္ကနိပါတ် မဟာသာရဇာတ်၌ -

ဥက္ကဋ္ဌေ သုရမိစ္ဆန္တိ၊ မန္တိသု အကုတုဟလံ၊ ပိယဉ္စ အနုပါနမ္ပိ၊ အတ္ထေဇာယေဝ

ပဏ္ဍိတံ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ဥက္ကဋ္ဌေ၊ စစ်မြေအရပ်၌။ သူရံ၊ မိုးကြိုးထိပ်ထက်ကျလင့်
ကစား၊ ပြေးသွားခွာဆုတ်မည်မကြံ၊ ရဲမာန်တက်ကြွသောသူရဲကို၊ ကုစ္ဆန္တိ၊ အလိုရှိကြ
စမြဲတည်း။ မန္တိသု၊ ပြု၍ သင့်မသင့်စသည်ဖြင့် လျှို့ဝှက်ခဲအင်တိုင်ပင်ရန်ရှိသောအခါ
တို့၌။ အကုတုဟလံ၊ ကတိပြောင့်လျက် နှုတ်စောင့်သောသူကို၊ ကုစ္ဆန္တိ၊ အလိုရှိ
ကြစမြဲတည်း။ အနုပါနမ္ပိ၊ ချို့မြန်ကောင်းမြတ်သောအစာအာဟာရသည်။ ဇာတေ၊
ရသာဖြင့် ဖြစ်လာသည်ရှိသော်။ ပိယဉ္စ၊ ချစ်ကျွမ်းဝင်သောသူကိုသာလျှင်၊ ကုစ္ဆန္တိ၊
အလိုရှိကြစမြဲတည်း။ အတ္ထေ၊ လျှို့ဝှက်နက်နဲ ခဲခက်သော ပုစ္ဆာပြဿနာအရေးအရာ
သည်။ ဇာတေ၊ ဖြစ်လာလတ်သော်၊ ပဏ္ဍိတံ၊ ပညာရှိကို၊ ကုစ္ဆန္တိ၊ အလိုရှိကြစမြဲတည်း-

ဤအရာ၌ စစ်မြေပြင်အရပ်၌၊ ရဲရင့်သောသူကို အလိုရှိအပ်၏ ဟူသော်လည်း၊
ပညာအဆင်အခြင်နှင့်တကွ၊ ရဲရင့်သောသူကို ယူရမည်။ နွားရူးဆူးတိုး၊ သူ
ကန်းတစ္ဆေမကြောက်ဆိုသကဲ့သို့၊ ဖရိုဖရဲ လွဲလွဲချွတ်ချွတ် ပြုတတ်သောသူကို မယူ
သင့်၊ သိမ်းရဲငှက်သည်။ မိမိ၏ခွန်အားကို ကိုးစားမာန်ယစ်လျက်၊ ထွန်ကျစ်စာမြေစိုင်
ခဲကို သဟဲပြု၍ နေသော ဗီလုံးငှက်ကို မဆင်မခြင်ဖမ်းယူသောကြောင့် ပျက်စီးဘူး
ချေသည်။ မိမိနောက်က အထောက်အကူမရှိပဲ မင်းရဲကျော်စွာသည်၊ တလိုင်းသူပုန်
တို့တပ်သို့ အဝင်မှား၍ အရေးပျက်ဖူးချေသည်။

လောကနိတိကျမ်း၌လည်း။

သိင်္ဂါမေ သုရမစ္ဆန္တိ၊ မန္တိသုခါကုတုဟလေ၊ ပိယဉ္စအနုပါနေသု၊ အတ္ထေ
ကိစ္စေသု ပဏ္ဍိတာ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ သိင်္ဂါမေ၊ စစ်မြေပြင်အရပ်၌။ သုရံ၊ သူရဲကောင်းကို၊ ကုစ္ဆန္တိ၊
အလိုရှိကုန်၏။ အကုတုဟလေ၊ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် မပြုအပ်သော။ မန္တိသု၊
လျှို့ဝှက်သော အတိုင်အပင်တို့၌၊ ခါ သုညဝါစ၊ စကားဆိတ်သောသူကို၊ ကုစ္ဆန္တိ၊
အလိုရှိကုန်၏။ အနုပါနေသု၊ မွန်မြတ်သောထမင်းအဖျော်ကိုရသောအခါ၌။ ပိယံ၊
ချစ်သောသူကို၊ ကုစ္ဆန္တိ၊ အလိုရှိတတ်ကုန်၏။ အတ္ထေကိစ္စေသု၊ ခဲခက်သောအမှုအရေး
အရာကြုံကြုံကံသောအခါ၌။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသူခမိန်တို့ကို၊ ကုစ္ဆန္တိ၊ အလိုရှိကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်လင်္ကာတွင်၊ စစ်မြေရပ်
မှာ၊ ရေးရာပွန်းတီး၊ သူရဲကြီးကို၊ ပါးနှီးတောင့်တ၊ လိုအပ်လှ၏။ ကိစ္စခဲအင်၊ အတိုင်
ပင်၌၊ ဆင်ခြင်သိပ်သည်း၊ စကားနည်းကို၊ ရုံးစည်းသာယာ၊ တိုင်ပင်ရာ၏။ ဩဇာ
မြတ်မွေ့၊ တွေ့လသောခါ၊ မေတ္တာကြည်ဖြူ၊ ချစ်သသူကို၊ ဆာပူဝမ်းက၊ တောင့်တ
ကုန်ပြ၊ ခဲခက်ရေးရာ၊ ကြုံကြုံကံခါ၊ ပညာထက်သန်၊ သူမြတ်မွန်ကို၊ ထူးလွန်ဖွေရှာ၊

တောင့်တရာဟု၊ လေးဖြာဥဒါန်း၊ စကားညွှန်းလျက်၊ ဟူ၍စပ်လေသည်။

၆၀။ ။ ပြည်ကြီးရှင်မင်းတို့ မြစ်ရာသူ လေးယောက်အကြောင်း

ပြည်ကြီးရှင်မင်းတို့သည် ပြည်ရွာ သာယာဝပြောအောင်၊ လေးယောက်သော သူတို့ကို နိုင်အောင်မြစ်ရာသည်၊ မပေါ်မရှိအောင် စောင့်ရှောက်ရာသည်ကို၊ ရာဇ နီတိကျမ်း၌ -

နိစာ ဝလ္လဘ ဣဒ္ဓါဘိ၊ စောရာ ရက္ခေ သရဋ္ဌကံ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ရာဇာ၊ ပြည်ရှင်မင်းသည်။ နိစာဝလ္လဘဣဒ္ဓါဘိ၊ အပျက်အယုတ် မုချဖြစ်သူ၊ မင်းကျွမ်းဝင်သောအားဖြင့်၊ မတော်မတရားလျှပ်စားသူ၊ ကြွယ်ဝသော မာန်သွင်း၍၊ ဆင်းရဲသားကို နှိပ်စက်လေ့ရှိသော သူတို့မှလည်းကောင်း၊ စောရာ၊ ခိုးသူမှလည်းကောင်း၊ သရဋ္ဌကံ၊ မိမိတိုင်းနိုင်ငံကို၊ ရက္ခေ၊ လုံခြုံအောင်စောင့်ရာ၏။

၆၁။ ။ သံလွတ်ရာသော လေးပါးအကြောင်း

တစ်ပါးမင်းတို့၏နိုင်ငံသို့တမန် စေလွှတ်ရာ၌၊ အကြောင်းလေးပါးရှိသည်။ ထို အကြောင်းလေးပါးရှိမှ စေလွှတ်ရာသည်၊ လေးပါးဟူသည်ကား -

- (၁) သူ့ကိုပိုင်ကား နိုင်နင်းလို၍ စေလွှတ်ခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
- (၂) သူက စစ်မက်ပြုလာအံ့သို့ထင်၍၊ ခြင်းရာနူးညံ့ စမ်းလိုသောငှါ စေလွှတ်ခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
- (၃) သူ့ကိုကြောက်ရွံ့ ခံညားစေလို၍ စေလွှတ်ခြင်းလည်းတစ်ပါး၊
- (၄) သူ့ပြည်သူရပ်၌ဖြစ်သော အထူးအဆန်းသနပ်သနာတို့ကို သိလို ၍၊ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကား သင့်တင့်ကြောင်းကို စေလွှတ်သည်လည်း တစ်ပါး၊

ဤလေးပါးတည်း။ အဌရသီစသောကျမ်းတို့၌လာ၏။

အခန်းကြီး ၂၊ အခန်းငယ် ၄ မှာပါသော မင်းကျင့်တရား ငါးပါးစုအကြောင်း

၆၂။ ။ မင်းတို့အားငါးပါးအကြောင်း

- (၁) ဗာဟုဗလ၊
- (၂) ဘောဂဗလ၊
- (၃) အမစူဗလ၊
- (၄) အဘိဇ္ဈေဗလ၊
- (၅) ပညာဗလ

ဟူ၍ ငါးပါးရှိသည်။

ထို့နောက် ထိုပြဟွဒတ်မင်းကြီးသည်၊ ဇမ္ဗူကမည်သော ဘုရားလောင်းကျေး သားကို၊ အားတကာတို့တွင်၊ မည်သည့်အားသည်၊ မြတ်သနည်းဟုမေးရာ၊ ဖြေလို သောကြောင့် -

- ၁။ ဗလံ ပဉ္စဝိဓံ လောကေ၊ ပုရိသသ္မိံ မဟဂ္ဂတေ၊ တတ္ထ ဗဟုဗလံ နာမ စရိမံ ဝုစ္စတေ ဗလံ။
- ၂။ ဘောဂဗလဉ္စ ဒိယာဓု၊ ဒုတိယံ ဝုစ္စတေဗလံ၊ အမစူဗလဉ္စ ဒိယာဓု၊ တတိယံ ဝုစ္စတေ ဗလံ။
- ၃။ အဘိဇ္ဈေဗလဉ္စေ၊ တံ စတုတ္ထံ အသံသယံ၊ ယာနိ စေ တာနိသဗ္ဗာနိ၊ အဓိဂဏှာတိ ပဏှိတော။
- ၄။ တံဗလာနံ ဗလံသေဌံ၊ အဂ္ဂံ ပညာဗလံ၊ ပညာဗလေ နုပတ္တဒ္ဓေါ၊ အတ္ထံ ဝိန္နုတိ ပဏှိတော။
- ၅။ အပိ စေ လဘဘိ မန္တော၊ ဖိတံ ဓရဏိမုတ္တမံ၊ အကာမသာ ပဿယုဝါ၊ အညော တံ ပဋိပဇ္ဇတိ။
- ၆။ အဘိဇာတော ပိ စေ ဟောတိ၊ ရန္တံ လဒ္ဓါနုဓတ္ထိတော၊ ဒုပ္ပညော ဟိ ကာသိပတိ၊ သဗ္ဗေန ပိ န ဇီဝတိ။
- ၇။ ပညာဝ သုတံ ဝိနိစ္ဆိနိ၊ ပညာ ကိတ္တိံ သိလောကဝိဇ္ဇိနိ၊ ပညာသဟိတော နရော ဣဓ၊ အပိ ဒုက္ခေပိသုခါနိ ဝိန္နုတိ။
- ၈။ ပညဉ္စ ခေါ အသုသုဿံ၊ နကောစိ အဓိဂစ္ဆတိ၊ ဗဟုသုတံ အနာဂမ္မ၊ ဓမ္မတ္ထံ အဝိနိဗ္ဗိတံ။
- ၉။ ယောစ ဓမ္မဝိဘင်္ဂညူ၊ ကာလုဌာယိ အတန္တိတော၊ ဥဌဟတိ ကာလေ န၊ ဖလံ ဘဿ သမိဇ္ဈတိ။
- ၁၀။ အနာဘဘနသီလဿ၊ အနာယရတနသေဝိနော၊ နနိဗ္ဗိန္နိယကာရိဿ၊ သမ္မာဒတ္ထော ဝိပဇ္ဇတိ။
- ၁၁။ အဇ္ဈတ္တဉ္စပယုတ္တဿ၊ တထာယတန သေဝိနော၊ အနိဗ္ဗိန္နိယ ကာရိဿ၊ သမ္မာဒတ္ထော ဝိပဇ္ဇတိ။
- ၁၂။ ယောဂ ပယောဂ သင်္ခါတံ၊ သမ္ဘာ တဿာ နုရက္ခံ၊ တာနိ တွံတာတ သေဝဿ၊ မာ အကမ္မာယ ရန္တယိ။

အကမ္မနာဟိ ဒုဗ္ဗေဓော၊ နဌာ ဂါရုဓံ သီဒတိဟူသောဂါထာတို့ကိုဟော၏။ ရေမြေသနင်း မင်းတို့၏အားကား ငါးပါးတည်း။ ငါးပါးဟူသော်ကား

- (၁) ဗာဟုဗလ၊
- (၂) ဘောဂဗလ၊

- (၃) အမစွပလ၊
- (၄) အဘိဇ္ဈပလ၊
- (၅) ပညာပလ

ဟူ၍ငါးပါးတည်း။

ထိုငါးပါးတွင်၊ ဆင်ပြောင်ခြင်သော ရင်ဆိုင်တွေ့လည်း၊ မရွံ့မဆုတ်၊ ထိုးခုတ် ပြေးဝင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ခြင်းသည်၊ ဗဟုပလမည်၏။

ရဲရင့်တည်ကြည်သော အမှုထမ်းအရာထမ်း များမတ်အပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်း သည်၊ အမစွပလ မည်၏။

ဘေးဘိုးဘတိုင်မပြတ်၊ မင်းရိုးမင်းနွယ်ဖြစ်ခြင်းသည်၊ အဘိဇ္ဈပလမည်၏။

အမှုကိစ္စကြီးငယ် အလုံးစုံ၌၊ ခွဲခြမ်းဝေဖန်နိုင်ခြင်းသည်၊ ပညာပလမည်၏ ဟူ၍ စတ္တာလီသ နိပါတ်၌လာသည်။

အဘိဇ္ဈပလ၌၊ အကြင်ရေမြေသနင်းမင်းတို့အား၊ အဘမင်း၊ ထိုအဘ၏ အဘ လည်းမင်း၊ ထိုအဘ၏ အဘလည်း မင်းမျိုးမင်းနွယ်ဖြစ်၏။ ထိုရေမြေသနင်း မင်းတို့ သည်၊ အဘိဇ္ဈမည်ကုန်၏ဟု တေသကုဏ ဇာတ်မှာလာသည်။ ၎င်းနည်းဖြင့် အမိ အဘနှစ်ပါး မင်းမျိုးဖြစ်မှု၊ ဥဘတောသုဇာတ မည်ကုန်၏ ဟူ၍ အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ မှာ လာသည်။ ရေမြေသနင်းမင်းတို့အား၊ အမိမျိုး အဘမျိုး နှစ်ပါးတို့တွင်၊ အဘမျိုး သာပမာဏဖြစ်၏ဟု ဟောတော်မူကြောင်းကို၊ ဒွါဒသ နိပါတ်ဇာတ် အဋ္ဌကထာ၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာများ၌ဆိုသည်။

ဗဟုပလအကြောင်း။ ။ ထိုငါးပါးတို့တွင်၊ ဗဟုပလသည်၊ ကြွင်းကုန်သော ဗလလေးပါးတို့အောက်ယုတ်၏။ ဒေဝဒတ်အလောင်း ဧကစာရဆင်ကို၊ ဝိလုံးငှက် ငယ် ပညာပလဖြင့် လွှမ်းမိုး၍ သတ်ဖူးလေသည်ကို ထောက်ရာ၏။

ဘောဂပလအကြောင်း။ ။ ဘောဂပလသည်၊ ဗဟုပလထက်အားကြီး၏။

အမစွပလသည်။ ။ ဗဟုပလ-ဘောဂပလတို့ထက် အားကြီး၏။

ပညာပလသည်။ ။ အကြွင်းလေးပါးထက် အားကြီးကြောင်းကို၊ တေသကုဏ ဇာတ်၌ဆိုသည်။

(၁) လောက၊ လောက၌။ မဟဂ္ဂတေ၊ မြတ်သော။ ပုရိသသ္မိ၊ မင်းယောက်ျား ၌။ ဗလံ၊ အားသည်။ ပဉ္စဝိမံ၊ ငါးပါးအပြားရှိ၏။ တတ္ထ၊ ထိုငါးပါးတို့တွင်။ ဗဟု ဗလံနုသမ၊ ကိုယ်၏အစွမ်းသတ္တိဟူသော လက်ရုံးအားမည်သည်ကို။ စရိမံ၊ အဖျင်းဆုံး ပထမဖြစ်သော။ ဗလံ၊ အားဟူ၍။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏။

(၂) ဒီယာဝု၊ သက်တော်ရှည်သော သင်မင်းကြီး။ ဘောဂပလဉ္စ၊ ရဲမက်လက် နက်ကိုင်ဥစ္စာအင်ခွင်ကိုလည်း။ ဒုတိယ၊ နှစ်ခုမြောက်သော။ ဗလံ၊ အားဟူ၍ ဝုစ္စတေ၊

ဆိုအပ်၏။ ဒီယာဝု၊ သက်တော်ရှည်သော သင်မင်းကြီး။ အမစွဉ္စပလဉ္စ၊ ပညာရှိညီ ညွတ်သော များမတ်အပေါင်းအားကိုလည်း။ တတိယံ၊ သုံးခုမြောက်သော။ ဗလံ၊ အား ဟူ၍။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏။

(၃) ယံအဘိဇ္ဈပလဉ္စေတိ၊ အကြင် မိဘနှစ်ပါးမှ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသောအမျိုး မြတ်သော အင်အားသည်သာလျှင်၊ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံဗလံ၊ ထိုအမျိုးမြတ်သောအား ကို။ အသံသယံ၊ ယုံမှားမရှိ။ စတုတ္ထံ၊ လေးခုမြောက်သောအားဟူ၍။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုအပ် ၏။ သဗ္ဗာနံ၊ ဤဆိုခဲ့ပြီးကုန်သော။ ယာနိစေတာနိ၊ အကြင်အားလေးပါးရှိသော သူတို့ကို။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသည်။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်၊ အဓိလက္ခာတိ၊ လွှမ်းမိုး နိုင်၏။

(၄) တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ယံပညာဗလံ၊ အကြင်ပညာအားသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံဗလံ၊ ထိုပညာအားကို၊ ဗလံ၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော အားလေးပါးတို့ထက်။ သေဌံ၊ အကြီး အမှူးဖြစ်သော။ အဂ္ဂံ၊ မြတ်သော။ ဗလံ၊ အားဟူ၍။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏။ ကသ္မာ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား။ ပညာဗလေန၊ ပညာအားဖြင့်။ ဥပဏ္ဍုဒ္ဓေါ၊ ထောက်ပံ့ အပ်သော။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသည်။ အတ္ထံ၊ အကျိုးစီးပွားကို။ ဝိန္ဒတိ၊ ရတတ်၏။

၆၃။ ။ ထိုငါးပါးမှ၊ ပညာအားသည် အမြတ်ဆုံးအကြောင်း

(၅) မန္တော၊ ပညာမရှိသောသူသည်။ ဖိတံ၊ ရွှေငွေရတနာ ဥစ္စာပစ္စည်းနှင့်ပြည့်ဝ သော။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်သော။ ဓရဏိ၊ နိုင်ငံကို။ အပိစေလတတိ၊ အကယ်၍ ရပြီးသော် လည်း။ အကာမသာ၊ လူမိုက်အုပ်စိုးသည်ကို မခံလိုသဖြင့်။ တံ၊ လိုရပြီးသော နိုင်ငံ ကို။ ပသယုဝါ၊ ထိုလူမိုက်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်သော။ အညော၊ တစ်ပါးသောပညာရှိသည်။ ပဋိပဇ္ဇတိ၊ အုပ်စိုး၏။

(၆) ကာသိပတိ၊ ဗရာဏသီပြည် ကာသိတိုင်းကို အစိုးရသော မင်းမြတ်။ အဘိ ဇာတောပိ၊ မင်းမျိုးအစစ်ဖြစ်၍၊ အဘိဇ္ဈပလနှင့် ပြည့်စုံသည်မူလည်း။ စေဟောတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်စေကာမူ။ ဒုပ္ပညော၊ ပညာမရှိသော။ ခုတ္တိယော၊ မင်းမျိုးဖြစ်သော မင်းသားသည်။ ရန္တံ၊ နိုင်ငံကို။ လဒ္ဓါန၊ ရပြီး၍။ သဗ္ဗေနပိ၊ ရပြီးသော နိုင်ငံအလုံးစုံ ဖြင့်။ နဇိဝတိ၊ အသက်မရှည်နိုင်။ (နိုင်ငံသော်လည်း တခြမ်း ပဲ့တတ်သည်ဟူလို။ တနည်းအားဖြင့်လည်း၊ ရန်သူလက်သို့ ပါတတ်သည်၊ သေတတ်သည်ဟူလို။)

(၇) ပညာဝ၊ ပညာသည်သာလျှင်။ သုတံ၊ တရားကျမ်းဂန် အမှုကိစ္စကို၊ ဝိနိစ္ဆိ နိ၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်၏။ ပညာ၊ ပညာသည်။ ကိတ္တိသိလောကဝိဒ္ဓိနိ၊ ကောင်းသောကျော် စောခြင်း၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို တီးပွားစေနိုင်၏။ ဣမ၊ ဤလောက၌၊ ပညာသမ္ပတိ တော၊ ပညာနှင့်ပြည့်စုံသော။ နရော၊ လူသည်။ အပိ၊ စင်စစ်။ ဒုက္ခေပိ၊ ဆင်းရဲအမှု ၌လည်း။ သုခါနိ၊ ချမ်းသာတို့ကို၊ ဝိန္ဒတိ၊ ရနိုင်၏။ (ဆင်းရဲဒုက္ခဘေးဘယနှင့်

တွေ့သော ဥပကာရိမြို့၌ အပိုင်းခံရသော မဟောသော သုခမိန်သည်။ မိမိနှင့် တကွ အလုံးစုံသော မင်းအပေါင်းကို ချမ်းသာစေနိုင်သကဲ့သို့ဟူလို။

(၈) ခေါ၊ စင်စစ်။ ပညာ၊ အတတ်ပညာကိုလည်း။ အသုသုသု၊ ဆရာထံ၌ ကပ်၍။ မသင်ကြားသော။ ဓမ္မတ္ထံ၊ အကြောင်းအကျိုး၌တည်သော။ ဗဟုသုတ၊ များစွာသော အတွေ့အမြင် ပညာကို။ အနာဂမ္ဘ၊ မသက်ဝင်မှု၍။ အဝိနိစ္ဆိ၊ စာပေ ကျမ်းဂန် အမှုမျိုးကို မဝေဖန်နိုင်သောသူသည်။ ကောစိ၊ လောကီလောကုတ္တရာ တရား တစ်စုံတစ်ခုသော အကျိုးကို။ နအဓိဂစ္ဆတိ၊ မရနိုင်။

(၉) ဓမ္မဝိဘင်္ဂည၊ တရားကျမ်းဂန်အမှုမျိုးကို ခွဲခြားဝေဖန်၊ စိတ်ဖြာ၍ သိတတ် သော။ (တစ်စွန်းတစ်စ သိတတ်သောသူမဟုတ်ဟူလို) ကာလုဋ္ဌာယိ၊ အချိန်ကာလကို မလွန်စေပဲ လုံလအားထုတ်သော။ အတန္တိတော၊ မပျင်းရိသော။ ယောစ၊ အကြင် ပညာရှိသည်လည်း။ ကာလေန၊ သင့်တင့်သော အချိန်ကာလဖြင့်၊ ဥဋ္ဌဟတိ၊ ကိုယ် ထူကိုယ်ထ၊ လုံလထုတ်၏။ တဿ၊ ထိုလုံလထုတ်သော ပညာရှိ၏။ ဖလံ၊ အလိုရှိ သောအကျိုးသည်။ သမိဇ္ဈတိ၊ ပြည့်စုံ၏။ (ပညာရှိ လုံလုံထုတ်မှ၊ အလိုရှိသော အကျိုး ပြီးနိုင်သည်။ လူမိုက်လုံလထုတ်သော်လည်း၊ အလိုရှိသော အကျိုးမပြီးနိုင်ဟူလို။)

(၁၀) အနာယတနသီလဿ၊ မကောင်းသော အလေ့အကျင့် ရှိသော။ အနာ ယတနသေဝိနော၊ မကောင်းသော အကျင့်ရှိသော သူကို ပေါင်းဖော်မှီဝဲလေ့ရှိသော။ နိဗ္ဗိန္ဒယကာရိဿ၊ အကျိုးရကြောင်း ကောင်းသောမှုကို ပြုသောအချိန်ကာလနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပြုလေ့ရှိသောသူ၏။ အတ္ထော၊ အကျိုးစီးပွားသည်။ သမ္မာ၊ ကောင်း စွာ။ နဝိပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်နိုင်။

(၁၁) အဇ္ဈတ္တဉ္စ၊ မိမိကိုယ်ခန္ဓာ၌လည်း၊ ပယုတ္တဿ၊ အနိစ္စအစရှိသောတရား ကို အားထုတ်တတ်သော။ တထာယတနသေဝိနော၊ ထိုကဲ့သို့သော အကျင့်သီလနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲလေ့ရှိသော။ အနိဗ္ဗိန္ဒယကာရိဿ၊ အကျိုးဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသော အမှုကို ပြုလေ့ရှိသောသူ၏။ အတ္ထော၊ အကျိုးစီးပွားသည်။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ၊ ဝိပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

(၁၂) တာတ၊ ခမည်းတော်မင်းကြီး။ ယောဂ၊ ပယောဂသင်္ခါတံ၊ အားထုတ် သင့်သည်၌ အားထုတ်သော ပညာအစုသည်လည်းကောင်း။ သမ္မာတဿ၊ ရှေး ဘုန်းပါရမီကြောင့် ရအပ်သော တိုင်းပြည်နိုင်ငံ ဥစ္စာစည်းစိမ်အား။ အနုရက္ခနံ၊ တရား သဖြင့် စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တာနိ၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော အားငါးပါး တရားသဖြင့် စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့ကို။ တွံ၊ သင်မင်းကြီးသည်။ သေဝဿ၊ ကျင့်ဆောင်မှီဝဲလေလော့။ အကမ္မာယ၊ မပြုသင့်သောအမှု၌၊ မာရဗ္ဗယိ၊ အားမ ထုတ်လင့်။ ဟိသစ္စံ၊ ထိုစကားမှန်၏။ အကမ္မာနာ၊ မပြုသင့်သော အမှုကို ပြုတတ်သော။ ဒုဓမ္မဓော၊ ပညာမရှိသောသူသည်။ နဋ္ဌာဂါရံ၊ ကျူကိုဆောက်သော အိမ်ကဲ့သို့။

သိဒ္ဓတိ၊ ပြိုကွဲပျက်စီးလွယ်တတ်၏။

ဤသို့ မင်းတို့မည်သည်။ အားငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံရမည်။ ထိုငါးပါးတို့တွင်လည်း ကိုယ်အား အစွမ်းသတ္တိဟူသော ဗဟုဗလသည်။ အောက်ဆုံးဖြစ်သည်။ ထို့ထက် အဆင့်ဆင့်တက်၍၊ ပညာအားသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်ဟူ၍၊ ဘုရားအလောင်း ဇမ္ဗူကကျေးသား ဟောလေသည်။

လက်ရုံးအားထက်၊ ပညာအားကြီးကြောင်း ဗီလုံးငှက်၏ အကြံအစည်ဖြင့်၊ ဆင် ပြောင်ကြီး၏ သေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဆင်ပြောင်ကြီးတို့ကို လူတို့သည်မင်း၍ အလို ရှိရာ စေခိုင်းနိုင်သည်ကိုလည်းကောင်း ထောက်၍ သိအပ်၏။

ဘောဂဗလ အစရှိသော အားလေးခုတို့သည်၊ ပညာအားကြီးကြောင်းကို တစ်ရာ သောမင်းတို့နှင့် ပေါင်းစည်း၍၊ စစ်ထိုးသော စူဠဏိဗြဟ္မဒတ်မင်း၊ ကေးဝဋ်ပုဏ္ဏားတို့ သည် မဟောသော သုခမိန်အား ရှုံးခြင်းကိုထောက်၍ သိအပ်၏။

ပညာဟူသည် ဤအားများထက် မြတ်သည်သာမကသေး၊ သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ သမ္မာဓိ၊ ဝီရိယ အစရှိသော ကုသိုလ်တရား အပေါင်းတို့ထက်လည်း လွန်ကဲထူးမြတ်သော တရားဖြစ်သည်။ ကုသိုလ်တရားအပေါင်းတို့တွင် ဘုရားအဖြစ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည် ကား၊ ဝီရိယ၊ သဒ္ဓါ၊ ပညာ ဟူ၍ သုံးပါးရှိကုန်၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် ဝီရိယကို အလေး အမြတ် အကြီးမျှပြု၍၊ ဘုရားဖြစ်အောင် အားထုတ်သော ဝီရိယာဓိကဘုရားလောင်း သည်၊ ဆယ့်ခြောက်သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတစ်သိန်းရှိမှ ဘုရားဖြစ်သည်။ လှူဒါန်းပေးကမ်း စွန့်ကြဲသော သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံသော သဒ္ဓါဓိက ဘုရားလောင်းသည်၊ ရှစ်သင်္ချေ နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်မှဘုရားဖြစ်သည်။ ဗဟုသုတ အတတ်ပညာကို အလေ့ နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်မှဘုရားဖြစ်သည်။ ဗဟုသုတ အတတ်ပညာကို အလေ့ ဖြစ်၍၊ ဘုရားဖြစ်အောင် အားထုတ်သော ပညာဓိကပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာ တစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်လျှင်ပင် ဘုရားဖြစ်သည်ကိုထောက်၍ သိအပ်သည်။

မဂ်ဖိုလ်ကိုရအောင် ပြုကျင့်ရာ၌လည်း၊ မဂ်လေးတန်တွင် ရှေးဦးဆုံးဖြစ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ကို၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့်၊ ဝိစိကိစ္ဆာကိုပယ်မှရနိုင်သည်။ ဤဝိစိကိစ္ဆာနှင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုလည်း၊ အလှူပေးခြင်း၊ သီလဆောက်တည်ခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးဆယ် တို့ကို စီးဖြန်းပွားများခြင်းဖြင့် မပယ်နိုင်။ ဝိပဿနာဉာဏ် ဆယ်ပါးဖြင့်သာပယ်နိုင်သည်။ လောက၌လည်း၊ ဝီရိယအရာဖြစ်သော ခပ်လေ့များထက်သာလွန်သော ရွက်တိုက် သော လေသင်္ဘော၊ မီးသင်္ဘောတို့ကိုထောက်၍၊ လုံ့လဝီရိယထက် ဉာဏ်ပညာသာ ကြောင်းကို သိသာသည်။

သံ၊ ဝါ၊ ပိုးတို့ကို အထည်အလိပ်လုပ်ရာ၊ ဉာဏ်မရှိသောသူတို့ လုပ်ဆောင်သော အထည်အလိပ်ထက်၊ ဉာဏ်ရှိသောသူတို့ လုပ်ဆောင်သည့်အထည်အလိပ်အဖိုးအန် တပြန်သာလွန်သည်ကိုထောက်၍ သိသာသည်။

ဒေခက်သော အရေးရှိသောအခါ၌၊ ဉာဏထာမ၊ ဉာဏ်စွမ်းထင်ရှား၏။ မဟော

သမာ သုခမိန့်သည်။ တစ်ဆယ့်ရှစ်ခေါက်ကို အရေအတွက်ရှိသော ပဉ္စာလရာဇ် စစ်သည်တို့ကို အောင်လေသည်ကား။ ဉာဏထာမော၊ ဉာဏ်စွမ်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်။ သင်္ဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ ဥဒါန်းပါဠိတော်တို့၌။ အာပဒါသု ခေါ် မဟာရာဇ ထာမော ဝေဒိတဗွေ ဟူ၍၊ ပဿေနဒီကောသလ မင်းကြီးအား ဟောတော်မူသည်။

မဟာရာဇ မင်းမြတ်။ ခေါ်၊ စင်စစ်။ အာပဒါသု၊ ဘေးရန်ရှိကုန်သော။ ထာမော ဉာဏ်စွမ်းကို။ ဝေဒိတဗွေ၊ သိအပ်၏။

၎င်းအဋ္ဌကထာများ၌လည်း -

ထာမောတိ၊ ဉာဏထာမော ယဿဟိ ဉာဏထာမော နတ္ထိ၊ သော ဥပ္ပန္နသု ကိစ္စသု ဂဟေတဗ္ဗ ဂဟဏံ၊ ကတ္တဗ္ဗ ကိစ္စံ အပဿန္တော၊ အဒ္ဓါရယရံပဝိဋ္ဌော ဝိယ စရတိ၊ တေနာဟ အာပဒါသု ခေါ် မဟာရာဇ ထာမော ဝေဒိတဗွေတိ။

ဟူ၍မိန့်အပ်၏။

အနက်ကား။ ။ ထာမောတိ၊ ထာမောဟူသည်ကား။ ဉာဏထာမော၊ ဉာဏ် စွမ်းတည်း။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ ယဿ၊ အကြင်သူအား။ ဉာဏထာမော၊ ဉာဏ်စွမ်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သော၊ ထိုဉာဏ်စွမ်းမရှိသောသူသည်။ ကိစ္စသု၊ အရေးအခွင့်ကိစ္စတို့ သည်။ ဥပ္ပန္နသု၊ ဖြစ်လာကုန်သည်ရှိသော်။ ဂဟေတဗ္ဗဂဟဏံ၊ ယူအပ်သည်၌ ယူခြင်းကို။ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ၊ ပြုအပ်သည်၌ ပြုခြင်းကို။ အပဿန္တော၊ မမြင်နိုင်သည်ဖြစ်၍ အဒ္ဓါရယရံ၊ တံခါးပေါက်မရှိသော အိမ်ကို။ ပဝိဋ္ဌောဝိယ၊ ဝင်သကဲ့သို့။ စရတိ၊ တယောင်ယောင် တမှားမှားပြုကျင့်တတ်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ အာပဒါသု ခေါ် မဟာရာဇ ထာမော ဝေဒိတဗွေတိ၊ အာပဒါသု ခေါ် မဟာရာဇ ထာမော ဝေဒိတဗွေ ဟူ၍။ အာဟ၊ ဟောတော်မူ၏။

၆၄။ ။ စကားဆိုခြင်းငါးပါးအကြောင်း

စကားဆိုသူ၏ အင်္ဂါငါးပါးရှိသည်ကို၊ ပဉ္စနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်စသော ကျမ်းတို့၌-

ကာလေန ဝက္ခာမိ နော အကာလေန၊ ဘူတေန ဝက္ခာမိ နော အဘူတေန၊ အတ္တသံဟိတေန၊ ဝက္ခာမိ နော အနတ္တသံဟိတေန၊ သဏှေန ဝက္ခာမိ နော ဖရုသေန၊ မေတ္တာစိတ္တနေ ဝက္ခာမိနော ဒေါသန္တရေန။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ကာလေန၊ အခါဟုတ်သည်၌။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုအံ့။ အကာလေန၊ အခါမဟုတ်သည်၌။ နောဝက္ခာမိ၊ မဆိုအံ့။ ဘူတေန၊ မှန်သဖြင့်။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုအံ့။ အဘူတေန၊ မမှန်သဖြင့်။ နောဝက္ခာမိ၊ မဆိုအံ့။ အတ္တသံဟိတေန၊ အကျိုးရှိ သဖြင့်။

ဝက္ခာမိ၊ ဆိုအံ့။ အနတ္တသံဟိတေန၊ အကျိုးမရှိသဖြင့်။ နောဝက္ခာမိ၊ မဆိုအံ့။ သဏှေန၊ သိမ်မွေ့သဖြင့်။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုအံ့။ ဖရုသေန၊ ကြမ်းကြုတ်သဖြင့်။ နောဝက္ခာမိ၊ မဆိုအံ့။ မေတ္တာစိတ္တေန၊ မေတ္တာစိတ်ဖြင့်။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုအံ့။ ဒေါသန္တရေန၊ ဒေါသစိတ် ဖြင့်။ နောဝက္ခာမိ၊ မဆိုအံ့။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ ပါရမီခန်းတွင် -

အတ္ထေဇတေ၊ ခွဲဝေကြောင်းခြာ၊ နီးသို့ပြာလျက်၊ နည်းနာစီလျှင်၊ ထုံး ပဲ့ယှဉ်၍၊ ပဋိညာဉ်အပြား၊ အင်ငါးပါးဖြင့်၊ စကားအပြည့်၊ စုံဖြည့်သွေးသွေး၊ အမေးငါးထွေ၊ အဖြေလေးပါး၊ မှတ်သားပွဲတိုင်၊ ဆိုကုန်နိုင်၍၊ ဦးကိုင်ကျင့် တမ်း၊ လူမှုကျွမ်းလျက်၊ နှုတ်အမ်းချချ၊ အစအလယ်၊ အကျယ်အဆုံး၊ သိကုံး ပန်းမန် လက်ရွေးဆန်သို့။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၆၅။ ။ မင်းတို့ဓမ္မတာအားဖြင့်၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုပြုအပ်သော ဝတ္တရားငါးပါး အကြောင်း

ပဉ္စဟိ ခေါ် ဂဟပတိ ပုတ္တဌာနေဟိ ကုလပုတ္တေန ဥပရိမဒိသာ သမဏ ဗြဟ္မာဏာ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗ၊ မေတ္တေန ကာယကမ္မေန၊ မေတ္တေန ဝစီကမ္မေန၊ မေတ္တေန မနောကမ္မေန၊ အနာဝဋ္ဌ ခွါရတာယ၊ အာမိသာ နုပ္ပဒါနေန၊ ဣမေ ဟိ ခေါ် ဂဟပတိပုတ္တပဉ္စ ဟိဌာနေဟိ ကုလပုတ္တေန ဥပရိမဒိသာ၊ သမဏ ဗြဟ္မာဏာ ပစ္စုပဋ္ဌတာ။

ဂဟပတိပုတ္တ၊ သူကြွယ်သား။ ကုလပုတ္တေန၊ အမျိုးကောင်းသားသည်။ ပဉ္စဟိ ဌာနေဟိ၊ ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ ဥပရိမဒိသာ၊ အထက်အရပ်မည်ထိုက်ကုန် သော။ သမဏ ဗြဟ္မာဏာ၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့။ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗ၊ လုပ်ကျွေးပူဇော်အပ် ကုန်၏။ မေတ္တေန၊ မေတ္တာသဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်သော။ ကာယကမ္မေန၊ အမှုကြီးငယ်ပြုဘွယ် တို့ကို။ မဃယ်မလွဲ ရွက်ဆောင်ခြင်းစသော ကိုယ်အမှုဖြင့်လည်းကောင်း။ မေတ္တေန၊ မေတ္တာသဒ္ဓါနှင့်ယှဉ်သော။ ဝစီကမ္မေန၊ မလှည့်မပတ် မသားမဆို၊ ကြည်ညိုရွှင်လန်း ဆွမ်းခံဝင်သော အရှင်တို့အား၊ ယာဇာဆွမ်းကောင်း လောင်းလှည့်ကြကုန်ဟု နှိုးဆော် ခြင်းစသော နှုတ်အမှုဖြင့်လည်းကောင်း။ မေတ္တေန၊ မေတ္တာသဒ္ဓါနှင့်ယှဉ်သော။ မနော ကမ္မေန၊ ငါတို့သခင်ကိုယ်လက်ကျန်းခံ၊ ဝိတိန့်လျက်၊ ရဟန်းတရားပွားနိုင်ပါစေဟု စိတ်ကကြံသော မနောကံဖြင့်လည်းကောင်း။ အနာဝဋ္ဌခွါရတာယ၊ ရဟန်းလျှာခံ၊ ဂိုဏ်း ထံရောက်ကာ၊ ထင်ရှားရှိလျက်၊ မလျှို့၊ မဝှက်၊ ကွယ်မျက်မသို၊ ထိုထိုပစ္စည်း၊ နည်းများ မဟု၊ လျှာထလေလျှင်။ သောက်ရေတွင်းသို့၊ ဟင်းလင်းဖွင့်အပ်သော တံခါးရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ အာမိသာနုပ္ပဒါနေန၊ နိဌာန်လယ်မြေ၊ ငါးတွဲပေဟု၊ အစု

အယက်၊ လယ်ကောင်းမက်သို့ နှစ်သက်ရွှင်လန်း၊ ဆွမ်းကောင်းဟင်းလေး၊ ရွှေချယ်ကြည်ဖြူ၊ ပေးလှူသဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဣတိဣမေဟိ ပဉ္စဟိဌာနေဟိ၊ ဤငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ဥပရိမဒိသာ၊ အထက်အရပ်မည်ထိုက်ကုန်သော၊ သာမဏဉာ ဟူကာ၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ပစ္စုပ္ပန်တော၊ လုပ်ကျွေးပူဇော်အပ်ကုန်၏။

၆၆။ ။ နိုင်ငံကို လုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်ရာသော ဂုဏ်ငါးပါးအကြောင်း

ဝိဂ္ဂယော သန္တာယောတထာ၊ သမ္ဘယောထပသင်္ကာတော၊ ဥပက္ခော စေတနိပုဏာ၊ သနံပဉ္စဝိမံ မတံ။

ဟူသောဂါထာကို မှတ်အပ်၏။

ဝိဂ္ဂယော၊ အချင်းချင်းတိုက်ခိုက်၍ ပင်ပန်းသောကြောင့်၊ ရပ်ဆိုင်းနားနေခြင်း ဟူသော ဝိဂ္ဂယုမည်သော အာသနဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ဝိဂ္ဂယော၊ ရန်သူမယူနိုင်အောင် ခံမြို့၌ဝင်၍ ရပ်ခံခြင်းဟူသော၊ ဝိဂ္ဂယုမည်သော အာသနဂုဏ်လည်းကောင်း၊ သန္တာယော၊ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်တိုက်ခိုက်ကြသဖြင့် အားခွန်ကုန်ခန်း၍ မတိုက်နိုင်သော ကြောင့်၊ အစေ့အစပ် ပြောဆိုမိတ်ဖွဲ့၍ နေခြင်းဟူသော၊ သန္တာယမည်သော အာသနဂုဏ်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘယော၊ ဥဒါသိန်မင်း၊ မိတ်မင်းတို့နှင့် တပေါင်းတည်းပြု၍၊ ရန်သူတစ်ပါး မဖျက်ဆီးနိုင်အောင် နေခြင်းဟူသော၊ သမ္ဘယမည်သော အာသနဂုဏ်လည်းကောင်း၊ အထ၊ ထိုမှတစ်ပါး ပသင်္ကာတော၊ တစ်ခုသောနိုင်ငံကို စစ်ချီတက်သောမင်းသည်၊ တစ်ခုသောနိုင်ငံနှင့်ပေါင်းဆုံ၍ နေခြင်းဟူသော၊ ပသင်္ကာမည်သော အာသနဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ဥပက္ခော၊ ရန်သူတို့ကိုမည်ချီတက်ရာ၊ ရန်သူက အားကြီးသောကြောင့်၊ မတိုက်ပဲ ကြဉ်ရှောင်၍ နေခြင်းဟူသော၊ ဥပက္ခောမည်သော အာသနဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့၊ နိပုဏာ၊ အာသနဂုဏ်၌ လိမ်မာကုန်သော သူတို့သည်၊ အာသနံ၊ အာသနဂုဏ်ကို၊ ပဉ္စဝိမံ၊ ငါးပါးအပြားရှိကုန်၏ ဟူ၍၊ မတော၊ သမုတ်အပ်ကုန်၏။

၆၇။ ။ အရှင်ဝတ်ငါးပါးအကြောင်း

ပဉ္စဟိခေါ ဂဟပတိပုတ္တ ဌာနေဟိအယျိကေနဟေဌိ မဒိသာ ဒါသ ကမ္မကရာ ပစ္စုပ္ပန်တဌာ၊ ယထာဗလံ ကမ္မန္တံ သံဝိဓါနေန သတ္တဝေတ္တနာ နုပ္ပဒါနေန၊ ဂိလာနုပဌာနေန အတ္ထရိယာနံ ရသာနံ သံဝိဘာဂေန သမယေ ဝေါသဂ္ဂေန။

ဟူ၍ သိင်္ဂီလသုတ်တွင် ဟောတော်မူ၏။

ဂဟပတိပုတ္တ၊ သူကြွယ်သား၊ အယျိကေန၊ အရှင်သခင်ဖြစ်သသူသည်၊ ဟေဌိ မဒိသာ၊ အောက်အရပ် မည်ထိုက်ကုန်သော၊ ဒါသကမ္မကရာ၊ ကျေးကျွန်အမှုလုပ်

တို့ကို၊ ပဉ္စဟိဌာနေဟိ၊ ငါးပါးသောအကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန်တဌာ၊ သိမ်းမြန်းမှု၊ ကျွေးအပ်ကုန်၏၊ ယထာဗလံ ကမ္မန္တံသံဝိဓါနေန၊ သူငယ်တို့ပြုသင့်သည်အမှုကို လူကြီး၊ သူကြီးတို့ပြုသင့်သည်အမှုကို သူငယ်၊ မိန်းမတို့ပြုသင့်သည်အမှုကိုယောက်ျား၊ ယောက်ျားတို့ပြုသင့်သည်အမှုကို မိန်းမ မပြုစေမှု၍၊ အပ်ကြောင်းအပ်သော၊ စူးမှာစူးလိုက်၊ စရိုက်ပုံတူ၊ ထိုသသူ၏၊ အင်အားနှင့်တန်သောအမှုကိုသာ စီရင်ခိုင်းခန့် စေပါသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘတ္တဝေတ္တနာနုပ္ပဒါနေန၊ ထမင်းရိက္ခာသာနာညီမျှအောင် ပေးသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂိလာနု ပဌာနေန၊ နာဖျားမကျန်းရှိသောအခါ၊ ကောင်းစွာမေးမြန်းခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ အတ္ထရိယာနံ ရသာနံ၊ တရံတခါ အထူးအဆန်း ရသော မွန်မြတ်သော အရသာတို့ကို၊ သံဝိဘာဂေန၊ မိမိချည်းသာ ကွယ်ရာမစား၊ လက်ဝါးဖွေးဖွေး၊ ကျေးကျွန်အလျောက်၊ တစ်ယောက်စီစားခံရုံမျှဖြင့်လည်း၊ ချစ်ဟန်မူပြု၊ စားနေငှသဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမယေ၊ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သောအခါ၊ ပွဲလမ်းသဘင်၊ တုတုပပ၊ ပျော်ရွှင်ကြသောအခါ၌၊ ဝေါသဂ္ဂေန၊ မိမိဂုဏ်နှင့်လျော်စွာ တန်ဆာပေး၍ လွှတ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိဣမေဟိ ပဉ္စဟိဌာနေဟိ၊ ဤငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန်တဌာ၊ သိမ်းမြန်းကျွေးမွေးအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဂီတိဝိနယတွင် -

သူကြီးသခင်၊ မြတ်အရှင်တို့၊ ထွက်ဝင်ခစား၊ ကျေးကျွန်အားကို၊ သနားသဖြင့်၊ အင်နှင့်ချင့်၍၊ ဆောင်ခွင့်လုပ်ရန်၊ ကိစ္စဝန်ကို၊ အမှန်မသွေ၊ ခိုင်းသင့်ပေ၏။ ဆန်ရေရိက္ခာ၊ အစာဝတ်စား၊ မရွေးစေရ၊ ကုန်လောက်ငအောင်၊ နိစ္စမြဲနေ၊ ပေးသင့်ပေ၏။ ကိုယ်ဝေဒနာ၊ ရောဂါညည်းပြီး၊ မအီမကျန်း၊ ပျောင်းညှိုးမြန်းက၊ အရန်အတား၊ သမားလက်ကြပ်၊ ကုသပစေခြင်း၊ ကိုယ့်သားရင်းသို့၊ မယွင်းစေစေ၊ မမေ့ရာချေ၊ ပြုသင့်ပေ၏။ ကောင်းထွေဘောလှ၊ ချိုချင်ရသာ၊ ဩဇာကြိုင်မြဲ၊ အထူးထူးကို၊ ဝမ်းနူးခင်မွတ်၊ ညီညွတ်ဝေဖန်၊ မကျန်ရစေ၊ စားသင့်ပေ၏။ နားနေအချိန်၊ သံရှိန်မွမ်းမွမ်း၊ ခံပွဲလမ်းနှင့်၊ ဘေးဘမ်းရောဂါ၊ ရောက်သောအခါ၌၊ လုပ်ရာဆောင်မှု၊ မပြုစေရာ၊ နေပါပစေ၊ လွှတ်သင့်ပေ၏။ ဉာဏ်မွေ့ထောက်စာ၊ ဤငါးဖြာကို၊ ဝမ်းမှာသွင်းသွင်း၊ ကျင့်ကုန်လျှင်းက၊ သတင်းကျေးဇူး၊ မျက်လုံမြဲသို့၊ မြင့်ဖူးထိပ်ခေါင်၊ နတ်နန်းဆောင်သည်၊ ဂုဏ်ရောင်လနေရိုးရိုးတည်း။

ဟူ၍ စပ်လေသည်။

၆၈။ ။ ယာနုဂုဏ် ငါးပါးအကြောင်း

ဥစ္စာအင်ခွင်၊ ရဲမက် လက်နက်ကိုင် အစွမ်းသတ္တိ အလွန်ပြည့်စုံသော၊ များသော အားဖြင့် အောင်တတ်နိုင်တတ်သောမင်းသည်၊ နိုင်ငံကျယ်ခြင်းငှါ အပြည့်ပြည့်သို့

လှည့်၍ နိုင်နင်းအောင် အတိုက်အခိုက် စစ်ချီတက်ခြင်းသည်။ ယာနဂုဏ်မည်၏။
ဤယာနဂုဏ် ငါးပါးအပြားရှိကြောင်းကို ကာမန္တကီ နီတိကျမ်း၌ -

ဝိဂ္ဂယော သန္ဓာယော တထာ၊ သမ္ဘူယော ထ ပသင်္ကတော၊ ဥပေ
က္ခာစေတိ နိပုဏော၊ ယာနံ ပဉ္စဝိဓံ မဟံ။

ဟူ၍ဆို၏။

ဝိဂ္ဂယော၊ မိမိ၌ရှိသော၊ ရဲမက်လက်နက်ကို အလုံးစုံဖြင့်၊ ရန်သူအပေါင်း
ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူ၍ စစ်တက်ခြင်း၊ ဝိဂ္ဂယူ မည်သော ယာနဂုဏ်လည်းကောင်း။

တနည်းကား။ ။ ဝိဂ္ဂယော၊ ရန်သူ၏ အလုံးစုံသော မဟာမိတ်နိုင်ငံ၊ မိမိ၏
မဟာမိတ် နိုင်ငံတို့ကို ရဲမက်ဗိုလ်ပါ အင်အားနှင့် အကုန်ယူ၍ တက်ခြင်းဟူသော၊
ဝိဂ္ဂယူ မည်သော ယာန ဂုဏ်လည်းကောင်း။

သန္ဓာယော၊ အခြားသောနိုင်ငံကို၊ စစ်ထိုးမည် ချီတက်ရာ၌၊ လမ်းဖြတ်၍
သွားရသောကြောင့်၊ နောက်က ကျန်ရစ်မည့် ရန်သူတို့ကို အစေ့အစပ် မိတ်ပြု၍
ချီတက်ခြင်း၊ သန္ဓာယ မည်သော ယာနဂုဏ်လည်းကောင်း။

တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး၊ ဘမ္ဘူယော၊ ကိုယ်နှင့်အနီးအစပ်ဖြစ်သော၊ အားအစွမ်းနှင့်
ပြည့်စုံသော စစ်တိုက်ကောင်းကုန်သော၊ မင်းတို့နှင့်ပေါင်း၍ စစ်ချီတက်ခြင်းဟူသော
သမ္ဘူယမည်သော ယာနဂုဏ်လည်းကောင်း။

တနည်းကား။ ။ သမ္ဘူယော၊ ရန်သူမင်းက စစ်တက်လာသည်ကို ဆီးကြိုတိုက်
ခိုက်ရအောင် ဆိုင်ပြိုင်၍ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်၏ ရာဇပကတိကို ဖျက်ဆီးပြီးလျှင်နှစ်ဦးပြိုင်
၍ စစ်တက်ခြင်းဟူသော၊ သမ္ဘူယမည်သော ယာနဂုဏ်လည်းကောင်း။

တနည်းကား။ ။ သမ္ဘူယော၊ အနည်းငယ်သော ရွှေငွေ ဥစ္စာ အနှစ်သာရကို
စွဲ၍၊ အကျိုးစီးပွားများစွာဖြစ်မည်ကို၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူကခံဝန်၍သော်
လည်းကောင်း၊ ရန်သူ မင်းကို အောင်ခြင်းငှါ စစ်တက်ခြင်းဟူသော၊ သမ္ဘူယမည်သော၊
ယာနဂုဏ်လည်းကောင်း၊ အထ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ပသင်္ကတော၊ တစ်ပါးသော အရပ်၌၊
လှုပ်ရှား ပေါင်းစုံ၍ တစ်ပါးသော အရပ်သို့ စစ်တက်ခြင်းဟူသော၊ ပသံကမည်သော
ယာန ဂုဏ်လည်းကောင်း။

ဥပေက္ခာစ၊ ရန်သူ မြို့ကိုတိုက်မည် ချီတက်ရာ၊ ရန်သူမြို့သို့ ရောက်၍ တိုက်
ရလျှင် အကျိုးနည်းမည်ကို မြင်၍၊ ထိုရန်သူ၏ မိတ်ဖြစ်သော နိုင်ငံကို ချီတက်တိုက်
ခိုက်ခြင်းဟူသော ဥပေက္ခာမည်သော ယာနဂုဏ်လည်းကောင်း။

ဣတိ၊ ဤသို့၊ နိပုဏော၊ ယာနဂုဏ်၌၊ လိမ္မာကုန်သော ပညာရှိသည်။ ယာနံ၊
ယာနဂုဏ်ကို။ ပဉ္စဝိဓံ၊ ငါးပါးအပြားရှိ၏ဟူ၍။ မဟံ၊ သမုတ်အပ်၏။

၆၉။ ။ ပညာငါးပါးအကြောင်း

(၁) ပညာဝါ။ ။ ဆင်ခြင်မြော်မြင်သော ပညာရှိခြင်း။

(၂) ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော။ ။ မချို့တဲ့သော ပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း။

(၃) ဝိဓါနဝိဓိကောဝိဒါ။ ။ အခမ်းအနား အစီအရင်၌ လိမ္မာသောပညာရှိ ခြင်း။

(၄) ကာလညတော။ ။ အခါဟုတ်သည် မဟုတ်သည် များမှာ လိမ္မာသိတတ်
သော ပညာရှိခြင်း။

(၅) သမယညတော။ ။ အခွင့်သင့်သည် မသင့်သည် များမှာ လိမ္မာသိတတ်
သော ပညာရှိခြင်း။

ပညာဝါ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော၊ ဝိဓါန ဝိဓိကောဝိဒါ၊ ကာလညတော၊ သမယည၊
သရာ ဇေဝသတိ ဝသေ။

ပညာဝါ၊ ဆင်ခြင်မြော်မြင်သော၊ ပညာရှိ၏။ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော၊ မချို့တဲ့သော ပညာရှိ
၏။ ဝိဓါနဝိဓိကော ဝိဒေါ၊ အခမ်းအနား အစီအရင်၌ လိမ္မာသောပညာရှိ၏။
ကာလညတော၊ အခါကို သိသော ပညာရှိ၏။ သမယညတော၊ အခွင့်ကို သိသောပညာ
ရှိ၏။ သသောတာဒိသော၊ ထိုသို့ ပညာငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော သဘောရှိသောသူသည်
ရာဇဝသတိ၊ မင်းအိမ်၌ ခစားခြင်းကို။ ဝသေ၊ ခစားရာ၏။ ။ ရာဇဝသတိ၌
ဟောတော်မူ၏။

ပညာငါးပါးကို တစ်ပါးတစ်ပါးစီခွဲခြားဖော်ပြသင့်သည်အရ မူလလက်ဦးအချက်
တွင်း ပညာဝါဟူသောဆင်ခြင်မြော်မြင်သော ပညာရှိရမည်အကြောင်းဖော်ပြချက်။

၇၀။ ။ ပညာဝါအကြောင်း

ဆင်ခြင်မြော်မြင်နိုင်သော၊ ပညာဝါဟု ဆိုအပ်သော၊ ပညာနှင့်ပြည့်စုံမှု၊ မဒ၊
ကင်းလွတ်ရာသည်။ မဒ၊ ကင်းလွတ်မှု၊ မေလျော့ခြင်း ကင်းလွတ်သည်။ မေလျော့ခြင်း
ကင်းလွတ်မှု အပြစ်ဟူသမျှ ပပျောက်ကင်းကွာ၊ ကျန်းမာချမ်းသာလိုရာအကျိုး အမျိုး
မျိုးကို သည်ဝိုးဆောင်ရွက်နိုင်ရာသည်။

အပဏ္ဏကံ ဌာန မေကေ၊ ဒုတိယံ အာယု တက္ကိတာ၊ ဧက ဒညာယ
မေဓါဝီ၊ တံ ဂဏေယျ အပဏ္ဏကံ။

ဧကေ၊ ဘုရားအလောင်း လှည်းမျိုးလှည်းသားဟူသော၊ အချို့သောသူတို့သည်။
အပဏ္ဏကံ၊ မြော်မြင်ဆင်ခြင်သော။ ဌာနံ၊ အကြောင်းအရာကို၊ အာဟု၊ စွဲယူပြောဆို
ကုန်၏။ တက္ကိတာ၊ မြော်မြင်ဆင်ခြင်ခြင်း ကင်းသော၊ ဒေဝဒတ်အလောင်း လှည်းမျိုး
လှည်းသားတို့သည်။ ဒုတိယံ၊ နှစ်ခုမြောက်သော ဆင်ခြင်သော အကြောင်းရာကို။
အာဟု၊ စွဲယူပြောဆိုကုန်၏။ ဧတံ၊ ဤသို့မြော်မြင်ဆင်ခြင်ရှိခြင်း မရှိခြင်းအတွက်။

ပျက်စီးခြင်း၊ မပျက်စီးခြင်း အကြောင်းနှစ်ပါးကို။ မေခါဝီ၊ ပညာရှိသည်။ သညာယ၊ သိအောင် ဆင်ခြင်၍။ တံအပဏ္ဏကံ၊ ထိုမြော်မြင်ဆင်ခြင်သော အကြောင်းအရာကို။ ဂဏေယျ၊ စွဲယူရာ၏။

မြော်မြင် ဆင်ခြင်သော အကြံအစည်ကား၊ အပဏ္ဏကဌာနမည်၏။ ထိုသို့မဆင်ခြင်သော အကြံအစည်ကား၊ ပဏ္ဏကဌာနမည်၏။

ရေမရှိသောခရီး သဲကန္တာရသို့၊ ရှေးဦးစွာ သွားလေသော ဒေဝဒတ်အလောင်းလှည်းမှူးနှင့် လှည်းသား ငါးရာတို့ကို၊ ရှေ့မှာ ရေများသော အဟနံ၊ ဘီလူးတို့ဖန်ဆင်းပြု၍၊ လှည်းတွင် ပါသမျှရေကို အဆင်အခြင်မရှိ စွန့်ကြသဖြင့်၊ ရေမရ၍ အားကုန်မှ၊ ဘီးလူးတို့စား၍ ပျက်စီးလေကုန်သည်။ ၎င်းကန္တာရသို့ပင် နောက်မှသွားသော ဘုရားအလောင်းကို ဘီးလူးတို့ ဖန်ဆင်းပြသပြန်သည်အခါ၊ ဘုရားလောင်းလှည်းမှူး လှည်းသားတို့ ဆင်ခြင်ကြစည်ရကား၊ ဤခရီးသည် ရေမရှိသော ကန္တာရတည်း၊ မိုးသက်လေသည် တစ်ယူဇနာတိုင်အောင် လာမြဲမိုးရွာသော်၊ တိမ်တိုက် တိမ်ဦးလည်း သုံးယူဇနာက ထင်မြင်မြဲ၊ လျှပ်စစ် လျှပ်နွယ်လည်း၊ လေးယူဇနာ ငါးယူဇနာတိုင်အောင် ပြက်မြဲ၊ မိုးကြိုးအသံလည်း၊ တစ်ယူဇနာ နှစ်ယူဇနာက ကြားမြဲဖြစ်ရကား၊ မိုးရွာမည့် အရိပ်အခြေလည်းမထင်၊ ထိုဘီလူးတို့ ဆိုသည်အတိုင်း၊ ရှေ့မှရေရှိလျှင်ရှိစေ၊ မရှိလျှင် တို့တွင်ပါသောရေသင့်စေဟု၊ မဇ္ဈတ်မယွင်းအောင် မြော်မြင်ဆင်ခြင်ကြစည်ခြင်းကြောင့်၊ ဘေးကင်းရန်ကွာ ချမ်းသာဖူးသော အရာသည်၊ ပညာဝါ၊ ကျေးဇူးကို ခံစားရခြင်း ဖြစ်ပေသတည်း။

တိမ်တေလေဇက်၊ လျှပ်စစ်ပဉ္စော၊ သံဒွေးကောဟူ၍။ ဓမ္မောပဒေသတွင်လာသည်။

၇၁။ ။ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နောဟူသော မချို့တဲ့သောပညာရှိရမည် အကြောင်းကိုဖော်ပြချက်

ထိယာံ ဂုယံ နသံသေယျ၊ အမိတ္တဿ စ ပဏ္ဍိတော၊ ယောစာမိသေနာ သံဟိတော၊ ဟဒယတ္ထေနောစ ယောနရော။

ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသောသူသည်။ ထိယာ၊ မိန်းမအားလည်းကောင်း၊ အမိတ္တဿစ၊ ခင်ပွန်းမဟုတ်သူအားလည်းကောင်း၊ ဂုယံ၊ လျှို့ဝှက်အပ်သောစကားကို။ နသံသေယျ၊ မဆိုရာ။ ယောစ၊ အကြင်သူသည်လည်း။ အာမိသေန၊ အစာရေစာပေးတမ်းခြင်းဖြင့်၊ သံဟိတော၊ ဖြားယောင်းရာ၏။ တဿ၊ ထိုသူအား။ နသံသေယျ၊ မဆိုရာ။ ယောနရော၊ အကြင်သူသည်။ ဟဒယတ္ထေနောစ၊ နှလုံးကို ခိုးတတ်၏။ တဿ၊ ထိုသူအားလည်း။ ဂုယံ၊ လျှို့ဝှက်အပ်သော၊ စကားကို။ နသံ သေယျ၊ မဆိုရာ။

ယောဓ သီတဉ္စ ဥဏ္ဍု၊ တိဏဘိယျော နမညတိ၊ ကရံ ပုရိသကိစ္စနိ၊ သော သုခါ နဝိဟာယတိ။

ဟူ၍ သိင်္ဂီလောဝါဒသုတ်၌ ဟောတော်မူသည်။

ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဣဓ၊ ဤလောက၌။ သီတဉ္စ၊ အချမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဥဏ္ဍု၊ အပူကိုလည်းကောင်း။ တိဏဘိယျော၊ မြက်ထက်အလွန်။ နမညတိ၊ မခန့်မအောက်မေ့ပဲ။ ပုရိသကိစ္စနိ၊ ယောက်ျားတကာတို့ ပြုစုရာကိစ္စတို့ကို။ ကရံကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ သုခါ၊ စီးပွားချမ်းသာမှု။ နဝိဟာယတိ၊ မယုတ်မလျော့ရာ။

သဒ္ဓါပေမေသု သန္တေသု၊ နာဂဏော မာသကံ သတံ၊ သဒ္ဓါပေမေသု သန္တေသု၊ မာသကံ ပိ သတံ ဂဏော။

(မဟာရဟနီတိ)။

သဒ္ဓါပေမေသု၊ သဒ္ဓါကြည်ညိုခြင်း ချစ်ခြင်းတို့သည်။ သန္တေသု၊ ထင်ရှားရှိကုန်ငြားမှုကား။ သတံ၊ တရာကိုသော်လည်း။ မာသကံ၊ တပဲကိုကဲ့သို့။ နာဂဏော၊ အရေအတွက်မယူရာ။ သဒ္ဓါပေမေသု၊ ကြည်ညိုခြင်း ချစ်ခြင်းတို့သည်။ အသန္တေသု၊ မရှိကုန်မှုကား။ မာသကံပိ၊ တပဲမျှတည်းကိုသော်လည်း။ သတံ၊ တရာကိုကဲ့သို့။ ဂဏော၊ ရေတွက်တတ်၏။

အဂ္ဂိ အာပေါ တိယောမုဋ္ဌော၊ သပ္ပေါ ရာဇကုလာနိစ၊ ပယတနောပ ဂန္တဌာ၊ မစ္စပါဏာဟရာနီတိ။

(မဟာရဟနီတိ)

အဂ္ဂိ၊ မီးကိုလည်းကောင်း၊ အာပေါ၊ ရေကိုလည်းကောင်း။ တိယော၊ မိန်းမကိုလည်းကောင်း။ မုဋ္ဌော၊ သူမိုက်ကိုလည်းကောင်း။ သပ္ပေါ၊ မြွေကိုလည်းကောင်း။ ရာဇကုလာနိစ၊ မင်းမျိုးယုတ်ကိုလည်းကောင်း။ မစ္စပါဏာဟရာနီတိ၊ သေမင်းကဲ့သို့ အသက်ကို ဆောင်တတ်ကုန်၏ဟူ၍ ပယတနောပဂန္တဌာ၊ လုံ့လအားထုတ်လျက် ဆည်းကပ်အပ်လျှင်ကတည်း။ လုံ့လ ဝါယမရှိသောသူသာလျှင်၊ ဆည်းကပ်အပ်၏ဟုလျှို့။

ခလံ သာလံ ပံသု ခေတ္တံ၊ ဂန္တာစဿ အဘိက္ခကံ၊ မိတံ ခညံ နိဋ္ဌာပေယျ၊

မိဘိဉ္စ ပါစရေ ယရေ။

ခလံ၊ ကောက်နယ်တလင်းသို့လည်းကောင်း။ သာလံ၊ နွားနို့ညစ်ရာအရပ်သို့လည်းကောင်း။ ပံသု၊ နွားခြံသို့လည်းကောင်း။ ခေတ္တံ၊ လယ်ယာသို့လည်းကောင်း။ အဘိက္ခကံ၊ မပြတ်။ ဂန္တာစ၊ သွားကုန်လတ်သည်လည်း။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ခညံ၊ ဆန်ရေကိုလည်း။ မိတံ၊ ခြံငွေတွက်လျက်။ နိဋ္ဌာပေယျ၊ သို့ထားရာ၏။ မိတဉ္စ၊ ခြံငွေတွက်လျက်လည်း။ ယရေ၊ အိမ်၌။ ပါစရေ၊ ချက်ရာ၏။

၇၂။ ။ ဝိခါနဝိဓိကောဝိဒေါဟူသော အခမ်းအနား အစီရင်ခံစာများမှာ လိမ္မာသော ပညာရှိရမည့်အကြောင်းကို ဖော်ပြချက်

ဘောဂေ သံဟရမာနဿ၊ ဘမရဿော ဝီရိယတော၊ ဘောဂါ သန္တိ စယံ ယန္တိ၊ ဝဗ္ဗိကော ဝုပဓိယတိ။

ဧကေန ဘောဂံ ဘုဉ္ဇေယျ၊ ဒွိဟိ ကမ္ပံ ပယောဇယေ၊ စတုတ္ထဉ္စ နိခါပေယျ၊ အာပဒါသု ဘဝိဿတိ။

(မဟာရဟနီတိ)

ဘမရဿက္ကဝ၊ ပျားပိတုန်းကဲ့သို့။ ဝီရိယတော၊ လုံ့လပြုလျက်။ ဘောဂေ၊ စည်းစိမ် ဥစ္စာတို့ကို။ သံဟရမာနဿ၊ စုန်းသဿအား။ ဝဗ္ဗိကော၊ ခြပုန်းတောင်ပို့သည်။ ဥပဓိ ယတိက္ကဝ၊ စုန်းသကဲ့သို့။ ဘောဂါ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့သည်။ သန္တိစယံ၊ စုန်းမိခြင်း သို့။ ယန္တိ၊ ရောက်ကုန်၏။

တေသုဘောဂေသု၊ ထိုစည်းစိမ်ဥစ္စာတို့တွင်။ ဧကေန၊ တဖို့ဖြင့်။ ဘောဂံ၊ စည်းစိမ် ချမ်းသာကို။ ဘုဉ္ဇေယျ၊ ခံစားရာ၏။ ဒွိဟိ၊ နှစ်ဖို့တို့ဖြင့်။ ကမ္ပံ၊ အတိုးအပွားအမှုကို။ ပယောဇယေ၊ ရင်းနှီးရာ၏။ စတုတ္ထဉ္စ၊ လေးဖို့မြောက်သော အဖို့တို့ကိုကား။ နိခါပေ ယျ၊ သိုမှီးသိမ်းဆည်းထားရာ၏။ အာပဒါသု၊ ဘေးရန်ရှိကုန်လတ်သော်။ ဘဝိဿတိ၊ အကွယ်အကာဖြစ်ပါအံ့သတည်း။

၇၃။ ။ ကာလညတဟူသောအခါဟုတ်သည် မဟုတ်သည်များမှာ လိမ္မာသော ပညာရှိရမည့်အကြောင်းကို ဖော်ပြချက်

သတ္တကာပိ ဗဟုဝါစာ၊ နာဒရာ ဗဟုဘာဏီနော၊ သောပကာရာ ပျူဒါ သိနံ၊ နရဒိဋ္ဌံ နဒီဇလံ။

(မဟာရဟနီတိ)

ဗဟုဘာဏီနော၊ စကားများစွာဆိုတတ်သောသူ၏။ ဗဟုဝါစာ၊ များစွာသော စကားကိုကား။ သတ္တကာပိ၊ အကျိုးရှိလျှင်မူလည်း။ နာဒရာ၊ သူတို့မရှိသေကုန်။ နဒီ ဇလံ၊ မြစ်ရေကို။ သောပကာရာပိ၊ အကျိုးရှိပါလျက်လည်း။ ဥဒါသိနံ၊ လျစ်လျူဖြစ် သည်ကို။ ဒိဋ္ဌနန၊ မြင်ကောင်းစွာသလျှင်ကတည်း။

ဒုဗ္ဘိက္ခေ အန္တဒါတာယံ၊ သုဘိက္ခေ ဟိရညဒံ၊ ဘယေစာ ဘယဒါ တာယံ၊ သဂ္ဂေဟိ ဗဟုမညတိ။

(မဟာရဟနီတိ)

ဒုဗ္ဘိက္ခေ၊ ဗွတ်သိပ်သောအခါ၌။ အန္တဒါတာယံ၊ အစာ အရေလျှာသောသူကို လည်းကောင်း၊ သုဘိက္ခေ၊ ဝပြောသောအခါ၌။ ဟိရညဒံ၊ ရွှေငွေပေးသောသူကို လည်းကောင်း။ ဘယေစာ၊ ဘေးရှိသောအခါ၌လည်း။ အဘယဒါတာယံ၊ ဘေးမဲ့

ပေးနိုင်သော သူကိုလည်းကောင်း၊ သဂ္ဂေဟိ၊ နတ်ပြည်၌သော်လည်း။ ဗဟံ၊ မြတ် နိုးစွာလျှင်။ မညတိ၊ အောက်မေ့လေရာ၏။

သုတသန္တိစယာ ဝီရာ၊ တုက္ကိဘူတာ အပုစ္ဆိတာ၊ ပုဏ္ဏာသုဘာသိ တေနာပိ၊ ယဏ္ဏဒျာ ယဋိတာယတာ။

(မဟာရဟနီတိ)

သုတသန္တိစယာ၊ အကြားအမြင်ကို ဆည်းပူးကုန်ပြီးသော။ ဝီရာ၊ ပညာရှိတို့ကား။ အယဋိတာ၊ မတီးသော။ ယဏ္ဏဒိယတာ၊ ခေါင်းလောင်းစသည်ကဲ့သို့။ သုဘာသိတေန၊ စကားကောင်းဖြင့်။ ပုဏ္ဏာပိ၊ အပြည့်ဖြည့်လျက်။ အပုစ္ဆိတာ၊ သူမမေးသည်ဖြစ်၍။ တုက္ကိဘူတာ၊ ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်သလျှင်ကတည်း။

ပတ္တကလ္လော ဒိတံ အပ္ပံ၊ ဝါကျံ သုဘာသိတံ ဘဝေ၊ ခုဒ္ဒိကဿ ကဒန္တံပိ၊ ဘုတ္တံ သာဓုရသော သိယာ။

(မဟာရဟနီတိ)

ပတ္တကလ္လောဒိတံ၊ တင့်အပ်သောအခါ၌ဆိုသော။ ဝါကျံ၊ စကားသည်။ အပ္ပံ၊ အနည်းငယ်သာဖြစ်သော်လည်း။ သုဘာသိတံ၊ စကားကောင်းမည်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ခုဒ္ဒိကဿ၊ ငတ်မွတ်သောသူ၏။ ဘုတ္တံ၊ စားရသော။ ကဒန္တံပိ၊ မကောင်း သော ထမင်းဖြစ်လျှင်မူလည်း။ သာဓုရသော၊ မြိန်သော အရသာမည်သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာသကဲ့သို့တည်း။

လောကဋ္ဌ အကျိုးစီးပွားဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ကြသမျှသည်။ အချိန်ကာလ ပမာဏဖြစ်သည်။ လုပ်ဆောင်သင့်သည် အချိန်ကို မှုခင်းကိစ္စမလုပ်မဆောင်မိ၍၊ အချိန်လွန်လျှင် အချိန်ပြု၍မရ ဆုံးပါးတော့သည်။ စိုက်ပျိုးချိန်ကို မစိုက်ပျိုးရသော မျိုးစေ့သည် အချိန်လွန်လျှင် အကျိုးမပြီး အချည်းနှီးဖြစ်သည်။

တစ်ရက်လုပ်ဆောင်၍ ပြီးမည်ဝတ္ထုဒဂါးတစ်ထောင်ရရန်ရှိသည်ကို၊ မလုပ်မိ၍ လွန်သောကြောင့် နောက်ရက်မှလုပ်ရလျှင်၊ နှစ်ရက်လုပ်ကျသောကြောင့်၊ နှစ်ရက် လုပ်မှ ဒဂါးတစ်ထောင်ရ၍၊ လွန်ခဲ့သော တစ်ရက်အတွက် ဒဂါးတစ်ထောင်ဆုံးသည်။

လူတို့အသက်လည်း၊ ပဋိသန္ဓေတည်သည်မှ သေသည်တိုင်အောင်၊ နောက်ကို ပြန်၍ ဆုတ်ပြီးလျှင်၊ ပျို့မျှစ်ပြန်သော မည်သည်မရှိ။

ထို့ကြောင့် လုပ်ဆောင်ရန် မှုခင်းကိစ္စကိုလည်း မရပ်မဆိုင်း လုပ်ဆောင်သင့် သည်။ အချိန်ကာလလွန်သည်ကို မခံသင့်။

ဤသို့လောကီလောကုတ္တရာ အကျိုးစီးပွားဖြစ်အောင်၊ မှုခင်းကိစ္စလုပ်ဆောင် သမျှတို့သည်၊ ကာလပမာဏဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မောယောကာလံနခေယေဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ ကာလံ၊ ကာလ ကို။ မောယော၊ အချည်းနှီး။ နခေပယေ၊ မကုန်စေရာ။

အနောက် တိုင်းပြည်သားတို့သည်၊ အမှုကို အချိန်မလွန်၊ အလျင်အမြန်လုပ် ဆောင်နိုင်အောင်၊ စကားပြောသံကြီးအမျိုးမျိုး၊ ဝိုင်ယာလက်(စ်) စသောစကားပြော နည်း၊ မီးသဘော၊ မီးရထား၊ ဓါတ်ရထား၊ မော်တော်ကား၊ မော်တော်ဆိုင်ကဲ(လ်)၊ လေယာဉ်ပျံစသော အမြန်နည်းများကို လုပ်ကိုင်သုံးစွဲကြသည်။ အလုပ်အမျိုးမျိုး လျင် မြန်အောင်၊ စက်ကိရိယာနှင့်လုပ်သည်။

မိန်းမ ယောက်ျား၊ လူကြီးလူငယ် ရှိသမျှတို့သည်၊ အချိန်မလွန်နိုင်အောင် လူ တိုင်းနာရီဆောင်သည်။ အလျင်အမြန်သွားလာနိုင်အောင် မြို့တွင်းမြို့ပြလမ်းရှိသမျှ ကိုကောင်းအောင်ပြင်သည်။

ညဉ့်အခါ အိပ်၍နေရခြင်းသည်၊ အချိန်ကာလ အချည်းနှီးကုန်သည်။ ညဉ့်ကို လည်းတတ်နိုင်သရွေ့ အရောင်းအဝယ် အကူးအသန်း အလုပ်အဆောင် မပျက် မစီးရအောင်၊ သူခိုးမီးပြတို့ မခိုးမယူသောအောင် ရန်သူမဝင်မရောက်သာအောင် မြို့ရွာတိုင်း၌၊ ညဉ့်အခါ နေ့ကဲ့သို့ လင်းအောင် မီးအမျိုးမျိုးညှိထွန်းစေသည်။

ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်သောကြောင့်၊ အနောက်နိုင်ငံများမှာ ယခုအခါ အကျိုးစီးပွား လွန်စွာ တိုးတက်သည်ကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ပင်ဖြစ်သည်။

၇၄။ သမယညဟူသော အခွင့်သင့်သည် မသင့်သည်များမှာ လိမ္မာသော ပညာရှိရမည့်အကြောင်းဖော်ပြချက်

စက္ခုမဿ ယထာ အန္ဓော၊ သောတဝါ ပမိရော ယထာ၊ ပညဝါ သယ ထာမူဂေါ၊ ဗလံဝါ ဒုဗ္ဗလာရိဝ၊ အထအတ္ထေ သမုပ္ပန္နေ၊ သယေထ မတသယိတံ။

(မဟာရဟနီတိ)။

စက္ခုမာ၊ မျက်စိအမြင်ရှိသော်လည်း။ အန္ဓောယထာ၊ သူကန်းကဲ့သို့။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သောတဝါ၊ အကြားရှိသော်လည်း။ ပမိရောယထာ၊ နားပင်းသကဲ့သို့။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ပညဝါ၊ ပညာရှိသော်လည်း။ မူဂေါယထာ၊ အ သကဲ့သို့။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဗလဝါ၊ အားရှိသော်လည်း။ ဒုဗ္ဗလာရိဝ၊ အားနည်းသကဲ့သို့။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ အထ၊ ထိုမြို့တို့။ အတ္ထေသမုပ္ပန္နေ၊ အကျိုးရှိသည်တည်း ဖြစ်မှုကား။ မတ သယိတံ၊ သူသေနှင့်တူသော အိပ်ခြင်းကိုသော်လည်း။ သယေထ၊ အိပ်ရာ၏။

သဗ္ဗံ သုနာတိ သောတေန၊ သဗ္ဗံ ပဿတိ စက္ခုနာ၊ နစိဌံ သုတံမိရော၊ သဗ္ဗဥစ္စိတု မရဟတိ။

(မဟာရဟနီတိ)။

သဗ္ဗံ၊ ခပ်သိမ်းသော သဌါရုံကို။ သောသေန၊ နားဖြင့်။ သုနာတိ၊ ကြားသည်ဖြစ် အံ့။ သဗ္ဗံ၊ ခပ်သိမ်းသော ရူပါရုံကို။ စက္ခုနာ၊ မျက်စိဖြင့်။ ပဿတိ၊ မြင်သည်ဖြစ်အံ့။

ဝိရော၊ ပညာရှိသောသူသည်။ ဝိဉ္ဇ၊ မြင်သည်ကို လည်းကောင်း။ သုတံ၊ ကြားသည်ကို လည်းကောင်း။ သဗ္ဗဥစ္စိတု၊ ခပ်သိမ်းကုန် ပြောစိမ့်သော့ငှါ။ နစိအရဟတိ၊ မအပ်သ လျှင်ကတည်း။

၇၅။ မင်းတို့ပြည့်စုံအပ်သော ဂုဏ်ခြောက်ပါးအကြောင်း

မင်းအစရှိသော အစိုးရသောသူတို့ ပြုလုပ်သော ဂုဏ်ခြောက်ပါးရှိသည်ကို၊ အမရကောသကျမ်း၊ ဟိတောပဒေသကျမ်းတို့၌ -

သန္တိ နာ ဝိဂ္ဂဟော ယာန၊ မာသနံ ဒွေစ မာဿယော။ ဟူ၍ဆို၏။

သန္တိ၊ အစေ့အစပ်ပြုခြင်းသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း။ နာ၊ ပုံးလိင်တည်း။ ဝိဂ္ဂဟော၊ စစ်တိုက်ခြင်း ဝိဂ္ဂဟဂုဏ်လည်းကောင်း။ ယာန၊ စစ်ချီတက်ခြင်း ယာနဂုဏ်လည်း ကောင်း။ အာသနံ၊ စစ်မချီမတက်ပဲ ကိုယ်နိုင်ငံ၌ လုံခြုံအောင် နေခြင်း အာသန ဂုဏ်လည်းကောင်း။ ဒွေမံ၊ ရန်သူနှစ်ဦးနှစ်ဖက် ညှပ်သည်ကာလ၊ နှစ်ဖက်လုံးကို အသင့်လျော်ပြောခြင်း၊ အစရှိသော ဒွေစဂုဏ်လည်းကောင်း။ အာဿယော၊ ရန်သူ နှိပ်စက်မည်ကိုစိုး၍၊ အားကြီးသော မင်းတစ်ဦးကို မှီခို ကပ်ရပ်ခြင်း၊ အာဿယဂုဏ် လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဂုဏာ၊ ဂုဏ်တို့သည်။ ဆ၊ ခြောက်ပါးတို့တည်း။

၇၆။ နာယကဂုဏ်ခြောက်ပါးအကြောင်း

ရေမြေသနင်း၊ မင်းတို့၏၊ နာယကဂုဏ်ကား ခြောက်ပါးတည်း။ ခြောက်ပါးဟူ သော်ကား -

- (၁) ခမာ။
- (၂) ဇာဂရိယ။
- (၃) ဥဋ္ဌာန။
- (၄) သံဝိဘာဂ။
- (၅) ဒယာ။
- (၆) ဣက္ခနာ။

ဟူ၍ခြောက်ပါးတည်း။

ထိုခြောက်ပါးတို့တွင်၊ မြေကြီးကဲ့သို့ သည်းခံခြင်းသည် ခမာမည်၏။ မောဟ အိပ်၊ ဘဝင်အိပ်နှစ်မျိုးမှနှိုးကြားခြင်းသည် ဇာဂရိယမည်၏။ ခြေသို့မင်းနှင့်အတူ ထ ကြွလုံ့လရှိခြင်းသည် ဥဋ္ဌာနမည်၏။ ဝေဖန် ခွဲခြမ်းခြင်းသည် သံဝိဘာဂမည်၏။ သနားချစ်ခင်စုံမက်ခြင်းသည် ဒယာမည်၏။ အမှားအယွင်းမရှိရအောင် ပညာရှိတို့ကို ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်းသည် ဣက္ခနာမည်၏။ ဤကား နာယကဂုဏ်ခြောက်ပါးတည်း။

ရာဇနီတိတွင်လည်း -

ခမာ ဇာဂရိ ယုဋ္ဌာနံ၊ သံဝိဘာဂေါ ဒယိ သိက္ခနာ၊ နာယကဿ ဂုဏာ
ဧတေ၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ ဟိတတ္ထိနာ။

ခမာ၊ သည်းခံခြင်းလည်းကောင်း။ ဇာဂရိယာ၊ နိုးကြားခြင်းလည်းကောင်း။
ဥဋ္ဌာနံ၊ လုံ့လထကြွခြင်းလည်းကောင်း။ သံဝိဘာဂေါ၊ ဝေဖန်ခြင်းလည်းကောင်း။
ဒယာ၊ သနားခြင်းလည်းကောင်း။ ဣက္ခနာ၊ ဆင်ခြင်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဧတေ၊ ဤတရား
တို့သည်။ နာယကဿ၊ သူကြီးသနင်းမင်းတို့၏။ ဂုဏာ၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့တည်း။ ဟိတ
တ္ထိနာ၊ အစီးအပွားကို အလိုရှိသော မင်းသည်။ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ၊ အလိုရှိအပ်ကုန်၏။

၇၇။ ၊ တပ်အပ်မူချ သိရအောင် မစိစစ်မခုံစမ်းပဲ မပြုအပ်သော ဝတ္တရား
ခြောက်ပါးအကြောင်း

- (၁) ဆုပေးခြင်း။
- (၂) ဒဏ်ပေးခြင်း။
- (၃) ကဲ့ရဲ့ခြင်း။
- (၄) ချီးမွမ်းခြင်း။
- (၅) နှိမ့်ချခြင်း။
- (၆) ချီးမြှောက်ခြင်း။

ဤခြောက်ပါးသော အရာတို့၌ အစိုးရမင်းမှူးမတ်တို့သည်၊ ကောင်းမွန်စွာ
စဉ်းစားဆင်ခြင်အပ်သည်။

ဒဏ်မထိုက်သော သူကို ဒဏ်ပေးလျှင်၊ ဆိုလတ္တံ့သော ဒဏ်ဆယ်ပါး ရောက်
သည်သာမက၊ ကြားမြင်သမျှ သူတို့ကလည်း၊ ထိုဒဏ်ပေးသူကိုအလွန်မုန်းထားခြင်း
ဖြစ်သည်။

ဆုမပေးသင့်သူကို ဆုပေးလျှင်လည်း၊ အရည်တူလူတို့ စိတ်ပျက်တတ်သည်။
ဤနည်းတူ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်း၊ နှိမ့်ချခြင်း၊ ချီးမြှောက်ခြင်းတို့ကိုလည်း နှလုံးသွင်း
အပ်သည်။

တိတ္ထိတို့ပေးသော အသပြာတစ်ထောင်ကိုပေး၍၊ ရှင်မောဂ္ဂလာန်ကို သတ်သော
ခိုးသားငါးရာကို၊ ကောသလမင်းကြီး ဖမ်း၍ သတ်ကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားကြား
တော်မူ၍ ချစ်သားမောဂ္ဂလာန်ကို ခိုးသားငါးရာတို့ ဒဏ်ပေးသောကြောင့် ဤခိုးသား
ငါးရာတို့၌ ဒဏ်ဆယ်ပါးရောက်သည်ဟု ဓမ္မပဒပါဠိတော်တွင် -

ယောဒဏ္ဍော အာဒဏ္ဍောသု၊ အပ္ပဒုဋ္ဌေ သုဒုဿတိ၊ ဒသန္နမညတရံဌာနံ၊
ဒိပ္ပမေဝ နိဂစ္ဆိတိ။

ဝေဒနံ ဖရသံ ဇာနိ၊ သရီရဿ စ ဘေဒနံ၊ ဂရုကံ ဝါပိ အာဗါမံ၊ စိတ္တ
က္ခေ ပဉ္စပါပုဏော။

ရာဇတော ဥပသင်္ဂဝါ၊ အမ္ဘက္ခာနဉ္စ ဒါရုဏံ၊ ပရိက္ခာယဉ္စ ညာတိနံ၊
ဘောဂါနဉ္စပဘင်္ဂဏံ။

အထဝါဿ အဂါရာနိ၊ အဂ္ဂိ ဒယုတိ ပါဝကော၊ ကာယဿ ဘေဒေါ
ဒုပ္ပညော၊ နိရိယံ သော ပပဇ္ဇတိ။

ဟူ၍ဟောတော်မူ၏။

ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဒဏ္ဍော၊ ဒဏ်ပြုအပ်သော အရာ၌။ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု၊
မပြစ်မှားအပ်ကုန်သော။ အာဒဏ္ဍောသု၊ ဒဏ်မပေးအပ်ကုန်သော သူတို့၌။ ဒုဿတိ၊
ဒဏ်ဖြင့် ပြစ်မှား၏။ သော၊ ထိုသူသည်။ ဒသန္နံ၊ ဆိုလတ္တံ့ကုန်သော ဆယ်ပါးသော
ဒဏ်တို့တွင်။ အညတရံဌာနံ၊ တစ်စုံတစ်ခုသော ဒဏ်အရာသို့။ ဒိပ္ပမေဝ၊
လျင်စွာသောလျှင်။ နိဂစ္ဆတိ၊ ရောက်၏။

ဖရသံ၊ ကြမ်းတမ်းစွာသော။ ဝေဒနံ၊ ရောဂါ ဝေဒနာသည်မူလည်း။ ဇာနိ၊
ဖြစ်တတ်၏။ သရီရဿစ၊ ကိုယ်၏လည်း။ ဘေဒနံ၊ ကျိုးပဲ့ပျက်စီးခြင်းသည်။ ဇာနိ၊
ဖြစ်တတ်၏။ ဂရုကံ၊ လေးစွာမကျွတ်မလွတ်နိုင်သော။ အာဗါမံဝါပိ၊ အနာဆိုးမူလည်း။
ပါပုဏော၊ ရောက်ရာ၏။ စိတ္တက္ခေပဉ္စ၊ စိတ်ပြန့်လွင့်ရှူးသွပ်ခြင်းသို့မူလည်း။ ပါပုဏော၊
ရောက်ရာ၏။

ရာဇတော၊ မင်းမှ။ ဥပသင်္ဂဝါ၊ ဘေးဥပစံသို့ မူလည်း။ ပါပုဏော၊ ရောက်၏။
ဒါရုဏံ၊ ကြမ်းတမ်းစွာသော။ အမ္ဘက္ခာနဉ္စ၊ မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊
ဖြစ်၏။ ညာတိနံ၊ ဆွေမျိုးတို့၏။ ပရိက္ခာယဉ္စ၊ ကုန်ခြင်းသို့မူလည်း။ ပါပုဏော၊ ရောက်
၏။ ဘောဂါနဉ္စစည်းစိမ်ဥစ္စာတို့မူလည်း။ ပဘင်္ဂဏံ၊ ပျက်စီးခြင်းသို့။ ပါပုဏော၊
ရောက်၏။

အထဝါ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ အဿ၊ ထိုဒဏ်မထိုက်သော သူကို ဒဏ်ပေးသောသူ၏။
အဂါရာနိ၊ အိမ်တို့ကို။ ပါဝကော၊ တလင်းဖြစ်အောင် သုတ်သင်တတ်သောကြောင့်။
ပါဝက၊ မည်သော၊ အဂ္ဂိ၊ မီးသည်။ ဒယုတိ၊ လောင်တတ်၏။ ဒုပ္ပညော၊ ဒဏ်ထိုက်
သည် မထိုက်သည်ကို မဆင်ခြင်သော။ ပညာ၊ မရှိသော ထိုဒဏ်မထိုက်သောသူကို
ဒဏ်ပေးသောသူသည်။ ကာယဿ၊ ကိုယ်၏။ ဘေဒေါ၊ ပျက်စီးစုစုတပြီးနောက်မှ။ နိ
ရိယံ၊ ငရဲသို့။ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ရောက်ရာ၏။

ထို့ကြောင့် ဒဏ်ပေးသော အရာကို၊ အလွန်စဉ်းစားဆင်ခြင်အပ်သည်။ အခြား
သူထက်၊ အစိုးရမင်း မှူးမတ်တို့သည်၊ များစွာသော သူတို့ကို၊ ဒဏ်ပေးနိုင်သော
ကြောင့်၊ သာလွန်၍ ဆင်ခြင် စဉ်းစားအပ်သည်။

ထို့ကြောင့်၊ အနိသမ္မကာရီ၊ ရာဇာ၊ နဿာဓု။ ။ အနိသမ္မကာရီ၊ ဒဏ်ပေးခြင်း
အစရှိသော ခြောက်ပါးတို့ကို၊ မဆင်မခြင် မကြည့်မရှုပြုလေ့ရှိသော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။
နဿာဓု၊ မကောင်း။ ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

နပန္နဝါဿ ပတိဌာ၊ နကရုဏာ နပဿတာ၊ လောကဒ္ဓယံ နဇာနာတိ၊
မာယာဝီ၊ ကုလဘောဒိနော။

အဿ၊ ထိုကြက်လောင်း အန်ခတ် မေထုန် သေသောက်ကြူးသောသူအား။
နပန္နဝါ၊ အဆွေခင်ပွန်းကောင်းလည်းမရှိရာ။ နပတိဌာ၊ ကောင်းသောအဆောက်
အတည်လည်းမရှိရာ။ နကရုဏာ၊ သနားကြင်နာခြင်းလည်းမရှိရာ။ နပဿတာ၊ ကြည့်
ရှုခြင်းလည်းမရှိရာ။ လောကဒ္ဓယံ၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ အကျိုးနှစ်ပါးကိုလည်း။ နဇာနာတိ၊
မသိနိုင်။ မာယာဝီ၊ သူ့ကို လှည့်ပတ်တတ်၏။ ကုလဘောဒိနော၊ အမျိုးကောင်းကို
ဖျက်ဆီးတတ်၏။

ဗေဒါမစ္စ သုဟန္တာ၊ နသဒ္ဓဟတိ ဘာသိတံ၊ အတ္တကာမစရာ ဗုဒ္ဓိ၊ အန္တော
ဝိယ ဝိနာယကော။ ။ အစီရံ ဗျသနံ ပတ္တော၊ ယော သော ရာဇာသိ
သတ္တုဘိ။

ယောရာဇာ၊ အကြင်မင်းသည်။ ဗေဒါမစ္စသုဟန္တာ၊ ဟူးရားတတ်သော အမတ်
ကြီး။ အဆွေခင်ပွန်းကောင်းတို့၏။ ဘာသိတံ၊ ယုံကြည်ထိုက်သော စကားကို။ နသဒ္ဓ
ဟတိ၊ မယုံကြည်သည်ဖြစ်၏။ အတ္တကာမ စရာဗုဒ္ဓိ၊ မိမိအလျှောက်ကျင့်သောအား
ဖြင့် မှားသောအသိဉာဏ်ရှိ၏။ သောရာဇာ၊ ထိုမင်းသည်။ ဝိနာယကော၊ ခရီးညွှန်
မှကင်းသော။ အန္တောဝိယ၊ သူကန်းကဲ့သို့။ သတ္တုဘိ၊ ရန်သူတို့ကြောင့်။ အစီရံ၊ မမြင့်
ခင်။ ဗျသနံ၊ ပျက်စီးခြင်းသို့။ ပတ္တော၊ ရောက်သည်။ အသိ၊ ဖြစ်အံ့သတည်း။

ကော အဟံ ဒေသကာလော ကော၊ ကေ သမာတိ သမာဂုဏာ၊ အဓိတ္တာ
ကော သဟာယောစ၊ ကာ သတ္တိ ဗဟုမာယာကာ၊ ကိစ္စ ဖလံ မမဝီရံ၊ ကိ
ကမ္မဿ သုသမ္ပဒံ။

သမ္ပတုံ ဝိဇ္ဇော ကောစ၊ ဘောဒကထံ ကထုတ္တရံ၊ ရညံ ရာဇဂ္ဂ ပိစ္ဆေဝံ၊
ကမ္မသိဒ္ဓေ ဝိဇာနတံ။

အဟံ၊ ငါကား။ ကော၊ အသို့အံ့နည်း။ ဒေသကာလော၊ အရပ်အခါသည်ကား။
ကော၊ အသို့ရှိသနည်း။ သမာတိသမာဂုဏာ၊ တူသောကျေးဇူးလွန်သော ကျေးဇူးရှိ
ကုန်သော။ အဓိတ္တာ၊ ငါ၏ရန်သူတို့သည်ကား။ ကေ၊ အဘယ်မည်သောသူတို့နည်း။
သဟာယောစ၊ ငါ၏အဆွေခင်ပွန်းကောင်းသည်ကား။ ကော၊ အဘယ်သူနည်း။ သတ္တိ၊
ငါ၏စွမ်းပကား ခွန်အားသည်ကား။ ကာ၊ အဘယ်သို့ရှိသနည်း။ ဗဟုသမာယာ၊ ငါ၏
များသော ဥပါယ်တမည်တို့သည်ကား။ ကာ၊ အဘယ်သို့ရှိပါကုန်သနည်း။ မမဝီရံ၊
ငါ၏လုံ့လသည်ကား။ ကိစ္စဖလံ၊ အဘယ်မည်သောအကျိုးရှိပါသနည်း။ ကမ္မဿ၊
ကောင်းသောကြမ္မာ၏။ သုသမ္ပဒံ၊ ကောင်းသော ပြည့်စုံခြင်းသည်ကား။ ကိ၊ အသို့ရှိ
သနည်း။

သမ္ပတုံ၊ ငါ၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာ၌။ ဝိဇ္ဇော၊ ဝိတ်ပင်တတ်သော အမှုသည်
ကား။ ကော၊ အဘယ်တုံနည်း။ ဘောဒကံ၊ ပျက်၍ဆိုသောစကားကို။ ဥတ္တရံ၊ စကား
တုံကား။ ကထံ၊ အဘယ်သို့တုံနည်း။ ကုစ္စေဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ကမ္မသိဒ္ဓေ၊ ကိုယ်အမှု
ပြီးစီးခြင်း၌။ ဝိဇာနတံ၊ သိကုန်သော။ ရညံ၊ မင်းတို့အား။ ရာဇဂ္ဂ၊ မင်းတို့တွင်
မင်းမြတ်ဟူ၍။ အာဟု၊ ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့ မိန့်ဆိုကုန်၏။

ဝိစိန္တေ ကမ္မ ပစ္စုပ္ပန်၊ ရိဋ္ဌသု ဟန္တ ပေါရိနံ၊ ဗလဒ္ဓန ဒေသာနဉ္စ၊
ယောဇိတ နသိတာနစ။ ။ ဣဓလောက ပရဉ္စေဝ၊ ကတ္တဝံ အကတမ္ပိစ။

အရိဋ္ဌသုဟန္တပေါရိနံ၊ ရန်သူခင်ပွန်း ပြည်၌နေသော သူတို့အားလည်းကောင်း။
ဗလဒ္ဓနဒေသာနဉ္စ၊ အားအစွမ်း ဥစ္စာ အရပ်တို့အားလည်းကောင်း။ ယော ဇိတနိဿိ
တာနဉ္စ၊ အကွပ်အကြပ်ထည့်သည့် မိမိ၌ မှီတင်းသသူတို့အားလည်းကောင်း။ ဣဓ
လောကပရဉ္စေဝ၊ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး သံသရာအကျိုးကိုလည်းကောင်း။ ကတ္တဝံ၊ ပြုအပ်ပြီး
သော အမှုကိုလည်းကောင်း။ အကတံပိ၊ မပြုရသေးသောအမှုကို လည်းကောင်း။
ကမ္မံ၊ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အမှုဟူသရွေ့ကို။ ပစ္စုပ္ပန်၊ မိုးသောက်အခါ၌။ ဝိစိန္တေ၊
အထူးသဖြင့် ကြံကုန်ရာ၏။

ဝိနိဝေခါ တရာဏာနိ၊ ပဂ္ဂဟေတွာန ဒက္ခိဏံ၊ ဝိစက္ခဏော သုနိသန္ဓော၊
သုဋ္ဌိတော အဉ္စကာရေဏေ။ ။ ဝေရီ မိတ္တံ အမညိတွာ၊ သုဋ္ဌိနစ္ဆေ နရာ
သဘော။

နရာသဘော၊ လူတို့သခင် အရှင် ဧကရာဇ်မင်းသည်။ ဝိနိဝေခါတရာဏာနိ၊
ယဉ်ကျေးသော အသွင်ဟူသော မင်းတန်ဆာတို့ကို။ ဓါရေန္တော၊ ဆောင်တော်မူလျက်။
ဒက္ခိဏံ၊ လက်ယာလက်ကို။ ပဂ္ဂဟေတွာန၊ ချီလတ်၍။ ဝိစက္ခဏော၊ ကောင်းသော
အဆင်အခြင်ရှိလျက်လည်းကောင်း။ သုနိသိန္ဓော၊ ကောင်းစွာနေလျက်လည်းကောင်း။
သုဋ္ဌိတော၊ ကောင်းစွာ ရပ်လျက်လည်းကောင်း။ အဉ္စကာရေဏေ၊ တရားဆင်ခြင်၌။
ဝေရီမိတ္တံ၊ မုန်းသူချစ်သူကို။ အမညိတွာ၊ မအောက်မေ့မှု၍။ သုဋ္ဌိ၊ ကောင်းစွာ၊ နိစ္ဆေ၊
ဆုံးဖြတ်ရာ၏။

နစိန္တော ဓမ္မာယုတ္တောဟံ၊ နောဓမ္မော ဒက္ခမဒဒံ၊ သုဇနော သုဇနာ
ဒိဌော၊ ဧသော ဒက္ခာဂုဏောဝဟိ။

အဟံ၊ ငါကား။ ဓမ္မာယုတ္တော၊ သည်းခံခြင်းနှင့် ယှဉ်သောသူဟူ၍။ နစိန္တေ၊
မကြံရာ၊ ဒက္ခံ၊ ဒဏ်ပေးအပ်သောသူကို။ အဒဒံ၊ ဒဏ်မပေးခြင်းသည်။ နောဓမ္မော၊
မင်းတို့၏ အကျင့်မဟုတ်။ ဟိ၊ ထိုစကားသင့်စွ။ သုဇနော၊ သူတော်ကောင်းဖြစ်သော
မင်းကို။ သုဇနာ၊ သူမြတ်တို့သည်။ ဒိဌော၊ မြင်ရ၏။ ဧသော၊ ထိုသို့မြင်ရခြင်းသည်
ကား။ ဒက္ခာဂုဏောဝ၊ ဒဏ်ပေးသော ကျေးဇူးလျှင်တည်း။

ခမာယံ အဘိယုတ္တေန၊ နိဗ္ဗာနံ မာနော ဝဗုတေ၊ ဒဏ္ဍာဒါနေ ခလာ
အညေ၊ နကရေယျံ တထေဝတေ။ ။ ဒဏ္ဍာဒါနေ နိဝတ္တေဟိ၊ ပါပါရာဇာ
သုခံဒေဝ။

ခမာယံ သည်းခံခြင်း၌။ အဘိယုတ္တေသု၊ လွန်စွာယှဉ်ကုန်သော မင်းတို့၌၊
နိဗ္ဗာနံ၊ သူယုတ်သူပျက်တို့၏။ မာနော၊ မာန်သည်။ ဝဗုတေ၊ ပွားလေရာ၏။
ဒဏ္ဍာဒါနေ၊ ဒဏ်ပေးသည်ရှိသော်။ အညေခလာ၊ တစ်ပါးသောသူပျက်တို့သည်လည်း။
တထေဝ၊ ထိုအပြစ်ခံရသော သူတို့ကဲ့သို့။ နကရေယျံ၊ မပြုရာကုန်။ ဒဏ္ဍာဒါနေ၊ သူ
ပျက်တစ်ယောက်အား ဒဏ်ပေးသည်ရှိသော်။ တေ၊ ထိုတစ်ပါးသော သူပျက်တို့ကို။
ပါပါ၊ မကောင်းမှုမှ၊ နိဝတ္တေဟိ၊ နစ်စေသည်မည်၏။ ရာဇာ၊ မင်းမြတ်သည်။ တေသံ၊
ထိုပျက်လတ္တံ့သောသူတို့အား။ သုခံ၊ ချမ်းသာကို။ ဒေဝံ၊ ပေးသည်မည်၏။

ယဿဒဏ္ဍေ ဒေဒအညေ၊ ဇနာ ဘာယန္တိ သဒိသာ၊ အညကမ္ပံ အပေက္ခိ
တွာ၊ ဒဏ္ဍံ ဒေဒ အဒဏ္ဍကံ။

ယဿ၊ အကြင်သူပျက်အား။ ဒဏ္ဍေ၊ ဒဏ်ကို။ နရိန္ဒေန၊ မင်းမြတ်သည်။ ဒေဒ၊
ပေးသည်ရှိသော်။ သဒိသာ၊ လူပျက်နှင့် တူကုန်သော။ အညေဇနာ၊ တစ်ပါးသော
လူပျက်တို့သည်။ ဘာယန္တိ၊ ကြောက်လေကုန်၏။ အဒဏ္ဍကံ၊ ဒဏ်မပေးသောသူ
ကို။ အညကမ္ပံ၊ တစ်ပါးသော ဒဏ်ပေးရာသော အမှုကို။ အပေက္ခိတွာ၊ ဝံ့၍။ ဒဏ္ဍံ၊
ဒဏ်ကို။ ဒေဒ၊ ပေးရာ၏။

ဂဇော ဝိတ္တိဝိသံယုတ္တော၊ ဝိသဟိနော သပ္ပေါယထာ၊ ကောသဟိနော
ထ ခဂ္ဂေါ၊ သီဟဟိနာ ဂုဟာက္ကဝ။ ။ ပရောဘဝံ တိပပ္ပေါတိ၊ ယဒိဒဏ္ဍေ
နဒေယျသော။

ယောနရိန္ဒော၊ အကြင် လူတို့သနင်းမင်းသည်။ ဒဏ္ဍေ၊ ဒဏ်ပေးအပ်သော
သူအား။ ယဒိဒေယျ၊ အကယ်၍ ဒဏ်မပေးအံ့။ သေနရိန္ဒော၊ ထိုမင်းသည်။ ဣတ္ထိ
ဝိသံယုတ္တော၊ အမနှင့်မယှဉ်သော။ ဂဇော၊ ဆင်ပြောင်ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဝိသ
ဟိနော၊ အဆိပ်မှကင်းသော။ သပ္ပေါယထာ၊ မြွေကဲ့သို့လည်းကောင်း။ အထ ထိုမှ
တပါး။ ကောသဟိနော၊ အအိမ်မှကင်းသော။ ခဂ္ဂေါ၊ သန်လျှက်ကဲ့သို့လည်းကောင်း။
သီဟဟိနာ၊ ကေသရာဇာ ခြင်္သေ့မှကင်းသော။ ဂုဟာက္ကဝ၊ ကျောက်ဂူကဲ့သို့လည်း
ကောင်း။ ပရောဘဝံ၊ ဆင်းရဲပျက်စီးခြင်းသို့။ အတိပပ္ပေါတိ၊ လျင်စွာရောက်လေရာ၏။

ထူလောဒရ ဟတ္ထပါဒါ၊ ဘိတာ နမန္တိဇနီနော၊ အတိဒဏ္ဍေပိ ဒေါသန္တိ
သမဒဏ္ဍော သမောသိယာ။

ထူလောဒရဟတ္ထပါဒါ၊ ထူသောဝမ်း ထူသောလက်ခြေ ရှိကုန်သော သူတို့သည်။

ဒဏ္ဍာယ၊ ဒဏ်ပေးအပ်သည်မှ။ ဘိတာ၊ ကြောက်ကုန်သောကြောင့် ဇနီနော၊ တစ်
ယောက်တည်းသော မင်းအား။ နမန္တိ၊ ကြောက်ရွံ့ရွံ့ကုန်၏။ အတိဒဏ္ဍေပိ၊ ဒဏ်ပေး
ခြင်း လွန်သော်လည်း။ နရိန္ဒ၊ အရှင်မင်းကို။ ဒေါသန္တိ၊ အမျက်ထွက်ကုန်၏။ သမဒဏ္ဍော
အပြစ်နှင့်လျော်စွာ ဒဏ်ပေးခြင်းသည်။ သမော၊ ငြိမ်းချမ်းသာယာသော အကြောင်း
သည်။ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။

ဒုဌဿ ဒဏ္ဍော သုဇနဿ ပူဇာ၊ နျာယနစ ကောသဿ သမ္မာဒ္ဓိ၊
အပက္ခဟတော အမာနဗေသုစ၊ ရဌာ ရက္ခာ ပဋိမေ ဝုတ္တာ ယညာ။

ဒုဌဿ၊ မကောင်းသောလူအား။ ဒဏ္ဍော၊ ဒဏ်ပေးအပ်၏။ သုဇနဿ၊ သူတော်
ကောင်းအား။ ပူဇာ၊ ပူဇော်အပ်၏။ နျာယန၊ တရားသဖြင့်၊ ကောသဿ၊ ဘဏ္ဍာကို
ကြ ဥစ္စာကို။ သမ္မာဒ္ဓိ၊ ကောင်းစွာ ပွားစီးစေရာ၏။ အမာနဗေသုစ၊ ဥစ္စာရှိသော
သူ မရှိသောသူတို့၌လည်း။ အပက္ခဟတော၊ တစ်ဖက်လို တစ်ဖက်ပင်းမပြုရာ။ ရဌာ၊
ပြည်တိုင်းကားကို။ ရက္ခာ၊ ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက်အပ်၏။ ဣမေပဉ္စ၊ ဤငါးပါးသော
အကျင့်တို့ကို။ ရဌော၊ မင်း၏။ ယညာ၊ အကျင့်ဟူ၍။ ဝုတ္တာ၊ ဟောအပ်ကုန်၏။

၇၈။ ။ မင်းတို့ရာဇဝတ်ခြောက်ပါးအကြောင်း

ရေမြေသနင်းမင်းတို့၏ဂုဏ်ကား၊ ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ခြောက်ပါးဟူသော်
ကား-

(၁) သန္တိ။	(၃) ယာန။	(၅) ဒွေခါ။
(၂) ဝိဂ္ဂယ။	(၄) အာသန။	(၆) အာသယ။

ဟူ၍ ခြောက်ပါးတည်း။

ထိုခြောက်ပါးတို့တွင်။

သန္တိဟူသည်ကား။ ။ ကျေးဇူးပြုခြင်း ဆောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ထိုသန္တိသည်
ဥစ္စာဘဏ္ဍာကိုပေး၍ ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ကောသပဒါန၊ ဒဏ်ပေး၍ပြုခြင်းဒဏ္ဍပဒါန၊
လယ်ယာမိုးမြေကို ပေး၍ ကျေးဇူးပြုခြင်း ဘူမိပဒါန၊ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။

ဝိဂ္ဂယဟူသည်ကား။ ။ ပယ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ထင်ရှားစွာ စစ်ထိုးခြင်းပက
သယုဒ္ဓ၊ စဉ်းလဲလျှို့ဝှက်၍ စစ်ထိုးခြင်း ကူဋယုဒ္ဓ၊ တိတ်တဆိတ် စစ်ထိုးခြင်း တုဏှိယု
ဒ္ဓ၊ အားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။

ယာနဟူသည်ကား။ ။ စစ်ထွက်ခြင်းတည်း။ ထိုယာနသည်၊ နှိမ်နင်းလို၍
စစ်ထွက်ခြင်း ဝိဂ္ဂယယာန၊ မိမိစွမ်းအားကို ယုံကြည်၍ စစ်ထွက်ခြင်း သဒ္ဓါယာန၊
အလိုတူတိုင်း စပ်မင်းတို့နှင့် ပေါင်း၍ စစ်ထွက်ခြင်း သမ္ဘူယယာန၊ အရပ်တစ်ပါးသို့
စစ်ထွက်ဟန်ပြု၍၊ အရပ်တစ်ပါးသို့ စစ်ထွက်ခြင်း ပသက်ယာန၊ အချိန်အခါ စသည်ကို

စုံစမ်းဆင်ခြင်၍ စစ်ထွက်ခြင်း ဥပေက္ခိယယာန၊ အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။

အာသနဟူသည်ကား။ ။ ခဲယဉ်းကုန်သော မြို့ရိုးကျုံးမြောင်း စသည်ကိုထပ် မံပြုပြင်၍ အပြီးအခိုင် နေခြင်းတည်း။

ထိုအာသနသည်လည်း၊ နိပ်နင်းလို၍ အပြီးအခိုင်နေခြင်း ဝိဂ္ဂယာသန၊ မိမိစွမ်း အားကို ယုံကြည်သဖြင့် အပြီးအခိုင်နေခြင်း သဒ္ဓါယာသန၊ အလိုတူ တိုင်းစပ်မင်းတို့ နှင့် လက်နက်ဗိုလ်ပါ ထောက်ပံ့ ရောနှောပေါင်း၍ အပြီးအခိုင်နေခြင်း သမ္ဘူယာသန၊ အရပ်တစ်ပါး၌ နေဟန်ပြု၍၊ အရပ်တစ်ပါး၌ အပြီးအခိုင်နေခြင်း ပသကာသန၊ အချိန် အခါ စသည်ကို စုံစမ်းဆင်ခြင်၍ အပြီးအခိုင်နေခြင်း ဥပေက္ခိယာသန၊ အားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။

ဓမ္မောဟူသည်ကား။ ။ သူတစ်ပါးတို့စစ်ကို ကွဲပြားစေခြင်းတည်း။

အာသယဟူသည်ကား။ ။ ရန်သူမင်းအားဥစ္စာစသည်ကို ပေးသဖြင့် ငြိမ်ဝပ် စွာနေစေခြင်းတည်း။

၇၉။ ။ မင်းတို့၏ အပရိဟာနိယတရားခုနစ်ပါးအကြောင်း

ရေမြေသနင်းမင်းတို့အား၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ စီးပွားချမ်းသာတို့သည် မဆုတ်မယုတ် ကုန်သည်ဖြစ်၍ တီးပွားကြီးမြင့်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အပရိဟာနိယတရားခုနစ်ပါး ကား -

- (၁) မင်းဆွေမင်းမျိုး မျိုးကြီးမတ်ကြီး အမှုထမ်းကောင်းတို့နှင့် ပြည်ရေး ပြည်ရာကို တစ်နေ့သုံးကြိမ် အညီအညွတ်ရုံးစု၍ တိုင်ပင်ပြောဆို ခြင်းလည်းတစ်ပါး။
- (၂) အမှုအခင်းပြုတွယ်ကိစ္စပေါ်ရှိလျှင်၊ အညီအညွတ်ရုံးစု၍ ဆောင်ရွက် ခြင်းလည်းတစ်ပါး။
- (၃) ရှေးမင်း ရှေးစိုးတို့၏ အစီအရင် ထုံးစံရှိသည့်အတိုင်း တရားနှင့် လျော်ညီစွာ ဆုံးဖြတ်ခြင်းလည်းတစ်ပါး။
- (၄) အသက်အရွယ်ကြီးရင့်ပြီးသော မင်းဆွေမင်းမျိုး မျိုးကြီးမတ်ရာ၊ ပညာရှိတို့ကို အရိုအသေပြု၍၊ ပညာရှိတို့၏ စကားကို လိုက်နာခြင်း လည်းတစ်ပါး။
- (၅) ပြည်သူတိုင်းသားတို့၏ အမျိုးသမီးတို့ကို အနိုင်အထက် မသိမ်းမယူ ခြင်းလည်းတစ်ပါး။
- (၆) မြို့တွင်းမြို့ပြ၌ရှိသော နတ်တို့ကို၊ အရိုအသေရေးပြုမြဲတိုင်း ပူဇော်သကာတို့ကို မယုတ်စေသည်လည်းတစ်ပါး။

- (၇) တိုင်းနိုင်ငံသို့ မလာရောက်သေးသော ရဟန်းသူတော်ကောင်းတို့ကို လာရောက်အောင်၊ လာရောက်ရှိနေပြီးသော ရဟန်းသူတော်ကောင်း တို့ကိုလည်း ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ချမ်းသာအောင် စောင့်ရှောက် လုံ့လပြုခြင်းလည်းတစ်ပါး။

ဤအပရိဟာနိယ တရားခုနစ်ပါးတို့ကို၊ သုတ် မဟာဝါ-မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ သတ္တနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းတို့၌လာသည်။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်၊ သန္နိပါတော သမဂ္ဂေါ၊ ပညတ္တိပဋိပဇ္ဇနံ၊ သုဝဏ္ဏောပသယော၊ ဗလိဝုတ္တိစ သတ္တမေ ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။ အနက်ကား၊ သန္နိပါတော၊ မလျော့မမေ့တစ်နေ့သုံးခါ စည်းဝေးခြင်းလည်းကောင်း၊ သမဂ္ဂေါ၊ ညီညွတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ပညတ္တိပဋိပဇ္ဇနံ၊ ရှေးရှေးမင်းတို့ ပညတ်တိုင်းကျင့်ခြင်း လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏော၊ ပညာဂုဏ်ကြီးကုန်သောသူတို့ ဆုံးမရာလိုက်နာခံယူလွယ် ခြင်းလည်းကောင်း၊ အပသယော၊ အမျိုးသမီးတို့ကို အနိုင်အပိုင် မသိမ်းမယူခြင်း လည်းကောင်း၊ ဗလိစ၊ ထုံးစံအတိုင်းမြို့တွင်းမြို့ပ နတ်တို့ကို ပသပူဇော်ခြင်းလည်း ကောင်း၊ ဝုတ္တိစ၊ ရသေ့ရဟန်းသူတော် သူမြတ်တို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣမေသတ္တ၊ ဤခုနစ်ပါးတို့တည်း။

ထို့ကြောင့် မင်းညီမင်းသား များမတ်ကလန်သံပျင်တို့နှင့် တစ်နေ့သုံးကြိမ် စည်း ဝေးစေရာသည်၊ ညီလာခံရာသည်။ ထိုမှတစ်ပါး တစ်စုံတစ်ခုအမှုကိစ္စရှိခဲ့သော် အခါမလင့် အထူးအစည်းဝေးစေရာသည်။ ထိုသို့မပြတ်ညီလာခံ၍ စည်းဝေးစေမှ အရပ်လေးမျက် နှာမှ ရောက်လာသော သတင်းစကားကိုကြားရသည်။ ထိုသို့ကြားရမှ၊ ဤမည်သော မြို့ရွာနိဂုံးတို့၌၊ နယ်နိမိတ်အပိုင်းအခြားယိုယွင်း၏။ ဘေးရန်ဖြစ်၏၊ ဤမည်သော အရပ်၌၊ သူခိုးဓားပြထကြွသောင်းကျန်း၏၊ ဤသို့စသောအကြောင်းအရာများကို သိရ၏။ ထိုသို့ကြားသိရမှသာလျှင် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ခန့်ထားစီရင်သဖြင့်၊ ဤမည်သောမင်းအား မမေ့မလျော့နေသည်ဟု အမှတ်ရှိ၍၊ မြို့ရွာနိဂုံး စသည်များ၌ နယ်နိမိတ်အပိုင်းအခြား မယိုမယွင်းခြင်း၊ ဘေးရန်ကင်းခြင်း၊ ခိုးသူ ဓါးပြမထမကြွခြင်း အစရှိကုန်သော အကျိုးတို့သည် ပြီးစီးကုန်၏။ ထိုသို့စီးပွားချမ်းသာ တိုးတက်ရာသော အကြောင်းကြောင့် မပြတ်ညီလာခံခြင်း၊ စည်းဝေးခြင်း၊ သန္နိ ပါတသည်၊ အပရိ ဟာနိယမည်၏။

ထိုခုနစ်ပါးတို့တွင်၊ နတ်အားပူဇော်ခြင်း၊ အပရိဟာနိယတရားကို ဟတ္ထိပါလ တွင် -

ပစ္စည်းချမ်းသာ၊ မယုတ်ရာသား၊ စဉ်လာစကား၊ ခုနစ်ပါးတွင် အင်မ ချို့အောင်၊ တို့မင်းခေါင်လျှင်၊ တစ်ထောင်မျှလောက်၊ စွန်းမြောက်နှစ်တိုင်း၊ ထမ်းပိုင်းမပြတ်၊ ရိညွတ်အလွန်၊ ပူဇော်မှန်လျက်။

ဟူ၍ စပ်လေသည်။

ဆုတောင်းခန်းတွင်လည်း -

အခါ အခါ၊ ရွာဘာသာဖြင့်၊ ပြုတ်စာလည်းပေး၊ ဦးဆေးမင်္ဂလာ၊ ယတြရာ
နှင့်၊ ဒသာလွဲလွဲ၊ ရခြားဆွဲ၍၊ ကျင့်မြဲလည်းကောင်း၊ ရှေးသူဟောင်းတို့၊
အပေါင်းညီညာ၊ ရိသေ့စွာဟု၊ ဒိဋ္ဌာနုဂတိ၊ မှတ်မိသမျှ၊ အဓိကလျှင်၊ ရုက္ခတော
စိုး၊ ဗိဿာဏိုးကို၊ ရှိခိုးတုပ်ဝပ်၊ ရေစင်သပ်လျက်၊ ပညပ်အနွယ်၊ မက္ခယမယျ၊
ရန်ပိုမိတ်ငင်၊ ဥပဓိနှင့်၍၊ ထိုတွင်ပွဲလမ်း၊ ပေးမြဲတမ်းဖြင့်၊ မွမ်းမွမ်းဗိုလ်ထု၊
အထုအထ၊ ပျော်ရိပ်မျှသည်၊ မဆွဘေးကြီး ဘိုးဘွားတည်း။

ဟူ၍ စပ်လေသည်။

ရဟန်းတို့အား ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ အပရိဟာနိယ တရားကို၊ သံဝ
ရတွင် -

ရဟန်းရသေ့၊ ပျော်မွေ့ကုန်ရှာ၊ ရှစ်မျက်နှာမှ၊ ရံကာဆိုင်းဆိုင်း၊ တန်တိုင်း
မီးတား၊ ဖျက်သည်ထားဘိ၊ ကျောင်းပါးတစ်ခွင်၊ ရောက်တုံကျင်သား၊ သစ်ပင်
ကိုမျှ၊ မပျက်ရစေ၊ မေတ္တာတွေဖြင့်၊ အင်းရေပြည့်လျှမ်း၊ ငါးတိမွမ်းလည်း၊
မဖမ်းမထောင်၊ ဘေးမဲ့အောင်လျှင်၊ အခေါင်ထိပ်နင်း၊ မင်းတို့အာဏာ၊
တည်အပ်စွာဟု၊ သဒ္ဓါဖြောင့်ဖြောင့်၊ ကျွန်ုပ်စောင့်ငြိမ်း၊ ထို့ကြောင့် ပတ်ကုံး၊
နိုင်ငံလုံး၌၊ သက်ဆုံးတစ်ချောင်း၊ နေအောင်မလွှဲ၊ နေမြဲမပစ်၊ နေသစ်ရောက်
လာ၊ နေရာမလပ်၊ ထူထပ်တို့အား၊ လျှံခွဲပွား၍၊ လူများကြည်ညို၊ ဝန်မတို
သည်၊ ကုသိုလ်ရှေးထက် လောင်းသတည်း။

ဟူ၍ စပ်လေသည်။

၈၀။ ၊ အညီအညွတ်စည်းဝေးပုံအကြောင်း

အစည်းအဝေး အလာအရောက်ညီညွတ်အောင် မည်သည့်အချိန်ကို၊ မည်သည့်
နေရာမှာ စည်းဝေးမည်ဟူ၍၊ အမှတ်ပေးပြီးလျှင်၊ စည်းဝေးခြင်းသည် ညီညွတ်သော
စည်းဝေးခြင်းမည်၏။

စည်းဝေးရာမှထလျှင်လည်း၊ မည်သည့်အချိန်မှထ၍ ပြန်ကြမည်ကို အညီအညွတ်
ညှိနှိုင်း ထသွားပြန်လည်ခြင်းသည်၊ အညီအညွတ်ထသည်မည်၏။

စည်းဝေးရာမှ အချို့ထသွား၏၊ အချို့ကျန်ရစ်လျှင် ထသွားသူတို့က၊ ကျန်ရစ်
သူတို့မည်သည့်အမှုကို ပြောဆိုကြကုန်သည်မသိ ဟူ၍ ယုံမှားသံသယဖြစ်ကြ၍၊ မညီ
မညွတ်ရန်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အစည်းအဝေးမှထလျှင် တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း
ထသွား ကြရမည်။

တစ်နည်းလည်း။ ။ စစ်ရေး၊ စစ်ရာ၊ မှုခင်းကိစ္စပြုဘွယ်ရှိလျှင်၊ မကပ်မခို၊

ကိုယ်တူကိုယ်င ညီညီညာညာ ထထကြွကြွ လုံ့လထုတ်ခြင်းသည် တညီတည်းထသည်
မည်၏။

သာမှု နာမှု၊ တိုင်းရေးပြည်မှု၊ သေမှု ရှင်ခန်းမှစ၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း
အလိုရှိရာမပြုမလုပ်၊ ညှိနှိုင်း၍ အညီအညွတ်ပြုလုပ်ခြင်းသည် အမှုကိစ္စတို့ကို အညီ
အညွတ်ပြုလုပ်သည်မည်၏။

၈၁။ ၊ အမှုမဖြစ်မီက ဥပဒေထားပုံအကြောင်း

အညီအညွတ် စည်းဝေးတိုင်ပင်သော မင်းညီမင်းသား မျှတော်မတ်တော်တို့
သည်၊ အမှုနှင့်တွေ့ကာလမှ၊ အမှုကိုပညတ်ဥပဒေထား၍ စီရင်လျှင်၊ အမှုဖြစ်သူတို့က
ကိုယ်အမှုနိုင်အောင် ကပ်ယပ်ပြောဆိုသော စကား၊ တံစိုး၊ ပဏ္ဏာပေးသည်ကို
စားယူပြီးလျှင်၊ တံစိုး၊ ပဏ္ဏာများကိုငဲ့ကွက် မျက်နှာကြီးငယ်ကိုလိုက်၍ စီရင်ရာသော
ကြောင့် အမှုမရှိမီ ရှေ့အဖို့က မည်ကဲ့သို့အမှုဖြစ်လျှင် မည်ကဲ့သို့စီရင်မည်၊ မည်ကဲ့သို့
သောအမျိုးကို၊ မည်ကဲ့သို့ ဥပဒေထားရမည်၊ တင်ကူး၍ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ပြီးလျှင် ဥပဒေ
နည်းလမ်း စည်းကမ်းစသည်ဖြင့် ထုံးဖွဲ့စီမံထားခြင်းဖြင့်၊ အမှုရှိလျှင် ဥပဒေပညတ်ချက်
အတိုင်း စီရင်သည်ကာလဆိုခဲ့ပြီးသော ပြစ်တင်ခြင်းများကင်း၍ အမှုမှန်ရာကျသည်။

ဤကဲ့သို့ ပြုကျင့်သည်ကို ပညတ်တိုင်းကို မလွန်မူ၍၊ ပညတ်သစ်မပြုမလုပ်ပဲ
စီရင်သည်မည်၏။

၈၂။ ၊ သဘောမှန်စံရမူချကောင်းလျှင် ဟောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ သစ်သည် ဖြစ်စေ
လိုက်နာအပ်ခြင်းအကြောင်း

အပရိဟာနိယတရားဟူသည်၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းသာလျှင်၊ ပြုဆောင်ရာ
သော တရားမဟုတ်၊ မင်းမျှမတ်အများစည်းဝေး၍၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး ကောင်းရာ
ကောင်းကြောင်းကို ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ရန် စီရင်ရန် ဥပဒေရေးသားပြုလုပ်ထားပြီးလျှင်၊
တိုင်းပြည်စည်ပင်သာယာအောင် ပြုလုပ်သော တရားမျိုးဖြစ်သောကြောင့်၊ ရှေးပညတ်
ဆိုကလည်း၊ တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို ကောင်းသည်ထက် ကောင်းရအောင်ထုံးဖွဲ့၊ မပြုမလုပ်
မိတင်ရန်၍ ညှိနှိုင်းစည်းဝေးဌာနာ ဌာနအလိုက် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အလိုရှိ
ရာထုံးဖွဲ့ထားသော ဥပဒေကို ရှေ့ပညတ်ဟူ၍ မှတ်လေ။

၎င်းပါဠိတော်အဖွင့်၊ သုမင်္ဂလဝိလာသနီအဋ္ဌကထာ၌လည်း၊ အမှုရှိလျှင်စီရင်
ရန်ထားသည့် ဥပဒေအတိုင်းထုတ်၍ စီရင်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။

အဓိပ္ပာယ်ကိုမသိသူတို့က၊ အပရိဟာနိယ တရားခုနစ်ပါးတို့တွင် ရှေးပညတ်ကို
လွန်၍၊ ပညတ်သစ်မလုပ်သင့်၊ ရှေးထုံးစံအတိုင်းသာ လုပ်သင့်သည်ဟု ယူဆကြသည်။
နိုင်ငံမှာကောင်းရာကောင်းကြောင်း နည်းဥပဒေအသစ်ပြုလုပ်မည်ရှိလျှင် အပရိဟာနိယ

တရား ပျက်လိမ့်မည်ထင်မှတ်ပြောဆိုကြသည်။

ထိုစကားကိုအလျှင်းမမှတ်အပ်၊ တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို မဆိုထားနှင့်ဦး၊ အကျွတ်တရားကိုရအောင် ကျင့်ဆောင်လိုသော သူတို့သည်၊ အနုမတဂ္ဂ သံသရာဘဝအဆက်ဆက်က အစဉ်အတိုင်းလာခဲ့သော သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ခံရသောပုထုဇဉ်တို့၏ အကျင့်အမူအရာအဟောင်းကို အကုန်စွန့်ပစ်၍၊ အကျွတ်တရားရရာရကြောင်း ကောင်းသော တရားကိုကျင့်ဆောင်မှ အကျွတ်တရားရနိုင်သည်။ ပုထုဇဉ်တို့ မူလရှိသည့်အတိုင်းသာနေလျှင် အကျွတ်တရားကို ရနိုင်ရန်မရှိ။

ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးနောက်၊ အန္တရကပ် တစ်ကပ်လုံးသာသနာမရှိ၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရရာရကြောင်း လမ်းပျောက်၍၊ အလိုရှိရာပြုကျင့်နေကြပြီးနောက်မှ ဂေါတမဘုရား ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်တော်မူ၍၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရကြောင်း ဟုတ်မှန်သောတရားကို ဟောတော်မူသည်ဖြစ်၍၊ ဘုရား၊ တရားကား နောက်ပေါ်အသစ်ဖြစ်သည်။ လောက၌ ဒိသာပါမောက် ဆရာအမျိုးမျိုးဟောပြောကြသော ဗေဒင်ကျမ်းတို့ကား အဟောင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ အဟောင်းအတိုင်းသာ ကျင့်ရမည်ဖြစ်လျှင်၊ ဗေဒင်ကျမ်းအတိုင်း ကျင့်ရလိမ့်မည်၊ ဗေဒင်ကျမ်းအတိုင်း ကျင့်လျှင်လည်း၊ အကျွတ်တရားရမည်ဝေးစွ၊ သေသည့်အခြားမဲ့၌ ဧကန်အပါယ်လေးပါးလားရန်ရှိသည်။

ဤအကြောင်းကိုထောက်၍၊ တရားဟူသည် အဟောင်းအသစ်ဟူ၍ ပမာဏမပြုရာ၊ သဘောအမှန်အကန်ကျ၍ ကောင်းသည်သာ ပဓာနဖြစ်သည်ကိုလည်း မြဲမြံကြီးမတ်ရမည်။

၈၃။ ။ ပညာအသက်နှစ်ပါးစုံ ဂုဏ်ကြီးသူတို့ စကားကို နားထောင်ရမည့် အကြောင်း

ဤ၌၊ လူကြီးစကားကို နားထောင်ရမည်ဆိုသည်မှာလည်း၊ အသက်အရွယ်ဖြင့် ချည်းကြီးသည်ကို မယူအပ်၊ ပညာအသက်နှစ်ပါးကြီးသည်ကိုသာ ယူအပ်သည်၊ အကယ်၍ အသက်ပင်ကြီးသော်လည်း၊ အသက်ကြီးလူမိုက်စကားကို နားထောင်မိလျှင်၊ အမှန်ဖြစ်နိုင်ရန်မရှိ၊ အသေဝနာစ ဗါလာနံ ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာဟူသော မင်္ဂလာတရားတော်နှင့်လည်း လွဲရန်ရှိသည်။

ဟံသာ ကောဇ္ဇာ မယူရာစ၊ ဟတ္ထိယော ပသဒါမိဂါ၊ သဗ္ဗေ သီဟဿ ဘာယန္တိ၊ နတ္ထိ ကာယသ္မိံ တုလျတာ။

ဧဝမေဝ မနုဿေသု၊ ဒဟရော စေဝိ ပညဝါ၊ သောပိတတ္ထ မဟာဟောတိ၊ နေဝ ဗါလော သရီရဝါ။

ဟံသာစ၊ ဟင်္သာတို့လည်းကောင်း (ငန်းနှင့် ဝမ်းဘဲကို ဟင်္သာခေါ်သည်မှတ်) ယခု မြန်မာတို့ ဟင်္သာခေါ်ကြသော ငှက်ကား၊ ဟင်္သာမဟုတ် စက္ကဝက်ငှက်ဖြစ်သည်။

ကောဇ္ဇာစ၊ ကြိုးကြာတို့လည်းကောင်း၊ မယူရာစ၊ ဥဒေါင်းတို့လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိယောစ၊ ဆင်ပြောင်ကြိုးတို့လည်းကောင်း၊ ပသဒါမိဂါ၊ သမင်ပြောင်တို့လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ ခပ်သိမ်းကုန်သော သားငှက်တို့သည်။ သီဟဿ၊ ခြင်္သေ့အား၊ ဘာယန္တိ၊ ကြောက်ကြကုန်၏။ ကာယသ္မိံ၊ ကိုယ်ချင်း၊ တုလျတာ၊ တူသောအဖြစ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

ဧဝမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင် မနုဿေသုစ၊ လူတို့တွင်လည်း၊ စေ၊ အကယ်၍ ဒဟရောပိ၊ ငယ်ငြားသော်လည်း၊ ယောပညာဝါ၊ အကြင်ပညာရှိသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သောပိ၊ ထိုပညာရှိသာလျှင်၊ တတ္ထ၊ ထိုမှခင်းကိစ္စတို့ကိုပြုရာ၌၊ မဟာ၊ လူကြီးမည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သရီရဝါ၊ အသက်အရွယ်ကိုယ်လက်အင်္ဂါကြီးသော၊ ဗာလော၊ သူ မိုက်သည်။ နေဝမဟာ၊ လူကြီးမမည်။

ဤသင်္ဂါထာ ဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်စသည်ကိုလည်းထောက်လေ။

၈၄။ ။ နိုင်ငံမြို့ရွာ အုပ်ချုပ်ရာတွင် လိမ္မာသောမင်းမှူးမတ်တို့ အညီအညွတ်အုပ်ချုပ်မှ သမဂ္ဂမည်သော အပရိယာနိယ တရားတည်ခြင်းအကြောင်း

တိုင်းပြည်နိုင်ငံကို တစ်ယောက်နှစ်ယောက်၏ ဩဇာအာဏာနှင့်သာ အုပ်စိုးစီရင်လျှင် ပုထုဇဉ်ဖြစ်၍၊ အမှားအယွင်းများရန်ရှိသောကြောင့်၊ တစ်ယောက်နှစ်ယောက်၏ ဩဇာအာဏာနှင့်မပြုမလုပ်၊ မင်းမှူးမတ်အများ စည်းဝေးပြုလုပ်လျှင် မှားယွင်းရန်မရှိ။

တစ်ကြောင်းလည်း၊ နိုင်ငံနေသူလူအများတွင်၊ မင်းမှူးမတ်တို့၌ အကြောင်းသင့်ပေါင်းသင်း၍ အသီးသီးကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ကြကုန်သည်။ တစ်ယောက်နှစ်ယောက်သာ အုပ်စိုးလွှမ်းမိုးလျှင်၊ ကျန်သည်မှူးမတ်တို့ကို၊ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သော ပြည်သူတို့ကိုးကွယ်ရာမှ၊ နှလုံးမချမ်းမသာ ဖြစ်ရာသည့်အကြောင်းများကြောင့် မင်းမှူးမတ်အများ သို့သည် တစ်ပေါင်းတည်း စည်းဝေးစုရုံးပြီး၍ နိုင်ငံ၌အုပ်စိုးစီရင်ခြင်းကို ပဌမပြုလုပ်ရမည်။ ဤကဲ့သို့ အုပ်စိုးစီရင်လျှင်၊ နိုင်ငံစည်ပင်တိုးပွားရန်ရှိသည်။ ဆုတ်ယုတ်ရန်မရှိ ထို့ကြောင့် ရှေးဦးစွာ နိုင်ငံကို စည်ပင်တိုးပွားစေလိုလျှင်၊ တစ်ယောက် နှစ်ယောက်သာမအုပ်မစိုး၊ မင်းမှူးမင်းအများအပြား ပေါင်းစုစည်းရုံး အုပ်စိုးရမည်ဟူသော ရှေးဦးစွာသော သန့်ပါတမည်သော အပရိယာနိယတရားဖြစ်၏။

ဤကဲ့သို့ မင်း မှူးမတ်အများ ပေါင်းစု စည်းရုံးခြင်း အစည်းအရုံးသည်လည်း ညီညွတ်မှသာ အကျိုးပေးသည်၊ မညီညွတ်လျှင် အကျိုးမပေး။

အစည်းအရုံးလူပေါင်းမည်မျှပင်များသည်ဖြစ်စေ၊ မညီညွတ်လျှင် အစည်းအရုံး ပျက်စီးရာသည်။

သက်ရှိသတ္တဝါကို မဆိုထားနှင့်ဦး၊ ပိုက်ဆံ လျှော်မျှင်တစ်ခုကို သူငယ်ပင်ဖြစ်သော်လည်းဆွဲ၍ ဖြတ်နိုင်သည်။

ဤလျှော်မျှင်အပေါင်းစု၍၊ အတင်းအလျော့ ညီအောင်ထားပြီးလျှင် ကျစ်သော ကြိုးနှင့်ချည်လျှင်၊ ဆင်ပြောင်ကြီးသော်လည်း ပြတ်အောင်မရန်နှင့်ညီညာစွာ ထောက်၍ အစည်းအဝေးပြုသော မင်းမှူးမတ်တို့သည်၊ ဤပိုက်ဆံလျှော်ကြိုးကို ဆရာပြု၍၊ ညီညွတ်ခြင်းကို အမြဲနုလုံးသွင်းပြီးလျှင်၊ ညီညွတ်ကြရလိမ့်မည်။ ညီညွတ်အောင်ကို လည်း-

- (၁) စည်းဝေးရာအရပ်၌ အချိန်ပေး၍ စည်းဝေးခြင်း။
- (၂) အချိန်ပေး၍ ထသွားခြင်း။
- (၃) ပြုတွယ်ကိစ္စတို့ကို အလိုရှိရာ ထင်မြင်သည်အတိုင်း၊ တစ်ဦး တစ်ယောက်စီ ပြောဆိုစေ၍၊ ကောင်းနိုးထင်ရာ အကျိုးရှိမည်ကို ယူပြီးလျှင်၊ အညီအညွတ်စီရင်ပြုလုပ်ရမည်။
- (၄) မှုခင်းကိစ္စရှိလျှင်လည်း၊ အကပ်အနိမ့်ရှိ တညီတညွတ်တည်း လုံ့လ ထုတ်ရမည်။

ဤကဲ့သို့ ညီညွတ်ကြလျှင်၊ တိုးပွားရန်သာ ရှိသည်။ ဆုတ်ယုတ်ရန် မရှိဖြစ်၍ စည်းဝေးသော မင်းမှူးမတ်တို့ ညီညွတ်ရမည်ဟူသော သမဂ္ဂမည်သော အပရိဟာနိ ယတရားဖြစ်၏။

၈၅။ ။ စည်းဝေးခြင်း ညီညွတ်ခြင်းရှိ၍၊ အဝိရောဓနတရားကို လိုလားစွာ နေရာ ကျရွက်ဆောင်သော ဥရောပနိုင်ငံသားတို့ ကြီးပွားပုံအကြောင်း

ယခုအခါ ဤကဲ့သို့ စည်းဝေးညီညွတ်ခြင်း၌အကျိုး၊ အစည်းအဝေး ကွဲပြားခြင်း၌ အပြစ်ကိုမြင်ကုန်သော သိုးဆောင်းလူမျိုးတို့သည် -

- (၁) အစည်းအဝေးဟူသောပစ္စိပါတ၊
- (၂) ညီညွတ်ခြင်းဟူသော သမဂ္ဂဖြစ်အောင် နိုင်ငံသားတို့နှင့်လည်း ဆန့် ကျင်ဘက်မဖြစ်စေရ၊ အဝိရောဓနတရားနေရာကျအောင် လုပ်ဆောင် လိုသည်ဖြစ်၍ -
- (၁) နိုင်ငံအတွင်း မြို့ကျေးရွာလူတို့က၊ သဘောတူပေးသည့် လူကြီး စုတစ်သင်း၊
- (၂) အရိုးအစဉ်အတိုင်းလာသော မှူးမတ်စုတစ်သင်း။

ဤသို့အစုအသင်းနှစ်စုထားပြီးလျှင်၊ မင်းနှင့်ထိုမှူးမတ်နှစ်သင်းတို့ အမျိုးဘာဝ ကိုးကွယ်သည့်သာသနာဝင် ဆရာရဟန်းတို့ စုံညီတွင်၊ ရာထူးနုတ်ရန်၊ ခန့်ရန်၊ အခွန် အတုတ်ကောက်ခံရန်၊ ရဲမက်လက်နက်ကိုင်စည်းကြပ်၍၊ နိုင်ငံကို စောင့်ထိန်းရန်၊ လစာ ကြေးငွေပေးကမ်းရန်မှစ၍ အရပ်ရပ်တိုင်းရေး ပြည်မှုလုပ်ဆောင်ရန်ရှိသမျှကို မင်း မိဖုရားတို့ကဖြစ်စေ၊ မှူးမတ်တစ်ယောက် နှစ်ယောက်တို့ကဖြစ်စေ၊ အလိုရှိရာမပြော မဆို မပြုမလုပ်ပါ။ စုံညီညီနိုင်း၍ အကြိုက်များရာကိုသာ လုပ်ဆောင်ပါမည် သစ္စာ

ပြုကြ၍၊ ဤမှူးမတ်နှစ်စုနှစ်သင်းတို့ဖြင့် သီလသမာဓိရှိ၍ ယုံကြည်စိတ်ချရသူတို့ကို ရွေးချယ်ပြီးလျှင် -

- (၁) မင်းနှင့်ဆိုင်သောသတင်းစာပုံနှိပ်တိုက်
- (၂) နိုင်ငံနှင့်ဆိုင်သော သတင်းစာပုံနှိပ်တိုက်

တို့ကိုထားပြီးလျှင်၊ တိုင်းရေးပြည်မှုအလုံးစုံ၊ ပြုခင်းပြုတွယ်၊ နိုင်ငံ၌အခွန်ခံရန်၊ အကောက်အခွန် အနည်းအများကောက်ခံ၍၊ ကုန်းတပ်၊ ရေတပ်၊ ရဲမက်၊ လက်နက် ကိုင်စည်းကြပ်၍၊ နိုင်ငံအင်အားနှင့် လျော်အောင်ထားရန် ရှိသည်များကို မှူးမတ် နှစ်စုနှစ်သင်းတို့ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ပြီးလျှင် သဿမေဓေသော သင်္ဂဟတရားလေးပါး တို့ကို နေရာကျအောင် လုပ်ဆောင်ကြသည်။

ဤသို့မှူးမတ်နှစ်သင်းသို့ တိုင်းရေးပြည်မှုကို လုပ်ဆောင်မည် ညှိနှိုင်းကြသည် ကာလ၊ သတင်းစာဆရာတို့လည်း ညှိနှိုင်းရာသို့ဝင်၍ နားထောင်စေပြီးလျှင်၊ ညှိနှိုင်းပြော ဆိုသမျှစကားစုကို၊ သတင်းစာကြော်ငြာ နေ့စဉ်နိုင်ငံတွင်း နိုင်ငံခြားများသို့ ထုတ်ဝေ ကာလ၊ တိုင်းသူပြည်သားတို့က ယခုမှူးမတ်နှစ်စု နှစ်သင်းတို့ စည်းဝေးတိုင်ပင် ညှိနှိုင်း ကြသည့်အရာ၊ ကြိုက်နှစ်သက်သည် မနှစ်သက်သည်များကို နိုင်ငံကပြန်၍ ထုတ်ဝေ သည့် သတင်းစာကို မှူးမတ်နှစ်စုနှစ်သင်းတို့က တစ်ဖန်ပြန်၍ ညှိနှိုင်းကြပြီးလျှင်၊ ကြိုက်နှစ်သက်ရာကို မှတ်တမ်းတင်၍၊ မင်းဧကရာဇ်ထံတင်သွင်းသည်ကာလ၊ သဘောတူ၍ အမိန့်တော်ကို နိုင်ငံအတွင်း ထုတ်ပြန်ရသည်။

မင်း၊ မိဖုရား၊ တစ်ယောက် နှစ်ယောက်သော မှူးမတ်တို့ဩဇာအာဏာဖြင့်၊ မည် သည် အမှုကိုမျှ မပြုမလုပ်။ ။ မင်း၊ မိဖုရားတို့မှာလည်း၊ မင်းစည်းစိမ်ကိုခံစား၍၊ အလိုရှိရာပြုလုပ် သွားလာလှည့်ပတ် ပျော်ပါးကာသာနေသည်။ အလိုရှိရာ အရပ်သို့ အပျော်အပါး အစားအသောက် သွားပြီးလျှင်၊ အလိုရှိသမျှကာလပတ်လုံး နေထိုင် နိုင်သည်။

ဤသို့ပြုလုပ်၍ ညီညွတ်ခြင်း၊ အစည်းအဝေး မပျက်မစီး၊ ယခုတိုင် နှစ်ပေါင်း များစွာတည်ရှိသဖြင့် အပရိဟာနိယ တရား ခုနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်၊ ယခုအခါ သိုးဆောင်းနိုင်ငံသည်၊ နိုင်ငံတကာတို့ထက် အလွန်တိုးတက်စည်ပင် ဖြစ်ထွန်းလေ့ ရှိသည်။

နိုင်ငံမှုနှင့်စပ်၍ လောကကိုကောင်းအောင် ပြုလုပ်ရာ၌၊ တစ်ယောက် နှစ်ယောက်သောမင်းမှူးမတ်တို့အမှန်အကန်ကိုပင် ပြုငြားသော်လည်း၊ မင်းမှူးမတ် တို့၌ အကြောင်းအပေါင်းသင့်ရာ စွဲမှီကပ်ယပ် နေသူတို့ အများအပြားရှိသည်တွင် ဩဇာရှိသောသူတစ်ယောက်နှစ်ယောက်နှင့် သင့်တင့် သူတို့သာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိ၍ ကျန်မှူးမတ်တို့နှင့် သင့်တင့်သူတို့နှလုံး မသာမယာရှိရန် ရှိသည်တစ်ကြောင်း၊ တစ်ယောက် နှစ်ယောက်ပြုလုပ်သည်ထက်၊ အများအပြားနိုင်ငံနှင့် ညှိနှိုင်း၍၊ ပြုလုပ်

ရလျှင်၊ မှားယွင်းရန်မရှိ၊ ကောင်းမွန် မှန်ကန်ရန်သာရှိသောကြောင့်၊ မြတ်စွာဘုရား သည် (၁) လူအများ စည်းဝေးရမည်ဟူသော သန္နိပါတ၊ (၂) ညီညွတ်ရမည်ဟူသော သမဂ္ဂကို ဟောတော်မူသည်။

၈၆။ ။ ပညာရှိမင်းတုတ်ခနစ်ပါးအကြောင်း

ပညာရှိသောမင်း၏ တုတ်ခနစ်ပါးရှိသည်ကို ရာဇနီတိ ကျမ်း၌ -

သုဿုသာ သဝနဉ္စေဝဂဟဏံ ဓာရဏံ တထာ။ ဥဘော ဝေါဟာ အတ္တ ဇညာ၊ တတ္ထညာ သတ္တဝိဂုဏာ။

အနက်ကား။ ။ သုဿုသာ၊ ပညာရှိတို့၏ အဆုံးအမကိုခံခြင်းလည်းကောင်း။ သဝနဉ္စေဝ၊ တရားစကားကို နာလိုခြင်းလည်းကောင်း။ ဂဟဏံ၊ အတတ်ကိုသင်ခြင်း လည်းကောင်း။ ဓာရဏံ၊ သင်ပြီးသောအတတ်ကိုဆောင်ရွက်ခြင်းလည်းကောင်း။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ဥဘောဝေါဟာ၊ ရှေ့နောက်နှစ်ပါးကို မြင်ခြင်းလည်းကောင်း။ အတ္တဇညာ၊ အကျိုးကို သိခြင်းလည်းကောင်း။ တတ္ထညာ၊ ထိုအကျိုးအနက်ကိုလည်း သိခြင်းလည်းကောင်း။ ကုမေသတ္တ ဤခုနစ်ပါးတို့သည်၊ ဒီဂုဏာ-ပညာရှိသော မင်းတို့၏ တုတ်ကျေးဇူးမည်ကုန်၏။

၈၇။ ။ ရွှေငွေခနစ်ပါး၊ ရာဇပြတေ ခနစ်ပါးအကြောင်း

နီတိကျမ်း၊ အဘိဓာန်ကျမ်းတို့တွင်လာသော နိုင်ငံအင်္ဂါ ခနစ်ပါးရှိသည်ကို ကာမန္တကီစသော ကျမ်းတို့၌ -

သာဗျာ မစွဉ္စရဋ္ဌဉ္စ၊ ဒုဂ္ဂံကောသော ဗလံ သခါ၊ ပရံပရော ပကာရိဒံ၊ သတ္တဂီ ရဇမုစ္စတေ။

ဟူ၍ဆို၏။

သာဗျ၊ နိုင်ငံကို အစိုးရသော မင်းလည်းကောင်း။ အမစွဉ္စ၊ မှူးမတ်အသင်း အပင်း အပေါင်းလည်းကောင်း။ ရဋ္ဌဉ္စ၊ ဇနပုဒ်တိုင်းလည်းကောင်း။ ဒုဂ္ဂံ၊ ခံမြို့လည်း ကောင်း။ ကောသော၊ ရွှေငွေ ဥစ္စာဆန်တို့ဖြင့် ပြည့်သော တိုက်ကြီးလည်းကောင်း။ ဗလံ၊ ရဲမက် လက်နက်ကိုင်လည်းကောင်း။ ပရံပရောပကာရံ၊ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ကူညီထောက်ပံ့ကျေးဇူး ပြုနိုင်သော။ သခါ၊ မဟာမိတ်မင်းလည်းကောင်း။ ကုဒံ သတ္တဂီ၊ ဤအင်္ဂါခုနစ်ပါးရှိ သည်ကို။ ရဇံ၊ နိုင်ငံဟူ၍။ ဥစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏။

ဆိုခဲ့ပြီးသော အင်္ဂါခုနစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသည်ကို မြန်မာဘာသာ (နိုင်ငံ)မဂဓ ဘာသာ (ရဇ) ခေါ်သည်ဟူလို။

ထိုခုနစ်ပါးတို့တွင်၊ တစ်ပါးချို့တဲ့လျှင်၊ တိုင်းနိုင်ငံသည် မခိုင်မာ အင်္ဂါချို့တဲ့ သောသူကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်သည်ဟူလို။

နိုင်ငံ၏ပကတိ ငါးပါး၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ခုနစ်ပါးရှိသည်ကို ကာမန္တကီစသော နီတိကျမ်းတို့၌ -

အမစု ရဋ္ဌ ဒုဂ္ဂါနိ၊ ကောသော ဒဏ္ဍောစ ပဉ္စမော၊ ဧတာ ပကတယော တည။ ဝိဇိဓီသဿ ဝါယတာ။ ။ ဧတာပဉ္စ တထာ မိတ္တံ၊ သတ္တမော ပထပတိ၊ သတ္တ ပကတိကံ ရဇံ၊ ဣစ္စဝါစာ ဗြဟပတိ။

ဟူ၍ဆို၏။

အမစုရဋ္ဌဒုဂ္ဂါနိ၊ မှူးမတ်အပေါင်း ဇနပုဒ်တိုင်း၊ ခံမြို့တို့၌လည်းကောင်း။ ကောသော၊ ရွှေငွေ ရတနာ စပါး ဆန်ရေတို့ဖြင့်ပြည့်သော တိုက်ကြီးကြီးလည်း ကောင်း။ ပဉ္စမော၊ ငါးခုမြောက်သော။ ဒဏ္ဍောစ၊ အပြစ်အားလျော်စွာပေးသောဒဏ် လည်းကောင်း။ တည၊ ထိုပကတိကို သိသော ပညာရှိတို့သည်။ ဝိဇိဓီသဿ၊ ရန်ကို အောင်လိုသောမင်း၏။ ဧတာပကတယော၊ ဤပကတိ ငါးခုတို့ကို။ ဥဝါဟတာ၊ ထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်၏။ ။ ဗြဟပတိ၊ ဗြဟပတိ မည်သောဆရာကား။ ဧတာပဉ္စ၊ ဤဆိုခဲ့ပြီးသော ငါးပါးသော ပကတိတို့လည်းကောင်း။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ မိတ္တံ၊ ဘိက္ခုကြီးငယ်ရှိလျှင် ကူညီထောက်ပံ့နိုင်သော အဆွေခင်ပွန်း မဟာမိတ်လည်း ကောင်း။ သတ္တမော၊ ခုနစ်ခုမြောက်သော။ ပထပတိ၊ နိုင်ငံကို အုပ်စိုးသော၊ နိုင်ငံ ရှင်မင်းလည်းကောင်း။ သတ္တပကတိကံ၊ ဤဆိုခဲ့ပြီးသော ပကတိ ခုနစ်ပါးရှိသည်ကို။ ရဇံ၊ နိုင်ငံဟူ၍။ ဥဝါစာ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသော နိုင်ငံအင်္ဂါရလွင်ခုနစ်ပါးနှင့် ဤနိုင်ငံ၏ ပကတိခုနစ်ပါးတို့သည် ဒဏ္ဍနှင့် ဗလသာကွဲကြသည်။

မာဂဓ အဘိဓာန်ကျမ်း၌ကား -

သာဗျာ မစွော သခါကောသော၊ ဒုဂ္ဂဉ္စဝိဇိတံ ဗလံ၊ ရဇဂီနီတိ သတ္တေတေ၊ သိယျံ ပကတိ ယောပိစ။

ဟူ၍ ရလွင်ခုနစ်ပါးကိုပင် ပကတိ ခုနစ်ပါးဟုဆို၏။

ဤခုနစ်ပါးတို့တွင် ဆိုခဲ့ပြီးသော မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး၊ သင်္ဂဟတရားလေးပါး အစရှိသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံသောနိုင်ငံကို အုပ်စိုးသောသူသည်၊ ပြည့်ရှင်မင်းမည်၏။ ဤပြည့်ရှင်မင်းဟူသော နိုင်ငံ၏အင်္ဂါတစ်ပါးမရှိလျှင်၊ နိုင်ငံသည်မတင့်တယ်နိုင်။ နိုင်ငံသူအပေါင်းသည် ကိုးကွယ်ရာမဲ့ဖြစ်ရာ၏။ လူအပေါင်းသည်လည်း အသီးသီးကွဲ ပြားကြရာ၏။

ရလွင်ခုနစ်ပါးနှင့်ရာဇပကတိ ခုနစ်ပါးကို အဘိဓာန်ကျမ်း၌ အတူတူပင်ဆိုသည်။ ရာဇနီတိကျမ်းမှာကား၊ ရလွင်ခုနစ်ပါးအနက်တွင် တိုင်းနိုင်ငံနှင့်ရဲမက်ဗိုလ်ပါ၊ သည်နှစ် ပါးကိုချ၍၊ သူတော်ကောင်းရှိသော ဇနပုဒ်၊ အပြစ်လျော်စွာ ဒဏ်ပေးခြင်း ဤနှစ်ပါး

ကိုထည့်၍၊ ရာဇပကတိခုနစ်ဟူ၍ဆိုသည်။

ရာဇနီတိကျမ်း၌ -

သာမိသာမိ နုခေါမစွော၊ ဇနပဒေါပိ သဇ္ဇနော၊ ဒုဂ္ဂံ ဒုဂ္ဂုဇ္ဇကောပေတံ၊
ဒဏ္ဍော ဒေါသာနရူပတော။ ။ ကောသော အက္ခရသမ္ပတ္တံ၊ မိတ္တဉ္ဇာဘယ
သံယုတ္တံ၊ သတ္တပကတိယော ဟောန္တိ၊ ဝုတ္တာနီတိ ဝိစက္ခကော။
ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ သာမိ၊ ပြည့်ရှင်မင်းလည်းကောင်း၊ သာမိနဂေါ၊ အရှင်မင်း
နှင့် ညီညွတ်ကြသော။ အမစွော။ အမတ်လည်းကောင်း။ သဇ္ဇနော၊ သူတော်ကောင်း
ရှိသော။ ဇနပဒေါပိ၊ ဇနပဒ ကျေးလက်လည်းကောင်း။ ဒုဂ္ဂုဇ္ဇကောပေတံသွားခက်သော
ကျီးနှင့် ပြည့်စုံသော။ ဒုဂ္ဂံ၊ မြို့လည်းကောင်း။ ဒေါသာနရူပတော၊ အပြစ်အားလျော်
စွာ၊ ဒဏ္ဍော၊ ဒဏ်ပေးခြင်းလည်းကောင်း။ အက္ခရသမ္ပတ္တံ၊ မကုန်နိုင်အောင် ပြည့်စုံ
ခြင်းရှိသော။ ကောသော၊ ကျီကြလည်းကောင်း။ အဘယသံယုတ္တံ၊ ဘေးရန်ရှိသောအခါ
အဖော်ရသော။ မိတ္တဉ္ဇာ၊ အဆွေခင်ပွန်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ သတ္တပကတိ
ယော၊ ခုနစ်ပါးသော ရာဇပကတိတို့ကို။ နီတိဝိစက္ခကော၊ နီတိကို တတ်သော ပညာရှိ
တို့သည်။ ဝုတ္တာ၊ မိန့်အပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိဖြစ်ကုန်၏။

၈၈။ ။ ရဇင်ခုနစ်ပါးတွင် ကြားကနေသော မှူးမတ်များသည် ပွဲစားအလား၊ ဂဟေ
အလား သဘောသွားတူပုံအကြောင်း

အမျိုးအကျင့် သီလအတတ် ပညာစသည်တို့နှင့်ပြည့်စုံ၍ တိုင်းကျိုးပြည်ကျိုး
ကိုကောင်းစွာ ရွက်ဆောင်သော စစ်သူကြီး အစရှိသောသူတို့သည် မှူးမတ်အပေါင်း
မည်၏။ ကုန်အကြီးအကျယ် ရောင်းဝယ်ရာ၌၊ ရောင်းလိုသူ ကုန်သည်လည်း
အခြားအရပ်သား၊ ဝယ်လိုသူကလည်း အခြားအရပ်သားဖြစ်၍၊ တစ်ဦး၏အကြောင်း
အရာကို တစ်ဦးမသိသောကြောင့် ကုန်သည်ကို လွှတ်၍မပေးဝံ့။ ကုန်အားကြီး ကူး
သန်းရာ၌လည်း၊ လက်ဝင်း ငွေအပြေချေပေးဝယ်ယူသော မည်သည်မရှိနိုင်။ ပွဲစား
ပြုလုပ်သူများက ရောင်းလို ဝယ်လိုသူနှစ်ဦးနှစ်ဖက်တို့၏ အကြောင်းအရာကို သိသူ
ဖြစ်၍၊ ရောင်းသူကုန်ကို ဝယ်သူအတွက် ခံဝန်၍ စရန်မျှလောက်နှင့်ချေပေးရောင်း
ချသဖြင့်၊ ရောင်းသူတို့မှာလည်း၊ ရောင်းရန်ယူခဲ့သည့် ကုန်စည်များကို၊ တွင်ကုန်အောင်
ရောင်းရသည်။ ဝယ်သူလည်းအလိုအတိုင်းဝယ်နိုင်သည်။ တစ်ကြောင်းလည်း၊ တစ်နိုင်ငံ
သားကုန်သည်တို့သည်၊ ရောက်ရာနိုင်ငံ၌ ပေါက်ဈေးကို ကောင်းစွာမသိ။ ဝယ်လို
သူပြောသည့်ဈေးကိုလည်းမယုံဝံ့၍၊ ပွဲစားကိုမှီခိုမေးမြန်းပြီးလျှင်၊ ရောင်းသူလည်း
ရောင်းနိုင်အောင်၊ ဝယ်သူလည်းဝယ်နိုင်အောင် ဖြန့်ဖြေပြောဆိုကြား အလယ်ကပွဲစား
တို့ စေ့စပ်မှ ရောင်းခြင်းဝယ်ခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကုန်သည်အကြီးအကျယ်

ကူးသန်ရာ၌၊ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်ကို စေ့စပ်သော ပွဲစားမရှိလျှင်၊ ရောင်းလိုသူကုန်သည်
တို့ အကြောင်းအရာကိုလည်းကောင်း၊ ကုန်၏ ဝယ်ခဲ့ရင်းအဖိုးကိုလည်းကောင်း၊ သိကျွမ်း
သည်။ ဝယ်လိုသူ၏အလိုကိုလည်းကောင်း၊ ဝယ်လိုသူ၏အရပ်၌ပေါက်ဈေးကို
လည်းကောင်း။ ကောင်းစွာသိသည်။ ဤသို့ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်ကို သိသောကြောင့် ရောင်း
သူဝယ်သူ နှစ်ဦးတို့ကို စေ့စပ်အောင် ပြောဆိုနိုင်သည်။ ပွဲစားကို အမှီပြု၍ ရောင်းသူ
ဝယ်သူ ကုန်သည်နှစ်ဦးတို့ အကျိုးစီးပွားဖြစ်သည်။ ပွဲစားမှာလည်း ကျေးဇူးခံရသည်။

ဤကဲ့သို့ မှူးမတ်တို့ မည်သည်၊ ပြည်ရှင်မင်းတို့၏ စိတ်သဘောအလိုဆန္ဒ၊
ပြည်ရှင်မင်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားယုတ်အံ့သည်၊ တိုးအံ့သည်များကို ကောင်းစွာသိသည်။
နိုင်ငံသားတို့၏ စိတ်အလိုဆန္ဒ၊ ထိုသူတို့၏အကျိုးစီးပွား တိုးအံ့သည်ယုတ်အံ့သည်ကို
ကောင်းစွာသိသည်။ ဤသို့ မှူးမတ်တို့မည်သည်၊ အကြားအလယ်ကနေသူဖြစ်သည်
အတိုင်း အထက်အောက် နှစ်ဖက်လုံးကိုသိသည်ဖြစ်၍၊ ပြည်ရှင်မင်းပြည်သူတို့ အကျိုး
စီးပွားကို ရွက်ဆောင်ပြီးလျှင် ကောင်းမွန်စေ့စပ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ မှူးမတ်အပေါင်း ဟူ
သောအင်္ဂါ ကင်းပြီးလျှင် နိုင်ငံမဖြစ်နိုင်။ ။ ယခုအခါ အထက်ဆိုခဲ့ပြီးသော အင်္ဂါ
လက္ခဏာများနှင့် ပြည့်စုံသော ဂဟေပွဲစားမှူးမတ်များ အလွန်ရှားသည်။

၈၉။ ။ မြို့အင်္ဂါခုနစ်ပါးအကြောင်း

မြို့အင်္ဂါခုနစ်ပါးရှိသည်ကို အဘိဓာန်ကျမ်း၌ -

သာမုမစွောသခါကောသော၊ ဒုဂ္ဂုဇ္ဇဝိဇိတံဗလံ၊ ရဇ္ဇင်္ဂါနိသတ္တေတေ၊
သိယျံပကတိယောပိစ။
ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ သာမိ၊ ပြည့်ရှင်မင်းလည်းကောင်း။ အမစွော၊ အမှူးအမတ်
လည်းကောင်း။ သခါ၊ အဆွေခင်ပွန်းလည်းကောင်း။ ကောသော၊ ကျီကြတဏှာလည်း
ကောင်း။ ဒုဂ္ဂုဇ္ဇ၊ ခဲခက်သော ကျိုးမြောင်းလည်းကောင်း။ ဝိဇိတံတိုင်းနိုင်ငံလည်းကောင်း။
ဗလံ၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပါအားလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ စတေသတ္တ၊ ဤခုနစ်ပါးတို့သည်၊
ရဇ္ဇင်္ဂါနိ၊ ပြည်၏အင်္ဂါမည်ကုန်၏။ ပကတိယောပိစ၊ ရာဇပကတိ မည်ကုန်သည်လည်း။
ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဗဟုသုတလင်္ကာတွင် -

ပြည်ကြီးရှင်နှင့်၊ မှူးအင်မတ်ပေါင်း၊ ဆွေကောင်းမွန်လှ၊ ကျီကြပြည်
လှံ၊ နိုင်ငံကျယ်ဝင်း၊ ဆင်မြင်းစုံပေါင်း၊ ကျိုးမြောင်းပစ်စင်၊ မြို့အင်္ဂါခုနစ်၊
စုံသည်ဖြစ်က၊ ရန်စစ်မပေါ်၊ လွန်မွေ့လျော်သည်။ ။ နေပျော်မငြီးနတ်
ပြည်နီး၊

ဟူ၍စပ်လေသည်။

ဟတ္ထိပါလတွင်လည်း -

လေးရပ်မျက်နှာ၊ ရန်မီးလာသော်၊ သိန္နာစတု၊ မြစ်သိန္နာသို့၊ ငြိမ်းမှုသွန်း
ချိုး၊ လက်ရုံးမိုးထို၊ ထစ်ကြိုးရွာဆွတ်၊ ငြိမ်းစေတတ်သည်၊ မှူးမတ်ရည်ကောင်း၊
ပစ္စုန်ချောင်းနှင့်၊ ကျုံးမြောင်းမြို့ခဲ၊ သူရဲငိုလ်အား၊ တိုင်းကားစည်ဝ၊ ကျီကြ
ပြည့်နက်၊ ကြံဘက်ခင်ပွန်း၊ ပြဋ္ဌာန်းကွပ်နှင်း၊ ပြည်ရှင်မင်းနှင့်၊ မကင်းစရာ၊
ပြည့်တံတွာဟု၊ အင်္ဂါအပြား၊ ခုနှစ်ပါးတွင်၊

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၉၀။ ၊ မြို့တန်ဆာခုနစ်ပါးအကြောင်း

သတ္တန်ပါတ် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်တွင် -

၁။ ဣဓ ဘိက္ခဝေ ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ ဧသိကာ ဟောန္တိ၊ ဂန္တိရ နေပိ
သုနိခါတာ အစလာ အသံပဝေမိ ဣမိနာ ပထမေန၊ နဂရပရိ
က္ခာရေန၊ သုပရိက္ခိတ္တံ ဟောတိ၊ ရညော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ၊ အဗ္ဘန္တရာနံ
ဂုတ္တိယာ၊ ဗာဟိရာနံ ပဋိယာတာယ။

၂။ ပုနစပရံ ဘိက္ခဝေ ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ၊ ပရိက္ခာဟောတိ။ ဂန္တိရာ
စေဝ ဝတ္ထတာစ၊ ဣမိနာ ဒုတိယေန နဂရပရိက္ခာရေန၊ သုပရိက္ခိတ္တံ၊
ဟောတိ၊ ရညော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ၊ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ၊ ဗာဟိရာနံ
ပဋိယာတာယ။

၃။ ပုနစပရံ ဘိက္ခဝေ၊ ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ၊ အနုပရိယာယ ပတောဟော
တိ၊ ဥစ္စောစေဝ ဝိတ္ထဘောစ၊ ဣမိနာ တတိယေန၊ နဂရပရိက္ခာရေန၊
သုပရိက္ခိတ္တံ ဟောတိ၊ ရညော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ၊ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ၊
ဗာဟိရာနံ ပဋိယာတာယ။

၄။ ပုနစပရံ ဘိက္ခဝေ၊ ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ၊ ဗာဟုအာဝုခံ၊ သန္တိစိတံ
ဟောတိ၊ သလာကံ စေဝ ဝေန်ကံစ၊ ဣမိနာ စတုတ္ထေန၊ နဂရပရိက္ခာ
ရေန၊ သုပရိက္ခိတ္တံ ဟောတိ၊ ရညော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ၊ အဗ္ဘန္တရာနံ
ဂုတ္တိယာ၊ ဗာဟိရာနံ ပဋိယာတာယ။

၅။ ပုနစပရံ ဘိက္ခဝေ၊ ပစ္စန္တိမေ နဂရေ၊ ဗဟုဗလ ကာယောပဋိဝသတိ၊
သေယျထိဒံ၊ ဟတ္ထိရောဟာ အဿရောဟာ၊ ရထိကာ ဓနုဂ္ဂဟာ၊
စေလကာ၊ စလကာ၊ ပိဏ္ဍဒါရိကာ၊ ဥဂ္ဂါ ရာဇပုတ္တာ ပက္ခန္တိနော၊ မဟာ
နာဂါ သူရာ၊ စမ္ပယောဓိနော၊ ဒါသကပုတ္တာ၊ ဣမိနာပဉ္စမေန၊ နဂရ
ပရိက္ခာရေန၊ သုပရိက္ခိတ္တံ ဟောတိ၊ ရညော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ၊ အဗ္ဘန္တရာနံ

ဂုတ္တိယာ၊ ဗာဟိရာနံ ပဋိယာတာယ။

၆။ ပုနစပရံ ဘိက္ခဝေ၊ ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ၊ ဒေါဝါရိကော ဟောတိ၊
ဝိဏ္ဏိတော၊ ဗျတ္ထောမေခါဝိ အညာတာနံ၊ နိဝါရေတာ ညာတာနံပဝေ
သေတွာ၊ ဣမိနာ ဆဋ္ဌေန၊ နဂရ ပရိက္ခာရေန၊ သုပရိက္ခိတ္တံ ဟောတိ၊
ရညော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ၊ အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ၊ ဗာဟိရာနံ ပဋိယာတာယ။

၇။ ပုနစပရံ ဘိက္ခဝေ၊ ရညော ပစ္စန္တိမေ နဂရေ၊ ပါကာရော ဟောတိ၊
ဥစ္စောစေဝ ဝိတ္ထဘောစ၊ ဝါသန လေပန သမ္ပန္နောစ၊ ဣမိနာသတ္တ
မေန၊ နဂရပရိက္ခာရေန သုပရိက္ခိတ္တံ ဟောတိ၊ ရညော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ၊
အဗ္ဘန္တရာနံ ဂုတ္တိယာ၊ ဗာဟိရာနံ ပဋိယာတာယ။ ။

ဣမေဟိ သတ္တဟိ နဂရပရိက္ခာရေဟိ၊ သုပရိက္ခိတ္တံ ဟောတိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား-

၁။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဣဓ၊ ဤလူ့ပြည်၌။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမေ၊
အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ ဂန္တိရနေပိ၊ နက်စွာသောတွင်း၌။
သုနိခါတာ၊ ကောင်းစွာ မြှုပ်စိုက်အပ်သော။ အစလာ၊ မရွေ့မစောင်း
သော။ အသံပဝေမိ၊ မတုန်မလှုပ်သော။ ဧသိကာ၊ တံခါးတိုင်သည်။
ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဗ္ဘန္တရာနံ၊ မြို့တွင်း၌နေသော သူတို့ကို။ ဂုတ္တိယာ၊
လုံခြုံစေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ၊ မြို့ပြင်၌နေကုန်သော ရန်သူတို့ကို။
ပဋိယာတာယ၊ တားမြစ်ခြင်းငှါ။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမံ၊ အစွန်း
ဖြစ်သော။ နဂရံ၊ မြို့သည်။ ပထမေန၊ ရှေ့ဦးစွာသော။ ဣမိနာနဂရ
ပရိက္ခာရေန၊ ဤမြို့၏တန်ဆာဖြင့် သုပရိက္ခိတ္တံ၊ ကောင်းစွာ တန်ဆာ
ဆင်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၂။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုနစပရံ၊ တစ်ဖန်တစ်ပါးလည်း။ ရညော၊ မင်း၏။
ပစ္စန္တိမေ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ ဂန္တိရာစေဝ၊ အစောက်နက်
သည်လည်းဖြစ်သော။ ဝိတ္ထဘောစ၊ အနံကျယ်သည်လည်းဖြစ်သော။
ပရိက္ခာ၊ ကျုံးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဗ္ဘန္တရာနံ၊ မြို့တွင်း၌နေ
သော သူတို့ကို။ ဂုတ္တိယာ၊ လုံခြုံစေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ၊ မြို့ပြင်၌
နေသော သူတို့ကို။ ပဋိယာတာယ၊ တားမြစ်ခြင်းငှါ။ ရညော၊ မင်း၏။
ပစ္စန္တိမံ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရံ၊ မြို့သည်။ ဒုတိယေန၊ နှစ်ခုမြောက်
သော။ ဣမိနာနဂရပရိက္ခာရေန၊ ဤမြို့၏တန်ဆာဖြင့်၊ သုပရိက္ခိတ္တံ၊
ကောင်းစွာ တန်ဆာဆင်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၃။ ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုနစပရံ၊ တစ်ဖန်တစ်ပါးလည်း။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမေ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ ဥစ္စောစေဝ၊ မြင့်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဝိတ္တတောစ၊ ကျယ်သည်လည်းဖြစ်သော။ အနုပရိယာယပတော၊ သူရဲပြေးသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဗ္ဘန္တရာနံ၊ မြို့တွင်း၌နေသောသူတို့ကို။ ဂုတ္တိယာ၊ လုံခြုံစေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ၊ မြို့ပြင်၌နေသော၊ ရန်သူတို့ကို။ ပဋိယာတာယ၊ တားမြစ်ခြင်းငှါ။ ရညောမင်း၏။ ပစ္စန္တိမံ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရံ၊ မြို့သည်။ တတိယေန၊ သုံးခုမြောက်သော။ ဣမိနာနဂရပရိက္ခာယေန၊ ဤမြို့၏ တန်ဆာဖြင့်။ သုပရိက္ခိတ္တံ၊ ကောင်းစွာ တန်ဆာဆင်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၄။ ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုနစပရံ၊ တစ်ဖန်တစ်ပါးလည်း။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမေ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ သလာကဉ္စေဝ၊ ပစ်လွှတ်အပ်သောလေးမြား မီးပေါက်အမြောက်သေနတ်စသော။ သလာကာ၊ လက်နက်လည်းကောင်း။ ဝေနိကဉ္စ၊ မပစ်မလွှတ်ရသောခါးသံလျက်စသော ဝေနိကလက်နက်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဗဟုအာဝုဓံ၊ များစွာသော လက်နက်ကို။ သန္နိစိတံ၊ သိမှီစုထားအပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဗ္ဘန္တရာနံ၊ မြို့တွင်း၌နေသော သူတို့ကို။ ဂုတ္တိယာ-လုံခြုံစေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ-မြို့ပြင်၌နေသောရန်သူတို့ကို ပဋိယာတာယ၊ တားမြစ်ခြင်းငှါ။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမံ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရံမြို့သည်။ စတုတ္ထေန၊ လေးခုမြောက်သော။ ဣမိနာနဂရပရိက္ခာယေန၊ ဤမြို့၏တန်ဆာဖြင့်။ သုပရိက္ခိတ္တံ၊ ကောင်းစွာ တန်ဆာဆင်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

၅။ ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုနစပရံ၊ တစ်ဖန်လည်း။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမေ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ ဗဟုဗလာကာရော၊ များစွာသော ဗိုလ်ပါသူရဲအပေါင်းတို့သည်။ ပဋိဝသတိ၊ နေ၏။ ဣဒံ၊ ဤသူရဲဟူသည်။ သေယျထာကတမေ၊ အဘယ်သူတို့နည်းဟူမူကား။ ဟတ္ထိရောဟော၊ ဆင်စီးသူရဲ။ အဿရောဟာ၊ မြင်းစီးသူရဲ။ ရထိကာ၊ ရထားစီးသူရဲ။ ဓနုဂ္ဂဟာ၊ လေးစွဲသူရဲ။ စေလကာ၊ စစ်ထိုးရာအောင်လံကို သူရဲ။ စလကာ၊ မင်းမှူးမတ် ဗိုလ်ပါရဲမက်တို့ကို သင့်တင့်ရာ နေရာချထားစီမံတတ်သော သူရဲ။ ပိဏ္ဍဒါရိကာ၊ ရန်သူရှိရာ ချွံ့ချွံ့ဝင်သွား၍ ရန်သူဦးခေါင်းကို ဖြတ်ယူပြီးလျှင် ခုန်လွှားပြန်ထွက်နိုင်သော သူရဲ။ တစ်နည်း။ ပိဏ္ဍဒါရိကာ၊ ရိက္ခာပို့သူရဲ။ ဥဂ္ဂါရာဇပုတ္တာ၊ စစ်တောင်ဖန်

များ၍၊ ထင်ရှားကျော်စောလေပြီးသော မင်းမျိုးသရဲ။ ပက္ခန္တိနော၊ စစ်ကိုက်ရာ မည်သူဦးခေါင်းကို ဖြတ်ယူရမည်ရည်ညွှန်းပြောဆိုသည့် အတိုင်း ရန်သူဘောင်သို့ ပြေးဝင်၍ ဆိုတိုင်းရန်သူ၏ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ယူနိုင်သောသူရဲ။ မဟာနာဂ၊ အမုန်ယစ်သော ဆင်ပြောင်ကြီးပင် ရင်ဆိုင်လာငြားသော်လည်း မဆုတ်မနစ်ရန်သူရှိရာ ရှေ့သို့သာ တက်သော သူရဲ။ သူရာ၊ လွှားကာနှင့်တကွ သမုဒ္ဒရာကိုပင် ကူးနိုင်၏ဟု ရဲစွမ်းရှိသောသူရဲ။ စမ္ပယောဓိနာ၊ သားရေခြပ်ဝတ်ဆင်၍၊ စစ်ထိုးသောသူရဲ။ ဒါသပုတ္တာ၊ အားကိုးစိတ်သန်လျှင်မြန်ရဲရင့် စွန့်စားဝံ့သော ယုံကြည်စိတ်ချရသူ ကျွန်တော်ရင်းသူရဲ။ ဣမေ၊ ဤတစ်ကျိပ်သုံးယောက်သောသူရဲမျိုးတို့သည်။ အဗ္ဘန္တရာနံ၊ မြို့တွင်း၌နေသော သူတို့ကို။ ဂုတ္တိယာ၊ လုံခြုံစေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ၊ မြို့ပြင်၌နေသော ရန်သူတို့ကို။ ပဋိယာတာယ၊ တားမြစ်စေခြင်းငှါ။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမေ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရံ၊ မြို့သည်။ ပဉ္စမေန၊ ငါးခုမြောက်သော ဣမိနာနဂရ ပရိက္ခာယေန၊ ဤမြို့၏တန်ဆာဖြင့်။ သုပရိက္ခိတ္တံ၊ ကောင်းစွာ တန်ဆာဆင်အပ်သည်။ ဟောတိဖြစ်၏။

၆။ ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုနစပရံ၊ တစ်ဖန်တစ်ပါးလည်း။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမေ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရေ၊ မြို့၌။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသော။ ဗျတ္တော၊ လိမ်မွှာသော။ မေခါဝီ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော။ အညတာန၊ မသိသသူ လူစိမ်းတို့ကို။ နဝါရေတွာ၊ တားမြစ်၍။ ညာတာနံ၊ သိသသူတို့ကို။ ပဝေသေတွာ၊ သွင်းပေးတတ်သော။ ဝေါဝါရိကော၊ တံခါးစောင့်သည်။ ဟောတိဖြစ်၏။ အဗ္ဘန္တရာနံ၊ မြို့တွင်း၌နေသော သူတို့ကို။ ဂုတ္တိယာ၊ လုံခြုံစေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ၊ မြို့ပြင်၌နေသော ရန်သူတို့ကို။ ပဋိယာတာယ၊ တားမြစ်ခြင်းငှါ။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမံ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရံ၊ မြို့သည်။ ဆဋ္ဌေန၊ ခြောက်ခုမြောက်သော။ ဣမိနာနဂရပရိက္ခာယေန၊ ဤမြို့၏တန်ဆာဖြင့်။ သုပရိက္ခိတ္တံ၊ ကောင်းစွာ တန်ဆာဆင်အပ်သည်။ ဟောတိဖြစ်၏။

၇။ ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ပုနစပရံ၊ တစ်ဖန်တစ်ပါးလည်း။ ရညော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္တိမေ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ ဝိတ္တတောစ၊ ကျယ်သည်လည်းဖြစ်သော။ ဝါသနလေပနသမ္ပန္နောစ၊ သစ်ငုတ်စိုက်ခြင်း လိမ်းကျံခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော။ ပါကာရော၊ မြို့ရိုးတံတိုင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဗ္ဘန္တရာနံ၊ မြို့တွင်း၌နေသောသူတို့ကို။ ဂုတ္တိယာ၊ လုံခြုံစေခြင်းငှါ။ ဗာဟိရာနံ၊ မြို့ပြင်၌နေသော ရန်သူတို့ကို။ ပဋိယာတာယ၊ တားမြစ်ခြင်းငှါ။

ရသော၊ မင်း၏။ ပစ္စန္နိမံ၊ အစွန်းဖြစ်သော။ နဂရံ၊ မြို့သည်။ သတ္တမေန၊ ခုနစ်ခုမြောက်သော။ ဣမိနာ နဂရပရိက္ခာရေန၊ ဤမြို့၏ တန်ဆာဖြင့်။ သုပရိက္ခိတ္တံ၊ ကောင်းစွာတန်ဆာဆင်အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤမြို့၏တန်ဆာ ခုနစ်ပါးရှိသည်ကို၊ ရာဇဘိဟိတ ဒီပနီတွင် -
အသိကာ ပရိက္ခာစေတ၊ အနုပထာဝရခံလံ၊ ဒေါဝါရိကောစ ပါကာရော၊
ပရိက္ခာရာပုရသမိမေ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ အသိကာ၊ တံခါးတိုင်လည်းကောင်း။ ပရိက္ခာစေတ၊ ကျုံးလည်းကောင်း။ အနုပထံ၊ သူရဲပြေးလည်းကောင်း။ အာဝုခံ၊ လက်နက်လည်းကောင်း။ ဗလံ၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပါ အားလည်းကောင်း။ ဒေါဝါရိကောစ၊ တံခါးစောင့်လည်းကောင်း။ ပါကာ ရော၊ မြို့ရိုးတံတိုင်းလည်းကောင်း။ ဣမေ၊ ဤခုနစ်ပါးတို့တည်း။ ပုရသမိ၊ မြို့၏။ ပရိက္ခာရာ၊ တန်ဆာတို့တည်း။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ ။ နဂရ ပရိက္ခာရဟုဆိုအပ်သော မြို့တန်ဆာ ခုနစ်ပါးရှိသည်။
ခုနစ်ပါးကား -

- (၁) တံခါးတိုင်လည်းတစ်ပါး၊
- (၂) ကျုံးလည်းတစ်ပါး၊
- (၃) သူရဲပြေးလည်းတစ်ပါး၊
- (၄) လက်နက်လည်းတစ်ပါး၊
- (၅) ရဲမက်ဗိုလ်ပါလည်းတစ်ပါး၊
- (၆) တံခါးစောင့်လည်းတစ်ပါး၊
- (၇) မြို့ရိုးတန်တိုင်လည်းတစ်ပါး၊

ဤခုနစ်ပါးတည်း။

ထိုခုနစ်ပါးတို့တွင်၊ တံတိုင်းကိုရှစ်ထောင်၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်တောင်၊ အတောင် နှစ်ဆယ်၊ ဤပမာဏသုံးပါးတွင်၊ တစ်ခုခုကိုစိုက်ထားရာသည်။ ရှစ်ထောင်ဖြစ်လျှင် မြေဝင်လေးတောင်၊ မြေပေါ်လေးတောင်၊ တစ်ဝက်ထားရာသည်။ တစ်ဆယ့်ခြောက် တောင်၊ အတောင်နှစ်ဆယ်များမှာလည်း ထိုအတူတစ်ဝက်မြေဝင်၊ တစ်ဝက်မြေပေါ် ထားရာသည်။

တံခါးလုပ်ရာမှာလည်း၊ အုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကျောက်ကိုလည်းကောင်း၊ အနှစ်ပြည့်သော သစ်သားကိုလည်းကောင်း၊ ဤသုံးပါးတို့တွင်၊ တစ်ပါးပါးကိုလုပ်ရာ သည်။ တံခါးတိုင်စိုက်ရာမှာလည်း၊ မြို့တွင်းမြို့ပြင်၊ နှစ်ဖက်ပင်စိုက်ထားရာသည်။ မြို့တွင်းကစိုက်သည်မှာ အတင့်အတယ် မြို့တန်ဆာအလိုငှါ စိုက်သည်။ မြို့ပြင်က

စိုက်သည်မှာ မြို့လုံအောင် ရန်ကိုထားမြစ်ခြင်းငှါစိုက်သည်။ ကျုံးကားအစောက်လည်း နက်အောင်၊ အပြောလည်းကျယ်အောင် တူးရာသည်။ သူရဲပြေးကား၊ အစောက်မြင့် ရာသည်။ အပြောလည်းကျယ်ရာသည်။

၉၁။ ။ ဥပါယ်ခုနစ်ပါးအကြောင်း

ရန်အောင်ကြောင်း ဥပါယ်ခုနစ်ပါးရှိသည်ကို၊ ကာမန္တကိနီတိကျမ်း၌ -

သာမံ ဒါနဉ္စ ဒဏ္ဍောစ၊ ဘေဒေါ စေတိ စတုတ္ထကံ၊ မာယော ပေက္ခိန္ဒ
ဇာလဉ္စ၊ သတ္တော ပါယာပ ကိတ္တိတာ။

ဟူ၍ဆို၏။

- (၁) သာမံ၊ ညီညွတ်ခြင်းဥပါယ်လည်းကောင်း။
- (၂) ဒါနဉ္စ၊ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း ဒါနဥပါယ်လည်းကောင်း။
- (၃) ဒဏ္ဍောစ၊ ဒဏ်ပေးခြင်းလည်းကောင်း။
- (၄) ဘေဒေါ၊ ညီညွတ်သော အသင်းအပင်းကိုခွဲခြင်း ဘေဒဥပါယ်လည်း ကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ စတုတ္ထကံ၊ ဥပါယ်လေးပါးအပေါင်းလည်း ကောင်း။
- (၅) မာယော၊ မာယာ အသူရာမှလာသော လှည့်ပတ်သော မာယာဥပါယ် လည်းကောင်း။
- (၆) ဥပေက္ခာ၊ လျစ်လျူရှုခြင်း ဥပေက္ခာဥပါယ်လည်းကောင်း။
- (၇) ဣန္ဒဇာလဉ္စ၊ ရန်သူကို၊ ထိတ်လန့်အောင်ပြသော မျက်လှည့်ကြီးဖြစ် သော၊ ဣန္ဒဇာလ၊ ဥပါယ်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ ဥပါယာ၊ ဥပါယ် တို့ကို။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးတို့ဟူ၍။ ပကိတ္တိတာ၊ ဟောကြား အပ်ကုန်၏။

အရိ ဝိဇယ မုပဂစ္ဆန္တိ ဧတေဟိတိ၊ ဥပါယာ ဟူသော ဝစနတ်နှင့်အညီ၊ ရန်ကို အောင်ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ ဤခုနစ်ပါးတို့သည်၊ ဥပါယ်မည်ကုန်၏။

ထိုခုနစ်ပါးတို့တွင်၊ သာမဥပါယ်၌ ငါးပါးပြား၏။ ။ ငါးပါးဟူသော်ကား။ ။ ပရံပရော ပကာရာနံ ကိတ္တိနံ ဂုဏကမ္မေသု၊ သမ္ပန္နဿ သမက္ခာနံ၊ အာယတိံ သမ္ပ ကာသနံ။ ။ ပေသလာယ သာဓုဝါစာ၊ သာမံ ပဉ္စဝိမေတံ။ ။ ဟူ၍ နီတိကျမ်းတွင် ဆို၏။ အဘိဓာန်ဋီကာတွင်လည်းဆို၏။ ပါဠိအနေအထားစဉ်းငယ်သာလွဲသည်။

ပရံပရောပကာရာနံ၊ စေတပ်လိုသောသူ နှစ်ဦးတို့ အချင်းချင်း၏ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ပေးကမ်း မစဘူးသော ကျေးဇူးတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဂုဏကမ္မေသု၊ စေတပ်လိုသော သူ၏ ဂုဏကျေးဇူး လုပ်ဆောင်သော အမှုတို့၌။ သုန္နရံ၊ ကောင်းခြင်းကို။ ကိတ္တိနံ၊

ပြောဆိုခြင်းလည်းကောင်း။ သမ္မန္တဿ၊ ညီညွတ်စေ့စပ်ခြင်း၏။ သမက္ခာနံ၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုကောင်းစွာပြောကြားခြင်းလည်းကောင်း။ အာယတိ၊ အစေ့အစပ် ညီညွတ်ပြီး နောင်အခါ၌။ သမ္မကာသနံ၊ မည်ရွေ့မည်မျှ အကျိုးရှိမည်ဟု ချီးမွမ်းခြင်းကို ပြခြင်းလည်းကောင်း။ ပေသလာယ၊ ကြားကစေ့စပ်ခိုင်းသောသူ၏။ သာဓုဝါစာ၊ စကားကောင်းလည်းကောင်း။ ။ အဟံ၊ ငါသည်။ တဝ၊ သင်၏။ ပက္ခော၊ အသင်းအပင်းတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အပ္ပနံ၊ ကိုယ်ကိုအပ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သာမယောဂညူဟိ၊ သာမဉ္ဇပါယ်၌ လုံ့လထုတ်နည်းကိုသိကုန်သောပညာရှိတို့သည်။ သာမံ၊ သာမဉ္ဇပါယ်ကို။ ပဉ္စဝိမံ၊ ငါးပါးအပြားရှိ၏ဟူ၍။ မတံ၊ သမုတ်အပ်၏။

(၁) သာမဉ္ဇပါယ်တို့တွင် စေ့စပ်လိုသောသူနှစ်ဦးတို့၏ တစ်ဦးကိုတစ်ဦးပေးကမ်းမစဘူးသော ကျေးဇူးကို ဖော်ထုတ်ပြောဆိုခြင်း။ ။ စေ့စပ်လိုသော၌ ရှိသောကောင်းသောဂုဏ်ကို ချီးမွမ်းခြင်းများကို သာမဉ္ဇပါယ် တစ်ပါးဟုယူလေ။

(၂) အင်အားတူလျက်၊ အညီအညွတ် အစည်းအကြပ် ပျက်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

(၃) ရန်သူတို့ကို ရှုံးရာ၌လည်းကောင်း။

(၄) တစ်ပါးသောမင်းနှင့် အစေ့အစပ် ညီညွတ်ရလျှင် များစွာသော အကျိုးရှိမည်ကို သိမြင်သဖြင့်လည်းကောင်း။

(၅) ဤအစေ့အစပ်ပြုခြင်း သာမဉ္ဇပါယ်ကို ပြုအပ်သည်၊ ပြုရာ၌လည်း ဆိုခဲ့ပြီးသော ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ပြုအပ်သည်။

ဒါနုဉပါယ်သည်လည်း ၊ ငါးပါး အပြားရှိ၏။ ငါးပါးဟူသော်ကား -

ယော သမ္မတ္တဓနော သဂ္ဂေါ၊ ဥတ္တမာဓမ္မ မဇ္ဈိမော၊ ပဋိဒါနံ တထာတဿ၊ ဂဟိတဿာနုမောဒနံ။

ဒဗ္ဗဒါနမပုဗ္ဗဉ္စ၊ သယံဂါဟပုဂ္ဂဟံ၊ ဒေယျဿပဋိမောက္ခာစ၊ ဒါနံပဇ္ဇဝိမံမတံ။

ဟူ၍ ကာမန္တကိနီတိကျမ်း၊ အဘိဓါနိဋီကာတို့၌ဆို၏။

ဥတ္တမာဓမ္မမဇ္ဈိမော၊ အယုတ်အမြတ်အလတ်ဖြစ်သော။ ယော သမ္မတ္တဓနော သဂ္ဂေါ၊ အကြင်ရောက်ပြီး ရပြီးသော မြို့ရွာဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်ပေးကမ်းခြင်းလည်းကောင်း။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ ပဋိဒါနံ၊ ပေးတုံပြန်၍ ပေးခြင်းလည်းကောင်း။ ဂဟိတဿ၊ မိမိဥစ္စာပစ္စည်း တစ်စုံတစ်ခုကို ယူသော။ တဿ၊ ထိုပေးကမ်းလိုသော သူအား။ အနု မောဒနံ၊ သင်ယူသည်ကို ငါဝမ်းမြောက်ပါ၏ဟု ချီးမွမ်းခြင်းလည်းကောင်း။

အပ္ပဉ္စ၊ မဖြစ်ဘူးမပေါ်ဘူးသော အထူးအဆန်း အသစ်ဖြစ်သော။ ဒဗ္ဗဒါနဉ္စ၊ အသုံးအဆောင် အထည်အလိပ်တစ်ခုခုကို ပေးခြင်းလည်းကောင်း။ သယံ၊ ပေးလိုသောသူ၏ကိုယ်တိုင်။ ဂါဟပုဂ္ဂဟံ၊ ယူသည်ကိုဖြစ်စေခြင်းငှါလည်းကောင်း။ ဒေယျ

ဿ၊ သူကပေးလိုက်သော ကြွေးမြီကို။ ပဋိမောက္ခာစ၊ လွတ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒါနံ၊ ဒါနုဉပါယ်ကို။ ပဉ္စဝိမံ၊ ငါးပါးအပြားရှိ၏ဟူ၍။ မတံ၊ သိအပ်၏။

အင်အားတူလျက် လိုချင်မက်မောသော ရန်သူကိုလည်းကောင်း၊ ကိုယ်ထက် အင်အားကြီးသော ရန်သူကိုလည်းကောင်း၊ ဤဒါနုဉပါယ်ဖြင့် ပြုအပ်၏။

ဤငါးပါးတို့တွင် အထူးအဆန်း တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုကိုတိုက်ရိုက်ပေးခြင်း၊ အထူးအဆန်းအသစ်ဖြစ်သော ဝတ္ထုကိုပေးလိုသောသူ၏ ရွှေ၌ လိုချင်အောင် ပြသပြောဆိုပြီးလျှင်၊ ကိုယ်တိုင်ယူစေခြင်း၊ ဤနှစ်ပါးကို တစ်ပါးတည်းယူရမည်။

ဒဏ္ဍဉပါယ် သုံးပါးရှိသည် ကိုလည်း၊ ၎င်းကျမ်းတို့၌ -

ဝဇေတ္တ ဂဟဏ်စေဝ၊ ပရိက္ခေသော၊ တထေဝစ၊ ဣတိဒဏ္ဍ ဝိဇေယျဟိ၊

ဒဏ္ဍောပိတိဝိဇောမတော။

ဟူ၍ဆို၏။

ဝဇော၊ အထင်အရှား တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ မထင်မရှား တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ခြင်း လည်းကောင်း။ အတ္တဂဟဏ်စေဝ၊ နှိပ်စက်လိုသော၊ ဒဏ်ပေးလိုသော သူ၏ အကျိုးစီးပွားဥစ္စာပစ္စည်းကို သိမ်းယူခြင်း လည်းကောင်း။ တထေဝစ၊ ထိုမှတစ်ပါးသာလျှင်။ ပရိက္ခေသော၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ ရိုက်နှက်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပင်ပန်းစေခြင်း လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဏ္ဍဝိဇေယျဟိ၊ ဒဏ္ဍဉပါယ် အစီအရင်ကို သိသောသူတို့သည်။ ဒဏ္ဍောပိ၊ ဒဏ္ဍဉပါယ်ကိုလည်းကောင်း။ တိဝိဇော၊ သုံးပါးအပြားရှိ၏ဟူ၍။ မတော၊ သမုတ်အပ်၏။

ဤသုံးပါးတို့တွင်၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း ဝဇေသော ဒဏ္ဍဉပါယ်သည်ကား -

(၁) အထင်အရှားသတ်ခြင်း၊ ပကာသဝဇ၊

(၂) လျှို့ဝှက်၍သတ်ခြင်း၊ အပကာသဝဇ၊

ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ဤဒဏ္ဍဉပါယ်ဟူသည်ကား၊ နိုင်နင်းလောက်သောရန်သူ ဇော်ကားရိုင်းပြရာမှ ကြောက်ရွံ့အောင် နှိပ်စက် ဖျက်ဆီးဒဏ်ပေးခြင်းပင်တည်း။

ဤဒဏ္ဍဉပါယ်အရာ၌၊ ပေးထိုက် ပေးသင့်သော အပြစ်အားလျော်စွာသာ ပေးရမည်။ ။ သတ်သင့်သူကို သတ်၊ ဥစ္စာပစ္စည်းသိမ်းသင့်သူကို သိမ်း၊ နှောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ ရိုက်နှက်ခြင်း၊ ထောင်တန်းအကျဉ်းထားခြင်း၊ ပြုသင့်သူကိုပြု၊ ဤသို့အပြစ်အားလျော်စွာ ပြုရသည်။ အပြစ်မရှိသူကိုလည်း၊ အခြားသူတို့ ပြောသောစကားကို ယုံကြည်၍ လည်းကောင်း၊ အခြားသူတို့ပေးသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကိုယူ၍လည်းကောင်း၊ မိမိအလျောက် အမျက်ဒေါသထွက်၍ လည်းကောင်း၊ ဒဏ်မထိုက်သောသူကို ဒဏ်မပေးသင့်၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ၊ ဒဏ်မထိုက်သူကို ဒဏ်ပေးလျှင်၊ ပေးသောသူကို ဒဏ်ဆယ်ပါးပြန်၍ ရောက်တတ်သောကြောင့်တည်း။

၉၂။ မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားရှစ်ပါးအကြောင်း

မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားကားရှစ်ပါးတည်း။ ရှစ်ပါးဟူသော်ကား -

- (၁) မယ်တော် ခမည်းတော်တို့၌ ကောင်းစွာ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၂) သားတော်၊ သမီးတော်၊ မိဖုရား မောင်းမမိသံတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၃) ဆွေတော်မျိုးတော်၊ မျိုးတော်မတ်တော်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၄) ဆင်၊ မြင်း၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၅) ရွာငယ်ရွာကြီးတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၆) တိုင်းနိုင်ငံဇနပုဒ်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၇) ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၈) သားငှက်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး၊

ဤရှစ်ပါးတည်း။ ။ သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်။

၉၃။ ရာဇဂုဏ်ရှစ်ပါးအကြောင်း

ပြည်ရှင်မင်းတို့ ကျင့်ဆောက်တည်အပ်သော ရာဇဂုဏ်ရှစ်ပါးရှိသည်ကို ရာဇနီတိကျမ်း၌ -

ဣန္ဒြိယ အတ္တဿ ဝါယုဿ၊ ယမဿ၊ သမုဒ္ဒဿစ၊ စန္ဒ၊ ဘူမိ၊ ပဇ္ဇန္နာနံ၊ ရညောအဋ္ဌဂုဏော ဘဝေ။

ဟူ၍လာ၏။

ဣန္ဒြိယ၊ သိကြားမင်း၏ လည်းကောင်း။ အတ္တဿ၊ နေမင်း၏လည်းကောင်း။ ဝါယုဿ၊ လေ၏လည်းကောင်း။ ယမဿ၊ ယမမင်း၏လည်းကောင်း။ သမုဒ္ဒဿစ၊ သမုဒ္ဒရာ၏လည်းကောင်း။ စန္ဒဘူမိပဇ္ဇန္နာနံ၊ လပြည့်ဝန်း၊ မြေကြီး၊ မိုးတို့၏လည်းကောင်း။ ဝဿ၊ အစွမ်းဖြင့်။ ရညော၊ မင်း၏။ အဋ္ဌဂုဏော၊ ဂုဏ်ရှစ်ပါးသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။

ထိုရှစ်ပါးတို့တွင် သိကြားမင်းကဲ့သို့ကျင့်၏ဟူသည်ကား။ ။ သိကြားမင်းသည် နတ်အပေါင်းတို့တွင် နှိပ်တန်သောသူအား နှိပ်၍၊ ချီးမြှောက်တန်သော သူအား ချီးမြှောက်သကဲ့သို့၊ ပြည်ကြီးအရှင်မင်းတို့သည်လည်း၊ လူအပေါင်းတို့တွင်၊ မကောင်းသော သူတို့အား နှိပ်စက်၍၊ ကောင်းသောသူတို့အား ချီးမြှောက်ရာသည်။

နေကဲ့သို့ ကျင့်၏ဟူသည်ကား။ ။ နေမင်းသည် ရောင်ခြည် တစ်ထောင်ဖြင့် ဖြည်းညှင်းစွာမိုးရေကို ခန်းခြောက်စေသကဲ့သို့၊ ပြည်ကြီး အရှင်မင်းတို့သည်လည်း၊ အခွန်အတုတ်ကို ဖြည်းညှင်းသာယာစွာ ကောက်ခံသိမ်းယူရာသည်။

လေကဲ့သို့ကျင့်၏ ဟူသည်ကား။ ။ လေသည် သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ကိုယ်တွင်းသို့ဝင်၍ သွားသကဲ့သို့ ပြည်ကြီးအရှင်မင်းတို့သည်လည်း၊ အမျိုးအမတ်ပြည်သူ လူခပ်သိမ်းတို့၏ အပြုအမူ ဆင်းရဲချမ်းသာကို အလျှို့အဝှက် သူလျှို့ထား၍၊ ကိုယ်တွင်းသို့ ဝင်သကဲ့သို့ သိအောင်ပြုရာသည်။

ထို့ကြောင့် ဂဏ္ဍတိန္ဒြကဇာတ်၌၊ ဘုရားလောင်း တည်ပင်စောင့်နတ်မင်းသည် ဗြဟ္မဒတ်မင်းအား -

ဥပဿုတိ မဟာရာဇ၊ ရဋ္ဌဇနပဒေစရ၊ တတ္ထဒိသ္မာစ၊ သုတွာစ၊ တမဟာတံပဋိပဇ္ဇတိ။

ဟူ၍ ဆုံးမဘူးချေသည်။

အနက်ကား။ ။ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်။ ဥပဿုတိ၊ ချောင်းမြောင်း၍နားပါး ထောင်ခြင်းငှါ။ ရဋ္ဌ၊ အလုံးစုံသော တိုင်း၌လည်းကောင်း၊ ဇနပဒေ၊ ဇနပုဒ်၌လည်းကောင်း။ စရ၊ လှည့်လည်ဘိလော့။ တတ္ထ၊ ထိုတိုင်းဇနပုဒ်နှိုက်။ စရန္တော၊ လှည့်လည်သောမင်းသည်။ ဒိသ္မာစ၊ မြင်အပ်သည်ကို မြင်၍လည်းကောင်း။ သုတွာစ၊ ကြားအပ်သည်ကို ကြား၍လည်းကောင်း။ တထော၊ ထို့နောင်မှ။ ဟိတံ၊ အစီးပွားကို။ ပဋိပဇ္ဇတိ၊ ကျင့်ရလတ္တံ့။

တိန္ဒြကပျို့၌လည်း -

ကိတ္တိပရမ၊ ဖိတ်ညီပလျက်၊ သိဒ္ဓိကဝိုဏ်း၊ ကွန်လွန်လှိုင်း၍၊ မိမိုင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ မည်ပညတ်သား၊ ဗြဟ္မဒတ်ရာဇိန်၊ နရာသီဟ်လျှင်၊ ပါပဟိန္ဒ၊ ဒုစာရကို၊ ကာလညောင်းမြင့်၊ နှစ်ထောင်းလင့်ပြီး၊ ကောင်းကျင့် ယွင်းသွေ၊ ကင်းလွတ်ထွေကြောင့်၊ မဟေသက္ခ၊ အင်္ကျီရဟု၊ တိန္ဒြကဒေဝါ၊ ဆုံးမရာတွင်၊ သည်းစွာသံဝေ၊ ရလေတုံမြောက်၊ တစ်မိုးသောက်က၊ ကွန်းပြောက်ကြငှန်း၊ ရှစ်ဖြူဝန်းသား၊ ထီးနန်းမြို့ပြ၊ တိုင်းရဌကို၊ ကွပ်မဆုံးဖြတ်၊ ရှုကုန်လတ်ဟု၊ မျှမတ်တို့အား၊ ပိုင်းခြားသာကြည်၊ နှင်းခဲမည်တည့်၊ ငါသည် ရုပ်ဟန်၊ လူသာမန်သို့၊ မဝန်မဝါ၊ သွင်ပြင်လျာဖြင့်၊ ကြေညာကျော်စော၊ ဂုဏ်ပြန့်ပြောသည်၊ ပုရောဟိတ၊ နာမပညတ်၊ ကြံသိုင်းမတ်ကို၊ လျှောက်ပတ်မျှော်ရှု၊ အဖေါ်ပြု၍၊ လူလူလျှင်လျား၊ အင်အားမလျ၊ ဥဿာဟဖြင့်၊ ပြည်မကြောင်းချင်း၊ သတင်းသနစ်၊ ဖြစ်ဆစ်စေရေ၊ သိရစေဟု၊ ဖြန့်ခြေလှမ်းယူ၊ မြန်းတော်မူစံ၊ ဘုန်းလူပရမ၊ ကြံဆပြီးလတ်၊ မြဆုံးဖြတ်၍၊ မျှမတ်ဝန်းရံ၊ ညီလာခံသည်။ ။ တင့်စံမြတေ၊ ရွှင်လန်းတည်း။

တိုင်းရင့်မြို့ပြ၊ ဖျောင်းပျဉ်းမြန်း၊ နေသွေပန်းသို့၊ မလန်းမစည်၊ မကြည်မလင်၊ မရွှင်မပျ၊ နိပ်ပြုပြုနယ်၊ လွန်အားငယ်ဟု၊ ငါဝယ်ဝင်ပြ၊ ယမန်ညက၊ ဗြဟ္မဒေဝီ၊ ညွှန်စီရင်၊ ရွှေဘွယ်လျှင် လွန်ကြည်လင်သည်၊ တည်ပင်စောင့်

နတ်၊ ညွန့်လတ်ရကား၊ သွား၍ငါလျှင်၊ မှတ်မဲ့သွင်ဖြင့်၊ ဝန်းကျင်ဗိုလ်ပါ၊
ကြောင်းခြင်းရာကို၊ နာတော်မူ၍၊ စေ့စေ့ငု၊ သိကြောင်းပြုအံ့၊ ကြည့်ရှုထိန်း
အုပ်၊ ငါသို့ချုပ်လျက်၊ မလှုပ်မရှက်၊ မပျက်မယွင်း၊ စောင့်ကုန်လျှင်းဟု၊ ပြည်
တွင်းပြည်ပ၊ မည်မျှမကွဲ၊ အပ်ခဲ့လွှဲသည်။ ။ ကိုယ်ခွဲတည်စေပြဌာန်းတည်း။

နှစ်ကိုယုံတစ်စိတ်၊ ပုရောဟိတ်ကို၊ ဗျာဒိတ်သေခွေ၊ ခြားမသွေတည့်၊ ဖွား
ခြေတော်ထပ်၊ ထက်ကြပ်ခေါ်မှု၊ အဖော်ပြုလျက်၊ ဘာဏုရောင်ပွင့်၊ နေမရင့်
မိ၊ မင်းမင့်ထွတ်ဖျား၊ ဖွန်ကြားတေဇာ၊ ဧကရာလျှင်၊ ပဉ္စာအောင်မျှ၊ သရေ
ပျို့သား၊ ရွှေမြို့နတ်သန်၊ ဘူမိကြန်ဝယ်၊ ရပ်ဌာန်သာလျှ၊ ပါစိနဟု၊ မည်ရလွှဲ
ကြား၊ ရွှေတံခါးမှ၊ ထွက်သွားတူရှု၊ ရွှေစက်မူသော်၊ လူသာမည၊ ပမာဏ
ဖြင့်၊ နှမ်းလျှာသွင်ပြင်၊ မထင်မရှား၊ မင်းပုဏ္ဏားတို့၊ စကားကောင်းတင်း၊
မကောင်းတင်းကို၊ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း၊ သိရလျှင်းအောင်၊ ကုန်းကျင်းမဟု၊
ချမ်းပူမရှောင်၊ တောင်တောင်ရေရေ၊ နေပူမိုးစွတ်၊ အမှတ်မထား၊ တံစား
မြဲမြံ၊ ပင်ပန်းခံလျက်၊ တစ်ရံတစ်မူ၊ လူသူတွေ့တုံ၊ မတွေ့တုံလျှင်၊ ကြုံရာမေး
မြန်း၊ နှုတ်ခွန်းဆက်ဆက်၊ ကျေးလက်ရွာငယ်၊ နယ်ကူးနယ်ခြား၊ ခရီးသွား
ဘို့၊ စကားအလျဉ်၊ လမ်းစဉ်မှန်စွာ၊ ရံခါရံခါ၊ ရွာလည်းတလိုက်၊ တောတ
လိုက်နှင့်၊ စဉ်ဆိုက်လှမ်းခြေ၊ အပန်းဖြေ၍၊ နေနေနားနား၊ အားတော်မလျှော့၊
စိတ်မပြောတည်း၊ ကိုယ်တော့်အရေး၊ ရှိချေသေးဟု၊ ရပ်ဝေးမြေတာ၊ ထွက်
ခဲ့ခွဲသည်၊ ပဉ္စာပြည်လုံးသျှောင်ပန်းတည်း။

ဟူ၍စပ်ဆိုလေသည်။

ယမမင်းကဲ့သို့ကျင့်၏ဟူသည်ကား။ ။ ယမမင်းသည်၊ ချစ်သူမုန်းသူဟူ၍၊
အထူးအခြားကွဲပြားမရှိ၊ ကံအားလျော်စွာ၊ ရောက်လာကြလျှင် စီရင်သကဲ့သို့၊ ပြည့်
အရှင်မင်းသည်လည်း၊ ချစ်သူမုန်းသူဟူ၍ မျက်နှာမင့်၊ အမှုနှင့်လျော်ညီစွာစီရင်ရာ
သည်။

သမုဒ္ဒရာကဲ့သို့ ကျင့်၏ဟူသည်ကား။ ။ သမုဒ္ဒရာသည်၊ ရေကိုမတောင့်တ၊
မြစ်ကြီးငါးရာ မြစ်ငယ်ငါးရာတို့ အလိုအလျောက် ဝင်လာသမျှကိုသာခံသကဲ့သို့၊ ပြည်
ကြီးအရှင်မင်းသည်လည်း၊ ဥစ္စာကိုမလိုချင်မတောင့်တ၊ ထုံးစံရှိသည်အတိုင်း၊ ရသင့်
သမျှကိုသာ ခံယူရာသည်။

လကဲ့သို့ကျင့်၏ဟူသည်ကား။ ။ လပြည့်ဝန်းသည်၊ မြင်မြင်သမျှလူခပ်သိမ်းတို့
ကို၊ ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်စေသကဲ့သို့၊ ပြည်ကြီးအရှင်မင်းသည်လည်း၊ သင်္ဂဟတရား
လေးပါးဖြင့်၊ ပြည်သူလူအပေါင်းတို့၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်အောင်ရွက်ဆောင်ရာသည်။

မိုးကဲ့သို့ကျင့်၏ဟူသည်ကား။ ။ မိုးသည်၊ မိုးလေးလပတ်လုံးလူအပေါင်းတို့ကို၊
ရေဖြင့် ရောင်ရဲစေသကဲ့သို့၊ ပြည်ကြီးအရှင်မင်းသည်လည်း၊ အမှုထမ်းအရာထမ်း

တို့အား၊ မျိုးရိက္ခာ အဝတ်အစား ဆုလာဘ်တို့ဖြင့် နှစ်သက်ရောင်ရဲစေရာသည်။

မြေကြီးကဲ့သို့ကျင့်၏ဟူသည်ကား၊ မြေကြီးသည်၊ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏မှီခို
ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သကဲ့သို့၊ ပြည်ကြီးအရှင်မင်းတို့သည် သင်္ဂဟတရားလေးပါးဖြင့် ပြည်
သူလူအပေါင်းတို့၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်အောင် ရွက်ဆောင်ရာသည်။

ဤကား ရာဇနီတိကျမ်း၌လာသော အဓိပ္ပါယ်တည်း။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဂမ္ဘီသာရတွင် -

ယည်ထန်သမုဒ်၊ ဖြည်းသုတ်လေသာ၊ ရာဇာယမ၊ နေလပဇ္ဇန၊ ဝသုန္ဒရိန်၊

ဒေဝိန်သိကြား၊ ရှစ်ပါးဤသို့၊ မှတ်ဖို့မှတ်ဖွယ်၊

ဟူ၍စပ်ဆိုသည်။

၉၄။ ။ မင်းတို့အားထုတ်ရာသော ကျင့်ဝတ်တရားရှစ်ပါးအကြောင်း

ရေမြေသနင်း၊ မင်းတို့အားထုတ်ရာသော၊ ဘုန်းတော်ကြီး၍၊ သက်တော်ရှည်
ကြောင်း၊ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကား၊ ရှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ ရှစ်ပါးဟူသော်ကား -

(၁) ရေစစ်လျှင်ခြင်း၊

(၂) ကျောင်းလျှင်ခြင်း၊

(၃) ဆေးလျှင်ခြင်း၊

(၄) အဝတ်သင်္ကန်းလျှင်ခြင်း၊

(၅) ဘုရားပုထိုး ကျောင်းသင်္ခမ်းဟောင်းနှမ်းသည်ကို၊ အသစ်ထပ်မံပြုပြင်
ခြင်း၊

(၆) ငါးပါးသီလဆောက်တည်ခြင်း၊

(၇) သားငါးတိရစ္ဆာန်တို့ကို ဘေးမဲ့ချမ်းသာပေးခြင်း၊

ဟူ၍ ရှစ်ပါးအပြားရှိ၏။

မဟာဝင်ကျမ်း၌ကား၊ ခုနှစ်ပါးသာလာသည်၊ သားငါးတိရစ္ဆာန် သတ္တဝါတို့ကို
ဘေးမဲ့ချမ်းသာပေးခြင်းတို့ကိုကား၊ အလျောက်အားဖြင့် ထည့်သွင်းလိုက်သည်ဟူ၍
ရာဇာသေဝကမှ လာသည်။

ထိုမှတစ်ပါး၊ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထသီလများကိုလည်း၊ ဤမင်းတို့၏ကျင့်ရာ၊
အဋ္ဌကမ္မ၌သင်္ဂြိုဟ်အပ်၏။

ဤအရာ၌၊ အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရန်၊ သင်္ဂဟဂါထာကို ပြဦးအံ့ -

ဒေ အဋ္ဌကာတိ ဝိ ညေယျ၊ အာယုဝဗုဏ ကာရဏံ၊

အဋ္ဌင်္ဂပေါသထော ဓာတိ၊ ပဏ္ဍိတေဟိ ဝိဒူဟိစ။

အနက်ကား။ ။ အာယုဝဗုဏ ကာရဏ၊ ဘုန်းကြီး၍ သက်တော်ရှည်ကြောင်း၊

ကောင်းမှုတရား ရှစ်ပါးလည်းကောင်း။ အဋ္ဌင်္ဂါပေါသထောစ၊ ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော ဥပုသ်သီလလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမ၊ ဤလောက၌။ ဝိဒူဟိ၊ လိမ္မာကုန်သော။ ပဏ္ဍိတေဟိ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ဒွေ အဋ္ဌဇာတိ၊ နှစ်မျိုးကုန်သော ရှစ်ပါးနှစ်လီအညီရှိသည်တို့ကို။ ဝိညေယျာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

၉၅။ ။ လျှို့ဝှက်အပ်သောစကားကို တိုင်ပင်ရာတွင်ရှောင်ကြဉ်အပ်သောအရပ် ရှစ်ပါးအကြောင်း

လျှို့ဝှက်အပ်သော စကားကို တိုင်ပင်ရာတွင် ရှောင်ကြဉ်အပ်သောအရပ်ရှစ် ပါးရှိသည်ကို၊ မိလိန္ဒပညာကျမ်း၌ -

ဝိသမံ ဘယံ အဘိဝါတော၊ ပဋိစ္ဆန္တံ ဒေဝနိဿိတံ၊ ပန္နော သင်္ဂါမော တိဋ္ဌစ၊ အဋ္ဌတေ ပရိဝရိတာ။

ဟူ၍ဆို၏။

ဝိသမံ၊ မညီမညွတ်သော အရပ်လည်းကောင်း။ ဘယံ၊ ဘေးရှိသော အရပ် လည်းကောင်း။ အဘိဝါတော၊ လေအလွန်တိုက်သော အရပ်လည်းကောင်း။ ပဋိစ္ဆန္တံ၊ အလွန်ဖုံးကွယ်သော အရပ်လည်းကောင်း။ ဒေဝနိဿိတံ၊ နတ်ကွန်းလည်းကောင်း။ ပန္နော၊ ခရီးလမ်းမလည်းကောင်း။ သင်္ဂါမော၊ စစ်မြေပြင်အရပ်လည်းကောင်း။ တိဋ္ဌ၊ လှည်းဆိပ်၊ လှေဆိပ်လည်းကောင်း။ အဋ္ဌတေ၊ ဤရှစ်ပါးကုန်သောအရပ်တို့ကို၊ ပရိဝရိတာ၊ ကြဉ်ရှောင်အပ်ကုန်၏။

ထိုရှစ်ပါးတို့တွင်၊ မညီမညွတ်သော အရပ်၌ တိုင်ပင်အပ်သော အနက်အဓိ ပွယ်သည်၊ ဖရိုဖရဲဖြစ်တတ်၏။ ပျက်စီးတတ်၏။ ဘေးရှိသော အရပ်၌တိုင်ပင်လျှင်၊ ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသောကြောင့်၊ စကားအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို ကောင်းစွာ မရှုကြည့်နိုင်။ လေတိုက်ရာ၌ စကားကို ကောင်းစွာမကြားနိုင်။ အလွန်ဖုံးကွယ်အပ်သော အရပ်၌၊ အတိုင်အပင်ကို ကြားလိုသောသူကို ကပ်၍ နားထောင်ရာ၏။ နတ်ကွန်း၌ အလိုရှိ တိုင်းမပြောနိုင်။ လမ်းမ၌ တိုင်ပင်အပ်သောစကားအနက်အဓိပ္ပာယ်သည် အကျိုးမရှိ၊ အချည်းနှီးဖြစ်တတ်၏။ စစ်မြေပြင်၌ငြိမ်သက်စွာ မတိုင်ပင်ရ၊ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်တတ်၏။ လှည်းဆိပ်၊ လှေဆိပ်၌ အတိုင်အပင် အလျှို့အဝှက် အထင်အရှား ဖြစ်တတ်၏။

၉၆။ ။ အတိုင်အပင်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သူရှစ်မျိုးအကြောင်း

အတိုင်အပင်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော လူရှစ်ယောက်ရှိသည်ကိုလည်း မိလိန္ဒ ပညာကျမ်း၌ -

ရတ္တော ဒုဋ္ဌောစ မုဋ္ဌောစ၊ မာနလုဒ္ဓေါ တထာ လသော ဧကစိန္တိစ ဗာလောစ၊ ဧတေ အတ္တံ ဝိနာသကာတိ။

ဟူ၍ဆို၏။

ရတ္တော၊ ရာဂစရိုက်ကြီးသောသူလည်းကောင်း။ ဒုဋ္ဌောစ၊ ဒေါသစရိုက်ကြီးသော သူလည်းကောင်း။ မုဋ္ဌောစ၊ မိုက်သောသူလည်းကောင်း။ မာနလုဒ္ဓေါ၊ မာနကြီးသော သူ၊ ကြမ်းကြုတ်သောသူလည်းကောင်း။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး။ အလသော၊ ပျင်းရိ သော သူလည်းကောင်း။ ဧကစိန္တိစ၊ တစ်ခုတည်းသောအမှုကို တမ်းစွဲ၍ ကြံစည် သောသူ လည်းကောင်း။ ဗာလောစ၊ သူငယ်ကိုလည်းကောင်း။ ဧတေ၊ ဤရှစ်ယောက် သော သူတို့သည်။ အတ္တံ၊ တိုင်ပင်အပ်သောအကျိုးစီးပွားတို့ကို။ ဝိနာသကာ၊ ဖျက်ဆီး တတ်ကုန်၏။

ဤသူတို့ တိုင်ပင်ရာကိုပါလျှင်၊ အတိုင်အပင် မဖြစ်နိုင်၊ ပျက်စီးတတ်သည်ဟူလို။

၉၇။ ။ မြို့ရွာအုပ်ချုပ်မှု ဥပမာ ရှစ်ပါးအကြောင်း

ဥယျာတံ ပြတိရောပေ ကုသုပိတံ သုစနော သုသုနံ ဝဗ္ဗပေယျံ၊ ဥစ္စာ တံ ဝါ နာမေ နမိတ မုဒရေ ဗဟု သိဇ္ဈေ မိလာနံ ကြူတရံ၊ ကဏ္ဍကိနော သော ပဟိပတိနယေ သယံနံ ဝိသလေသယေ၊ မာလ ကာရောဝ ရာဇစိရံ ဗလိနံ ဂတံ ယောဂပုဏ္ဏော သနန္တိ။

(နှစ်ဆယ့်တစ်လုံးဘွဲ့၊ သဒ္ဒရာဂါထာ)

ဥယျာတံ၊ ချီလေပြီးသော ပန်းပင်ငယ်ကို။ ပြတိရောပေ၊ ကောင်းစွာတဖန်စိုက် ပြန်အပ်၏။ ကုသုပိတံ၊ ပွင့်ပြီးသော ပန်းပင်ငယ်ကို။ သုစနော၊ ကောင်းစွာဆွတ်ရာ၏။ သုသုနံ၊ ငယ်သောပန်းပင်ကို။ ဝဗ္ဗပေယျံ၊ ကြီးပွားစေရာ၏။ ဥစ္စာဝါ၊ မြင့်လွန်းသည်လည်း ဖြစ်သော။ တံ၊ ထိုပန်းပင်ကို၊ နာမေ၊ ညွှတ်စေအပ်၏။ နမိတံ၊ ညွှတ်ပြီးသော ပန်းပင် ကိုကား။ ဥဒရေ၊ တူးဖြိုအပ်၏။ မိလာနံ၊ နွမ်းရိညှိုးလျှသောပန်းပင်ကိုကား။ ဗဟု၊ များစွာ။ သိဇ္ဈေ၊ ရေသွန်းရာ၏။ ကြူတရံ၊ ကြမ်းကြုတ်သော။ ကဏ္ဍကိနော၊ အဆူးရှိ သော။ သော၊ ထိုပန်းပင်ကို။ ပဟိပတိနယေ၊ အပစောင်းရန်းသို့ ဆောင်အပ်၏။ သယံနံ၊ စေ့စပ်လွန်းသော ပန်းပင်တို့ကိုကား။ ဝိသလေသယေ၊ ခွဲအပ်၏။ မာလကာ ရောဝ၊ ပန်းပင်ပျိုးသော ဥယျဉ်မှူးကဲ့သို့။ ယောဂပုဏ္ဏော၊ ပြုအပ်သော အမှု၌ လိမ္မာစွာထသော။ သောရာဇာ၊ ထိုမင်းသည်။ စိရံ၊ မြင့်ရှည်စွာ။ ဗလိနံ၊ အခွန်အတုတ် ကို။ ဂတံ၊ ခံယူသိမ်းဆည်းလျက်။ နန္တိ၊ မွေ့လျော်စံပျော်ရ၏။

ဆိုခဲ့သည့် ဂါထာများမှာ၊ ကြမ္မတိုက်မင်းကြီးကို ဗာဟိရ ရသေ့ဟောသော ဂါထာဖြစ်သည်။

ကြမ္မာတိုက်ခေါ်သည်မှာ မြန်မာဘာသာဖြစ်သည်။ သက္ကဋဘာသာမှာ၊ ကြမ္မာဒိတျာမင်း၊ မာဂတောသာမှာ၊ ကမ္မဒိစ္စမင်း ရေးသားရင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကျောက်စာများတွင် ကြတ္တိတာကို ကြတိုက်ဟုရေးသောသဘောသွားနှင့် အလားတူပင်ဖြစ်သည်။

၉၈။ ၊ မင်းတို့ကျင့်ရာသော ဝတ်တရားကိုးပါးအကြောင်း

ရေမြေသနင်း မင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်တရားသည်ကိုးပါး အပြားရှိ၏။ ကိုးပါးဟူသော် ကား။ ခပ်သိမ်းကုန်သော တိုင်းနိုင်ငံသူ ရှင်လူအပေါင်း၊ အပဒ၊ ဒွိပဒအစရှိကုန်သော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၌ မေတ္တာစိတ်ကို ဖြစ်စေလျက်၊ အဋ္ဌင်္ဂဥပေါသထသီလကို ကျင့်သုံးဆောက်တည်ခြင်းဟူ၍ ဆိုအပ်သော နဝင်္ဂဥပေါ သထသီလတည်း။ ယခင် ပြခဲ့သော ရာဇဂုဏ်ရှစ်ပါးတွင်၊ ကျောက်စာတိုင်ကဲ့သို့၊ တံစိုးလက်ဆောင် ဆွေမျိုး ဉာတိ ချစ်သူတို့နှောင်ယှက်၍၊ မယိုင်မယိမ်း ဖြောင့်မတ်တည်တံ့စွာ၊ တရားဆုံးဖြတ် စီရင်ခြင်းကိုထည့်၍၊ ရာဇဂုဏ်ကိုးပါးကိုလည်း၊ ဤကိုးပါးစ၌ သင်္ဂြိုဟ်အပ်၏။

ဤအရာ၌ အကျဉ်းအားဖြင့် မှတ်သားရန် သင်္ဂဟဂါထာကို ပြဦးအံ့ -

နဝင်္ဂ ပေါသထောစေဝ၊ နဝရာဇဂုဏဉ္စတိ၊ ဣမေဒွေနဝ ကာလောကေ၊
ပဏ္ဍိတေဟိဝိဇာနိယာ။

(ရာဇသေဝက) ။

အနက်ကား။ ။ နဝင်္ဂပေါ သထော စေဝ။ နဝင်္ဂဥပေါသထ သီလလည်းကောင်း။ နဝရာဇဂုဏဉ္စ၊ ကိုးပါးသော ရာဇဂုဏ်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဣမေဒွေနဝကား၊ ဤနှစ်မျိုးကုန်သော ကိုးပါး ၂ လီတို့ကို။ လောကေ၊ လောက၌၊ ပဏ္ဍိတေဟိ၊ ပညာရှိတို့သည်။ ဝိဇာနိယာ၊ သိအပ်ကုန်၏။

၉၉။ ၊ မင်းတို့ရှောင်ကြဉ်အပ်သူ နှစ်မလုံသူ ကိုးဦးအကြောင်း

အတိုင်အပင်ကိုသိလျှင်၊ မလျှို့မ့မှတ် ဖွင့်ပြတတ်သောသူကိုးယောက်ရှိသည်ကို၊ မိလိန္ဒပညာကျမ်း၌ပင်လာ၏။

ရတ္တာ ဒုဋ္ဌောစ မုဋ္ဌောစ၊ ဘီရူ အာမိသဂရုကော၊ ဣတ္ထိသောဏ္ဍောစ
ပဏ္ဏကော၊ နဝမော ဘဝတိ ဒါရကော။

နဝေတေ ပုဂ္ဂလာ လောကေ၊ ဣတ္ထရာ စလိတာစလော၊ ဧတေဟိ မန္တိတံ
ဂုယံ၊ ခိပ္ပံ ဘဝတိ ပါကဋန္တိစ။

ဟူ၍ဆို၏။

ရတ္တာ၊ လောဘကြီးသော သူလည်းကောင်း။ ဒုဋ္ဌောစ၊ ဒေါသကြီးသောသူ လည်းကောင်း။ မုဋ္ဌော၊ မိုက်သောသူလည်းကောင်း။ ဘီရူ၊ ကြောက်တတ်သူလည်း ကောင်း။ အာမိသဂရုကော၊ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ဥစ္စာပစ္စည်းကို အလေးပြုသော သူလည်းကောင်း။ ဣတ္ထိ၊ မိန်းမလည်းကောင်း။ သောဏ္ဍောစ၊ အစားအသောက် အကစား၊ မိန်းမ၊ သေရည်သေရက် အပျော်အပါး ကြူးသောသူလည်းကောင်း။ ပဏ္ဏ ကော၊ နပုန်းပဏ္ဏာက်လည်းကောင်း။ ဒါရကော၊ သူငယ်ငင်း။ နဝမော၊ ကိုးယောက် မြောက်သည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

လောကေ၊ လောက၌။ ဧတေနပုဂ္ဂလာ၊ ဤသူကိုးယောက်တို့သည်။ ဣတ္ထ ရာ၊ ပညာဉာဏ် အဆင်အခြင်အမြင်တို့ကုန်၏။ စလိတာစလော၊ အလွန်လှုပ်ရှားသော စိတ်ရှိကုန်၏။ ဧတေဟိ၊ ဤသူကိုးယောက်တို့နှင့်။ မန္တိတံ၊ တိုင်ပင်အပ်သော။ ဂုယံ၊ လျှို့ဝှက်အပ်သော စကားသည်။ ခိပ္ပံ၊ လျင်စွာ၊ ပါကဋံ၊ ထင်ရှားခြင်းသည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

၁၀၀။ ၊ နဝရက်ကိုးပါးခေါ်သော ကျင့်ဝတ်တရားကိုးပါးအကြောင်း

ရာဇဝင်တို့တွင်လာသော၊ ပြည့်ရှင်မင်းတို့ မဆင်မခြင် မစုံမစမ်း မဖျက်မဆီး အပ်သော ပြည်၏ အင်္ဂါကိုးပါးရှိသည်ကို၊ မင်းစဉ်လင်္ကာတွင် -

နဝရက်ကိုးသွယ်၊ တိုင်းကျယ်ပြည်ရေး၊ မူရှုပ်ထွေးကို၊ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်၊
ပြီးကုန်တွင်သည်၊ ရောဝင်ထံနီး၊ မျှမတ်ကြီးတို့၊ ရွှေထီးရွှေစည်၊ ဦးကင်းမည်
၏၊ သန့်ကြည်သီလ၊ အာစာရနှင့်၊ ဉာဏတောက်ထွန်း၊ ထေရ်ရဟန်းတို့၊
ရွှေနန်းဆောက်တည်၊ တမ်းခွန်မည်၏။ တိုရှည်နီးဝေး၊ မူရာရေးကို၊ ချင့်တွေး
စာနာ၊ လိမ္မာမြော်မြင်၊ ဗေဒင်သမား၊ တရားဆုံးဖြတ်၊ တော်ဖြောင့်မတ်လျက်၊
လျှောက်ပတ်မူထား၊ ထိုသူများသည်၊ မျက်စိမည်၏။ တစ်ပြည်တစ်မြို့၊
သူ့ရပ် တို့ဝယ်၊ စိုက်ကြိုချောင်းမြောင်း၊ သူလျှို့ကောင်းသား၊ ကျိုးကြောင်း
ဖွေနှည်၊ ပြည်နားမည်၏။ ပတ်လည်လှည့်ပတ်၊ ရန်ညွှန်ဖြတ်သည်၊ မင်းမြတ်
ညီသား၊ မင်းပေါင်းများတို့၊ ဆွေဝါးမျိုးစည်၊ ပြည်စွယ်မည်၏။ ရွှေရည်စံသီး၊
ရွှေမဦးသည်၊ သမီးလုလင်၊ လှဆင်းပြင်တို့၊ ပြည်တွင်စံတည်၊ မျက်နှာမည်၏။
ပြီးစည်မြင်အေး၊ သဌေးသူကြွယ်၊ ကုန်သွယ်လယ်လုပ်၊ ကြိုးကုပ်များစွာ၊
လူတကာကား၊ ခိုင်မာရင့်ကြည်၊ ပြည်ဝမ်းမည်၏။ ဇာနည်ရဲစွမ်း၊ မူတော်
ထမ်းသည်၊ ကြိုးပမ်းအားထုတ်၊ မဆုတ်မရဲ သူရဲသင်းပင်း၊ ဆင်မြင်းတို့သည်၊
ပြည်ခြေမည်၏။ နှစ်ပြည်ပိုင်ချက်၊ သိကြားစက်သို့၊ လက်နက်တန်ဆာ၊ ကိရိ
ယာကား၊ မိုရာလှမ်းသည်၊ ပြည်လက်မည်၏။ သည်သည်ဤယင်း၊ မျက်ကိုး
ကွင်းတွင်၊ ဦးကင်းမလွန်၊ တမ်းခွန်မပြီ၊ မျက်စိမပေါက်၊ နားပေါက်မပယ်၊

အစွယ်မခွါ၊ မျက်နှာမလွမ်း၊ ပြည်ဝမ်းမမွှေး၊ ပြည်ခြေမဖျက်၊ ပြည်လက်မဖြတ်၊ ကျင့်နိုင်တတ်မှ၊ နဝရက်ကိုးဖြာ၊ ဆင်စရာသည်၊ အောင်ချာပြည်မမှုထမ်း တည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၀၁။ ။ မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါးအကြောင်း

ရေမြေသနင်း မင်းတို့အစဉ်မပြတ် စောင့်ထိန်းအပ်သော တရားဆယ်ပါးတည်း။ ဆယ်ပါးဟူသော်ကား -

(၁) ဒါန၊	(၄) အဇ္ဇဝ၊	(၇) အကောဓ၊
(၂) သီလ၊	(၅) မဒ္ဒဝ၊	(၈) အဝိဟိံသ၊
(၃) ပရိစ္ဆာဂ၊	(၆) တပ၊	(၉) ခန္တီ၊
		(၁၀) အဝိရောဓန

ဟူ၍ဆယ်ပါးတည်း။

ထို့ကြောင့် အသီတိနိပါတ် မဟာသံသဇာတ် စသည်တို့၌ -

ဒါနံ၊ သီလံ၊ ပရိစ္ဆာဂံ၊ အဇ္ဇဝံ၊ မဒ္ဒဝံ၊ တပံ၊ အကောဓံ၊ အဝိဟိံသဉ္စ၊ ခန္တီ၊ အဝိရောဓနံ။

ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား လွယ်၏။

၎င်းဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း၊ ဒသသူတိ ဒသသု ရာဇဓမ္မေသု ဒါနာ ဒီသု တဗတ္ထုကာ စေတနာ ဒနံ၊ ပဉ္စသီလ ဒသသီလာနိ သီလံ၊ ဒေယျဓမ္မ စာဂေါ ပရိစ္ဆာဂေါ၊ ဥဇ္ဇဘာဂေါ အဇ္ဇဝံ၊ မုဒုဘာဂေါ မဒ္ဒဝံ၊ ဥပေါသထ ကမ္မံတပေါ၊ မေတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေါ အကောဓေါ၊ ကရုဏာ ပုဗ္ဗဘာဂေါ အဝိဟိံသ၊ အဓိဝါသနာ ခန္တီ၊ အဝိရောဓေါ အဝိရောဓနံ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ဒသသူတိ၊ ဒသသုဟူသည်ကား။ ဒသသု၊ ဆယ်ပါးကုန်သော။ ဒါနာဒီသု၊ ဒါနအစရှိကုန်သော။ ရာဇဓမ္မေသု၊ ရာဇဓမ္မတို့၌။ တဗတ္ထုကာ၊ ထိုဒါန ဝတ္ထုလျှင်တည်ရှိသော။ စေတနာ၊ စေတနာသည်။ ဒါနံ၊ ဒါနမည်၏။ ပဉ္စသီလဒသ သီလာနိ၊ ငါးပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလတို့သည်။ သီလံ၊ သီလမည်၏။ ဒေယျဓမ္မာစာ ဂေါ၊ လှူဘွယ်ဝတ္ထုကို စွန့်ခြင်းသည်။ ပရိစ္ဆာဂေါ၊ ပရိစ္ဆာဂမည်၏။ ဥဇ္ဇဘာဂေါ၊ ဖြောင့် မတ်သည်၏အဖြစ်သည်။ အဇ္ဇဝံ၊ အဇ္ဇဝမည်၏။ မုဒုဘာဂေါ၊ နူးညံ့သည်၏အဖြစ်သည်။ မဒ္ဒဝံ၊ မဒ္ဒဝမည်၏။ ဥပေါသထကမ္မံ၊ ဥပုသ်သီတင်းသုံးခြင်းသည်။ တပေါ၊ တပမည်၏။

မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေါ၊ မေတ္တာပြဋ္ဌာန်းသောရှေ့အဖို့ရှိခြင်းသည်။ အကောဓေါ၊ အကောဓမည်၏။ ကရုဏာ ပုဗ္ဗဘာဂေါ၊ ကရုဏာပြဋ္ဌာန်းသော ရှေ့အဖို့ရှိခြင်းသည်။ အဝိဟိံသ၊ အဝိဟိံသမည်၏။ အဓိဝါသနာ၊ သည်းခံခြင်းသည်။ ခန္တီ၊ ခန္တီမည်၏။ အဝိရောဓေါ၊ မဆန့်ကျင်ခြင်းသည်။ အဝိရောဓနံ၊ အဝိရောဓနမည်၏။ သည်ကိုရည်၍ ၉ ခန်းပျို့တွင် -

ဒါနမဓမ္မ၊ စောင့်လေ့သီတင်း၊ မင်း၏တမ်းခွန်၊ စွန့်ကြိုဟန်လည်း၊ ချက် သွန်ဖြောဖြော၊ နှမြောမဲ့လျှင်၊ မြားနှယ်စင်းလျက်၊ ဝမ်းတွင်ဖြောင့်တန်း၊ မကောက် ယွန်းတည်း၊ တစ်ခွန်းဟက၊ နှစ်ခွမသွေ၊ မျိုးဆွေချစ်သူ၊ ယူလင့်ကစား၊ လှုပ်ရှားမနိုင်၊ ကြံ့ခိုင်မြဲဆုံး၊ တည်တည်သုံးလျက်၊ နှလုံးမကြမ်း၊ ကျင့်တမ်းဓမ္မညက်၊ မျက်သက်နည်းပါး၊ ပိုင်ကားနိုင်ထက်၊ နှိပ်စက်မရှိ၊ ခံချိသည်းညည်း၊ စောင်း မာန်နည်း၍၊ ဖြစ်ပည်းပြောထူ၊ လူအဝုန်နှင့်၊ မဆန့်ကျင်မှု၊ လိုက်လျောပြု သား၊ ဆယ်ခုနက်စံ၊ ရာဇဝံတွင်၊ တအင်မညို၊ ကျေးဇူးတို့ကြောင့်၊ သံပို့ ပြင်ကျွန်း၊ မြစ်လယ်ထွန်းသော်၊ ကူးသန်းလှေတက်၊ ပျက်လတ်သောခါ၊ ကိုးကွယ်ရာလျှင်၊ မှန်စွာစင်စစ်၊ ဖြစ်ဖိသောလား၊ နိုင်ငံသားကို၊ ပေါများဆယ်ယူ၊ ဆင်းရဲဟူသား၊ ရေတူချမ်းပြင်၊ တုံလဲ့ခြင်းမှ၊ ပျောက်ကင်းစေချင်၊ ဘုန်းမီးကင်၍၊ မွေးရှင်လန်းအောင်၊ သိမ်းမြန်းဆောင် သည်။ ရွှေတောင်နန်းပွင့်၊ စောရန်လွင့်ကား။

ဟူ၍စပ်ဆိုလေသည်။

ထိုဆယ်ပါးတို့တွင်၊ ဒါနဟူသည်ကား၊ မြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ အရိ အသေပြု၍ ပေးလှူပူဇော်ခြင်းတည်း။ ပရိစ္ဆာဂဟူသည်ကား၊ ယုတ်ညံ့သောဖုန်းတောင်း ယာစကာတို့အား အရိအသေမပြုပဲ စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် ဤလောက ၌ ဤမည်ကုန်သော ရဟန်းသူတော်တို့အား ပေးလှူပူဇော်လိုက်၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဤမည်ကုန်သော ဖုန်းတောင်းယာစကာတို့အား စွန့်ကြဲပေးကမ်းလိုက်၏ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ပြောရိုးဆိုရိုးရှိကြသတည်း။ သာမညအားဖြင့်ကား၊ ဒါန ပရိစ္ဆာဂဟူသည် အတူတူ ပင်တည်း။ တစ်နည်းကား၊ သံသရာကိုရည်၍ ပေးလှူခြင်းသည် ဒါနမည်၏။ မှုမတ် ကလန် သံပျင်ကျေးကျွန်တို့အား၊ အထိုက်အလိုက် ချီးမြှောက်ပေးကမ်းခြင်း သည်၊ ပရိစ္ဆာဂမည်၏။ သီလဟူသည်ကား၊ ငါးပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလ စသည်တို့ကို ဆောက် တည်ခြင်းတည်း။ တပဟူသည်ကား၊ ဥပုသ်သီတင်းသုံးခြင်းတည်း။ ဤသို့ လျှင် ဒါနနှင့် ပရိစ္ဆာဂ၊ သီလနှင့် တပတို့၏ အထူးကိုသိအပ်၏။ ပီတိသော မနဿ ပြဋ္ဌာန်းသော ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သောစိတ်ဖြင့် သာယာနူးညံ့စွာ ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်းသည်၊ မဒ္ဒဝမည်၏။ တိုင်းကား ပြည်သူလူအပေါင်းတို့အား၊ မေတ္တာရှေ့သွားရှိသော စိတ်ဖြင့်

ချစ်မြတ်နိုး ခြင်းသည်၊ အကောမေမည်။ သူဆင်းရဲတို့အား ကရုဏာရှေ့ထားသော စိတ်ဖြင့် သနား စုံမက်ခြင်းသည်၊ အဝိဟိသမည်၏။ မောင်းမမိသံ ခြွေရံမျှမတ်မှစ၍ တိုင်းနိုင်ငံ သူတို့၏ အလိုနှင့်လျော်သည် မလျော်သည်၊ အမူအရာကို သင့်သည် အလျောက် သည်းခံခြင်းသည် ခန္တီမည်၏။ ဤသို့လျှင် ဤတရားလေးပါးတို့၏ အထူးအပြားကို မှတ်သားအပ်၏။

၁၀၂။ ။ ထိုဆယ်ပါးတွင် 'ခန္တီ' အကြောင်း

မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါးတို့တွင် သည်းခံခြင်း ခန္တီမည်သော မင်းကျင့်တရားကို ပဒေသရာဇ် ဧကရာဇ် စကြာ မန္တာတ် လူမင်းတို့ကို မဆိုထားနှင့်ဦး နတ်တို့၏ မင်း ဖြစ်သော သိကြားမင်းသော်လည်း၊ လွန်စွာ အလေးပြု၍ ကျင့်ဆောင်ကြောင်းကို ပြလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သာဝတ္ထိပြည်၊ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ သီတင်း သုံးနေတော်မူစဉ် -

ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ ဒေဝါသူရသင်္ဂမော သမုပ္ပဗျူဠော အဟောသိ။ အစ ရှိသဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

အဓိပ္ပါယ်သော်ကား။ ။ ရဟန်းတို့၊ ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ၊ နတ်နှင့်အသူ ရာစစ်ဆင်၍ တက်ကြသည်ဖြစ်လေ၏။ ရဟန်းတို့ ထိုအခါ၊ ဝေပစိတ္တမည်သောအသူ ရာမင်းသည်၊ သိကြားမင်းထိုးပစ်တိုက်ခိုက်ခြင်းအမှုကိုထား၍၊ ကောင်းသောစကားကို ပြောဆိုခြင်းဖြင့် စစ်အောင်ခြင်းဖြစ်ရအံ့ ဟူသော ဤစကားကိုဆို၏။ သိကြားမင်းက ဝေပစိတ္တမည်သော အသူရာမင်း ကောင်းသောစကားဖြင့် စစ်အောင်ခြင်းသည်ဖြစ် စေတော့ဟု အခွင့်ပေးသည်ရှိသော်၊ နတ်စစ်သည် ဗိုလ်မှူးဗိုလ်ချုပ်တို့ကို နှစ်ဦးနှစ် ဖက်၏အနီး၌ မည်သူဆိုသော စကားသည်၊ စကားကောင်းဖြစ်သည်ကို သိစေခြင်း ငှာထားပြီး၍ ဝေပစိတ္တမည်သော အသူရာမင်းက၊ သိကြားမင်းပင် ရှေးဦးစွာဆိုလော့ ဟု ဆိုသည်တွင်၊ သိကြားမင်းက သင်အသူရာတို့သည်၊ ငါတို့၏ရှေးအထက်က နတ် ဖြစ်ဘူးလေသည်။ ရှေးဦးစွာ ပြောဆိုလော့ဟုခွင့်ပေးသည်ရှိသော်၊ ဝေပစိတ္တ အသူရာ မင်းသည်၊ ကောင်းသောစကားကိုဆိုမည်ဟု ရည်ရွယ်ပြီးလျှင် -

ဘိယျောဗါလာပကုဇ္ဈေယျံ၊ နောစဿပဋိသေဓကော၊ တသ္မာဘူသေန ဒဏ္ဍေန၊ မိရောဗါလံနိသေဓယေ။

ဟူသော ဂါထာကိုဆို၏။

ဗါလံ၊ သူမိုက်ကို၊ စေ၊ အကယ်၍၊ ဘူသေန၊ ပြင်းထန်စွာသော၊ ဒဏ္ဍေန၊ ဒဏ်ဖြင့်၊ နေပဋိသေဓကော၊ မတားမြစ်သည်၊ အဿ၊ ဖြစ်ငြားအံ့၊ ဘိယျော၊ လွန်စွာ၊ ယသ္မာ၊ အကြင်မမြစ်သောကြောင့်၊ ဗါလော၊ သူမိုက်တို့သည်၊ ပကုဇ္ဈေယျံ၊ ကြမ်းကြုတ်

ကုန်ရာ၏၊ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်၊ မိရော၊ ပညာရှိသည်၊ ဗါလံ၊ သူမိုက်ကို၊ ဘူသေန၊ ပြင်းထန်စွာသော၊ ဒဏ္ဍေန၊ ဒဏ်ဖြင့်၊ နိသေဓယေ၊ တားမြစ်ရာ၏။

ဝေပစိတ္တမည်သော အသူရာမင်း ဆိုအပ်သော ဂါထာကို၊ အသူရာတို့သည်၊ ဝမ်းမြောက်သဖြင့် ကောင်းချီးပေးကြကုန်၏။ နတ်တို့သည် ဆိတ်ဆိတ်နေကြကုန်၏။ ထိုအခါ ဝေပစိတ္တမည်သော အသူရာမင်းသည်၊ သိကြားမင်းကို အချင်းသိကြားမင်း၊ ဂါထာကို ဆိုလော့ဟု ဆိုသည်ရှိသော်၊ သိကြားမင်းသည် ကောင်းသောစကားဖြစ်သော ဂါထာကိုဆိုလိုရကား -

ဧတဒေဝအဟံမညေ၊ ဗါလဿပဋိသေဓနံ၊ ပရံသကံပိတံဥတွာ၊ ယော သတော ဥပသမ္ပတိ။

ဟူ၍ ဂါထာကိုဆို၏။

သတော၊ သတိရှိသော၊ ယော၊ အကြင်ပညာရှိသည်၊ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ထိုပညာရှိ သည်၊ သကံပိတံ၊ အမျက်ထွက်သော၊ ပရံ တစ်ပါးသောသူမိုက်ကု၊ ဥတွာ၊ ဤလူမိုက်ကား အမျက်ထွက်ပြီဟုသိ၍၊ ဥပသမ္ပတိ၊ ပြန်၍ အမျက်မထွက်ငြိမ်သက်စွာ သည်းခံ၍နေခြင်းကိုပင်လျှင် အဟံ၊ ငါသည်၊ ဗါလဿ၊ လူမိုက်ကို ပဋိသေဓနံ၊ ဆုံးမတားမြစ်ခြင်းဟူ၍၊ မညေ၊ အောက်မေ့၏။

ယောဟဝေ ဗလဝါသန္တော၊ ဒုဗ္ဗလဿတိတိက္ခတိ၊ တမာဟု ပရမံခန္တိ၊ နစွံခမတိဒုဗ္ဗလော။

ဟူသော ဂါထာကိုဆို၏။

ဟဝေ၊ စင်စစ်၊ ယော၊ အကြင်သူသည်၊ ဗလဝါ၊ အားကြီးသည်၊ သန္တော၊ ဖြစ်လျက်၊ ဒုဗ္ဗလဿ၊ အားမရှိသောသူကို၊ တိတိက္ခတိ၊ သည်းခံ၏။ တံခန္တိ၊ ထိုအားကြီးလျက်နှင့် အားမရှိသောသူကို သည်းခံခြင်းကိုသာလျှင်၊ ပရမံ၊ မြတ်သောသည်းခံခြင်းဟူ၍၊ အာဟု၊ ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့ ဆိုကုန်၏။ ဒုဗ္ဗလော၊ အားမရှိသော သူသည်၊ နိစ္စ၊ အမြဲ၊ ခမတိ၊ သည်းခံ၏။

အဓိပ္ပါယ် ဆိုလိုရင်းကား။ ။ အားရှိသော သူက၊ အားမရှိသော သူကိုနှိပ်စက် ၍ အနှိပ်စက်ကို ခံရသော အားမရှိသောသူသည် ပြန်လှန်၍ မပြုနိုင်သောကြောင့် အမြဲနှိပ်စက်သည်ကို ခံရလိမ့်မည်။ မခံချင်သော်လည်း၊ မလှန်နိုင်သောကြောင့်၊ သည်း ခံရသောအဖြစ်သည် ခန္တီတရားမဟုတ်၊ ကိုယ်က အင်အားရှိလျက် ယုတ်ညံ့အားနည်း သောသူတို့ စော်ကားရိုင်းပြသည်ကို သည်းခံမှသာ မြတ်သောသည်းခံခြင်း ခန္တီမည် သည်ဟူလို။

အဗလန္တဗလံအာဟု၊ ယဿဗါလဗလံ၊ ဗလဿဓမ္မ ဂုတ္တဿ၊ ပဋိဝတ္တော ဝိရတိ။

ဟူသောဂါထာကိုဆို၏။

ယဿ၊ အကြင်လူမိုက်၏၊ ယံဗါလဗလံ၊ အကြင်မိုက်လုံးအားကြီးသည်၊ အတ္တိ
ရိ၏၊ တံဗလံ၊ ထိုလူမိုက်၏အားကို၊ အဗလံ၊ မင်းတို့၏အားငါးပါး၊ သူတော်ကောင်း
တို့၏အား၊ ခုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ တစ်ပါးမျှ မဝင်သောကြောင့် အားမဟုတ်ဟူ၍၊ အာဟု၊
ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့ ဆိုကုန်၏၊ ဓမ္မဂုဏ္ဏဿ၊ တရားကိုစောင့်သော၊
ဗလဿ၊ ပညာအားကြီးသောသူ၏၊ ဗလံ၊ အားသည်၊ ပဋိဝတ္ထော၊ ဖေါက်ပြန်သော
မည်သည်၊ နဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိ။

တဿေဝ တေန ပါပိယော၊ ယော ကုဒ္ဒံ ပဋိကုဇ္ဈတိ၊ ကုဒ္ဒံအပွင့်ကုဇ္ဈန္တော၊
သင်္ဂါမိဇေတိဒုဇ္ဈယံ။

ဟူသောဂါထာကိုဆို၏။

ယော၊ အကြင်သူသည်၊ ကုဒ္ဒံ၊ အမျက်ထွက်သောသူကို၊ ပဋိကုဇ္ဈတိ၊ ပြန်၍
အမျက်ထွက်၏။ တေန၊ ထိုသို့ အမျက်တုံ့ပြန်ထွက်သောကြောင့် ထိုဒုတိယအမျက်
ထွက်သောသူသည်၊ တဿေဝ၊ ထိုပထမ အမျက်ထွက်သောသူအောက်သာလျှင်၊
ပါပိ ယော၊ အလွန်ယုတ်မာ၏၊ ယော၊ အကြင်သူသည်၊ ကုဒ္ဒံ၊ ပထမအမျက်ထွက်သော
သူကို၊ အပဋိကုဇ္ဈန္တော၊ ပြန်၍ အမျက်မထွက်၊ သော၊ ထိုသူသည်၊ ဒုဇ္ဈယံ၊ အောင်နိုင်
ခဲ့သော၊ သင်္ဂါမိ၊ စစ်ပွဲကို၊ ဇေတိ၊ အောင်သည် မည်၏။

ဥဘိန္ဒမတ္တံ၊ စရတိ၊ အတ္တနောစရဿစ၊ ပရိသကုပိတံ ဥတွာ၊ ယော
သထောဥပသမ္ပတိ။

ဟူသောဂါထာကိုဆို၏။

သတော၊ သတိရှိသော၊ ယော၊ အကြင်ပညာရှိသည်၊ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ သော၊ ထို
ပညာရှိသည် သကုပိတံ၊ အမျက်ထွက်သော၊ ပရိ၊ တစ်ပါးသောသူမိုက်ကို၊ ဥတွာ၊
ဤလူမိုက်ကား အမျက်ထွက်ပြီဟုသိ၍ ဥပသမ္ပတိ၊ ပြန်၍ အမျက်မထွက်ငြိမ်သက်စွာ
သည်းခံ၍ နေ၏။ စတဒေဝ၊ ဤသူတစ်ပါး အမျက်ထွက်သည်ကို ပြန်၍ အမျက်
မထွက် ငြိမ်သက်စွာသည်းခံ၍ နေခြင်းသည်သာလျှင်၊ အတ္တနောစ မိမိ၏လည်းကောင်း၊
ပရဿစ၊ သူတစ်ပါး၏လည်းကောင်း၊ ဥဘိန္ဒံ၊ နှစ်ပါးသောသူတို့၏၊ အတ္တံ၊ အကျိုး
စီးပွားကို၊ စရတိ၊ ကျင့်သည်ဖြစ်၏။

ဥဘိန္ဒတိကိစ္ဆန္တာနံ၊ အတ္တနောစပရဿစ၊ ဇနာမညန္တိဗါလောတိ၊
ယေဓမ္မဿ အကောဝိဒါတိ။

ဟူသောဂါထာဆို၏။

ဓမ္မဿ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်တရားကို၊ အကောဝိဒိ၊ မသိမကျွမ်း
မလိမ္မာကုန်သော၊ ယေဇနာ၊ အကြင်လူမိုက်တို့သည်၊ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏၊ တေဇနာ၊

ထိုလူမိုက်တို့သည်၊ အတ္တနောစ၊ မိမိ၏လည်းကောင်း၊ ပရဿစ၊ သူတစ်ပါး၏လည်း
ကောင်း၊ ဥဘိန္ဒံ၊ နှစ်ပါးသော သူတို့၏၊ အတ္တံ၊ အကျိုးစီးပွားကို၊ တိကိစ္ဆန္တာနံ၊ ဖြစ်စေ
သော ပညာရှိတို့ကို၊ ဗါလော၊ သူမိုက်ဟူ၍၊ မညာန္တိ၊ မှတ်ထင်ကြကုန်၏။

ကိုယ်ကျိုး၊ သူတစ်ပါး၏ အကျိုးနှစ်ပါးပြီးအောင် ကျင့်သောသူကို၊ လူမိုက်က
လူမိုက်ဟူ၍ အောက်မေ့တတ်၏ဟူလို။ ။ မဟာရဟန်းတို့မှာလည်း ဤနည်းပင်လာ
သည်။

ဤသို့ သိကြားမင်းနှင့် အသူရာမင်းတို့ နှစ်ဦး၊ ဗိုလ်မှူးဗိုလ်ချုပ်၊ ရဲမက်လက်နက်
ကိုင်တို့ကို သက်သေထား၍၊ ကောင်းသောစကားကို ဆိုနိုင်သူက နိုင်စေရမည်၊ သစ္စာ
ကတိထားကြပြီးလျှင် ပြောဆိုကြရာ၊ အသူရာမင်းပြောသော စကားသည်၊ ဒဏ်နှင့်
တကွဖြစ်သည်၊ လက်နက်နှင့်တကွဖြစ်သည်၊ ငြင်းခုံခိုက်ရန် မဖြစ်နိုင်အောင် စကား
ဖြစ်သည်။ သိကြားမင်းပြောသော စကားမူကား၊ ဒဏ်ကင်းသည်၊ လက်နက်ကင်းသည်၊
ငြင်းခုံခိုက်ရန် အဖြစ်အပွားမရှိ၊ သည်းခံခြင်းကြောင့် ရန်စတို ရန်ရှိသူဟူ၍ နတ်အသူ
ရာ ဗိုလ်မှူးဗိုလ်ချုပ်တို့က ကောက်ချက်ချသောကြောင့်၊ အသူရာရှင်ဘုရင် နှိုးသည်ကို
ပြတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည် -

ဣတိခေါ၊ ဘိက္ခဝေ သက္ကဿ ဒေဝါန မိန္ဒဿသုဘာသိ တေနဇယော
အဟောသိ။

ဟူသောဒေသနာကို ဟောတော်မူ၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ ဣတိခေါ၊ ဤသို့လျှင်၊ ဒေဝါနမိန္ဒဿ၊ နတ်တို့ကို အစိုးရ
သော၊ သက္ကဿ၊ သကြားမင်း၏၊ သုဘာသိတေန၊ ကောင်းသောစကားဖြင့်၊ ဇယော၊
အောင်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။

ဤပါဠိကိုထောက်၍၊ ပဒေသရာဇ်၊ ဧကရာဇ်၊ စကြာမန္တဝ်၊ လူမင်းတို့ကို မဆို
ထားနှင့်ဦး၊ သိကြားမင်းသော်မှလည်း၊ ဤသည်းခံခြင်း၊ မင်းကျင့်တရားကို အလွန်
အလေးပြု၍ ကျင့်သည်ကို သိသာသည်။

၁၀၃။ ။ ထိုဆယ်ပါးတွင် 'အဝိရာဇန' အကြောင်း

လက်ရှိရှင်ဘုရင်၏ အပြုအမူကို မလိုက်နိုင်၊ မကြိုက်နိုင်၊ သဘောမတူနိုင်သော်၊
တိုင်ပင် စည်းဝေးကြပြီးလျှင်၊ ရှင်ဘုရင်သစ်ထားရန်၊ စီမံလေ့၊ ကြံစည်လေ့ရှိသည်မှာ
ဓမ္မတာကဲ့သို့ ပင်တည်နေသည်။

သည်ကဲ့သို့ တည်နေသော ကျမ်းဂန်အထောက်အထား၊ ရာဇဝင်အထောက်
အထား၊ ကဗျာအထောက်အထား၊ လက်တွေ့အထောက်အထားများမှာ အောက်ပါ
အတိုင်းဖြစ်သည်။

ကျမ်းအထောက်အထားကိုပြဆိုချက်

ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းတွင်၊ မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါးကို ခွဲခြား၍၊ အကျယ်ဖော်ပြရုံမက၊ ထိုဆယ်ပါးထဲက၊ အဝိရောဓန တရားကို အထူးသဖြင့်ဖော်ပြသည်။

အဝိရောဓန တရားဆိုသည်ကား၊ ဆန့်ကျင်ခြင်းကို မပြုမလုပ်ရ ဆိုလိုသည်။ ဆန့်ကျင်ခြင်းဆိုသည်ကား၊ အုပ်စိုးသူ အစိုးရနှင့် အုပ်စိုးခံရသူ ရဟန်းရှင်လူပြည်သူများသည်၊ ဆန့်ကျင်ခြင်းမလုပ်ရ ဆိုလိုသည်။

အုပ်စိုးသူနှင့် အုပ်စိုးခံရသူတို့ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ကြလျှင်၊ ပြည်သူတို့သည်၊ အလိုရှိရာ သခင်ရှာပြီးလျှင်၊ အုပ်စိုးသူကို အုပ်စိုးခံရသူတို့က ဖျက်ဆီးတတ်သည်။ အုပ်စိုးသူ အင်အားကြီး၍ ဖျက်ဆီးရန် မကြံနိုင်လျှင်၊ ပြည်သူတို့သည်၊ အခြားနိုင်ငံသို့ ထွက်သွား၍ ပျက်ပြားတတ်သည်။ ။ ဤကား ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းအလိုတည်း။

ဤကျမ်းသည်၊ သီပေါမင်း နန်းတက်စက ဆုံးမရန်၊ ဦးဖိုးလှိုင် ရေးသောကျမ်းဖြစ်သည်။ ဦးဖိုးလှိုင်ဆိုသည်မှာ၊ အမည်အမျိုးမျိုးတွင်သည်။ ယောအတွင်းဝန်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရွှေပြည်ဝန်ကြီးဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝက်မစွတ်မြို့စားဝန်ကြီးဟူ၍လည်းကောင်း၊ မကွေးမြို့စားဝန်ကြီးဟူ၍လည်းကောင်း၊ အမျိုးမျိုးတွင်၍ ထင်ပေါ်ကျော်စောသူဖြစ်သည်။ သူ့အဘလည်းဝန်ကြီး၊ သူ့ယောက္ခမလည်းဝန်ကြီး၊ သူကိုယ်တိုင်လည်း ဝန်ကြီး ဖြစ်သည့်ပြင်၊ စာပေကျမ်းဂန် သင်ရိုးပေါက်အောင် တတ်မြောက်ရုံမက၊ လောကုတ္တရာနှင့် ဆိုင်သောကျမ်း၊ လောကီနှင့်ဆိုင်သောကျမ်းများကို များစွာပြုစုသည့်အတွက်၊ အထူးကျော်စောသည်။ သို့ရာတွင် ဓမ္မသတ်မှာ၊ ကင်းဝန်မင်းကြီးလောက် မတတ်ဟူ၍ ရှင်လူအများက သဘောထားကြသည်။

၎င်းပြင်၊ ဝေဿန္တရာဇာတ်တွင်၊ ပြည်သူတို့က ဆင်ဖြူကိုမလှူရန်တောင်းပန်လျက်နှင့် ဆင်ဖြူကို လှူသည့်အတွက်၊ မင်းသည် ပြည်မှနှင်ထုတ်သည်ကိုခံရသည်။

သုတသောမ ဇာတ်တွင်လည်း၊ လူသားမစားရန်၊ တောင်းပန်လျက်နှင့် လူသားစားသည့်အတွက်၊ မင်းသည် ပြည်မှနှင်ထုတ်သည်ကို ခံရသည်။

သစ္စာကိရဇာတ်၊ ပဒကုသလဇာတ်များတွင်လည်း၊ ရှင်ဘုရင်သည်၊ မတော်မတရား၊ ပြုမူသောကြောင့်၊ ပြည်သူတို့က ဝိုင်း၍ သတ်ပစ်သည်ကိုခံရသည်။

ရာဇဝင်အထောက်အထားကို ပြဆိုချက်

စုက္ကတေး၊ သို့မဟုတ် စက္ကဝတေးသည်၊ ညီတော် နော်ရထာစောကို စိတ်နာအောင် ပြုလုပ်သောကြောင့်၊ နော်ရထာစောနှင့် အကြောင်းသင့်သော အချို့မင်းဆွေမင်းမျိုး များမတ်များသည်၊ ညီညွတ်စည်းဝေး၍၊ စုက္ကတေးကို ပုန်ကန်ရန်စီမံကြသည်။ စီမံသည့်အတိုင်းလည်း ပုန်ကန်ဖြစ်သည်။ ပုန်ကန်ပုံအကြောင်းအရာ၊ ရာဇဝင်များမှာ ပါသော်လည်း၊ စည်းဝေး၍ သစ္စာပြုပုံမှာ၊ ရာဇဝင်တွင်မပါ။ နော်ရထာသစ္စာပြုပုံ၊ အချို့

မင်းဆွေ မင်းမျိုး များမတ်များ သစ္စာပြုပုံများကို၊ ကျောက်စာ အမှတ်အသားရှိသည်။ ထိုကျောက်စာ မူရင်းမှာ၊ ယခုအခါရှာ၍ မတွေ့သော်လည်း၊ ပေစာနှင့်ရေးလျှော်ရှိသည်။ ထိုစာပေသည်၊ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ငါးနတ်ဝိဇ္ဇာကတတိုက်မှာရှိလေသည်။ ထိုပေစာလက်ခံကို အောက်တွင်ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ (အပုဒ်း ဂဏန်းစဉ် ၁၇၀ ကြည့်)

၎င်းပြင်၊ စလေမင်းခွေး၏ အပြုအမူကို ပြည်သူတို့ စိတ်နာပြီးလျှင်၊ ဆင်ကဲကို တံစိုးပေးကြသည်။ ဆင်ကဲသည် ဆင်ကဲတွင် တပ်သော ဝမ်းပတ်ကြီးကို ဖြတ်ထားသည်။ စလေမင်းခွေးသည်၊ အမှတ်တမဲ့ ဆင်ကို စီးမိသည့်အတွက် ဆင်ပေါ်ကကျသည်။ ထိုအခါဝိုင်း၍ သတ်ပစ်ကြသည်။

၎င်းပြင်၊ ငါးဆူဒါယကာရှင်ဘုရင်၏အပြုအမူကို ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူတို့က မကြိုက်ကြသည့်အတွက် နိုင်ငံပျက်ရသည်။

၎င်းပြင်၊ ဟံသာဝတီပါရှင်ဘုရင်၏ အပြုအမူကို၊ ရဟန်းရှင်လူတို့မကြိုက်ကြသည့်အတွက် နိုင်ငံပျက်ရသည်။ နိုင်ငံမပျက်ခင်ကပင်၊ ရှင်ဘုရင်လုပ်မည့်သူကို ရှာကြသည်။ ထိုအခါကပင်၊ မောင်အောင်ဇေယျကို သဘောတူသူ လူခြောက်ဆယ် ရှစ်ယောက်ရွေးကောက်ထားပြီးဖြစ်သည်။ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်လာသည့်အခါ၊ ထိုခြောက်ဆယ် ရှစ်ယောက် လူစာရင်းကို ရဲတင်းလင်္ကာဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ထိုရဲတင်းလင်္ကာကို ကဗျာဗန္ဓုသာရစာအုပ် တတိယနှိပ်စာမျက်နှာ ၁၀၄တွင် တွေ့မြင်နိုင်သည်။

၎င်းပြင်၊ ရွှေဘိုဆက်တွင်၊ ဘကြီးတော် ရှင်ဘုရင်၏အပြုအမူကို၊ ပြည်သူတို့ မကြိုက်ကြ၍ ထိုဘုရင်မှာ နန်းမှကျသည်။ ရွှေဘိုမင်းကို ရှင်ဘုရင်လုပ်စေရန် စီမံစည်းဝေးကြသည်။ နန်းမတော် မနေ့ကို အလိုလိုက်လွန်းသည့်အတွက် ဖြစ်သည်။

၎င်းပြင်၊ ပုဂံရှင်ဘုရင်၏အပြုအမူကို ပြည်သူတို့ မကြိုက်ကြ၍၊ ထိုဘုရင်မှာ နန်းမှကျရသည်။ သိုးတိုက်၊ ကြက်တိုက်၊ အပျော်အပါးများခြင်း၊ ဦးပွားကိုနိုင်ငံမှုအလုံး လွှဲထားခြင်းများအတွက်၊ မနှစ်သက်ကြပဲ စိတ်ဝမ်းကွဲသောကြောင့်၊ မင်းတုန်းမင်းသားကို ရွှေဘိုထွက်ရန် အချို့ဝန်ကြီးများက အားပေးရုံမက၊ အတွင်းစကားထားရင်းအတိုင်း၊ မင်းတုန်းမြို့စားမင်းသား၏ တပ်များလာသည့်အခါ၊ ပိတ်ထားသောမြို့တံခါးကို ဖွင့်ပေးသည်။

လက်တွေ့အကြောင်းကို ဖော်ပြချက်

၎င်းပြင်၊ မန္တလေး ပထမမြို့နန်းတည်မင်း လက်ထက်မြို့ရွာပျက်သည်။ တာတူးခိုင်းခြင်း၊ တစ်အိမ်လျှင် ၁ဝကျ သဿမေဓဋ္ဌတော်ခွဲခြင်းများကြောင့် အခြားနယ်အောက်နိုင်ငံသို့ ပြည်သူအများ ထွက်သွားကြသည်။ ထိုအခါ ဘုံကျော်ဆရာတော်က၊ ရှင်ဘုရင်ထံ မေတ္တာစာသွင်းသည်။ ထိုမေတ္တာစာတွင်၊ သတ္တန်ပါတ် ကုတ္တုဇာတ်ကို ဖော်ဆိုသည့်သွင်းသည်။ ထိုဇာတ်၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ၊ ဆင်းရဲသားမရှိလျှင်၊ ရှင်ဘုရင်

မတည်နိုင်၊ ရှင်ဘုရင်မရှိလျှင်၊ ဆင်းရဲသား မတည်နိုင်ပုံ ပါရှိသည်။ အခြင်သုံးချောင်းတွင် အထွတ်တင်သော အဆောက်အဦကို ပုံစံဥပမာပြသည်။

၎င်းပြင်၊ သီပေါဘုရင်မင်းမြတ်၏ အပြုအမူကို၊ ရှင်လူမျိုးမတ်များက မကြိုက်ကြသည့်အတွက် ရှင်ဘုရင်သစ်ရှာရန်၊ သို့မဟုတ် ပုန်ကန်ရန် ကြံစည်ကြဆဲတွင်၊ အင်္ဂလိပ်မင်းက အလွယ်တကူဖမ်းယူရရှိသည်။ အင်္ဂလိပ်မင်းက မဖမ်းသော်လည်း နန်းပျက်မည်မှာ အမှန်ပင်စင်စစ်ဖြစ်တော့သည်။

မှတ်ချက်။ ။ မည်သည့်ရှင်ဘုရင်မဆို၊ အလိုတူသူ ရှင်လူအချို့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် သဘောမတူသူ ရှင် လူအများကမကြိုက်ကြသည့်အခါ၊ ရှင်ဘုရင်သစ်ရွေးရန် ကြံစည်စည်းဝေးကြမြဲဖြစ်သည်။ ဤစကားစုမှာ၊ အဝိရော ဓနအကြောင်းကို ပြဆိုသော အထောက်အထားများဖြစ်သည်။

၁၀၄။ ။ တိုင်းပြည်စည်ပင်ရာသော အခြင်းအရာဆယ်ပါးအကြောင်း

တိုင်းကားပြည်ရွာစည်ပင်ရာသောအကြောင်းဆယ်ပါးဟူသည်ကား -

- (၁) နေ၊ လ၊ ဂြိုဟ်သွားမှန်သည်။
- (၂) မိုးမှန်စွာရွာသည်။
- (၃) မြေဩဇာရှိသည်။
- (၄) အသီးကောင်းသည်။
- (၅) သစ်ကျားစသော အန္တရာယ်မရှိသည်။
- (၆) မုဒိမ်းတန္တုငြိမ်းသည်။
- (၇) စစ်မက်မရှိသည်။
- (၈) အချင်းချင်းမညှဉ်းဆဲသည်။
- (၉) တရားပြောင့်မတ်စွာ၊ ရတနာသုံးပါးကိုရှိသေသည်။
- (၁၀) ရဟန်းတို့သာသနာကိုစောင့်သည်။

ဤဆယ်ပါးတည်း။

တစ်နည်းမင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး

ရေမြေသနင်းမင်းတို့၏ နတ်ရွာသူဂတိသို့ ရောက်ကြောင်းတရားကား၊ ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏။ ဆယ်ပါးဟူသော်ကား -

- (၁) မယ်တော်ခမည်းတော်တို့၌၊ ကျင့်ဝတ်တရားနှင့်အညီကျင့်ခြင်း။
- (၂) သားတော် သမီးတော် မိဘုရားတို့၌ ကျင့်ဝတ်တရားနှင့်အညီကျင့်ခြင်း။
- (၃) အဆွေခင်ပွန်း မျိုးတော်မတ်တော်တို့၌ ကျင့်ဝတ်တရားနှင့်အညီကျင့်ခြင်း။

- (၄) ဆင်မြင်းငိုလ်ပါတို့၌ တရားသဖြင့်ကျင့်ခြင်း။
- (၅) ရွာသူရွာသား နိဂုံးသူနိဂုံးသားတို့၌ တရားသဖြင့်ကျင့်ခြင်း။
- (၆) တိုင်းသူတိုင်းသား ဇနပုဒ်သူ ဇနပုဒ်သားတို့၌ တရားသဖြင့် ကျင့်ခြင်း။
- (၇) ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့၌ တရားသဖြင့်ကျင့်ခြင်း။
- (၈) သားငှက်တို့၌ တရားသဖြင့်ကျင့်ခြင်း။
- (၉) အရာခပ်သိမ်းတို့၌ တရားသဖြင့်ကျင့်ခြင်း။
- (၁၀) နတ်တို့ကိုသက်သေအရာ၌ထား၍ တရားကိုကျင့်ခြင်း။

ဤသို့လျှင်ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏။

ထိုတရားနှင့်ပြည့်စုံကာ၊ ရေမြေသနင်းမင်းတို့ကား၊ နတ်ရွာသူဂတိသို့ရောက်ခြင်း၏ တရားဖြစ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် ဝိသတိနိပါတ် ယောဟနဇာတ်၊ စတ္တာလိသနိပါတ်၊ ဥမ္မာဒန္တိဇာတ်၊ ပဏ္ဏာသနိပါတ် တေသကုဏဇာတ်၊ မဟာနိပါတ် သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်တို့၌ -

- (၁) ဓမ္မဉ္စရ မဟာရာဇ မာတာပိကူသု ခတ္တိယ ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန ရာဇာသဂ္ဂံ ဂမိဿတိ။
- (၂) ဓမ္မဉ္စရ မဟာရာဇ ပုတ္တဒါရေသု ခတ္တိယ ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန ရာဇာသဂ္ဂံ ဂမိဿတိ။
- (၃) ဓမ္မဉ္စရ မဟာရာဇ မိတ္တာမစ္ဆေသု ခတ္တိယ ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန ရာဇာသဂ္ဂံ ဂမိဿတိ။
- (၄) ဓမ္မဉ္စရ မဟာရာဇ ဝါဟနေသု ဗလေသု စ ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန ရာဇာသဂ္ဂံ ဂမိဿတိ။
- (၅) ဓမ္မဉ္စရ မဟာရာဇ ဂါမေသု နိဂ္ဂေမသုစ ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန ရာဇာသဂ္ဂံ ဂမိဿတိ။
- (၆) ဓမ္မဉ္စရ မဟာရာဇ ရဋ္ဌေ ဇနပဒေသု ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန ရာဇာသဂ္ဂံ ဂမိဿတိ။
- (၇) ဓမ္မဉ္စရ မဟာရာဇ သမဏေ ဗြဟ္မဏေသုစ ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန ရာဇာသဂ္ဂံ ဂမိဿတိ။
- (၈) ဓမ္မဉ္စရ မဟာရာဇ မိဂပက္ခိသု ခတ္တိယ ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန ရာဇာသဂ္ဂံ ဂမိဿတိ။
- (၉) ဓမ္မဉ္စရ မဟာရာဇ ဓမ္မေသု စိန္တော သုခုမာ ဟောတိ ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန ရာဇာသဂ္ဂံ ဂမိဿတိ။
- (၁၀) ဓမ္မဉ္စရ မဟာရာဇ ဣန္ဒ ဒေဝါ သဗြာဟ္မကာ သုစိန္တေန ဒီဝံပဏ္ဏာမာ ဓမ္မရာဇ ပမာဓဝါ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ (၁) ခတ္တိယ၊ ရေမြေကိုအစိုးရသော၊ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ မာတာဝိတူသု၊ မယ်တော် ခမည်းတော်တို့၌၊ ဓမ္မ၊ ကျင့်ဝတ်တရားငါးပါးကို၊ စရ၊ ကျင့်တော်မူလော့၊ ဣဓ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်၌၊ ဓမ္မ တရားကို၊ စရိတ္တာန၊ ကျင့်၍၊ ရာဇာ၊ မင်းမြတ်သည်၊ သဂ္ဂံ၊ နတ်ပြည်သို့၊ ဂမိဿတိ၊ ကြွတော်မူရလတ္တံ့။

(၂) ခတ္တိယ၊ ရေမြေကိုအစိုးရသော၊ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ ပုတ္တဒါရေသု၊ သားတော်သမီးတော် မိဖုရားတို့၌၊ ဓမ္မ၊ ကျင့်ဝတ်တရားငါးပါးကို၊ စရ၊ ကျင့်တော်မူလော့၊ ဣဓ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်၌၊ ဓမ္မ တရားကို၊ စရိတ္တာန၊ ကျင့်၍၊ ရာဇာ၊ မင်းမြတ်သည်၊ သဂ္ဂံ၊ နတ်ပြည်သို့၊ ဂမိဿတိ၊ ကြွတော်မူရလတ္တံ့။

(၃) ခတ္တိယ၊ ရေမြေကိုအစိုးရသော၊ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ မိတ္တာမစ္စေသု၊ မိတ်ဆွေ ခင်ပွန်းမျိုးတော်မတ်တော်တို့၌၊ ဓမ္မ၊ တရားကို၊ စရ၊ ကျင့်တော်မူလော့၊ ဣဓ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်၌၊ ဓမ္မ တရားကို၊ စရိတ္တာန၊ ကျင့်၍၊ ရာဇာ၊ မင်းမြတ်သည်၊ သဂ္ဂံ၊ နတ်ပြည် သို့၊ ဂမိဿတိ၊ ကြွတော်မူရလတ္တံ့။

(၄) ခတ္တိယ၊ ရေမြေကိုအစိုးရသော၊ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ ဝါဟနေသုစ၊ ဆင်ယဉ် မြင်းယဉ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဗလေသုစ၊ စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မ၊ တရားကို၊ စရ၊ ကျင့်တော်မူလော့၊ ဣဓ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်၌၊ ဓမ္မ တရားကို၊ စရိတ္တာန၊ ကျင့်၍၊ ရာဇာ၊ မင်းမြတ်သည်၊ သဂ္ဂံ၊ နတ်ပြည်သို့၊ ဂမိဿတိ၊ ကြွတော် မူရလတ္တံ့။

(၅) ခတ္တိယ၊ ရေမြေကိုအစိုးရသော၊ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ ဂါမေသုစ၊ ရွာသူ ရွာသားတို့၌လည်းကောင်း၊ နိဂမေသုစ၊ နိဂုံးသူနိဂုံးသားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မ၊ တရားကို၊ စရ၊ ကျင့်တော်မူလော့၊ ဣဓ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်၌၊ ဓမ္မ တရားကို၊ စရိတ္တာန၊ ကျင့်၍၊ ရာဇာ၊ မင်းမြတ်သည်၊ သဂ္ဂံ၊ နတ်ပြည်သို့၊ ဂမိဿတိ၊ ကြွတော်မူရ လတ္တံ့။

(၆) ခတ္တိယ၊ ရေမြေကိုအစိုးရသော၊ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ ရဋ္ဌေသုစ၊ တိုင်းသူ တိုင်းသားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဇနပဒေသုစ၊ ဇနပုဒ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မ၊ တရားကို၊ စရ၊ ကျင့်တော်မူလော့၊ ဣဓ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်၌၊ ဓမ္မ တရားကို၊ စရိတ္တာန၊ ကျင့်၍၊ ရာဇာ၊ မင်းမြတ်သည်၊ သဂ္ဂံ၊ နတ်ပြည်သို့၊ ဂမိဿတိ၊ ကြွတော်မူရ လတ္တံ့။

(၇) ခတ္တိယ၊ ရေမြေကိုအစိုးရသော၊ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ သမဏေသုစ၊ ရဟန်းသူတော်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏေသုစ၊ ပုဏ္ဏားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မ၊ တရားကို၊ စရ၊ ကျင့်တော်မူလော့၊ ဣဓ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်၌၊ ဓမ္မ တရားကို၊ စရိတ္တာန၊ ကျင့်၍၊ ရာဇာ၊ မင်းမြတ်သည်၊ သဂ္ဂံ၊ နတ်ပြည်သို့၊ ဂမိဿတိ၊ ကြွတော်မူရလတ္တံ့။

(၈) ခတ္တိယ၊ ရေမြေကိုအစိုးရသော၊ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ မိဂပက္ခိသု၊ သား ငှက်တိရစ္ဆာန်တို့၌၊ ဓမ္မ၊ တရားကို၊ စရ၊ ကျင့်တော်မူလော့၊ ဣဓ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်၌၊ ဓမ္မ တရားကို၊ စရိတ္တာန၊ ကျင့်၍၊ ရာဇာ၊ မင်းမြတ်သည်၊ သဂ္ဂံ၊ နတ် ပြည်သို့၊ ဂမိဿတိ၊

ကြွတော်မူရလတ္တံ့။

(၉) ခတ္တိယ၊ ရေမြေကိုအစိုးရသော၊ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ ဓမ္မံ၊ တရားကို၊ စရ၊ ကျင့်တော်မူလော့၊ သုစိဏ္ဍော၊ ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော၊ ဓမ္မော၊ တရားသည်၊ သုခံ၊ ချမ်းသာကို၊ အာဝဟတိ၊ ရွက်ဆောင်တတ်၏၊ ဣဓ၊ ဤပစ္စုပ္ပန်၌၊ ဓမ္မတရားကို၊ စရိတ္တာန၊ ကျင့်၍၊ ဘုရား၊ မင်းမြတ်သည်၊ သဂ္ဂံ၊ နတ်ပြည်သို့၊ ဂမိဿတိ၊ ကြွတော်မူရလတ္တံ့။

(၁၀) ခတ္တိယ၊ ရေမြေကိုအစိုးရတော်မူသော၊ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်၊ သဗြဟ္မ ကာ၊ ဗြဟ္မာနှင့်တကွကုန်သော၊ ဣန္ဒဒေဝါ၊ သိကြားနတ်မင်းတို့သည်၊ သုစိဏ္ဍောန၊ ကောင်းစွာကျင့်သဖြင့်၊ ဒိဝံ၊ နတ်ပြည်သို့၊ ပတ္တာ၊ ရောက်ကုန်၏။ ရာဇ၊ မင်းမြတ်သည်၊ ဓမ္မံ၊ တရားကို၊ မာပမာဒေါ၊ မေ့လျော့တော်မမူလင့်။

ညွှန်ပြချက် (၁) နှင့်အညီ၊ ဤကဲ့သို့ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ကဗျာစကားပြေရောစပ် ၍ အထပ်ထပ်ပြဆိုလိုက်သတည်း။

၁၀၅။ ။ စစ်ရှုံးရာသော အကြောင်းအရာဆယ်ပါးအကြောင်း

စစ်ရှုံးရာသော အကြောင်းဆယ်ပါးဟူသည်ကား -

- (၁) မင်းအမတ်စသည်တို့ ယစ်ဝသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။
- (၂) ပြည်သူအနာအဖျားများသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။
- (၃) စစ်သည်သူရဲနုလုံးပျော့ညံ့သောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။
- (၄) မင်းသည် မရဲသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။
- (၅) မကောင်းသောအခါ နက္ခတ်ကို ယှဉ်မိသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။
- (၆) သူကယတြာမန္တာန်အင်းအိုင် စီရင်သောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။
- (၇) ဆင်မြင်းမကောင်းသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။
- (၈) မင်းနှင့် အမတ်မညီညွတ်သောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။
- (၉) သူရဲကောင်းမရှိသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။
- (၁၀) ငတ်မွတ်ရှားပါးသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။

ဤဆယ်ပါးတည်း။

ရာဇသေဝက ဒီပနီကျမ်း၌လည်း၊ စစ်ရှုံးရာသော အကြောင်းဆယ်ပါးကို ဆင်တူကြောင်းတူသံကွဲလာသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- (၁) မင်းနှင့်အမတ်တို့ မညီမညွတ်ခြင်း။
- (၂) စစ်သည်ရဲမက်တို့ယုတ်ညံ့ခြင်း။
- (၃) ပြည်သူတို့ ငတ်မွတ်ခြင်း။
- (၄) စစ်သည်ရဲမက်တို့ကို စိတ်စက်ညှိုးလျော်အောင်ပြုခြင်း။

- (၅) ပြည်သူတို့အဖျားအနာများခြင်း။
- (၆) ရေမြေသနင်းမင်း၏ ကြောက်လန့်တတ်သော သဘောရှိခြင်း။
- (၇) အခါဇာတာနက္ခတမကောင်းခြင်း။
- (၈) ရန်သူက ဥပါယ်တမျှင်* ဌိလိမ္မာခြင်း။
- (၉) ဆင်မြင်းမကောင်းခြင်း။
- (၁၀) ပြည်စောင့်နတ်တို့ကိုမပသခြင်း။

ဤသို့အားဖြင့် ဆယ်ပါးအဖြစ်သတည်း။

* တမျှင်ဟူသည်ကား နိမိတ်ကိုဆိုသည်။

ထို့ကြောင့် စစ်သူကြီးအရာရှိခန့်ထား၍၊ ကျေးဇူးတော်ကို ခံရကုန်သောသူတို့သည်၊ အခါခပ်သိမ်း မင်းနှင့်မျှမတ်တို့ ညီညွတ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ စစ်သည်ရဲမက်ကောင်းတို့ကို မျိုးရိက္ခာပေး၍ မွေးမြူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ တိုင်းသူပြည်သားလူအများတို့၏ ဝပြောခြင်းကိုလည်းကောင်း တောင့်တ၍၊ စစ်သည်ရဲမက်တို့အား ထိုက်သောအခိုက်ကိုလွန်၍၊ အခွန်ဘဏ္ဍာကို တောင်းယူခြင်း၊ မခံမရပ်နိုင်အောင် များစွာရိုက်နှက်ပုတ်ခက်သတ်ဖြတ် ညှဉ်းမီးဆဲရေးနိုင်ထက် နှိပ်စက်ကလူပြုမှုခြင်းတို့ကိုမပြုပဲ၊ စစ်သည်ရဲမက်တို့၏စိတ်ကို ရွှင်လန်းစေခြင်း၊ တိုင်းသူပြည်သားတို့အား အဖျားအနာကင်းအောင် စောင့်မကြည့်ရှုခြင်း၊ မေတ္တာပွားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ရေမြေသနင်းမင်းတို့ ကြောက်လန့်တတ်လျှင်၊ ရေမြေသနင်းမင်းတို့အား ရဲမာန်ကိုဖြစ်စေခြင်း၊ စစ်ထွက်သင့်သောအခါကာလ ရေမြေသနင်းမင်းနှင့် မိဖုရားခေါင်ကြီးနှစ်ပါးတို့၏လည်းကောင်း၊ မိမိ၏လည်းကောင်း၊ ဇာတာစန်းလက် သန့်မသန့်၊ တိုင်နက္ခတ်ပြည့်နက္ခတ် စသည်တို့၏ ညှိုးမညှိုးများကို သိခြင်းလည်းကောင်း၊ တစ်ဖက်ရန်သူက ယတြာဆင်ခဲ့လျှင်၊ ထိုယတြာကို နှိပ်နင်းနိုင်အောင် အားထုတ်ခြင်းစသည်ကိုလည်းကောင်း၊ စစ်သွား စစ်တက်တို့၌ ရဲရင့်လိမ္မာအောင် ဆင်မြင်းတို့ကို ဆုံးမလေ့ရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပြည်စောင့်နတ်တို့အား ပသခြင်းကိုလည်းကောင်း ပြုကုန်ရာသည်။

အချိန်အခါမဟုတ်ပဲ၊ စစ်ထွက်ခြင်းစသည်ကိုပြုချေလျှင်၊ ပျက်စီးရာသော အကြောင်းကို လောကီကျမ်းများ၌သာ လာသည်မဟုတ် သာသနာတော်ကျမ်း၊ ဇာတ်နိပါတ်များ၌လည်း -

ကာလေ နိက္ခမနာ သာဓု နာကာလေ သာဓု နိက္ခမော၊ အကာလေန
ဟိ နိက္ခမ္ဘံ ဧကကမ္ဘိ ဗဟု ဇနော၊ နကိဉ္စိ အတ္ထံ ဇောတေတိ၊ ဧကံ သေနာဝ
ကောသိယံ။
ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ကာလေ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ကာလ၌၊ နိက္ခမနာ၊ ထွက်ခြင်းသည်၊ သာဓု၊ ကောင်းမြတ်၏။ အကာလေ၊ သင့်တင့် မလျောက်ပတ်သော အခါ၌၊ နိက္ခမော၊ ထွက်ခြင်းသည်၊ နာသဓု၊ မကောင်းမြတ်၊ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ အကာလေ၊ မသင့်တင့်မလျောက်ပတ်သောအခါ၌၊ နိက္ခမ္ဘံ၊ ထွက်ဖယ်ကြဉ်ရှောင်၍၊ ကောစိ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည်၊ ကိဉ္စိအနည်းငယ်မျှသော၊ အတ္ထံအကျိုးစီးပွားကို၊ နဇောတေတိ၊ မထွန်းတောက်ပစေနိုင်သည်၊ မပြီးစေနိုင်သည်၊ န မဟုတ်ချေသေး၊ အထခေါ၊ စင်စစ်သော်ကား၊ ဗဟုဇနောပိ၊ များစွာသောရန်သူသည်လည်း၊ ဧကကံ၊ မသင့်မတင့်မလျောက်ပတ်သောအခါ၌ ထွက်ဖယ်ကြဉ်ရှောင်သော တစ်ယောက်ထီးတည်းသော သူကို၊ သံပဝါရေတွာ၊ ဝန်းရံ၍၊ မဟာဝိနာသံကြီးစွာသော ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပေတိ၊ ရောက်စေ၏။ ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား၊ ဧကံသေနာ၊ ကျိုးစွန့်တို့သည်၊ ကောသိယံ၊ ဥက္ကုလေလစက်ဝန်းသည်၊ ပြောင်ရွှန်းတောက်ပလျက်၊ အတ္ထံ၊ တောင်အရပ်သို့ မကပ်ခင်စောစော နေတောတောက၊ သောသောကြွက်ကြွက်၊ ကြွေးကြော်လျက်လျှင် ထွက်မှားသော ခင်ပုပ်ကို၊ မဟာဝိနာသံ၊ ကြီးစွာသော ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပါပေန္တိ၊ ရောက်စေကုန်၏။ ဓိရော၊ ပညာရှိသည်၊ ဝိမိဝိဓါနည၊ ရှေးရှေးပညာရှိတို့ ထားအပ်သော ထုံးစံပဝေဏီအစုအဖွဲ့စီရင်ခြင်းကို သိသည်ဖြစ်၍၊ ပရေသံ၊ သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဝိဝရာနဂူ၊ အပေါက်အကြား အခွင့်ကိုရှာမိသိမြင်သည်ဖြစ်၍၊ သပ္ပာမိတ္တေ၊ အလုံးစုံကုန်သော ရန်သူတို့ကို၊ ဝသံကတွာ၊ မိမိအလို၌ပြုကာထား၍၊ ကောသိယောဝ၊ နေဝန်းစက်ရှင်သည်ဝင်ပြီးသည်မှ နောက်ကာလ၌၊ တွေးဆမြော်မြင်လျက်၊ ပြင်သို့ထွက်သော ငှက်ခင်ပုပ်ကဲ့သို့၊ တေးဘမ်းမနေနှင့် မကြောင့်မကြ ချမ်းသာရသည်၊ သိယာ၊ ဖြစ်ရာ၏။

စစ်ရေးမက်ရေးတို့၌၊ ပညာအဆင်အခြင် အမြော်အမြင်တရားကို အလွန်အလိုရှိအပ်၏။ ထွန်ကျစ်စာမြေစိုင့်ခဲကို အမှီသဟဲရ၍ မထေမဲ့မှုသော ဗီလုံးငှက်ကို မဆင်မခြင် အလျင်အမြန်ထိုးသုတ်ခြင်းကြောင့် ရင်ကွဲ၍ပျက်စီးဘူးသော သိမ်းစွန့်ငှက်ကဲ့သို့ အရေးပျက်က နောက်အဆက်ဆက်ပြော၍ မပြီးကဲ့ရဲ့အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်တတ်ချေသည်။

၁၀၆။ ။ စစ်အောင်ရာသော အကြောင်းအရာ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအကြောင်း

စစ်အောင်ရာသော အကြောင်းတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးဟူသည်ကား -

- (၁) စစ်စီရင်ရာ၌ လိမ်မာသောကြောင့် စစ်အောင်ရာသည်။
- (၂) မင်းနှင့် အမတ်ညီညွတ်သောကြောင့် စစ်အောင်ရာသည်။
- (၃) ပေးကမ်းခြင်း၌ အမျက်မရှိသောကြောင့် စစ်အောင်ရာသည်။
- (၄) စစ်သူကြီးခန့်ထား စီရင်တိုင်း သူရဲသူခက်တို့၌တည်သောကြောင့်

စစ်အောင်ရာသည်။

- (၅) သူရဲကောင်းများသဖြင့် အောင်ရာသည်။
- (၆) ဇာတာစန်းလက်ကောင်းသဖြင့် အောင်မြင်ရာသည်။
- (၇) မျိုးစေ့ရိက္ခာ ရေ၊ ဆန်၊ ထင်း၊ မြက် များသဖြင့် အောင်ရာသည်။
- (၈) ယတြာမန္တာန်ပြုသဖြင့် အောင်ရာသည်။
- (၉) မင်းစသော ပြည်သူတို့ အနာကင်းသဖြင့် အောင်ရာသည်။
- (၁၀) သူလျှိုကိုစေ၍ သူပြည်ရန်ဘေးအန္တရာယ် ကင်းမကင်း သိရသဖြင့် အောင်ရာသည်။
- (၁၁) ပြည်စောင့်နတ်ကို မပြတ်ပူဇော်သဖြင့်အောင်ရာသည်။
- (၁၂) ဆင်ကောင်းမြင်းကောင်းများသဖြင့် အောင်ရာသည်။

ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတည်း။

၁၀၇။ ။ စစ်ဖြစ်ရာသောအကြောင်းအရာ တစ်ဆယ့်သုံးပါးအကြောင်း

စစ်ဖြစ်ရာသောအကြောင်းအရာ တစ်ဆယ့်သုံးပါးဟူသော်ကား -

- (၁) နိုင်ငံအပိုင်းအခြားကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၂) ဥစ္စာကိုလိုသောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၃) ဆင်ကောင်း မြင်းကောင်းကိုလိုသောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၄) သမီးကညာလိုသောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၅) ကုန်းတိုက်ဥပါယ်ရှိသောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၆) သစ္စာဖောက်ပြန်သောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၇) စေပါသော ရာဇသံစကားကို အနိမ့်အကျမသိသောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၈) အဆွေအမျိုးကိုဖျက်သောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၉) မင်းတို့သည် မိမိမြို့ကို မစောင့်ရှောက်သောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၁၀) သူရဲသူခက်မရှိသောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၁၁) ကုန်သည်တို့ကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၁၂) ရန်ငြိုးဖွဲ့သောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။
- (၁၃) အမျက်ကြီးသောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။

ဤတစ်ဆယ့်သုံးပါးတည်း။

၁၀၈။ ။ မင်းတို့ထုံးတမ်းပြုစုခြင်းရောနှော၍ ပြအပ်သော မင်းကျင့်တရားများ အကြောင်း

တစ်နည်းအားဖြင့် မင်းကျင့်တရားတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးရှိကြောင်းနှင့် ကာမန္တကိ နီတိကျမ်း၊ ဟိတောပဒေသကျမ်းတို့၌လာသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

(၁) ကပါလသန္တိ။	(၉) အဒိဌနရသန္တိ။
(၂) ဥပကာရသန္တိ။	(၁၀) အဒိဌသန္တိ။
(၃) သန္တာနသန္တိ။	(၁၁) အတ္တမိသသန္တိ။
(၄) သင်္ဘသသန္တိ။	(၁၂) ဥပေဂ္ဂါဟသန္တိ။
(၅) ဥပညာသသန္တိ။	(၁၃) ပရိက္ခရသန္တိ။
(၆) ပဋိကာရသန္တိ။	(၁၄) ဥဒ္ဓိန္နသန္တိ။
(၇) သံယောဂသန္တိ။	(၁၅) ပရိဘူသနသန္တိ။
(၈) ပုရိသန္တရသန္တိ။	(၁၆) ခန္ဓာပနယသန္တိ၊ ကဉ္စနသန္တိ။
- လည်းခေါ်သည်။

ကပါလော ဥပကာရော၊ သန္တာနောသင်္ဘတော၊ ဥပညာ သော ပဋိကာရော၊ သံယောဂေါပုရိသန္တရော။

အဒိဌနရောအဒိဌော၊ အတ္တမိသော ဥပေဂ္ဂေါဟော၊ ပရိက္ခရောတတော ဆိန္ဒော၊ တထာစပရိဘူသနော။

ခန္ဓာပနယော သန္တိ၊ သောဠသော ပရိကိတ္တိတော၊ ဣတိသောဠ သကပါဟုသန္တိ သန္တိဝိစက္ခကာ။

ဟူ၍ဆို၏။

ကပါလော၊ သာမဥပါယ်တွင်ဆိုသည့်အတိုင်း အညီအညွတ် မိတ်ဖြစ်အောင် စေ့စပ်ခြင်း၊ ကပါလမည်သော သန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ဥပကာရော၊ ဒါနဥပါယ် တွင်ဆိုသည့်အတိုင်း မိတ်ဖြစ်အောင် ဥစ္စာပစ္စည်းပေးကမ်း၍ စေ့စပ်သော ဥပကာရ မည်သော သန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ သန္တာနော၊ သမီးနမည်ကိုပေး၍ မိတ်ဖြစ်အောင် စေ့စပ်သောသန္တာနမည်သော သန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး၊ သင်္ဘတော၊ အသက်ထက်ဆုံး မပျက်မစီး၊ ဆင်းရဲအတူ၊ ချမ်းသာအမျှဖြစ်ပါမည် ခံဝန်စာချုပ်ထား ၍ မိတ်ဖြစ်အောင် စေ့စပ်သော* သင်္ဘတမည်သောသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ဥပညာ သော၊ အစေ့အစပ်မိတ်ဖြစ်ရလျှင်၊ ထိုက်လျော်သောအကျိုးတစ်စုံတစ်ခု၏၊ ဧကန်ပြီးစီး မည်ကို ညွှန်ပြ၍၊ ပြုအပ်သော မိတ်ဖွဲ့ခြင်းအစေ့အစပ်ဟူသော ဥပညာသသန္တိဂုဏ်ကို လည်းကောင်း၊ ပဋိကာရော၊ ကျွန်ုပ်က သင့်အား မည်ကဲ့သို့ အကျိုးစီးပွားကို ရှေ့မှ ဆောင်ဘူးပါသည်။ ကျွန်ုပ်အားလည်းသင်က ကျွန်ုပ်ကျေးဇူးရှိတူးသည်ကို ထောက်၍၊

ကျေးဇူးပြုစေချင်ပါသည်ဟုပြောဆို၍ အစေအစပ် မိတ်ဖွဲ့သော ပဋိကာရမည်သောသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ တစ်နည်းကား။ ။ ပဋိကာရော၊ သင်၏ဤကဲ့သို့သောအကျိုးစီးပွားကိုရွက်ဆောင်ပါမည်။ ငါ၏အကျိုးစီးပွားကိုလည်း ဤကဲ့သို့ဆောင်ပါဟုပြောဆို၍ အစေအစပ်မိတ်ဖွဲ့သောပဋိကာရမည်သောသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ သံယောဂေါ၊ မည်သည့်မင်းထံ၌ပေါင်းဆုံစေစပ်ရလျှင် မည်သည့်အကျိုးကို ရလိမ့်မည်ဟုပြောဆို၍၊ တစ်ခုသောအကျိုးကိုစွဲကောင်းစွာပြုပြီးလျှင်၊ တစ်နေရာ၌သွား၍စေစပ်မိတ်ဖွဲ့ခြင်းမည်သောသံယောဂသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ပုရိသန္တရော၊ စစ်သူကြီးနှစ်ယောက်အလိုရှိရာပြောဆို စာပေချုပ်၍ မိတ်ဖွဲ့စေစပ်ခြင်းဟူသော ပုရိသန္တရသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ အဒိဋ္ဌနရော၊ သင်ရန်သူမင်းအလိုရှိရာကို ပြုသမျှလိုက်နာပါမည်၊ အလိုရှိသည်ကိုသာ စာချုပ်ရေးသားပြုပါတော့၊ သဘောတူပါမည်ဆို၍ မိတ်ဖွဲ့စေစပ်ခြင်းဟူသော အဒိဋ္ဌနရသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ အဒိဋ္ဌော၊ နိုင်ငံတစ်စိပ်တစ်ဒေသကို စာချုပ်နှင့်ပေး၍၊ မိတ်ဖွဲ့စေစပ်ခြင်းဟူသော အဒိဋ္ဌသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ အတ္တမိသော၊ မိမိစစ်သည်အလုံးကို ရန်သူသို့အပ်နှင်း၍၊ မိတ်ဖွဲ့စေစပ်ခြင်းဟူသော အတ္တမိသသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ဥပေဂ္ဂါဟော၊ အသက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ အသက်ကိုချမ်းသာပေးပါ၊ အလိုရှိ သမျှ ဥစ္စာပစ္စည်းကို ယူပါဟု ဥစ္စပစ္စည်းအလုံးကိုပေး၍၊ မိတ်ဖွဲ့စေစပ်ခြင်းဟူသော ဥပေဂ္ဂါဟသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ပရိက္ခရော၊ ကျီကြတိုက်တို့၌တွေ့ရှိသော ဥစ္စာပစ္စည်း အစိတ်အပိုက်ကိုပေး၍သော်လည်းကောင်း၊ အလုံးစုံကိုပေး၍သော်လည်းကောင်း၊ မိတ်ဖွဲ့စေစပ်ခြင်းဟူသောပရိက္ခသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ တတော၊ ထိုမှတပါး၊ ဥစ္စိန္နော၊ နိုင်ငံ၌အခွန်အဆီ ထွက်သောကောင်းရာအရပ်ကိုပေး၍၊ မိတ်ဖွဲ့စေစပ်ခြင်းဟူသော ဥစ္စိန္နသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ တထာစ၊ ထို့ပြင်လည်း၊ ပရိဘူသနော၊ နိုင်ငံက၊ ထွက်သမျှအခွန်ကိုပေး၍၊ မိတ်ဖွဲ့စေစပ်ခြင်းဟူသော ပရိဘူသနသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာပနယော၊ တစ်နှစ်လျှင် မည်ရွေ့မည်မျှပေးပါမည် ပိုင်းခြား၍၊ ပိုင်းခြားရအခွန်ကိုထမ်းဆောင်ကြပ်မပေးသွင်းရသော မိတ်ဖွဲ့စေစပ်ခြင်း ဟူသော ခန္ဓာပနယသန္တိဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့၊ သန္တိ၊ သန္တိဂုဏ်ကို၊ သောဠ သော၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏၊ ဟူ၍၊ ပရိကိတ္တိတော၊ ဟောကြားအပ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ သန္တိ၊ သန္တိဂုဏ်ကို၊ သန္တိပိက္ခကော၊ သန္တိဂုဏ်ကိုသိသော ပညာရှိ တို့သည်၊ သောဠသကံ၊ ဆယ့်ခြောက်ခုဟူ၍၊ ပါဟု၊ ဆိုကုန်၏။

* ဤသတ်တမည်သော သန္တိဂုဏ်သည်၊ ကိုယ်စိတ်မခြား၊ အသက်ထက်ဆုံး မပျက်မစီး၊ နှိပ်ချုပ်ထား၍၊ ကောင်းတူဆိုးဘက်ထား၍ ခိုင်ခံ့ခြင်းမိတ်ဖွဲ့သောကြောင့်၊ ဇမ္ဗူဒေသတစ်ခုကို၊ အလယ်၌ ဖြတ်သောအတုံးနှစ်ခုသည်၊ အရည်အဆင်းမကွဲမပြားသကဲ့သို့ ရွှေတုံးနှင့်တူသော မိတ်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ကဉ္စသန္တိဂုဏ်ဟူ၍လည်းခေါ်သည်။

ရာဇဝေါဒပကိဏ္ဍကလင်္ကာရခိုင်ရာဇဝင်ထွက် ၄ ပိုဒ်

၁။ ထိုမှတစ်သွယ်၊ သိလွယ်အပ်ရော၊ ရှေးထုံးလာကား၊ ရာဇပဝရ၊ စသည်နွယ်ရိုး၊ မင်းမျိုးတကာ၊ ကရိယာစု၊ ဆယ့်ငါးခုကို၊ ဇမ္ဗူသခင်၊ ရွှေနားတင်လော့၊ ဆင်ထက်မြင်းထက်၊ အိပ်စက်မအပ်၊ သူရပ်တိုင်းပြည်၊ ကွေ့လည်စေသူ၊ ကိုယ်တူရောက်လာ၊ ပြစ်ဆာလွတ်ကင်း၊ ရွှေနန်းတွင်းဝယ်၊ စပွယ်ခံမြဲ၊ ရှောင်လွှဲတခြား၊ ဆောင်တစ်ပါးတွင်၊ ယွင်းမှားအိပ်နေ၊ မပြုလေရာ၊ အရသာကို၊ စားပါလစ်ဟင်း၊ ခံတွင်းတော်က၊ မကျရချေ၊ အနေမလျော်၊ ဝတ်လဲတော်ကို၊ အပေါ်တစောင်း၊ ဥက္ခေဒတော်တွင်၊ မတင်မအပ်၊ မီးယပ်မိန်းမ၊ သူကာလပြီ၊ ရာသီအလျောက်၊ ထိုနှစ်ယောက်ကို၊ ရွှေမှောက်အပါး၊ မထားစေသင့်၊ အခွင့်ကြီးငယ်၊ ခိုင်းပယ်သမှု၊ အနုအရင့်၊ ချိန်သင့်ဆိုတတ်၊ တည့်မတ်သည်ပင်၊ ထွက်ဝင် စကား၊ မမှားစကောင်း၊ အလောင်းကစား၊ ပျော်ပါးမြူးရွှင်၊ သဘင် အိတ်သွန်၊ မလွန်စကောင်း၊ ရှေးထုံးဟောင်းကို၊ တိမ်းစောင်းပျောက်ပျက်၊ ရက်စက်ရန်ကြမ်း၊ မသွမ်းစေရာ၊ ရတနာတက်တိုး၊ မင်းကျိုးပြီး ယောင်၊ ဆောင်နိုင်သူအား၊ မမှားစေအပ်၊ ခရီးလပ်တွင်၊ မြေအပြင်ဝယ်၊ ခြေကျင်တစ်ပါး၊ မသွားအပ်လေ၊ တတွေမှတ်သား၊ အစားအစာ၊ ကောင်းစွာချက်ပြုတ်၊ အဖုတ်အကျော်၊ ဆက်လာသော်လည်း၊ ကိုယ်တော်ထိပါး၊ မစားအပ်ကောင်း၊ နွံပြောင်းပတ်ရစ်၊ ပိတ်ချစ်ထူရာ၊ အိမ်သာအဝင်၊ သန့်စင်တရေး၊ ဟစ်ကြွေးခွန်လွှား၊ ကစားအမှု၊ မပြု ရှောင်ခွာ၊ သတ္တဝါတွင်၊ အရောအငင်၊ ပြည်ရှင်တကာ၊ မပြုရာတည်း၊ ပဉ္စာဒသ၊ ရာဇဥပဒ်၊ ပစ်လွှတ်ကင်းရှောင်၊ အရောင်မညှိုး၊ တန်းခိုးလည်းပွင့်၊ ဘုန်းတန်းမြင့်သည်။ ။ ချီးပင့်နောင်လာ မညှိုးတည်း။

၂။ ပြည်ကြီးအချာ၊ ဧကရာတို့၊ သမာတရား၊ ရှစ်ပါးအံ့ဘွယ်၊ မင်းဝယ်ကျင့်အပ်၊ ပညပ်ကျမ်းလာ၊ ပညာအမြင်၊ ဆင်ခြင်ရှေ့နောက်၊ မကောက်မယွန်း၊ ဖြောင့်တန်းသိတတ်၊ တည့်မတ်အယူ၊ ခိပ်ဖြူဖြန့်လွှား၊ တိုင်းတစ်ပါးနှင့်၊ စကားမိတ်ဝင်၊ ချစ်ခင်များစေ၊ ကျမ်းဂန်ဖွေ၍၊ ဗေဒင်ဟူးရား၊ နေသွားလကြတ်၊ ဥပဒ်မကောင်း၊ တိမ်းစောင်းဖြောင့်ဖြောင့်၊ ရှစ်ထွေအင်္ဂါ၊ စုံစွာပြည့်ဖြိုး၊ မျှူးရိုးမတ်မွန်၊ ကလွန်သူထက်၊ လက်သားအပေါင်း၊ ဆင်ကောင်း မြင်းကျော်၊ ထင်ပေါ်တစ်ချက်၊ ရန်မက်လောဘ၊ ဒေါသမထူ၊ ပြည်သူလုပ်ခွန်၊ မှန်ကန်ပြည့်သွင်း၊ ရွှေနန်းတွင်ခွဲ

မင်းမိဖုရား၊ မင်းသားမင်းဆွေ၊ များစေသောင်းသောင်း၊ လူအပေါင်း
၌၊ အကြောင်းရှိလာ မင်းအာဏာနှင့်၊ တန်ရာလွတ်သင့်၊ နိမ့်မြင့်
အပြစ်၊ စိစစ်တော်မူ၊ မည်သူမည်ဝါ၊ စာနာမထောက်၊ ဒဏ်ရောက်
ဒဏ်ပေး၊ တရားမဟူပြင်သူကိုယ်သား၊ မခြားစအပ်၊ လစ်လပ်မဟင်း၊
မင်းအခင်းကို၊ မျှော်တင်းစုံစေ၊ မင်းခလေးဖြင့်၊ မမေ့မလျော့၊ မပေါ့
မပြီး၊ မင်းလက်သုံးသည်။ ။ ရှေးထုံးသက်သေ စုရုံးတည်း။

၃။ ထိုမှတစ်ခင်း၊ မင်းတို့ကြည့်ရာ၊ မိစ္ဆာနုလုံး၊ မသုံးစကောင်း၊ မတောင်းတအပ်၊
သုံးရပ်အင်္ဂါ၊ ရှေးအမှာကား၊ မြို့ရွာတိုင်းခန်း၊ သူနန်းသူပြည်၊ လက်ရုံး
ရည်နှင့်၊ ကြံစည်မှောက်မှား၊ တရားမရ၊ အမေ့လျှင်၊ လောကသနင်း၊
မင်းကောင်းမေ့တာ၊ မပြုရာတည်း၊ ဖွေရှာဆေးဝါး၊ မန္တရားနှင့်၊ တိုးပွား
မာန်ဟုန်၊ မေ့ရန်ကြိမ်ဖန်၊ မလွန်စကောင်း၊ တစ်ကြောင်းမှတ်ရာ၊
သတ္တဝါကို၊ မြန်စွာသုသား၊ စားစလိုချင် မခင်တောင်းတ၊ မရှိရတည်း၊
ရာဇတိတွာ၊ တစ်ထုံးလာကား၊ နရာနရ၊ ဒေဝစောစီး၊ ရှင်မင်းကြီး
လည်း၊ ရှေးတီးပုံစံ၊ နည်းနာခံလော့၊ ခြွေရံမလျော်၊ ကိုယ်တော် နီးကပ်၊
မသုံးအပ်သည်၊ ဂဗ္ဘမိဝမ်း၊ ရုန်းကြမ်းဖွားလာ၊ အင်္ဂါမစုံ၊ မလုံ ကာယ၊
ပြင်းပြဝေဒနာ၊ ရောဂါရှိသူ၊ အနုတမျိုး၊ တီးတိုးလန့်ဖျတ်၊
ကြောက်တတ်သသူ၊ လူအလွှာ၊ တလီပျက်ချော်၊ သရော်ဟော့ရမ်း၊
လူသွမ်းတစ်ဦး ကျေးဇူးကုန်ပြန်၊ အရွယ်လွန်ပြီး၊ အသက်ကြီးမှိုင်း၊
ထုံးပိုင်းခြား၊ လူကားအနွယ်၊ လူငယ်တစ်ယောက်၊ သေသောက်ကြိုး
မျိုး၊ မယားခိုးတတ်၊ ပယ်ဖြတ်ကင်းရှောင်၊ ကတောင်ချောက်ချား၊
မင်းပါးမသင့်၊ အခွင့်မလှ လူငါအသည်။ ။ မင်းကမစေမသုံးတည်း။

၄။ မင်းရေးမင်းရာ၊ လိမ္မာသဖြင့်၊ ဆိုသင့်ဆိုနည်း၊ ကမ္ပည်းသံပိုင်း၊ အလှိုင်း
တကြီး၊ စံမှီးချိုသာ၊ လင်္ကာတစ်ရပ်၊ ဖေါ်ပညပ်အံ့၊ စစ်ကွပ်စစ်မျှ၊ ထူး
ဝိသေသ၊ မြို့ပြကျေးရွာ၊ ကြီးစွာမင်းခွင့်၊ မပေးသင့်သည်၊ နိမ့်မြင့်ပိုင်း
ခြား၊ မှတ်သားစေစေ၊ ရသေ့ရဟန်း၊ မာန်ကျန်းထောင်လွှား၊ ပုဏ္ဏား
တတည်း၊ မကြည်လွန်ကြူး၊ အရူးတစ်ယောက်၊ ဦးစောက်အလား၊
စကားပြက်ရယ်၊ လူငယ်လည်းကောင်း၊ တစ်ကြောင်းတစ်မူ၊ ငြူစုရာ၊
လွန်စွာမိန်းမ၊ ငါလတစ်ဦး၊ ကျေးဇူးယွင်းယို၊ သူအိုဖေါက်ပြန်၊ မကျန်
စရိုး၊ ခုနစ်မျိုးတွင်၊ ကိုယ်ကျိုးကိုယ်ရှာ၊ သယံတော်အား၊ သဒ္ဓါပွား၍၊
မင်းဖျားပြည့်ရှင်၊ တိုင်းခွင့်အုပ်ကွပ်၊ အခွင့်အပ်မူ၊ ရိပ်ပင်သိက္ခာ၊ ပါယ်
လေးရွာ၌၊ ဆရာလည်းချစ်၊ ဒကာနစ်လိမ့်၊ အပြစ်များစွာ၊ ပုဏ္ဏား

သာလျှင်၊ မိစ္ဆာကျင့်တန်၊ အလွန်ပြုရာ၊ အယူမှာလည်း၊ ဆိုရာဆိုမိ၊
တိုင်းပြည်အိလျက်၊ မသိတရား၊ သူငယ်သားမူ၊ အမှားစာစေ၊ မိန်းမ
ပေးကား၊ ပြည်မွေတတ်စွ၊ လောဘထူရိုး၊ လူမိုက်မျိုးမူ၊ တန်ခိုးနိုင်ရာ၊
မျက်နှာကြီးငယ်၊ သွယ်ဝယ်စရိုက်၊ ဂတိလိုက်၏။ လူမိုက်ပမာ၊ ဇရာ
ရွယ်လွန်၊ သူငယ်ပြန်တုံ၊ မှန်ကန်မရှိ၊ ပြည်သာရိအံ့၊ ကစိုကစက်၊
ရောရှက်တိမ်းပါး၊ အသုံးမှားသော်၊ သမားမိုက်စွာ၊ သူနာသွေးဆုတ်၊
အကျိုးယုတ်သည်။ လက်ခုပ်ရေရိုလုံး* တစ်နှုန်းတည်း။

* ရိုလုံးမှာ မူစာအတိုင်းဖြစ်သည်။ ရေကိုလက်ဖြင့်ခတ်ဖြတ်သကဲ့သို့ ရောဂါအစဉ်မပြတ် ဆိုလိုဟန်
တူသည်။

ရှေးဟောင်းပုရပိုဒ်မှာတွေ့သော ရာဇဝါဒလင်္ကာ ၂ ပိုဒ်

၁။ ပြည်ကြီးဥက္ကဋ္ဌ၊ တရားလွတ်၍၊ ယွင်းချွတ်မှောက်မှား၊ သည်နှစ်ပါးမူ၊
သားဥပရာ၊ တေဇာလွှဲပတ်၊ အိမ်ရှေ့နတ်နှင့်၊ မျှမတ်သူဌေး၊ မြို့ကျေး
တိုင်းသူ၊ ရှင်လူအများ၊ တရားမဖြောင့်၊ ကိုယ်စောင့်မြေစောင့်၊ အာ
ကာစောင့်သား၊ နတ်ကောင်းဘာဝ၊ ဥဏှာအမှု၊ သီတဝဿာ၊ ဝလာ
သဖြစ်၊ နတ်လေးစစ်နှင့်၊ မဟာရာဇ်အစ၊ ကာမခြောက်ရွာ၊ ကမလာ
ဟန်၊ ဘူမဏ္ဍရ၊ ရှိသမျှတွင်၊ အရိယဇာတ်၊ ဗြဟ္မာနတ်မှ၊ မလွတ်များ
ထွေ၊ တရားသွေ၍၊ လနေလမ်းထောင့်၊ မဖြောင့်ခမ်း၊ လေကြီးသည်
ထန်၊ အလာသန်၍၊ ဗိမာန်လုံးစုံ၊ ကောင်းကင်ဘုံလည်း၊ ရွှေတုံချောက်
ချား၊ ရှိသောအားကြောင့်၊ နတ်များနောက်ကျ၊ ဥတုသုံးမျိုး၊ မညီနိုး
တည့်၊ မိုးလည်းမမှန်၊ ရွာသွန်ရကား၊ ငါးပါးအခါ၊ ကောက်မှာပြီးလွှေ၊
မတွေ့ရေမိုး၊ မပြီးခွန်နက်၊ အထွက်မသန်၊ ချက်သည်ဆန်မူ၊ ဥတ္တဏှာ
လ၊ သုံးဆောင်ကလည်း၊ ရသယွင်းယို၊ အသက်တိုဟု၊ မြွက်ဆိုသော
လျောက်၊ အကြောင်းထောက်သော်၊ တစ်ယောက်လူမင်း၊ တရားယွင်း
က၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ၊ မြို့ပြလူရွာ၊ လူ၌သာလျှင်၊ ပျက်ရာ၏ဟူ၊
မယူသာချေ၊ သုံးဘုံတွေမှာ၊ သာဝသေသ၊ သဗ္ဗပညတ်၊ လုံးစုံမှတ်၍၊
လူနတ်ဗြဟ္မာ၊ တရားကွာသည်။ ။ ရာဇပဌာနအရေးတည်း။

၂။ လူမင်းတစ်ပါး၊ ချွတ်ယွင်းမှားက၊ တရားလက်လွတ်၊ မေ့ကုန်တတ်မူ၊ တိုင်း
သူပြည်သား၊ အများရှိသမျှ၊ လောကတိမ်းစောင်း၊ အကြောင်းဆင့်
ဆင့်၊ ချောက်ချားခြင်းကြောင့်၊ ယခင်စကား၊ အသင့်အားဖြင့်၊ မျှမျှား
မတ်ခေါင်၊ တရားရှောင်၍၊ မြားမြောင်စစ်စီး၊ ကြီးသားရမ္မက်၊ နှိုင်းဘွယ်
ခက်မျှ၊ ရက်ရက်ရောရော၊ မောသောထူတိ၊ လောဘမြို့လျက်၊ အဂတိ

ရပ်၊ ကိုယ်ကြပ်ရောက်လစ်၊ မွန်းကျပ်နစ်သော်၊ မပြစ်မမှား၊ ချစ်သနား
 ၍၊ ဝမ်းပါးမြောက်မှု၊ လစ်လျူရှုဟု၊ လေးခုပြဟွစိုရ်၊ ပျက်ယွင်းယို
 မြို့၊ ကိုယ့်သာကိုယ်ခွင့်၊ လိုလွန်ကျင့်လျက်၊ အရှင်စီးပွား၊ ပြည်စီးပွား
 ကို၊ ထောက်ထားမငဲ့၊ နှိုင်းမရှုံ့တည့်၊ ပြည်ထဲအရေး၊ ရှုပ်ထွေးမသင်၊
 ပုပ်ဆွေးဖြင့်လည်း၊ ဆင်ခြင်မဲ့ငြား၊ လျှပ်စားဖြတ်စား၊ ဖျံအကြားဝယ်၊
 တရားကွယ်ဖြုတ်၊ မြေခွေးယုတ်သို့၊ ခွန်တုတ်ယူသိမ်း၊ မငြိမ်းပြည့်ရွာ၊
 မသာမြို့ပြ၊ မဝကုတ်၊ နိုင်ငံလုံးစုံ၊ နိဂုံးနိဂုံး၊ လျှလျှိုက်လျက်၊ ပိုက်တံ
 ငါဖွဲ့၊ ပမာကဲ့သို့၊ ရုပ်သဲ့ကုန်စင်၊ ခေါ်ငင်တောင်းယူ၊ လူအကံငါ
 ဟူရသွယ်လိ၊ ယုတ်မာဘိ၍၊ ပြည်ကြီးလောင်စာ၊ ဖြစ်တို့ရာသည်။ ။
 ဗိုလ်ပါတလုံနွေးနွေးတည်း။

၁၀၉။ ။ စလွယ်အကြောင်း

အရှင်စိုးမင်းတို့မှစ၍၊ စလွယ်တင်မျိုးမတ်ပုဏ္ဏားတို့ ကျင့်ဝတ်ကား၊ ဆယ်ပါး
 အပြားရှိ၏။ ဆယ်ပါးဟူသော်ကား -

- (၁) ကိုယ်နှုတ်ငြိမ်သက်ခြင်း။
- (၂) ကိုယ်နှုတ်ကိုဆုံးမခြင်း။
- (၃) ကိလေသာကို ခေါင်းပါးအောင်ခြိုးခြံခြင်း။
- (၄) စင်ကြယ်ခြင်း။
- (၅) ရောင့်ရဲခြင်း။
- (၆) သည်းခံခြင်း။
- (၇) သဘောဖြောင့်မတ်ခြင်း။
- (၈) ရတနာသုံးပါး၌ဆည်းကပ်ခြင်း။
- (၉) သူတစ်ပါးကိုသနားလေ့ရှိခြင်း။
- (၁၀) အမှန်အကန်ပြောဆိုလေ့ရှိခြင်း။

ဤသို့လျှင် ဆယ်ပါးဖြစ်သတည်း။ ဤဆယ်ပါးကိုလည်း၊ လောကီသင်္ကန်းကျမ်းများ
 မှာပင်ဆိုသည်။

စလွယ်အကြောင်းအမိန့်တော်

ဘုန်တော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော ဆင်ဖြူသခင် အရှင်ဘဝရှင်မင်း
 တရားကြီးဘုရား အမိန့်တော်ရှိသည်။ ငါအရှင်ဧကရာဇ် မင်းမြတ်တို့ဝယ်၊ မင်းမြောက်
 တန်ဆာ ငါးပါးနှင့် စလွယ်အစရှိသော တန်ဆာရတနာမျိုးတို့ကို စုပုံခင်းကျင်း၍၊
 ရှေ့ဘေးလောင်းတော် ဘိုးလောင်းတော်တို့ လက်ထက်ထုံးစံနှင့် အဘိသိက်ခံတော်

မူခြင်းသည်။ ပစ္စုပ္ပန်အစီးအပွားများစေခြင်းငှာသာ ခံတော်မူသည်မဟုတ်၊ မင်းမျိုး၊
 ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သဌေး၊ ဆင်းရဲသားစသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ချမ်းသာ၍၊ မဂ်ဗိုလ်နိဗ္ဗာန်
 ရောက်စေခြင်းငှာ၊ မင်းကျင့်တရားကို ကျင့်ဆောင်တော်မူသည်။ အဘိသိက်ခံတော်
 ခြင်းဖြစ်သည်။ မောင်အိမ်ရှေ့မင်းမှစ၍၊ မင်းညီမင်းသား၊ မှူးတော်မတ်တော်တို့ စလွယ်
 အသနားတော်ခံကြရသည့်လူတို့မှာလည်း၊ လှပယဉ်ကျေး တင့်တယ်စေခြင်းငှာ၊ သနား
 တော်မူသည့် တန်ဆာဖြစ်သည်ဟု ယူကြရမည်မဟုတ်၊ ပဉ္စသီဝါးပါးစသော မင်းညီ
 မင်းသား မှူးမတ်တို့စလွယ်တင်ကျင့်ဝတ်တရားနှင့်အညီ၊ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို ချမ်း
 သာငြိမ်ဝပ်အောင်ထိန်းသိမ်း၍ အုပ်ချုပ်စီရင်စီမံမည်၊ သနားတော်ခံစေခြင်းဖြစ်သည်။
 ခပ်သိမ်းသော ဆင်းရဲသား ကျွန်တော်အပေါင်းတို့ ချမ်းသာငြိမ်ဝပ်အောင်၊ အဓိဋ္ဌာန်
 ပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ရမည့် စလွယ်သနားတော်မူခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အမြန်လုံးသွင်း၍၊
 မင်းညီမင်းသား မှူးမတ်တို့ စလွယ်တင်ကျင့်ဝတ်တရားကို မလစ်မလင်းမယွင်းမယို
 စေရအောင်ကျင့်၊ သနားတော်မူသည့် စလွယ်ကိုလည်း၊ မောင်အိမ်ရှေ့မင်းနှင့် တွင်း
 ပြင်ချုပ်ကိုင်စီရင်သူ လူကြီးတို့မှာ နေ့တိုင်း အမြဲတက်သက်ဝင်ထွက်သည့်ကာလ
 ဆောင် ရွက်ကြစေ။

၁၁၄၆ ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်ကျော် ၁ ရက်နေ့၊ မြေနန်းတွင် နာခံသီရိနန္ဒစည်သူ
 တွင်ပြန်သည်။

အခန်းကြီး ၂၊ အခန်းငယ် ၅

၁၁၀။ ။ မိဖုရားခေါင်ကြီးမှစ၍ မိဖုရားတို့ ကျင့်ရာမဟေသီဓမ္မတို့ကိုပြပေအံ့

မင်းမိဖုရားတို့၏ ဂုဏ်သည်၊ အာဟာရိမဂ္ဂုဏ်၊ အနာဟရိမဂ္ဂုဏ်အားဖြင့် ၂ပါး
 အပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ပြုပြင်၍ဖြစ်စကောင်းသော ဂုဏ်သည်၊ အာဟာရိမဂ္ဂုဏ်
 မည်၏။ ပြုပြင်၍မဖြစ်စကောင်းသော ဂုဏ်သည် အနာဟရိမဂ္ဂုဏ်မည်၏။ ထိုနှစ်ပါး
 တို့တွင် အနာဟရိမဂ္ဂုဏ်သည်လည်း၊ သမ္ပယောဂင်္ဂဂုဏ်၊ ပဟာနင်္ဂဂုဏ်အားဖြင့်နှစ်
 ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် ပြည့်စုံသော ထင်ရှားရှိသောဂုဏ်သည်သမ္ပယောဂင်္ဂ
 ဂုဏ်မည်၏။ ပယ်အပ်သော ထင်ရှားမရှိသောဂုဏ်သည် ပဟာနင်္ဂဂုဏ်မည်၏။
 ထိုဂုဏ်အပေါင်းတို့တွင်၊ အာဟာရိမသမ္ပယောဂင်္ဂဂုဏ်ကို ရှေးဦးစွာပြအံ့။
 မိဖုရားခေါင်ကြီး အမှူးရှိကုန်သော မင်းမိဖုရားတို့သည် -

- (၁) ပုဗ္ဗဌာယိနီ။ (၄) မနာပစာရိနီ။
- (၂) ပစ္ဆာနိပါတိနီ။ (၅) ဝိယဝါဒိနီ။
- (၃) ကိကာရပဋိသာဝိနီ။ (၆) အနတိစာရိနီ။

ဟူသော အင်္ဂါလက္ခဏာခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံစေရန်ရာသည်။ ထိုခြောက်ပါးတို့တွင် -

- (၁) အရှင်စိုးရမင်းတို့ကိုမြင်လျှင် နေရာမှမီးလောင်သကဲ့သို့ အဆောတလျင်ထလေ့ရှိသည်ကား၊ ပုဗ္ဗဌာယိနီမည်၏။
- (၂) အရှင်စိုးမင်းတို့ ထိုင်သည်ရှိသော်၊ ထိုအရှင် စိုးမင်းအား ယပ်လေခပ်ခြင်း စသည်ကိုပြု၍ နောက်မှထိုင်လေ့ရှိသည်ကား ပစ္ဆာနိပါတိနီမည်၏။
- (၃) အရှင်မင်းကြီး၊ အရှင်မင်းကြီးအား အဘယ်အမှုကိုပြုအံ့နည်းဟု နှုတ်ဖြင့်တင်လျှောက်မေးမြန်းလေ့ရှိသည်ကား၊ ကိကာရပဋိသင်္ဂဟနီမည်၏။
- (၄) အရှင်စိုးမင်း၏ နှစ်သက်ဖွယ်ကိုသာလျှင် ကျင့်လေ့ရှိသည်ကား၊ မနာပစာရိနီမည်၏။
- (၅) အရှင်စိုးမင်း၏ ချစ်ဖွယ်ကိုသာ ဆိုလေ့ရှိသည်ကား၊ ပိယဝါဒီနီမည်၏။
- (၆) အရှင်စိုးမင်းကိုထား၍ ယောက်ျားတစ်ပါးသို့ စိတ်ဖြင့်သော်လည်း မညွတ်ခြင်း အလေ့ရှိသည်ကား၊ အနုတိစာရိနီ မည်၏။

စကြာမင်း၏ မြောက်ကျွန်းသူ ရတနာ၊ မဒ္ဒရာဇ်တိုင်းသူ ရတနာတို့သည်၊ ဤအင်္ဂါလက္ခဏာများနှင့် ပြည့်စုံကြောင်းကို မဟာသုဒဿနသုတ်၌ ဟောတော်မူသည်။ စကြာမင်းတို့မိဖုရား ရတနာကား၊ မြောက်ကျွန်းမှလည်းကောင်း၊ မဒ္ဒရာဇ်တိုင်းမှလည်းကောင်း နတ်တို့ ယူဆောင်၍ပို့လာရ၏။ မဒ္ဒရာဇ်တိုင်းကား၊ မိန်းမမြတ်၊ မိန်းမမွန်တို့၏ ဖြစ်ပွားရာ အရပ်တည်း။ ထိုအင်္ဂါလက္ခဏာတို့တွင် အနုတိစာရိနီ အင်္ဂါလက္ခဏာကား အလွန်ပြည့်စုံခဲ့၏။ ထိုအင်္ဂါလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော မိန်းမတို့ကား၊ ပစ္စက္ခဘဝ၌ပင် အသက်ရှင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မဗ္ဗပါလဇာတ်၌ -

မယဉ္ဇဘရိယံနာတိက္ကမာမ၊ အမှေစဘရိယာ နာတိက္ကမန္တိ၊ အညတြတာဟိ
အဗြဟ္မစရိယံနစရာမတသ္မာဟိ အမ္ပဒဟရာနမိယျရေ။
ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ မယဉ္ဇ၊ ငါတို့သည်လည်း၊ ဘရိယာ၊ မယားတို့ကို၊ နာတိက္ကမာမ၊ မလွန်ကျူးကုန်၊ အမှေစ၊ ငါတို့ကိုလည်း၊ ဘရိယာ၊ မယားတို့သည်၊ နာတိက္ကမန္တိ၊ မလွန်ကျူးကုန်၊ တာဟိ၊ ထိုမယားတို့ကို၊ အညတြ၊ ကြဉ်ကုန်၍၊ အဗြဟ္မစရိယံ၊ မမြတ်သော အကျင့်ကို၊ နစရာမ၊ မကျင့်ကုန်၊ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်၊ ဟိ၊ စင်စစ်၊ အမ္ပ၊ ငါတို့တွင်၊ ဒဟရာ၊ ငယ်ကုန်သောသူတို့သည်၊ နမိယျရေ၊ မသေကုန်။ ၎င်းအဋ္ဌကထာ၌-

နာဟိက္ကမာမာတိအတ္တနောဘရိယံ အတိက္ကမိတွာဗဟိအည မိစ္ဆာစာရံ
နကရောန္တိ၊ အညတြတာဟိတိတာ အတ္တနော ဘရိယာယော ဌပေတွာသေသ၊

ဣတ္ထိသုအဗြဟ္မစရိယံနစရာမ၊ အမှာကံဘရိယာယောပိသေသ ပုရိသေသု
ဧဝမေဝ ဝတ္တန္တိ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ နာဟိက္ကမာမာတိ၊ နာဟိက္ကမာမ ဟူသည်ကား၊ အတ္တနော၊ မိမိ၏၊ ဘရိယံ၊ မယားကို၊ အတိက္ကမိတွာ၊ လွန်ကုန်၍၊ ဗဟိ၊ ပြင်ပ၌၊ အည၊ တစ်ပါးသော၊ မိစ္ဆာစာရံ၊ ယုတ်မာသော အကျင့်ကို၊ နကရောန္တိ၊ မပြုကုန်၊ အညတြတာဟိတိ၊ အညတြတာဟိဟူသည်ကား၊ အတ္တနော၊ မိမိ၏၊ တာဘရိယာယော၊ ထိုမယားတို့ကို၊ ဌပေတွာ၊ ထားကုန်၍၊ သေသဣတ္ထိသု၊ တစ်ပါးကုန်သော မိန်းမတို့၌၊ အဗြဟ္မစရိယံ၊ မမြတ်သောအကျင့်ကို၊ နစရာမ၊ မကျင့်ကုန်၊ အမှာကံ၊ ငါတို့၏၊ ဘရိယာယောပိ၊ မယားတို့သည်လည်း၊ သေသပုရိသေသု၊ တစ်ပါးကုန်သောယောက်ျားတို့၌၊ ဧဝမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်၊ ဝတ္တန္တိ၊ ကျင့်ကုန်၏။ ထိုသို့လျှင် မိမိလင် မိမိမယားမှတစ်ပါး၊ အခြားသောသူတို့၌၊ ယုတ်မာသော အကျင့်ကိုလွန်ကျူး၍ မကျင့်ကုန်သောသူတို့သည်၊ ပစ္စုပ္ပန်၌လည်း အသက်တမ်းတိုင်အောင်နေရကုန်သည်၊ တမလွန်၌လည်း နတ်ရွာ သုဂတိသို့ရောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် သုဇာတဇာတ်၌ -

ဣတရာစတသေသာ နိမ္မာနရတိဒေဝလောကေ ဥပပဇ္ဇန္တိ။
ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ ဣတရာ၊ ဤသူသတ်ယောက်ျားနှင့်တူသော မယား၊ ခိုးသူနှင့်တူသောမယား၊ အရှင်နှင့်တူသောမယားတို့မှတစ်ပါးကုန်သော၊ စတသေသာ၊ လေးယောက်ကုန်သော၊ အမိနှင့်တူသောမယား၊ နှမနှင့်တူသောမယား၊ အဆွေခင်ပွန်းနှင့်တူသောမယား၊ ကျွန်နှင့်တူသောမယားတို့သည် နိမ္မာနရတိဒေဝလောကေ၊ နိမ္မာနရတိ နတ် ပြည်၌၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၁၁။ ။ အိမ်ရှေ့မင်းတို့ မပြတ်အောက်မေ့ရာသော တရားခြောက်ပါးအကြောင်း

နန်းညွန့်နန်းလျာ မဟာဥပရာဇ်တို့သည်၊ မပြတ်အောက်မေ့ကုန်ရာသည်ကား-

- (၁) မင်းအဖြစ်သို့ရောက်လျှင် သူဆင်းရဲ အထီးကျန်သူတို့အားလည်းကောင်း၊ ကျေးကျွန်မှူးမတ်ပရိသတ်တို့အားလည်းကောင်း ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမည်။
- (၂) ဌာနန္တရ၌ ထင်ရှားသင့်ကုန်သော သူတို့အား စွမ်းရည်သတ္တိရှိသည်အလျောက် ဌာနန္တရ၌တင်ထားမည်။
- (၃) အခြံအရံ စည်းစိမ်ဖြင့် ချီးမြှောက်သင့်ကုန်သော သူတို့အား အခြံအရံ

စည်းစိမ်ဖြင့် ချီးမြှောက်မည်။

- (၄) ရှေးရှေးမင်းကောင်း မင်းမြတ်တို့ စည်းစိမ်ကို ခံစားသောနည်းဖြင့် ငါခံစားမည်။
- (၅) ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ကို မွေးကျွေးပြုစုမည်။
- (၆) တရားစောင့်ကုန်သော ရသေ့၊ ရဟန်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို တရားနှင့်လျော်သော စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့် စောင့်ရှောက်မည်။

ဤခြောက်ပါးကုန်သော အကြောင်းအရာ တရားတို့ကို မပြတ်အောက်မေ့ကြောင်းကို ဧကာဒသနိပါတ် ရာမပဏ္ဍိတဇာတ်၌ဆိုသည်။

၁၁၂။ ၊ အိမ်ရှေ့မင်းတို့ ကျင့်ကြံဆောက်တည်ရာသော တရားရှစ်ပါးအကြောင်း နန်းညွန့်နန်းလျာ မဟာဥပရာဇ်တို့ ကျင့်ရာသော တရားတို့သည် ရှစ်ပါးအပြား ရှိကုန်၏။ ရှစ်ပါးဟူသော်ကား -

- (၁) ဤစည်းစိမ်သည်၊ ဤသူအား မဖြစ်ကုန်သတည်းဟူ၍၊ ဂြိုဟ်စောင်းမြောင်းမရှိခြင်း၊ အနုဿုယျန။
- (၂) ရသေ့၊ ရဟန်း၊ သူမွန်သူမြတ်တို့အား လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်း အရှိအသေပြုခြင်း၊ တရားနှင့်လျော်သော အစောင့်အရှောက်ဖြင့်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ချစ်မြတ်နိုးသော အလေ့ကိုပြုခြင်း၊ သက္ကစ္စကာရီ။
- (၃) ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့က မေတ္တာရေခူသဖြင့် မပြတ်ဆုံးမခြင်းကို တောင့်တလေ့ရှိခြင်း၊ သုသုက္ကအနုဿုယျက။
- (၄) ပညာရှိတို့ အဆုံးအမကိုနာယူခြင်း၊ မထေမဲ့မမူခြင်း၊ အနုတိမညန။
- (၅) အမှုထမ်း ကျေးကျွန်တို့ကို ခိုကွာဆုလာဘ်မပြတ်မလပ်အောင် ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း၊ အတ္တဝေတ္တန အပဋိဗန္ဓန။
- (၆) အကျိုးအကြောင်း၌၊ မြော်မြင်ကုန်သော သားနှင့်အဘကဲ့သို့မေတ္တာရေခူ၍၊ ဆုံးမသွန်သင်တတ်ကုန်သော အမတ်ကြီးတို့နှင့်ပြည့်စုံခြင်း၊ မဟာမတ္တသမ္ပန္န။
- (၇) မိုးလေဥတုညီညွတ်၍ နေပြည်တော်၌ အထူးထူးကုန်သော သားငါးစားဖွယ်သောကံဖွယ်တို့ကို ရောင်းဝယ်စေခြင်း၊ ဝေါဟာရိက။
- (၈) အထူးထူးကုန်သော တစ်ပြည်ရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါးတို့မှ ဖောက်ကား ရောင်းဝယ်လာကုန်သော ကုန်သည်လူမျိုးတို့အား၊ အစောင့်အရှောက်ထား၍ ချီးမြှောက်ခြင်း၊ ဝိဟိတာရက္ခ။

ဤတရားရှစ်ပါးတို့သည်၊ ဒွါဒသနိပါတ်၌ နောင်တော်ကြီး ဥပေါသထမင်းသားက၊ ခမည်းတော် အရိပ်အရာကို သိမ်းပိုက်စိုးအုပ်၍နေသော ညီတော်အနှောင်း

ဆုံး သံဝရမင်းအား၊ ငါ့ညီမောင်သည် နောင်တော်အများ ထင်ရှားရှိလျက်ဘယ်အတွက်ကြောင့် သက်သက်သာသာ နောင်တော်တို့ကို လွှမ်းမိုးသာလွန်၍၊ ခမည်းတော် အရိပ်အရာကို သိမ်းပိုက်နိုင်လေသနည်းဟု မေးရာတွင်၊ သံဝရမင်းက၊ မိမိအား၊ ဤတရားရှစ်ပါးထင်ရှားရှိကြောင်းနှင့်ဖြေဆိုသည်ကိုထောက်၍၊ မင်းလောင်းမင်းလျာတို့သည်၊ ရွှေဘုံရွှေနန်းစိုးအုပ်၍ မင်းလုပ်သည်တိုင်အောင်မင်လျှင်၊ ဤတရားရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံစေကုန် ရာသည်ဟူ၍ သီအပ်မှတ်အပ်၏။

၁၁၃။ ၊ အိမ်ရှေ့မင်းတို့အင်္ဂါလက္ခဏာအကြောင်း

အိမ်ရှေ့နန်းလျာ မဟာဥပရာဇ်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား -

- (၁) မိဘနှစ်ပါးစုံမှ ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်း။
- (၂) အလွန်အဆင်းလှခြင်း။
- (၃) မယ်တော်ခမည်းတော် နောင်တော်တို့၏ နှလုံးကိုပွားစေခြင်း။
- (၄) တိုင်းသားပြည်သူလူရွှင်ရဟန်းတို့၏နှလုံးကိုပွားစေခြင်း။
- (၅) ဆင်စီး မြင်းစီး ရထားစီး လေးပစ် လှဲထိုးအစရှိသော အတတ်တို့၌ လေ့လာပွန်းတီးပြီးစီးတတ်မြောက်ခြင်း။

ဤသို့အားဖြင့်ငါးပါးတည်း။ ထို့ကြောင့် ပဉ္စနိပါတ်အင်္ဂါတ္ထိရိပါဠိတော်၌ -

ဣဒတိက္ခဝေ ရညော ခတ္တိယဿ မုဒ္ဒါဝသိတ္တဿ ဇေဋ္ဌောပုတ္တော ဥဘတော သုဇာတောဟောတိမာတိတောစ၊ ပိတိတောစ၊ အဘိရူပေါဟောတိ မာတာပိတုနံ ပိယော ဟောတိ မနာပေါ၊ နေဂမဇနပဒဿ ပိယောဟောတိ မနာပေါ၊ ယာနိတာနိရညခတ္တိယာနံ မုဒ္ဒါဘိသိတ္တာနံ သိပ္ပဌာနာနိ၊ ဟတ္ထိသ္မိဝါ၊ အဿသ္မိဝါ၊ ရထသ္မိဝါ၊ ဓနုသ္မိဝါ တတ္ထသိက္ခိတော ဟောတိအနဝယောဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ ဣဓ၊ ဤလောက၌၊ မုဒ္ဒါဝသိတ္တဿ၊ မုဒ္ဒါဘိသိက်ခံသော၊ ခတ္တိယဿ၊ ရေမြေအရှင်ဖြစ်သော၊ ရညော၊ မင်း၏၊ ဇေဋ္ဌောပုတ္တော၊ သားကြီးမင်းလျာသည်၊ မာတိတောစ၊ အမိမှလည်းကောင်း၊ ပိတိတောစ၊ အဘမှလည်းကောင်း၊ ဥဘတော၊ နှစ်ပါးစုံကုန်သောသူတို့မှ၊ သုဇာတော၊ ကောင်းစွာဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ အဘိရူပေါ၊ အလွန်အဆင်းလှသည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ မာတာပိတုနံ၊ မိဘတို့သည်၊ ပိယော၊ ချစ်အပ်သည်၊ မနာပေါ၊ နှလုံးကိုပွားစေတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ နေဂမဇနပဒဿ၊ နိဂုံးဇနပုဒ်တို့၌နေသောလူအပေါင်းတို့သည်၊ ပိယော၊ ချစ်အပ်သည်၊ မနာပေါ၊ နှလုံးကိုပွားစေတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဟတ္ထိသ္မိဝါ၊ အသိက္ခာနံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သိက်ခံကုန်သော၊ ခတ္တိယာနံ၊ ရေမြေအရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ရညံ

မင်းတို့၏။ ဟတ္ထိသို့ဝါ၊ ဆင်စီးအတတ်၌လည်းကောင်း၊ အဿသို့ဝါ၊ မြင်းစီးအတတ်၌လည်းကောင်း၊ ရထသို့ဝါ၊ ရထားစီးအတတ်၌လည်းကောင်း၊ ဓနုသို့ဝါ၊ လေးအတတ်၌လည်းကောင်း၊ ယာနိတာနိသိပ္ပဋ္ဌာနာနိ၊ အကြင်အတတ်အကြောင်းအရာတို့သည်၊ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏၊ တတ္ထ၊ ထိုအတတ်အကြောင်းအရာတို့၌၊ သိက္ခိတော၊ သင်အပ်ပြီးသည်၊ အနဝယော၊ အကြွင်းမဲ့တတ်မြောက်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤသို့လျှင်၊ အိမ်ရှေ့မင်းလျာ မဟာဥပရာဇ်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာ ငါးပါးကိုသိအပ်၏။ ဥဘတော သုဇာတဟူ၍ မိဆွေဘမျိုးနှစ်ပါးတို့တွင် အဘမျိုးသာပဋ္ဌာနဟူ၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် အဘမင်းဆွေ မင်းမျိုးဖြစ်ကာ၊ သုဇာတ၊ မည်တော့သည်သာဟူ၍ သိအပ်၏။

၁၁၄။ ။ မင်းညီမင်းသားမင်းမြေးများသည် တစ်နိုင်ငံသို့သွား၍ ပညာသင်ကြားရခြင်းအကြောင်း

ရှေးရှေးမင်းတို့သည်၊ သားတော်တို့ကို မိမိတို့တိုင်းပြည်၌ အတတ်ပညာကို သင်စွမ်းနိုင်သော ဒိသာပါမောက္ခဆရာရှိလင့်ကစား၊ မာနကိုချစေခြင်းငှါ၊ အချမ်းအပူကို သည်းခံနိုင်စေခြင်းငှါ၊ ထိုထိုဒေသ၌ လူတို့စရိုက်ကို သိစေခြင်းငှါ တစ်ပြည်ရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါးသို့သွား၍၊ အတတ်ပညာကို သင်စေကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် တိကနိပါတ် တိလမုဋ္ဌိ ဇာတ်၌ -

ပေါရာဏက ရာဇာနောစ အတ္တနော ပုတ္တေဇဝံ ဧတေနိဟတမာနဇပျိ
သီတုဏှက္ခမာ လောက စရိတဗ္ဗဇာဿန္တိတိ အတ္တနော နဂရေဒိသာပါမောက္ခ
စရိယေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ သိပ္ပဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဥရေတိရောရဋ္ဌေ ပေသေန္တိ။

ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ ပေါရာဏကရာဇာနောစ၊ ရှေးရှေးမင်းတို့သည်လည်း၊ အတ္တနော၊ မိမိ မိမိတို့၏၊ ပုတ္တေ၊ နန်းညွန့်နန်းလျာ မဟာဥပရာဇ်သားတော်ချစ်တို့ကို၊ ဇဝံ၊ ဤသို့ပြုသဖြင့်၊ ဧတေ၊ ထိုငါးသားတော်တို့သည်၊ နိဟတမာနဇပျိ၊ ပယ်အပ်သောမာန်ထောင်လွှားခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ သီတုဏှက္ခမာ၊ အချမ်းအပူကို သည်းခံနိုင်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ လောကစရိတဗ္ဗ၊ ထိုထိုဒေသ၌ လူတို့စရိုက်ကိုလည်း၊ ဇာနိဿန္တိ၊ သိကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ၊ ဤသို့နုလုံးပိုက်ကုန်၍၊ အတ္တနော၊ မိမိ မိမိတို့၏၊ နဂရေ၊ မြို့၌၊ ဒိသာပါမောက္ခ စရိယေ၊ ဒိသာပါမောက္ခ ဆရာသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေပိ၊ ရှိလင့်ကစား၊ သိပ္ပဂ္ဂဟဏတ္ထာယ၊ အတတ်ပညာ သင်စိမ့်သောငှါ၊ ဥရေ၊ ဝေးကုန်သော၊ တိရောရဋ္ဌေ၊ တိုင်းတစ်ပါးသို့၊ ပေသေန္တိ၊ စေလိုက်ကုန်၏။

၁၁၅။ ။ မာနကိုနှိမ်ချရခြင်းအကြောင်း

လောကသမ္မုတိနတ်ဖြစ်ကုန်သော ရေမြေသနင်းမင်းတို့၏ ညီတော်၊ သားတော်၊ မြေးတော်၊ ဆွေတော် မျိုးတော်ဖြစ်၍၊ အမျိုးလေးပါးတို့၏ မာနထောင်လွှားကြောင်း၊ တမ်းခွန် သမ္ပယ်ဖြစ်ကုန်သော အမျိုးအားဖြင့် မြတ်ခြင်း၊ ဇာတိမဟတ္တဂုဏ်၊ ဘုန်းကျက်သရေအားဖြင့် မြတ်ခြင်း၊ ပုညမဟတ္တဂုဏ်၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးအားဖြင့် မြတ်ခြင်း၊ ဂုဏမဟတ္တဂုဏ်အားဖြင့်၊ မဟတ္တဂုဏ်သုံးပါးတို့တွင်၊ အမျိုးအားဖြင့် မြတ်ခြင်း၊ ဇာတိမဟတ္တဂုဏ်ကိုစွဲ၍ များသောအားဖြင့်၊ မာနဟူသောတမ်းခွန်မာန်ကိုလွှားတတ်ကုန်သည်၊ မင်းဆွေမင်းမျိုးတို့သည်၊ ငါကား မင်းဆွေမင်းမျိုးဖြစ်သည်ဟု ကာလဒေသ ဌာနအခွင့်မသင့်တင့်၍ မိမိ၏မင်းဆွေမင်းမျိုးဖြစ်ကြောင်းကို မသိရငြားမူလည်း၊ ကျီးငှက်တို့၏ အသိုက်အအုံတွင် ပေါက်ဖွားသောဥဩငှက်သည်၊ ကျီးငှက်မွေးမြူကြီးပြင်းရငြားသော်လည်း၊ မိမိတို့ဥဩဇာတ်ကို မစွန့်ပစ်သကဲ့သို့၊ ငါကားမင်းဆွေ မင်းမျိုးဟူ၍ ခတ္တိယမာန်အားဖြင့် သူတစ်ပါးတို့အား မထေမဲ့မူခြင်း၊ နှိပ်စက်ခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းကို ပြုတတ်ချေသည်။ ငါကားမင်းဆွေမင်းမျိုးတည်းဟူ၍ သိကုန်သောမင်းဆွေမင်းမျိုးတို့မှာ ဆိုဘွယ်ရာမရှိတော့သည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် မဟုတ်လော၊ ပါရမီဆယ်ဖြာ၊ ပဒုမ္မမုရင့်၊ ငှာဆင့်၍၊ ပွင့်လှမှုမူးရှိသော ဘုရားလောင်းတော် မဟာဇနကမင်းသော်မူလည်း၊ ဘေးဘယတွေ့မည်ကြောင့်၊ တစ်ပြည်ရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါး၌၊ ပုဏ္ဏားမွေးမြူ၍ လူလားမြောက်လျှင်၊ သွေးသောက်ပေါယယ်၊ သူငယ်ကစားဖော်တို့နှင့် ပျော်ပျော်ပါးပါးကစားကြရာတွင်၊ မသင့်တင့်သော အကြောင်းကြောင့်၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားကြလတ်သော်၊ ငါကားမင်းသားဟူ၍ မသိပဲလျက်၊ ခတ္တိယမာန်ဖြင့် တက်ကြွားကြောင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာတို့ ပြလျက်ရှိချေသည်။

ထို့ကြောင့် မင်းညီမင်းသားတို့သည်၊ ငါမင်းဆွေ မင်းမျိုးကိုစင်လျက်၊ အဘယ်သူ ရန်တုံ့မူနိုင်ချိမ့်မည်နည်းဟု၊ ဟော့ရမ်းလိုသောစိတ်ဖြင့် နှိပ်စက်ကာလူ မမူကုန်ရာ၊ ငါဆင်ပြောင်ကိုစင်လျက်၊ ဤဗီလုံးငှက်မ၊ အဘယ်သို့ရန်တုံ့မူနိုင် ချိမ့်မည်နည်းဟု နှလုံးပိုက်လျက် ရှောင်ကွင်း၍ သွားတော်မူပါက ရိုသေသော အခြင်းအရာဖြင့်၊ အတောင်နှစ်ဖက်ယှက်၍ တောင်းပန်သောဗီလုံးမ၏စကားကို မနာယူပဲ၊ ဗီလုံးငှက်တို့ကို အသိုက်နှင့်တကွနင်း၍ သတ်ချေရကား၊ မဲးရိုင်းယင်မ၊ မီး၊ ကျီးငှက်တို့ ပေါင်းဖေါ်၍၊ ထိုဧကစရဏ ဆင်ပြောင်၏၊ မျက်စိအထောင့်တွင် သွေးစိမ်းထွက်အောင် ကျီးငှက်တို့ကို ပေါက်စေ၍ အမာဖြစ်လျှင် ထိုအမာ၌ မဲးရိုင်းယင်မကိုဥစေ၍၊ ပိုးလောက်တို့ကိုက်ခဲသဖြင့် စက္ခုအလင်းကိုမရ၍၊ ရေမွတ်သိပ်ခြင်းပြင်းစွာ နှိပ်စက်သောအခါ၊ တောင်ချောက်ကမ်းပါးပြတ်က မီးကိုမြည်တွန်စေလျှင်၊ ရေရှိ၏ဟူသော အမှတ်ဖြင့် သွား၍ ချောက်ကမ်းပါးသို့ကျသောကြောင့် ပျက်စီးဘူးသော ဒေဝဒတ်အလောင်းဧကစရဏဆင်မင်း၏ ထုံးစံကို ကျမ်းဂန်ပြလျက်ရှိချေသည်။ ဤသို့လျှင် ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ နှစ်ဖြာ သောအကျိုးစီးပွားမဲ့ရာသောအကြောင်းကို ဆင်ခြင်ကုန်ရာသည်။

အခန်းကြီး ၃၊ အခန်းငယ် ၆

မှူးမတ်တို့လိုက်နာအပ်သောကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

၁၁၆။ ။ စစ်သူကြီးတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

ဥပဌာနမည်ကုန်သော စစ်သူကြီး၏အင်္ဂါလက္ခဏာကား -

- (၁) ရန်သူကိုနှိမ်နင်းခြင်း၌လိမ္မာခြင်း။
- (၂) အောင်မြေအရပ်ကိုသိခြင်း။
- (၃) အရေးမသာ၍ ဆုတ်ခွာခဲ့ရသည်ရှိသော်၊ ရဲမက်စစ်သည် ဗိုလ်ပါတို့ကို မစွန့်၊ အုပ်ထိန်း၍ ဆုတ်ခွာနိုင်ခြင်း။
- (၄) ရဲမက်စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့နှင့် ဆင်းရဲချမ်းသာမျှတခြင်း။
- (၅) ခွန်အားနှင့်ပြည့်စုံခြင်း။
- (၆) စင်ကြယ်သော အကျင့်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း။
- (၇) သေနင်္ဂဗျူဟာကျမ်းကိုတတ်ခြင်း။
- (၈) ဆင်စီးမြင်းစီးစသည်၌ လေ့လာပွန်းတီးခြင်း။
- (၉) လုံ့လဝီရိယနှင့်ပြည့်စုံခြင်း။

ဤသို့အားဖြင့် ကိုးပါးဖြစ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် ရာဇနီတိကျမ်း၌ -

ပညာဝါပရမဒန္တေ ဇေယဘူမိ သုဇာနကံ၊ ဗျသနသွပရိစ္ဆာဂံ၊ သမောဒကံ သမောသုခံ။

သမတ္ထံသုစိ သတ္တညံ၊ ဝါဟနေသုအခေဒနံ၊ ဝီရသူရဂုဏော ပေတံ၊ သေနာမောက္ခာ ဝိဇီယတေ။ ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ ပရမဒန္တေ ရန်သူကိုနှိမ်နင်းခြင်း၌၊ ပညာဝါပညဝန္တံ၊ ပညာရှိသော၊ ဇေယဘူမိ သုဇာနကံ၊ အောင်မြေကိုလည်း သိတတ်သော၊ ဗျသနသု၊ အရေးမသာ၍ ဖရိုဖရဲရှိသောအခါတို့၌၊ အပရိစ္ဆာဂံ၊ ရဲမက်စစ်သည်ဗိုလ်ပါကို မစွန့်တတ်သော၊ သမောဒကံသမောသုခံ၊ ရဲမက်စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့နှင့်ဆင်းရဲချမ်းသာမျှတတ်သော၊ သမတ္ထံ၊ ခွန်အားနှင့်လည်းပြည့်စုံသော၊ သုစိ၊ စင်ကြယ်သော အကျင့်လည်းရှိသော၊ သတ္တညံ၊ သေနင်္ဂဗျူဟာကျမ်းကိုလည်း တတ်သော၊ ဝါဟနေသု၊ ဆင်စီးမြင်းစီးစသည်တို့၌၊ အခေဒနံ၊ ပင်ပန်းခြင်းမရှိသော၊ ဝီရသူရဂုဏော ပေတံ၊ လုံ့လရှိခြင်း၊ ရဲရင့်ခြင်းနှင့်လည်းပြည့်စုံသော၊ ဧတံ၊ ထိုသို့သဘောရှိသောသူကို၊ သေနာမောက္ခေ၊ စစ်သူကြီး အရာ၌၊ ဝိဇီယတေ၊ ခန့်ထားစိရင်စေရာ၏။

အလောင်းမင်းတရားကြီး၏ စစ်သူကြီး ဦးကောင်း၊ ဦးတွန်တို့သည်၊ ဤအင်္ဂါများနှင့် ညီဘိသကဲ့သို့ရှိပေသည်။ ကင်းဝန်မင်းကြီး ဦးကောင်းစာဆိုတတ်ခြင်း၊ ဓမ္မသတ်တတ်ခြင်းများမှာ ထင်ရှားကျော်စောသော်လည်း၊ စစ်သူကြီး ဝတ္တရားကို ဆောင်ရွက်သည့်အရာ တစ်ခါမျှမတွေ့ရ။

၁၁၇။ ။ အတွင်းဝန်တို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

အနီကဌမည်ကုန်သော အတွင်းမြ၊ အတွင်းအမှုထမ်းတို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာရှစ်ပါးတည်း။ ရှစ်ပါးဟူသောကား -

- (၁) ဣန္ဒြေကိုစောင့်စည်းလေ့ရှိသည်လည်းတစ်ပါး။
- (၂) သူတော်ကောင်းတရားရှိသည်လည်းတစ်ပါး။
- (၃) အထူးထူးသော ဘာသာ၌လိမ္မာသည်လည်းတစ်ပါး။
- (၄) တရား၌ဓမ္မလျော်လေ့ရှိသည်လည်းတစ်ပါး။
- (၅) မျက်နှာကြီးငယ်မရွယ်မထောက် ရှိသည်လည်းတစ်ပါး။
- (၆) အတတ်အမျိုးမျိုး၌ ကျွမ်းကျင်ရဲရင့်သည်လည်းတစ်ပါး။
- (၇) အမျိုးသီတင်းသီလရှိသည်လည်းတစ်ပါး။
- (၈) အရှင်ကိုကြောက်ရွံ့ခံညားသည်လည်းတစ်ပါး။

ဤသို့လျှင်ရှစ်ပါးဖြစ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် ရာဇနီတိကျမ်း၌ -

ရက္ခတိန္ဒြိယ သာဓုတ္တံ၊ နာနာဘာသာသု ကောဝိဒံ၊ ဓမ္မရတံသမူပေက္ခံ၊ နာနာသိပ္ပံဝိသာရဒံ၊ ကုလသီလယုတ္တံဘိတံ၊ အန္တေပုရေဝဓါပယေ။

ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ ရက္ခတိန္ဒြိယ၊ စောင့်စည်းအပ်သော၊ ဣန္ဒြေလည်းရှိသော၊ သာဓုတ္တံ၊ သူတော်ကောင်းဟု သမုတ်အပ်သော၊ နာနာဘာသာသု၊ အထူးထူးသော ဘာသာတို့၌၊ ကောဝိဒံ၊ လိမ္မာစွာသော၊ ဓမ္မရတံ၊ တရား၌ဓမ္မလျော် သော၊ သမူပေက္ခံ၊ မျက်နှာကြီးငယ်မငဲ့သော နှလုံးလည်းရှိသော၊ နာနာသိပ္ပံ၊ အထူးထူးသောအတတ်၌၊ ဝိသာရဒံ၊ ရဲရင့်သော၊ ကုလသီလယုတ္တံ၊ အမျိုးသီတင်း သီလနှင့်လည်း ယှဉ်သော၊ ဘိတံ၊ အရှင်အစိုးရမင်းတို့အား ကြောက်ရွံ့ခံညား တတ်သော၊ ဧတံ၊ ဤသို့သဘောရှိသောသူကို၊ အန္တေပုရေ၊ နန်းတော်တွင်း၌၊ ဝဓါပယေ၊ တည်စေရာ၏။

ဤသို့လျှင် ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ရာဇဝသတီပျို့တွင် -

အတွင်းဝန်တို့၊ ကျင့်ဘို့တထွေ၊ ဣန္ဒြေစောင့်ရှောင်း၊ ကောင်းသော၊ သဘော၊ ဆိုပြောရေးရာ၊ ဘာသာသိဖော်၊ ဓမ္မလျော်တရား၊ ရွှင်အားမုတ်ပ၊ မျက်ရိပ်သိလှ၊ သိပ္ပံစုံဖြိုး၊ အမျိုးသီတင်း၊ ကြောက်ခြင်းရွံ့ညား၊ ရှစ်ပါးတတ်

ပွန်၊ ဝန်တော်ဆက်၊ အတွင်းမြို့ဟု။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

တစ်နည်း။ ။ အန္တဗ္ဗသိက မည်ကုန်သော အတွင်းတော်ဝန်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာ

ကား -

(၁) စောင့်စည်းအပ်သော ကျွန်ရှိသည်လည်းတစ်ပါး။

(၂) ကောင်းမြတ်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်လည်းတစ်ပါး။

(၃) အထူးထူးကုန်သော ဘာသာတို့၌ လိမ်မွာသည်လည်းတစ်ပါး။

(၄) တရား၌ မွေ့လျော်လေ့ရှိသည်လည်းတစ်ပါး။

(၅) မျက်နှာကြီးငယ်မရွယ် မငဲ့ခြင်းအလေ့ရှိသည်လည်းတစ်ပါး။

(၆) အထူးထူးကုန်သော အတတ်တို့၌ တတ်မြောက်သည်လည်းတစ်ပါး။

(၇) ရဲရင့်သည်လည်းတစ်ပါး။

(၈) သီတင်းသီလရှိသည်လည်းတစ်ပါး။

(၉) အရှင်အစိုးရမင်းတို့အား အလွန်ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည်လည်းတစ်ပါး။

ဤသို့လျှင်ကိုးပါးဖြစ်သတည်း။

ထို့ကြောင့် ဤဂါထာကို ဤအရာ၌သိအပ်၏။

ရက္ခန္တိယော သုစိတ္တောစ၊ နာနာဘာသာသု ကောဝိဒေါ၊ ဓမ္မရတောသမ္မ
ပေက္ခော၊ သိပ္ပိကောစ ဝိသာရဒေါ၊ သီလဝါစေဝ ပေမောစ၊ ယောတံလောကေ
န ရိန္ဒကော၊ အန္တေပုရေပတိဋ္ဌေယျ၊ ဧဝံသော အတိသောဘေယျ။
(ရာဇသေဝက)။

ယော၊ အကြင်သူသည်၊ ရက္ခန္တိယောစ၊ စောင့်စည်းအပ်သောကျွန်လည်းရှိ၏။
သုစိတ္တောစ၊ ကောင်းမြတ်သော စိတ်နှလုံးလည်းရှိ၏၊ နာနာဘာသာသုစ၊ အထူးထူး
ကုန်သော ဘာသာတို့၌လည်း၊ ကောဝိဒါ၊ လိမ်မွာ၏၊ ဓမ္မရတော၊ သူတော်ကောင်း
၏ တရား၌လည်း မွေ့လျော်၏။ သမ္မပေက္ခာစ၊ မျက်နှာကြီးငယ်မရွယ်မထောက်
ခြင်းသဘောလည်းရှိ၏။ သိပ္ပိကောစ၊ အထူးထူးကုန်သော အတတ်တို့၌လည်း
တတ်မြောက်၏။ ဝိသာရဒေါစ၊ ရဲလည်းရဲရင့်၏။ သီလဝါစေဝ၊ သီလလည်းရှိ၏။
ပေမောစ၊ အရှင်အစိုးရမင်းတို့အား ချစ်လည်းချစ်မြတ်နိုး၏။ တံ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော
သူကို၊ လောကေ၊ လောက၌၊ ပတိဋ္ဌေယျ၊ တည်စေရာ၏။ ဝါ၊ ထားရာ၏။ ဧဝံ၊
ဤသို့ထားသည်ရှိသော်၊ သောနရိန္ဒကော၊ ထိုရေမြေသနင်းမင်းမြတ်သည်၊ အတိသော
ဘေယျ၊ အလွန်တင့်တယ်ရာ၏။

၁၁၈။ ။ တရားသူကြီး၏အင်္ဂါငါးပါးအကြောင်း

တရားသူကြီး အင်္ဂါငါးပါးရှိသည်ကို ရာဇနီတိကျမ်း၌ -

ကူလသီလဂုဏောပေတံ၊ သစ္စဓမ္မပရာယနံ၊ သုပညံပေသလံဒက္ခံ၊ ဓမ္မ
မောက္ခဝိဓိယတေ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ကူလသီလဂုဏောပေတံ၊ အမျိုးသီလနှင့်ပြည့်စုံသော၊
သစ္စဓမ္မပရာယနံ၊ အမှန်တည်းဟူသော တရားကို စောင့်ထသော၊ သုပညံ၊ ကောင်း
သောပညာလည်းရှိသော၊ ပေသလံ၊ ချစ်နှစ်ဖွယ်သော စကားကို ဆိုတတ်သော၊
ဒက္ခံ၊ ရှုံးခြင်း နိုင်ခြင်းကို သိတတ်သော၊ ဧတံ၊ ဤအင်္ဂါငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံသောသူကို
ဓမ္မမောက္ခေ၊ တရားသူကြီးအရာ၌၊ ဝိဓိယတေ၊ စီရင်ခန့်ထားရာ၏။

တစ်နည်း။ ။ တရားသူကြီးအင်္ဂါရှစ်ပါး၊ နှုတ်ထွက်သာယာ၊ သစ္စာသဒ္ဓိလ၊
ဂုဏ်ကုလနှင့် သီလလွန်ကဲ၊ စဉ်းလဲသိမှတ်၊ တရားတတ်ကား၊ တရားသူကြီး၊ အင်ရှစ်
သီးမှတ်၊ ဟူ၍ အဉ္စသံဓေပမှာလာသည်။

နှုတ်ထွက်သာယာဟူသည်၊ အဘတန်လျှင် အဘ၊ အမိတန်လျှင် အမိ၊ အစ်ကို
တန်လျှင် အစ်ကို၊ ညီတန်လျှင်ညီ စသည်ဖြင့်၊ ပြည်ကြီးသူတို့ဝေါဟာရသို့လိုက်၍
ပေါရိဝါစာဖြစ်အောင်၊ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းတည်း။

(၁) သစ္စာဟူသည်၊ ဘူတေနဝက္ခာမိ၊ နောအဘူတေန၊ ဟုတ်မှန်သည်ကို
သာဆိုအံ့၊ မဟုတ်မှန်သည်ကို မဆိုစသည်ဖြင့် လာသောပဋိညာဉ်
ငါးရပ်ပါလက္ခဏာနှင့် မှန်ကန်သော စကားကိုဆိုခြင်းတည်း။

(၂) သဒ္ဓိလဟူသည်၊ စကားပြောလျှင် အနက်မရှိ၊ အဓိပ္ပါယ်မရှိ၊ သောတ္တ
ဖြစ်သောစကား၊ တဗ္ဗောဖြစ်သောစကားများကို၊ မပါစေမူ၍၊ အလိုရှိ
ရာ စကားကို တသွန်တည်း စိစိလျှင်လျှင် ပြောဆိုခြင်း၊ ပြေပြစ်သော
စကားတည်း။

(၃) ဂုဏ်ဟူသည်၊ မင်းအစိုးအမြှောက်ကို ခံရသောဂုဏ်၊ တည်ကြည်သော
ဂုဏ်စသည်တို့နှင့်၊ ပြည့်စုံခြင်းတည်း။

(၄) ကူလဟူသည်၊ သူတစ်ပါးတို့ ယုံကြည်ရှိသေထိုက်သော အမျိုးတည်း။

(၅) သီလလွန်ကဲဟူသည်၊ သူခပ်သိမ်းတို့ ရှိသေယုံကြည်ထိုက်အောင်
သီလရှိခြင်းတည်း။

(၆) စဉ်းလဲသိမှတ်သူဟူသည်၊ အမှုသည်နှစ်ဦး၊ ရှေ့ဆောင်နှစ်ဦးတို့တွင်
မည်သူ စဉ်းလဲသည်၊ မည်သူဖြောင့်မှန်သည် အထွက်အသံအဆို အမိန့်
တရိပ်တခြည်များကို ထောက်၍ လျင်စွာသိနိုင်ခြင်းတည်း။

- (၇) တရားတတ်ဟူသည်၊ ဓမ္မသတ်၊ ဖြတ်ထုံးဖြတ်ပုံ၊ စီရင်ထုံးစီရင်ပုံများကို၊ နှုတ်ကျက်ဆောင်ခြင်း၊ အရိုးအစဉ် မှတ်သားခြင်း၊ ဆရာစဉ်ဆက်မှ ရသော ဂရုပဒေသ နည်းရှိခြင်း၊ ကျမ်းဂန်ထုံးစံမှရသော၊ ဓမ္မပဒေသ နည်းရှိခြင်း၊ စသည်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရန် အဆုံးအဖြတ်၌လိမ္မာခြင်းတည်း။
- (၈) ဤကား သံဝဏ္ဏောတဗ္ဗ ကျမ်းရင်းထွက်၊ တရားသူကြီး အင်္ဂါရှစ်ပါး တည်း။

တစ်နည်း။ ။ အမျိုးမြတ်သည်၊ သီလရှိသည်၊ ဂုဏ်ရှိသည်၊ သစ္စာမှန်သည်၊ နာပျော်ဘွယ် စကားရှိသည်၊ သန့်ရှင်းပြေပြစ်သည်၊ ကျစ်လျစ်သောစကားရှိသည်၊ တရားအရာ၌ လိမ္မာသည်ဟူ၍၊ မနုဿာရ ရွှေမျဉ်းစသော ဓမ္မသတ်လာ၊ တရားသူကြီး အင်္ဂါရှစ်ပါး။

တစ်နည်း။ ။ အမျိုးမြတ်သည်၊ သီလရှိသည်၊ တရားသူကြီးဖြစ်ထိုက်သော ဂုဏ်ရှိသည်၊ သစ္စာမှန်သည်၊ သူ၏စိတ်ကို ယူသကဲ့သို့ သာယာစွာ ဆိုတတ်သည်၊ ပြေပြစ်သောစကားကို ဆိုတတ်သည်၊ စဉ်းလဲသောအမှုသည်တို့ကို သိခြင်း၌ လိမ္မာသည်၊ တရားသူကြီးအဖြစ်ကို၊ သူခပ်သိမ်းတို့ ဆောက်နှင်းထိုက်သည်ဟူ၍၊ ဝိနိစ္ဆယ ရာသီစသော ဓမ္မသတ်ထွက် တရားသူကြီး အင်္ဂါရှစ်ပါး။

တစ်နည်း။ ။ မျိုးနွယ်သန့်ရှင်း သတင်းကျေးဇူး၊ ဂုဏ်ထူးကျော်ပုန်၊ ဖြောင့်မန် သစ္စာ၊ ပညာထင်ရှား၊ စကားချိုသာ၊ လိမ္မာနက်နဲ၊ နှိုက်နွဲ့ယူငင်။ ။ ဟူ၍ရှေးပညာ ရှိတို့ မှတ်သားချက်၊ တရားသူကြီး အင်္ဂါရှစ်ပါး။

တစ်နည်း။ ။ အမျိုးကောင်းသည်၊ သီလရှိသည်၊ တရားသူကြီးဖြစ်ထိုက်သော ဂုဏ်ရှိသည်၊ မှန်သောစကားရှိသည်၊ ဓမ္မသတ်ကျမ်းဂန်လျှင် လဲလျောင်းရာရှိသည်၊ ဌာနာဌာနကောသလ္လပညာရှိသည်၊ ချစ်ဖွယ်သော စကားကိုဆိုတတ်သည်၊ ဓမ္မသတ်၊ ရာဇသတ်၊ ဖြတ်ထုံးဖြတ်ပုံတို့၌ လိမ္မာသည်ဟူ၍၊ တိလောက တုလျချီမနုဿသတ် စသောဓမ္မသတ်ထွက် တရားသူကြီး အင်္ဂါရှစ်ပါး။

တစ်နည်း။ ။ သုတများသည်၊ စကားဆန်းကြယ်သည်၊ နူးညံ့သည်၊ ရဲရင့်သည် တည်ကြည်သည်၊ ပိဋကတ် ဗေဒင်တတ်သည်၊ ထုံးပုံနည်းနာမှတ်တတ်သည်၊ သဘင် အလည်၌၊ ဆိုင်ခံခံရုံရှိသည်၊ သူခပ်သိမ်းတို့ စကားကိုလည်း မှတ်သားနိုင်သည်ဟူ၍၊ မာနုသိကစသော ဓမ္မသတ်ထွက်တရားသူကြီး အင်္ဂါရှစ်ပါး။

တစ်နည်း။ ။ ဆန္ဒာဂတိသို့ မလိုက်သည်၊ ဒေါသဂတိသို့ မလိုက်သည်၊ မော ဟာဂတိသို့ မလိုက်သည်၊ ဘယာဂတိသို့ မလိုက်သည်၊ ချစ်ဖွယ်သော စကားကိုဆို တတ်သည်၊ ကောင်းစွာဆိုလေ့ရှိသည်၊ တရားစောင့်သည်၊ စကားမှန်သည်၊ တည် ကြည်ရဲရင့်သည်၊ တော်တည့်ဖြောင့်သားသည်၊ လိမ္မာသည်၊ သီလကိုချစ်သည်ဟူ၍၊ မနုဿာနာစသော ဓမ္မသတ်ထွက်တရားသူကြီး အင်္ဂါတစ်ဆယ့်နှစ်၊ ဤကားပိဋကတ်

ကျမ်း၊ လောကီကျမ်း၊ ဓမ္မသတ် ကျမ်းများက၊ ထွက်ရှိသည် အတိုင်းမှတ်သားရန် ထုတ်နုတ်ရေးသားသည့် တရားသူကြီး အင်္ဂါစုတည်း။

၁၁၉။ ။ မြို့ဝန်တို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

နာဂရဂုတ္တိကမည်ကုန်သော မြို့ဝန်မြို့ကွပ်အမတ်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား ငါးပါးတည်း၊ ငါးပါးဟူတည်ကား -

- (၁) လူဟောင်းလူသစ်ကိုသိခြင်း။
- (၂) မထင်ရှားသော အသွင်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထင်ထင်ရှားရှားလည်း ကောင်း၊ မြို့ရွာကိုလှည့်လည်၍ ကြည့်ရှုလေ့ရှိခြင်း။
- (၃) လူတို့၏အမူအရာ အရိပ်အခြည်ကိုသိခြင်း။
- (၄) အဂတိ ၄ ပါးသို့ မလိုက်မလားခြင်း။
- (၅) အပျင်းမရှိခြင်း။

ဤငါးပါးတည်း။ ။ ထို့ကြောင့်၊ ဤအရာ၌ ဤဂါထာကို သိအပ်၏။

ပုရာဏနဝိညူစ၊ တတ္တတတ္ထဝိစာရကော၊ ကြိယောပလက္ခဏောတန္တိ ယောတံထပေယျ ဂတ္ထိကေ။ ။

အနက်ကား။ ။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ ။ (၁) ပုရာဏနဝ ဝိညူစ၊ လူ ဟောင်းလူသစ်ကို သိတတ်၏။ ။ (၂) တတ္တတတ္ထဝိ စာရကော၊ ထိုထိုအရပ်သို့ လှည့်လည်ချောင်းမြောင်းကြည့်ရှုတတ်၏။ ။ (၃) ကြိယောပလက္ခဏော၊ လူတို့၏ အမူအရာ အရိပ်အခြည်ကိုလည်း သိတတ်၏။ ။ (၄) အတန္တိ၊ ပျင်းရိခြင်းလည်း မရှိ၊ တံ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော သူကို၊ ဂုတ္တိကေ၊ မြို့ဝန်မြို့ကွပ် အရာ၌၊ ထပေ ယျ၊ ထားရာ၏။ (ရာဇသေဝက)။

စကားပြေမှာ အင်္ဂါ ၅ ပါးပါသော်လည်း၊ ပါဠိမှာ အင်္ဂါ ၄ပါးသာပါသည်မည် ကြ။

မြို့ဝန်မြို့ကွပ် အရာဖြင့် အခိုးအမြှောက်ကို ခံရကုန်သော သူတို့သည်၊ မြို့တော် အတွင်း လပြည့်နေ့ လကွယ်နေ့တို့၌၊ သား၊ ငါး၊ မရောင်း မဝယ် မပေါ်ထွက်ရ အောင် စည်လည်ကုန်ရာသည်၊ ရေမြေသနင်း ပြည်ရှင်မင်းတို့လည်း၊ မပြတ်ဆင့်ဆို တော်မူကုန်ရာသည်၊ ယင်းသို့ သား၊ ငါး၊ မပျော်ရအောင် ဆင့်ဆိုတော်မူသော စည် ကား၊ မာယာတစည် မည်၏ဟူ၍၊ ဇာတ် အဋ္ဌကထာ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာ စသည် တို့၌လာသည်။

ဆတ္တပါဏီဇာတ်၊ မဟာသုတသောမဇာတ်များ၌ ပွဲတော်ဆက်ရန် ယမန်နေ့ က သိမ်းဆည်း၍ထားသော အမဲဟင်းလျာကို နန်းတော်ဝယ်မွေးသော၊ ဇကုလေယျ

ခွေးစားသောကြောင့်၊ ယနေ့လပြည့်နေ့ဖြစ်၍ မာယာတစည်လည်သဖြင့်၊ သား၊ ငါးမပေါ် မထွက်ရသောကြောင့်၊ ပွဲတော်တည်ရန် အမဲဟင်းလျာ မပြည့်မစုံကြောင်းကို စားတော်ဝန်၊ စားတော်ကဲတို့က၊ ဗြဟ္မာဒတ်မင်းအား သံတော်ဦးတင်ကြောင်းနှင့်လာသည်ကိုထောက်၍ လပြည့်နေ့တို့၌၊ သားငါး မရောင်းမဝယ် မပေါ်မထွက်ရအောင် မာယာတစည်လည်စေခြင်းသည်၊ ရှေးရှေးမင်းကောင်း မင်းမြတ်တို့၏ ထုံးစံဟူ၍ သိအပ်၏၊ မြို့ဝန်ခန့် ပြန်တမ်း။

ဘုန်းတော်ချီးမြို့၊ လ၊ မြို့ဝန်ဆိုသည့်အရာသည်၊ ငါအရှင် ဧကရာဇ်မင်းမြတ်တို့တွင်၊ ရာဇဝတ်နှင့်လျော်စွာ စီရင်ရသည့်ဖြစ်၍ မဗ္ဗဝတ်၊ ရာဇဝတ်၊ လောကဝတ် အကြောင်းသုံးပါးကို၊ ကျွမ်းကျင်နားလည်သသူ၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာအကျိုးနှစ်ပါးကို၊ ထောက်ထားနိုင်သသူတို့ကို ရွေးချယ်ခန့်ထားတော်မူမြဲဖြစ်သည်။ ရွှေပြည်တော်မြို့တွင်း မြို့ပြင်မှစ၍၊ မြို့ဝန်တို့စုတာကျနယ်လေးရပ်တွင်၊ မြို့မြို့ခိုင်လုံသေချာအောင် မပြတ်စစ်ကြော၊ ကြည်းကြောင်၊ ရေကြောင်း မေါက်ကားရောင်းဝယ် လာရောက်သည်၊ ကုန်သည်တဲကားမှစ၍၊ ဆိုင်ကနွား ရောင်းဝယ်သသူတို့မှာလည်း၊ အလေးတောင်းတင်း စဉ်းချိန်ခွင်များကို တံဆိပ်ခတ်မှတ်၊ ပေးအပ်သည် အတိုင်းသာ၊ ရောင်းဝယ် သုံးဆောင်ကြစေ၊ သာလွန်တိုးပွား၍ မသုံးမဆောင်စေနှင့်၊ မေါက်ကားရောင်းဝယ်သည့် ကုန်သည်တဲကားတို့မှာလည်း အင်နှင့်မတန် သာလွန်၍ မကောက်မယူစေနှင့်၊ ရွှေမြို့တော်တံခါး ၁၂ရပ်မှစ၍ အစောင့်အနေ အဝင်အထွက်များမှာလည်း၊ မြဲမြံလုံခြုံအောင်၊ လူစိမ်းလူရွမ်းရောပေါင်း၍၊ မဝင်မထွက်စေနှင့်၊ တံခါးမှူး၊ တံခါးသားတို့ကိုစာအပ်၍ ကြပ်ကြပ်စစ်ဆေးစေ၊ မြို့တွင်းမြို့ပြင် ရပ်စုကွက်စုသားတို့မှာလည်း ခိုးသေးမီးပွားမပေါ် မရှိစေရ၊ တစ်ရပ်တစ်ကျေး ရောက်ပေါက်ဖူးမြဲ မဟုတ်သသူတို့ကို၊ မလာမရောက် မတဲမခိုစေရ၊ ကြပ်ကြပ်စစ်ကြောစေ၊ ဆင်းရဲသား ကျွန်တော်မျိုးတို့ကိုလည်း၊ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် လုပ်စား၊ ပေါက်စားပြု၍၊ မနှိပ်မစက်စေနှင့်၊ လူစိမ်းလူရွမ်း၊ လူဆိုးလူသွမ်းတို့ကို တွေ့မိပို့အပ်လာလျှင်၊ စင်ကြယ်အောင် စစ်ကြော၍၊ ရာဇဝတ်အလျောက်၊ သတ်တန်ဖြတ်တန်သသူဖြစ်လျှင်၊ မည်သသူမည်သို့ပြုကျင့်၍၊ စစ်ကြောရာတွင်၊ မည်သို့ ထွက်ဆိုသည်၊ မည်သို့ကွပ်ညှပ်စီရင်မည်၊ ဝန်တို့မှာ၊ အစီရင်ခံမြဲခံ၍၊ ရှေးစီရင်ထုံးနှင့်အညီ ကွပ်ညှပ်စီရင်။

၁၂၀။ ။ အနောက်ဝန်တို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

သောဝိဒလ္လမည်ကုန်သော အနောက်ဝန်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား -

- (၁) စက္ခုသောတ စသော ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်းနိုင်သည်လည်းတစ်ပါး။
- (၂) အရှင်စိုးမင်းတို့၏ အာဏာကို မျက်မှောက်မျက်ကွယ်အထူးမရှိကြောက်ရွံ့ခံညားတတ်သည်လည်းတစ်ပါး။

(၃) သဒါရသန္တောသဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသည်လည်းတစ်ပါး။

ဤသို့လျှင် သုံးပါးဖြစ်သတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤအရာ၌ ဤဂါထာကို သိ၊ အပ်၏။

ရက္ခိန္ဒြိယောစ ယောပေါသော၊ အဝိတိက္ကမ အာဏာကော၊ သဒါရသန္တောသောစေဝ၊ တံသောဝိဒလ္လကေထပေ။ (ရာဇသေဝက)။

အနက်ကား။ ။ ယောပေါသော၊ အကြင်သူသည်၊ ရက္ခိန္ဒြိယောစ၊ စောင့်စည်းအပ်သောစက္ခုစသော ဣန္ဒြေလည်းရှိ၏။ အဝိတိက္ကမ အာဏာကော၊ မျက်မှောက်မျက်ကွယ် အထူးမရှိ အရှင်စိုးရမင်းတို့၏ အာဏာကိုလည်း ကြောက်ရွံ့ခံညားတတ်၏။ သဒါရသန္တောစေဝ၊ မိမိမယား၌သာ ရောင့်ရဲခြင်း၊ သဘောလည်းရှိ၏။ တံ၊ ထိုသို့သဘောရှိသောသူကို၊ သောဝိဒလ္လကေ၊ အနောက်ဝန်အရာ၌စေခန့်ထားရာ၏။

အနောက်ဝန်ခန့်ပြန်တမ်း

ဘုန်းတော်ချီးမြို့၊ လ၊ အနောက်ဝန်ဆိုသည့် အရာသည်၊ ငါအရှင်ဧကရာဇ်မင်းမြတ်တို့တွင်၊ အနောက်အတွင်းတော်က၊ အသုံးတော်အလိုရှိဆင့်ကဲတောင်းဆိုသမျှကို ဆိုင်ရာပြန်ဆိုဆင့်ကဲ၍ ဆက်သွင်းရသည်။ အနောက်ရုံးတော်တွင်လည်း တွေ့ရ၊ ရုံးစေမှစ၍၊ သူငယ်တော် သပေါက်တော်၊ ကြေးဘဏ္ဍာ၊ နွားဘဏ္ဍာ အရပ်ရပ်အစုအဝန်းနှင့်ဆိုင်ရာ အမှုတော်ကို နေ့စဉ် လစဉ် မပြတ်ထမ်းရွက်ရသည်။ အနောက်အတွင်းတော်၊ တောင်ဝင်းမြောက်ဝင်း၊ အောက်အိမ်များတွင် မသင့်ရှိက၊ သုတ်သင်ရန်ရှိလျှင်လည်း၊ အနောက်ဝန်တို့ မပြတ်ဝင်ထွက်ကြည့်ရှုဆော်ဖန်စီရင်ရသည်။ အနောက်အတွင်းတော်တွင်၊ အိပ်လှည့်အိပ်ဖန်၊ အစောင့်အနေနှင့် ထမ်းရွက်ရသည့် သူငယ်တော် သပေါက်တော်တို့နှင့် အရပ်ရပ်အမှုထမ်းတို့ကို နှိုးဆော်ခန့်ထား၊ စောင့်နေ ထမ်းရွက်စေရသည်။ သို့များကို အမြဲနှလုံးသွင်း၍ အမှုတော်ပြီးပြေကုန်တွင်အောင် နှိုးဆောင်စီရင်၊ အနောက်ဝန်တို့နှိုးဆော်စီရင်စု အမှုထမ်းတို့ကိုလည်း အမှုတော်ကို ထမ်းကုန်နိုင်အောင် မစ၊ အနောက်ဝန်တို့စီရင်နက်၊ အမှုထမ်းတို့တွင် တရားစကား အရှက်အတင်ရှိလျှင်လည်း၊ ကြီးသည့်စကားကို ငယ်အောင်၊ ငယ်သည့်စကားကို ပပျောက်အောင် ဂတိသို့မလိုက်ညီညွတ်စွာစီရင်။

၁၂၁။ ။ ရွှေတိုက်ဝန်၊ ရွှေတိုက်စိုး၊ ဘဏ္ဍာစိုး၊ ကျီဝန်တို့ ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

ဘဏ္ဍာဂါရိကမည်ကုန်သော၊ ရွှေထိုက်ဝန်၊ ရွှေတိုက်စိုး၊ ရွှေတိုက်ကြပ်၊ ကျီဝန်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား၊ ငါးပါးတည်း၊ ငါးဝါးဟူသော်ကား -

မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်စာတမ်း

- (၁) ရွှေ၊ ငွေ၊ ဖလ်မုန့်၊ ကြေး၊ သံ၊ ပတ္တမြားစသောအားဖြင့် များစွာကုန်သော ရတနာမျိုး၊ ထည်မျိုး၊ ဝတ်မျိုး စသည် အယုတ်အလတ်အတတ်ကောင်း အတတ်ဆုံးလည်းကောင်း၊ အရေအတွက် ပမာဏကိုလည်းကောင်းသိခြင်း။
- (၂) မြသောသတိရှိခြင်း။
- (၃) သူတစ်ပါးတို့ ဥစ္စာကို၊ လတ်တလောခြင်း သေစေတတ်သော အဆိပ် ကဲ့သို့ကြည်ရှောင်လေ့ရှိခြင်း။
- (၄) ဘဏ္ဍာတိုက်မှတစ်ပါး သွားရန်နေရာမရှိသကဲ့သို့၊ ဘဏ္ဍာတိုက်၌သာ အစွဲအမြဲသာနေလေ့ရှိခြင်း။
- (၅) အရှင်စိုးရမင်းတို့၏စိတ်အလိုကိုမဆိုပဲ သိတတ်ခြင်း။

ဤငါးပါးတည်း၊ ထို့ကြောင့်၊ ဤအရာ၌၊ ဤဂါထာကိုသိအပ်၏။

ဝိဇာနည်ဥပဋ္ဌာနံ၊ အနဘိဇ္ဈာပတိဋ္ဌာနကံ၊ ဘာဝဝိဒေါကုမေ ပဉ္စ၊ ဘဏ္ဍာဂီရိက ကာရဏာ။

(ရာဇသေဝက) ။

အနက်ကား။ ။ (၁) ဝိဇာနည်၊ ရွှေငွေစသည်တို့၏အတတ်အရေအတွက် ပမာဏ ကိုသိခြင်းလည်းကောင်း၊ (၂) ဥပဋ္ဌာနံ၊ မြသောထင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ (၃) အနဘိဇ္ဈာ၊ သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို မလိုချင်ခြင်းလည်းကောင်း၊ (၄) ပတိဋ္ဌာနကံ၊ ဘဏ္ဍာတိုက်၌ အစွဲအမြဲတည်နေခြင်းလည်းကောင်း၊ (၅) ဘာဝဝိဒေါ၊ အရှင်စိုးရမင်းတို့၏ အလိုကို သိခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့၊ ဣမေပဉ္စ၊ ဤငါးပါးတို့ကား၊ ကဏ္ဍဂီရိကကာရ ဏာ၊ ရွှေတိုက်ဝန်၊ ရွှေတိုက်စိုး၊ ရွှေတိုက်ကြပ်၊ ကျိဝန်တို့၏လက္ခဏာတို့တည်း။

၁၂၂။ ။ ဘဏ္ဍာစိုးရွှေတိုက်ဝန်အင်္ဂါခြောက်ပါးအကြောင်း

ဘဏ္ဍာစိုး၊ ရွှေတိုက်ဝန်၊ အင်္ဂါခြောက်ပါးရှိသည်ကို၊ ရာဇနီတိကျမ်း၌၊ ကုလုလု ဝိနိတဉ္စ၊ သဗရတနံ ဇာနကံ၊ သုစိအဝိရဋ္ဌံသာဓု၊ ဘဏ္ဍာဂီရေဝိဓိယတေ၊ ဟူ၍လာ၏။ အနက်ကား။ (၁) ကုလုလု၊ အမျိုးစဉ်ဆက် ဖြောင့်မတ်ထသော၊ (၂) ဝိနိတဉ္စ၊ ဥစ္စာ ပစ္စည်းကိုလည်း သိမှီးတတ်ထသော၊ (၃) သဗရတန ဇာနကံ၊ ခပ်သိမ်းသောရတနာ တို့၏ကောင်း မကောင်းကိုလည်း သိတတ်ထသော၊ (၄) သုစိ၊ ဖေါ်ရွှေစင်ကြယ်စွာ ထသော၊ (၅) အဝိရဋ္ဌံ၊ မပျောက်ရအောင် စောင့်တတ်ထသော၊ (၆) သာဓု၊ ကောင်း သော နှလုံးရှိတတ်ထသော၊ ဇတံ၊ ဤအင်္ဂါခြောက်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသောသူကို၊ ဘဏ္ဍာ ဂီရေ၊ ဘဏ္ဍာစိုးရွှေတိုက်ဝန် အရာ၌၊ ဝိဓိယတေ၊ စီရင်ခန့်ထားရာ၏။

ဤကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ သံဝရတွင် -

ခပ်သိမ်းရတနာ၊ ဝင်လာသရွှေ၊ စေ့မြေသိပ်သည်း၊ ဖိုးနည်းဖိုးပျား၊ သိနိုင် အားလျက်၊ မသွားဝေးလံ၊ မြမြစောင့်နေ၊ ဖေါ်ရွှေတမျှ၊ တဝပြည်းညင်။

ကောင်းယဉ်ခြင်းနှင့်၊ နှီးရင်းပြန်ထောက်၊ မပျောက်မပျက်၊ သက်သက်တော် လျား၊ အင်ခြောက်ပါးနှင့်စီးပွားဆောင်တဲ့၊ ဝန်စိုးအုံ့လည်၊ ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၂၃။ ။ ရွှေခွန်ဝန်၊ ငွေခွန်ဝန်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

ဘောရိကမည်ကုန်သော၊ ရွှေခွန်ဝန် စံကိုင်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား၊ ရွှေတို့၏ ဖြစ်ရာအရပ် အမြတ်အယုတ် အဆင်းအရောင်အကဲအလေးသိခြင်းသည်သာလျှင် တည်း၊ ရွှေတို့၏ဖြစ်ရာအရပ် အဆင်းအရောင်အကဲအလေးတို့ကို ကျမ်းဂန်လာတိုင်း နှီးနှော၍ပြဦးအံ့။

ရွှေသည်၊ မနုဿဘောဂရွှေ၊ ဒိဗရွှေအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် လူတို့သုံးဆောင်သောရွှေသည်၊ မနုဿဘောဂရွှေမည်၏။ နတ်တို့သုံးဆောင်သော ရွှေသည်၊ ဒိဗရွှေမည်၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် မနုဿဘောဂရွှေသည်လည်း၊ ယုတ္တိကရွှေ၊ ဒသဝိဒ္ဓရွှေ၊ အကရုပ္ပန္နရွှေအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် ကြေးသံများ နှင့် ရောနှော၍ပြုအပ်သော ရွှေသည်၊ ယုတ္တိကရွှေမည်၏။ ဆယ်ကြိမ်ဖိုဝဋ်လှော် အပ်ဦးအပ်သော ရွှေသည်၊ ဒသဝိဒ္ဓရွှေမည်၏။ ထိုရွှေကို ယခုလောက၌၊ ဆယ် လှော်ရရွှေဟူ၍၎င်း၊ စံတော်မီရွှေဟူ၍၎င်း ခေါ်ဝေါ်စမှတ်ပြုကြ၏။ ဖိုဝဋ်လှော်ဦး သဖြင့်ဖြစ်သော တစ်စုံတစ်ခုမပြုရသေးသောရွှေသည်၊ အကရုပ္ပန္နရွှေမည်၏။ အလိုလို မပြုမပြင်ပဲဖြစ်သော ရွှေဟူ၍လည်းဆိုကြ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ ယုတ္တိက ရွှေထက် ဒသဝိဒ္ဓရွှေသည် မွန်မြတ်၏။ ဒသဝိဒ္ဓရွှေထက်၊ အကရုပ္ပန္နရွှေသည် မွန်မြတ်၏။ ၎င်းတို့ကိုသက်ဆိုင်ရာ အမြက်မျှထုတ်ပြလိုက်သည်။ ရွှေမျိုးများစွာရှိပုံကိုသိလိုမှ သမန္တစက္ခု ရာဇသေဝကများမှာကြည့်လေ။

၁၂၄။ ။ စားတော်သည် အင်္ဂါငါးပါးအကြောင်း

စားတော်သည် အင်္ဂါငါးပါးရှိသည်ကို၊ ရာဇနီတိကျမ်း၌၊ ပိတုပိတာ မဟာ ဒက္ခော၊ သတ္တဉ္စော၊ မိတပါစကော၊ ဘောဇယုတ္တော စိဘတ္တောစ၊ သုပကာရေပသံ သိတောဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ (၁) ပိတုပိတာမဟာဒက္ခော၊ ဘေးဘိုးစဉ်ဆက်စားတော်ချက် ခြင်း၌လိမ္မာစွာထသော၊ (၂) သတ္တဉ္စော၊ စားတော်ချက်ရာကျမ်းကိုလည်း တတ် ထသော၊ (၃) မိတပါစကော၊ နှိုင်းရှည်၍ ချက်တတ်ထသော၊ (၄) ဘောဇယုတ္တောစ၊ စားတော်ချက်မှတစ်ပါး အမှုမရှိစားတော်ကို ချက်ခြင်း၌ အမြဲလုံ့လနှင့်ယှဉ်ထသော၊ (၅) စိဘတ္တောစ၊ ခွဲဝေစိတ်ဖြာတတ်ထသော၊ ဇသော၊ ဤအင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံ ထသော၊ သုပကာရော၊ စားတော်သည်ကို၊ ပသံသိကော၊ ချီးမွမ်းအပ်၏။ ဤသို့ကျမ်းဂန်

လာသည်နှင့်အညီ၊ ရာဇဝသတိယျို့တွင် -

စားတော်ကဲမှ၊ သရုပ်ပြအံ့၊ အဘ၊ အဘိုး အမျိုးမယုက်၊ ပြုတ်ချက်ခြစ်
ကြော်၊ ကျမ်းနှင့်လျော်သား၊ စေ့ဆော်တတ်ပွန်း၊ မှန်ကန်လိမ္မာ၊ နှိုင်းရှည်ရာ
နှင့်၊ စားရာခဲတွယ်၊ ကောင်းကြွယ်နက်နဲ၊ အမြတ်ပါး၊ ဝပ်ကုန်ငြားရှင့်
ဟူ၍စပ်လေသည်။

၀၂၅။ ။ ဆင်ဝန်၊ မြင်းဝန်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

ဂါမဏိမည်ကုန်သော၊ ဆင်ဝန်၊ မြင်းဝန်တို့၏ လက္ခဏာကား၊ ဆင်မြင်းတို့၏
ဇာတ်အင်္ဂါလက္ခဏာကို သိခြင်းလည်းတစ်ပါး၊ တိရစ္ဆာန်တို့အား၊ သားသမီးတို့ကဲ့သို့
သနားစုံမက်နှစ်သက်ခြင်းကိုလည်းတစ်ပါး၊ ဤအစာကား ဤသတ္တဝါအားလျောက်ပတ်
၏။ ဤအစာကား ဤသတ္တဝါအား မလျောက်ပတ်ဟူ၍ သိခြင်းလည်းတစ်ပါး၊ ဆင်
မြင်းတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမရာ၌ လိမ္မာခြင်းလည်းတစ်ပါး၊ နာကုန်သည်ရှိသော်
ဆင်မြင်းတို့အား ဆေးဝါးကုသရာ၌ လိမ္မာခြင်းလည်းတစ်ပါး၊ ဤသို့အားဖြင့် ငါးပါး
ဖြစ်သတည်း။

ထို့ကြောင့် ဤအရာ၌၊ ဤဂါထာကိုသိအပ်၏။

ဇာတျာဒိနံ သဉ္ဇနနံ၊ တိရစ္ဆာနံ ပီယံတထာ၊ ဘောဇနဒါနေ ဆေကဉ္စ၊
ဒမနေဒတိကိစ္ဆကော၊ ပဉ္စေတေဂါ မဏိနံဝ၊ အင်္ဂါနိတျပလက္ခယေ။ ။
(ရာဇသေဝက)။

ဇာတျာဒိနံ၊ ဇာတ်အင်္ဂါလက္ခဏာတို့ကို၊ သဉ္ဇနနံ၊ သိခြင်း၎င်း၊ တထာ၊
ထိုမှတစ်ပါး၊ တိရစ္ဆာနံ၊ တိရစ္ဆာန်တို့ကို၊ ပီယံ၊ ချစ်ခြင်း၎င်း၊ ဘောဇနံ၊ အစာကျွေးမွေး
ရာ၌၊ ဆေကံ၊ လိမ္မာခြင်း၎င်း၊ ဒမနေ၊ ဆုံးမခြင်း၌၊ ဆေကဉ္စ၊ လိမ္မာခြင်း၎င်း၊ တိကိစ္ဆေ၊
ဆေးကုစားခြင်း၌၊ ဆေကဉ္စ၊ လိမ္မာခြင်း၎င်း၊ ဣတိ၊ ဤသို့၊ ဧတေပဉ္စ၊ ဤငါးပါးတို့ကို၊
ဂါမဏိနံဝ၊ ဆင်ဝန်၊ မြင်းဝန်တို့၏သာလျှင်၊ အင်္ဂါနိတိ၊ အင်္ဂါတို့ဟူ၍ ဥပလက္ခယေ၊
မှတ်ရာ၏။

ဆင်ဝန်၊ မြင်းဝန်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာငါးပါးတွင်၊ ပထမအင်္ဂါ၌၊ အဘယ်သူ
ဇာတ်ကို သိရာသနည်း ဟူမူကား၊ ဆင်တို့၏ဇာတ်ကို ရှေးဦးစွာ ဤသို့သိအပ်၏။
ဆင်တို့သည် သာသနာတော် ကျမ်းဂန်အလိုအားဖြင့်၊ ကာလာဝကဉ္စဂင်္ဂေယျံ၊ ပဏ္ဍရံ
တမ္ပပိရံလံ၊ ဂဒ္ဓမင်္ဂလဟေမဉ္စ၊ ဥပေါသထ ဆဂ္ဂန္တိမေဒဟူ၍ အဋ္ဌကထာတို့၌လာရ
ကား။ ။ ကာလာဝကဆင်၊ ဂင်္ဂေယျဆင်၊ ပဏ္ဍရဆင်၊ တမ္ပဆင်၊ ပိရံလဆင်၊ ဂဒ္ဓဆင်၊
မင်္ဂလဆင်၊ ဟေမဆင်၊ ဥပေါသထဆင် ဆဂ္ဂန္တိဆင်။ ။ ဟူ၍ဆယ်မျိုးအပြားရှိကုန်ရာ၏။

ဤကားသိသာရန် အကျဉ်းမျှသာတည်း၊ အကျယ်သိလိုမူ၊ ပထမ ပဉ္စက္ကမဒိပနီ

နှင့် ရာဇသေဝကများမှာကြည့်ပါ။ ယခုအခါ ဆင်သည် စစ်ပွဲတွင် အသုံးမကျ။

၀၂၆။ ။ သူလျှိုတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

ပရမမည်ကုန်သောသူလျှိုတို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား၊ သူတစ်ပါးတို့၏လျှို့ဝှက်
အပ်သော အမှုအရာကို ယူနိုင်သည်လည်း တစ်ပါး၊ မိမိလျှို့ဝှက်အပ်သောအမှုအရာ
ကို ဖုံးလွှမ်းနိုင်သည်လည်းတစ်ပါး၊ အခြားစိုးမင်းတို့ထံ၌ များစွာဆုလာဘ်ကိုရငြား
သော်လည်း၊ အနည်းငယ်မျှသာရသော၊ မိမိအရှင်၏ ကျေးဇူးကို မမေ့မလျော့သည်
လည်းတစ်ပါး၊ ဤသို့လျှင် သုံးပါးဖြစ်သတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤဂါထာကို ဤအရာ၌
သိအပ်၏။

ပရေသံဂုယုဇာနာတိ၊ အတ္တနောပနဂုယုကံ၊ ပဋိစ္ဆာဒေတိ ယောပေါသော၊
ပတွာပိဒေသကံဒုရံ၊ နပမဇ္ဇတိသာမိနံ၊ ထောကံပိ ကတကာရကံ၊ သံစရတ္ထေ
နပေသေယျ၊ ယု ဘူမိပေါဌာနဒက္ခဏော။

ယောပေါသော၊ အကြင်ယောက်ျားသည်၊ ပရေသံ၊ သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဂုယု၊ လျှို့
ဝှက်အပ်သောအမှုကို၊ ဇာနာတိ၊ သိတတ်၏။ ဝါ၊ သိအောင်ပြုတတ်၏။ အတ္တနော
ပန၊ မိမိ၏ကား၊ ဂုယုကံ၊ လျှို့ဝှက်အပ်သောအမှုအရာကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတိ၊ ဖုံးလွှမ်းတတ်
၏။ ဒူရံ၊ ဝေးသော၊ ဒေသကံ၊ အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ပတွာပိ၊ ရောက်၍လည်း၊ ဝါ၊ ရောက်
ငြားသော်လည်း၊ သာမိနံ၊ အရှင်စိုးမင်းတို့၏၊ ထောကံပိ၊ အနည်းငယ်မျှသာဖြစ်သော၊
ကတကာရကံ၊ ချီးမြှောက်တော်မူဘူးသော ကျေးဇူးတော်ကို နပမဇ္ဇတိ၊ မမေ့တတ်။
တံ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသောသူကို၊ ဘူမိပေါ၊ ရေမြေရှင်ဖြစ်သော၊ ဌာနဒက္ခဏော၊
အရာဌာန၌ လိမ္မာသောမင်းမြတ်သည်၊ စရတ္ထေန၊ သူလျှို၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပေသေယျ၊
စေခိုင်းတော်မူရာ၏။

ယထာရဟ ဝဏ္ဏမည်ကုန်သော၊ သူလျှိုအထူးတို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာလည်း မထူး
ပြီ၊ ကုန်သည်အသွင် ရသေ့ရဟန်းအသွင် စသည်ဖြင့် ချောင်းမြောင်းခြင်းမျှသာထူး
၏။ သူလျှိုတို့၏ သဘောသည်၊ ဝါမေနသူကရောဟောတိ၊ ဒက္ခိဏေန အဇာမိဂေါ၊
သရေနနေလကော ဟောတိ၊ ဝိသာဏေနဇရုဂ္ဂေါ။

ဝါမေန၊ လက်ဝဲနံပါးဖြင့်၊ သူကရော၊ ဝက်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ ဒက္ခိဏေန၊
လက်ျာနံပါးဖြင့်၊ အဇမိဂေါ၊ ဆိတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ သရေန၊ အသံဖြင့်၊ နေလ
ကောနွားငယ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ ဝိသာဏေန၊ ဦးချိုဖြင့်၊ ဇရုဂ္ဂေါ၊ နွားတို့သည်
နှင့် ဝါ နွားတို့ တူသည်၊ ဟောတိဖြစ်၏။

ဤသို့လျှင် အဋ္ဌကထာဆရာတို့ပြအပ်သော၊ သူရကယက္ခမည်သောဝက်တို့လည်း
သည် ဝက်တို့ကိုမြင်လျှင် လက်ဝဲနံပါးဖြင့်ပြု၍၊ ငါသည် ဝက်ပင်ဟု ဖြားယောင်းချွန်
ဝက်တို့ကို ဖမ်းစားရာ၏။ ဆိတ်တို့ကိုမြင်လျှင်၊ လက်ျာနံပါးကိုပြု၍၊ ငါလည်းဆိတ်

ပင်ဟုဖြားယောင်း၍ ဆိတ်တို့ကိုဖမ်းစား၏။ နွားငယ်တို့ကိုမြင်လျှင်၊ နွားကဲ့သို့မြည်၍
ငါလည်း နွားငယ်ပင်ဟု ဖြားယောင်း၍၊ နွားငယ်တို့ကိုဖမ်းစား၏။ နွားလားနွားအိုတို့
ကိုမြင်လျှင်၊ ဦးချိုမြင့်ပြု၍၊ ငါလည်း နွားလားနွားအိုပင်ဟု ဖြားယောင်း၍၊ နွားလား
နွားအိုတို့ကို ဖမ်းစား၏။ ဤအတူသူလျှို့တို့သည်၊ ထိုထိုအရပ်ဒေသဌာနာ စရိုက်သို့
လိုက်၍ ထိုထိုလူတို့၏ အမှုအရာအကြံအစည်တို့ကို သိအောင်မူကုန်ရာ၏။

၀၂၇။ ။ တမန်အင်္ဂါအကြောင်း

တမန်အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသည်ကို ဝိနည်း စူဠဝါပါဠိတော်၊ အဋ္ဌနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရပါဠိ
တော်စသောကျမ်းတို့၌ -

အဋ္ဌဟိဘိက္ခဝေ၊ အင်္ဂေဟိ သမ္ပန္နာဂတော၊ ဘိက္ခုဒုတေရယျံ၊ ဂန္ထမရ
ဟတိ၊ ကတမေဟိ အဋ္ဌဟိ၊ ဣမေဟိက္ခဝေဘိက္ခု၊ သောတာပတောတိ၊ သာ
ဝေတာစ ဥဂ္ဂဟေတာစ၊ ဓါရေတာစ၊ ဝိညာတာစ၊ ဝိညာပေတာစ၊ ကုသလောစ၊
သဟိတာ သဟိတဿ၊ နောစကလ ဟကာရကော၊
ဟူ၍လာ၏။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ အင်္ဂါရှစ်ပါးတို့နှင့်၊ သမ္ပန္နာဂတော၊
ပြည့်စုံသော၊ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်၊ ဒုတေရယျံ၊ သံတမန်အမှုကို၊ ဂန္ထံ၊ ဆောင်
သွားခြင်းငှါ၊ အရဟတိ၊ ထိုက်၏။ ကတမေဟိ အဋ္ဌဟိ၊ အဘယ်ရှစ် ပါးတို့ နည်းဟူ
မူကား၊ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ ဣမ ဤသာသနာတော်၌ ဘိက္ခု ရဟန်းသည်၊ သော
ဘာစ၊ ကြားလွယ်တတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ သာဝေတာစ၊ ကြားစေ
တတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏၊ ဥဂ္ဂဟေ ဘာစ၊ မှတ်တတ်သည်လည်းဟောတိ
ဖြစ်၏၊ ဓါရေတာစ၊ ဆောင်တတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ ဖြစ်၏၊ ဝိညာတာစ၊ ဝိမိ
သိတတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ ဖြစ်၏၊ ဝိညာ ပေတာစ၊ သူတစ်ပါးကို၊ သိစေတတ်
သည်လည်း၊ ဟောတိဖြစ်၏၊ သဟိတာသဟိတဿ၊ အစီးအပွားရှိသည် မရှိသည်၌
ကုသလောစ၊ လိမ်မွှာသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ နောစကလဟကာရကော
နိဂဏ်ရန်လည်းမပြုတတ်၊ ဣမေအဋ္ဌ၊ ဤရှစ်ပါးတို့တည်း။
ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ သံဝရတွင် -

ဆိုသော် ကြားတင်၊ နားဝင်ကြားလွယ်၊ ဆိုဘွယ်လေ့ကျက်၊ အနက်မှတ်မိ၊
သတ်မပြယ်၊ ဓိပ္ပါယ်သိယူ၊ လူသူသိမှု၊ ညီအောင်ပြုလျက်၊ နှစ်ခုဝေခြားစီးပွား
ရှိမဲ့၊ ပြုပြုမြင်လေ၊ လိမ္မာထွေဖြင့်၊ သွားလေရာရာ၊ ရန်ရှာမချွတ်၊ ကိုယ်နှုတ်
နှိမ့်ချ၊ ဤသို့စသား၊ ထိုမှတစ်ဦး၊ ကျေးဇူးမချို့၊ တမန်တို့လည်း၊
ဟူ၍စပ်လေသည်။

တောင်ငူဆိုတွင်လည်း -
ရက်ဖြင့်ရှောင်ဖယ်၊ ကြားလေသည်ဟု၊ ထွေလည်မှတ်တော်၊ ရှိနှင့်သော်
လည်း၊ မြေဖျော်ကြောင်းဝန်၊ သည်မှာ ဟန်ကို၊ တမန်တို့တွင်၊ ရှစ်ပါးအင်နှင့်၊
သိမြင်တော်တည့်၊ သိနားလှည့်လော့
ဟူ၍စပ်လေသည်၊ ထိုရတု အလိုက်တွင်လည်း။
ရှောင်ဖယ်ရက်ဖြင့်၊ သိအောင်စဉ်ဟု၊ နှောင်းမြင်တို့မှာ၊ မျက်တော်ပါ
လည်း၊ ထွေလာမဲ့ဟန်၊ နှောင့်ကြောင်းဝန်ကို၊ တမန်တို့သည်၊ အင်ရှစ်မည်
နှင့်၊ ထူးလည်ပျံ့ဖြူး၊ နားတော်ကြားလော့
ဟူ၍စပ်လေသည်။

၀၂၈။ ။ နားခံတော်၊ သံတော်ခံ၊ သံတော်ဆင့်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

အဉ္စက္ခမည်ကုန်သော နားခံတော်၊ သံတော်ခံ၊ သံတော်ဆင့်တို့၏၊ အင်္ဂါလက္ခဏာ
ကား၊ ငါးပါးတည်း၊ ငါးပါးဟူသောကား။ ။ (၁) လွတ်လွတ်ထွက်သော အသံ ရှိသည်
လည်းတစ်ပါး၊ (၂) နာချင်ဘွယ် သာယာသော အသံရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊ (၃) စကား
အရာလိမ္မာသည်လည်းတစ်ပါး၊ (၄) ရှုချင်ဘွယ် တင့်တယ်လျောက်ပတ်သော အဆင်း
ရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊ (၅) လျင်မြန်သောဉာဏ်ရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ ။ ဤသို့လျှင်
ငါးပါးဖြစ်သတည်း။ ။ ထို့ကြောင့် ဤအရာ၌ဤဂါထာကို သိအပ်၏။

ဝိသဋ္ဌဝစနောစေဝ၊ မဇ္ဇရဝစနောပိစ၊ ဝိစိတြာဝစနောစေဝ၊ ရူပါဇဝနော
ပိစ။ ယောတံ အဉ္စက္ခဌာနေဝ၊ ထပေယျဘူမိပါလကော၊ ဧဝံသိဇ္ဈေယျ အနာ
ယာသံ၊ ဘူပါလဿေဝကိစ္စကံ။

(ရာဇသေဝက)။

အနက်ကား။ ။ ယော၊ အကြင်သူသည်၊ (၁) ဝိသဋ္ဌဝစနောစေဝယာ မတွန့်
မချိတ်မလိပ်လည်း လွတ်လွတ်ထွက်သော စကားလည်းရှိ၏။ (၂) မဇ္ဇရဝစ နောပိစ၊
နာချင်ဘွယ် သာယာသောစကားလည်းရှိ၏။ (၃) ဝိစိတြာဝစနောစေဝ၊ ပုံထုံး
ဥပဒေသတို့ဖြင့်၊ ဆန်းကြယ်သောစကားလည်းရှိ၏။ (၄) ရူပါ၊ ရှုချင်စဘွယ်တင့်တယ်
လျောက်ပတ်သော အဆင်းလည်းရှိ၏။ (၅) ဇဝနောပိစ၊ လျင်မြန်သောဉာဏ်လည်း
ရှိ၏။ တံ၊ ထိုသူကို ဘူမိပါလကော၊ ရေမြေသခင်အရှင်မင်းမြတ်သည်၊ အဉ္စက္ခဌာနေ
နားခံတော် သံတော်ခံ သံတော်ဆင့်အရာ၌၊ ထပေယျ၊ ခန့်ထားရာ၏၊ ဧဝံ၊ ဤသို့
ခန့်ထားသည်ရှိသော်၊ ဘူပါလဿေဝ၊ ရေမြေသခင် အရှင်မင်းမြတ်၏သာလျှင်၊
ကိစ္စကံ၊ ထိုထိုအမှုကိစ္စသည်၊ အနာ၊ ယာသံ၊ မငြိုမငြင် မပင်မပန်းပဲ၊ သိဇ္ဈေယျ၊ ပြီး
စေလေရာ၏။

၁၂၉။ ။ အလုပ်ဌာနအရာရှိတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

မော ဟုတ္တိကမည်ကုန်သော အသုံးစာရေး၊ ဂဏန်းသင်္ချာတတ်သိကုန်သော အမတ်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား။ ။ ထိုထိုသို့သောလောက စာရိတ္တ၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင် သိမြင်သည်လည်းတစ်ပါး၊ (၂) ထိုထိုသို့သော အမှုကိစ္စတို့၌ ပြီးပြေအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်သည်လည်းတစ်ပါး၊ (၃) အရှင်တို့ဥစ္စာ ဘဏ္ဍာတော်ကို လတ်တလော ချင်း သေစေတတ်သောအဆိပ်ကဲ့သို့ တိတ်တဆိတ် ဖုံးဝှက်ခိုးယူ၍ မသုံးဆောင်လတ် သည်လည်းတစ်ပါး၊ ဤသို့လျှင် သုံးပါးဖြစ်သတည်း။ ထို့ကြောင့် ဤအရာ၌ ဤဂါထာ ကိုသိအပ်၏။

လောကစာရိတ္တဝိညူစ၊ တံတံကမ္မန္တသိန္နိ ကောနိကာမော စေဝကောဝိ
မောဟုတ္တိ ကေထပေယျတံ။

(ရာဇသေဝက)

အနက်ကား။ ။ (၁) လောကစရိတ္တဝိညူစ၊ လောကစရိတ္တကိုလည်း သိထသော။ (၂) တံတံကမ္မန္တသိန္နိကော၊ ထိုထိုအမှုကိစ္စကို ပြီးပြေအောင်လည်းရွက်ဆောင်နိုင်ထ သော၊ (၃) နိကာမောစေဝ၊ အလိုရမ္မတ်လည်း နည်းပါးထသော၊ ယော၊ အကြင်သူ သည်၊ အတ္တိ၊ ရှိ၏။ တံ၊ ထိုသူကို၊ မောဟုတ္တိကော၊ အသုံးစာရေး ဂဏန်းသင်္ချာတတ် သော အမတ်အရာ၌၊ ကောဝိဒေါ၊ ပညာရှိသောသူသည်၊ ထပေယျ၊ ထားရာ၏။

၁၃၀။ ။ (သံဖျင်) မြို့သူကြီးတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

ဂေါပမည်ကုန်သော သံပျင်အမတ်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား။ ထာယုအမတ် တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာနှင့်မထူးမပြားပြီ။ ဤထာယုအမတ်၊ ဂေါပအမတ်တို့၏ သရုပ် အရကို နာမလိင်္ဂါနုသာသနီ မည်သောသင်္ကန်း၌ အဘိဓါန်၌ဆိုသည်၊ ကလန်ခေါ် သော သူကြီးဝတ္ထုများမှာကြည့်ပါ။

၁၃၁။ ။ (ကလန်) သူကြီးတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

ထာယုမည်ကုန်သောကလန်အမတ်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား။ သုံးပါးအပြား ရှိ၏။ သုံးပါးဟူသော်ကား။ ။ (၁) ကျေးကျွန် တင်းပင်းတို့အား မေတ္တာစိတ်ဖြင့် သိမ်းပကားနိုင်သည်လည်းတစ်ပါး၊ (၂) အပူအချမ်းကိုသည်းခံနိုင်သည်လည်းတစ်ပါး။ (၃) မိမိဆင်းရဲကို မရေတွက်မူ၍၊ ကျေးနေရွာသားတို့၏ အစီးအပွားကို ရွက်ဆောင် လေ့ရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊ ဤသို့လျှင်သုံးပါးဖြစ်သတည်း။ ။ ထို့ကြောင့် ဤအရာ၌ ဤဂါထာကိုသိအပ်၏။

ဇနာနံမေတ္တစိတ္တေန၊ ဂေါပကောစ၊ ခေဒသဟော၊ ဟိတာ ဝဟောစ
ယောသောဝ၊ ထာယုနာမေန ဤရိတော။ ။

(ရာဇသေဝက)။

ယော၊ အကြင်သူသည်၊ ဇနာနံ၊ ကျေးကျွန် သင်းပင်းတို့အား၊ မေတ္တစိတ္တေန
မေတ္တာစိတ်ဖြင့်၊ ဂေါပကောစ၊ သိမ်းပကားနိုင်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။
(၁) ခေဒသဟောစ၊ အချမ်းအပူ ဆင်းရဲကိုသည်းခံနိုင်သည်လည်း၊ ဟောတိဖြစ်၏။
(၂) ဟိတာဝဟောစ၊ မိမိဆင်းရဲကို မရေတွက်မူ၍၊ ကျေးနေရွာသားတို့၏၊ အကျိုးစီး
ပွားကို ရွက်ဆောင်လေ့ရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သောဝ၊ ထိုသူကိုသာလျှင်၊
ထာယုနာ မေန၊ ကလန်ဟူသော အမည်ဖြင့်၊ ဤရိတော၊ ဆိုအပ်၏။

၁၃၂။ ။ သမားတော်တို့ကျင့်ဝတ်တရားများနှင့်အခြားအရာထမ်း အမှုထမ်းများ
အကြောင်း

သမားတော်တို့အင်္ဂါလက္ခဏာကိုလည်း -

အာယုဗေဒ သေတ္တာဒက္ခော၊ သတ္တညော ပိယဒဿနော၊ သေဌသီလဂု
ဏော ပေတော၊ ဒသော ဝေဇ္ဇေပသံ သိတော
ဟူသောငှင်းဂါထာဖြင့် သိအပ်၏။

အနက်ကား။ ။ အာယုဗေဒ သတ္တော၊ သက်ကြည် ဗေဒင်ကိုလည်း၊ သိမြင်
တတ်ထသော၊ ဒက္ခော၊ ကုစားခြင်း၌ လိမ္မာစွာ ထသော၊ သတ္တညော၊ ဗိန္ဒော
ဆေးကျမ်း အစောင်စောင်ကိုလည်း တတ်ထသော၊ ပိယဒဿနော၊ ချစ်ဖွယ်သော
အဆင်းလည်းရှိထသော၊ သေဌသီလ ဂုဏောပတော၊ မြတ်သောအကျင့်ကျေးဇူးနှင့်
လည်းပြည့်စုံထသော၊ ဒသော၊ ဤသူကိုဝေဇ္ဇော၊ ဆေးသမားကောင်းဟူ၍၊ ပသံသိ
တော၊ ချီးမွမ်းအပ်၏။ (ရာဇသေဝက)။

ဆိုခဲ့သောအမည် ဖော်ထုတ်ရေးသားခဲ့သော အရာရှိများမှတစ်ပါး အခြားအရာရှိ
များမှာလည်း အတတ်ပညာရှိမှ ခန့်ထားရမည်အကြောင်း ဌာနန္တရ၊ ရာထူးရာခံရှိကုန်
သောမင်းခယောက်ျားတို့သည်၊ မိမိတို့ဌာနန္တရ ရာထူးအားလျော်စွာ ကျင့်ဆောင်ကုန်
ရာသည်၊ ရေမြေအရှင်မင်းတို့လည်း၊ အကြင်အကြင်အမှုထမ်းမင်းခယောက်ျားတို့၏
စွမ်းရည်သတ္တိရှိမရှိ အနည်းအများအယုတ်အမြတ်ကို ချင့်ချိန်၍ စွမ်းရည်သတ္တိရှိသည်
နှင့် အင်တန်ရုံလျော်စွာ အနိမ့်အမြင့်ထား၍၊ ချီးမြှောက်ကုန်ရာသည်၊ ထိုသို့မဟုတ်၊
စွမ်းရည်သတ္တိနည်းသူနှင့်များသူ၊ စွမ်းရည်သတ္တိ ယုတ်သူနှင့်မြတ်သူကို အတူအမျှ
ချီးမြှောက်ချေက၊ စွမ်းရည်သတ္တိရှိသူ နည်းသူယုတ်သူတို့ကလည်း၊ စွမ်းရည်သတ္တိ
ရှိမရှိကားပဌာနမဟုတ်၊ အရှင်စိုးရမင်းတို့ သဒ္ဓါတော်မူသည်သာ ပဌာနဟူ၍၎င်း၊
အကြင် ငါ့အားလည်းသူတစ်ပါးတို့ကဲ့သို့ စွမ်းရည်သတ္တိရှိ၍၊ အတူအမျှချီးမြှောက်တော်

မူသည်တကားဟူ၍၎င်း၊ စွမ်းရည်သတ္တိရှိသူများသူမြတ်သူ တို့ကိုမထေမဲ့မှုကုန်ရာ၏။ စွမ်းရည်သတ္တိအတတ်ပညာတို့ကိုလည်း မဆည်းပူးမလေ့ကျက်ပဲနေကုန်ရာ၏။ စွမ်းရည် သတ္တိရှိသူများသူမြတ်သူတို့ကလည်း၊ သေသောက်ရာ၊ တင်းကပ်ပွဲသဘင်စသည်တို့ ၌ ပညာရှိဂုဏ်မရောက်ဆိုသကဲ့သို့ရှိခဲ့ပြီဟု၊ မတတ်သေးသော အတတ်ပညာတို့ကို ရအောင် ကြံအောင်ကြိုးကုတ်မည်ကို မဆိုထားဘိဦး။ တတ်ပြီးသော အတတ်ပညာ ကိုမျှ မလေ့လာ၍ ပျက်စီးရာသည်။ ဥပမာစံသော်ကား။ ။

လွန်လေပြီးသောအခါ ဟေမဝန္တာတောအရပ်၌၊ နေရုံမည်သောရွှေတောင် ကြီးရှိသတတ်၊ ထိုရွှေတောင်ကြီးသို့ ကပ်လာရောက်လာကုန်သော သားငှက်တိရစ္ဆာန် တို့သည်၊ ရွှေရောင်အတိလွမ်း၍၊ ရွှေသား ပကတိကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ တရံရောအခါ ရွှေဟင်္သာငှက်ညီနောင်တို့သည်၊ ထိုရွှေတောင်ကြီးသို့ ဆိုက်ရောက်ပြီးသွားကျက်စား မှီနေကြလေသော်၊ အခြားငှက်တို့နှင့်မထူးခြား မိမိတို့၏ရွှေအဆင်းနှင့်တူသောအဆင်း ဂုဏ်အင်သည် မထင်၊ တိမ်မြုပ်လေရကား၊ ရွှေဟင်္သာငှက်ညီနောင်တို့သည်၊ ဤရွှေ ကောင်ကား အဆိုးအကောင်း အယုတ်အမြတ်မရှိ၊ သားငှက်အလုံးကိုပင် ရွှေသား ကဲ့သို့ထင်အောင် ပြုတတ်သဖြင့် ငါတို့၏ ဂုဏ်အင်သည် မထင်ကဲ့တကားဟု အရပ် တစ်ပါးတို့ ပျံသွားကြလေ၏။

ထိုအတူအရှင်အစိုးရမင်းလည်း၊ မင်းခယောက်ျားအမှုထမ်း ကျေးကျွန်တို့၏ စွမ်းရည် သတ္တိကို ထောက်၍ ချီးမြှောက်ကုန်ရာသည်၊ ယင်းသို့ မဟုတ်အဆိုးအကောင်း အယုတ်အမြတ်မရှိ၊ အတူအမျှချီးမြှောက်တော်မူချေက၊ ရွှေဟင်္သာညီနောင်တို့သည်၊ ရွှေတောင်နေရ၌ ပစာပြု၍၊ နေတော့မည်နည်းဟုစွန့်ခွာကုန်သကဲ့သို့၊ မျှကောင်း မတ်ကောင်း ကျေးကောင်း ကျွန်ကောင်း ပျက်စီး၍ ထီးဆောင်းဘက်ချင်း ပြည်ထောင် မင်းတို့ မခံမညားဘဲရှိကုန်ရာသည်။

ရွှေဘိုဆက်တွင်၊ ပုဂံမင်းနှင့်သီပေါမင်းသည်၊ အရည်အချင်းကို စိစစ်ရွေးချယ် ခြင်းမရှိ၊ ထင်မိထင်ရာ အိမ်တော်ပါလူငယ်များစွာကို အတတ်ပညာမရှိပဲ၊ ရာကြီးထူး ကြီး ချီးမြှင့်ခန့်ထားသည့်အတွက် ပျက်စီးကြရသည်။

၁၃၃။ ။ စာရေးတော် အင်္ဂါခြောက်ပါးအကြောင်း

စာရေးတော်အင်္ဂါခြောက်ပါးရှိသည်ကို၊ ရာဇနီတိကျမ်း၌ -

သင်္ကံ ဥတ္တဂဟိဒက္ခံ၊ သီယလေခံ သုလိက္ခိယံ၊ မေခါဝိဝါကျ ပဋ္ဌကံ၊
ဒက္ခေတံလေခကေထပေ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ (၁) သင်္ကံ ဥတ္တဂဟိဒက္ခံ၊ တစ်ကြိမ်ဆိုလျှင် မှတ်ယူခြင်း၌

လိမ္မာထသော၊ (၂) သီယလေခံ၊ လက်ရေးလည်း လျင်မြန်ထသော၊ (၃) သုလိက္ခိယံ၊ လက်ရေးလည်းလွယ်သော၊ (၄) မေခါဝိ၊ လျင်မြန်သော ပညာလည်းရှိသော (၅) ဝါကျ ပဋ္ဌကံ၊ စကားလည်းတတ်သော၊ (၆) ဒက္ခံ၊ စာပေသိကုံးခြင်း၌ လိမ္မာ ထသော၊ စတံ၊ ဤအင်္ဂါခြောက်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသောသူကို၊ လေခကေ၊ စာရေးတော် အရာ၌ ထပေ၊ ခန့်ထားရာ၏။

ဤသို့လျှင် ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ရာဇဝသတိပျို့တွင် -

ထိုက်လိုက်သိမြော်၊ စာရေးတော်ကား၊ ကြားသိမထိမ်၊ တစ်ကြိမ်ဆိုရည်၊ မှတ်မိသည်နှင့်၊ ရေးမည်မှန်ထက်၊ ရေးချက်လှပ၊ စနသေချာ၊ ပညာလျှင် လတ်၊ တတ်သည်စကား၊ စာသွားစာသည်၊ စာစီစာကုံး၊ နှလုံးပြည့်ဝ၊ ဤ ခြောက်ဆနှင့်၊ စုံကလူဘော်၊ စာရေးတော်ဟု၊ အကျော်မင်းမှာ၊ မြရာသမှု၊ ပျိုးပြုစုသည်။ ။ ရေးမှုအမြွှာမြွှာသတည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

စာရေးတော် အင်္ဂါခြောက်ပါးနှင့် နာယကဂုဏ်ခြောက်ပါး နှစ်မျိုးနှစ်ဌာန လောက် ငပြည့်စုံလျှင် နှလုံးရည်ဘက်က၊ မည်သည့်ရာထူး မဆိုခန့်ထားစေခိုင်းရာ ကောင်းစွာ ကျေပွန်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မြဲဟု ဥဒါန်းပြုကြမြဲ စကားအတိုင်းကြီးပွားလို သူတို့သည် ထိုနှစ်မျိုးနှင့် ညီညွတ်ဆောင်ရွက်လေ့ကျက်ရမိမှာ ဓမ္မတာပင်တည်း။

၁၃၄။ ။ လူပျိုတော်အင်္ဂါ ၇ ပါးအကြောင်း

လူပျိုတော်အင်္ဂါ ၇ ပါးရှိသည်ကို၊ ရာဇနီတိကျမ်း၌ -

သုဇာနန္တံသုစိဒက္ခံ၊ ဓမ္မိတံဗဟုသတ္တကံ၊ အလောဘံ အပတ္တိဉ္စ၊ သေဝေယျ တံရာဇန္တိကေ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ သုဇာနံတိ၊ မင်း၏ အလိုကိုသိတတ်သော၊ သုစိ၊ သန့်ပြန့် စင်ကြယ်စွာသော အကျင့်ရှိသော၊ ဒက္ခံ၊ လိမ္မာစွာထသော၊ ဓမ္မိကံ၊ တရားလည်း စောင့်ထသော၊ သတ္တကံ၊ များစွာသောကျမ်းဂန်လည်း တတ်သော၊ အလောဘံ၊ လောဘလည်းနည်းထသော၊ အပတ္တိဉ္စ၊ မမေ့မလျော့ မင်း၌စားခြင်းမြဲထသော၊ တံ၊ ထိုအင်္ဂါ ၇ ပါးနှင့်ပြည့်စုံသောသူကို၊ ရာဇန္တိကေ၊ မင်း၏အပါးအနီး၌၊ သေဝေယျ၊ စားမြဲစေရာ၏။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ရာဇဝသတိပျို့တွင် -

မင်းသူငယ်ဘော်၊ ဖျော်ဖျော်ရိပ်ခြည်၊ သိတတ်သည်နှင့်၊ မူနည်သန့်ပြန့် အမွန်ပစ္စုပ္ပန်၊ ဉာဏ်လည်းလျင်လျား၊ တရားစောင့်ရှောက်၊ လေ့မြောက်

ကျမ်းဂန်၊ ရာဇသံရွှေ၊ လောဘမရွေး၊ မမေ့မလျော့၊ မပေါ့သတိ၊ ရာထူးရှိက
ဘူမိပါလ၊ နရထံပျော်၊ လူပျိုတော်ဟု၊ ခံသော်အကျိုး၊ ဂုဏ်မောက်မိုး၏။
ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၃၅။ ။ တံခါးငိုလ် တံခါးမှူးတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

ဒေါဝါရိကမည်ကုန်သော၊ တံခါးစောင့် တံခါးငိုလ်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာကား၊

- (၁) အထွက် အဝင် လူဟောင်းလူသစ်ကို သိတတ်သည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၂) ခွန်အားရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၃) ချစ်ခင်ဖွယ်ရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၄) တော်မှန်ဖြောင့်မတ်သောနည်းရှိသည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၅) အပင်အပန်းကို သည်းခံနိုင်သည်လည်းတစ်ပါး၊
- (၆) လိမ္မာသည်လည်းတစ်ပါး။ ဤသို့လျှင် ခြောက်ပါးဖြစ်သတည်း။

ထို့ကြောင့် ရာဇနီတိကျမ်း၌ -

ပေါရာဏနဝဇာနန္တံ၊ ဗလဝံပိယဒဿနံ၊ သုစိခေဒသဟဒက္ခံ၊ ဒေါဝေါရိ
ကေ ဝိဇိယတေ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ပေါရာဏနဝဇာနန္တံ၊ လူဟောင်း လူသစ်ကိုလည်း သိတတ်
ထသော၊ ဗလဝံ၊ စွမ်းပကား၊ ခွန်အားလည်းရှိသော၊ ပိယဒဿနံ၊ မြင်လျှင်ချစ်ဖွယ်
လည်းရှိသော၊ သုစိ၊ တော်ဖြောင့် စင်ကြယ်စွာထသော၊ ခေဒသဟံ၊ ပင်ပန်းခြင်း၌
သည်းခံနိုင်သော၊ ဒက္ခံ၊ စိစစ်ခြင်း၌ လိမ္မာစွာထသော၊ ဇတံ၊ ဤအင်္ဂါ ခြောက်ပါးနှင့်
ပြည့်စုံသောသူကို၊ ဒေါဝါရိကေ တံခါးစောင့်၊ တံခါးမှူးအရာ၌၊ ဝိဇိယတေ၊ စိရင်
ခန့်ထားရာ၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ သံဝရတွင် -

သုစိမ်းသူကျက်၊ အထွက်အဝင်၊ ရိပ်ခြည်ထင်က၊ အလျင်သိတတ်၊
လှည့် ပတ် လှည့်ဝန်း၊ ပင်ပန်းခံချီ၊ အစိအစစ်၊ ပြေပြစ်လိမ္မာ၊ ငိုလိပါချစ်ဖွယ်၊
တင့်တယ်ရောင်ဆင်း၊ သန့်ရှင်းမှုထား၊ တတ်နိုင်အားဖြင့် ခြောက်ပါးအင်စုံ၊
ရေးကဲ့ ဝိုက်လည်၊ တံခါးသည်လည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၃၆။ ။ အကြီးအငယ်မရွေးချ၊ မင်းခစားဟူသမျှ လိုက်နာရသော ရာဇဝသတိ
တရားပါဌ်အနက်

ဝိဓုရဇာတ်၌ -

တုလာယထာ ပဂ္ဂဟိတာ၊ သမဒဏ္ဍာသုခါ ရိတာ၊ အဇ္ဈိ၊ ဌောနဝိ
ကပ္ပေယျ၊ သရာဇဝသတိဝသေ။

ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ သမဒဏ္ဍာ၊ နှစ်ဖက်ညီမျှသော ချိန်ပေါင်တံ ရှိသော၊
တုလာ၊ စင်းချိန်ကို ပဂ္ဂဟိတာ၊ မြှောက်ချီသည်ဖြစ်၍၊ သုခါရိတာယထာ၊ ကောင်းစွာ
ချိန်သကဲ့သို့ အဇ္ဈိဌော၊ တစ်စုံတစ်ခု အမှုကိစ္စ၌ စေပါခန့် ထားအပ်သည်ရှိသော်၊
နဝိကပ္ပေယျ၊ အဂီတိ ၄ ပါးသို့မလိုက်ပဲ မြဲမြံတည်ကြည်စေရာ၏။ သော၊ ထိုသို့
သဘောရှိသောသူသည်၊ ရာဇဝသတိ၊ မင်းအိမ်၌ခစားခြင်းကို ဝသေ၊ ခစားရာ၏။

ထိုမှတစ်ပါး အရှင်စိုးမင်းကစေပါး ခန့်ထားသည်ရှိသော်၊ နေညမဆို စေပါး
ခန့်ထားတိုင်း အမှုခပ်သိမ်းကို၊ ပြီးပြေအောင်ရွက်ဆောင်ရာသည်။

ထို့ကြောင့် ဝိဓုရဇာတ်၌ပင် -

ဒိဝါဝါ ယဒိဝါရတ္တိ၊ ရာဇကိစ္စေသုပဏ္ဍိတော၊ သဗ္ဗါနိအဘိသမ္ဘောန္တော၊
သရာဇဝသတိဝသေ။

ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ ဒိဝါဝါ၊ နေ့လည်းဖြစ်စေ၊ ယဒိ၊ ထိုမြို့၊ ရတ္တိဝါ၊ ညဉ့်လည်း
ဖြစ်စေ၊ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသောမင်းခယောက်ျားသည်၊ သဗ္ဗါနိ၊ အလုံးစုံ၊ ကုန်သော
ရာဇကိစ္စေသု၊ မင်း၏ အမှုကိစ္စတို့၌၊ အဘိသမ္ဘောန္တော၊ ကောင်းစွာပြီးစေနိုင်သည်၊
ဟောတိဖြစ်၏။ သော၊ ထိုသို့သဘောရှိသောသူသည်၊ ရာဇဝသတိ မင်းအိမ်၌ ခစား
ခြင်းကို၊ ဝသေ၊ ခစားရာ၏။

မင်းခယောက်ျားတို့သည်၊ မင်းနှင့် နည်းတူ ဝတ်စားတန်ဆာ ဆင်ယင်ခြင်းပန်း
နံ့သာလိမ်းကျံခြင်း၊ အသွင်အပြင် ဟန်ပန်မှုခြင်း၊ အသံနေအသံထားစကားမြှက်ဆို
ခြင်း စသောမင်းတို့၏ မျက်ဖွယ်ဖြစ်သော အမှုအကျင့်ကို မပြုမကျင့်ကုန်ရာ။

ထို့ကြောင့် -

နရညာသဒိသံ ဝတ္တံနမာလံနဝိလေပနံ၊ အာကပ္ပံသရ ကုတ္တိဝါ၊ နရညာ
သဒိသမာစရေ။ ။ အညံကရေ ယျအာကပ္ပံ၊ သရာဇဝသတိ ဝသေ။

ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ နရညာ၊ မင်းနှင့်၊ သဒိသံ၊ ထပ်တူထပ်မျှ၊ ဝတ္တံ၊ ဝတ်စားတန်

ဆာကို၊ နအာစရေ၊ မသုံးဆောင်ရာ၊ မာလံ၊ ပန်းကို၊ နအာစရေ၊ မသုံးဆောင် မပန် ဆင်ရာ၊ ဝိလေပန်၊ အလိမ်းအကျံကို၊ နအာစရေ၊ မသုံးဆောင် မလိမ်းကျံရာ၊ အာကပ္ပဝါ၊ သွားဟန် လာဟန်ကိုလည်း၊ နအာစရေ၊ မပြုတို့ရာ၊ သရက္ခတ္တိဝါ၊ အသံနေအသံထား စကားမြွက်ဆိုဟန်ကို မူလည်း၊ ရညား၊ မင်းနှင့်၊ သဒိသံ၊ ထပ်တူထပ်မျှ၊ နအာစရေ၊ မပြောမဆိုရာ၊ အည၊ တစ်ပါးသော၊ အာကပ္ပ၊ မင်းနှင့်မတူသော အမူအရာကိုသာလျှင်၊ ကရေယျ ပြုကျင့်ရာ၏။ သော၊ ထိုသို့သဘောရှိသောသူသည်၊ ရာဇဝသတိ၊ မင်းအိမ်၌ ခစားခြင်းကို၊ ဝသေ၊ နေရာ၏။ ။ ဝိဓုရဇာတ်၊ ရာဇဝသတိချည်းတည်း။

မင်းမိဖုရား မောင်းမ မိသံတို့နှင့် အကျွမ်းတဝင် မပျော်မရွှင် မမြူးတူးရာ၊ ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ မင်းမိဖုရား မောင်းမ မိသံတို့နှင့်မနီးနှော မတိုင်ပင်မပြော မဆိုရာ၊ မင်း၏ ရွှေတိုက်ဥစ္စာဘဏ္ဍာကို မယူရာ။

ထို့ကြောင့် -

နာဿဘရိယာ ဟိကီဋေယျ၊ နမန္တေယျရဟောဂတော၊ နာဿကေသာ ဓနံဂဏေ၊ သရာဇဝသတိဝသေ။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ အဿ၊ ထိုမင်း၏၊ ဘရိယာဟိ၊ မိဖုရားမောင်းမမိသံတို့နှင့်၊ နကီဋေယျ၊ အကျွမ်းတဝင်မမြူးတူးရာ၊ ရဟောဂတော၊ ဆိတ်ကွယ်ရာ၌ နေလျက် နမန္တေယျ၊ မနီးနှောမတိုင်ပင် မပြောမဆိုရာ၊ အဿ၊ ထိုမင်း၏ ကောသာ၊ ရွှေတိုက်တော်မှ ဓနံ၊ ဥစ္စာဘဏ္ဍာကို၊ နဂဏေယျ၊ မယူရာ၊ သော၊ ထိုသို့သဘောရှိသောသူသည်၊ ရာဇဝသတိ၊ မင်းအိမ်၌ ခစားခြင်းကို၊ ဝသေ၊ နေရာ၏။

မင်းခယောက္ခားတို့သည်၊ ငိုက်မျှည်း အိပ်ကြူခြင်းမရှိ နိုးကြားရာသည်၊ ယစ် မူးခြင်းမရှိ သေရည်သေရက် မသောက်စားရာ၊ မင်းကဘေးမဲ့ပေးသော သားငါးတို့ကို မညှဉ်းဆဲ မဖမ်းဆီးရာ။

ထို့ကြောင့်

နနိစ္စံဗဟုမညေယျ၊ နမဒါယသုရံပိဝေ၊ နာဿဒါ ယေမိဂေဟညေ၊ သရာဇဝသတိဝသေ။

ဟူ၍လာသည်။

အနက်ကား။ ။ နိစ္စံ၊ ငိုက်မျှည်းခြင်းအိပ်ကြူခြင်းကို နဗဟုမညေယျ၊ များစွာ အလေးမမူရာ၊ မဒါယ၊ ယစ်မူးခြင်းငှါ၊ နသုရံပိဝေ၊ သေရည်သေရက်မသောက်စားရာ၊ အဿ၊ ထိုမင်း၏၊ ဒါယေ၊ ဘေးမဲ့ပေးသော၊ မိဂေ၊ သားငါးတို့ကို၊ နဟညေ မညှဉ်း ဆဲ မဖမ်းဆီးရာ၊ သော၊ ထိုသို့သဘောရှိသော သူသည်၊ ရာဇဝသတိ၊ မင်းအိမ်၌ ခစားခြင်းကို၊ ဝသေ၊ နေရာ၏။

အရှင်စိုးမင်းတို့ဝင်ထွက် သွားလာသော တံခါး၌ ဝင်ခွင့်ထွက်ခွင့်ရသည်ဟူ၍ အဆီးအတားမရှိ အစိုးတရ၊ မဝင်ထွက်ရာ၊ အရှင်စိုးမင်းတို့၌ မခံမညား အကျွမ်း တဝင် မပြုရာ၊ မီးပုံကြီး ကိုကဲ့သို့မမေ့ မလျော့ စောင့်စည်းလျက် ခစားရာ၏။

ထို့ကြောင့် -

လဒ္ဒဒ္ဒါရောလဘေဒ္ဒါရံ၊ နေဝရာဇု သုပိသာသေ၊ အဂ္ဂိဝသံယတောတိဋ္ဌေ၊ သရာဇဝသတိဝသေ။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ လဒ္ဒဒ္ဒါရော၊ ဝင်ခွင့် ထွက်ခွင့်ရသော တံခါးရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဒ္ဒါရံ၊ ဝင်မြဲထွက်မြဲတံခါးကို၊ လဘေ၊ အဆီးအတားမရှိ အစိုးတရ မဝင်မထွက်ပဲရှိစေ ရာ၏။ ရာဇုသု၊ မင်းတို့၌၊ နေဝပိသာသေ၊ မခံမညားအကျွမ်းမဝင်ရာ၊ (အရောဝင်၍ အရိုအသေ မတန်စေလင့် ဟူလိုသည်။) အဂ္ဂိဝ၊ မီးပုံကြီးကဲ့သို့၊ သံယတော၊ မမေ့ မလျော့ စောင့်စည်းလျက် တိဋ္ဌေ၊ တည်ရာနေရာ၏။ သော၊ ထိုသို့သဘောရှိသောသူ သည်၊ ရာဇဝသတိ၊ မင်းအိမ်၌ခစားခြင်းကို၊ ဝသေ၊ ခစားရာ၏။

မင်းခယောက္ခားတို့သည်၊ မဝေးလွန်း မနီးလွန်း မျက်မှောက် တူရုံထင်ထင် မြင်မြင် ခစားကုန်ရာ၏။

ထို့ကြောင့်

နာတိ ဒ္ဓုရေ ဘဇေရညော၊ နာစွာသန္ဓေဝိစက္ခဏော၊ သမုခေသတိဋ္ဌေ ယျ၊ သန္နိဿန္တောသဘတ္တုနော။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ဝိစက္ခဏော၊ ပညာအဆင်အခြင်ရှိသောသူသည်၊ ရညော၊ မင်း၏၊ နာတိဒ္ဓုရေ၊ မဝေးလွန်းသော အရပ်၌လည်းကောင်း၊ နာစွာသန္ဓေ၊ မနီးလွန်း သော အရပ်၌လည်းကောင်း၊ ဘဇေ၊ ခစားရာ၏။ အဿ၊ ထိုမင်း၏၊ သမုခေ၊ မျက်မှောက်တူရုံလည်း၊ သဘတ္တုနော၊ မိမိသခင် အရှင်စိုးမင်းအား၊ သန္နိဿန္တော၊ ထင်ထင်မြင်မြင် ပြုလျက်၊ တိဋ္ဌေယျ၊ တည်ရာနေရာ၏။ သော၊ ထိုသို့သဘောရှိ သောသူသည်၊ ရာဇဝသတိ၊ မင်းအိမ်၌ ခစားခြင်းကို ဝသေ၊ ခစားရာ၏။

မင်းခစားတို့မည်သည်ကား၊ ဝမ်းခေါင်း ပါးပါးလွှာလွှာရှိသော လေးပျဉ်းသည် ဝမ်းခေါင်းမကြီးမထူ၍၊ လေးကိုဝင်ရာ ကိုင်းညွတ်သကဲ့သို့၊ အရှင်စိုးမင်းသို့သာ ကိုင်း ညွတ်ကုန်ရာသည်၊ ဝါးရုံမှတက်သော ဝါးညွန့်သည် လေတိုက်သောအခါ၊ လေ အလိုက်သင့် လှုပ်ရှားသကဲ့သို့ အရှင်စိုးမင်းမိန့်ဆိုသောအခါ ဆိုတိုင်းလိုက်လျော၍ မသင့်လျော်အံ့ထင်လျှင်၊ နောက်မှပြောင်းပြဲသွေးငင်တင်လျှောက်ပြောဆိုရာသို့ အကျိုးမရှိသော စကား၌၊ လျှာမဲ့သောငါးကဲ့သို့နေရာသည်၊ အစားအသောက်၌

အတိုင်းအရှည်ကိုသိရာ၏။ ပညာနှင့်ယှဉ်သည်။ ရဲရင့်ရာသည်။
ထို့ကြောင့်

စာပေါ်ဝါနုဒရောဓိရော၊ ဝံသောဝါပိကမ္ပယေ၊ မစ္ဆောဝသာအဇိဝုတာ၊
အပ္ပါသိနိပကောသုရော၊ သရာဇဝသတိဝသေ။
ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ဓိရော၊ ပညာရှိသောသူသည်။ စာပေါ်ဝ၊ လေးပျဉ်းကဲ့သို့၊
အနုဒရော၊ ဝမ်းခေါင်းပါးလွှာသည်။ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဝံသောဝါပိ၊ ဝါညောက်ကဲ့သို့
လည်း၊ ပကမ္ပယေ၊ လိုက်လျောလှုပ်ရှားလာ၏။ မစ္ဆေဝ၊ ငါးကဲ့သို့၊ အဇိဝုတာ၊ အကျိုး
မရှိသော စကား၌၊ လျှာမရှိသကဲ့သို့ နေသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ အပ္ပါ၊ အစား
အသောက် နည်းသည် (ရသတဏှာ နည်းသည်ဟုလိုသည်)။ နိပကော၊ ပညာရှိသည်။
သုရော၊ ရဲရင့်သည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သော၊ ထိုသို့သဘောရှိသောသူသည်။ ရာဇဝသ
တိ၊ မင်းအိမ်၌ ခစားခြင်းကို၊ ဝသေ၊ ခစားရာ၏။

ဤအရာဝယ် လေးပျဉ်းပမာ၌၊ အလောင်းစည်သူ လက်ထက်၊ ယောက်ဖ တော်
မဟာသမန်း၊ နန်းတော်လှေကား၌ ဆင်နှင့်ယှဉ်၍၊ မရိမသေ မကျိုးမနွှဲတတ် သည်ကို
မဟာဂီရိနတ်မင်း မျက်သောထုံးကို နှလုံးမူရာ၏။

ဝါးညွန့်ဥပမာ၌ နရသီဟပတေ့လက်ထက်၊ အမတ်ကြီး ရာဇသင်္ကြံမျိုးနွယ်
ခိုက်၍၊ မလိုက်မလျော ပြောဆိုမိသဖြင့်၊ ရေပန်းပြားပင်ကဲ့သို့ မကျင့်မိလေဟု နောင်တ
ရှိသောထုံးကို နှလုံးမူရာ၏။

လျှာမဲ့သော ဥပမာ၌ မင်းခေါင်ကြီးလက်ထက် ညီတော်ရှင်သိဒ္ဓတ်သည် အထိ
အပါးစကားများ၍ ပျက်စီးသောထုံးကိုနှလုံးမူရာ၏။ ။ ထိုမှတစ်ပါးအပိုင်းအခြားမရှိ
အကျိုးအလွန် မပြောမဆိုရာ၊ အခါခပ်သိမ်းလည်း ခပ်မဆိတ်မနေရာ၊ ဖရိဖရဲမရှိ
အတိုင်းအရှည်နှင့် တန်ခုံ၊ လျှောက်ပတ်သောအခါကို မြော်တင်းလျက် ပြောဆိုရာ၏။
အမျက်မကျူးရာ၊ သူတစ်ပါးကို မထိပါးစေရာ၊ ဟုတ်မှန်သိမ်မွေ့သော၊ ချောပစ်ကင်း
သော၊ အကျိုးရှိသော စကားကိုသာပြောဆိုရာ၏။

ထို့ကြောင့်
နာတိဝေလံ ပဘာသေယျ၊ နတုဏှိသဗ္ဗဒါသိယာ၊ အဝိကိဏ္ဏမိတံဝါစံ၊
ပတ္တေကာလေ ဥဒီရယေ၊ အကောဓနော အသံ ယဇ္ဇော၊ သစ္စောသဏှော
အပေသုဏော၊ သပ္ပဂီရိနဘာသေယျ၊ သရာဇဝသတိဝသေ။
ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ အတိဝေလံ၊ အပိုင်းအခြားမရှိ၊ နာဘာသေယျ၊ ကစဉ့်ကရဲ
မပြောမဆိုရာ၊ သဗ္ဗဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း၊ တုဏှိ၊ ကျောက်ရုပ်အလား၊ စိုက်၍ထားသို့

စကားမပြော၊ တုဏှိဘောသည်။ နသိယာ၊ မဖြစ်ရာ၊ အဝိကိဏ္ဏံ၊ ဖရိဖရဲမရှိသော၊
မိတံ၊ အတိုင်းအရှည်နှင့်ယှဉ်သော၊ ဝါစံ၊ စကားကို၊ ပါဠေ၊ ပြောဆိုခွင့်သည်။ ပတ္တေ၊
ရောက်လတ်သော်၊ ဥဒီရယေ၊ ပမာပမည်းထုံးနည်းပုံစံဖြင့်၊ ကြံဖန်၍ ပြောဆိုရာ၏။
အကောဓနော၊ စိတ်မတိုရာသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်ရာ၏။ အသံယဇ္ဇော၊ သူတစ်ပါးတို့ကို
မထိပါးသည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သစ္စော၊ မှန်မှန်ကန်ကန် ပြောဆိုလေ့ရှိသည်။ ဘဝေ၊
ဖြစ်ရာ၏။ သဏှော၊ သက်သက်သာသာပြောဆိုလေ့ရှိသည်။ ဘဝေယ၊ ဖြစ်ရာ၏။
အပေသုဏော၊ မချောမပစ်သည်။ ဘဝေယ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သပ္ပံ၊ ပြိန်ဖျင်းသော၊ ဂီရိ၊
စကားကို၊ နဘာသေယျ၊ မပြောမဆိုရာ၊ သော၊ ထိုသို့သဘောရှိသောသူသည်။ ရာဇ
ဝသတိ၊ မင်းအိမ်၌ ခစားခြင်းကို၊ ဝသေ၊ ခစားရာ၏။

မင်းခယောက်ျားတို့သည်၊ ဘုန်းတန်ခိုး အစွမ်းအရည် ပြုန်းတီးခြင်း၊ ချောင်း
ဆိုးခြင်း၊ ခယရုတ်နာ၊ ကိုယ်ပူနာ၊ ဖြော့တော့နာ၊ ပညာဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ ဤခြောက်ပါး
သောအပြစ်ရှိသော ဣတ္ထိဓုတ္တအဖြစ်မှ ကင်းစေကုန်ရာသည်။

ထို့ကြောင့်
နဗျဉ္ဇိကုတ္တိဂစ္ဆေယျ၊ သမ္ပဿံတေဇသင်္ခယံ၊ ကာသံ သောသံ ဒရိဗါလျံ၊
ဒိဏမေမေါနိဂစ္ဆတိ။
ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ တေဇသင်္ခယံ၊ ဘုန်းတန်ခိုး အစွမ်းအရည် ပြုန်းတီးအံ့သည်
ကို၊ သမ္ပဿံ၊ ကောင်းစွာ မျှော်ခေါ်လတ်၍၊ ဗျဉ္ဇိ၊ အဖန်တလဲလဲ၊ ဣတ္ထိ၊ မိန်းမသို့၊
နဂစ္ဆေယျ၊ မကပ်ရာ။ ။ ကာသံ၊ ချောင်းဆိုးနာသို့ လည်းကောင်း၊ သောသံ၊ ခယ
ရုတ်နာသို့လည်းကောင်း၊ ဒရိ၊ ကိုယ်ပူနာသို့လည်းကောင်း၊ ဗါလျံ၊ ဖြော့တော့နာသို့
လည်းကောင်း၊ ဒိဏမေမော၊ ကုန်ခန်းသောပညာရှိသည်ဖြစ်၍၊ နိဂစ္ဆတိ၊ ရောက်တတ်
၏။ သော ထိုသို့ ဣတ္ထိဓုတ္တအဖြစ်မှ ကင်းသောသဘောရှိသောသူသည်။ ရာဇဝသတိ၊
မင်းအိမ်၌ခစားခြင်းကို၊ ဝသေ၊ ခစားရာ၏။

အဆင်အခြင်ပညာ၊ ထိုထိုအရာ၌ မချို့တဲ့သောပညာ၊ ခပ်သိမ်းသောအခမ်း
အနား အစီအရင်၌ လိမ္မာသောပညာ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုအပ်သောအခါကို
သိသောပညာ၊ ခပ်သိမ်းသော အမှုကြီးငယ်၌၊ လုပ်ဆောင်အပ်သော အခွင့်ကို
သိသောပညာ၊ ဤပညာငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံစေရာသည်။

ထို့ကြောင့်
ပညာဝါဗုဒ္ဓိ သမ္ပန္နော၊ ဝိခါန ဝိမိကောဝိဒေါ၊ ကာလည၊ သမယည၊ စ၊
သရာဇဝသတိဝသေ။
ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ယော၊ အကြင်သူသည်၊ ပညာဝါ၊ အဆင်အခြင်ပညာရှိသည်၊
ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏၊ ဝိဓါနုပိဓိကော ဝိဓါ၊ အခမ်းအနား၊ အစီအရင်၌လိမ္မာသော
ပညာရှိသည်၊ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏၊ ကာလည၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုအပ်သောအခါ
ကို သိတတ်သော ပညာရှိသည်၊ ဘဝေယျ၊ ဖြစ်ရာ၏၊ သမယည၊ ခပ်သိမ်းသော
အမှုကြီးဝယ်၌၊ လုပ်ဆောင်အပ်သော အခွင့်ကိုသိသောပညာရှိသည်လည်း၊ ဘဝေယျ၊
ဖြစ်ရာ၏၊ သော ထိုသို့သဘောရှိသော သူသည်၊ ရာဇဝသတိ၊ မင်းအိမ်၌ ခစား
ခြင်းကို၊ ဝသေ၊ ခစားရာ၏။

မင်းခယောကျားသည် အရှင်စိုးမင်း၏၊ အလိုဆန္ဒကို သိကုန်ရာ၏၊ အရှင်
စိုးမင်းတို့ စိတ်ရှိတိုင်း လိုက်နာနိုင်ကုန်ရာ၏။ အရှင်စိုးမင်းတို့နှင့်မဆန့်ကျင်သော
အသက်မွေးခြင်း ရှိကုန်ရာ၏။

ထို့ကြောင့်

ဆန္ဒညူတာ ဇိနောအဿ၊ စိတ္တဌော စဿ ရာဇိနော၊ အသင်္ကသက
ဝုတ္တိဿ၊ သရာဇ ဝသတိဝသေ။
ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ရာဇိနော၊ အရှင်စိုးမင်း၏၊ ဆန္ဒညူ၊ အလိုဆန္ဒကို သိသည်၊
အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏၊ ရာဇိနော၊ အရှင်စိုးမင်း၏၊ စိတ္တဌော၊ စိတ်အလိုရှိတိုင်း တည်
နိုင်သည်လည်း၊ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏၊ အသင်္ကသကဝုတ္တိ၊ အရှင်စိုးမင်းနှင့် မဆန့်ကျင်
သော အသက်မွေးခြင်းရှိသည်လည်း၊ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏၊ သော၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော
သူသည်၊ ရာဇဝသတိ၊ မင်းအိမ်၌ ခစားခြင်းကို၊ ဝသေ၊ ခစားရာ၏။

ဤလောက၌ အစီးအပွားကိုတောင့်တသော သူသည်၊ ရေပြည့်အိုးကို၎င်း၊
ပိန်းညင်းငှက်ကို၎င်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အစီးအပွားကို မပေးနိုင်ပဲလျက်၊ ပေးနိုင်နိုးနိုး
လက်အုပ်ချီခြင်း၊ လက်ယာရစ်လှည့်ခြင်းကို ပြုတုံသေး၏၊ ခပ်သိမ်းသော၊ အလိုဆန္ဒ
စီးပွားချမ်းသာကို ပေးတတ်သော ရေမြေသနင်းကို ကား ဆိုဘွယ်မရှိ၊
လက်အုပ်ချီခြင်း၊ လက်ယာရစ်လှည့်ခြင်းကို ပြုသင့် ပြုအပ်သည်သာတည်းဟု၊
မင်းခယောကျားတို့သည် အမြဲနလုံးသွင်းထားကုန်ရာသည်။

ထို့ကြောင့်

ကုမ္ဘမ္ဘလီ ကိရိယာ၊ စာတဉ္စာပိ ပဒက္ခိဏံ၊ ကိမေဝသဌ ကာမာနံ၊
ဒါတာရိရိမုတ္တမံ။
ဟူ၍ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။ ။ ကုမ္ဘမ္ဘလီ၊ ရေပြည့်အိုးကို စင်လျက်လည်း၊ အဉ္စလီ ကိရိယာ၊
လက်အုပ်ချီတုံသေး၏ ရှင်း၊ စာတဉ္စာပိ၊ ပိန်ညင်းငှက်ကို စင်လျက်လည်း၊ ပဒက္ခိဏံ

ကိရိယာ၊ လက်ယာရစ် လှည့်တုံသေး၏ရှင်း၊ သဉ္စကာမာနံ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သောအလို
ဆန္ဒ စီးပွားချမ်းသာတို့ကို၊ ဒါတာရိ ပေးစွမ်းနိုင်သော၊ ဇိရိ၊ မြဲမြံတည်ကြည်ခြင်းရှိသော
ဥတ္တမံ၊ ရေမြေသနင်း အရှင်စိုးမင်းကိုကား၊ ကိမေဝ၊ ဆိုဖွယ်မရှိ၊ လက်အုပ်ချီခြင်း၊
လက်ယာရစ်လှည့်ခြင်းကို ပြုသင့်ပြုအပ်တော့သည်သာတည်း။ ။ဤတွင် ရွှေ့ကား၊
ဝိဓူရဇာတ်မှ ထုတ်နုတ်အပ်သော မင်းခယောကျားတို့၏ ကျင့်ဝတ်တရားစုတည်း။

၁၃၇။ ။ ရှင်သီလဝံသဆိုရာဇဝသတိလင်္ကာ

မဏိစန္ဒာ၊ ရန်မျိုးကွာ၍၊ နရာသဘာ၊ ပြည်မသနင်း၊ မင်းတို့၌တွင်၊ ရည်တင်
ခစား၊ မင်းပါးမကွေ၊ မင်းနားနေ၍၊ မင်းစေခံမှတ်၊ မင်းလေးမြတ်သည်၊ လျှောက်ပတ်
တည်ကြည်၊ လူစံတည်တို့၊ အရှည်ကောင်းစွာ၊ မှတ်သားရာကို၊ ကျမ်းလာသောလျှောက်
မိပ္ပါယ်ကောက်အံ့၊ မသောက်သေစာ၊ မှန်ကန်စွာသား၊ စိတ်မှာဆန့်ကျင်၊ သူပြစ်မြင်
က၊ ဝမ်းတွင်မှတ်လေ၊ ဆိုခဲစေလော့၊ နေ့ရေမကင်း၊ သီတင်းသီလ၊ သူရဇီတိ၊ ရှိစေမကွာ၊
အပ္ပမာဒ၊ ယုတ္တာနနှင့် ကြားကတတ်မှု၊ ဗဟုသုတ၊ ဝိယဝါစာ၊ မှန်စွာသဘော၊ ကောင်း
မောနှုတ်နက်၊ မယွက်မဆိုင်း၊ မထိုင်းမမျှည်း၊ ဆိုလျှင်းသင့်လှ၊ ဉာဏ်ကြပ်တည်း၊ မနည်း
မများ၊ မှတ်သားဆိုလေ့၊ မင်းရှေ့ဝင်ခါ၊ နေရာဆင်ခြင်၊ ခြောက်အင်စုံပြည့်၊ မျှော်တင်း
ကြည့်လျက်၊ မင်း၏မျက်နှာ၊ သာမသာကို ပညာအမှတ်၊ သိတတ်လှစေ၊ ပုံသေမှတ်
ကျိုး၊ ကောင်းအင်ဖြိုးသည်။ ။ လူမျိုးအဆက် မှီရာသော။

လူမျိုးတကာ၊ မှီတင်းရာသား၊ လေးဖြာဆိုပူး၊ ခရီးဦး၌၊ ဖြူးဖြူးညွတ်ရွက်၊
ခက်လက်မြစ်ဖြာ၊ ရိပ်ငြိမ်ကာသား၊ မဟာရုက္ခ၊ နိဂြောဓလျှင်၊ နိမ့်ကျယုတ်မြတ်၊ ရွေး
မှတ်မထင်၊ ဒိုဝင်လှာက၊ တမျှတည်းသာ၊ ချမ်းရိပ်ကာသို့၊ ရင်းချာသူစိမ်း၊ ခပ်သိမ်း
တကာ၊ နီးကပ်ပါလည်း၊ ထွေလာမရွေး၊ သိမ်းမွေးဖြည်တင်း၊ ဖြန့်ဖြူးခြင်းဖြင့်၊ သန့်ရှင်း
စင်ကြယ်၊ ကျင့်နွယ်မပျက်၊ ဆံတရွက်မျှ၊ ယွင်းကွက်မရှိ၊ ဟိရိသြတ္တပ၊ စောင့်ကြပ်မမေ့၊
အလေ့နှိမ်ချ၊ ဒေါသဆင်ခြင်၊ အရှင်မင်းအား၊ စကားမသာ၊ ကွယ်ရာမဆို၊ သူ့ကို
လွန်ကဲ၊ မညှဉ်းဆဲနှင့်၊ မင်းပွဲဝင်ငြား၊ အစားဆင်ခြင်၊ အရှင်ခန့်တိုင်း၊ ထုံးပိုင်းမကျန်၊
ဧကန်မယွင်း၊ တမျှဦးခင်းသို့၊ ကျင့်ခြင်းညီစေ၊ မင်းဆွေမင်းမျိုး၊ တို့အကျိုးကို၊ ရှေးရိုး
မျှော်သင့်၊ ချီးပင့်တတ်ငြား၊ သူတို့အားကို၊ ရှောင်ရှားနိုင်မှ၊ ပြစ်မငအံ့၊ မဟစေလို၊
မင်းကုတ်သို့မူ၊ သူ့ကိုထား၍၊ မယားကိုမျှ၊ မပေါ်ပြနှင့် ရာဇဝသတိ၊ ကျမ်းရိုးမှီ၍၊
စုံမီမယွန်း၊ လင်္ကာညွှန်းသည်။ ။ မှတ်ခန်းအစဉ် ညီစွာသော။

မှတ်ခန်းအစဉ်၊ ကျမ်းရိုးယှဉ်၍၊ စီလျဉ်သင့်ထွေ၊ နားဝင်စေအံ့၊ ရထေသဘာ၊
ပြည်မသနင်း၊ မင်းတို့စီးတမ်း၊ မွမ်းသည်ရတနာ၊ လျှံဝါသီးညီး၊ မင်းစီးကြီးက၊ ဟူသမျှ
ကို၊ ထိတ်လကြောက်ရွံ့၊ မဝံ့ဆင်ခြင်၊ သဘင်ကာလ၊ နရိန္ဒလျှင်၊ မောင်းမအများ၊
မိဖုရားနှင့်၊ ပျော်ပါးလတ်သော်၊ မပေါ်မလှံ၊ ကြောက်ရွံ့နည်း၊ လျှာမဲ့ငါးသို့၊ တည်

ကြားစွာလှ၊ ခြောက်ခွါရကို၊ ဉာဏမြချိတ်၊ ကျည်းသေ ပိတ်လော့၊ ရှစ်တံမဖွယ်၊ သူ
ဝယ်အပြစ်၊ မြော်သည်ဖြစ်လည်း၊ ချောပစ်မလှေ၊ တစ်နေ့မပြတ်၊ ခစားဝတ်၌၊ မြမှတ်
နေကျ၊ မြွက်ဟမကြ၊ မိန့်တော်သံကို၊ နာခံမိစေ၊ မဆန်လေနှင့် လက်ခြေထားဟန်၊
မင်းသက္ကာန်ကို၊ အမှန်ကွဲထွေ၊ မတူစေနှင့်၊ ကုဋေထောင်ရာ၊ မင်းဥစ္စာ၌၊ ဆံလွှာ
တစ်ဆစ်၊ မင်းချစ်မယ့်၊ တစ်စုံတစ်ခု၊ အမှုမကု၊ ဖြစ်ထုံချေမိ၊ မျက်တော်ရှိလည်း၊ နောက်ပြီး
ထဲသို့၊ မျက်လိုအတု၊ ဝမ်းနည်းမှုကို၊ မပြသောထွေ နှလုံးဖြေ၍၊ နှင်းပေသောလျှောက်၊
မမေ့မလျော့၊ စဉ်းလဲမပြု၊ အရှင်မှုကို၊ ဥရဘူတ၊ ထမ်းပုံမှလျှင်၊ မပမလွှား၊ ရမ်းကား
မထင်၊ ကောင်းအင်ညီမျှ၊ ကျင့်တုံမှတည့်၊ လောကဝေါဟာ၊ သမ္မာဖြည့် ညီ၊ မင်းကိုမှီ၍၊
ပည်းသီဖြင့်မျှ၊ သုခချမ်းသာ၊ ကြီးစွာဆောင်ရွက်၊ သူထက်ကဲမြင့်၊ ပွားဆင့်လေလေ၊
မြတ်ရာနေလျက်၊ တိမ်ခြေမိုးဝ၊ ဆန်းသည်လသို့၊ သုခလျှံဖြိုး၊ နေ့ တိုင်းတိုးလျက်၊
လူမျိုးနှီးရင်း၊ သတင်းမကွာ၊ ဘာဝနာနှင့်၊ အောင်ချာရပ်စွန်၊ ကူးစံ မှန်သည်။ ။
နိဗ္ဗာန်ကျွန်းဆိပ်ဒီပါသော။ ။

၁၃၈။ ။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဆို ရာဇဝသတီလင်္ကာ

ဘုမိပါလ၊ ရာဇိန္ဒဟု၊ နရသနင်း၊ မင်းဟူသည်၌၊ အရည်အချင်း၊ အရင်းဥစ္စာ၊
ပညာအမျိုး၊ မကိုးသာချေ၊ ကမ်းခြေသစ်ပင်၊ ရောင်သောသွင်သို့၊ ပုံပြင်တူငြား၊ သနား
တော်သာ၊ လိုရာရောက်နိုင်၊ အပြီးတိုင်ရှင်၊ ဖြိုးလှိုင်ဂုဏ်အင်၊ ရှိပါချင်လည်း၊ အရှင်
တမည်၊ မချစ်ကြည်က၊ လူရည်ညွှံ့ချေ၊ မိတ်ဆွေပေါင်းဖက်၊ မိဘလျက်လည်း၊ ယွင်း
ကွက်နှောင့်နေ၊ မလေးမမြတ်၊ ဖြစ်တို့တက်၏၊ အထွတ်ရန်နှင့်၊ မင်းလျှင်မွေးမြူ
ချစ်ကြည်ဖြူက၊ ဗိုလ်လူတကာ၊ မျက်နှာပြုချင်၊ ဆိုလျှင်နာပျော်၊ ဝတ်သော်တင့်နိုး၊
တန်ခိုးတေဇ၊ ပေါက်ပြလျှံဝါ၊ ကုမုဒ်ကြာသို့၊ တူကာဖြစ်မြ၊ မချွတ်လွဲသည်။ ။
ဝမ်းထဲစင်းစင်း ကြည်စေမင်း။

မုနိရာဇ၊ မိန့်တော်ဟသား၊ နရမှန်ကင်း၊ မင်းနှင့်ရဟန်း၊ ထွေဆန်းတသီး၊ မြွေ
နှင့်မီးကို၊ မကြီးဝယ်ဟု၊ နှလုံးပြု၍၊ ဂရုမထင်၊ မဆန့်ကျင်နှင့်၊ မမြင်ရန်မိတ်၊ မင်းတို့
စိတ်ကား၊ ဝင်ချိတ်မထား၊ ဆံတစ်ဖျားမျှ၊ မမှားသာပေ၊ မှားရောက်ချေသော်၊ ကပ်လေ
မှုပြစ်၊ ဖွဲ့ပြာဖြစ်မျှ၊ ပြစ်ရာဇဝတ်၊ ပေးတို့တတ်၏၊ နေ့ကတ်ရာခဲ၊ တစ်ပွဲခွင့်သိ၊ လိုသင့်
ဘိမူ၊ ခန့်ချိမြတ်လေး၊ အရှင်မွေးက၊ နီးဝေးစံးခြီး၊ နေ့ချင်းကြီး၍၊ ထီးနှင့်မြှောက်စည်၊
လည်စလွယ်ပတ်၊ ရာကြီးမြတ်၏၊ မင်းမက်ခံလို့၊ လလင်ပျိုတို့၊ သည်ကိုရည်မှတ်၊
မင်းလေးမြတ်အောင်၊ ကျင့်ဝတ်ကိုယ်တွင်၊ စုံစေချင်သည်။ ။ ပုံပြင်ခင်းကျင်းရှည်စေမင်း။

သုတိသာရ၊ ဌာရသဟု၊ ယောက်ျားဥစ္စာ၊ စုံမှသာလျှင်၊ နရာဘုန်းတူ၊ ချစ်ကြည်
ဖြူ၍၊ ဗိုလ်လူနှုတ်ပိတ်၊ ကြည့်ရှုစိတ်၏၊ ပူရိကွတ၊ ကံပုဗ္ဗကြောင့်၊ သိပ္ပမစုံ၊ မေတ္တာထုံ
လည်း၊ ရှက်ဆုံးမပြား၊ ဦးထုံးပွား၊ စိတ်ထားဝမ်းထဲ၊ ရှစ်တံခဲစွ၊ ပေါ်ထံစုံညီ၊ သင်္ကီနှင့်

နှိုင်း၊ တက်စုံလှိုင်း၍၊ တတ်တိုင်းရာကျ၊ ခွင့်သိကြလျက်၊ ကာလကိုစာ၊ ရပ်ရွာကိုမျှော်၊
သူ့အာဘော်ကို၊ တော်လျော်စေလျှင်၊ ဖော်ရွေချင်းနှင့်၊ ကွယ်တင်းမျက်မြင်၊ ပြစ်တင်
မဆို၊ ဝန်တိုမကတ်၊ စိတ်မှတ်မထား၊ မင်းနားမချော၊ သဘောပြောင့်စိုက်၊ မင်းသုံး
ထိုက်အောင်၊ နှုတ်လိုက်လက်ပါ၊ တတ်ပညာသည်။ ။ ဥစ္စာနှီးရင်းတည်စေမင်း။

၁၃၉။ ။ တွင်းသင်းတိုက်ဝန်မဟာစည်သူဆို ဝိဇ္ဇရဖျိုထွက် ရာဇဝသတီလင်္ကာ

ထိုနောက်ပြီးမှ၊ ဝေါမိပွင့်ငုံ၊ တမ္မတ်ခုံလည်း၊ ဝန်းရံဆွေဝါး၊ ရင်သွေးများကို၊
ထံပါးချဉ်းစေ၊ နေစေရွှေလျှင်၊ ယနေ့အလွန်၊ နက်ဖြန်သန်တက်၊ မိန်းနွဲတက်အောင်၊
ရက်မရွေသာ၊ လွတ်ကြောင်းရှာလည်း၊ ကြမ္မာနတ်မုန်း၊ ညှိုးဖျင်းတုန်းနှင့်၊ ချိန်ဆုန်းခါ
ထောက်၊ မှန်စွာရောက်၍၊ သုနောက်မကွာ၊ ငါလျှင်ပါလိမ့်၊ ငါမရှိနောက်၊ မင်းထံ
မှောက်၌၊ အလျောက်အလျား၊ ခစားသောခါ၊ ကျင့်စရာကို၊ သည်းချာညီနောင်၊
မောင်တို့နားဝ၊ မှတ်သားကြဟု၊ ရာဇဝသတီ၊ စုံစီထွေပြား၊ မွက်ဖော်ကြားသည်။ ။
ကရားရေနယ်ရှိသတည်း။

ကရားထွက်ပွန်၊ ရေနယ်သွန်လျက်၊ အစွန်မှတ်ဖွယ်၊ ခုနစ်သွယ်နှင့် ဆေးဆယ်
ပြည့်နှက်၊ ချိုအေးမြက်သား၊ အဋ္ဌကွရာ၊ ထိုဂါထာကို၊ နည်းနာဖော်ပြ၊ ဆဋ္ဌမဟု၊
လက္ခဏာခန်း၊ ထိုနိဒါန်းလည်း၊ ပိုင်းတန်းသားနား၊ အခြားမခင်း၊ သည်တွင်သွင်း၍၊
မကြွင်းမကျန်၊ ပညာဝန်တို့၊ နာတန်နာထိုက်၊ ပိုက်ကိုးတန်ဖြင့်၊ မကွန့်မကျယ်၊ လင်္ကာ
ခြယ်ပိမ့်။ ။ နည်းသွယ်လှစ် ဖွေမြကြစေသတည်း။

အထယောရာဇဝသတီ၊ နိသိဒိတွာသုဏာထမေ၊ ယထာရာဇကုလံပတ္တော၊
ယသံပေါသော နိဂစ္ဆာတိ။ ။ မရစဖူး၊ ပိုက်နွဲကြူးသား၊ သားဦးဓမ္မ၊ မောင်ပါလနှင့်
တကွဝန်းမြောင်၊ ဝတ်ပန်းရောင်နှယ်၊ တထောင်တွက်ရေ၊ သားသက်ဝေတို့၊ မြူတေစ်
ထား၊ ထွတ်ထွတ်ထွားသည်။ ။ ငါသားပုံယင်၊ မင်းပွဲဝင်သော်၊ ပေါ်ထင်လက္ခဏာ၊
မျက်နှာကျစ်လစ်၊ ပွင့်သစ်ကြာနှယ်၊ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း၊ သတင်းပညာ၊ သဒ္ဓါစာရ၊
မျှတုံရှောင်သော်၊ ဆိုးကောင်းကုန်စင်၊ ကျွမ်းဝင်ချစ်ကြည်၊ ပြန်သည်စကား၊ မယား
ကိုမျှ၊ မသိရစေ၊ ဝမ်းထဲခွေလျက်၊ ထွေထွေဆောင်သင့်၊ ဖူခွင့်ခွင့်၌၊ ချိန်နှင့်တူရိုး၊
နည်းယူခိုး၍၊ အားကြိုးအန်ထောင်၊ သန်ကောင်လင်းစင်၊ နေဝင်ရီမိုက်၊ ပူတိုက်ချမ်း
ဆေး၊ ဘေးကိုမခန့်၊ သက်စွန့်ရဲထင်၊ ရဲရည်ဝင်လျက်၊ မင်းဆင်စမှတ်၊ မင်းလေးမြတ်
သား၊ မင်းဝတ် မင်းစား၊ မင်းခမ်းနားနှင့်၊ မင်းသွားမင်းနေ၊ မင်းထွေမင်းသံ၊ မင်း
စံမင်းပယ်၊ မင်း၏နှယ်သို့၊ မျက်ကွယ်တို့မျှ၊ မတုပနှင့်၊ နရသနင်း၊ စိုးရှင်မင်းက၊
တချင်းတည်းသာ၊ ငါနှင့်အတူ၊ နေလှည့်ဟူလည်း၊ မည်သူတန်ဆ၊ ဘုန်းမမျှချေ၊ သို့ဖြစ်
ထွေကြောင့်၊ အနေမျှော်ဆ၊ မပြုကြလင့်၊ ကာမချမ်းသာ၊ ခံသည်မှာလည်း၊ စာနာ
ထောက်ဆ၊ ရှုတ်ချ၍သာ၊ ခံစားရာ၏။ ။ ပညာရင့်ကြစေသတည်း။

ဘူမိပါလ၊ ရာဇိန္ဒလျှင်၊ မောင်းမကိုယ်လုပ်၊ ပတ်ချုပ်ရံကာ၊ ပျော်စံရာ၌ ဘာသာရောပြွမ်း၊ ကျွမ်းမဝင်သာ၊ ဆိတ်ကွယ်ရာဝယ်၊ မျက်နှာပြိုင်တဲ့၊ ပူးတွဲရက်တင်၊ တိုင်ပင်သမှု၊ မပြုသင့်ဘူး၊ သားစားကြူးသည်၊ ဘီလူးတစ်၊ ဆော့သဖွယ်၊ မျက်ကွယ်တမျှ၊ လူအာအလား၊ နားပင်းအသွင်၊ မှတ်ထင်တွေ့ယူ၊ ရွှေနန်းသွ၌၊ ချစ်မြူဆန့်ကျင်၊ ကျွမ်းမဝင်နှင့်၊ အရှင်ပိုင်ကား၊ ခမ်းနားထွေထွေ၊ ရွှေနှင့်ငွေလည်း၊ မြွေဆိပ်အတူ၊ မယူစောင့်စား၊ နိုးကြားတတ်ပိ၊ သတိလုလွှ၊ ပစ္စက္ခ၌၊ ဒေါသအပြစ်၊ များစွာဖြစ်သည်၊ သောက်ယစ်စားကြူး၊ ပျော်မြူးစင်ကင်း၊ မင်းတို့တံတွာ၊ မိဂဒါဟု၊ မည်သာချမ်းအေး၊ ဘေးမဲ့ပေးသား၊ ငှက်ကျေးပျော်ရာ၊ အရပ်သာအား၊ ရှောင်ရှားဝေးစွာ၊ ဖဲကြည့်ခွါလျက်၊ မင်းသာစကန်၊ နေထိုက်တန်သား၊ သလွန်ညောင်စောင်း၊ ကိန်းအောင်း စက်ရာ၊ ပလ္လင်သာက၊ ရောင်ဝါပြီးထွေ၊ မင်းစီးလေနှင့်၊ စံရွှေယာဉ်ညက်၊ ရထားထက် လည်း၊ မတက်စီးရာ၊ ကြံစာနာလျက်၊ တန်ဆာဆင်ယင်၊ မင်းလမ်းခွင်နှင့်၊ ထွက်ဝင် သွားလာ၊ မင်းတံခါးကို၊ မှန်းထားပိုင်သ၊ အခွင့်ရလည်း၊ ကာလဆွေးနွေး၊ အရေးယူ ငင်၊ ရှုဆင်ခြင်လျက်၊ မဝင်ပေရာ၊ ခယမ်းခါ၌၊ ရှိန်ဝါညီးညီး၊ မီးကိုတူရှု၊ နေပူနောက်ထား၊ အရှင်အားသော်၊ ခြောက်ပါးပြစ်ထွေ၊ ခယမ်းလေဟု၊ ပုံသေမှာသား၊ ရှေးစကားကိုမှတ်သား၍သာ၊ သင့်တင့်ရာက၊ မျက်နှာရွှင်ပ၊ ထင်ပြပြနှင့်၊ အများဘောင်ဝယ်၊ ရှုစဖွယ်သည်။ ။ ပွဲလယ်တင့်ကြစေသတည်း။

နရာဒိဗ္ဗ၊ နရစံတည်၊ မင်းမည်သည်ကား၊ အရည်မတန်၊ ပြင်းထန်အမျက်၊ ထွက်သည်ရှိသော်၊ မျက်စိမှိုက်ဝင်၊ မီးသွင်ပြုန်းတီး၊ ပျက်စီးတက်ချေ၊ သို့ဖြစ်လေ၍၊ မခြေနှုတ်ကြမ်း၊ အသွမ်းပြန်ဖျင်း၊ ပြောဆိုခြင်းနှင့်၊ ကင်းစေလတ်သေး၊ သားမြေးညီကို၊ နန်းရိပ်ခိုသည်၊ ထိုထိုစုဝေး၊ ဗိုလ်အလေးအား၊ စားကျေးကျွန်ရွာ၊ နှင်းသောခါတု၊ လျှာမရှိငြား၊ ငါးနှင့်အတူ၊ လျစ်လျူတမ်းသာ၊ နေပေရာရှင်နှင့်၊ ဟတ္တာရောဟ၊ စသည်လေးစု၊ ဗိုလ်အထက်၊ အမှုစွမ်းဆောင်၊ တွေ့တိုင်းအောင်ဟု၊ မြားမြောင်ရှိကွာ၊ ဆုပေးရာ၌၊ ဝမ်းသာနှစ်သက်၊ မဖျက်ဆီးသာ၊ ကြည်ညိုရာရှင်၊ ဤသာတင့်ရွန်း၊ ကိုယ်လက်ကျန်း၍၊ ပွင့်လန်းမှုကား၊ စီးပွားတက်ကြောင်း၊ လပ်ကောင်းပင်ကို၊ ဆိုလတ်သည်ကြောင့်၊ ရုပ်ရည်ဖျက်ဆီး၊ ကုတ်တီးချောင်းဆိုး၊ တန်ခိုးတေဇာ၊ ပညာခွန်အား၊ ရွှေရှားလျောသက်၊ ကိုယ်လက်ပူပန်၊ ကာမညွှန်သို့၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ၊ မသွားရာသည်။ ရောဂါလွင့်ကြစေသတည်း။

မင်းပွဲရပ်ခွင်၊ ရှေ့တော်ပြင်၌၊ ဆင်ခြင်ဆိုပိတ်၊ ရွံ့ရှာစိတ်နှင့်၊ ဆိတ်ဆိတ်ချည်းသာ၊ မဖြစ်ရာတည်း၊ သီတာယဉ်ထွေ၊ မြစ်မရေသို့၊ မနေမနား၊ တဖွားဖွားလည်း၊ စကားမည်ကာ၊ မဖြစ်ရာတည်း၊ ခွင့်သာလတ်မိ၊ ကြိုက်သည်ရှိက၊ သတ္တိရဲရဲ၊ နည်းနာစွဲလျက်၊ မကွဲမပြု၊ နှိုင်းရှည်ဆိုလော့၊ မျက်လိုချွေးထွက်၊ ရန်နှစ်ဖက်ကို၊ ဦးရှက်မတိုက်၊ ထိခိုက်မလေ၊ မွေ့မွေ့သာသာ၊ မူရာဆေးလေး၊ ယဉ်ကျေးညံ့သက်၊ ကြောက်ရွက်

တတ်မိ၊ မင်းလိုသိလျက်၊ ဇာတိဝယ၊ ဂုဏ်မြောက်မြား၊ သူတို့အားလည်း၊ ရှောင်ရှားနှိမ်ချ၊ ဂါရဝဖြင့်၊ မိဘသိမ်းမွေး၊ လုပ်ကျွေးမပြတ်၊ မေ့ကျန်တတ်သား၊ အန်ခတ်ကြက်တိုက်၊ သားလိုက်ငါးမင်း၊ ဗုဒ္ဓသွမ်းထွေရာ၊ ဖဲကြည့်ခွာလျက်၊ ခန်းဝါရပ်ဝေး၊ သူ့ခွင်ကျေးမှ၊ သုံ့သေးတမန်၊ ရောက်လာထွန်သော်၊ သူ့ကျွန်တစ်သင်း၊ သူ့အချင်းနှင့်၊ သင်းပင်းဖော်ရွှေ၊ မဖြစ်စေနှင့်၊ ရေမြေသနင်း၊ ကိုယ့်ရှင်မင်း၏၊ သတင်းရောင်ဝါ၊ အာဏာတက်ပြီး၊ ထိန်ထိန်နိုးမျှ၊ တန်ခိုးပြင်းဝှန်၊ ဂုဏ်တမ်းခွန်ကို။ ။ မိုးစွန်လွင့်ကြစေသတည်း။

အထွေအထွေ၊ ထုံးစံဖွေသော်၊ သူသေအလား၊ မင်းစားဟု၊ အများဖော်ပြ၊ ဆိုစကြ၍၊ ဆုမခံခံ၊ သူတော်တံ၌၊ ကျိုးနွံသဒ္ဓါ၊ လျှူဒါန်းခါဝယ်၊ ယာစကာဖုန်းစား၊ သူတို့အားလျှင်၊ မတားမြစ်ရာ၊ သည်အခါကား၊ ဘဏ္ဍာခပဲ၊ ရောင်းပွဲဝယ်တာ၊ သည်အခါကား၊ စိတ်ဖြာဝေမှု၊ ကောင်းမှုပြုရာ၊ သည်အခါကား၊ ပညာပွားဘို့၊ နှစ်လို့ ခင်သာပြုကောင်းစွာဟု၊ အခါအခါ၊ အရာရာကို၊ ဝမ်းသာမှတ်သား၊ ကြံစိတ်စားလျက်၊ စပါးကြီးမြွေ၊ နေစလှည့်ကာ၊ ချင်းရပ်မှာသို့၊ အစာရှေ့ရှု၊ ရောက်သောဟူသို့၊ နည်းယူကြံခိုး၊ ကံမရိုးလင့်၊ ဆော်နှိုးဖန်ဆင်း၊ တလင်းနွားခြံ၊ ခါရ်နေနား၊ မပြတ်သွားလျက်၊ စပါးခွန်နက်၊ ချင့်တွက်ကုန်အောင်၊ ကျီကြလျှောင်ပြီး၊ အိမ်ထောင်ခမ်းနား၊ သောက်စားချက်ရန်၊ အိုးတန်ဆန်မျှ၊ နှစ်လရက်စာ၊ ခန့်တိုင်းထွာလျက်၊ မင်္ဂလာပွဲတံ၊ ချွေးခံရေသုံး၊ ထုံးနှင့်ညီမျှ၊ ဆင်ခြင်ရှုလျက်၊ ဝတ်တုစားပ၊ မလွှားကြရာ၊ တော်သည့်စွာလျှင်၊ စိတ်ဖြာမျှော်တင်၊ မူခပင်း၌၊ ညံ့ဖျင်းညီမျှ၊ ချိန်ဆုံးဆလျက်၊ မိတစိန္တိ၊ စုံစီလှစ်ဖွေ၊ ကြံဆထွေလည်း၊ ခွဲဝေချင့်ကြစေသတည်း။

မိုက်မဲတွေဝေ၊ သူသေအလား၊ မျိုးဆွေဝါးကို၊ ဝတ်စားရေစာ၊ မျှရုံသာလျှင်၊ ကြီးရာမထင်၊ တောသစ်ပင်မျှ၊ ဆွေခင်ပွန်းစစ်၊ ဖြစ်သောသူသို့၊ နည်းယူထောက်ထား၊ အဝေးသားလျက်၊ စီးပွားကုန်အောင်၊ ရွက်ဆောင်မှုကား၊ ထိုသူအားလျှင်၊ ကြီးမားစေရာ၊ သစ္စာမဖျက်၊ ရမ္မက်မထန်၊ စောင်းမာန်ရွတ်ချ၊ မောဟဖြူစင်၊ အရှင်မှောက်ကွယ်၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စ၊ တစ်မျှတည်းသာ၊ ထွေရာမကြံ၊ မြဲမြံခွေလိပ်၊ အိပ်လည်းရှိမိုး၊ နိုးလည်းဦးတင်၊ ရှင်၏ ထံရင်း၊ မကင်းစလှည့်၊ မင်း၏ရိပ်ခြည်၊ နားလည်ကျင်ကျွမ်း၊ ခယမ်းမိုခို၊ မင်းလိုလိုက်တတ်၊ မင်းမတ်ပီပီ၊ မဖိမဆန်၊ အလွန်တင့်တယ်၊ ဝင်ထွက်မြဲလျက်၊ ဝတ်လဲဆင်ရာ၊ ဆက်သာကာနှင့်၊ နံ့သာရည်ဖျော်၊ ခြေတော်စကြာ၊ ဆေးကြောခါ၌၊ မျက်နှာချလတ်၊ မျက်ပိုးသတ်လျက်၊ ကျင့်ဝတ်စုံစွာ၊ ကုန်စေရာ၏၊ အာဏာပြင်းထန်၊ မင်း၏မာန်ဖြင့်၊ ဒဏ်မရှိလျက်၊ ရိုက်နှက်လွန်လျား၊ ပြုလှည့်ငြားလည်း၊ ပြစ်မှားစင်ကြယ်၊ ချစ်ခင်ဖွယ်နှင့်။ ။ ခွေးနှယ်ကျင့်ကြစေသတည်း။

အရာအရာ၊ ခွဲဝေမှာပိမ့်၊ ကြမ္မာထောက်ပင့်၊ ကြောင်းမသင့်၍၊ ခွင့်မရသေး၊ တက်နှောင့်နှေးလျှင်၊ ပြာမှေးမီးခဲ၊ ရှိန်ဝါစသော်၊ သဟ်လျှောက်ကူ၊ လေညှင်းစာသား၊ မိတ်သူတော်ကောင်း၊ အသင့်ချောင်းလျက်၊ ရှည်ပေါင်းလေရာ၊ မိုးရွာ၍၊ ရံခါကောက်

ညွှန်၊ မိုးရေဆွန်မှု၊ စဉ်ဖြန့်သို့သွန်း၊ မညှိုးမြန်းအောင်၊ ခင်ပွန်းမိတ်ကောင်း၊ မြောင်းကပင်းသင်း၊ ရေရှင်သွင်းသော်၊ မင်းခကောက်မျိုး၊ ဖွံ့ဖွံ့ဖြိုးလိမ့်၊ အကျိုးအကြောင်းထုံးဟောင်းပုံပြင်၊ ရာဇဝင်နှင့်၊ ဗေဒင်ဓမ္မသတ်၊ လေကဝတ်လည်း၊ မတတ်စသီးဆင်စီးမြင်းရှင်၊ လေးငင်လံစက်၊ အချက်ကျကျ၊ ပြတ်ရှုခါးစောင်း၊ ကာတောင်းကာလွှား၊ သူပုံကြားသို့၊ ထိုးသွားချင်းဖောက်၊ ရွံ့ကြောက်မလန့်၊ ခန့်ခန့် သမျှ၊ မှုတ်စွဉ်၊ ကိုယ်ထူကိုယ်ထာ လုလွမ္မလျက်၊ ရန်သူပြိုင်ထဲ၊ ရဲရေရောက်သော်၊ နောက်မဆုတ်ဆိုင်း၊ ပိုင်းပိုင်းကျိုးအောင်၊ သက်စွန့်ဆောင်မှု၊ မိုးခေါင်တိမ်ဖျား၊ တစ်ခွန်လွှားသို့၊ အများတကာ၊ မိုခိုရာဖြင့်၊ ချမ်းသာကဲမိုး၊ သစ်သစ်တိုးလျက်၊ ဆွေမျိုးများလယ်၊ တင့်တယ်ကျက်သရေတက်လေလေနှင့်၊ မြတေစံကျွန်း၊ တရွန်းရွန်းသည်။ ဂုဏ်ပန်းပွင့်ကြစေသတည်း။

အရှည်မကြာ၊ ကိုယ်ခန္ဓာကား၊ တစ်ရာအနှစ်၊ ကိုယ့်၌ဖြစ်သား၊ ပန်းစစ်နိုင်လျော်၊ ကျေးဇူးသော်၊ ကျူးကျော်ကုန်ခန်း၊ ကမ္ဘာကျွန်းလည်း၊ ဥဒါန်းမကျေ၊ လုမြေနတ်ရပ်၊ ပဲ့တင်ထပ်လိမ့်၊ စောင့်ကြပ်စိုးကဲ၊ ပြည်တဲသခင်၊ ရှင်၏မေးခြင်း၊ မင်း၏မေးထွေ၊ ခြေခြေသာသာ၊ ပညာရှိမေး၊ အရေးသုံးပါး၊ ကြိုက်လငြားသော်၊ စကားနှုတ်မြန်၊ ယုတ်လွန်နိုင်ချက်၊ တိုင်းဆဖက်၍၊ နှစ်သက်နာဖွယ်၊ ရွေးချယ်စုံစမ်း၊ ခွင့်လမ်းသိသိ၊ လျှောက်ထားမိအောင်၊ သတိဖြူစင်၊ ရှုဆင်ခြင်လျက်၊ ရှင်တည်းဖောက်ပြန်၊ မေ့လျော့ကျန်၍၊ နက်ဖြန်နောင်လ၊ ရောက်မှကုသိုလ်၊ ပြုလိုသည်ဖြစ်၊ ရွှေနှုတ်လှစ်လည်း၊ ကျိုးပြစ်သိမြော်၊ လိုတော်ကြိုက်ရာ၊ မလိုက်သာတည်း။ မင်းမှာတက်သက်၊ ဝင်ထွက်ခစား၊ မင်းယောက်ျားတို့၊ စကားလျှို့ဝှက်၊ လွင့်မထွက်စေ၊ စောင့်စည်းထွေနှင့် ပြေပြေပြစ်ပြစ်၊ သူ့ကျွန်ဖြစ်၍၊ ညှစ်ပစ်ခဲလေး၊ အပြစ်ပေးလည်း၊ အောင့်အေးခံကာ၊ မျက်နှာမခြား၊ ရှင်မြှောက်စားလည်း၊ မလွှားမထောင်၊ မာန်စောင်မရပ်၊ အရှင်ချစ်က၊ ပွင့်သစ်ရောင်ဝါ၊ ကြာနယ်ပင်ကို၊ လူထိုထိုတို့၊ မှီခိုကြမြ၊ နှလုံးစွဲ၍၊ အထဲတစ်ပါး၊ ပြင်မခြားတည်း၊ သနားစရာ၊ ရွှင်မျက်နှာနှင့်၊ မကွာမကွေ၊ ချစ်ရိုသေလျက်၊ ခြေတော်စက်ကို။ ။ ဦးထက် ဆင်ကြစေသတည်း။

မေတ္တာထပ်ရှိ၊ တိုင်းမသိတည်း၊ ဇာတိများစွာ၊ သံသရာက၊ ဝါသနာဆုထူး၊ ယူခဲ့ဘူး၍၊ ပြတ်မူးကြင်လေး၊ ငရင်သွေးချည်း၊ ပည်းမျှပုံယင်၊ မွမ်းမွမ်းဖြင်မျှ၊ ချစ်ခင်စရာ၊ ဖြစ်တုံလာသည်၊ သည်းခြားမြားမြောင်၊ သားလှမောင်တို့၊ မြန်ဘောင်ခန်းဝါ၊ ဤလူရွာတွင်၊ ချမ်းသာထင်နိုး၊ ရေပြည့်အိုးနှင့်၊ တန်ခိုးမဲ့လျက်၊ ပိန်ညင်းငှက်ကို၊ နံနက်လဲစင်၊ မျက်ဝါးမြင်က၊ ဦးတင်ကြည်ချစ်၊ လက်ယာရစ်ဖြစ်၊ ပုဆစ်တုပ်ကွေး၊ ညွတ်တုံသေးရှင့်၊ ဘေးမရှိစေ၊ ဘုန်းမိုးစွေလျက်၊ ရွှေငွေဝတ်စား၊ စပါးရေဆန်၊ သလွန်ညောင်စောင်းရိပ်ကောင်းခန်းဝါ၊ အိပ်ရာနေခင်း၊ ဆင်မြင်းထမ်းစင်၊ ယာဉ်ညင်အမြတ်၊ ပေးပေတတ်သည်၊ မိုးနတ်တမြင့်၊ ထမင်းသခင်၊ ကျေးဇူးရှင်သော်၊ ဘယ်လျှင်ရှောင်သွေ၊ မညွတ်နေအံ့၊ ကောင်းတေမြတ်လေး၊ အရှင်မွေးက၊ နှိုင်းသွေးမသီး၊ နေ့ချင်းကြီး၏၊ မီးနယ်

လောင်ဖျက်၊ အရှင်မျက်က၊ ပျက်ပျက်စီးစီး၊ နေ့ချင်းပြီး၏၊ သီးသီးကြံလှိုင်း၊ ငါမှာတိုင်းကို၊ ဆုံကျိုင်းအင်ပျို့၊ သားမောင်တို့လျှင်၊ နှစ်လို့မြဲသေ၊ ကျင့်နိုင်လေက၊ အနေသူထက် ကျေးဇူးနက်၍။ ။ တိုးတက်မြင့်ကြစေသတည်း။

မင်းစေမင်းခံ၊ မင်းထံမင်းပါး၊ မင်းခစားတို့၊ မှတ်သားလိမ္မာ၊ ကျင့်စရာသား၊ ဂါထာလေးဆယ်၊ ခုနစ်သွယ်ကို၊ နာဖွယ်ချိုမြ၊ အကျဉ်းပြသည်။ ။ ရာဇဝသတ်ခန်းတည်း။

အခန်းကြီး ၃၊ အခန်းငယ် ၇

ပြည်သားပြည်သူ လူခပ်သိမ်းတို့ကျင့်ဝတ်တရားများအကြောင်း

၁၄၀။ ။ မင်း၊ မင်းဆွေစိုးမျိုးနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်မပြုရာသောအကြောင်း

ဆင်းရဲသားကျွန်တော်မျိုးတို့လည်း၊ မင်းဆွေမင်းမျိုးတို့နှင့်ဆန့်ကျင်အောင် မပြုကုန်ရာ၊ အစိုးရကုန်သော သူတို့နှင့် ခိုက်ရန် ငြင်းခုံခြင်းအမှုကို ပြုခြင်းသည်ကား၊ မသင့် မလျော်ချေ။ ထို့ကြောင့်၊ ဧကန်ပါတ်၊ ကာကဇာတ်၌၊ ဘုရားအလောင်းကျီးမင်းသည်။ ။ ဣဿရဇနေန၊ သိဒ္ဓိ ဝေရံ နာမပါပဲ။ ။ ၍ ဆုံးမဘူးချေသည်။

အနက်ကား။ ။ ဣဿရဇနေန၊ အစိုးရသောသူနှင့်၊ သိဒ္ဓိ၊ တကွ။ ဝေရံနာမ၊ ခိုက်ရန် ငြင်းခုံဖြစ်ခြင်းသည်ကား၊ ပါပံ၊ ယုတ်မာလှချေ၏။ ။ ဤသို့လျှင်၊ အစိုးရကုန်သော၊ သူတို့နှင့် ခိုက်ရန် ငြင်းခုံ၊ ဖြစ်ခြင်း မည်သည်ကို၊ တစ်ရန်တစ်ဆစ်မျှမပြုအပ်၊ ပြုမိ၍၊ ပျက်စီးဘူးကြောင်းကား၊ ထုံးဟောင်း ရာဇဝတ်တို့၌ များစွာလာ၏။ ။ မင်းဆွေ မင်းမျိုးဖြစ်ကုန်သော သူတို့အား၊ အဝဇာနန၊ ပရိဘဝနနှစ်ပါးကို မပြုရာ၊ အဘယ်သို့ပြုလျှင်၊ အဝဇာနန၊ မည်သတည်း၊ အဘယ်သို့ပြုလျှင်၊ ပရိဘဝန၊ မည်သနည်းဟူမူကား -

ဒဟရံ ရာဇကုမာရံ ဒိသွာ ဥက္ကမိတွာ၊ မဂ္ဂအဒေန္တော ပါရူပနံ အနပနေန္တောနံ သိန္နာ သနတော အနုဋ္ဌဟန္တော ဟတ္ထိပိဋ္ဌာဒိဟိ အနောထရန္တော ဟေဋ္ဌာကတွာ မညန ဝသေနအညပိ ဧဝရူပအနာစာရံ ကရောန္တော ခတ္တိယံ အဝဇာနာဘိနာမ၊ ဘဒ္ဒကောဝတာယံ၊ ရာဇကုမာရော မဟာကဏ္ဍော မဟောဒရော ကိဉ္စိစောရူပဒ္ဓဝံ ဝုဋ္ဌပသမေတုံ ယတ္ထကတ္ထ ဝိဋ္ဌာနေ ရန္တအနုသာ သိတုံ သက္ကိဿတိတိ အာဒိနိဝဒန္တော ပရိဘောတိနာမ။

သဂါထာ ဝဂ္ဂကောသလ သံယုတ်အဋ္ဌကထာလာသည်ကို ထောက်၍၊ အဝဇာနန၊ ပရိဘဝနတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။

အနက်ကား။ ။ ဒဟရံ ငယ်ရွယ်နုပျိုသော၊ ရာဇကုမာရံ မင်းသားကို၊ ဒိသွာ၊ မြင်၍။ ဥက္ကမိတွာ။ ဖဲ၍၊ မဂ္ဂ၊ ခရီးကို၊ အဒေန္တော။ မပေးသည်ရှိသော်၊ ပါရူပနံ၊

စောင်တင်း တိမ်ဝတ်လုံ အပေါ်ရုံ ပုဆိုးကို။ အနုပနေန္တော၊ မပယ်သည်ရှိသော်။ နိသိန္နာသနတော၊ နေရာထိုင်ရာမှ၊ အနုဌဟန္တော၊ မထသည်ရှိသော်။ ဟတ္ထိ ပိဋ္ဌာဒိဟိ၊ ဆင်ကျောက်ကုန်း စသည်တို့မှ။ အနောတရန္တော၊ မသက်မဆင်းသည်ရှိသော်။ ဟေဌာကတွာ၊ အယုတ်မူ ရှိ။ မညနဝသေန၊ အောက်မေ့သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ အညံပိ၊ တပါးလည်းဖြစ်သော ဧဝရူပံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော အနာစာရံ၊ မပြုမကျင့် အပ်သောအမှုကို။ ကရောန္တော၊ ပြုသည်ရှိသော်။ ခတ္တိယံ၊ မင်းဆွေမင်းမျိုးကို။ အဝဇာနာတိနာမ၊ မထေမဲ့မူသည် မည်၏။ အယံရာဇကုမာရော၊ ဤမင်းသားသည်။ ဘဒ္ဒကောဝတ၊ ကောင်းမြတ်ပေလိမ့်။ အယံရာဇကုမာရော၊ ဤမင်းသားသည်။ မဟာကဏ္ဍော၊ အလွန်ကြီးသော လည်ချောင်းရှိ၏။ မဟောဒရော၊ အလွန်ကြီးသော ဝမ်းလည်းရှိ၏။ ကိဇ္ဇိ၊ စိုးစဉ်းသော။ စောရူပဒ္ဒဝံ၊ တိုင်းကားပြည်ရွာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ခိုးသူဘေးကို။ ဝူပသမေတုံ၊ ငြိမ်စိမ့်သောငှါ။ ယတ္ထကတ္ထစိဌာနေ၊ တစ်စုံတစ်ခုသောအရပ်နှိုက်။ ရဇ္ဇံ၊ တိုင်းနိုင်ငံကို။ အနုသာတိတုံ၊ ဆုံးမခြင်းငှာ။ သက္ခိဿတိ၊ စွမ်းနိုင်ရှာလိမ့်မည်နည်း။ ဣတိအာဒိနိ၊ ဤသို့အစရှိကုန်သော စကားတို့ကို။ ဝဒန္တော၊ ပြောဆိုသောသူသည်။ ပရိဘောတိနာမ၊ နှိပ်စက်သည်မည်၏။ ။ ဤသို့လျှင်၊ မင်းဆွေမင်းမျိုးတို့၌၊ အဝဇာနန၊ ပရိဘဝနတို့ကို မပြုအပ်ဟုမှတ်ရာ၏။

၁၄၀။ ။ လောကတွင် မထေမဲ့မြင်မပြုရာသောအကြောင်း

လောက၌ ငယ်သည်ဟူ၍ မထေမဲ့မူရာ။ မနှိပ်စက်ရာသည်တို့ကား။ လေးပါးအပြားရှိ၏။ ။ ထို့ကြောင့်။ သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌ -

ဘုဇင်မံပါဝကစ္ဆ၊ ခတ္တိယဉ္ဇယသဿိနံ၊ ဘိက္ခုစသီလ သမ္ပန္နံ၊ သမ္ပဒေဝ

သမာစရေ။

ဟူ၍ဟောတော်မူအပ်၏။

အနက်ကား။ ။ ဘုဇင်မံ၊ မြွေကိုလည်းကောင်း။ ပါဝကစ္ဆ၊ မီးကိုလည်းကောင်း။ ယသဿိနံ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အခြံအရံရှိသော။ ခတ္တိယဉ္ဇ၊ မင်းကိုလည်းကောင်း။ သီလသမ္ပန္နံ၊ သီလနှင့်ပြည့်စုံသော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းကိုလည်းကောင်း။ သမ္ပဒေဝ၊ ကောင်းစွာသာလျှင်။ သမာစရေ၊ ရိုသေထံရင်း ချဉ်းကပ်ရာ၏။ ။ ဤအရာ၌ မင်းမျိုးဟူသမျှကိုပင် ယူရာ၏။ ယသဿိနံ၊ ဟူ၍ဟောတော်မူသည်မှာ လတ်တလောချင်းအပြစ်ပေးစွမ်းနိုင်သည်ကိုသာရည်၍ ဟောတော်မူသည်။

မျက်စဉ်းကျည်ပမာဏမျှသာရှိသော အဆိပ်ထန်သောမြွေငယ်ကို၊ နားစသည်တို့၌ တန်းဆာဆင်သော်လည်းကောင်း၊ လက်ချောင်းလျှာ စသည်တို့ကို ကိုက်စေသော်လည်းကောင်း၊ မြွေကို မထေမဲ့မူသည်မည်၏။ ဤမြွေငယ်သည် ကောင်းမြတ်ပေလိမ့်မည်၊ ဤမြွေငယ်သည်၊ ရေမြွေကဲ့သို့ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကို ကိုက်ခြင်းငှာ

လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ၏ကိုယ်၌အဆိပ်ကို နှံ့စေခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ စွမ်းနိုင်ရှာလိမ့်မည်နည်း။ ဤသို့အစရှိကုန်သောစကားတို့ကိုပြောဆိုသည်ရှိသော်၊ မြွေကိုနှိပ်စက်သည်မည်၏။ ။ ပိုးစုန်းကြူးပမာဏမျှသာရှိသောမီးကို ကိုင်၍ လက်ဖြင့် ကစားသော်လည်းကောင်း၊ ကရွတ်ထမင်းအိုးဖြင့် ချီမြှောက်သော် လည်းကောင်း၊ သျှောင်၌လည်းကောင်း၊ အိပ်ရာအင်းပျဉ် အိမ်စသည်တို့၌ ထားသော်လည်းကောင်း၊ မီးကို မထေမဲ့ မူသည်မည်၏။ ဤမီးသည် ကောင်းမြတ်ပေလိမ့်။ ဤမီးသည် အဘယ်မည်သော ယာဂုထမင်းစသည်ကို ကျက်စေခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ၏ အချမ်းကိုပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ လည်းကောင်း၊ စွမ်းနိုင်ရှာလိမ့်မည်နည်း။ ဤသို့အစရှိကုန်သော စကားတို့ကို၊ ပြောဆိုသည်ရှိသော် မီးကို နှိပ်စက်သည်မည်၏။

သာမဏေငယ်မျှကိုလည်း မြင်၍၊ ဖယ်၍ ခရီးမပေးသည်ရှိသော်၊ စောင်တင်းတိမ် ဝတ်လုံအပေါ်ရုံပုဆိုးကို မဖယ်သည်ရှိသော်၊ နေရာထိုင်ရာမှ မထသည်ရှိသော်၊ ဆင်ကျောက်ကုန်းစသည်တို့မှ၊ မသက်ဆင်းသည်ရှိသော်၊ အယုတ်မူ၍ အောက်မေ့သည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ ဤသို့သဘောရှိသော မပြုမကျင့်အပ်သော သဘောကိုပြုသည်ရှိသော်၊ ရဟန်းကို မထေမဲ့မူသည်မည်၏။ ဤသာမဏေငယ်သည်၊ ကောင်းမြတ်ပေလိမ့်၊ ဤသာမဏေငယ်သည်၊ အလွန်ကြီးသော လည်ချောင်းရှိ၏။ အလွန်ကြီးသောဝမ်းလည်းရှိ၏။ အလုံးစုံသော ပရိသတ်ကို သင်းခြင်းငှာ၊ တောသို့ သက်ဝင်၍ နေခြင်းငှာ၊ စွမ်းနိုင်ရှာလိမ့်မည်နည်း။ ဤသို့အစရှိကုန်သော စကားတို့ကို ပြောဆိုသည်ရှိသော်၊ ရဟန်းကိုနှိပ်စက်သည်မည်၏ဟူ၍၊ သာရတ္ထပကာသနီမည်သော သံယုတ္တနိကာယ်အဋ္ဌကထာ၌လာသည်။

၁၄၂။ ။ လူခပ်သိမ်းတို့နှင့် ဆိုင်သော အမှုပြီးစီးရာသော အကြောင်း

လောက၌အမှုကို ပြီးစေတတ်သော အကြောင်းတရားငါးပါးရှိသည်ကို ပဉ္စနိပါတ်အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် နာရဒသုတ် အစရှိသည်တို့၌ -

ဇပ္ပေနမန္တေနသုဘာသိတေန၊ အနုပ္ပဒါနေန ပဝေဏိယာဝါ၊ ယထာယထာယတ္ထယတ္ထလဘေထ၊ အတ္တံတထာဘထာ ပရတ္ထမေယ။

ဇပ္ပေန၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၎င်း။ မန္တေန၊ တန်းခိုးကြီးသော မန္တန်ကို မန်းသဖြင့်၎င်း။ သုဘာသိတေန၊ ကြိုက်နှစ်သက်ရာကောင်းသောစကားကိုပြောဆိုခြင်းဖြင့်၎င်း။ အနုပ္ပဒါနေန၊ ဥစ္စာပေးကမ်းခြင်းဖြင့်၎င်း။ ပဝေဏိယာဝါ၊ အမျိုးတို့၏ ထုံးစံအစဉ်ကိုပြုသဖြင့်၎င်း။ ယတ္ထယတ္ထ၊ အကြင်အကြင်သို့သော အရာ၌၊ ယထာယထာ၊ အကြင်အကြင်သို့ ဆိုခဲ့ပြီးသော အကြောင်းငါးပါးတို့တွင်၊ သင့်လျော်သောအကြောင်းဖြင့်၊ အတ္ထံ၊ အကျိုးကို။ လဘေထ၊ ရရာ၏။ တတ္ထတတ္ထထိုသို့သောအရာ၌။ တထာ

တထာ၊ အကြင်အကြင် ငါးပါးတို့တွင်၊ ထိုသို့သင့်သောအကြောင်းဖြင့်။ ပရက္ကမေယျ၊ လုံ့လထုတ်ရ၏။

ဧကနိပါတ်၊ ဒေဝဓမ္မဇာတ်၌၊ မန္တန်နှင့် သင့်လျော်သည့် နက္ခတ်စန်း ယှဉ်သည့်အခါ၊ ဤမန္တရွတ်လျှင်ရွှေမိုး၊ ငွေမိုးရွာသည်။

ဧကနိပါတ် အဗ္ဗဇာတ်တွင်၊ အကာလဖလမန္တန်ဖြင့် ရေကိုမုန်း၍ သစ်ပင် ကိုပက်လျှင်၊ အချိန်မဟုတ်ပဲ အသီးသီးသည်။

ဒုတိယနိပါတ် သဗ္ဗဒါဠဇာတ်တွင်၊ ပထဝီ ဇေယမန္တန်ကို၊ မန်းလျှင်၊ ရန်အပေါင်းကို အောင်သည်။

အသီတိ နိပါတ် မဟာသုတသော မဇာတ်၌။ ။ ပဒက္ခရမည်သောမန္တန်ကို ရ၍၊ ပေါရိသာဒမင်းလေ ကဲ့သို့ လျှင်မြန်သည်။

ဧကနိပါတ်သိပ္ပဝဇာတ်၌၊ ဖုတ်သွင်းသော မန္တန်ကို ရ၍၊ ကျားသေကို ဖုတ် သွင်းသောကြောင့် ကျားထ၍ ကိုက်သည်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့်၊ ရှေးအခါ မန္တန်မန်း၍ အကျိုးရှိကြောင်းကို များစွာသော ကျမ်းဂန်တို့၌ ဆိုသည်၊ ယခုအခါမူကား၊ ဤကဲ့သို့ ထင်ရှားကျော်ဇောသော မန္တန်ကို မတွေ့မြင်ဘူးပေ။

၁၄၃။ ။ လူခပ်သိမ်းတို့ကျင့်အပ်သောသင်္ဂဟတရားလေးပါးအကြောင်း

ဒါန။ ။ လူဒါနိပူဇော်သင့်သူတို့ကို လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်း၊ ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ ပေးကမ်း စွန့်ကြဲသင့်သူတို့ကို ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။

ဝိယဝါစာ။ ။ ဂုဏ်ရွယ်ရည်သွားအလိုက်ထိုက်တန်သည့်အားလျော်စွာ၊ သာ ယာကြည်လင် ချစ်ခင်စုံမက်ဖွယ် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်း။

အတ္ထဝရိယ။ ။ ကိုယ်နှင့်တကွ သူခပ်သိမ်းတို့အား၊ အကျိုးစီးပွားများအံ့သော အကြောင်းကို နေ့ညညမပြတ် ဆင်ခြင်အောက်မေ့၍ အကျိုးကျေးဇူးရှိအောင်ပြုခြင်း။

သမာနတ္တတာ။ ။ သူတစ်ပါးတို့ကို၊ ကိုယ်ကဲ့သို့ နှိုင်းစာထောက်ထားပြီးလျှင် ကိုယ်နှင့် မခြားသဘောထားခြင်း။

သူခပ်သိမ်းတို့နှင့် ဆက်ဆံသော သင်္ဂဟတရားလေးပါးအကြောင်း ကျမ်းဂန် အထောက်အထား။

ဒါနဥပိယဝစ္စတ္ထ၊ စရိယဥသမာနတ္တ၊ စတုသင်္ဂဟ ဝိစ္စေတံ၊ သဗ္ဗဇနေဟိ ကာတဗ္ဗံ။

(သိင်္ဂါလသုတ်ပါဠိတော်)

ဒါနဉ္စ၊ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း၎င်း၊ ဝိယဝစ္စဉ္စ၊ သူခပ်သိမ်းဝယ်၊ ချစ်ဖွယ်သော စကားကို ဆိုခြင်း၎င်း၊ အတ္ထဝရိယဉ္စ၊ သူတစ်ပါးအား စီးပွားရှိအောင် ရွက်ဆောင်အား

သွန် ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်ခြင်း၎င်း၊ သမာနတ္တကာ၊ မျက်မှောက် မျက်ကွယ်ရွေးချယ် မသင်ကိုယ်နှင့်ထပ်တူ ထိုထိုသို့၊ အမှုဖြောင့်လစ် ကျင့်သည်၏အဖြစ်၎င်း၊ ကုတိ၊ ဤသို့၊ စတုစတုသင်္ဂဟံ၊ ဤလေးပါးသော သင်္ဂဟတရားကို၊ သဗ္ဗဇနေဟိ၊ လူခပ်သိမ်း တို့သည်၊ ကာတဗ္ဗံ၊ ပြုကျင့်အပ်၏။

ဒါနဥပိယဝစ္စတ္ထ၊ အတ္ထဝရိယာစ ကုဓ၊ သမာနတ္တတာစ ဓမ္မေသု၊ တတ္ထ တတ္ထ ယထာရဟံ။

(စတုအင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်)

ဒါနဉ္စ၊ စွန့်ကြီးပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း၎င်း၊ ဝိယဝစ္စဉ္စ၊ ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်း၎င်း၊ ကုဓ၊ ဤလောက၌၊ အတ္ထဝရိယာစ၊ အကျိုးစီးပွားကို ကျင့်ဆောင် ခြင်း၎င်း၊ တတ္ထတတ္ထ ဓမ္မေသု၊ ထိုထိုအကြောင်း အကျိုးတို့၌ ယထာရဟံ၊ ထိုက် သည်အားလျော်စွာသမ္မာနတ္တတာစ၊ ကိုယ်တူပြုခြင်း၎င်း၊ ကုတိ၊ ဤသို့၊ စတ္တာရိ၊ လေး ပါးကုန်သော၊ သင်္ဂဟဝတ္ထုနိ၊ သင်္ဂဟဝတ္ထတို့သည်၊ သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ။ သည်ကို ရည်၍၊ စတုဓမ္မသာရကိုးခန်းပျို့တွင် -

အလှူဒါန၊ ပေးခြင်းစသား၊ ရှေးကနွန်းထွင်း၊ မင်း၏ ပဋိပတ်၊ လေးပါး ဝတ်နှင့်၊ ညီညွတ်ဆောင်တုံ၊ ပြည်ကြီးဘုံထက်။

ဟူ၍စပ်လေသည်။ ။ နဝရတ်ပျို့တွင်လည်း -

စတုသင်္ဂဟ၊ အရင်းစသား၊ ဒါနဒါနာ၊ ဝါစာပိယ၊ သမနတ္တေ၊ ကရေအတ္တ၊ စရိယဟု၊ နာမပိုင်းခြား၊ လေးပါးသဂြိုဟ်။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

တစ်ကြောင်းသည်ပ၊ သင်္ဂဟကား၊ ဒါနရှေ့ထား၊ မျိုးလေးပါးအား၊ မှတ်သား မြဲစွဲ၊ နောင်မေ့ခဲအောင်၊ ဖြန့်ကြဲလေ့လေ့၊ ကြာပတေ့ဖြင့်၊ ကြွေကြွေရမ်း ရမ်း၊ ဖြည့်ပေး ကမ်းလော့၊ ငြိမ်းချမ်းချိုမြ၊ ဝိယဝါစာ၊ ဆိုရာမှာကား၊ ပါယ်ရွာ အဝင်၊ ဟိတ်မဲ့စင်လျက်၊ နာကျင်သော့ထွေ၊ နှုတ်မခြေကို မဆွေယစိတ်၊ ထဲ၌ကြိတ်ရှင့်၊ ရန်မိတ်မဟု၊ ထိုထိုလူအား၊ မွေးမြူကြောင်းလမ်း၊ နှုတ်ချို ဆမ်းလော့၊ ခွဲခြမ်းပုဒ်ပါဌ်၊ အတ္ထဝဟ၊ ဖော်ပြထွေပြား၊ သူတစ်ပါး၏ စီးပွား မျှော်လမ်း၊ ဖြည့်ဆောင်စွမ်းလော့၊ စူးစမ်းစာနာ၊ သမာနတ္တ၊ ပါဌ်အရကား၊ ကိုယ်မျှထပ်တူ၊ ထိုထိုသူအား၊ အယူစွဲလမ်း၊ ကျင့်ကြိုးပမ်းလော့၊ ခွဲခြမ်းစိတ် ဖြာ၊ သည်တရားကား၊ လေးပါးမည်ရ၊ သင်္ဂဟသည်။ ။ အများသူငါ ကျင့်တမ်းတည်း။

ဆိုခဲ့သည့်သင်္ဂဟ တရားလေးပါးကို၊ တစ်ပါးတစ်ပါးစီ ခွဲခြားဖော်ပြသင့်သည်အရာ ဒါနအကြောင်းကို ဖော်ပြချက်။

ဒါနအကြောင်း။

အဒန္တဒမန်ဒါနံ၊ ဒါနံသဗ္ဗတ္ထသာဓကံ၊ ဒါနေန ပိယဝါစေန၊ ဥန္တမန္တိနမန္တိစ။
(မဟာရဟနီတိ)

ဒါနံ၊ အပေးအကမ်းသည်ကား အဒန္တဒမန်၊ မယဉ်ကျေးသောသူကို ဆုံးမခြင်း
တည်း ဒါနံ၊ အပေးသည်ကား၊ သဗ္ဗတ္ထသာဓကံ၊ ခပ်သိမ်းသောအကျိုးကိုပြီးစေတတ်၏။
ဒါနေနစ၊ ပေးသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပိယဝါစေနစ၊ ချစ်ဖွယ်သောစကားဖြင့်လည်း
ကောင်း၊ ဥန္တမန္တိစ၊ မိမိလည်းညွတ်ကုန်၏။ နမန္တိစ၊ သူတစ်ပါးတို့လည်းညွတ်ကုန်၏။

ဒါနံသိနေဟဘေသန္တံ၊ မစ္ဆေရံဒုသနောသမံ၊ ဒါနံယသဘေသန္တံ၊ မစ္ဆေရံ
ကပဏောသမံ။
(မဟာရဟနီတိ)။

ဒါနံ၊ အပေးအကမ်းသည်ကား၊ သိနေဟဘေသန္တံ၊ ချစ်ဆေးတည်း၊
မစ္ဆေရံ၊ ဝန်တိုခြင်းသည်ကား၊ ဒုသနောသမံ၊ မုန်းဆေးတည်း။ ဒါနံ၊ အပေး
သည်ကား၊ ယသဘေသန္တံ၊ အခြံအရံများဆေးတည်း။ မစ္ဆေရံ၊ ဝန်တိုခြင်း
သည်ကား၊ ကပဏောသမံ၊ အထီးကျန်ဆေးတည်း။

၁၄၄။ ပိယဝါစာအကြောင်း

ပိယဝါစာ၊ ဆိုသည်မှာ၊ နှစ်လိုဖွယ်သောစကားကို ပြောဆိုနိုင်သည်ကိုဆိုလို
သည်။ နှစ်လိုဖွယ်သော စကားဆိုသည်မှာလည်း၊ စကားအရာ အင်္ဂါလေးတန် မှန်
ကန်ညီညွတ်ခြင်း၊ ရည်ရွယ်သောသဘောသွားကို နားဝင်ချိုချိုနှင့် ကိုယ်သိသည်အလား၊
ကွဲကွဲပြားပြားနားထောင်သူသိအောင်၊ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်ခြင်းများကို ဆိုလိုသည်။
စကားအရာ အင်္ဂါလေးတန် မှန်ကန်စုံညီအောင်၊ ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးကို ဖယ်ရှားပြော
ဆိုလျှင်၊ အင်္ဂါလေးပါး ပြည့်စုံရာရောက်သည်။ အင်္ဂါလေးပါးခွဲခြားပုံ၊ နားဝင်ချိုအောင်
ပြောဆိုပုံ အကျယ်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

သုဘာသိတံ ဥတ္တမမာဟုသန္တော၊ ဓမ္မဘဏေနာမေန္တုဒုတိယံ၊ ပိယံဘဏေ
နာပိယန္တံ တတိယံ၊ သစ္စံဘဏေ နာလိကံတံစတုယံ။

ဟူ၍ သုဘာတိ တသုတ်၌ဟောတော်မူသည်။

သုဘာသိတံ၊ ဝါကျအစိတ်ငါးပါး၊ ပုဒ်လေးပါး၊ လိင်သုံးပါး၊ ဝုဗ်နှစ်ပါး၊ ကိရိယာ
ကာရက စသည်နှင့် အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာ ဆိုအပ်သောစကားကို၊ ဥတ္တမံ၊ မြတ်
သောပထမ အင်္ဂါဟူ၍၊ သန္တော၊ သူတော်ကောင်းတို့သည်။ အာဟု၊ ဆိုကုန်ပြီ။ ဓမ္မံ၊
တရားနှင့်ယှဉ်သောစကားကို။ ဘဏေ၊ ပြောဆိုရာ၏။ အမေ၊ တရားနှင့်မညီသော
စကားကို။ နဘဏေ၊ မပြောဆိုရာ။ တံ၊ ထိုအင်္ဂါကား။ ဒုတိယံ၊ ဒုတိယအင်္ဂါတည်း။

အပိုင်း ၂ အခန်းကြီး ၃၊ အခန်းငယ် ၇၊ ပြည်သူ့ကျင့်ဝတ်

ပိယံ၊ ချစ်ဖွယ်ရှိသည်ကို။ ဘဏေ၊ ပြောဆိုရာ၏။ အပိယံ၊ ချစ်ဖွယ်မရှိသည်ကို။
နဘဏေ၊ မပြောဆိုရာ။ တံ၊ ထိုအင်္ဂါကား။ တတိယံ၊ တတိယအင်္ဂါတည်း။ သစ္စံ၊
မှန်သည်ကို။ ဘဏေ၊ ပြောဆိုရာ၏။ အလိကံ၊ မမှန်သည်ကို။ နဘဏေ၊ မပြောဆိုရာ။
တံ၊ ထိုအင်္ဂါကား။ စတုတ္ထကံ၊ စတုတ္ထအင်္ဂါတည်း။

စန္ဒနံ သီတလံလောကေ၊ တတောစန္ဒံ ဝသီတလံ၊ စန္ဒနံ စန္ဒနသီတလမ္ပာ၊
ဝါကျသာဓုသုဘာသိတံ။
(မဟာရဟနီတိ)။

လောကေ၊ လောက၌။ စန္ဒနံ၊ စန္ဒကူးနံသာသည်။ သီတလံ၊ ချမ်းမြေ့၏။
တတော၊ ထိုစန္ဒကူးနံသာ ချမ်းမြေ့သောထက်။ စန္ဒံ၊ လရောင်သည်လျှင်။ သီတလံ၊
ချမ်းမြေ့၏။ စန္ဒနံ စန္ဒသီတလမ္ပာ၊ စန္ဒကူးလရောင် ချမ်းမြေ့သောထက်။ သာဓုသု
ဘာသိတံ၊ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့ ဆိုသော။ ဝါကျ၊ စကားသည်။ သီတလံ၊ ချမ်း
မြေ့စွာ၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား၊ စန္ဒကူးချမ်း၊ လချမ်း၊ စကားချမ်း၊ ဤသုံးပါးတွင်၊ စကားချမ်း
သည်လျှင်၊ နှလုံးတိုင်အောင် ချမ်းစေနိုင်သည်တည်း ဟူလိုသည်။

သတေသု ဇာယ တေသုရော၊ သဟဿေသုစ ပဏ္ဍိတော၊ ဝုတ္တာသတ
သဟဿေသု၊ ဒါတာဘဝတိဝါနဝါ။

(မဟာရဟနီတိ)။

သုရော၊ ရဲရင့်သောသူကား။ သတေသု၊ တရာမျှလောက်သောသူတို့၌။ ဇာ
ယတေ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသောသူသည်ကား။ သဟဿေသု၊ တစ်ထောင်
မျှလောက်သောသူတို့၌။ ဇာယတေ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဝုတ္တာ၊ စကားတတ်သောသူသည်
ကား၊ သတသဟဿေသု၊ တစ်သိန်းမျှလောက်သောသူတို့၌။ ဇာယတေ၊ ဖြစ်ရာ၏။
ဒါတာ၊ အပေးအကမ်းရှိသော သူကား။ ဘဝတိဝါ၊ ဖြစ်သော်လည်းဖြစ်ရာ၏။ နဘဝတိဝါ၊
မဖြစ်သော်လည်း မဖြစ်ရာ။

က္ခာဘိဘာရော သမတ္တာနံ၊ ကိဒူရောဗျူဝဟာဒီနံ၊ ကောဝိဒေသော သဝိ
ဇ္ဇာနံ၊ ကောပရောပိယဝါဒီနံ။

(မဟာရဟနီတိ)။

သမတ္တာနံ၊ စွမ်းပကားခွန်အားရှိသော သူတို့အားလည်း။ က္ခာဘိဘာရော၊
အဘယ်မှာဝန်လေးရှိလှည့်အံ့နည်း။ ဗျူဝဟာဒီနံ၊ ကုန်သည်တို့အားလည်း။ ကိဒူရော၊
အဘယ်မှာဝေးစွာသော အရပ်ရှိအံ့နည်း။ သဝိဇ္ဇာနံ၊ အတတ်ပညာရှိသောသူတို့အား
လည်း။ ကောဝိဒေသော၊ အဘယ်မှာအရပ်မဟုတ်သည်ရှိလှည့်အံ့နည်း။ ပိယဝါဒီနံ၊
ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆိုတတ်သောသူတို့အားလည်း။ ကောပရော၊ အဘယ်မှာ

သူတစ်ပါးရှိလှည့်အံ့နည်း။

မဟာတေဇော ပိတေဇောယံ၊ မတ္တိကံနမုဒုကံကရေ၊ အာပေါအာပေတိ
မုဒုကံ၊ သာဓုဝါစာစကကွဉ်။

(မဟာရဟနီတိ)။

အယံတေဇော၊ ဤမီးသည်ကား။ မဟာတေဇောပိ၊ အရှိန်အစော် ကြီးပါသော်
လည်း။ မတ္တိကံ၊ မြေစုံကို။ နမုဒုကံကရေ၊ နူးညံ့အောင်မပြုတတ်။ အာပေါ၊ ရေသော်
တစ်မူကား။ မုဒုကံ၊ နူးညံ့သောအဖြစ်သို့။ အာပေတိ၊ ရောက်စေနိုင်၏။ သာဓုဝါစာ၊
ကောင်းသော စကားသည်လည်း။ ကကွဉ်၊ ခက်လျော်သောသူကို။ မုဒုကံ၊ နူးညံ့သော
အဖြစ်သို့။ အာပေတိ၊ ရောက်စေနိုင်၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား၊ သူခက်နှင့် ညားမူကား၊ မီးနှယ်မဖြစ်လေနှင့်၊ ရေနယ်ဖြစ်ကြောင်း၊
စကားကောင်းကိုသာ ဖြစ်လေ၊ ဟူလိုသည်။

မုဒုနာဝ၊ ရိပုံဇေတိ၊ မုဒုနာဇေတိ ဒါရုဏံ၊ နာသိဒ္ဓံ မုဒုနာကိစ္စ၊ ယတော
တေမုဒုနာဇေယေ။

(မဟာရဟနီတိ)။

ရိပုံ၊ ရန်သူကိုလည်း။ မုဒုနာဝ၊ နူးညံ့သောစကားဖြင့်သာလျှင်၊ ဇေတိ၊ အောင်
ရာ၏။ ဒါရုဏံ၊ ကြမ်းတမ်းသောသူကိုလည်း။ မုဒုနာ၊ နူးညံ့သောစကားဖြင့်။ ကိစ္စ၊
တစ်စုံတစ်ခုသောအမှုသည်။ ယတော၊ အကြင်ကြောင့်။ နသိဒ္ဓံ၊ မပြီးသည်မရှိ။
တထော၊ ထို့ကြောင့်။ မုဒုနာ၊ နူးညံ့သောစကားဖြင့်သာလျှင်၊ ဇေယေ၊ အောင်ရာ၏။

အဓိပ္ပါယ်ကား။ မီးစင်မနိုင်သော မြေစိုင်းလျှက်၊ ရေချမ်းနိုင်ပြီးရကား၊
နားချမ်းသာသောစကားဖြင့်၊ ပြီးသည်သာဟူလိုသည်။

အဝတွင်း၊ ပထမ မင်းခေါင် လက်ထက်အခါ၊ ရာဇာဓိရာဇ်သည်၊ စစ်မက်ပြုရန်
ဆန်တက်၍၊ လာသောအချက်တွင်၊ လက်နက်အင်အားဖြင့် တားဆီးခြင်းငှါမစွမ်းရာ
သည်ကို၊ စာကြိုသူမြတ်၏၊ လျှောက်ပတ်သောပိယဝါစာဖြင့် အသာအယာ ရာဇဓိရာဇ်
ပြန်ရဘူးသည်မှာ၊ ရာဇဝင် ထင်ရှားရှိပြီးဖြစ်သည်။ ။ သို့ရာတွင်၊ ကောင်းသောစကား
ကို ဆိုသူသည်၊ သူတစ်ပါး မုန်းသည်ဖြစ်စေ၊ ချစ်သည်ဖြစ်စေ၊ တရားသဘောကိုသာ
ပြောဟောရာသည်၊ ဂန္ဓာရဇာတ်တွင်၊ ဝေဒေဟရသေ့က၊ တရားနှင့်စပ်သော်လည်း၊
သူတစ်ပါးမနှစ်သက်သည့်စကားကို မဆိုသင့်ဟု ပြောရာ၊ ဂန္ဓာရရသေ့က ပြန်ပြောဆုံးမ
သော စကားတွင်၊ သူတစ်ပါးမုန်းသည်ဖြစ်စေ၊ ချစ်သည်ဖြစ်စေ၊ တရားအတိုင်းပြောဆို
ခြင်းအကြောင်းကြောင့် မကောင်းမှု မဖြစ်ဟူ၍၊ ဖော်ပြသည်။ ။ စကားချို့သာသော်
လည်း မဟုတ်သည်၊ အရာမပါစေနှင့်ဆိုလိုသည်။

၁၄၅။ ။ အတ္တစရိယအကြောင်း

သမ္ပန္န ဂုဏလင်္ကာရော၊ သဗ္ဗသတ္တာဟိတာဝဟော၊ ပရတ္တတ္တံနစရေယျ၊
ကုတောသော ပဏ္ဍိတောဘဝေ။

(မဟာရဟနီတိ)။

သမ္ပန္န ဂုဏလင်္ကာရော၊ ပြည့်စုံစွာသော ဂုဏ်ကျေးဇူးဟူသော တန်ဆာကိုဆင်
လျက်၊ သဗ္ဗသတ္တာ ဟိတာဝဟော၊ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါ အစီးအပွားကိုဆောင်တတ်
အားလျက်။ ပရတ္တတ္တံ၊ သူ့စီးပွား၊ မိမိစီးပွားကို။ နစရေယျ၊ မကျင့်ပါသည်ဖြစ်အံ့။
သော၊ ထိုသူသည်ကား။ ကုတော၊ အဘယ်မည်သောအကြောင်းကြောင့်။ ပဏ္ဍိတော၊
ပညာရှိမည်သည်။ ဘဝေ၊ ဖြစ်လှည့်အံ့နည်း။ ကုတောပဏ္ဍိတော၊ အဘယ်ပညာရှိ
အံ့နည်း။

ကိုယ့်အကျိုးနှင့်သူတစ်ပါးအကျိုးကို မကျင့်နိုင်လျှင် ပညာရှိမဟုတ်သေးဆိုလို
သည်။

ပါမောဇ္ဇကာရဏံဌာနံ၊ ပသံသာဝဟနံသုခံ၊ ဖလာနိသံသော ဘာဝေတိ
ဝဟန္တောပေါရိသံဇူရံ။

(မဟာရဟနီတိ)။

ပေါရိသံ ဇူရံ၊ ယောက်ျားတော် တကာတို့ ပြုစေရာသော လွဲလဝန်ကို။ ဝဟန္တော၊
ရွက်ဆောင်နိုင်သောသူသည်ကား။ ဖလာနိသံသော၊ အကျိုးရင်းအကျိုးဆက်ကို ခံရ
လျက်။ ပါမောဇ္ဇကာရဏံဌာနံ၊ နှစ်လိုဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ပြုနိုင်သောအရာကိုလည်း
ကောင်း။ ပသံသာဝဟနံ သုခံ၊ သူတကာတို့ ချီးမွမ်းခြင်းကို ဆောင်နိုင်သောချမ်းသာကို
လည်းကောင်း။ ဘာဝေတိ၊ ပွားစေသည်မည်၏။

ယောက်ျားတော် တကာတို့ ပြုမြှုပ်နှံဟူသည်ကား၊ အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်
ဖြစ်သော၊ ကိုယ့်အကျိုး သူ့အကျိုး နှစ်ပါးပြီးမှ ချီးမွမ်းခြင်းခံရသည်ဆိုလိုသည်။

ဤစကားတွင် (တော်) ဟူသည်ကား၊ ဖြောင့်မှန်သည် ဆိုလိုသည်၊ တော်လေးဝ
ဆိုသောစကားနှင့် အလားတူပင်တည်း။

သုတံ သုတေနေဝန ကုဏ္ဍလေန၊ ဒါနေပါ ဏိနတုဂ်ဂ်ဇောန၊ အာဘာတိ
ကာယေ ပူရိသုတ္တမဿ၊ ပရောကာရေနနစန္ဒနော။

(မဟာရဟနီတိ)။

ပူရိသုတ္တမဿ၊ ယောက်ျားမြတ်၏။ သုတံ၊ နားနှစ်ဖက်သည်ကား။ သုတေနေဝ
အကြားအမြင်ဖြင့်သာလျှင်။ အာဘာတိ၊ တင့်တယ်သတည်း။ ကုဏ္ဍလေန၊ နားတောင်း
တန်ဆာဖြင့်ကား။ နအာဘာတိ၊ တင့်တယ်သည်မမည်။ ပါဏိ၊ လက်ဝါးဖြင့်သည်
ကား။ ဒါနေန၊ အပေးအကမ်းဖြင့်သာလျှင်။ အာဘာတိ၊ တင့်တယ်၏။ ဂ်ဂ်ဇောန၊

လက်ကောက်တန်ဆာဖြင့်။ နတုအာဘာတိ။ တင့်တယ်သည် မမည်။ ပူရိသုတ္တမဿ၊
ယောက္ခိယံမြတ်၏။ ကာယော၊ ကိုယ်ကား။ ပရောပကာရေန၊ သူတစ်ပါးအား ကျေးဇူး
ပြုသဖြင့်သာလျှင်။ အာဘာတိ၊ တင့်တယ်၏။ စန္ဒနေဝ၊ စန္ဒကူးနံသာလိမ်းသဖြင့်ကား။
နအာဘာတိ၊ တင့်တယ်သည်မမည်။ ။ သူတစ်ပါးအကျိုးကို ရွက်ဆောင်မှသာလျှင်
တင့်တယ်ရာရောက်သည် ဆိုလိုသည်။

သပရတ္တံစရေမိရော၊ အသက္ကောန္တော သကံစရေ တထာပိစ အသက္ကော
န္တော၊ ပါပါတ္တာနံ ဝိယောဇယေ။

(မဟာရဟနီတိ)။

မိရော၊ ပညာရှိသောသူသည်ကား။ သပရတ္တံ၊ မိမိစီးပွား သူတစ်ပါးစီးပွားကို
လျှင်။ စရေ၊ ကျင့်ရာသတည်း။ တထာပိ၊ ထိုသို့ စီးပွားကိုမျှလည်း ကျင့်အံ့သောငှါ။
အသက္ကောန္တော၊ မတတ်နိုင်မှုကား။ ပါပါ၊ ယုတ်သောအမှုကို။ အတ္တာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။
ဝိယောဇယေ၊ ခွာရာ၏။ ။ အဓိပ္ပါယ်လွယ်၏။

၁၄၆။ ။ သမာနတ္ထတာအကြောင်း

ပရဒါရဇနေတ္ထိဝ၊ လေဉ္စူဝပရဒပ္ပကံ၊ အတ္တံ ဝသဗ္ဗဘူတာနိ၊ ယော၊ ပဿ
တိသော ပဿတိ။

(မဟာရဟနီတိ)။

ပရဒါနံ၊ သူမယားကို။ ဇနေတ္ထိဝ၊ မွေးပေသော အမိကဲ့သို့။ ပရဒပ္ပကံ၊ သူ့စွာ
ကိုကား။ လေဉ္စူဝ၊ အုတ်ခဲ၊ ကျောက်စစ်ကိုကဲ့သို့။ သဗ္ဗဘူတာနိ၊ ခပ်သိမ်းသောသတ္တ
ဝါတို့ကိုကား။ အတ္တံ၊ မိမိကိုယ်ကဲ့သို့။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ ပဿတိ၊ ရှုနိုင်၏။
သော၊ ထိုသို့ ရှုနိုင်သောသူသာလျှင်။ ပဿတိ၊ မြင်နိုင်သည် မည်၏။

သဗ္ဗေတသန္တိဒဏ္ဍဿ၊ သဗ္ဗဘာယန္တိ မစ္စုနော၊ အတ္တာနံဥပမံကတွာ၊
နဟနေယျ နယာတယေ။

(ဓမ္မပဒပါဠိတော်)။

သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်။ ဒဏ္ဍဿ၊ ဒဏ်မှ။ တသန္တိ၊ လန့်
ကုန်၏။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သူတို့သည်။ မစ္စုနော၊ သေရအံ့သည်မှ။ ဘာယန္တိ၊
ကြောက်ကုန်၏။ အတ္တာနံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ ဥပမံကတွာ၊ နှိုင်းစရာပမာပြု၍။ ပါဏေ၊
သတ္တဝါတို့ကို။ နဟနေယျ၊ မညှဉ်းဆဲရာ၊ နယာတယေ၊ မသတ်ရာ။ ထိုသဗ္ဗဂိုရဟန်း
တို့သည် ရဟန်းငယ်တို့ကို လက်ဝါးဖြန့်မိုး၍၊ ခြိမ်းခြောက်ဆဲဆိုပြန်ရာတွင် -

သဗ္ဗေတသန္တိဒဏ္ဍဿ၊ သဗ္ဗသံဇိတိတံပိယံ၊ အတ္တာနံ ဥပမံကတွာ နဟ
နေယျနယာတယေ။

ကို ဟောတော်မူသည်။

(ဓမ္မပဒ)

သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော သူတို့သည်။ ဒဏ္ဍဿ၊ ဒဏ်မှ။ သန္တိ၊ လန့်ကုန်၏။
သဗ္ဗေသံ၊ ခပ်သိမ်းသောသူတို့သည်။ ဇိတိတံ၊ အသက်ကို။ ပိယံ၊ ချစ်အပ်၏။ အတ္တာ
နံ၊ မိမိကိုယ်ကို။ ဥပမံကတွာ၊ နှိုင်းစရာပမာပြု၍။ ပါဏေ၊ သတ္တဝါတို့ကို။ နဟနေယျ၊
မညှဉ်းဆဲရာ။ နယာတယေ၊ မသတ်မပုတ်ရာ။

ထိုအင်္ဂဟတရား လေးပါးသည်၊ လူ့ခပ်သိမ်းတို့၏ နားပန်းစောင့်သဖွယ်ဟု
ကျမ်းဂန်များမှာလာသည်။ နားပန်းစောင့်ဟူသည်ကား၊ လှည်းဘီးကျွတ်မထွက်နိုင်
အောင် တပ်ထားသော ကလန့်ကို ဆိုလိုသည်။

ထိုသင်္ဂဟတရားလေးပါးမှာလည်း ဆက်ဆံသူ၏ အလိုအလိုက်ထိုက်သက်ရာ
လိုက်နာကျင့်ဆောင်ရာသည်။

- (၁) အချို့သူတို့သည်၊ ဥစ္စာပစ္စည်း ပေးကမ်းမှုကြိုက်သည်၊ အခြားအကြောင်း
ကို အလိုမရှိ။
- (၂) အချို့သူတို့သည်၊ ချစ်ဖွယ်ကိုဆိုမှုကြိုက်သည်၊ အခြားအကြောင်းကို
အလိုမရှိ။
- (၃) အချို့သူတို့သည်၊ အကျိုးစီးပွားဖြစ်အောင် စောင့်မကြည့်ရှုသည်ကို
ကြိုက်သည်၊ အခြားအကြောင်းကို မလိုမရှိ။
- (၄) အချို့သူတို့သည်၊ ကိုယ်နှင့် တပ်တူပြုမှု ကြိုက်သည်၊ အခြားအကြောင်း
ကို အလိုမရှိ။

ထိုလေးမျိုးတွင်၊ ဆင်းရဲသူတို့သည်၊ ပစ္စည်းပေးကမ်းသည်ကိုသာ ကြိုက်သည်၊
ပစ္စည်းရှိပြီးသူ လူဂုဏ်တန်တို့သည်၊ ချိုသာနာဘွယ်သောစကားကိုသာ ပြောဆိုမှသာ
ကြိုက်သည်၊ မင်းမှုထမ်းတို့သည်၊ ရာထူးဘွဲ့မည်၊ အရည်အရောင်ကိုသာ ကြိုက်သည်၊
ကုန်သည်တို့သည်၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးတိုးပွားအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သော နည်း
လမ်းကိုသာ ကြိုက်သည်။ ။ ထိုသင်္ဂဟတရား တည်တံ့မှ လောကကြီးပွားသည်။

၁၄၇။ ။ ဒါယကာဝတ်ငါးပါးအကြောင်း

ရဟန်းသူတော်ကောင်းတို့၌ ဒါယကာတို့ ကျင့်ရာသော ဝတ်ငါးပါးရှိသည်ကို
သုတ်ပါထေယျပါဠိတော် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်၌ -

ပဉ္စတိခေါဂဟပတိ ပုတ္တဋ္ဌာနေဟိ ကုလပုတ္တေန ဥပရိမာဒိသာ သမဏ
ဗြာဟ္မဏာပစ္စ၊ ပဋ္ဌာတဗ္ဗာ၊ မေတ္တနကာယကမ္မေန မေတ္တနဝီရိယကမ္မေန
မေတ္တနမနောကမ္မေနအနာ၊ ဝဋ္ဋဒါရတာယအာမိသနုပ္ပါဒါနေန။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ဂဟပတိပုတ္တ၊ သူကြွယ်သား။ ပဉ္စဟိခေါ ဌာနေဟိ၊ ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ကုလပုတ္တေန၊ အမျိုးသားသည်။ ဥပရိမာဒိသာ၊ မြင့်မြတ်သော အရာ၌တည်သောကြောင့်၊ အထက်မျက်နှာမည်ကုန်သော။ သမဏဗြဟ္မဏာ၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗာ၊ လုပ်ကြေးအပ်ကုန်၏။ မေတ္တေနကာယကမ္မေန၊ မေတ္တာစိတ်နှင့် ယှဉ်သော ကာယကံဖြင့်လည်းကောင်း။ မေတ္တေနဝစီကမ္မေန၊ မေတ္တာစိတ်နှင့် ယှဉ်သော ဝစီကံဖြင့်လည်းကောင်း။ မေတ္တေနမနောကမ္မေန၊ မေတ္တာစိတ်နှင့်ယှဉ်သော မနောကံလည်းကောင်း။ အနာဝဋ္ဌဒ္ဓါရတာယ၊ တံခါးဟင်းလင်းရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ အာမိသာနုပ္ပါဒါနေန အာမိသကိုလျှသောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗာ၊ လုပ်ကြေးအပ်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဂီဟိဝိနယတွင် -

သီလဂုဏဝန်၊ ကျော်စောလွန်၍၊ ကောင်းမွန်ပြောင်တန်း၊ ကျေးဇူးထွန်းသည်။ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်၊ ဆရာများ၌၊ သနားမေတ္တာ၊ ကရုဏာရှေ့၍၊ ပြုအပ်ဆိုအပ်၊ အောက်မေ့အပ်ခြင်း၊ ဝပ်စင်းကြည်ညို၊ ရိုသေအမှတ်၊ ပြုလတ်သဒ္ဓါ၊ စေတနာဖြင့်၊ ဝမ်းသာဆွတ်ဆွတ်၊ ရက်မချွတ်လျှင်၊ ယုတ်မြတ်ပြိုင်နည်း၊ အင်နှင့်ရည်း၍၊ ပစ္စည်းလေးပါး၊ စသောအားကို၊ ကြိုးစားမပန်း၊ လျှာဒါန်းပေးအပ်၊ ဤငါးထပ်ကို၊ လေးရပ်မျိုးတော်၊ သူတော်အများ၊ ယောက်ျားမိန်းမ၊ ဟူသမျှတို့၊ ဂုဏမထိမ်၊ လေးနက်ငြိမ်သား၊ မွေ့သိမ်ကျင့်မြတ်၊ ဆရာထွက်၌၊ ခင်မွတ်စုံမက်၊ ပီတိသက်၍၊ နေရက်မညောင်း၊ ပြုအပ်ရှောင်သည်။ နတ်ကြောင်းမြဲခွင့်၊ မြဲခွင့်တည်း။

ဟူ၍ စပ်လေသည်။

ရဟန်းတို့က ဒါယကာတို့ကိုပြုရာသော ဝတ္တရားမှာ ၆ပါးစုတွင် ရှိသည်ကိုကြည့်။

၁၄၈။ ။ လင်ဝတ်ငါးပါးအကြောင်း

မယား၌ လင်တို့ကျင့်ရာသော ဝတ်ငါးပါးရှိသည်ကို၊ သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော်သင်္ဂါလောဝါဒ သုတ်၌ -

ပဉ္စဟိခေါ ဂဟပတိ ပုတ္တဌာနေဟိ သာမိကေန၊ ပစ္ဆိမာဒိသာဘရိယာ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗာ၊ သမာန နာယအဝမာနနာယ၊ အနတိစရိယာယ၊ ဣဿာရိယဝေါသဂ္ဂေန၊ အလင်္ကာရာ နုပ္ပါဒါနေန။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ဂဟပတိပုတ္တ၊ သူကြွယ်သား။ ပဉ္စဟိဌာနေဟိ၊ ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ သာမိကေန၊ လင်သည်။ ပစ္ဆိမာဒိသာ၊ နောက်သို့ အစဉ်လိုက်သောကြောင့်၊ အနောက်မျက်နှာမည်သော။ ဘရိယာ၊ မယားတို့ကို။ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗာ၊ လုပ်ကြေးအပ်ကုန်၏။ သမာနနာယ၊ မြတ်နိုးတနာခေါ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ အဝမာနနာယ၊ ကျွန်တို့ကို ကဲ့သို့နှိပ်စက်၍ မဆိုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ အနတိစရိယာယ၊ မိမိမယားကို လွန်၍ သူတစ်ပါးမိန်းမသို့ မသွားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ ဣဿာရိယဝေါသဂ္ဂေန၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အပ်နှင်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ အလင်္ကာရာ နုပ္ပါဒါနေန၊ အဝတ်တန်ဆာ ပေးကမ်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗာ၊ လုပ်ကြေးကုန်အပ်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဟတ္ထိပါလတွင် -

တစ်ပိုတစ်ပါး၊ သူလင်သားကား၊ သွားလာသောအခါ၊ လပ်မိုးရွာလည်း၊ အိမ်မှာမခင်၊ စားသောက်မင်၍၊ ရလျှင်ရတိုင်း၊ ထုံးပိုင်းမချန်၊ မေတ္တာသွန်ခဲ၊ ဗိုလ်ပြန်ဗိုလ်ရ၊ ဗိုလ်ရှင်လည်း၊ မောင်နှံပီပီ၊ ချစ်ရာသီဖြင့်၊ မမှီမယှဉ် ဝေးစွာကြည့်၍၊ စေစဉ်ခဏ၊ ရန်တွေ့ကြသို့၊ ထိုမျှပြင်သူ၊ စိမ်းရွမ်းလူတို့၊ ရှေ့ရှုမျက်စိ၊ မြင်လေဘိသော်၊ ပီပီမပြန်၊ နှလုံးဆွန့်ခဲ၊ ချစ်ညွန့်ရှင်ရှင်၊ မယ့်လွန်းကြင်ကား၊ ဆောလျှင်စေပါ၊ မရောက်သာလည်း၊ ဩဇာနှစ်သိမ့်၊ ကြောခြင်ငြိမ့်မျှ၊ မြန်ဆိမ့်ချိုမျိုး၊ ကောင်းမွန်နိုးက၊ ငါ့ကိုတ၍၊ မဝလေတတ်၊ နင်လိမ့်မှတ်၏၊ ချစ်ပတ်မပြေ၊ ချစ်နေမပြား၊ သွားလည်းလက်ဆက်၊ စက်လည်းတအုံး၊ ဟင်္သာထုံးသို့၊ ပေါင်းရုံးအိမ်ထောင်၊ အိုမင်းအောင်လျှင်၊ ချစ်ခေါင်ချစ်ဖျား၊ ချစ်စပွားသည်။ ။ ငါ့အားမြတ်နိုးပေစွတည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

မဆင်မခြင်၊ နှလုံးလွင်သား၊ သူလင်တစ်ပါး၊ သုယောကျ်ားကား၊ မယားဟူက၊ နတ်ကိုရလည်း၊ ရှုတ်ချဆိုထွေ၊ နှုတ်မခြေ၏၊ မထေမဲ့ခြင်၊ ကျေးကျွန်သွင်သို့၊ နင်သင်မိဘ၊ စသည် ဆဲမောင်း၊ ညူစူစောင်း၍၊ မကောင်းသဖြင့်၊ ပလေလွင့်၏၊ ရင့်သည်သမ္ဘာ၊ ရှာသည်ကုသိုလ်၊ လိုသည်ဆုယူ၊ မဲ့ကြင်သူသော်၊ လုပ်ဖော်ကြံတော်၊ ငါလျှင် ခေါ်လည်း၊ သူတော်ထူးသင့်၊ ချစ်ဖွယ်ကျင့်၏၊ ချစ်ပွင့်လန်းလန်း၊ ချစ်ပန်းပင်ခြုံ၊ ငကိုတုံလည်း၊ ဆွေစုံမွေးဘ၊ ခေါ်သမျှလျှင်၊ တင်ပချီးမြှင့်၊ ခေါ်စတင့်၏၊ မျက်ပွင့်နေတော်၊ ပျော်စသော်လည်း၊ မတော်ဆန၊ မောင်နှမသို့၊ တလ္လစကား၊ ကြင်ရှောင်ရှားသည်။ ။

ငါ့အား ချစ်ရိုသေစွတည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

ယရည်းမထိန်း၊ တောဆင်မိန်းသို့၊ ကလိန်းကလက် စိတ်ရမ္မက်ကြောင့်၊

သွန်းပျက်ပေါ်လွင်၊ သူနွှဲဝင်သား၊ လူလင်တစ်ပါး၊ သုယောကျ်ားကား၊ မယားတို့တမ်း၊ သူမာကျွမ်းက၊ ချစ်ဝမ်းလောင်ကျေ၊ ပျံမြပေဟု၊ စေ့ရေနစ်နော၊ လူသဘောကို၊ တွေးတောမသိ၊ မျက်စိမှောင်မိုက်၊ စိတ်လိုလိုက်၏၊ ချစ်ထိုက်ကြမ္မာ၊ ဝါသနာဖြင့်၊ ချစ်လျာနတ်ဘက်၊ ချစ်သက်ဝေဘော်၊ ငါနှင့်ပျော်သည်၊ သူတော်ဟုတ်မြို့၊ မဲ့ချစ်ဖို့ကား၊ သူတို့မစည်၊ ငါတွင်ရည်၏၊ မကြည်နိုင်ဖွယ်၊ အသွယ်သွယ်လျှင်၊ ကြီးငယ်တစ်အုပ်၊ ရံကိုယ်လုပ်တို၊ ဖြစ်မျှရှိလည်း၊ မငြိမမှား၊ မယွင်းပါးသည်။ ။ ငါ့အား ချစ်ကြိုးခွေစွလည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

သီးသီးခြားခြား၊ သူစိမ်းလားသို့၊ ယောက်ျားတချို့၊ လူလင်တို့ကား၊ သမ်းမို့သက်၊ ပြစ်နာဟူလောက်၊ မစွန်းပြောက်တည်း၊ တစ်ယောက်တစ်ခြား၊ အယူပြား၍၊ သိုထားပစ္စည်း၊ သိမ်းဆည်းသမှု၊ အိမ်ဝတ္ထုကို၊ မစုမပုံ၊ မယုံမနံ၊ ကိုယ်ထူးကြ၏။ မချမမဲ့၊ ချစ်ကြွင်းမဲ့ဖြင့်၊ တင်ပြစိတ်ဖြူတို့မှာသူကား၊ ဂြူစုမရှိ၊ တံသားညှိလျက်၊ မသိစေလို၊ မဝက်သိုတည်း၊ ငကိုနီးရင်း၊ အိမ်လုံးနှင်း၍၊ အိမ်တွင်းအိမ်ပ၊ ဟူသမျှလျှင်၊ ပိုင်သသောထွေ၊ ချစ်ရိုသေလျက်၊ လင်ဆွေလင်မျိုး၊ ဝတ်ညှိုးစငယ်၊ ယောက်ျားဝယ်လည်း၊ မွေးမယ်မအောင့်၊ ပယ်ဖြောင့်စသာ၊ လိုတော်ပါဟု၊ ထပ်ခါဆပွား၊ လွန်သနားသည်။ ။ ငါ့အား ချစ်သက်ဝေစွတည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

မစိမ်းမပြား၊ ခြင်းနယ်ကြားသား၊ တစ်ပါးသူလင်၊ ယောက်ျားပင်ကား၊ စီရင်မတတ်၊ လုပ်ကြံချွတ်၍၊ ကိုယ်ဝတ်ပုဆိုး၊ ဝါချည်ပိုးမျှ၊ အကျိုးမနံ၊ ထွက်လှံစီးပွား၊ ယိုဖန်များလျက်၊ ခမ်းနားမင်္ဂလာ၊ အရာရာ၌၊ တန်ဆာဆင်ယင်၊ အိမ်သူအင်လည်း၊ လိုလျှင်မရ၊ ချို့တဲ့လှ၏၊ နှမချစ်တင့်၊ လင်ဘုန်းရင့်ကား၊ ရွယ်နှင့် အလျှောက်၊ ချီးမွမ်းလောက်သား၊ လက်ကောက်လက်ကြပ်၊ လက်စွပ်ပုတီး၊ ဆင်ခြီး နားတောင်း၊ စည်ဖေါင်းလည်မှာ၊ ထွန်းဝါပြုံးပြက်၊ သင်တိုင်းထက်လည်း၊ ဖက်လက်ခြယ်လှယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်လျှင်၊ စံပါယ်သမျှ၊ ကုန်အောင်ပြု၍၊ တုတုပပ၊ ပွဲလယ်ပြသော်၊ မြင်ကပျော်ပါး၊ သူကြည်းစားသည်။ ။ ငါ့အားရှုကြည့်လေစွတည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

စဉ်လာတရား၊ ဝတ်ငါးပါးဟု၊ မယား၌လင်၊ ကျင့်ရာအင်ဖြင့်၊ ဆွေကြင်မျိုးနှစ်၊ စုံသည်ဖြစ်ကို၊ စင်စစ်ဤသို့၊ ဆိုထုံမြို့ရှင်။

ဟူ၍လည်းကောင်းစပ်လေသည်။

ဝိဟိတနယတွင်လည်း -

ယိမ်းနွဲ့ဖတ်စို့၊ လင်မင်းပျိုတို့၊ သက်လို ချစ်ပွား၊ ဆွေမယား၌၊ သနားစုံမက်၊ နှစ်သက်ကဲဆ၊ နှမအိမ်ရှင်၊ မိခင်မယ်ထွေး၊ နှုတ်သံပေးလျက်၊ ပျံ့မွှေးရိုက်၊ မြတ်နိုးတနား၊ စကားသာဖြင့်၊ ဆိုရာတစ်ကြောင်း၊ ဝန်ခြောင်းဒေါသ၊ မထသိမ်းချုပ်၊ မူလုပ်ကျွန်ဟန်၊ ပြင်းထန်ခတ်နှက်၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းမှု၊ မပြုတစ်ကြောင်း၊ တစောင်းမူထား၊ ပြင်တခြားသို့၊ မသွားစေရ၊ စိတ်ကိုတွလျှက်၊ မယ်လှသက်တူ၊ အိမ်သူချောသပ်၊ ပြာဖပ်ဖပ်နှင့်၊ ရင်အပ်မွေ့လျော်၊ ပျော်ရာမလွဲ၊ ပျော်မြဲတစ်ကြောင်း၊ အပေါင်းရတနာ၊ ဥစ္စာခမ်းနား၊ ရှိသည်များကို၊ မထားမကဲ့၊ ကြွင်းမဲ့လုံးရင်း၊ ဆောက်နှင်းတစ်ကြောင်း၊ နားတောင်းလက်ကြပ်၊ လက်စွပ်လက်ကောက်၊ ရောင်တောက်ပုတီး၊ လျှံညီးထွေပြား၊ ဝတ်စားတန်ဆာ၊ တင့်တယ်စွာလျှင်၊ ဆင်ပါပစေ၊ ပေးတွေတစ်ကြောင်း၊ နွဲ့နောင်းကြိုင်ပြင်၊ လင်လှရွှေစင်၊ ငါးပါးအင်ကို၊ သိနှင့်ရှောင်လွှဲ၊ မရှိပဲနှင့်၊ အမြဲထပ်လောင်း၊ ကျင့်အပ်ရှောင်သည်။ ။ သုံးကြောင်းချမ်းသာမစိုးတည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၄၉။ ။ မယားဝတ်ငါးပါးအကြောင်း

လင်၌ မယားကျင့်ရာသော ဝတ်ငါးပါးရှိသည်ကို၊ သုတ်ပါထေယျ ပါဠိတော်သင်္ဂါလောဝါဒ သုတ်၌ -

ပဉ္စဟိဌာနေဟိ သာမိကံအနုကမ္မေန္တိ သုသံဝိဟိတကမ္မာန္တာ စဟောတိ၊ သင်္ဂဟိတပရိနာစ၊ အနုတိစာရိနီစ၊ သမ္ပတဉ္စအနုရက္ခတိ၊ ဒက္ခစဟောတိ၊ အနုလဿာသဗ္ဗကိစ္စေသု။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ဘရိယာ၊ မယားတို့သည်။ ပဉ္စဟိဌာနေဟိ၊ ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ သာမိကံ၊ လင်ကို။ အနုကမ္မေန္တိ၊ ချီးမြှောက်ကုန်၏။ သုသံဝိဟိတကမ္မာန္တာ၊ ချက်ပြုတ်ခြင်းအစရှိသည်ကာလကကို မလွန်စေမူ၍၊ ကောင်းစွာစီရင်အပ်သောအမှုရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သင်္ဂဟိတပရိနာစ၊ လင်ဆွေလင်မျိုး၊ မိမိအမျိုးတို့အား၊ ကောင်းစွာချီးမြှောက်ခြင်းသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အနုတိစာရိနီစ၊ သယောက်ထား၍၊ မကျင့်သည်လည်း။ ဟောတိဖြစ်၏။ သမ္ပတဉ္စ၊ လင်ဆည်းပူးသောဥစ္စာကိုလည်း။ အနုရက္ခတိ၊ မပျောက်မပျက်ရအောင်၊ စောင့်ရှောက်ပေတတ်၏။ သဗ္ဗကိစ္စေသု၊ အလုံးစုံသောအမှုတို့၌။ ဒက္ခ၊ လိမ္မာသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အနုလဿာစ၊ မပျင်းမရှိသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဟတ္ထိပါလတွင် -

သားများမိကား၊ ပိတ်မပြယ်၊ မေတ္တာကြွယ်၏၊ ဥပါယ်မဆို၊ လင်ကိုမခိုင်း၊
နေ့တိုင်းညဉ့်က၊ နိုးလုံလ၍၊ စိမ့်ထမျိုးပဲ၊ ထွန်ကြံတကြိုက်၊ ကောက်စိုက်
ပျိုးနတ်၊ ခြံထုတ်ကွဲနွား၊ လယ်အား ရေလောင်း၊ သွန်းခူမောင်းနှင့်၊ ဖွပ်
ထောင်းချက်ပြုတ်၊ နှုတ်မည့်လျှင်း၊ ဆော်ဖန်ပြင်းသည်။ ။ မျှော်တင်းစီရင်
ဘန်၏တည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

ကျွဲနွားဆိတ်ကျောင်း၊ လူသင်းပေါင်းနှင့်၊ သူကောင်းသူလတ်၊ ပေးမှတ်
ရိက္ခာ၊ လဘို့ရာမှ၊ ရွှေမှာတည်မြဲ၊ ထမင်းပွဲက၊ စသည်စီရင်၊ ဖန်ဆင်း
ပြင်၍၊ ဤတွင် ရွှေတည်၊ ဤမျှဖြည့်ဟု၊ မျှော်ကြည့်စားသောက်၊ မဲဆား
လောက်၍၊ မလောက်မကုန်၊ ဖျားနာတုံလည်း၊ ရေလုံဟင်းခါ၊ ဆေးဝါးထက်
ကြပ်၊ သမားအပ်၏၊ ကုသပ်ကံကျွေး၊ ပုံဘက်ပေးသည်။ ။ သိမ်းမွေးဖြည့်
ပြုဆန်၏တည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

ခင်ပွန်းဖြစ်စ၊ ရှေးမဆွက၊ ဤမျှလောက်အောင်၊ အိမ်ရာထောင်လည်း၊
သားမောင်တို့မယ်၊ မိဘုန်းကြွယ်ကား၊ ရယ်ရယ်မြူမြူ၊ သူတထူးသို့၊ မကူး
နလုံး၊ တစ်ချောင်းသုံးသည်။ ။ သက်ဆုံးချစ်တိုင်မှန်၏တည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

လယ်ခွန်လက်နက်၊ ကုန်ထွက်သိလှ၊ ကြွေးမြီချလည်း၊ ဤမျှမည်သူ၊
ယူသည်သတ္တရာ၊ ဤနှစ်အစ၊ ဤလဆန်းဆုတ်၊ ဥပုသ်ပါဝရကာ၊ ဤနေ့
စာဟု၊ မှန်စွာရေးထင်၊ ကမ္မည်းတင်၍၊ အဝင်အကြွင်း၊ အရင်းအပွား၊ မှတ်
သားမိအောင်၊ သတိဆောင်လျက်၊ အိမ်ထောင်ပစ္စည်း၊ ဆည်းသရွေ့ကို၊
စေ့စေ့သေသတ်၊ စောင့်ရှောက်တတ်၏။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

ဆီကြည်ပျံ့မွှေး၊ ရှားစေးနံ့သာ၊ ချစ်လွှာဆုံပြီး၊ ကွမ်းသီးနေလှုပ်၊ ဆော်
ဖန်ကြပ်၏၊ သနပ်ချစ်စိုက်၊ အိမ်အလိုက်ဖြင့်၊ အိမ်၌ကုန်အောင်၊ ကြွင်း
မဲ့ဆောင်သည်။ ။ အိမ်ထောင်လူရေးပွန်၏တည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

ဂီတိဝိနယတွင်လည်း

အလှည့်သွယ်၊ ခွါပန်းနယ်သို့၊ ရွာဘွယ်ပြာဖြူ၊ မျိုးအိမ်သူတို့၊ သည်း
အုကျွမ်းဝင်၊ မိမိလင်၌၊ မပင်မပန်း၊ ကျင့်ရာခန်းကား၊ ညမြန်းမရှိ၊ မြသတိ
ဖြင့်၊ အချိပေါင်း၍၊ အိမ်ထောင်မှုကို၊ ပြုစုသေချာ၊ ကောင်းစွာကုန်တွင်၊

စီရင်ဖန်ဆင်း၊ ပြုခြင်းတစ်ပါး၊ လင်ဖွဲ့ထွား၏၊ ဆွေသားမျိုးစင်၊ ကျွမ်းဝင်မျိုး
ရည်၊ ရောက်လာသည်ကို၊ ကြည်ကြည်ညိုညို၊ နှုတ်ချိုခွန်းသာ၊ ဆီးကာမြန်း
မေး၊ ကျွေးမွေးရွှင်ဝမ်း၊ ပေးကမ်းလက်ဆောင်၊ မရှောင်မကွင်း၊ ပြုခြင်းတစ်ပါး၊
လင်မျောက်သားမှ၊ အခြားသူတို့၊ စိတ်မပိုပဲ၊ နှစ်လို့ဖြောင့်စဉ်၊ ကိုယ်၏လင်
၌၊ အိမ်ရှင်ပြာဝင်း၊ သက်လုံးနှင်း၍၊ လွန်ပြင်းမြတ်လေး၊ လုပ်ကျွေးသမှု၊
ပြုခြင်းတစ်ပါး၊ လင်ရွှေသားလျှင်၊ ကြိုးစားဖွေရှာ၊ မြတ်ဥစ္စာကို၊ မျက်နှာရှုစိမ်း
လုံစွာထိန်း၍၊ ကလိန်းကလက်၊ မပျက်စေလျှင်၊ စောင့်ခြင်းတစ်ပါး၊ မူများ
ဆောင်ဖွယ်၊ ခပ်သိမ်းဝယ်လည်း၊ ဆန်းကြယ်ပညာ၊ အလိမ္မာကြောင့်၊
မကြာမယွင်း၊ မပျင်းမငွေ့၊ ဆောင်လေ့တစ်ပါး၊ ဤသည်ငါးကို၊ ပြာထွားရွှေနှစ်၊
အိမ်သူစစ်တို့၊ မပြစ်မခွါ၊ ကျင့်အပ်ရာသည်။ ။ မေတ္တာမျှညီ ကဲမိုးတည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၅၀။ မိဘဝတ်ငါးပါးအကြောင်း

သားတို့၌ မိဘတို့ ကျင့်ရာသော ဝတ်ငါးပါးရှိသည်ကို၊ သုတ်ပါထေယျပါဠိ
တော်၊ သီဂီလောဝါဒသုတ်၌ -

ပဉ္စဟိဌာနေဟိ၊ ပုတ္တံအနုကမ္ပန္တိ၊ ပါပါနိဝါရန္တိ၊ ကလျာဏေနိဝါသန္တိ၊
သိပ္ပံသိက္ခာပေန္တိ၊ ပဋိရူပေနဒါရေနသံယောဇေန္တိ၊ သမယေဒါ ယန္တံနိယျာ
ဒေန္တိ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ တေစ၊ ထိုမိဘတို့သည်လည်း၊ ပဉ္စဟိဌာနေဟိ၊ ငါးပါးသော
အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ပုတ္တံ၊ သားကို။ အနုကမ္ပန္တိ၊ ချီးမြှောက်ကုန်၏။ ပါပါ၊ မကောင်း
မှု၌ ကျင့်သည်တို့ကို။ နဝါရန္တိ၊ တားမြစ်ကုန်၏။ ကလျာဏေ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု
တို့ကို။ နိဝါသန္တိ၊ နှလုံးသွင်းစေကုန်၏။ သိပ္ပံ၊ အတတ်ကို။ သိက္ခာပေန္တိ၊ သင်စေကုန်
၏။ ပဋိရူပေန၊ လျှောက်ပတ်သော။ ဒါရေန၊ မယားနှင့်။ သံယောဇေန္တိ၊ စုံဘက်ကုန်
၏။ သမယေ၊ အခါအခါ၌။ ဒါယန္တံ၊ ဥစ္စာကို။ နိယျာဒေန္တိ၊ ပေးကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဟတ္ထိပါလတွင် -

မြန်ဆိမ့်ချိုလေး၊ ချစ်ရည်သွေးသား၊ ရင်သွေးတို့အား၊ ပါယ်လေးပါးသို့၊
မလားစေကြောင်း၊ မကောင်းမေတ္တာ၊ ကောင်းရာတိုက်တွန်း၊ ကောင်းကျင့်
ညွှန်းလျက်၊ ခင်ပွန်းမျိုးနွယ်၊ လျှောက်ပတ်ရွယ်နှင့်၊ ရွေးချယ်စုံဘက်၊ နှစ်သက်
ဝမ်းသာ၊ အိမ်ထောင်ခါလည်း၊ ဥစ္စာနှီးရင်း၊ ပေးကမ်းခြင်းဟု ဤငါးခုလျှင်၊
လူမှုထင်ရှား၊ ပညတ်ထားသည်။ ။ စဉ်လျားမိဘကျင့်ရိုးတည်း။

ဟူ၍ စပ်လေသည်။

ဂီဟိဝိနယတွင်လည်း -

တာတွယ်တာတွယ်၊ ချစ်ကြီးသွယ်၍၊ အန္တရာယ်ပျောက်ကွာ၊ နေ့တိုင်း သာလျှင်၊ မေတ္တာမြတ်၊ ကြံ့မြဲဆွတ်လျက်၊ စိတ်မျက်မြှာ၊ လည်တန်ဆာ သို့၊ စိတ်မှာပုလဲ၊ မရောင့်ရဲသည်၊ ဆက်ကြင်လ၊ မွေးမိဘတို့၊ သိင်္ဂဇမ္ဗူ၊ စံရည်တူသား၊ သည်းအူလှံသီး၊ သမီးနှင့်သား၊ ထိုနှစ်ပါးအား၊ သနားထောက် ရှု၊ မကောင်းမှုကို၊ မပြုစေရ၊ မြတ်ဒါနနှင့်၊ သီလဘာဝနာ၊ ကောင်းမှုမှာကို၊ သာယာချီငေါ်၊ နှိုးဆော်မပြတ်၊ အတတ်ပညာ၊ သင်ဖွယ်ရာ၌၊ လိမ္မာခွဲခြမ်း၊ သိနိုင်စွမ်းအောင်၊ ကြိုးပမ်းသင်စေ၊ ရွယ်ရောက်ပေလည်း၊ မြူတေပြာ ညက်၊ ကြင်ဘက်ခင်ပွန်း၊ ရည်မှန်းလျောက်ပတ်၊ သင့်မြတ်တော်ငြား၊ ထိမ်း မြားရာချေ၊ အမွေဥစ္စာ၊ ရတနာလည်း၊ လျော်ရာထိုက်ရာ၊ ပေးပါသဖြင့်၊ စီးပွားမြင့်အောင်၊ ပြုသင့်ရာချေ၊ ဆိုထွေကျမ်းမှာ၊ စည်လာမမှား၊ ဤငါးပါး လျှင်၊ ထင်ရှားညွှန်ပြ၊ လမ်းကြောင်းချသည်။ ။ မိဘကျင့်ရိုးကျင့်စဉ်တည်း။

ဟူ၍ စပ်လေသည်။

၁၅၁။ ။ သားသမီးဝတ်ငါးပါးအကြောင်း

အမိအဘတို့၌ သားသမီးတို့ကျင့်အပ်သောဝတ်ငါးပါးရှိသည်ကို၊ သုတ်ပါထေ ယျပါဠိတော်၊ သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်၌ -

ပဉ္စဟိခေါဂဟပတိ ပုတ္တဋ္ဌာနေဟိ ပတ္တေန ပုရတ္တိမာဒိသား၊ မာတာပီတ ယော၊ ပစ္စုပဋိတာ၊ ဘရိတော၊ နေဿမိကိစ္စနေသံ ကရိဿာမိ၊ ကုလဝံသံ သဏ္ဌာပေဿာ၊ မိဒါ ယန္တိပဋိပဇ္ဇာမိ၊ အထခေါ၊ ပနပေတာနံ၊ ဒက္ခဏံအနုပဒ သာမိ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ဂဟပတိပုတ္တ၊ သူကြွယ်သား။ ပဉ္စဟိဋ္ဌာနေဟိ၊ ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ ပုတ္တေန၊ သားသမီးသည်။ ပုရတ္တိမာဒိသား၊ ရှေ့ဦးစွာ ကျေးဇူးရှိ သောကြောင့်၊ အရှေ့မျက်နှာမည်ကုန်သော။ မာတာပီတယော၊ အမိအဘတို့ကို။ ပစ္စုပဋိတာ၊ အဖန်တလဲလဲ လုပ်ကြွေးအပ်၏။ ဘရိတော၊ မိဘတို့ကို၊ ကျွေးမွေးအပ် ပြီးသောသားသမီးတို့သည်။ နေ၊ ထိုမိဘတို့ကို။ ကရိဿာမိ၊ မွေးတုံမွေးအံ့။ နေသံ၊ ထိုမိဘတို့၏။ ကိစ္စံ၊ အမှုကိစ္စကို။ ကရိဿာမိ၊ ပြုအံ့။ ကုလဝံသံ၊ မိဘတို့၏အန္တယ် အဆက်ဖြစ်သော လယ်ယာစသော ဥစ္စာတို့ကို။ သဏ္ဌာပေဿာမိ၊ မပျောက်မပျက်ရ အောင် စောင့်ရှောက်အံ့။ ဒါယန္တံ၊ အမွေခံထိုက်အောင်၊ ကောင်းမြတ်သောအကျင့်ကို။ ပဋိပဇ္ဇာမိ၊ ကျင့်အံ့။ အထခေါပန၊ ထိုမှတစ်ပါးလည်း။ ပေတာနံ၊ ပစ္စုပဋိဘဝမှကင်း

ကုန်သော။ ကာလက်တာ၊ သေကုန်သော မိဘတို့အား။ ဒက္ခဏံ၊ အလှူငါးအဘို့ကို။ အနုပဒဿာမိ၊ ပေးဝေအံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပစ္စုပဋိတာ၊ လုပ်ကြွေးအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဟတ္ထိပါလတွင် -

လက်ဦးဆရာ၊ မည်ထိုက်စွာသား၊ ပုဗ္ဗာစရိယ၊ မိနှင့်ဘအား၊ မွေးသည့် သားတို့၊ လိုက်လားသို့မှတ်၊ ကျင့်မြတ်ကား၊ ရိညွတ်လေးပင်၊ ကျေးဇူးရှင် ဟု၊ ပန်းတင်ထိပ်ထက်၊ ရွှေပန်းခက်သို့၊ အသက်မြင့်ရှည်၊ တည်သရွေ့လျှင်၊ ချောသွေ့စကား၊ နားမထောင်လျှင်၊ လုပ်ကြွေးခြင်းနှင့်၊ လယ်ဝင်းကစ၊ မိဘတို့ဝယ်၊ ပြုဘွယ်ဘွယ်၌၊ မတွယ်မငြိ၊ မိမိမှုများ၊ ပစ်စွန့်ထား၍၊ စီးပွား ရှာရှာ၊ နောင်လာမပျက်၊ နှယ်ဆက်မျိုးညွှန်၊ ပြန်စိမ့်သောကြောင်း၊ ကောင်း သားစာရိတ်၊ မဖိတ်မယို၊ ထိုမှတထွေ၊ မိဘမွေကို၊ ခံပေထိုက်အောင်၊ ဆောင် သားခြင်းရာ၊ ခန္ဓာဇာတိ၊ တည်မရှိလည်း၊ ငါမိငါဘ၊ ရကြလေစေ၊ ဖို့ဝေဒါန၊ ဤမျှငါးပါး၊ အတိတ်ကြားသည်။ ။ တရားရှေ့ထုံးစဉ်လာတည်း။

ဟူ၍ စပ်လေသည်။

ဂီဟိဝိနယတွင်လည်း -

ပြာလဲပြာလဲ၊ ကြာညိုကဲ့သို့၊ ပျောင်းနွဲ့ချစ်ဖွယ်၊ မေတ္တာကြွယ်သည်၊ မျိုး နှယ်ယုတ်လတ်၊ အမြတ်သုံးပါး၊ သားသမီးတို့၊ ကြီးမားကျေးဇူး၊ ဂုဏ်အထူး ဖြင့်၊ ချီးကျူးအံ့ဘွယ်၊ မိဘဝယ်၌၊ လွဲပယ်မပြု၊ ကြည့်ရှုမချွတ်၊ ပြုရာဝတ် ကာ၊ ရိညွတ်နေည၊ ခယကြည်ဖြူ၊ ရေပူရေချမ်း၊ ကမ်းလှမ်းလုပ်ကြွေး၊ သိမ်း မွေးသုတ်သင်၊ ပြုပြင်ဝပ်စင်း၊ ကျင့်ခြင်းတစ်ပါး၊ ထွေပြားကျဉ်းကျယ်၊ မူကြီး ငယ်၌၊ မတွယ်မငြိ၊ မိမိမှုများ၊ ပစ်စွန့်ထား၍၊ ကြိုးစားအားထုတ်၊ မယုတ် မလွန်၊ မိဘဝန်ကို၊ အားသွန်ဆောက်တည်၊ ဖမည်မသွေ၊ ဆောင်လေတစ်ချက်၊ နှယ်ဆက်ရှေးက၊ မိဘကျင့်ထုံး၊ စောင့်သုံးတရား၊ ယွင်းပါးတစ်၊ မရှိတတန်၊ မဆန်အာဇာ၊ ဆိုတိုင်းနာလျက်၊ ဥစ္စာအမွေ၊ ခံပေထိုက်မှု၊ ပြုသည်တထွေ၊ ကွဲကြေဖောက်ပြန်၊ ခန္ဓာလွန်က၊ ကြံသွန်ဒါန၊ မွေးမိဘတို့၊ ရပါလေစေ၊ မျှဝေတသည်၊ ကျင့်ငါးမည်ကို၊ ရွှေရည်မှတ်စိုး၊ သားမင်းမျိုးတို့၊ ကြည်ညိုလေး မြတ်၊ ကျင့်ထွေတတ်က၊ လူနတ်စည်းစိမ်၊ ငိမာန်အိမ်၌၊ မွေ့သိမ်စံပ၊ ပျော်ပြီးမှလျှင်၊ ဘဝညာဆန်၊ အဆုံးမှန်သည်။ ။ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်ဝင်လျှိုးတည်း။

ဟူ၍ စပ်လေသည်။

၁၅၂။ ။ တပည့်ဝတ်ငါးပါးအကြောင်း

ဆရာတို့၌ တပည့်တို့ကျင့်ရာသော ဝတ်ငါးပါးရှိသည်ကို၊ သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်၊ သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်၌ -

ပဇ္ဇဟိခေါဂဟတိပုတ္တဋ္ဌာနေဟိ၊ အန္တေဝါသိနာ၊ ဒက္ခိဏာဒိသာအာစရိယာ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗာ၊ ဥဋ္ဌာနေန၊ ဥပဋ္ဌာနေန၊ သုဿုသာယ ပါရိစရိယာယ၊ သက္ကစုံသိပ္ပုဂ္ဂဟဏေန။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ဂဟပတိပုတ္တ၊ သူကြွယ်သား။ ပဇ္ဇဟိဋ္ဌာနေဟိ၊ ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ အန္တေဝါသိနာ၊ တပည့်သည်။ ဒက္ခိဏာဒိသာ၊ အလျှင်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တောင်မျက်နှာမည်ကုန်သော။ အာစရိယာ၊ ဆရာတို့ကို။ ပစ္စုပဋ္ဌာတဗ္ဗာ၊ လုပ်ကျွေးအပ်၏။ ဥဋ္ဌာနေန၊ နေရာမှထ၍ ခရီးဦးကြိုဆိုသဖြင့်လည်းကောင်း။ ဥပဋ္ဌာနေန၊ တနေ့သုံးကြိမ်ဆည်းကပ်စားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ သုဿုသာယ၊ ယုံကြည်၍ နာယူသဖြင့်လည်းကောင်း။ ပါရိစရိယာ၊ ထိုမှကြွင်းသော လုပ်ကျွေးခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း။ သက္ကစုံ၊ ရိသေစွာ၊ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏေန၊ အတတ်ကိုသင်သောအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗာ၊ လုပ်ကျွေးအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဟတ္ထိပါလတွင် -

ကျင့်ရေးမချွတ်၊ တပည့်ဝတ်ကား၊ လာလတ်သောခါ၊ ဆရာသမား၊ သူတို့အားကို၊ သွား၍ ရှေ့ဆီး၊ ခရီးဦးကြို၊ ကြည်ညိုမြတ်နိုး၊ ရှိခိုးခယ၊ ဆိုကယုံကြ၊ မှုကုံထံရင်း၊ လုပ်ကျွေးခြင်းနှင့်၊ စင်းလျင်းရှိညွတ်၊ အတတ်ပေစာ၊ သင်အပ်စွာသည်။ ။ အင်္ဂါဤသို့ငါးပါးတည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

ဂီဟိဝိနယတွင်လည်း -

ဂုဏ်ကျက်သရေ၊ ကျေးဇူးထွေးသား၊ ထိပ်ဗွေခေါင်ချာ၊ မြတ်ဆရာ၌ ပညာသောက်စို့၊ တပည့်တို့လျှင်၊ နှစ်လိုကျင့်ရာ၊ ဝတ်ငါးဖြာကား၊ ဆရာသည်မှ၊ တစ်ပါးကြွ၍၊ ဌာနသည်ပင်၊ လာသည်မြင်သော်၊ အလျင်ပန်းကြီး၊ လမ်းခရီးက၊ ဆီး၍ကြိုလေ၊ တစ်နေ့သုံးကြိမ်၊ ဦးဖြင့်နှိမ်လျက်၊ မွေ့သိမ်ပျပ်ဝပ်၊ ဆည်းကပ်ထံပါး၊ ခစားရန်လေ၊ စေ့မြေညွှန်ပြ၊ ဆုံးမသွန်သင်၊ ပဲ့ပြင်ဆိုသည်၊ မိန့်နှုတ်ရည်ကို၊ ယုံကြည်လှစွာ၊ မှတ်နာပြုလေ၊ ညညနေညွတ်တပ်၊ ခြေဆုပ်ယပ်ခံ၊ ကြိုးနှံမဝေး၊ လုပ်ကျွေးကြည်ညို၊ ရိသေပြုလေ၊ ငြီးငွေ့မရှိ၊ မြဲသတိဖြင့်၊ အသိအမြင်၊ ဂုဏ်အင်လျှံမြူ၊ အထူးပညာ၊ ရကာထဲကြ၊ ကျက်အံ့မှတ်သား၊ ကြိုးစားသင်လေ၊ မမေ့အသင့်၊ ဤငါးဆင့်ကို၊ မလွင့်စေလှည့်။

ထိုတပည့်မှ၊ နှစ်ပြည့်ရှားတိုင်၊ ကြံကြံခိုင်သို့၊ မနိုင်မကန်၊ ကောင်းညွှန်သန်သည်။ ။ နှစ်တန်စီးပွားတက်တိုးတည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၅၃။ ။ ဆရာဝတ်ငါးပါးအကြောင်း

တပည့်တို့နှိုက် ဆရာတို့ကျင့်ရာသော ဝတ်ငါးပါးရှိသည်ကို၊ သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်၊ သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်၌ -

ပဇ္ဇဟိဋ္ဌာနေဟိ အန္တေဝါသိ အနုကမ္မေန္တိ၊ သုဝိနိတံဝိနေန္တိ၊ သုဂဟိတံ ဂါဟာပေန္တိ၊ သဗ္ဗသိပ္ပံ သုတိသမက္ခာယိ နောဘဝန္တိ၊ မိတ္တာမစ္စေသု ပတိဋ္ဌာပေန္တိ၊ ဒိသာသု ပရိတ္တာနံ ကရောန္တိ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ အာစရိယာ၊ ဆရာတို့သည်။ ပဇ္ဇဟိဋ္ဌာနေဟိ၊ ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ အန္တေဝါသိ၊ တပည့်ကို။ အနုကမ္မေန္တိ၊ ချီးမြှောက်ကုန်၏။ သုဝိနိတံ၊ ကောင်းစွာဆုံးမခြင်းကို။ ဝိနေန္တိ၊ ဆုံးမကုန်၏။ သုဂဟိတံ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သုတ်သင်လျက် ကောင်းစွာ သင်သည်ကို။ ဂါဟာပေန္တိ၊ သင်စေကုန်၏။ သုတိ နာအပ်သော။ သဗ္ဗသိပ္ပံ၊ အလုံးစုံသောအတတ်ကို။ သမက္ခာယိနော၊ ကောင်းစွာဟောကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ မိတ္တာမစ္စေသု၊ အဆွေခင်ပွန်းတို့၌ ပတိဋ္ဌာပေန္တိ၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးမွမ်းသော အားဖြင့်တည်စေကုန်၏။ ဒိသာသု၊ ထိုထိုသို့သော အရပ်မျက်နှာတို့၌။ ပရိတ္တာနံ၊ အရံအတားကို၊ ကရောန္တိ၊ ပြုကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဟတ္ထိပါလတွင် -

လမ်းကြောင်းညီစွာ၊ လိုရာရာသို့၊ ပညာဆုံးချိန်၊ ရထားထိန်းလျှင်၊ ရွှစ်နိုးမျက်စိ၊ သတိနှလုံး၊ စွဲသုံးနှင်တံ၊ ချိန်းမောင်းသံဖြင့်၊ မြဲမြဲဆက်ကွင်း၊ ကသည်မြင်းကို၊ သွားနင်းမှန်အောင်၊ ဆောင်ဘိသောလား၊ သင်တို့အားကို၊ စီးပွားချမ်းသာ၊ နေ့တိုင်းရှာ၍၊ ကောင်းရာကားယှဉ်၊ မကောင်းကြဉ်ဟူ၊ ပိုက်ရင်ငါဆုံးမပြီးတည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

ရိုးခိုးတောင့်တ၊ ဝတ္ထုပြမှု၊ မှုခသုံးမည်၊ အရင်းတည်၍၊ သည်ကား၊ သည်တို့၊ ဤသို့တပြီ၊ ပိုင်းခြားဆီးလျက်၊ အတီးပါရမီ၊ ရှေးစည်သိသား၊ ကွတိဟာသ၊ မှီထကျမ်းဟောင်း၊ မင်းကောင်း ကျင့်ရိုး၊ အကျိုးလေးပါ၊ စွန်း သုံးဖြာမှာ၊ လိမ္မာပွန်းတီး၊ စွန့်ကြသီးသား၊ သူကြီးသခင်၊ အရှင်တို့ဝယ်၊ ချီးမွမ်းဖွယ်နှင့်၊ နည်းသွယ်များစွာ၊ မဟာကမ္မ၊ စသည်ဗေဒင်၊ ခြောက်ပါးအင်လည်း၊ ကြားသင်တတ်မှု၊ ငါပြုစုသည်။ ။ ဉာဏ်နုရင့်မာ လှပြီတည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ အပြစ်အနာ၊ ရှိသောခါကား၊ ကွယ်ရာခေါ်၍၊ ဆုံးမလေ့
၍၊ သူရှေ့သူမှောက်၊ ပွဲပြင်ရောက်မှု၊ မြောက်မြောက်စားစား၊ သားအားပိုက်
ဖြူ၊ မိဘကြီးသို့၊ ကျေးဇူးကိုသာ၊ ရှာ၍ရွေးဆို၊ ထဲကြည်ညိုလျက်၊ မိမိယှဉ်
ပေါင်း၊ ခင်ပွန်းကောင်းနှင့်၊ မင်းလောင်းမင်းလျှာ၊ မတ်ရာမှူးကြီး၊ မင်းနီးမင်း
ကပ်၊ မင်းသို့အပ်၍၊ လုပ်သပ္ပာယ်၊ လယ်ယာကျေးမက်၊ ကံတက်ပွားဆင့်၊
စည်းစိမ်မြင့်သည်။ ။ ချီးပင့်ငါမစပြီးတည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။

ရှစ်ရပ်မျက်နှာ၊ သွားရာရာ၌၊ ကြက်ညာဖုတ်ပြီတိ၊ အဟိတ်မြွေဘား၊
သစ်ကျားသားရဲ၊ စဉ်းလဲလူမျိုး၊ သူခိုးသူဝှက်၊ သူပျက်သူပြယ်၊ အန္တရာယ်
မှု၊ လွဲပယ်နိုင်ကြောင်း၊ မန္တန်ကောင်းနှင့်၊ သန်ဆောင်းနှစ်ခါ၊ မှီရာသည့်ဆေး၊
နာပေးပျောက်ကု၊ ဝိနောမူက၊ စသည်ကျမ်းလာ၊ ငါ၏ဥပဒေ၊ စီရင်ထွေဖြင့်၊
အနေတကျ၊ ပွန်းတီးလှ၏၊ ဤမျှကားတန်၊ ဤမျှလွန်ဟု၊ ခန့်ရန်အပိုင်း၊
အနှိုင်းအချက်၊ ဖတ်လက်စုရုံ၊ ဤနည်းထုံးလည်း။ ။ လုံးလုံးသင်တို့ရပြီ
တည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်းစပ်လေသည်။

ဂီဟိဝိနယတွင်လည်း -

တပည့်တို့ဝယ်၊ မြူဘွယ်လက်သုံး၊ ဆရာထုံးကား၊ နှလုံးဖြူဆွ၊ ဆိုဆုံးမ
လျက်၊ နိစ္စပုံပြင်၊ သွန်သင်တသန်၊ ကျမ်းဂန် ပိဋကတ်၊ အတတ်ပညာ၊
ကောင်းစွာမသွေ၊ သင်စေမြဲတည်၊ သည်လည်းတစ်ပါး၊ မထားဝမ်းတွင်၊
တတ်လျှင်တတ်တိုင်း၊ မဆိုင်းမတွ၊ ဖော်ပြလုံဖြူ၊ သင်တုံသဖြူ၊ ထိုသို့တထွေ၊
အဆွေမိတ္တာ၊ သမဂ္ဂ၌၊ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ ချီးကျူးဆောက်နှင့်၊ ဤယင်းတထပ်၊
အရပ်မျက်နှာ၊ သွားလေရာ၌၊ ပူဇာသတ္တ၊ လာဘဖြိုးဖြိုး၊ ရွာသည့်မိုးသို့၊
မညှိုးမမြန်း၊ ညွှန်လန်းဝေဝေ၊ ရှိပါစေဟု၊ ပြုထွေတစ်ချက်၊ ဤငါးချက်ကို၊
ညာလက်ကိုင်ဆွတ်၊ ဆရာထွက်လျှင်၊ လေးမြတ်ကြည်ဖြူ၊ နှလုံးယူလျက်၊
အတူကပ်လျှီ၊ တပည့်တို့ကို၊ ကောင်းမျှ၊ ဝေဝေ၊ ပြုသင့်ပေသည်။ ။
မြူတေရောင်လွှဲ၊ ဖြိုးဖြိုးတည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၅၄။ ။ အစေခံဝတ်ငါးပါးအကြောင်း

အရှင်၌ ကျန်တို့ကျင့်ရာသော ဝတ်ငါးပါးရှိသည်ကို၊ သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်၊
သီရိလောဝါဒသုတ်၌ -

ပဉ္စဟိဋ္ဌာနေဟိ အယျိရက် အနုကဗ္ဗန္တိ ပုဗ္ဗဌာယိနောဟောန္တိ၊ ပစ္ဆာနိပါ
တိနောစ၊ ဒိန္နာဒါယိနောစ၊ သုဂတကမ္မကာရကာ စကိတ္တိဝဏ္ဏဟရာစ။
ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ဒါယကမ္မကာရာ၊ ကျွန်အမှုလုပ်တို့သည်။ ပဉ္စဟိဋ္ဌာနေဟိ၊
ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ အယျိရက်၊ အရှင်ဖြစ်သောသူကို။ အနုကဗ္ဗန္တိ၊
ချီးမြှောက်ကုန်၏။ ပုဗ္ဗဌာယိနော၊ အရှင်မထမီ ရှေ့ဦးစွာထကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊
ဖြစ်ကုန်၏။ ပစ္ဆာနိပါတိနောစ၊ အရှင်နောက်မှသာ လျှင်အိပ်လေ့ရှိကုန်သည်။
ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဒိန္နာဒါယိနောစ၊ အရှင်ပေးသည်ကိုသာ ယူလေ့ရှိကုန်သည်။
ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ကိတ္တိဝဏ္ဏဟရာစ၊ အရှင်၏ကျေးဇူးကိုသာ မျက်မှောက်
မျက်ကွယ်ဆောင်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဂီဟိဝိနယတွင်လည်း -

လူးလာလူးလာ၊ တက်သက်ကာနှင့်၊ မချာနေရက်၊ ဝင်ထွက်ထံပါး၊
ခစားစေခံ၊ လုပ်ကြံကပ်လျှီ၊ ကျေးကျွန်တို့လျှင်၊ ကောင်းဘို့မျှော်မြင်၊ ကျင့်ငါး
အင်ကား၊ အရှင်ပီပီ၊ မထမီက၊ ချစ်ညီမောင်မင်း၊ မပျင်းလို့လာ၊ စောစော
ထ၍၊ ကိစ္စမြားမြောင်၊ ပြီးပြေအောင်လျှင်၊ ဆောင်ပေစကောင်း၊ မပြောင်း
မသန်း၊ လုပ်ငန်းမှုမျိုး၊ အပိုးသေသေ၊ မနေဆောင်မြောက်၊ အရှင်နောက်
မှ၊ ဝင်ရောက်ခန်းရိပ်၊ အိပ်ပေစကောင်း၊ ထိန်းကျောင်းသိုထား၊ ခမ်းနား
ထွေလာ၊ ရှင်ဥစ္စာ၌၊ မိစ္ဆာတမျှင်၊ ချည်ပင်တသွယ်၊ သက်ငယ်တပျစ်၊ ဝါးဆစ်
တစ်ခက်၊ လက်ဖက်တစ်ရိုး၊ ဆေးတစ်အိုးမျှ၊ အစိုးပိုင်သူ၊ မပေးမှုကား၊
မယူစကောင်း၊ တိမ်းစောင်း ကွေ့ကောက်၊ မျက်မှောက်တသွယ်၊ မျက်ကွယ်
တခြား၊ ထူးပြားမပြု၊ ကိုယ်မှုအဟန့်၊ အရှင်ဝန်ကို၊ ကံလွန်ပြီးမှ၊ ပြုပေစ
ကောင်း၊ ပျံ့လှောင်းမွေးရွှင်၊ ကိုယ့်အရှင်၏၊ ဂုဏ်အင်ကျေးဇူး၊ အထူးထူး
ကို၊ ထိမ်မြူးမထား၊ ကြားပေစကောင်း၊ လမ်းကြောင်းစဉ်စီ၊ ဤငါးလီကို၊
ကုံးသီထိပ်စွန်၊ ပန်သည့် ကျွန်၌၊ မှုန်ပိုက်ချင်၊ ကိုယ်အရှင်တို့၊ ကြည်
လင်မျက်နှာ၊ ရေဖျန်းကြာသို့။ ။ မေတ္တာကံ ဆင့်ကဲ ဆင့်တည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၅၅။ ။ မိတ်ဆွေဝတ်ငါးပါးအပြန်အလှန်အကြောင်း

အဆွေခင်ပွန်း အကျွမ်းဝင်သောသူတို့၌ ကျင့်ရာသော ဝတ်ငါးပါးရှိသည်ကို၊
သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်၊ သီရိလောဝါဒသုတ်၌ -

ပဉ္စဟိခေါဂဟပတိ ပုတ္တဌာနေဟိ၊ ဥတ္တရာဒိသာ၊ မိတ္တာမစ္စာပစ္စုပ္ပာတဌာ

ဒါနေန ပိယဝစနေန အတ္တစရိယာယ၊ သမာနတ္တတာယ အဝိသံဝါ ဒနတာယ။
ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ဂဟပတိပုတ္တ၊ သူကြွယ်သား။ ကုလပုတ္တေန၊ အမျိုးသားသည်။
ဥတ္တရာဒိဿ၊ အဆွေခင်ပွန်းတို့ကို မှီ၍သာလျှင်၊ ဆင်းရဲမှထွက်သောကြောင့်၊ မြောက်
မျက်နှာ မည်ကုန်သော၊ မိတ္တာမစ္စာ၊ အဆွေခင်ပွန်း၊ အကျွမ်းဝင်သောသူတို့ကို၊ ပဉ္စဟိ
ဌာနေဟိ၊ ငါးပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်။ ပစ္စုပဌာတဗ္ဗာ၊ လုပ်ကျွေးအပ်ကုန်၏။
ဒါနေန၊ ပေးကမ်းသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပိယဝစနေန၊ ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆိုခြင်း
ဖြင့်လည်းကောင်း။ အတ္တစရိယာယ၊ သူတစ်ပါးအားစီးပွားရှိအောင် ရွက်ဆောင်အား
သွန် ကောင်းမွန်စွာကျင့်ခြင်း လည်းကောင်း။ သမာနတ္တတာ၊ ကိုယ်တူပြုသဖြင့်လည်း
ကောင်း။ အဝိသံဝါဒ နတာယ၊ မချွတ်မယွင်း ပြောဆိုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စုပဌာ
တဗ္ဗာ၊ လုပ်ကျွေးအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဂီဟိဝိနယတွင်လည်း -

အမျိုးအနွယ်၊ စင်သန့်ကြယ်သား၊ တင့်တယ်ရောင်ဆင်း၊ ဆွေမောင်မင်း
နှင့်၊ ပြာဝင်းနွဲ့လျှ၊ မယ်နှမတို့၊ မတ္တိကြင်ချစ်၊ ခင်ပွန်းစစ်လျက်၊ မွန်နှစ်စည်း
စိမ်း၊ စိုးရိမ်မကင်း၊ ကြမ္မာနှင်း၍၊ ပူပြင်းသောက၊ ဒုက္ခဗျာပါ၊ ရှိသောခါမျှ၊
ချည်ဝါပိုင်းမျိုး၊ ပုဆိုးဝတ်စား၊ စပါးဆန်ရေ၊ ရွှေငွေရတနာ၊ ဥစ္စာနှီးရင်း၊
ပေးခြင်းစေ့နဲ့၊ ထောက်ပံ့တတည်၊ ကြီးသည်ငယ်လျောက်၊ အရွယ်ထောက်၍၊
မငေါက်မငေါ၊ ခေါ်ဝေါ်ခွင့်ရယ်၊ ချစ်ဖွယ်သံချို၊ ပြောဆိုတတည်၊ အရှည်
မည်း၊ အကျိုးစီးပွား၊ များစိမ့်မပျက်၊ ဆောင်ရွက်တတည်၊ ဆွေရည်မျိုး
နွယ်၊ နှိုင်းဘွယ်တမျှ၊ တကွအိမ်နေ၊ စားသောက်ပေလည်း၊ မကွေမကွင်း၊
ပြုခြင်းတတည်၊ မလည်မဖေါက်၊ မကောက်မကွေ၊ မရွှေ့အနေ၊ မသွေမလှဲနဲ့၊
ဟုတ်မှန်စကား၊ ဆိုငြားတတည်၊ ဤငါးမည်ကို၊ ချစ်ရည်ဖျန်းဖျန်း၊ ဆွေခင်
ပွန်း၌၊ မယွန်းစိုက်စိုက်၊ ပြုကြတိုက်သည်။ ။ သမိုက်လူရွာကျော်ဟိုးတည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

အမျိုးသား၌၊ အဆွေခင်ပွန်း အကျွမ်းဝင်သော သူတို့ကျင့်ရာသော၊ ဝုတ်ငါး
ပါးရှိသည်ကို၊ သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်၊ သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်၌ -

ပဉ္စဟိဌာနေဟိ ကုလပုတ္တံ အနုကမ္မေန္တိ၊ ပမတ္တရက္ခန္တိ ပမတ္တဿသာ
ပထေယျရက္ခန္တိ၊ ဘိတဿသရဏာဟောန္တိ၊ အပါဒါသုန ဝိဇယန္တိ၊ အသံ
ဝိဝါဒနတာယဒါနေန၊ အပရပဇာစဿ၊ ပဋိပူဇေန္တိ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ မိတ္တာမစ္စာ၊ အဆွေခင်ပွန်းတို့သည်။ ပဉ္စဟိဌာနေဟိ၊ ငါးပါး

သောအကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ကုလပုတ္တံ၊ အမျိုးသားကို၊ အနုကမ္မေန္တိ၊ စောင့်ရှောက်ချီး
မြှောက်ကုန်၏။ ပမတ္တာ၊ မေ့လျော့စဉ်၊ ရက္ခန္တိ၊ စောင့်ပေကုန်၏။ ပမတ္တဿ၊ မေ့လျော့
သော။ ကုလပုတ္တဿ၊ အမျိုးသား၏။ သာပထေယျံ၊ ဥစ္စာနှစ်ကို၊ ရက္ခန္တိ၊ စောင့်ကုန်
၏။ ဘိတဿ၊ ကြောက်သောအမျိုးသား၏။ သရဏာ၊ ငါတို့ရှိ၏၊ မကြောက်လင့်ဟု
ကိုးကွယ်ရာပြုသည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ အပါဒါသု၊ ဘေးရန်ရှိသော်၊ နဝိဇယန္တိ၊
မစွန့်ကုန်။ အသံဝိဝါဒနတာယ၊ မချွတ်မယွင်းစေသည်ဖြစ်၍။ ဒါနေန၊ ပေးကမ်းခြင်း
ကြောင့်။ အဿ၊ ထိုအမျိုးသား၏။ အပရပဇာစ၊ သားမြေးမြစ်အဆက်တို့သည်လည်း။
ပဋိပူဇေန္တိ၊ မြတ်နိုးပူဇော်ကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဂီဟိဝိနယတွင် -

မေတ္တာရစ်ခွေ၊ မြတ်အဆွေ၌၊ ကျင့်လေအပ်စွာ၊ တစ်ကြောင်းမှာလည်း၊
သမာသုခ၊ ဒုက္ခဆွေရင်း၊ သတိကင်း၍၊ လျော့မေ့စဉ်တွင်၊ ဘေးရန်မြင်သော်၊
ဆံ့မျှင်မြူ၍၊ မထိစေပဲ၊ ကားလွဲပယ်ဖျောက်၊ စောင့်ရှောက်ပေသင့်၊ ပျံလွင့်
မည်းပျော့၊ သတိလျော့၍၊ ခပ်ပေါ့ပိုင်တွေ၊ ရှိပချေလည်း၊ မြုတောဘဏ္ဍာ၊
ခမ်းဝါထိုထို၊ မယိုတဆိတ်၊ မဖိတ်တစ၊ စောင့်မထိန်းသင့်၊ မင်းနှင့်ရေမီး၊
တသီးခိုးသူ၊ မဖြူမှန်းထား၊ စသောအားဖြင့်၊ ထွေပြားရန်ငှာ၊ ကြိုက်ကြို
တွေ့လည်း၊ ခုန်ဆွေတဆိတ်၊ မထိတ်တစ၊ သတိရွက်ဆောင်၊ ရိအောင်ပြု
သင့်၊ ကျခွင့်လျော်ဒဏ်၊ ဘေးရန်သေလောက်၊ သူဝယ်ရောက်လည်း၊
လာမြောက်တိုင်ပင်၊ ရှင်ဘော်သေဘော်၊ ကြည့်မြော်ရပ်တန့်၊ မစွန့်ပေသင့်၊
ဆွေရင်းသား မြေး၊ ကွေးလေးကြီးငယ်၊ အသွယ်သွယ်၌၊ တာတွယ်ပိုက်ကျိုး၊
ပြည့်ဖြူး လောက်င၊ မစပေသင့်၊ ငါးဆင့်ထွေဆန်း၊ ဤကျင့်ခဏ်းကို၊
ရွှင်လန်းကြည် ညွတ်၊ ခင်ပွန်းဝတ်ဟု၊ လူနတ်ထွက်ချာ၊ မိန့်ခဲ့မှာသည်။ ။
များစွာရှင်လူ အကျိုးတည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၅၆။ ။ မရောင်းအပ်သော ကုန်ငါးပါးအကြောင်း

မရောင်းအပ်သောကုန်ငါးပါးရှိသည်ကို၊ ပဉ္စနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌ -

ပဉ္စမာနိဘိက္ခဝေ ဝါဏီဇာနိ* ဥပါသကေန အကဏီယာနိ၊ ကတမာနိ
ပဉ္စ၊ သတ္တဝါဏီဇာ၊ သတ္တဝါဏီဇာမံသဝါဏီဇာ၊ မဇ္ဇဝါဏီဇာ၊ ဝိသဝါဏီဇာ၊
ဣမာနိခေါဘိက္ခဝေ ပဉ္စဝါဏီဇာနိဥပါသကေန အကဏီယာနိ။

ဟူ၍လာ၏။

* အကုရိသောနိကဝါဏီဇာဟူသည်။

အနက်ကား။ ။ ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဥပသကေန၊ ရတနာသုံးပါးအထံသို့ ဆည်းကပ်တတ်သောကြောင့်၊ ဥပသကာ မည်သောသူသည်။ အကရဏီယာနိ၊ မရောင်းအပ် မဝယ်အပ်သော။ ဝါဏီဇာနိ၊ ကုန်တို့သည်။ ဣမာနိပဉ္စ၊ ဤငါးပါးတို့တည်း။ ပဉ္စ၊ ငါးပါးဟူသည်။ ကတမာနိ၊ အဘယ်သည်တို့ နည်းဟူမူကား။ သတ္တဝါဏီဇာ၊ လက်နက်လုပ်၍၊ ဝယ်ခြင်းရောင်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း။ သတ္တဝါဏီဇာ၊ လူကိုရောင်းခြင်းလည်းကောင်း။ မံသဝါဏီဇာ၊ ကြက်ဝက်သမင် အစရှိသည်တို့ကို အသားပိုအောင် ပြု၍ ရောင်းသည်လည်းကောင်း။ မဇ္ဇဝါဏီဇာ၊ အမှတ်မရှိသောယစ်မျိုးကိုပြု၍ ရောင်းဝယ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဝီသဝါဏီဇာ၊ အဆိပ်ကိုလုပ်၍ရောင်းခြင်း ဝယ်ခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိဣမေ၊ ဤသည်တို့တည်း။ ဘိက္ခုဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဣမာနိ ပဉ္စဝါဏီဇာနိ၊ ဤငါးပါးသောကုန်တို့ကို။ ဥပသကေန၊ ရတနာသုံးပါး အထံသို့။ ဆည်းကပ်တတ်သောကြောင့်၊ ဥပသကာမည်သောသူသည်။ အကရဏီယာနိ၊ မပြုအပ်ကုန်။ ဝါ၊ မရောင်းမဝယ်အပ်ကုန်။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဂီဟိဝိနယတွင် -

လူရပ် မျက်မြင်၊ လောကတွင်၌၊ ဆင်ခြင်တုံပါ၊ မရောင်းရာသား၊ ကျမ်းလာမိန့်ထွက်၊ ကုန်ငါးချက်မူ၊ လက်နက်လေးဖြား၊ လှံခါးသေနတ်၊ ပစ်ခတ်ခြင်းဝန်၊ စူးချွန်ရှုန၊ စသည်ထွေပြာ၊ မရောင်းငြားနှင့်၊ ကျွဲနွားဆိတ်ဝက်၊ ကြက်ငှက်စသည်၊ အတည်တည်ကို၊ မကြည်မေတ္တာ၊ မဃလတ်လတ်၊ သတ်၍အသား၊ မရောင်းငြားနှင့်၊ သောက်စားမူးယစ်၊ ဖြစ်မည်ကုန်များ၊ မရောင်းငြားနှင့် စားထိသေမျိုး၊ အဆိပ်ဆိုးများ၊ မရောင်းငြားနှင့် ရောင်းစားချေတုံ၊ ပါယ်လေးဘုံသို့၊ ခြေစုံလွှားလွှား၊ ဝင်လိမ့်ငြားသည်၊ တံခါးဆွဲဖွင့်ဆွဲဖွင့်တည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၅၇။ ။ လူခပ်သိမ်းတို့အသက်ရှည်ရာသောအကြောင်းတရားငါးပါး။

(၁) ကိုယ်နှင့်သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော ဆေးဝါးအစားအသောက်အလေ့အကျင့်တို့ကိုသာ လိုက်နာလေ့ရှိခြင်း၊ (၂) ၁ အချက်ပါ အခြင်းအရာကို လိုက်နာရာပမာဏ အတိုင်းအရှည်ကို သိခြင်း၊ (၃) ကြေလွယ်သော အစာအာဟာရကိုသာမှန်ကန်စွာ စားသောက်လေ့ရှိခြင်း၊ (၄) ဥတုခြောက်ပါး ကာလအားလျော်စွာ လိုက်နာပြုကျင့်လေ့ရှိခြင်း၊ (၅) ကိုယ့်မယားတစ်ဦးမှတစ်ပါး အခြားမယားငယ်မယူခြင်း။ ။ ဤငါးပါးတည်း။

ဂစ္ဆိမေဘိက္ခုဝေဓမ္မာအာယုဿာကတမေ ပဉ္စသပ္ပာယကာရီ ဟောတိ၊

သပ္ပာယေစမတ္တိဇာနာတိ၊ ပရိဏာတဘောဇီစဟောတိ၊ ကာလစာရီ၊ ဗြဟ္မစာရီ၊ ဣမေခေါဘိက္ခုဝေပဉ္စဓမ္မာ အာယုဿာတိ။

ပဉ္စိမေဘိက္ခုဝေ ဓမ္မာအာယုဿာကတမေ ပဉ္စသပ္ပာယကာရီ ဟောတိ၊ သပ္ပာယေစမတ္တိဇာနာတိ ပရိဏာတဘောဇီစ ဟောတိ၊ သီလဝါစ ကလျာဏပတ္တော၊ ဣမေခေါဘိက္ခုဝေ ပဉ္စဓမ္မာအာယုဿာတိ။

ပဉ္စဂုံတ္တရပါဠိတော်မှလာသည်။

အကျယ်သိလို့မူ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပြီး အဇ္ဈကွေ့ဝါဒမှာကြည့်လေ။

တစ်နည်း။ ။ အထက်ကဖော်ပြခဲ့သော ငါးပါးတွင်၊ ၄ အချက်အစား မိတ်ဆွေကောင်းနှင့် ပေါင်းခြင်းဟု လဲလှယ်ပြီးလျှင်၊ အသက်ရှည်ခြင်း ငါးပါးဟုခွဲခြားသေးသတည်း။ ။ ၎င်းပြင်သူသုတဆေးကျမ်းလာ၊ အသက်ရှည်ခြင်း အကြောင်းငါးပါးမှာ၊ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သတည်း။

အာယုဿံဘောဇနဇိဇ္ဈေ၊ ဝေဂါနဉ္စဝိရဇာန် ဗြဟ္မာစရိယမဟိ သာစသာဟဿာနဉ္စဝဇ္ဇနံ။

(သူသုတဆေးကျမ်း)

(၁) လက်ဦးစားပြီးသော အစာကြေပြီးမှသာ နောက်တစ်ခါ အစာစားခြင်း၊ (၂) ကြင်ကြီးကြင်ငယ်တို့ကိုအောင်၍ ရပ်ဆိုင်းထားခြင်း၊ (၃) ဗြဟ္မစရိယ သိက္ခာပုဒ်ကို လိုက်နာခြင်း၊ မေထုန်မှ ရှောင်နိုင်သမျှရှောင်ရမည်ဆိုလိုသည်၊ (၄) သူတစ်ပါးကို မညှဉ်းဆဲခြင်း၊ (၅) အဆောတလျှင် အမှုပြုခြင်းမှ ရှောင်ခြင်း၊ ဤသည်လျှင် ငါးပါးတည်း။

လူခပ်သိမ်းတို့ အသက်ရှည်ရာသော အကြောင်းတရား၊ ဘုရားဟော၊ ရသေ့ဟောများမှ လိုရာကောက်နုတ်ချက်။

၁၅၈။ ။ ရဟန်းတို့က ဒါယကာတို့ကိုပြုရာသောဝတ်ခြောက်ပါးအကြောင်း

ဒါယကာတို့၌ ရဟန်းသူတော်သူမြတ်တို့ ကျင့်ရာသော ဝတ်ခြောက်ပါး ရှိသည်ကို၊ သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်၊ သီဂီလောဝါဒသုတ်၌ -

ဆဟိဌာနေဟိ ကုလပုတ္တံအနုကမ္မေန္တိ၊ ပါပါနီဝါရေန္တိကလျဏေ နိဝေသေန္တိ၊ ကလျာဏေန မနသာအနုကမ္မေန္တိ အသုတ်သာ ဝေန္တိသုတ် ပရယော ဒါပေန္တိ၊ သဂ္ဂဿ မဂ္ဂံ အာစိက္ခန္တိ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ သမဏဗြဟ္မဏာ၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ကုလပုတ္တံ၊ အမျိုးသားကို။ ဆဟိဌာနေဟိ၊ ခြောက်ပါးသော အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ အနုကမ္မေန္တိ၊ ချီးမြှောက်ကုန်၏။ ပါပါ၊ မကောင်းမှုမှ၊ နီဝါရေန္တိ၊ မြစ်ထားတားဆီး၏။ ကလျာဏေ၊ ကောင်းသော

အမူ၌ စိတ်ဖြင့်။ နိဝါသေန္တိ၊ တည်စေကုန်၏။ ကလျာဏေနမနသာ၊ ကောင်းသော အနုကမ္မန္တိ၊ အစဉ်ချီးမြှောက်စေကုန်၏။ အသုတံ၊ မကြားဘူးသေး သော တရား စကားကို။ သာဝေန္တိ၊ ကြားစေကုန်၏။ သုတံ၊ ကြားအပ်လေပြီးသော တရားစကားကို။ ပရိယောဒါပေန္တိ၊ ယုံမှားကင်းအောင် ပြည့်စုံကုန်၏။ သဂ္ဂဿမဂ္ဂံ၊ နတ်ပြည်၏ အကြောင်းကို၊ အာစိက္ခန္တိ၊ ကြားကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဂီတိဝိနယတွင် -

ရွှင်ပျော်ရွှင်ပျော်၊ နိဗ္ဗာန်ရော်၍၊ ကောင်းမြော်ကျင့်ခဏ်း၊ ကျင့်မပန်း သည်၊ ရဟန်းပုဏ္ဏား၊ သူတော်များတို့၊ ကျီးပွားနွယ်နွယ်၊ နှလုံးရွယ်လျက်၊ ကိုးကွယ်ရောက်လာ၊ ဒါယကာ၌၊ (၁) ပါဏာတိပါတ၊ စသည်ညစ်ကျ။ မကောင်းမှုကို၊ မပြုလေနှင့်၊ တားသင့်ပေစွ၊ (၂) ပုညကောင်းမှု၊ တရားစုကို၊ ကြည်ညိုပျပ်ဝပ်၊ တည်အပ်ပေစွ၊ (၃) ပုညကောင်းကျိုး၊ ပွားတက်တိုးအောင်၊ ဆော်နှိုးမပြတ်၊ ရွတ်ရွတ်တိုက်တွန်း၊ ညွှန်းသင့်ပေစွ၊ (၄) ရှေးကမှတ်သား၊ မကြားဘူးလစ်၊ တရားသစ်ကို၊ လိုရာထောက်ချင့်၊ ဟောသင့်ပေစွ၊ (၅) ရှေးကတိုက်ဆိုက်၊ ကြားဘူးလိုက်သည်၊ တရားရည်ကို၊ နားလည် စင်ကြယ်၊ မှတ်လွယ်သဘော၊ နှီးနှောကြံရှာ၊ ပြောရာပေစွ၊ (၆) သုခသုံးဖြာ၊ မြတ်ချမ်း သာကို၊ ရရာမငြိ၊ ကိုသိုလ်မြိုက်ဆေး၊ တိုက်ကျွေးသင့်စွ၊ ဤမျှခြောက်ပါး၊ ကျင့်တရားကို၊ ထွက်ဖျားမြတ်ကျော်၊ မိန့်ခဲ့ဖူးသည်။ ။ သံတော်ချွေရင့်ချွေရင့်တည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၅၉။ ။ ပျက်စီးခြင်းခြောက်ပါးအကြောင်း

ပျက်စီးခြင်းခြောက်ပါးရှိသည်ကို သုတ်ပါထေယျပါဠိတော်၊ သိင်္ဂီလောဝါဒသုတ်၌-

ကတမာနိဆဘောဂါနံ အပါယမုခါနိ၊ နသေဝတိ၊ သူရာမေရယမဇ္ဇမမာဒ ဌာနာ နုယောဂေါ၊ ခေါဂဟပတိ ပုတ္တဌာနံဘောဂါနံ၊ အပါယမုခံ၊ သမဇ္ဇာဘိ စရဏံ၊ ဘောဂါနံ၊ အပါယမုခံ၊ ဇုတပမာဌာနာနုယောဂေါ ဘောဂါနံ၊ အပါ သမုခံ၊ ပါပါမိတ္တနုယောဂေါ၊ ဘောဂါနံ၊ အပါယမုခံ၊ အနုလဿာ နုယောဂေါ၊ ဘောဂါနံ၊ အပါယမုခံ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ ဘောဂါနံ၊ စည်းစိမ်တို့၏။ အပါယမုခါနိ၊ ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော။ ကတမာနိဆ၊ အဘယ်ခြောက်ပါးတို့ကို။ နသေဝတိမမှီဝဲ အပ်သနည်းဟူမူကား။ ဂဟပတိပုတ္တ၊ သူကြွယ်သား -

- (၁) သူရာမေရယမဇ္ဇမမာဒဌာနာနုယောဂေါ၊ သူရာမေရယဟုဆိုအပ်သော ယစ်ခြင်းမေ့လျော့ခြင်း၏အကြောင်း၌ အဖန်တလဲလဲ ယှဉ်ခြင်းသည်။ ဘောဂါနံ၊ စည်းစိမ်တို့၏။ အပါယမုခံ၊ ပျက်စီးခြင်း၏အကြောင်းတည်း။
- (၂) ဝိကာလဝိသိခါစရိယာ နုယောဂေါ၊ အချိန်အခါမဟုတ်သည့် ခရီး သွားခြင်းအကျင့်၌ အဖန်တလဲလဲ ယှဉ်ခြင်းသည်။ ဘောဂါနံ၊ စည်း စိမ်တို့၏။ အပါယမုခံ၊ ပျက်စီးခြင်း၏အကြောင်းတည်း။
- (၃) သမဇ္ဇာဘိစရဏံ၊ ကခြေသည်သဘင်သို့ ကြည့်လိုသောအားဖြင့် သွား ခြင်းသည်။ ဘောဂါနံ၊ စည်းစိမ်တို့၏။ အပါယမုခံ၊ ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။
- (၄) ဇုတပမာဒဌာနာ နုယောဂေါ၊ ကြွေအန်လောင်းခြင်းတည်းဟူသော မေ့လျော့ခြင်း၏အကြောင်း၌ အဖန်တလဲလဲယှဉ်ခြင်းသည်။ ဘောဂါနံ၊ စည်းစိမ်တို့၏။ အပါယမုခံ၊ ပျက်စီးခြင်း၏အကြောင်းတည်း။
- (၅) ပါပါမိတ္တာနုယောဂေါ၊ မကောင်းသော အဆွေခင်ပွန်း၌ အဖန်တလဲ လဲယှဉ်ခြင်းသည်။ ဘောဂါနံ၊ စည်းစိမ်တို့၏။ အပါယမုခံ၊ ပျက်စီးခြင်း ၏အကြောင်းတည်း။
- (၆) အလဿနုယောဂေါ၊ ပျက်ခြင်း၌ အဖန်တလဲလဲယှဉ်ခြင်းသည်။ ဘောဂါနံ၊ စည်းစိမ်တို့၏။ အပါယမုခံ၊ ပျက်စီးခြင်း၏အကြောင်းတည်း။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဂီတိဝိနယတွင် -

(၁) သဘင်ရှုပျော်၊ မွေ့လျော်ပွဲဌာနံ၊ (၂) ကြွေအန်လောင်းများ၊ (၃) သော ကစားယစ်ဝ၊ (၄) လုံ့လမရှိ၊ ပျင်းရိသသူ၊ (၅) ညဉ့်မူနေပင်၊ ဆင်ခြင်မင့်၊ ခါမဲ့သွားလာ၊ (၆) ယုတ်မာပျက်ချော်၊ မသူတော်ကို၊ ပေါင်းဖော်ရှက်တင်၊ ကျွမ်းဝင်သဖြင့်၊ ဤခြောက်ဆင့်ကို၊ မကျင့်ရာချေ၊ ကျင့်မိလေက၊ ရွှေငွေ ဥစ္စာ၊ ချမ်းသာစည်းစိမ်၊ မြုပ်တိမ်ဖျက်မှောက်၊ ပျက်စီးရောက်ရှင်၊ နောက် နောက် သံသာ၊ ဖြစ်များမှာလည်း၊ လေးဖြာပါယ်တွင်း၊ စုတ်စုတ်ဆင်းသည်။ ပူပြင်း ကျူးလွှဲ ညှိုးညှိုးတည်း။

ဟူ၍စပ်လေသည်။

၁၆၀။ ။ လူခပ်သိမ်းတို့ ကျင့်အပ်သော အပရိဟာနိယတရားခုနစ်ပါးအကြောင်း

မင်းမှစ၍ လူခပ်သိမ်းတို့သည်၊ စီးပွားချမ်းသာ မဆုတ်မယုတ်သည်ဖြစ်၍၊ တိုး ပွားကြီးမြင့်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ အပရိဟာနိယတရားခုနစ်ပါးကား -

- (၁) ဗုဒ္ဓါဂါရဝ၊ ဘုရား၌ရှိသေခြင်းလည်းတစ်ပါး၊ (၂) ဓမ္မာဂါရဝ၊ တရား၌ ရှိသေခြင်းတစ်ပါး၊ (၃) သံဃာဂါရဝ၊ သံဃာ၌ရှိသေခြင်းလည်းတစ်ပါး၊

(၄) သိက္ခာဂါရဝ၊ မိမိဆောက်တည်အပ်သော သီလသိက္ခာ၌ ရှိသောခြင်းလည်း တစ်ပါး၊ (၅) သမာဓိဂါရဝ၊ တည်ကြည်ခြင်းတည်းဟူသော သမာဓိ၌ရှိသော ခြင်းလည်းတစ်ပါး၊ (၆) ကလျာဏမိတ္တတာ၊ အဆွေခင်ပွန်းကောင်းရှိသော အဖြစ်လည်းတစ်ပါး၊ (၇) သောဝစဿတာ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားကိုနာယူသောသူ၏ အဖြစ်သည်လည်းတစ်ပါး။ ။ ဤခုနစ်ပါးတည်း။

သတ္တနိပါဒ်အကျဉ်းရ ပါဠိတော်၌လာသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့်၊ ထိုဆိုခဲ့သော ခုနစ်ပါးတွင်၊ ၆ နှင့် ၇ ကိုနှုတ်၍၊ သန္နပါတ တရား၊ သမဂ္ဂတရား ၂ ပါးကို ထည့်သောအားဖြင့် ၇ ပါးဖြစ်သတည်း။

သန္နိပါတ၊ သမဂ္ဂတရားနှစ်ပါးသည်၊ မင်းမျှမတ်တို့သာမဟုတ်၊ ကုန်သွယ်လယ် လုပ်စသော လူတို့၌လည်း၊ များစွာအကျိုးရှိသောကြောင့်၊ ရှေးအခါက မဇ္ဈိမဒေသ အရပ်များနှင့် နိပါတ် ဝတ္ထုများတွင်၊ ငါးရာစု၊ တစ်ထောင်စုပြုလုပ်၊ ကုသန်းရောင်းဝယ် စီးပွားဖြစ်ထွန်းနိုင်ငံမြို့ရွာ သာယာကြီးပွားသည့်အရာများစွာရှိတူးသည့်ပြင်၊ မျက်မြင် လက်တွေ့အားဖြင့်လည်း၊ အများစုပေါင်းရောင်းဝယ်ကူးသန်းမှု အစုအသင်းရှိမှ ကြီးပွားကြလျက်ရှိသည်။ လူမျိုးခြားဖြစ်သော ကုလား၊ တရုတ် စသောလူမျိုးတို့သည်၊ မြန်မာနိုင်ငံမှာ လာရောက်ကြီးပွားအောင် ပြုလုပ်မှုကိုလည်း အတုခိုး၍ နည်းယူသင့် သည်။

ပေါင်းစည်း စုစုံခြင်းကား၊ ဖြစ်လွယ်သည်၊ တည်တံ့ရန် ညီညွတ်ရန်ကားဖြစ် ခဲသည်။ ညီညွတ်သည့်အခါ၊ ငုံးအများသည်၊ ပိုက်ကြီးကိုချီ၍ မုဆိုးဘေးမှလွတ်ကြ သည်။ မညီညွတ်သည့်အခါ ထိုငုံးများပင် မုဆိုးလက်တွင် ပျက်စီးကြသော၊ ဧကနိပါတ် ဝတ္ထုကို ထောက်ရှုရာသည်၊ စုပေါင်းခြင်း အကျိုးကား လူများ မဆိုထားဘိ၊ အသက် မရှိသောချည်မျှင်၊ သက်ငယ်ဝါများကို စံထားရာသည်၊ ချည်မျှင်တစ်မျှင်ကို ဖြတ်ရန် လွယ်ကူသော်လည်း၊ ကြိုးကြီးလွန်းကြီးအဖြစ်သို့ ရောက်လျှင် ဆင်ကိုပင်သော်လည်း တားဆီး ချည်နှောင်နိုင်သည်။ သမဂ္ဂဟူသော ညီညွတ်ခြင်းသည်၊ လိုရင်းဆိုလိုသည်။

၁၆၀။ ။ လူခပ်သိမ်းနှင့်ဆိုင်သောအကြီးအမှူးမပြုထိုက်သူခုနစ်ပါးအကြောင်း

အကြီးအမှူးအရာ အထူးတို့၌ မခန့်ထိုက်သောသူ၏ လက္ခဏာခုနစ်ပါးရှိ သည်ကို၊ ရာဇနီတိကျမ်း၌။

ခရုဗုဒ္ဓနက္ခိ လုတ္တံ၊ အပ္ပသန္တံ သဌ်တထာ၊ မက္ခာဘူတဇ္ဇကတ္တာရံ၊ နာဓိ ပုဇ္ဇနိယောလေ။ ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ (၁) ခရု၊ ကြမ်းတမ်းရုပ်ရင်းထသော။ (၂) ဗုဒ္ဓနက္ခိ၊ ပျက်စီး ရာသော အမှုကိုပြုတတ်သော။ (၃) လုတ္တံ၊ အလိုရမ္မက်ကြီးသော။ (၄) အပ္ပသဏ္ဌံ၊

ကျမ်းဂန်အသအမြင် နည်းထသော။ (၅) သဌ်၊ စည်းလဲဝန်တို့ခြင်း။ တထာ၊ ထိုမှတစ်ပါး (၆) မက္ခံ၊ အရှင်ကျေးဇူးကို ချေတတ်သော။ (၇) အဘူတဇ္ဇ၊ မဟုတ်မမှန်သော စကားကို ဆိုတတ်သော။ ကတ္တာရံ၊ အမတ်ကို အဓိပ္ပာယ်၊ အကြီးအမှူးအရာအထူး ၌၊ နိယောလေယျ၊ မခန့်ထားရာ။

၁၆၂။ ။ သူတော်ဥစ္စာခုနစ်ပါးအကြောင်း

ယခု ပစ္စုပ္ပန် ဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်ရအောင် ဘဝအဆက်ဆက် သုံးဆောင်၍ မကုန်နိုင်သော သူတော်ကောင်း ဥစ္စာ ခုနစ်ပါးရှိသည်ကို၊ ဓမ္မပဒ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌-

သဒ္ဓါဓနံ၊ သီလဓနံ၊ ဟိရိဓနံ၊ ဩတ္တပ္ပဓနံ၊ သုတဓနံ၊ စာဂေါဓ၊ ပညာဝ သတ္တမဓနံ။ ။ ယဿဧတေဓနာအတ္ထိ၊ ဣတ္ထယာဝါပုရိသဿဝါ၊ အဒလိဒ္ဓေါ တိတံအာဟု၊ အမောယံတဿဇီဝိတံ။

ဟူ၍လာ၏။

အနက်ကား။ ။ သဒ္ဓါဓနံ၊ သဒ္ဓါ ဥစ္စာလည်းတစ်ပါး၊ သီလဓနံ၊ သီလဥစ္စာလည်း တစ်ပါး၊ ဟိရိဓနံ၊ ဟိရိဥစ္စာလည်းတစ်ပါး၊ ဩတ္တပ္ပဓနံ၊ ဩတ္တပ္ပဥစ္စာလည်းတစ်ပါး၊ သုတဓနံ သုတဥစ္စာလည်းတစ်ပါး၊ စာဂေါဓ၊ စာဂဥစ္စာလည်းတစ်ပါး၊ ပညာဝ၊ ပညာ သည်သာလျှင်။ သတ္တမံ၊ ခုနစ်ခုမြောက်သောဥစ္စာတည်း။ ။ ယဿဣတ္ထိယာ၊ အကြင် မိန်းမအား လည်းကောင်း၊ ယဿပုရိသဿဝါ၊ အကြင်ယောက်ျားအား လည်းကောင်း၊ ဧတေဓန၊ ဤခုနစ်ပါးသောဥစ္စာတို့သည်။ အတ္ထိသန္တိ၊ သူကြွယ်ဟူ၍။ အာဟု၊ ဆိုကုန် ၏။ တဿ၊ ထိုသူ၏။ ဇီဝိတ၊ အသက်ရှည်ခြင်းသည်။ အမောယံ၊ အချည်းနှီးမဟုတ်၊ ဝါ၊ အကျိုးရှိ၏။

ဤဥစ္စာ ခုနစ်ပါးတို့တွင်၊ သဒ္ဓါသည် နောက်ကျသော အကုသိုလ်တို့တရားတို့ ကို ပယ်ဖျောက်သည်ဖြစ်၍ မိမိနှင့် ယှဉ်ဘက်ဖြစ်သော စိတ်စေတသိက်တို့ကို ကြည် လင်စေတတ်သောကြောင့်၊ ရေကို ကြည်စေတတ်သောမြနှင့်တူ၏။ သီလသည် မကောင်းမှုတည်းဟူသော အညစ်အကြေးမှ ဖြူစင်သန့်ရှင်းသောကြောင့် ပုလဲနှင့်တူ ၏။ ဟိရိသည်၊ တင့်တယ်စေတတ်သောကြောင့် ငွေနှင့်တူ၏။ ဩတ္တပ္ပသည်၊ လှသော အဆင်းကိုပြုတတ်သောကြောင့် ရွှေနှင့်တူ၏။ သုတသည် နှစ်သက် ဖွယ်ရှိသော ကြောင့် သန္တာနှင့်တူ၏။ စာဂါသည် အလိုခပ်သိမ်းကို ဖေတတ်သောကြောင့် မနော မယ ပတ္တမြားနှင့် တူ၏။ ပညာသည်၊ သူတစ်ပါး၏ စိတ်နှလုံးကို သိတတ်သောကြောင့်၊ ဝရဇိန်နှင့်တူ၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာသည်နှင့်အညီ၊ ဟတ္ထိပါလတွင် -

ဟိရိက္ခောငွေ၊ ဩတ္တပိရွှေနှင့်၊ နားမွေကြာမုံ၊ ခက်ရုံသန္တာ၊ သဒ္ဓါမျက်မြ၊ သီလပုလဲ၊ စွန်ကြီးဒါန၊ စာဂမဏိ၊ ဗုဒ္ဓိဝရဇိန်၊ တောက်ထိန်ခုနစ်ပါး၊ ဥစ္စာ

များကို။
ဟူ၍စပ်လေသည်။

သုတသည်၊ နား၌ကြားအပ်သောကြောင့် နားမွေဖြင့် သုတကိုယူရ၏။
တချို့သောသူကား၊ နှံ့မွေဟူ၍ လည်းကောင်းဖတ်ကြ၏။ ထိုသို့ဖတ်ခြင်းသည် သုတ၏
အရ သိခက်သောကြောင့်၊ နားမွေဟူ၍ ဖတ်ခြင်းသည် သင့်မြတ်၏။
ဓမ္မရာသီတွင်လည်း -

ဥစ္စာအပြား၊ ခုနစ်ပါးတွင်၊ ဖြောင့်သား ယုံကြည်၊ သဒ္ဓါသည်ကား၊ များ
စည်ကုသိုလ်၊ ကြည်ညိုအာရုံ၊ စိုက်စိုက်ယုံ၍၊ ရောင်ဟုံထွန်းပ၊ မျက်ကောင်း
မြသို့၊ သီလတမ္မ၊ စိတ်ဖြူသန့်စင်၊ လွန်ကြည်လင်၍၊ ဖိုးအင်ရခဲ၊ မျက်ပုလဲ
သို့၊ ခပ်များပေါင်း၊ ကျင့်မကောင်းကို၊ ကြောက်ညောင်းလန့်ထ၊ ဩတ္တပ္ပကား၊
သိင်္ဂီရွှေစစ်၊ ဇဗ္ဗူရစ်သို့၊ အပြစ်ရှိရာ၊ ရှက်တတ်စွာသား၊ သမာဟိရိ၊ မင်းစံ
ထိသည်၊ ထွန်းညီသဘော၊ ငွေစင်ကျောသို့၊ နှီးနှောရုံစု၊ ကြားမြင်မှုကား၊
နှိုင်းတုစုံဖက်၊ သန္တာမျက်သို့၊ ရက်ရက်ပေးကမ်း၊ ဖုံးလွှမ်းတတ်စွာ၊ စာဂမ္မာ
ကား၊ စိန္တာမယ၊ မိုးဝပျံသွား၊ ပတ္တမြားသို့၊ ထင်ရှားဉာဏ်မွန်၊ ကျိုးမွန်ပြစ်
ကင်း၊ မြင်နိုင်ခြင်းကား၊ ထွန်းဝင်းရောင်ထိန်၊ ဝရဇိန်သို့၊ နှိုင်းချိန်တူစွာ၊
ဤဥစ္စာတည်း၊ မဟာသတ္တ၊ ပြည့်စုံကြသည်။ ။ မိုးဝကြယ်သို့ ပုံယင်တည်း။
ဟူ၍စပ်လေသည်။

အချို့သောသူကား၊ ဟိရိကျော်ငွေဟု ကျော်ကာရန္တနှင့် ဖတ်ကြသည်။ ထိုသို့
ဖတ်ခြင်းသည် -
ထွန်းညီသဘော၊ ငွေစင်ကျောသို့၊ နှီးနှောရုံစု၊
ဟူသော ဓမ္မရာသီပျို့နှင့်လည်းကောင်း -

ပါဏာတိပါတ်၊ သတ်မည်ကိုထား၊ ဆံဖျားစိတ်ခြည်၊ သေစိမ့်မည်ဟု၊
မရည်စဖူး၊ ထူးဘိလှမော၊ ငွေနှယ်ကျောလျက်၊ သဘောကောင်းစင်၊ သီလ
ခင်သည်။ ။ အကြင်ငှက်စာမရှိတည်း။

ဟူ၍လည်းကောင်း။
ပမာမူသော်၊ အဖြူစင်းချော၊ စင်လှမောသား၊ ငွေကျောအဆင်း၊ ခရု
သင်းလျှင်၊ သတင်းလျော့လျည်း၊ တန်းခိုးနည်းလျက်၊ မည်းသားမထင်၊
ထို အသွင်သို့၊ ရှင်ကိုအမြဲ၊ မဖောက်လှဲသည်။ ။ ဝမ်းထိပ်တိဝန်လတတည်း။
ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သတ်ပုံများမှလည်း၊ ငွေကျောဟူ၍၎င်း၊ ကျောငွေဟူ၍၎င်း၊
ရေးသားပြောလျက် ရှိသည်နှင့်မညီ။

အခန်းကြီး ၃၊ အခန်းငယ် ၈။

၁၆၃။ ။ ဘိသိက်ခံချခြင်း၏ အရင်းအမြစ်အကြောင်း

မုဒ္ဒါဘိသိက်မခံသော်၊ ဧကန်စင်စစ် မင်းမမည်ထိုက်၊ တံဆိပ်နာမံ မခံထိုက်၊
မဟာရာဇာဟူသော ဝေါဟာရကို မရထိုက်၊ များစွာသော မင်းတို့၏ဘုန်းတန်းခိုးတို့
မလာမရောက်၊ ဓမ္မိကဓမ္မရာဇာဖြစ်သော မင်းတရားတို့အဆက်အနွယ်ပဝေဏီ ထုံးစံ
မတည်၊ မင်းတစ်ပါးတို့ မနှိပ်စက်အပ်သော ထုံးစံကိုမရ၊ ဆိုလတ္တံ့သော၊ အကျိုးငါးပါး
နှင့်မပြည့်စုံဟူ၍၊ အဘိသိက်မခံလျှင်၊ အပြစ်ရှိပုံကို ဖော်ပြ၍၊ ဘိသေကစာတမ်းက
ဆိုသည်။

အကျိုးငါးပါးကား -

- (၁) အသမ္ဘိန္ဒုခတ္တိယအစစ်ဖြစ်ခြင်း။
- (၂) မင်းကျင့်တရား၌တည်ခြင်း။
- (၃) ပြည်သူပြည်သား သတ္တဝါများအား ရင်ဝယ် သားကဲ့သို့ ချစ်ခင်သဖြင့်
အကျိုးစီးပွားကို အလိုရှိခြင်း။
- (၄) အနီးအဝေးအထူးအခြားမရှိ သတ္တဝါများ၌ ချမ်းသာစီးပွားဖြင့် ထပ်
တူထပ်မျှ မေတ္တာရှိခြင်း။
- (၅) ပြည်သူပြည်သား သတ္တဝါများကို ချစ်ခင်မြတ်နိုး ကြသဖြင့် ဆုတောင်း
ဆုယူစောင့်ရှောက် လုံခြုံစေအပ်သည်ဖြစ်ခြင်း။ ငါးပါးတည်း။

၎င်းပြင်၊ မင်းဖြစ်သည့် အခါ၊ မုဒ္ဒါဘိသိက်ခံမှသာ၊ သာသနာတော်ကို ပြုစုနိုင်
သည်။ သိမ်မြေအမိန့် ပေးပိုင်သည်၊ လွှတ်တတ်၍ တရားစီရင်ပိုင်သည်၊ ပြည်သူတို့
လုပ်ခွန်ကို၊ အမှန်အကန် တောင်းခံပိုင်သည်၊ နိုင်ငံသာယာသည်ဟူ၍ အယူရှိကြ
သည်။ ထိုကဲ့သို့ အယူရှိကြသည်မှာ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ယုံကြည်သူတို့လေးထုံးစံ
ပင်တည်း။ သို့ရာတွင် အခမ်းအနားစီရင်ပုံမှာ သာသနာတော်ကျမ်း၊ သကတကျမ်း၊
၂ မျိုးပင် ပါဝင်နေသည်။ ရတနာ သုံးပါးကိုလည်း ရှိခိုးပူဇော်ရသည်၊ တိန္ဒူအယူဝါဒမှ
လာသော နတ်များကိုလည်း ရှိခိုးပူဇော်ရသည်၊ ရဟန်းသံဃာများလည်းပါရသည်။
ပုဏ္ဏားများလည်းပါရသည်။

မုဒ္ဒါဘိသိက်၏ အစွမ်းအားဖြင့် များစွာကုန်သောမင်း၏ တန်းခိုးတို့သည်
ရောက်ကုန်၏။ အဘယ့်ကြောင့် နည်းဟူမူကား၊ မုဒ္ဒါဘိသိက်ဖြင့်၊ အဘိသိက်ကို
ခံယူခြင်း၏ ကုသိုလ်ပုညဖြစ်သောကြောင့်၊ ထိုကုသိုလ် ပုညသည်လည်း၊ မင်္ဂလာဖြစ်
သောကြောင့် ထိုပုညမင်္ဂလာဖြင့် အလိုရှိအပ်သော အကျိုးကို ပြီးစေအပ်သောကြောင့်
တည်း။

ထိုစကားမှန်၏။ ကုသိုလ်အစရှိသော ရာဇမေတ္တာကို ဆောက်တည်အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း သည်သာ၊ မုဒ္ဒါဘိသိက်မည်၏ ဟူ၍ ရာဇသေဝကမှာ ဖော်ပြသည်။

မုဒ္ဒါဘိသိက္ခ သာမညာ၊ ခွေရာဇာနောဏ္ဏမေသိယံ၊ မုဒ္ဒါ ဘိသတ္တောတိဝိ ညာတော၊ ဣတရောတိသေကော။

အနက်ကား။ ။ မုဒ္ဒါဘိသိက္ခသာမညာ၊ မုဒ္ဒါဘိသိက္ခမင်း၊ သာမညမင်းအား ဖြင့်။ ခွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဣမေရာဇာနော၊ ဤမင်းတို့သည်။ သိယံ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တတ္ထ၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်။ သေကော၊ ဦးထိပ်၌သွန်းလောင်းအပ်သော အဘိသိက် ရှိသောမင်းသည်။ မုဒ္ဒါဘိသိက္ခတိ၊ မုဒ္ဒါဘိသိက္ခမင်းဟူ၍။ ဝိညာတော၊ ထင်ရှား၏။ အသေကော၊ ဦးထိပ်၌ မသွန်းလောင်းအပ် သောမင်းသည်။ ဣတရောတိ၊ သာ မညမင်းဟူ၍။ ဝိညာတော၊ ထင်ရှား၏။

(ရာဇသေဝက)။

အယံဝိဝိသုဂါမောဟောတု ဟိပရိစ္ဆိန္ဒိတွာရာဇာကဿစိဒေတိ။
ဟူသော ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌ ၊ မုဒ္ဒါဘိသိက်ခံသောမင်းပေးမှ၊ ဝိသုဂါမမြောက်သည် ဟု၊ ဝိနယဂုဏ္ဏတ္ထိပဏီမည်သော ဝိနည်းဂဏ္ဌီပုဒ်၌ ဆိုသည်။ မုဒ္ဒါဘိသိက်ပင်မခံ သော်လည်း၊ သတ်ခြင်းဖြတ်ခြင်းငှါ ပိုင်ထိုက်လျှင်။ ဝိသုဂါမပေးထိုက်၏ဟု၊ သိမဝိ သောနေ ကျမ်းများနှိုက်ဆိုသည်။

ထိုစကားရပ်များမှာ၊ သာသနာတော်ကို လိုလားသက်ဝင်သူတို့က၊ မုဒ္ဒါဘိသိက် ခံသောမင်းကို အလိုရှိသော အကြောင်းတည်း။

၎င်းပြင် သုတ္တန်ပါအဋ္ဌကထာ၌

အဘိသိက္ခရညာနာမ၊ မုဒ္ဒါဘိသိက်ဖြင့် ဦးထိပ်နှိုက် သွန်းလောင်းခြင်းရှိသော မင်းမည်သည်။ အဝဿံ၊ မချွတ်၊ အဋ္ဌကရဏေ၊ တရားဆုံးဖြတ်ရာ ရွှေလွှတ်တော် သဘင်နှိုက်၊ နိသိဒိတဗ္ဗံ၊ နေအပ်၏။ ။ ဤအဋ္ဌကထာပါဠိ၌၊ အဘိသိက္ခရညာနာမ ဟူ၍ ဆိုခြင်းကြောင့် ဦးထိပ်နှိုက် အဘိသိက်မသွန်းအပ်သောမင်းတို့မှာ နေလိုလျှင် နေရ၊ မနေလိုလျှင် မနေရဟူသော အနက်ကိုသိအပ်၏။ မုဒ္ဒါဘိသိက်မခံပဲ တရား လွှတ်သဘင်၌ မနေအပ်ဟူသော အနက်ကိုကား မဆိုအပ် မယူအပ်၊ အမှန်အကန် တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် ကား နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမှုကုသိုလ်ပင်တည်း။

ဓမ္မာသောကမင်းသား၊ တမိဝမ်းခေါင်း၊ အောင်းတော်မူဘက် ဖြစ်သောညီတော် တိဿကိုထား၍၊ နောင်တော် ကိုးကျိပ်ကိုးယောက်ကို၊ အသေတတ်၍ လေးနှစ်တိုင် တိုင် ပြည်ထဲရေးကို သုတ်သင်ပြီးမှ သာသနာတော် ၂၁၈ နှစ်ရောက်သောအခါ၊ အဘိသိက်သွန်းသည်နှင့် တပြိုင်နက် အထက်တယူဇနာ၊ အောက်တယူဇနာ အာဏာ ချင်းလျက်၊ ဇဗ္ဗုဒိပ်ကျွန်းလုံးကို ပိုင်သော ဧကရာဇ်အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၏။ ဟု မဟာဝင်မှာလာသည်။

မုဒ္ဒါဘိသိက်ခံပြီးနောက် မတရားသော အမှုကို မပြုရာ၊ တရားသောအမှုကို ပြုသောကြောင့် ကုသိုလ် အကျိုးပေးသည် ဆိုလိုသည်။

မုဒ္ဒါဘိသိက်ခံနည်း အစီအစဉ်မှာ သာသနာတော်ကျမ်း၊ လောကီသက္ကတ ကျမ်း များမှာ လာသည့်အတိုင်း၊ ရဟန်း ပညာရှိတို့သည်၊ ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်စီရင်ခန့်ထားခြင်း၊ ဖြစ်သည်။ ညောင်ရမ်းဆက်မှာ၊ သာလွန်ငမ့်၊ ရွှေဘိုဆက်မှာ၊ အမရပူရသုမ မြို့တည် မင်း၊ ခညဝတီမှာ ဒသရာဇာမင်းတို့။ မုဒ္ဒါဘိသိက်ခံပုံကို စံပြ၍ မဒရပ်ပါမင်း လက် ထက်တိုင်အောင်၊ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ လိုက်နာကြသည်။ အကျယ်သိလိုမှု၊ ညောင်ရမ်း ဆယ်ဆက် ဆရာတော်တို့ သွင်းစာ၊ အမရ ပူရ ပထမမြို့နန်းတည်မင်းတရားလက် ထက်၊ (ပထမ) ပညတ္တမဒီပဏီ၊ မန္တလေး ပထမမြို့နန်းတည်မင်းတရားလက်ထက်၊ (ဒုတိယ) ပညတ္တမဒီပဏီ၊ ရခိုင် ပညာရှိ ကဝိကျော်လျှောက်ထုံး၊ မြန်မာရာဇဝင်၊ ရခိုင်ရာဇဝင်များနှင့် ဘိသိက်ခံ စာတမ်းများမှာကြည့်လေ။

ဘိသိက်ခံစာတမ်းများတွင်၊ မင်းဖြစ်ပြီးနောက်၊ ငါးနှစ်မြောက်မှာမုဒ္ဒါဘိသိက်ကို ခံရမည်ဟူ၍ပါသည်။ သာသနာတော် ကျမ်းဂန်များမှာ၊ မဟာဇနက၊ ကုသ၊ နိဂြောဓ၊ ဝေဿန္တရာ စသောမင်းများသည်၊ မင်းမြောက်စ အခါကပင်၊ မုဒ္ဒါ ဘိသိက်ခံကြသည်။ သီရိဓမ္မာသောက မင်းမှာ၊ မင်းဖြစ်ပြီးနောက် ငါးနှစ်မြောက်မှ မုဒ္ဒါဘိသိက်ခံသည်။ သီရိဓမ္မာသောကမင်းသည်၊ မူလက ဗုဒ္ဓသာသနာကို ယုံကြည်သူမဟုတ်၊ ထိုသို့ဖြစ်၍ သာသနာတော်၊ သက္ကတကျမ်း ၂ မျိုးရောနှောနေသတည်း။

၁၆၄။ ။ ဘိသိက်ခံနည်းရကန်စာကိုယ်

နွယ်မြစ်စဉ်လာ၊ မြတ်ရာဇာတို့၊ စကြာရောက်ရာ အကြောင်းပေ၊ ပရမေ ဘုန်း သမ္ဘာ။ ။ မဟာဇနိန်သာကိန် ဧကရာသို့။ ။ ကြီးကျယ်စွာမင်းတံဆိပ်။ ဘိသိက်တော်ခံ။ ။ တိုင်းနိုင်ငံကို၊ စိုးစံ ကွပ်ညှပ်နှိပ်၍။ ။ လူတို့ထိပ်ရှေးစဉ် လာ။ ။ ဘိသိက်သွန်းရိုး။ ။ မော်ကွန်းထိုးသည်၊ မင်းမျိုးမြတ်ကညာနှင့်။ ။ လက်ယာရစ် ခရုသင်း။ ။ မင်းတို့သုံးရ၊ ဗြဟ္မဇာလည်း၊ မူလသိက္ခာ၊ ကျမ်း အမှာကို၊ မှီရာကျင့်ရိုး၊ ဘီတိုးဆင်းသက်၊ ဘိသိက်ဆက် မှန်ရာ၏။ ။ ဂင်္ဂါငါးရပ်ရေး။ ။ စီးထွေမပြန်၊ ဝစ္ဆန္တကြာမျိုး၊ မညှိုးပန်းသပြေနှင့်။ ။ ညွန့်ဝေ မြက်နေဇာ။ ။ ရေသဖန်းယှဉ်၊ ယှဉ်သည် နံသင့်ရာနှိုက်။ ။ ပန်းစုံစွာ သစ်လေးပင်။ ။ တောင်မြောက်လေးရပ်၊ တင့်အပ်စိုက် ထားကျင့်မှ။ ။ စစ်အင်္ဂါလေးပါးခင်း။ ။ ပုဏ္ဏားငါးရာ၊ ဖြူစွာခရုသင်းနှင့်။ ။ သံတလွင်း ညီညွတ်ရာ။ ။ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်း၊ ပွဲလမ်းမလပ်၊ မဏ္ဍပ်သုံးဆောင်မှာလည်း။ ဖြူဝါနီ ဆင်စရိုး။ ။ ငှက်ပျော်ကြီအုန်း၊ ပင် လုံးသီးပင်၊ ဝန်းကင်ရေပြည့် အိုးနှင့်။ မညှိုးသပြေ၊ ရွက်ဝေဒန်းဆက်သွား။ ။ ခရားခက်ဆိုင်၊ စကားလှိုင်

၍၊ သင်းကြိုင်စေကြောင်းထားမှ။ ။ မြောင့်မမှားသည်။ တရားနှိုက်လိမ္မာ။
 အမတ်သဌေးဘိဘေး ရိုးမှန်စွာနှင့်။ ။ မင်္ဂလာအခါ နက္ခတ်ကောင်း။ ။
 ပညာမြော်မြင်၊ ရေမြေရှင်လည်း၊ ဂုဏ်လျှင်အသိ၊ ဂတိ ၄ ပါးတရား
 တည့်စေကြောင်းတည်း။ ။ ရှေးထုံးဟောင်းကျမ်းအလာ။ ။ မညီယုတ်တတ်
 ပေါ့ပျက်မရှိသောခဲ့။ ။ ကြီးတေဇာ ကျန်းလုံးပိုး။ ။ ဘိသိက်ခံပြီး၊
 သစ္စာကြီးသည်။ စောထီး မင်းကောင်းမျိုးတို့။ ။ ဆိုရိုးရှေးအမှား။ ။ ကိုယ်၏
 အသက်၊ ပစ္စင်ပုန်းနှလုံးမခြားသာတည်း။ ။ သတ္တဝါကို မေတ္တာထုံခွေရမ်း၊
 ညွန့်သစ်တက်လေ ကျက်သရေကြောင့် ဖြိုးဝေ လူနတ်ချစ်၏။ ။ လေးပါး
 အပြစ်ရှင်းရှင်းကွာ။ ။ ပြည်သူလုပ်ခွန် မလွန်စားတို့ရာသည်။ ။
 မဟာနွယ်မြစ်ဘုန်းပွင့်သစ်။

ရဟန်းမှာ သိက္ခာ၊ မင်းမှာ ဘိသိက်၊ သူတော်စင်သည်။ ။ မပိတ်ကျင့်ရိုး
 မြတ်အမျိုး။ ။ ဟူ၍ ဘိသိက်ခံနည်း ရဟန်းမှာလာသည်။ ။ ဤအခြင်းအရာများ
 မှာ အကျဉ်းမျှသာတည်း။

၁၆၅။ ။ ပြည်သူလုပ်ခွန်ဟူသော ဝေါဟာရအဓိပ္ပါယ်ကို သိလွယ်အောင်ဖော်ပြချက်

ပြည်သူဆင်းရဲသားတို့ လုပ်ဆောင်ဖြစ်ထွန်းရရှိသော အမြတ်အစွန်းအတိုးအပွား
 ဆိုသော စကားကို လိုရာအကျဉ်းချုပ်၍ (လုပ်ခွန်) ဟု အသုံးပြုသောစကားဖြစ်သည်။
 ဓမ္မသတ်များမှာလည်း၊ (လုပ်ခွန်) ဟူ၍ရေးသားသည်။

၁၂၄၄ ခု၊ မြန်မာမင်းတို့ ပုံနှိပ်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသော အဓိပ္ပာယ်ဝေပဝဏ္ဏနာ၊
 အပိုဒ်ဂဏန်းစဉ် ၅၆၄တွင်။ ။ လုပ်ခွန်မှာ၊ မိန်းမဖြစ်အံ့၊ လုပ်ခွန်တွက်တစ်လင်းမျှကျ၊
 ယောက်ျားဖြစ်အံ့၊ လုပ်ခွန်တွက်တစ်လကို တစ်ကျပ် နှစ်မျှပဲကျဟူ၍ ရေးသားပါရှိ
 သည်။

ထိုလုပ်ခွန်၏ ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့မှာ၊ မဟာသမ္မတစသော မင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့က၊
 ကောက်ခံရမည် ဆိုလို၍၊ ပြည်သူ လုပ်ခွန် မလွန်စားတို့ရာသည်ဟုရကန်ကဖော်ပြ
 စပ်ဆိုသည်။ ထိုရကန်မှတစ်ပါး၊ မင်းကျင့်တရားလင်္ကာမှာလည်း။ ။ မမှားဂတိ၊ မငြိ
 စေရာ၊ ဘဏ္ဍာလုပ်ခွန်၊ မလွန်ရှေးမှီး၊ အသီးအပင်၊ သည်တွင်ခံမှု၊ ဆယ်စုတစ်ပုံ။ ။
 ဟူ၍ စပ်ဆိုသည်။

ဆိုခဲ့သောကျမ်းဂန် ထုံးစံများအရ မြန်မာမင်းတို့အား ပြည်သူတို့လုပ်ဆောင်
 ဖြစ်ထွန်းရရှိသော အမြတ်အစွန်းအတိုးအပွားထဲက ဒသမဘာဂ၊ ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ကို
 သာ ကောက်ခံကြသည်။

သမ္မတမင်းတင်မြှောက်စဉ် အခါပြည်သူတို့ လုပ်ဆောင်ဖြစ်ထွန်းသောသစ်ပင်
 များက၊ တိုးပွားရရှိသော အသီးအနှံများတွင်၊ ဆယ်နှံတစ်နှံ၊ ဆယ်လုံးတစ်လုံး၊

ဆယ်ခိုင်တစ်ခိုင်ပေးရန်၊ ယူရန်ခံဝန်ကတိရှိခဲ့သည်အရ လိုက်နာကြသောအပြန်အလှန်
 ထုံးစံပင် ဖြစ်သည်။

ဆိုခဲ့သော လုပ်ခွန်ဆုံးဖြတ်ပုံ ဓမ္မသတ်အရ မိန်းမဖြစ်လျှင် ဝင်သင့်သောလုပ်ခွန်
 ၆° သင့်သည်အရ၊ ဒသမဘာဂ အစိုးရအတွက် ခြောက်မူး (၁၀)ဆိုင်သင့်သည်။
 ယောက်ျားဖြစ်လျှင် ဝင်သင့်သော လုပ်ခွန် ၁၂° စံ သင့်သည်အရ ဒသမဘာဂ
 အစိုးရအတွက် ငွေငါးမတ် ၁၂° ပဲဆိုင်သင့်သည်။ ယခုအခါ လူခွန်ကောက်ခံပုံနှင့်
 ချင့်ချိန် နှိုင်းစာက ၂ ဆထက် ပိုမို ကောက်ခံရာ ရောက်သောသဘောလမ်းပြောင့်
 တန်းသည်။

၁၆၆။ ။ ဘိသိက်ခံအခမ်းအနားမှာ သံဃာရဟန်း နတ်ပုဂ္ဂိုလ်များရောနှောပါဝင်ပုံ
 အကြောင်း

ဘိသိက်ခံမဇ္ဈိကစ၍၊ နန်းဆောင်ရပုံ၊ ရေခပ်ရပုံ၊ နတ်များ၊ ဘီလူးများ အတူ
 အပ ပါရပုံတို့မှာ၊ လွန်စွာ ကျယ်ဝန်းသည့်ပြင်၊ ဘိသိက်ခံစာတမ်းများလည်း ယခုတိုင်
 ထင်ရှားစွာ သီးခြားရှိသောကြောင့် အခမ်းအနားများကို ချန်ထားပြီးလျှင်၊ ရှင်ဘုရင်
 မိဖုရားကြီးတို့နှင့် နိုင်ငံနေသူတို့ အပြန်အလှန် မိဌာန်ကတိရှိရပုံတို့ကို လိုရာကောက်
 နုတ်ဖော်ပြလိုက်သတည်း။

အခမ်းအနား အလုံးစုံပြီးကုန် လတ်သော်၊ ပြည့်ရှင်းမင်းကြီးသည်ကား၊ ဗြဟ္မာ
 မင်းတို့ တန်ဆာကို ဆင်တော်မူ၍၊ မိဖုရားသော်ကား နတ်မင်း၏မိဖုရားကဲ့သို့ နတ်
 တန်ဆာကို ဆင်တော်မူလျက် ရတနာထမ်းစင်၌ ရှင်ဘုရင်နှင့် မိဖုရားကြီး အတူ
 စီးတော်မူလျက်၊ ထွက်တော်မူလေသည်။ ။ မင်္ဂလာမဏ္ဍပ်သို့ရောက်တော်မူလျှင်
 သာသနာပိုင် ဝိနည်းဗိုရ်နှင့် ပုရောဟိတ် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည် မြတ်စွာဘုရား
 ဟောတော်မူခဲ့သော ပိဋကတ်တော်ကို ဆောင်ယူလာခဲ့၍၊ သီဟာသနမဏ္ဍပ်၌
 ထားလေပြီးသော်၊ သင်္ဃာတော် တရာရှစ်ပါးတို့ ပရိတ်တော်ကို ရွတ်ဆိုရလေသည်။
 ပြည့်ရှင်မင်းကြီးလည်း မောရာသနမဏ္ဍပ်၌ ရေချိုးတော်မူ၍၊ ဂဇာသနမဏ္ဍပ်တွင်၊
 ခေါင်းဆေးတော်မူပြီးမှ ဗုဒ္ဓဉ္စ၊ ဓမ္မဉ္စ၊ သံဃဉ္စ၊ သရဏဂတော ဥပသကတ္ထံဒေသတိ၊
 သကျပုတ္တဒေသတိ၊ သကျပုတ္တဿသနသနော သဒ္ဓါရဏမူပေဟီတိ၊ ထိုသို့သော
 ဂါထာကို မင်းကြီးရွတ်တော်မူ၍၊ သီဟာသနမဏ္ဍပ်အလယ်၌ ရွှေဖြင့်ပြီးသော
 ရသဖန်းပျဉ်ဝယ်၊ မင်းမိဖုရား စုံညီစံတော်မူလေ၏။ ဟူ၍လာရှိသည်၊ နတ်ပူဇော်ပုံ
 ၁၆၈ မှာကြည့်ပါ။

၁၆၇။ ။ ဘိသိက်သွန်းသူတို့က တရားနှင့်အညီ မင်းပြုရန်ခံဝန်ကတိတောင်းခြင်း အကြောင်း

ယင်းသို့သောအခါ မင်းသမီးရှစ်ယောက်တို့သည်၊ ဆန်းကြယ်သောတန်းဆာ ကို ဆင်ကြလျက် မင်းရှေ့တူရှု နေလေ၏။ နဝရတီစီသော လက်ယာရစ် ခရုသင်းကို ကိုင်ပြီးသော်၊ ဂင်္ဂါငါးရပ်ရေကို စုံစွာထည့်လျက်၊ လက်နှစ်ဖက်စုံ၍ ကောင်းမွန်ရှိသော စွာ မင်းကြီးဦးခေါင်း၌ စိုက်ရလေ၏။ ယင်းအခါ၊ မင်းသမီးတို့ဆိုသည်ကား၊ အရှင် မင်းကြီး ရှေ့ဦးစွာ ကမ္ဘာအစ၌ ဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့ ကျင့်တော်မူသော တရားကို မြဲစွာကျင့်ဆောက်တည်တော် မူပါလော့။ အရှင်မင်း ကြီး၊ ခပ်သိမ်းသော ပြည်ထောင် မင်းတို့ကို အမျက်မလွန်စေခြင်း၊ ခပ်သိမ်းသော သူတို့ကိုအား ရင်တော်သားအမျှ ချစ်သနားခြင်း၊ ခပ်သိမ်းသော သူတို့အသက်ကို၊ ကိုယ်တော်၏ အသက်ကဲ့သို့ ထင်မှတ်ခြင်းပြုပါလော့။ အရှင်မင်းကြီး၊ လောဘ ခေါသတို့၏၊ ပိတ်ပင်ခြင်းကို ကင်းစေ၍၊ အဝိဇ္ဇာ မိုက်မဲစွာသော မောဟတရားကို လင်းတော်မူပါလော့။ အရှင်မင်းကြီး၊ ကျက်သရေရှိသော အမှုကိုသာ ပြုခြင်း၊ ကျက် သရေရှိသော စကားကိုသာဆိုခြင်း၊ ကျက်သရေရှိသောလုံ့လအကြံကိုသာကြံခြင်းတို့ ကို ပြုတော်မူပါလော့။ ။ ယင်းသို့ စကားကို မင်းသမီး ရှစ်ယောက်တို့ ဆိုလေ၏။ မင်းကြီးထိပ်၌ ဘိသိက်ရေကို သွန်းကုန်၏။

ထိုနောက်တဖန် ဘိသိက်မင်္ဂလာတော်မှအမျိုးမှန်သော ပုဏ္ဏားရှစ်ယောက်တို့ သည် ဂင်္ဂါ ၅ ရပ်ရေကို၊ လက်ယာရစ် ခရုသင်း၌ ထည့်ပြန်၍၊ လက်နှစ်ဖက်ကိုစုံလျက် ကောင်းမွန် ရှိသောစွာမင်းကြီး ဦးခေါင်း၌ စိုက်ပြန်ရလေ၏။ အရှင်မင်းကြီး၊ ဣတိ ပိသော၊ သွက္ကာတော၊ သုပ္ပဋိပ္ပန္နော၊ ဂုဏ်တော် သာသနာတော်ပွင့်လင်းအောင် ပြုပါ လော့။ အရှင်မင်းကြီး၊ ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား၊ ကိုယ့်သားနှင့်အမျှ ချစ်ခင်ခြင်း၊ ပြည်သူတို့၏ စီးပွားကို ကိုယ်တော်၏ စီးပွားကဲ့သို့ ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါ တို့၏၊ ဇီဝိတိန္ဒြေအသက်ကို၊ ကိုယ်တော်၏ အသက်ကဲ့သို့ စောင့်တော်မူပါလော့။ အရှင်မင်းကြီး ခပ်သိမ်းသော ပြည်ထောင် မင်းတို့အား၊ အမျက်မလွန်ခြင်း၊ တရား၌ စောင့်ခြင်း၊ ပညာရှိစကားကို နာလွယ်ခြင်း၊ အမျိုးစောင့်ခြင်းများကို မြဲမြံစွာ စောင့် ထိန်းတော် မူပါလော့၊ ထိုစကားကို ပုဏ္ဏားရှစ်ယောက်တို့ ဆိုပြီးသော် မင်းကြီးထိပ် ၌ ဘိသိက်ရေကို သွန်းရလေ၏။

ထိုနောက်မှ အမျိုးအရိုးမှန်သော သဌေး သူကြွယ်ရှစ်ယောက်တို့သည်၊ ခရုသင်း ၌ ဂင်္ဂါ ၅ ရပ်ရေကိုထည့်ပြန်၍၊ လက်နှစ်ဘက်ကိုစုံလျက်၊ ကောင်းမွန်ရှိသောစွာ၊ မင်းကြီးဦးခေါင်း၌ စိုက်ပြန်ရလေ၏။ အရှင်မင်းကြီး၊ ခပ်သိမ်းသောသူတို့အား ကိုယ်တော်၏အသက်ကိုစောင့်သကဲ့သို့ စောင့်တော်မူပါလော့။ အရှင်မင်းကြီး၊ ခပ် သိမ်းသောသူတို့၏ စီးပွားဥစ္စာကို ကိုယ်တော်၏ စီးပွားကဲ့သို့ စောင့်ထိန်းခြင်း၊ ပြည်

ထောင်မင်းတို့အား၊ အမျက်ကို မလွန်ခြင်း။ ပြည်သူ့ဥစ္စာ အခွန်ဘဏ္ဍာ ခံယူရာ၌ တရားနှင့်လျော်ညီအောင် စောင့်ထိန်းခြင်း။ တရားမသိပြန်ဖျင်း သွမ်းသွပ်သောသူတို့ ကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း။ လိမ္မာသော သူတို့၏ စကားကို နာလွယ်ခြင်းများ ပြုတော်မူပါ လော့။ ယင်းတို့ဆိုပြီးသော် မင်းကြီး၌ ဘိသိက်ရေကို သွန်းလေ၏။

ယင်းသို့နောက်မှ တုံသော် တဖန် သဌေးသူကြွယ်တို့ ဆိုပြန်သည်ကား၊ အရှင် မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်တို့ သွန်းလောင်းသောရေစက်ကို ခံတော်မူ၍၊ အကျွန်ုပ်တို့ဆိုသော စကားအတိုင်း ကျင့်ဆောင်တော်မူ၍ ပြည်သူ လုပ်ခွန်ဆယ်စုံတစ်စုံဖို့ခံယူ စားသုံးတော် မူ၍ မင်းကြီး၏ စည်းကမ်းကို ခံဝန်ပြီးသော်၊ ပြည်သူပြည်သား တရားသဖြင့် စောင့် တော်မူပါလော့။ အရှင်မင်းကြီး၊ ကျွန်ုပ်တို့ဆိုသောစကားအတိုင်း ကျင့်တော်မူပါ သော်ကား၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာနှစ်ဖြာအကျိုးတက်တိုးလျက်၊ တက်သစ်သောနေ၊ ဆန်းသစ် သောလကဲ့သို့၊ တစ်နေ့တစ်ပါး ကျက်သရေတော် ပွင့်လင်း၍ ပြည်ထောင်မင်းအပေါင်း ဦးခေါင်းညွတ်လာ သဒ္ဓါပြည့်ဖြိုး သူဦးခါးပြ၊ ဆုယူနေတိုင်း ကောင်းကြီးပေးလျက် သက်တော်ရာကျော် စံတော်မူရသည်ဖြစ်စေသော၊ ယင်းသို့မဟုတ် အကျွန်ုပ်တို့စကား အတိုင်း မတည်၊ မင်းကောင်း မင်းမြတ်တို့ဝန်ခံသော ဘိသိက်သစ္စာပျက်ပ ချေသော၊ ကမ္ဘာဆူဝေ၊ လေမုန်တိုင်းဆင်၊ ပြောင်ပြောင်တောက်လောင်ကြေညက်၊ သူပျက်သူ လောင်၊ ထောင်ထောင်ထားထား ခိုးသားတန္တ၊ စသည်ထွေထွေ၊ နေလတမ်းခွန်၊ ငှက် ပျံငှက်ယုတ်၊ စုန်းဖုတ်သဏ္ဌေ၊ နန်းထက်နေ၍၊ မွေမွေလွန်ခြောက်၊ မြေဟောက်လုပ်ငန်း ကျား၊ တက်၍ စားသည် ဖြစ်စေသော်၊ ဟူ၍ မြန်မာ စကားနှင့်လျှောက်ကြားရွတ်ဆို ရသည်။

ပါဠိဘာသာမှာ သစေတုံအမှာကံ ဝစနာနု ရူပေနရဇ္ဇ ကရိဿတိ၊ ဣစ္စေ တံ ကုလသလံ၊ နေဓေကရိဿတိ၊ တဝမုဒ္ဒေါ သတ္တမာဇလတု။ ဟူ၍လာသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ဆိုသောအတိုင်း မင်းပြုသော်ကောင်း၏၊ ထိုသို့မပြုခဲ့သော၊ အရှင် မင်းမြတ်၏ ဦးခေါင်းသည်၊ ခုနစ်စိတ်၊ ခုနစ်ဖြာ ကွေးစေသတည်းဆိုလိုသည်။

၁၆၈။ ။ ဘိသိက်ခံသူမင်းက တရားနှင့်အညီ မင်းပြုရန်ခံဝန်ကတိပေးစကား မြွက်ကြားရပ်အကြောင်း

ထိုကဲ့သို့ဆိုလျှင်၊ ရှင်ဘုရင်သည် ရွှေကရားနှင့် ရေစင်သွန်းတော်မူ၍၊ ဒါနအထူး ထူးသော အလှူကိုပေးတော်မူသောအားဖြင့်၊ ဤကဲ့သို့သောမင်းဧကရာဇ်အဖြစ်ကို ရတော်မူပြီ။ ပြည်သူ လူရဟန်းတို့ စီးပွားချမ်းသာကို ရှာတော်မူအံ့သော၊ ပြည်သူတို့ လုပ်ခွန် ဆယ်စုံတစ်စုံကိုသာ ပဝေဏီ ထုံးစံအတိုင်း မပိုမလွန်ခံယူအံ့သော၊ တရား နှင့်လျော်စွာလည်း ငါဆုံးမအံ့သော။ ။ သာသနာတော်၏ အညစ်အကြေး ဖောင်းရန်

မှတစ်ပါး၊ ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူသတ္တဝါတို့၏စည်းစိမ်နှင့် ဇီဝိတိန္ဒြေများကို၊ ငါ့ရင်တော်
ဘွားသားတော် သမီးတော်များနှင့် မခြား အလားတူ ကြည်ဖြူအံ့သော။ ။ ငါ၏
ကိုယ်တော်လည်း၊ ရောဂါခပ်သိမ်းကင်း၍၊ သက်တော်အလွန်ရှည်လှသော။ ။
ရန်မာန်ခပ်သိမ်းကိုလည်း အောင်လိုသော ဆင်ဖြူရတနာ ရောက်စေသော၊ ဟု မိဌာန်
စကားကိုလည်း မိန့်တော်မူရသည်။

ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီးမှ မင်းသား မင်းသမီး မင်းဆွေမင်းမျိုး များကြီး မတ်ရာစော်
ဘွား စော်ကန် ပြည်သူလူထု အပေါင်းသည်၊ ရွှေပေါက်ပေါက် ငွေပေါက်ပေါက်တို့ဖြင့်
ပူဇော်၍ သက်တော်အလွန်ရှည်စေသော၊ ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးစေသော၊ ဆင်ဖြူ
များစွာရတနာ ခုနစ်ပါးတို့သည် ရောက်စေသော ၊ တိုင်းကား နိုင်ငံတော်လည်း
ကျယ်စေသော၊ သာယာစေသောဟူ၍ ရွက်ဆိုကြွေးကြော်ပူဇော်ရသည်။ မိဖုရားကြီး
ကိုလည်း မင်းသမီးတို့က ရွက်ဆိုမြဲ ရွက်ဆိုဘိသိက်သွန်းရသည်။ မင်းသမီး မင်းသား
ပြည်သူတို့ကို တရားနှင့်အညီရင်ဝယ်ဖြစ်သော သားနှင့်မခြား အလားတူ စောင့်ရှောက်
မည်ဟူ၍ မိဖုရားကြီးကဆိုရသည်။

မိဖုရားကြီးကို၊ မင်းသမီးများက ဘိသိက်သွန်းသည့် အလားဟု အမှတ်အသား
များက ဖော်ပြသည်။ ၎င်းနောက် ရတနာသုံးပါး၊ ဂြိုဟ်ကိုးပါး၊ သိကြား ဗြဟ္မာ စတု
လောကပါလာ၊ ဘုမ္မစိုး၊ ရုက္ခစိုး၊ အာကာသစိုး၊ သာသနာတော်ကို စောင့်သောနတ်၊
ကိုယ်တော်မြတ်နှိုက် စောင့်သောနတ်၊ သာမာဓိနတ်တို့အား၊ လက်တော်ဖြင့် ပူဇော်
တော်မူ၍၊ မုနော လင်ပန်း၌ အမြန်အရသာတို့ကို၊ စားတော်ခေါ်ကြပြီးမှ ရွှေပလ္လင်
ထက် စံနေတော်မူကြ၏။ အထူးထူးသော ကခြေသဘင်၊ သီးခြင်း၊ ကခြင်း တို့ဖြင့်
ကြီးစွာသော သဘင်တော်ကို ခံတော်မူ၏။ မင်းသား မင်းမြေး၊ မင်းဆွေမင်းမျိုး များကြီး
မတ်ခိုင် တို့ကိုလည်း၊ ထီး၊ စည်း၊ သင်းကျစ်၊ စလွယ်၊ အဆောင်အယောင်အမည်၊
မြို့ပြကျေးရွာတို့ကို ပေးတော်မူသည်။ ဝိဿုကာ လက်သမား အပေါင်းတို့အားလည်း၊
များစွာသော ဆုလပ်တို့ကိုပေးတော်မူသည်။ ပြည်တွင်း ပြည်ပ၌ရှိသော စေတီ၊ ပုထိုး၊
ရုပ်တု၊ ဆင်းတု၊ အရိယာ သင်္ဃာတို့အားလည်း ကြီးစွာသောအလှူကို စီရင်တော် မူ၍
၇ ရက်လည်အောင် လှူတော်မူသည်။ တိုင်းကားနိုင်ငံတော် အပေါင်း၌ရှိသော
ပုထိုးဘုရား အရိယာ သင်္ဃာသီလဝန်တို့အားလည်း၊ အထူးထူးသော အဖွယ် အရာ၊
ပရိက္ခရာရှစ်ပါးစီ စီရင်တော်မူ၍ လှူတော်မူသည်။

၁၆၉။ ။ မုဒွါဘိသိက်မှတစ်ပါး အခြားဘိသိက် ၁၃ မျိုးအကြောင်း

မုဒွါဘိသိက်မှတစ်ပါး အခြားဘိသိက် ၁၃ပါးမှာ၊ မုဒွါဘိသိက်ကဲ့သို့ အရေးကြီး
သည်မဟုတ်၊ မုဒွါဘိသိက်မှာသာ မင်းနှင့် ပြည်သားပြည်သူတို့သည်၊ အပြန်အလှန်
ခံဝန်ကတိစကားထား၍ အုပ်ချုပ်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ မုဒွါဘိသိက်ကို သိသာရန်

အကျဉ်းအမြစ်မျှ ထုတ်နုတ်ချက်ဖော်ပြလိုက်သည်။

အခြားဘိသိက် ၁၃ ပါးမှာ၊ အောက်ပါအတိုင်း သာမညဖော်ပြလျှင် တော်ပြီ
ထင်သည်။ အကျယ်ဖော်ပြရန်လိုမည်မထင်။

- (၁) ခတ္တိယဘိသိက် ... မင်းမြှောက်သောဘိသိက်ဆိုလိုသည်
- (၂) ရာဇဘိသိက် ... " "
- (၃) သကလာဘိသိက် ... တိုင်းပြည်သာယာစေရန် ခံသော ဘိသိက်
ကို ဆိုလိုသည်။
- (၄) ဝိဇယဘိသိက် ... " "
- (၅) ဇေယျဘိသိက် ... စစ်အောင်ရန်ခံသောဘိသိက်ဆိုလိုသည်။
- (၆) သီရိပဝေသနဘိသိက် ... ကျက်သရေတိုးရန်ခံသောဘိသိက်ဆိုလို
သည်။
- (၇) မဟာဘိသိက် ... စီးပွားချမ်းသာတိုးစေရန် ခံသောဘိသိက်
ဆိုလိုသည်။
- (၈) မင်္ဂလာဘိသိက် ... ဆင်ရတနာ သိမ်းသည့်အခါခံသောဘိ
သိက် ဆိုလိုသည်။
- (၉) ဝိဝါဟဘိသိက် ... ထိမ်းမြားလက်ထပ်သောအခါ ခံသော ဘိ
သိက်ဆိုလိုသည်။
- (၁၀) ဒွါရာဘိသိက် ... နန်းသိမ်းသည့်အခါ ခံသောဘိသိက်ဆိုလို
သည်။
- (၁၁) အာယုဒီယဘိသိက် ... အသက်ရှည်ရန်ခံသော ဘိသိက်ဆိုလို
သည်။
- (၁၂) ဥပရာဇဘိသိက် ... အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ် သည့် အခါ
ခံသောဘိသိက် ဆိုလိုသည်။
- (၁၃) မဟေသီဘိသိက် ... မိဖုရားမြှောက်သည့်အခါ ခံသောဘိသိက်
ဆိုလိုသည်။ ရွှေဘိုမင်းလက်ထက်ဦးကင်
တော်ဖွင့် အခမ်းအနားတွင်၊ မြောက်နန်း၊
အလယ်နန်း၊ အနောက်နန်း၊ မိဖုရားများ
နှင့် ငွေမော်မြို့စား မိဖုရား၊ မင်းကင်းမြို့
စားမိဖုရားတို့ကို မဟေသီဘိသိက်မြှောက်
သည်။

အထက်ကဖော်ပြခဲ့သော မုဒွါဘိသေက အိမ်ထောင်စုံနှင့် ယခုရေရွတ်အပ်သော အိမ်ထောင် ၁၃ ပါးကို ပေါင်းသော်၊ အိမ်ထောင် ၁၄ပါးပင်ဖြစ်သတည်း။ ဤကဲ့သို့ ၁၄ပါး ဖြစ်သည်မှာ သာသနာတော် ကျမ်းဂန်မှာ လာပုံ၊ ဟိန္ဒူကျမ်းဂန်မှာ လာပုံများမှာ ပေါင်းစပ်ရောနှော၍ ခေါ်ပုံ ၁၄ ပါးဖြစ်သည်။ သည်ကိုရည်၍ အိမ်ထောင် ၁၄ပါးနတ် ထက်ရန်စပ်ဆိုအပ်သော တေးထပ်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သတည်း။

ခတ္တိယာရာဇနှင့်၊ မင်းမြှောက်ပနှစ်ဖြာ၊ ဝိဇယလောရယ်၊ စစ်အောင်ရာ နှစ်ဝ၊ ထိမ်းမြားအံ့ဝိဝါ၊ ဟာတိုင်းသာယာငြိမ်းတို့သကလ၊ ဆွန်သိမ်း မင်္ဂလာ၊ ပွားချမ်းသာမက၊ နန်းသိမ်းရန်ခွါရနှင့်၊ အိမ်ရှေ့သဉ္စပရင်သာ၊ တရားလာ ကျင့်ငှါမြှောက်ပါလို့၊ ဦးထိပ်ထက်သွန်းစိုက်မုဒွါ၊ သီရိပဝေသနာမှာ၊ သစ်ဖြာဖြာ ကြက်သရေသွင်းတာမို့၊ သက်ရှည်ခြင်း အာယုဒီဃာ၊ မင်းတို့၌သာ၊ မြှောက် တင်သဒေဝီမှာမူ၊ မေ့သိသာမှတ်သားတော့လေး။

၁၇၀။ ။ ပုဂံနော်ရထာမင်းနှင့် မင်းဆွေစိုးမျိုး သံပျင်ကလန်တို့ အပြန်အလှန် သစ္စာပြုပုံအကြောင်း တွေ့ကံစာမှ ကူးထားသော ပေစာလင်ခံ

သကရာဇ် ၃၇၉ ခု၊ မိဂသီနှစ်၊ ပြာသိုလဆုတ် ၈ ရက်၊ ၃ နေ့အား၊ မင်းအနု ရထာ စစ်သစ္စာမူသည်ကား၊ မြတ်စွာသော ဖုရားရှင်ခမည်းမင်းကြီး ကိုယ်တော်လွန်ခဲ့ သောအခါ၌၊ မင်းသား မင်းမြေး မင်းများမင်းသမီး သံပျင်ကလန်၊ ဤသို့သော အဆွေအမျိုးအမတ်တို့ကို သုစကားနာ၍ အပြစ်ရှိ၏ဟု မထိပါးမဖျက်ဆီးမညှဉ်းပန်း၊ ခမည်းမင်းအတူ သိမ်းမွေးအံ့။ ဤသို့သောသစ္စာတော်နှင့် ချွတ်မှုကား၊ အပြစ်ရှစ်ပါး၊ ဒဏ်ဆယ်ပါးရောက်စေ၏။ အပါယ်လေးပါး၌ဖြစ်လို၏။

မင်းသား မင်းများ မင်းသမီးသံပျင်ကလန် သစ္စာမူသည်ကား၊ မြတ်စွာသော ဘုရားရှင်မင်းကြီးကိုလည်းကောင်း၊ သားတော် အနုရထာစစ်ကို လည်းကောင်း၊ သေ ကြောင်း ပျက်ကြောင်း မကြံ၍၊ တပြည်တွင်းသူကိုလည်းကောင်း၊ အရပ်တစ်ပါး နှစ် ပြည်သူကိုလည်းကောင်း၊ ပြည်ရွာပျက်ကြောင်း တစ်လည်တစ်ပတ်မဆိုမမုန်း၊ သားတော် မြေးတော် အနွယ်တော်အစည်တို့ကိုလျှင် ဒီးပင့်အံ့၊ ခစားအံ့၊ ဤသို့သော သစ္စာဖြင့် ချွတ်မှုကား၊ အပြစ်ရှစ်ပါး၊ ဒဏ်ဆယ်ပါးရောက်စေ၏။ အလှူအမျိုးမရလို၊ အပါယ် လေးပါး၌ဖြစ်လို၏။

၎င်းကျောက်စာမှာ ပုံနှိပ်ရာမပါသေး၊ သို့ရာတွင် လက်ခံရေးစာများမှာ၊ ကျွန်ုပ် ထံလည်းရှိသည်၊ ဘားနက်ပိဋကတ်တိုက်မှာလည်းရှိသည်၊ ကင်းဝန်မင်းကြီးထံမှာလည်း ရှိသည်။ မိုးထားဝန်ထောက်မင်း ထံမှာလည်းရှိသည်။ ဘုံကျော်ဆရာတော်ထံမှာလည်း ရှိသည်။ ။

